

TIITS NII XNEE KYALMBAÑ

El Nuevo Testamento
en el zapoteco de Quioquitani

La Liga Bíblica
Las Sagradas Escrituras para Todos

El Nuevo Testamento
en el zapoteco de Quioquitani

La Liga Bíblica 5C primera edición 2000 [ztq]
La Liga Bíblica versión electrónica 2009

Publicado por

© La Liga Bíblica 2000

Se permite copiar, distribuir y comunicar públicamente esta obra bajo las siguientes condiciones:

- Reconocimiento. Reconozca a la Liga Bíblica los derechos que tiene en la impresión o distribución de esta obra, deslindándola de responsabilidad alguna por cualquier uso que se le de a la presente publicación.
- No comercial. No puede utilizar esta obra para fines lucrativos.
- Sin obras modificadas. No se puede alterar, transformar o generar una obra a partir de ésta.

PRÓLOGO

El Nuevo Testamento forma parte de las Sagradas Escrituras, mejor conocidas como la Biblia. Consta de veintisiete libros distintos, cada uno de los cuales es proveedor de ricas bendiciones al que lo lee. Fue escrito originalmente en el idioma griego, pero a través de casi dos mil años se ha traducido en más de mil doscientos idiomas. En la actualidad, millones de personas de miles de pueblos pueden leerlo en su propio idioma.

El vocabulario y la gramática del idioma zapoteco son muy distintos a los del griego, y también a los del español; sin embargo, el zapoteco posee abundantes formas gramaticales y retóricas que pueden expresar a fondo el significado del griego original.

Índice

de los libros del Nuevo Testamento

San Mateo	1
San Marcos	55
San Lucas	90
San Juan	145
Hechos	186
Romanos	240
1 Corintios	260
2 Corintios	280
Gálatas	293
Efesios	300
Filipenses	307
Colosenses	312
1 Tesalonicenses	316
2 Tesalonicenses	321
1 Timoteo	324
2 Timoteo	330
Tito	334
Filemón	337
Hebreos	339
Santiago	354
1 Pedro	359
2 Pedro	365
1 Juan	368
2 Juan	374
3 Juan	375
Judas	376
El Apocalipsis	378

Kitsy nii pkëë San Mateo

Pxusykolttoo Jesucrist

(Lc. 3:23-38)

1 Kitsy re xseety pxusykolttoo Jesucrist. Lo xtiyy David ni lo xtiyy Abraham sëed Jesús.

2 Abraham kok pxosy Isaac, lëë Isaac na kok pxosy Jacob, lëë Jacob na kok pxosy Judá ni betsy Judá.

3 Chop Judá Tamar kop Fares ni Zara. Lëë Fares kok pxosy Esrom, lëë Esrom na kok pxosy Aram. **4** Lëë Aram kok pxosy Aminadab, lëë Aminadab na kok pxosy Naasón, lëë Naasón na kok pxosy Salmón.

5 Chop Salmón Rahab kop Booz. Chop Booz Rut kop Obed. Lëë Obed kok pxosy Isaí. **6** Lëë Isaí kok pxosy rey David aan chop rey David kwnaa nii kok tsiiil Urías kop Salomón.

7 Lëë Salomón kok pxosy Roboam, lëë Roboam na kok pxosy Abías, lëë Abías na kok pxosy Asa. **8** Lëë Asa kok pxosy Josafat, lëë Josafat na kok pxosy Joram, lëë Joram na kok pxosy Uzías. **9** Lëë Uzías kok pxosy Jotam, lëë Jotam na kok pxosy Acaz, lëë Acaz na kok pxosy Ezequías. **10** Lëë Ezequías kok pxosy Manasés, lëë Manasés na kok pxosy Amón, lëë Amón na kok

pxosy Josías. **11** Lëë Josías kok pxosy Jeconías ni betsy Jeconías. Mer tiemp ko lëë xaa Babilonia sikni xoo xaa Israel nëz Babilonia.

12 Aan loxsye ptsiñ xaa Babilonia, lëë Jeconías kop Salatiel. Lëë Salatiel kok pxosy Zorobabel. **13** Lëë Zorobabel kok pxosy Abiud, lëë Abiud na kok pxosy Eliaquim, lëë Eliaquim na kok pxosy Azor. **14** Lëë Azor kok pxosy Sadoc, lëë Sadoc na kok pxosy Aquim, lëë Aquim na kok pxosy Eliud. **15** Lëë Eliud kok pxosy Eleazar, lëë Eleazar na kok pxosy Matán, lëë Matán na kok pxosy Jacob. **16** Lëë Jacob kok pxosy José, lëë José kok tsiiil Mariy, lëë Mariy na kok xñaa Jesús, xaa nii kwloolë no Crist.

17 Tsida pxusykolttoo meñ Israel kwtedy lo kislyu re destye Abraham axte David. Stsida xaa kwtedy destye David axte tse nii lëë meñ Israel sey nëz Babilonia. Stsida xaa kwtedy destye worñee lëë meñ Israel sey nëz Babilonia axte worñee lëë Crist koly.

Lëë Jesucrist koly

(Lc. 2:1-7)

18 Sinrii mod koly Jesucrist. Lëë xñaa xaa Mariy no nii ktsiilñña

chop José. Per antes nii ktsiilña xaa, lëë Mariy kok xiñ por Kyalbini Ntson. ¹⁹ Per como tu xaa buen nak José, koklasty xaa nii nyeñ meñ nii lëë xaa blaa Mariy. Por ngo lëë xaa kwlokyeñ klaa tsilaan xaa me. ²⁰ Lëë xaa lox kwlokyeñ nii singo kuuñtsyey xaa, tsiñee lëë tu xangly Dios kuneet lo xaa lo mgaal chëb:

—José, lo xtiiy David sëedoo. Ptsiilña Mariy, por xiñ Kyalbini Ntson kap me. ²¹ Lëë Mariy kap tu mëëdpkiy aan no nii kolël xaa Jesús. Singo kcholë xaa por lëë xaa kteelaa meñ xkyedzy xaa lo tol.

²² Kchësyo kok parñee kak cumplir tiits nii pxaal Dios lo profet tsiñee chëb xaa:

23 Lëë tu kwnaa yeeñ kakxiñ aan
lëë me kap tu mëëdpkiy,
aan lëë mëëd ko kcholë
Emanuel.

(Tiits ko nak sinak xñee ñe: Lëë Dios nakni lëë no.)

²⁴ Tsiñee lëë José bna, lëë xaa beeñtsyey nii kwnabey xangly Dios. Lëë xaa ptsiilña Mariy. ²⁵ Per kwyonidy xaa Mariy, sink lëë xaa kwlës axte nii lëë Mariy kop mëëd. Aan lëë xaa kwloolë mëëd ko Jesús.

Lëë xaa chak ukkan Jesús

2 Tsiñee lëë Jesús lox koly leñ kyedzy Belén nii ngab Judea, lëë bla xaa chak nii sëed nëz laa xlyañ ngbidz ptsiñ Jerusalén. Lëë Herodes nak rey tiemp ko. ² Lëë xaa chak ko kwnabtiits chëb:

—¿Ko xrey meñ Israel nii koly? Por lëë noo syoopnaal tu mëly nii kwläñ nëz laa xlyañ ngbidz. Mëly go bluuy loo noo nii lëë xaa koly aan lëë noo syoop ksoxib lo xaa.

³ Tsiñee lëë rey Herodes biñ nii chëb xaa chak ko, lëë xaa kwyo kyalnë kchë xaa meñ Jerusalén.

⁴ Tsigo lëë rey Herodes kwnabey koktsyetsy kchësy xaa nii xñabey lo pxosy ni kchësy maestre ley, aan lëë xaa kwnabtiits chëb xaa:

—Pa no nii kaly Crist.

⁵ Lëë xaa go chëb:

—Tu kyedzy nii lë Belén nii ngab Judea, por lëë profet pkëë sinrii:

⁶ Lëë lëë do meñ Belén,
nikxe nii wiñ xkyedzy to,
mestre nono lo kchë kyedzy nii
ngab Judá,
por leñ xkyedzy to kchoo tu xaa
nii kñabey,
aan lëë xaa kantsi meñ Israel.

⁷ Loxsye ngo lëë Herodes kwtsyetsy tsilaan ksa xaa chak ko, aan lëë xaa kwnabtiits pa woortyee kon xaa mëly go. ⁸ Tsigo lëë xaa pxaal xaa Belén, aan lëë xaa chëb lo xaa:

—Kol tsi siko, aan kol kyub mëëd ko. Aan tsiñee ktsil do xaa, kol kluuy tiits lon parñee kaksoxibaa lo xaa.

⁹ Loxsye kwnee rey lo xaa, lëë xaa si. Aan lëë mëly nii kon xaa kwlañ tugak sinech lo xaa, aan lëë ma kwsobtse axte laañee nix Jesús.

¹⁰ Tsiñee lëë ksa xaa chak ko kon nii lëë mëly kwsobtse, per nli busy ble xaa. ¹¹ Lëë xaa kwsëeb leñ yu, aan tsiñee lëë xaa kon mëëd chop xñaa mëëd Mariy, lëë xaa pkady or, yaal ni ngwaan xlyaa nex nii lë mirra. ¹² Per lëë Dios kwnee lo xaa lo mgaal. Chëb Dios nii nody nii tsiktedy xaa lo Herodes. Por ngo lëë xaa kwseñ stu nëz par kyey xaa xkyedzy xaa.

Lëë José sey nëz Egipto

¹³Tsiñee lëë ksa xaa chak ko bi, lëë tu xangly Dios kunee lo José lo mgaal chëb:

—Kuxche, biy mëëd ni biy xñaa mëëd aan pxooñ kwey nëz Egipto. Por lëë Herodes kyub mëëd par kuty xaa mëëd. Kwyd siko axte nii kñen lool stub.

¹⁴Lëë José kuxche aan kyool sini xaa mëëd chop xñaa nëz Egipto.

¹⁵Siko kwyd xaa axte nii lëë Herodes kuty. Kchësy nrii ptsyool xaa parñee kak cumplir xtiits Dios nii kwnee profet tsiñee chëb xaa: “Egipto byakxin xiñaa.”

Lëë Herodes xñabey kety mëëdpkiy

¹⁶Tsiñee lëë Herodes byeñ nii lëë ksa xaa chak ko pkëeti xaa, per nli busy blëë xaa. Aan lëë xaa kwlii cuent pa wortyee kon xaa chak ko mëly, aan lëë xaa kwnabey kuty kchësy mëëdpkiy nii chap chop iz par kyety nii no leñ kyedzy Belén ni leñ kyedzy nii nche kexka siko. ¹⁷Singo mod lëë tiits nii kwnee profet Jeremías kok cumplir tsiñee chëb xaa:

¹⁸Leñ kyedzy Ramá biiñ Raquel, porñee lëë kchë xiñ me kuty, aan nikxe xñee meñ lo me, per xekwty me, lëë me choon.

¹⁹Per loxsye kuty Herodes, lëë tu xangly Dios kunee lo José lo mgaal xtañ meñ Egipto chëb:

²⁰—Kuxche, aan byey Israel ksal mëëd ni xñaa mëëd, por lëë kchësy xaa nii kokladzy nyuty mëëd kuty.

²¹Tsigo lëë José kuxche aan lëë xaa sikni mëëd chop xñaa nëz Israel. ²²Per tsiñee biñ xaa nii lëë

xiñ Herodes nii lë Arquelao sob xñabey Judea, lëë xaa ptsyeb nyey xaa siko. Aan como lëë Dios kaa kwneel lo xaa lo maaal, lëë xaa sey nëz Galilea. ²³Tsiñee lëë xaa ptsiñ Galilea, lëë xaa kwtedyso tu kyedzy nii lë Nazaret. Singo mod lëë xtiits profet kok cumplir tsiñee chëb xaa nii xaa Nazaret kak Jesús.

Lëë Juan xluuy xtiits Dios

(Mr. 1:1-8 ; Lc. 3:1-9, 15-17 ; Jn.1 :19-28)

3 Leñ tse go lëë Juan Bautist bislo xluuy xtiits Dios tañ pidzy nii nche Judea, ²xñee xaa:

—Kol ktikche styoo do lo Dios, porque lëë wor kutsiñ nii lëë Dios kñabey.

³Lëë Juan nak xaa nii pseety profet Isaías tsiñee chëb xaa:

Son meñ tsiy xaa tsiñee lëë xaa kñee lo meñ tu tañ pidzy këb xaa:

“Kol kxixkwaa nëz nii tedy xaa nii xñabey.

Kol kwii tu nëz tubli.”

⁴Kits lady camey kwyaax ab Juan, lëë xcinturón xaa kwyaax con kidy. Nkwxandx ni tsin tañ taw xaa.

⁵Tsigo lëë meñ Jerusalén, ni meñ nii no nëz Judea ni kchësy meñ nii ncheno kex chu kiigwpee Jordán kwey laañee so Juan. ⁶Aan tsiñee lëë meñ lox xobtol xtol lo Dios, lëë Juan xchoobnis meñ chu kiigwpee Jordán.

⁷Per tsiñee kon Juan nii ndaly xaa fariseo ni xaa saduceo ptsiñ chakladzy chobnis, lëë Juan chëb:

—iNak to sinak mëël! ¿Cho në nii lëë do telaa lo kyalntseeb nii kxaal Dios? ⁸Kol kpañ sinak xñabey Dios parñee kak nyuto nli lëë do ptikche

styoo do lo Dios. ⁹Kak nyaady to nii Abraham nak pxosy to. Por nli xñen nii schilo kyuñ Dios kyo re xiñ Abraham. ¹⁰Lëe kiibyag kaa tse so mbës parñee chug silu yag nii xkyëdy nex aan tsow lo ki. Singo ktsyool meñ nii xtokchedy styoo lo Dios. ¹¹Nli naa xchoobnis lëe do con nis parñee kpikche styoo do lo Dios. Per lëe xaa nii kiid tsiñee lëen kpi kchoobnis meñ nii kniladzy xtiits Dios con Kyalbini Ntson, ni lëe xaa ksaksi meñ nii knilasty con ki. Porque mestre non xaa lon, ni lab xaa xyaldy koyaa. ¹²No xpal xaa ña xaa par kuuñyë xaa xobxtily ni kwii xaa tixob tublad. Lëe xaa kotsey xobxtily leñ ngoch, per lëe xaa ksaay tixob lo tu ki nii kyuuydy.

Lëe Juan xchoobnis Jesùs

(Mr. 1:9-11 ; Lc. 3:21-22)

¹³Galilea pchoo Jesùs, lëe xaa kwey lo Juan chu kiigwhee Jordán parñee kchoobnis Juan xaa. ¹⁴Klo kwnëdy Juan nchoobnis Juan xaa, chëb Juan:
—Naa no nii nyely lool par kchoobnisoo naa. ¿Penak nii lii sëed lon?

¹⁵Tsigo lëe Jesùs chëb:

—Pchoobnis naa, por no nii kuuñ no cumplir nii xñabey Dios.

Lëe Juan ptee tiits. ¹⁶Aan siikñee lëe Jesùs lox kwchobnis, lëe kpaa byaly, aan lëe Jesùs kon nii lëe xKyalbini Ntson Dios sëed sëeb sinak tu palom byab lady xaa. ¹⁷Ni lëe xaa biñ tsiy tu xaa nii xñee:

—Lëe xiñaa nii xkëstyon so ske. Xlen lo xaa.

Lëe xaatox chuñ Jesùs preb

(Mr. 1:12-13 ; Lc. 4:1-13)

4 Loxsye kwchobnis Jesùs, lëe Kyalbini Ntson kuni xaa tañ pidzy par kuñ xaatox xaa preb.

²Ni tu pe tawdy Jesùs lo choow kpidz ni choow kyool nii kwyo xaa tañ pidzy ko. Por ngo, tsiñee lëe xaa kwlaañ, ³lëe xaatox kwey lo xaa chëb:

—Deelñee nli Xiñ Dios nakoo, kwnabey nii kyak kyo nii nche ske kyaxtily.

⁴Per lëe Jesùs chëb:

—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Lëdy nonsy kyaxtily kaw meñ parñee kpañ meñ, sink no nii kuuñsyey meñ kchë nii xñabey Dios.”

⁵Loxsye ngo lëe xaatox kuni xaa leñ kyedzy Jerusalén, aan lëe xaatox blëep xaa kik lidzy Dios laañee mestre klaa, ⁶ni lëe xaatox chëb lo xaa:

—Deel nli Xiñ Dios nakoo, kwyas nu aan byab lyu, por leñ xkitsy Dios xñee:

Lëe Dios kxaal xangly kakni lii.

Lëe angly kñaasy lii con ña xaa, parñee lasty kyo niyoo.

⁷Tsigo lëe Jesùs chëb:

—Leñ xkitsyak Dios xñee:

“Kuñdyoo Dios nii xñabey lii preb.”

⁸Lëe ultime lëe xaatox kuni Jesùs tu kik kiy nii per nli busy klaa, aan lëe xaatox bluuy kchësy kyedzy nii nche lo kislyu ni kchësy cos non nii no low, ⁹aan lëe xaatox chëb lo Jesùs:

—Snetsya kchësy lool deelñee soxiboo lon.

¹⁰Lëe Jesùs chëb:

—Bichee nu, xaatox, por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Psoxib lo Dios nii xñabey lii ni xtiits sye xaa psoob.”

¹¹Tsigo lëe xaatox psaan Jesùs aan lëe xangly Dios kuni nii taw xaa.

Lëë Jesús xluuy xtiits Dios Galilea

(Mr. 1:14-15 ; Lc. 4:14-15)

12Tsiñee biñ Jesús nii lëë Juan no skiib, lëë xaa kwseñ nëz, lëë xaa si nëz Galilea. **13**Per byodre xaa leñ kyedzy Nazaret, sink lëë xaa kwtedyso tu kyedzy nii lë Capernaum nii nche chu nistoo Galilea. Kexka siko nak xtañ meñ Zabulón ni xtañ meñ Neftalí.

14Kchësy nrii kok parñee kak cumplir nii kwnee profet Isaías tsiñee chëb xaa:

15Xtañ meñ Zabulón ni xtañ meñ Neftalí,
kyedzy nii nche stublad chu kiigwhee Jordán,
kexka chu nistoo Galilea, laañee no meñ sit.

16Lo nguey mbañ meñ go,
per lëë meñ go kon tu bini ngol.
Lëë nguialkuty xñabey lo meñ go,

per lëë bini go psaani lo meñ go.

17Destye wor go lëë Jesús bislo xñee lo meñ:
—Kol ktikche styoo do lo Dios, por lëë wor kutsiñ nii lëë xaa kñabey.

Lëë Jesús xkwetsy tap ngoosy mël

(Mr. 1:16-20 ; Lc. 5:1-11)

18Tu tse lëë Jesús sitedy chu nistoo Galilea, tsinnee lëë xaa kon chop ngoosy mël nii nche kchon xkyex lo nis. Chop betsy nak xaa. Tu xaa lë Simoñ Pedre, lëë stu xaa lë Ndresy. **19**Aan lëë Jesús chëb lo xaa:

—Kol tñal naa parñee jkoostre to mël, sink lëën kluy lo do xa kluuy do xtitsaa lo meñ.

20Wor go kazh nche gak xkyex xaa, lëë xaa sinal Jesús.

21Sjityak kwsé Jesús, lëë xaa kon schop ngoosy mël. Tu xaa lë Jacob, lëë stu xaa lë Juan. Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa. Lëë xaa no jkëtë xkyex xaa leñ tu barkw ksa xaa pxosy xaa. Lëë Jesús kwtsyetsy xaa, **22**aan wor go kazh lëë xaa psaan pxosy xaa leñ barkw. Lëë xaa sinal Jesús.

Lëë Jesús chuuñ kyak meñ

(Lc. 6:17-19)

23Kunsé Jesús tyub xtañ meñ Galilea, aan kchë leñ ktoo nii kwey xaa bluuy xaa xa nak xkyalwnabey Dios lo meñ, ni beeñ kyak xaa meñ xsyaknë. **24**Tyub nëz Siria biñ meñ nii chuuñtsyey Jesús. Por ngo nii kchëlo meñ xsyaknë kwey lo Jesús. Kwey meñ nii no kyalbini mal leñ styoo, ni meñ nii chak wety, ni meñ nii kutoo lady, aan kchësy meñ xsyaknë go beeñ kyak Jesús. **25**Ndaly meñ Galilea, ni meñ Decápolis, ni ndaly meñ Jerusalén, ni meñ Judea, ni meñ nii ncheno stublad chu kiigwhee Jordán kunal Jesús.

Lëë Jesús xluuy xtiits Dios tañ

5 Tsiñee Lëë Jesús kon kchësy meñ go, lëë xaa kwsob tu chek kiy. Lëë meñ big lo xaa **2**aan lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ chëb xaa:

3—Dichos meñ nii xyeñ no xtol, por lëë meñ go kyey laañee xñabey Dios.

4—Dichos meñ nii no kyalnë, por lëë Dios kchoobladzy styoo meñ go.

5'Dichos meñ ndoladzy, por lo meñ go ktee Dios kislyu.

6'Dichos meñ nii choxko kuuñtsyey nii chakladzy Dios por stee Dios kchësy nii kñab meñ go.

7'Dichos meñ nii xkëstyoo xcombañer, por skëstyoo Dios meñ go.

8'Dichos meñ nii tubli no styoo, por lëë meñ go kan Dios.

9'Dichos meñ nii xkwëës tily, porque lëë meñ go kak xiñ Dios.

10'Dichos meñ nii xtyedy kyalnë por xtiits Dios, por lëë meñ go kyey laañee xñabey Dios.

11'Dichos to, tsíñee kutsyetsy meñ do ni ksaksi meñ do ni tsíñee por xtiitsaa jkots tiitskizh meñ do. **12**Kol kle ni kol ko nguiool styoo do, por lëë Dios kizh lëë do tsíñee ktsiñ do kpaa. Siñee xsaksi gak meñ lëë do psaksi meñ kchë profet nii biid penaadle.

Sedy ni bini

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

13'Lëë do nak sinak sedy lo kislyu re. Per deelñee ksaan sedy xinxiyo, ñxa kyak nxiyo stub? Lëëw ksyéëb porñee pa xkiiñtrew aan lëëw subniy kchë meñ nii xtyedy nëz.

14'Lëë do nak sinak bini nii xsaani lo kislyu. Nak to sinak tu kyedzy nii nche tu kik kiy. Chilody tsolano. **15**Ni nan gaa to nii xkëedy meñ tu bini parñee kolan meño leñ tu cajón, sink lëë meñ xsoob bini go tu laañee ksaaniw lo kchë meñ nii sëëb leñ yu. **16**Singo gak kaa lëë do kol ktee nii ksaani xbini do lo meñ, parñee tsíñee kan meñ kchësy cos buen nii chuuñtsyey do, stee meñ skizh lo Tat Tios nii sob kpaa.

Lëë Jesús xluuy xa nak xley Moisés

17Chëb Jesús lo meñ:

—Këbty to tsaaplaa lëën syely parñee knilastre to xley Moisés ni kchë nii bluuy profet nii pxaal Dios penaadle. Lëdyo gon, sink lëën syely parñee kuñno cumplir.

18Ni lëën xñe kaazhkaa lo do nii mentre bii no kpaa ni bii nche kislyu, kyaaldy ni tu letre ni ni tu punt nii kë lo xley Moisés. Kchësyo kak cumplir. **19**Por ngo, kchë meñ nii xsaldy tu cos nii xñabey Dios, nikxe tu cos wiñsyew, ni deelñee xluuydy meñ lo xcombañer ksoob xtiits Dios, tsíñee lëë meñ go ktsiñ laañee xñabey Dios, lëë Dios ksyablyu meñ go. Per lëë meñ nii ksal kchë kchësy nii xñabey Dios ni kluuyo lo xcombañer, lëë Dios klisklaa meñ go laañee xñabey Dios.

20Por ngo, deelñee tsoxkody to nii kuñ do gan lo maestre ley ni lo meñ fariseo nii kuuñtsyey do nii xñabey Dios, tsitsiñdy tse nii sëëb to laañee xñabey Dios.

Lëë Jesús xluuy xa nak kyalwlëë.

(Lc. 12:57-59)

21Pe lëdy kayonle gaa to nii chëb Dios lo pxusykolttoo do: "Kujtyoo, por lëë meñ nii kuty saa bñech tsi lo xtisy." **22**Per naa nii xcuentaa, lëën xñe nii kchë meñ nii klëë lo xcombañer, lëë Dios ksaksi meñ go. Lëë kchë gaa meñ nii kxiñ tiits lo xcombañer, lëë xaa nii xñabey ksaksi meñ go. Per lëë meñ nii këb lo xcombañer: "Pa xkiñdyoo", lëë Dios kxaal meñ go lo ki nii chek linfiern.

23Por ngo, deelñee sol lo pkooig aan ksaladzyoo nii ngol falt

lo xcombañeroo, ²⁴psaan nii sijkadyoo lo Dios lo pkoog aan kukanab perdón lo xcombañeroo. Tsigolye schilo kpikcheel lo pkoog aan kokonoo nii sijkadyoo lo Dios.

²⁵Deelñee xkéékiy tu xaa lii aan chakladzy xaa tsikso xaa lii lo xtisy, kunee lo xaa lëë ka bii xteedyo tiits, porque deelñee kyaaboo ña xtisy, lëë xtisy këb lo mayor: “Kol ko xaa gue skiiib”, aan lëë xaa ko lii skiiib. ²⁶Aan xsobaa nii kchoodyoo skiiib axte nii kizhoo lal nii kñab xaa lool.

Lëë Jesús xluuy nii ndox tsoni meñ tsiiil xcombañer

²⁷Pe lëdy kayonle gaa to nii chëb Dios: “Tsonidyyoo tsiiil stu meñ.”

²⁸Per naa nii xcuentaa lëën xñe nii cualquiersye tu xaa nii kan tu kwnaa aan ksyä styoo xaa tsoni xaa me, nikxe nii beeñtsyeydy xaaw, tu tol le ngo beeñtsyey xaa.

²⁹Singo tsigo busy, deelñee mëlool nii sob nëzli chuñ xtoloo, kwliiw aan psëébo. Porque penakty nii kindy tu mëlool, lëjty nii chop mëlool sob aan kyeyoo linfiern.

³⁰O deelñee gaa ñalil chuñ xtoloo, pchugo aan psëébo, porque penakty nii sobty tu ñal, lëjty nii chop ñal sob aan kyeyoo linfiern.

Lëë Jesús xluuy xa nak kyalwsëëb tsiiil

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12 ; Lc. 16:18)

³¹Ni kayonle gaa to nii chëb Dios: “Cualquiersye xaa nii ksëëb tsiiil no nii ktee xaa tublé kitsy lo me nii lëë xaa blaa me.” ³²Per naa nii xcuentaa lëën xñe nii deelñee klaa tu xaa tsiiil aan pkaady me chop me stu mguiy lo xaa, lëë xaa

xyub nii tsoni me stu mguiy. Aan cualquiersye xaa nii ktsiilña tu kwnaa nii psëëb tsiiil le, lëë xaa chuuñtsyey tol.

Lëë Jesús xluuy nii nody nii jkon meñ Dios

³³Ni kayonle gaa to nii chëb Dios lo pxusykolttoo do: “Tu cos nii pkonoo beeñtsyeyo.” ³⁴Per naa nii xcuentaa lëën xñe nii por ni tu cos jkondy to Dios. Jkondy to por kpaa, porque siko sob Dios, ³⁵ni jkondy to por kislyu, por lo kislyu xsyo niy Dios, ni jkondy to por kyedzy Jerusalén, porque Dios nak rey siko. ³⁶Ni jkondy to Dios por kik to, porque ni tu kits kik to chilody kuuñ jkiitsy to o kuuñnyeesy kaa to. ³⁷Tsiñee xñee do nii nli tu cos, ktsëëdy to lo xtiits to, tugak kol nee nliw. O deelñee gaa xñee do nlidyo, tugak kol nee nii nlidyo, ktsëëdy to lo xtiits to, por ndox nii ktsëë do lo xtiits to.

Deelñee ko tu meñ falt lool, buendy nii kogookoo falt lo meñ go

(Lc. 6:29-30)

³⁸Kayonle gaa to nii chëb Dios: “Deelñee kwii tu meñ mëlool, kwlii gak mëlo meñ go, o deelñee kwii tu meñ tu laayoo, kwlii gak tu lay meñ go.” ³⁹Per naa nii xcuentaa lëën xñe nii deelñee no cho chakladzy ksaksi lii, psaan, o deelñee gaa kyaasy tu xaa kwesyoo, ptee wi stublad kwesyoo kyaasy xaa. ⁴⁰Deelñee tsikso tu xaa lii lo xtisy parñee kla xaa xmaankwoo, blaa kla xaa wi xchakeetoo. ⁴¹Deelñee jkoy xoo tu xaa lii xyow xaa tu mily metre, biyo chop mily metre. ⁴²Deelñee

kñab meñ nii kteedyoo tu cos lo meñ singosy, pteedyo, ni jkaadyoo cos lo meñ nii xñabtiñ.

Kol jkëstyoo meñ nii xtilyni lëë do

(Lc. 6:27-28, 32-36)

43 Ni kayonle gaa to nii lëë pxusykolttoo do kwnee: "Pkëstyoo meñ nii ngui xñee lool, per ptilyni meñ nii xtilyni lii." **44** Per naa nii xcuentaa lëen xñe: Kol jkëstyoo meñ nii xtilyni lëë do ni kol nab nii kakni Dios meñ nii kënlaag lëë do, **45** tsiin kak to xiñ Tat Tios nii sob kpaa. Por lëë xingbidz xaa xsaani lo meñ ngoptol ni lo meñ buen, ni lëë xaa xsyaab kyo par meñ nii chuñ kyalbuen ni meñ nii chuñ kyalmal. **46** Ni tu pe kneesty Dios lo do deelñee xaktyee meñ nii ngui xñee lo do xkëstyoo do. Por singo gak chuuñtsyey kchë xaa yoox nii xtop tumi par kyeyo lo xtisy nii sob Roma. **47** Deelñee xaktyee meñ nii xyumbey do xkëepyux to, pe nano. ¿Pe lëdy singo nayak chuuñtsyey meñ nii xnilasty Dios? **48** Kol ksaan xtol do, porque nody xtol pxosy to nii sob kpaa.

**Lëë Jesús xluuy xa kuñ
meñ kyalbuen**

6 'Kuñdy to kyalbuen laañee nche meñ parñee kanpee meño. Por ni tu pe kneesty Dios lo do singo mod. **2** Por ngo, tsiñee jkadyoo tu cos lo meñ nii no lyaadzy, jkëedyoo tsyetsy nii lëew pkadyoo, sinak chuuñtsyey grol meñ leñ ktoo ni pal nèz parñee kakyetpee lë xaa nii lëë lëesy xaa buen. Por lëen xñe kazh nii ni tu pe kteejtre Dios lo xaa go. **3** Singo

tsigo busy tsiñee jkadyoo tu cos lo meñ nii no lyaadzy, per ni tu lo xamiigwoo kutiistyo. **4** Tsilaan pkadyoo tsuin lëë Tat Tios nii chan kchë cos nii chuuñtsyeyoo tsilaan ktikche kyalnsaak ko.

Lëë Jesús xluuy xa kutiitsni meñ Dios

(Lc. 11:2-4)

5 Tsiñee kutiitsni do Dios, kaktyoo sinak kchë meñ nii xsyoli leñ ktoo toon pere xñee, ni kakty to sinak meñ nii xsyo pal nèz parñee kanpee meñ meñ go. Por lëen xñe kazh nii ni tu pe kteejtre Dios lo meñ go. **6** Per lëë lii tsiñee kutiitsnil Tat Tios, byo leñ liidzyoo aan psuugw chu puert aan bitiits chopsyoo Tat Tios. Aan lëë Tat Tios nii chan kchë cos nii chuuñtsyey tsilaanoo ktikche xkyalnsaakoo.

7 Tsiñee kutiitsnil Dios, kseejtyoo tiits nii pa xkiiñdy. Kuuñtsyeydyoo sinak chuuñtsyey meñ nii xnilasty xtiits Dios. Xsyak meñ go nii por kchë nii xñee meñ go lëë Dios ksal meñ go. **8** Kutiitsnidy to Dios sinak chuñ meñ go, por nanle Tat Tios pe cos xkiiñ do nikxe karty kñab tow.

9 Sinrii no nii kutiitsni do Dios:

Tat Tios, lii nii soboo kpaa, xñab noo nii kchë meñ kuun ksak lii.

10 Ni xñab noo nii ktsiñ tse nii kñabeyoo lo kislyu sinak nii xñabeyoo kpaa.

11 Bneetsy nii tyaw noo natse.

12 Beeñ noo perdón sinak nii chuuñ noo perdón meñ nii xko falt loo noo.

13 Klaadyoo jkaal xaatox lëë noo parñee kyaabty noo lo tol. Pteelaa lëë noo lo xaa.

14'Deelñee xntityladzy to falt nii xko xcombañer do lo do, snityladzy Dios xtol do. **15**Per deelñee knitylasty to xfalt xcombañer do, per ni Tat Tios nii sob kpaa knitylasty xtol do.

**Lëë Jesùs xñee xa kuuñ
ksak meñ Dios**

16'Tsiñee kawdy to par kuuñ ksak to Dios, ksaas mbandy to lo do parñee kanpee meñ nii noyawdy to par kuuñ ksak to Dios. Por singo chuuñtsyey grol meñ ni lëën xñe kaazhkaa nii ni tu pe kteejty Dios lo meñ go. **17**Per tsiñee kawdy to par kuuñ ksak to Dios, kol kiib lo do ni kol kooñ kik to **18**parñee kyeñdy meñ nii karty kaw do porñee lëë do noyuuñ ksak Dios. Kol ktee nii Tat Tios sye kyeñ pe cos noyuuñtsyey do tsiin ktikche xaa xkyalnsaak to.

**Lëë Jesùs xñee nii tsoxkody meñ kap
meñ ndaly cos lo kislyu**
(Lc. 12:33-34)

19'Ktobty to tub yox cos lo kislyu, por lëëw kyämëél ni lëë ngbaan gaa no. **20**Sink kol tsoxko kuuñtsyey do nii jkiñ lo do kpaa, por siko kindy nkwxog nii jkëëma cos ni kindy meñ nii xkwani. **21**Parñee laañee tso gak nii chap to tso xkyalmbañ do.

Bini nii xsaani leñ styoo meñ
(Lc. 11:34-36)

22'Nak mëlo do sinak tu bini nii xsaani leñ styoo do. Deelñee nxíndy mëlo do tyub leñ styoo do nyaani. **23**Per deelñee nxíñ mëlo do, tyub leñ styoo do nguey. Aan deelñee xsaanidy bini nii no leñ styoo do,

çpe toodyxe nguey poo yeesy nak tyub leñ styoo do?

Chantsi Dios xiñ

(Lc. 16:13)

24'Ni tu cho chilody kyë tsiiñ chop lo patrón. Por neñdy sle xaa lo tu xpatrón xaa, lëë stu lo xaa klëë xaa, o neñdy kaa ngui kuñ xaa xtsiiñ tu lo xpatrón xaa, aan ksaldy xaa stu xaa. Por ngo chilody ksoob to xtiits Dios tyub styoo do deelñee tumi tugak sini kik to.

25'Ni lëën xñe gaa nii tsoxkody to nii dyon pe cos kaw do o ki gaa to parñee kpañ do o pe cos kakw kaa to. ñPe lëdy nayak mastre non kyalmbañ que nii xtyaaw, ni pe lëdy kaa nayaknan do nii mastre non xcuerp to que ladx nii chakw to? **26**Kol kan kchë mguiñ gaanoo. Chandy ma ni xkyëdy ma kwlaap, ni xkotseydy ma nii ktyaaw. Lëë Tat Tios nii sob kpaa xyaan ma. iAan mastre non do lo kchë mguiñ! **27**Nikxe gaa nii tsoxko do, per ni tu wor chilody kiskool do lo tse nii kpañ do.

28'Penak nii choxko do por ladx nii kakw to? Kol kuy gaanoo xa xroob kyoo tañ aan xkyëdyo tsiiñ ni xkibtyo ladx. **29**Per sootaa ni rey Salomón kokwty tu ladx ngui sinak nii ngui tu kyoo, nikxe nii ndaly cos ngui kop xaa. **30**Deelñee Dios tsigo busy xkakw xab kchë kizhy nii no tañ aan xlyëëdyak lëëw chek lo ki, çpenak tsigo nii xnilasty to nii lëë Dios jkakw xab to? **31**Pe tsinidy kik to nii dyon pe cos kaw do o pe cos ki gaa to ni pe kakw to. **32**Kchësy cos re no meñ nii xnilasty Dios kyalnë, per lëë lëë

do nanle Tat Tios nii sob kpaa pe cos chak falt lo do. ³³Por ngo, klo kol kuuñtsyey nii xñabey Dios tsuin kxaal xaa nii kak falt lo do. ³⁴Tsody to kyalnë nii dyon pe cos kak kxe, porque xaal xaal nak kyalnë tu tse.

Jkéékiydy to xcombañer do

(Lc. 6:37-38, 41-42)

7 'Jkéékiydy to xcombañer do tsuin jkéékiydy Dios to. ²Por sinak nii xkéékiyak to xcombañer do jkéékiy Dios to, ni sinak nii chuuñtsyeyak to kuuñtsyey Dios to. ³¿Penak nii xseel chanoo kizh wiñ nii no lo xcombañeeroo aan xyéndyoo nii mastre ngol tublé yag nii no lool? ⁴¿Xa nanoo këéboo lo xcombañeeroo: "Kwlës dyon kwin kizh wiñ nii no lool", aan xkwiidyoo yag ngol nii no lool? ⁵iMaalo! Klo kwlii yag ngol nii no lool tsuin kchilo kanoo par kwiil kizh wiñ nii no lo xcombañeeroo.

⁶'Kluuydy to xtiits Dios lo meñ nii chaklasty kono, por toontlaa kléé meñ go aan kxiix meñ go lëë do sinak chuuñtsyey mëkw. Ni jkaydy to kyalsak nii xneetsy Dios lo do cholsye lo meñ, por toontlaa subniy meño sinak xsyubniy ngutsy nii xyaan meñ ma.

Kol nab, kol kyub ni kol jkééptyux chu yu

(Lc. 11:9-13 ; 6:31)

⁷'Kol nab nii jkiiñ do lo Dios tsuin kneetsy xaaw, kol kyub cos tsuin ktsyool dow, ni kol jkééptyux chu yu tsuin kyalyo. ⁸Por kchë meñ nii kñab tu cos lo Dios jkaaw, ni kchë meñ nii kyub cos ktsyolo, ni kchë meñ nii jkééptyux chu yu lëew kyaly.

⁹¿Pe no tu do dyon kyax ktee tu kyo lo xiñ tsinnee kñab xiñ do tu kyaxtily? ¹⁰¿Pe no gaa tu do kyax ktee tu mëél lo xiñ do tsinnee kñab xiñ do tu mël lo do? ¹¹Kol kyeñ gaanoo nii nikxe mal do, per xtee do cos buen lo xiñ do. ¿Pe lëedyxé Tat Tios nii sob kpaa tsigo kteejty cos buen lo meñ nii kñabo?

¹²'Kol kan meñ sinak nii chakladzy to kan meñ do. Por singo kë leñ kitsy nii pkëë Moisés ni kchësy profet.

Kol tedy chu puert nii nxeñdy

(Lc. 13:24)

¹³'Kol sëëb nëz laa kë puert nii nxeñdy. Por nxeñ puert ni nxeñ nëz nii xkëëtañ meñ, aan ndaly meñ xsyëëb nëz chu puert ko ni xsyen nëz ko. ¹⁴Per xisy meñ xsyëëb chu puert nii nxeñdy, ni xisy meñ xtsiil nëz nii xtsiñ laañee jkaa meñ kyalmbañ nii nitylody, porñee tir ngan nëz ko.

Kchësy yag xyuumbey meño por nex nii xkyë low

(Lc. 6:43-44)

¹⁵'Kol kap cuent kchë lo xaa wnee xuuy nii chakladzy kluuy xtiits Dios. Porque xpig xaa lo do sinak tu mëkwxiily, per lëë leñ styoo xaa go nak xaa sinak tu mëëtsy. ¹⁶Schilo kyeñ do pe cos no styoo xaa deelñee kan do kchë cos nii chuuñtsyey xaa, por xkyëdy uv lo yakitsy ni yegw lo yakitsy looñ. ¹⁷Ni nan gaa to nii deelñee buen tu yag nonsyke nex buen xkyë low, per deelñee buendyo nonsyke nex byodz xkyë low. ¹⁸Xkyëdy nex byodz lo yag buen, ni xkyëdy nex buen lo yag nii buendy. ¹⁹Kchësy yag nii xkyëdy

nex buen lo lëëw chug aan lëëw tsek.
20Singo gak kchë xaa wnee xuuy schilo
kyeñ do pe cos no styoo xaa deelñee
kan do kchë nii chuuñtsyey xaa.

Tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy

(Lc. 13:25-27)

21Lëdy kchë meñ nii xñee lon nii naa
nak xaa nii xñabey sëëb laañee xñabey
Tat Tios, sink xaktyee meñ nii nli
xsoob xtiits Tat Tios sëëb. **22**Tse nii lëë
Dios kuñ kyalxtisy ndaly meñ kñë lon:
“Xsoob noo xtiitsoo. Con xtiitspeyoo blii
noo kyalbini mal, ni con xtiitspeyoo
beeñtsyey noo kyalntson.” **23**Per lëën
këp lo meñ go: “Nandyaa cho do. Kol
kpichee nu, por ngoptol do.”

Lidzy xaa nyaani ni lidzy xaa nguey

(Lc. 6:47-49 ; Mr. 1:22)

24Kchë meñ nii xkëëtyag xtitsaa ni
chuuñtsyeyo nak sinak tu xaa nyaani
nii psaa lidzy lady kyo. **25**Tsiñee lëë
kyo bislo ni lëë nis kok naal kiigwpee
ni lëë me bi, pe okty lidzy xaa porñee
lady kyo sobo. **26**Per lëë kchë meñ nii
xkëëtyag xtitsaa aan chuuñtsyeydyo
nak sinak tu xaa nguey nii psaa lidzy
lo yuzh. **27**Tsiñee lëë kyo bislo ni lëë
nis kok naal kiigwpee ni lëë me bi,
lëë lidzy xaa byablyu, iaan kaazhkaa
kwnitylow!

28Tsiñee lëë Jesús lox kwnee,
psee meñ biñ kchë nii bluuy xaa,
29porñee kwnee xaa sinak tu xaa
xñabey, kwneedy xaa sinak xñee
chol mastre ley.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu meñ xsyaknë

(Mr. 1:40-45 ; Lc. 5:12-16)

8 Tsiñee lëë Jesús bikche kiy,
ndaly meñ kunal xaa. **2**Kok

xtsedyak byety Jesús kiy tsiñee lëë
tu xaa xsyaknë nii xyodz lady biid
ksoxib lo xaa chëb:

—Xey, pe nëëdyoo beeñ kyak naa.

3Tsigo lëë Jesús pxob ña kik xaa
chëb:

—Chakladzyaa nii kyakoo. Byak.

Aan wor go kazh lëë xaa nii xyodz
lady ko byak. **4**Per lëë Jesús chëb
lo xaa:

—Ni tu cho lo këëbtyoo xa byakoo,
sink byey aan kwey lo pxosy.

Kuksakon nii xñabey xley Moisés
parñee kan kchë meñ nii lëël byak.

Lëë Jesús chuuñ kyak xmos tu xaa nii xñabey lo soldad Roma

(Lc. 7:1-10)

5Lëë Jesús kwsëëb lik leñ kyedzy
Capernaum tsiñee lëë tu xaa nii
xñabey lo tubtsoon soldad Roma
kunee lo xaa **6**chëb:

—Xey, lëë xmosaa xsyaknë. Lëë
xaa nix chu yu, kutoo xaa ni mban
xkyë xaa yoob.

—Lëë Jesús kwëb chëb:

—Naa kuuñ kyakaa xmoosoo.

8Tsigo lëë xaa xñabey go chëb:

—Xey, cho nakaa nii tsil lidzyaa.

Destye nu pxaal tiits nii kyak
xmosaa aan lëë xaa kyak. **9**Porque
deel naa, no xaa nii mastre xñabey
lon, lëë naa lo soldad xñabeyaa.
Tsiñee xalaa tu xaa mandad, chi
xaa. Tsiñee xkwetsy kaan tu xaa,
chiid xaa. Singo gak xmosaa tsiñee
xñabeyaa nii kuuñtsyey xaa tu cos,
chuuñtsyey xaa.

10Axte psee Jesús biñ xaa nii
kwnee xaa xñabey go, aan lëë xaa
chëb lo meñ nii sinal:

—Nli gaa na karty kanaa tu meñ
Israel nii kniladzy Dios tyub styoo

sinak xniladzy xaa xñabey re. ¹¹Ni
lëen kñeli gaa lo do nii ndaly meñ
nii nche tyub lo kislyu kawni
pxusykolttoo no Abraham, Isaac ni
Jacob tse nii lëe Dios kñabey. ¹²Per
ndaly meñ nii wi xyal sob siko kwe
lo nguey ley koon ni kaw lay.

¹³Loxsye ngo lëe Jesús chëb lo
xaa nii xñabey lo soldad:

—Byey liidzyoo. Lëe nii
bniladzyoo tyub styool kak.

Aan wor go kazh lëe xmos xaa
xñabey go byak.

Lëe Jesús chuuñ kyak xñaatsaap

Pedre

(Mr. 1:29-31 ; Lc. 4:38-39)

¹⁴Tsiñee lëe Jesús ptsiñ lidzy
Pedre lëe xñaatsaap Pedre nix
xlyañ xlyëe. ¹⁵Lëe Jesús kwseñ ña
me, aan lëe xlyëe pchoo. Tsigo lëe
me kuxche beeñlo me nii taw xaa.

Lëe Jesús chuuñ kyak ndaly meñ xsyaknë

(Mr. 1:32-34 ; Lc. 4:40-41)

¹⁶Tsiñee lëe lyu pkyey, lëe meñ
kuni ndaly xaa nii no kyalbini
mal leñ styoo lo Jesús. Aan con
tublanak tiits nii kwnee Jesús lëe
kchë kyalbini mal go pchoo ni lëe
kchë meñ xsyaknë byak. ¹⁷Lëe
Jesús beeñtsyey ngo parñee kuñ
xaa cumplir tiits nii kwnee profet
Isaías tsiñee chëb xaa: “Lëe xaa biy
kchë xkyalkits no.”

Meñ nii kokladzy nyinal Jesús

(Lc. 9:57-62)

¹⁸Tsiñee kon Jesús nii singootyee
ndaly meñ ptyop, lëe xaa chëb lo
xpëédscuel xaa:

—Kol tsoo stublad chu nistoo.

¹⁹Aan lëe tu maestre ley big chëb
lo xaa:

—Maestre, chakladzyaa sénalaa lii
laañee tsityoo.

²⁰Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Chap mëz kyoplyoo ni chap
mguiñ pchoos, per lëe naa nii
nakaa mguiy nii pxaal Dios
ni laañee kxiladzyaa xisy wiñ
chaaptyaa.

²¹Loxsye ngo lëe tu xpëédscuel
xaa chëb:

—Xey, blaa kajkeetsy kaazhaa
pxosyaa, tsigo kyely nalaa lii laañee
tsityoo.

²²Lëe Jesús chëb:

—Tënal naa. Lëe meñ nii nak
sinak meñ kuty jkeetsy meñ kuty.

Lëe Jesús xkwëës me

(Mr. 4:35-41 ; Lc. 8:22-25)

²³Lëe Jesús kwyo barkw ksa
xpëédscuel. ²⁴Lëe xaa si lo nis
ksa xaa, tsiñee lëe tu me dox bislo
xchoo aan lëe barkw byaktsë
nis. Per lëe Jesús nixyesy. ²⁵Lëe
xpëédscuel xaa beeñ kna xaa chëb:
—¡Pteelaa lëe noo, por lëe barkw
nonity leñ nis!

²⁶Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—¿Penak nii xtsyeb to? ¿Penak nii
kopty to Dios confians?

Aan loxsye chëb xaa singo lëe
xaa kwnabey nii kwës me ni kwe
tse nistoo, aan nli gaa tsesy byak.

²⁷Kchësy xpëédscuel xaa psee xñee:

—¿Cho nak xaa re nii axte wi me
ni nistoo xsoob xtiits xaa?

Lëe Jesús xkwii kyalbini mal

(Mr. 5:1-20 ; Lc. 8:26-39)

²⁸Tsiñee lëe Jesús ptsiñ xtañ meñ
Gadara nii nche stublad chu nistoo,

lëë chop xaa nii no kyalbini mal leñ styoo pchoo leñ paa aan lëë xaa big lo Jesús. Ntseeb chak xaa. Por ngo ni tu cho xtyejty näz ko. ²⁹Aan lëë xaa kwchuptsyé chëb xaa lo Jesús:

—Jkaaldyoo lëë noo, Jesús. Ndon noo nii Xiñ Dios nakoo. ¿Penak sëed ksaksil lëë noo? Karty ktsiñ xtsee noo.

³⁰Aan kex siko ncheyaw tubtsoon ngutsy. ³¹Lëë kyalbini mal go chëb lo Jesús:

—Deelñee kwiil lëë noo, bneetsy tiitspey syëeb noo leñ ngutsy nii nche ske.

³²Lëë Jesús chëb:

—Kol sëeb.

Tsigo lëë kyalbini mal go pchoo chop leñ styoo xaa go, aan lëëw kwsëeb leñ ngutsy. Aan kchë ngutsy ko kwloo corr kukyab lo nis aan lëë ma kuty.

³³Lëë xaa nii nche nap ngutsy ko kukanitiits kyedzy, aan tsíñee ptsiñ xaa, lëë xaa bitiits lo meñ xa ptsyool xaa nii no kyalbini mal leñ styoo. ³⁴Aan lëë meñ kyedzy kwey laañee so Jesús, chëb meñ lo xaa: “Beeñ favor, bi nu.”

Lëë Jesús chuuñ kyak tu meñ nii

kutoo

(Mr. 2:1-12 ; Lc. 5:17-26)

9 Loxsye ngo lëë Jesús kwo barkw aan lëë xaa ptsiñ laañee nche xkyedzy xaa. ²Siko lëë meñ ptsiñni tu xaa xsyaknë nii kë yag. Tyub lady xaa kutoo. Tsíñee kon Jesús nii xniladzy xaa nii ptsiñni xaa nii lëësy Jesús chuuñ kyak meñ xsyaknë, lëë Jesús chëb lo xaa xsyaknë:

—Ndaan kwloo styool. Lëë kchë xtolooy bily.

³Tsigo nladzy bla maestre ley nii nche siko: “Falt no ko xaa gue lo Dios.” ⁴Per como xyeñ Jesús pe cos xsysa styoo xaa, lëë Jesús chëb:

—¿Penak nii singueetyee xsysa tol do? ⁵Schilo képaa lo meñ xsyaknë: “Lëë kchësy xtolooy bily”, ni schilo képaa: “Kuxche aan kwsë”, per ¿chow dyon mastre ngan? ⁶Lëën kluy lo do gaanoo nii lëë mguiy nii pxaal Dios lo kislyu kwaas tiitspey parñee ktsily xaa xtol meñ.

Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xaa nii nëetoo go:

—Kuxche, blis xtal aan byey liidzyoo.

⁷Tsigo lëë xaa nëetoo go kuxche aan lëë xaa sey lidzy xaa. ⁸Tsíñee lox kon meñ nii beeñtsyey Jesús, lëë meñ psee, ni lëë meñ ptee skizh porñee kon meñ nii lëë Dios ptee kyalwnabey lo tu xaa lo kislyu re.

Lëë Jesús xkwetsy Mateo

(Mr. 2:13-17 ; Lc. 5:27-32)

⁹Tsíñee lëë Jesús bi siko, lëë xaa kon nii lëë tu xaa nii lë Mateo sob laañee chikni meñ tumi nii kyey lo xtisy nii sob Roma. Lëë xaa chëb lo Mateo:

—Tënal naa.

Lëë Mateo kuso aan lëë xaa sinal Jesús.

¹⁰Aan lëëtyee lëë Jesús sobyaw lidzy Mateo, lëë bla xaa nii xtop tumi par kyeyo Roma ni lëë bla xaa ngorpol ptsiñ, aan lëë xaa kwsob kwi Jesús ni kwi xpëëdscuel Jesús lo mez. ¹¹Tsíñee lëë xaa fariseo kono, lëë xaa kwnabtiits lo xpëëdscuel Jesús, chëb xaa:

—¿Pe mod nak nii chawni xmaestre to xaa nii xtop tumi par

kyeyo Roma ni penak nii chawni
xaa kchë meñ ngoptol gue?

12Lëë Jesús biño aan lëë xaa
chëb:

—Xkiiñdy meñ nii ndaan xaa nii
chuñ rmedy, sink meñ xsyaknë
xkiiñ xaa nii chuñ rmedy.

13Kol kyey aan kol kseedy xtiits
Dios nii xñee: “Chakladzyaa
nii jkëstyoo meñ xcombañer,
chaklastyaa nii kiidlookon meñ
cos lon.” Syely kyubtyaa meñ
buen, sink lëën syely kyub meñ
ngoptol.

Lëë meñ xñabtiits lo Jesús

(*Mr. 2:18-22 ; Lc. 5:33-39*)

14Lëë xpëëdscuel Juan Bautist big
lo Jesús, aan lëë xaa chëb:

—Kety kety xtyawdy noo par
kuuñ ksak noo Dios ksa noo xaa
fariseo. Lëë xpëëdscueeloo, ¿penak
nii xsaandy xaa wagw par kuuñ
ksak xaa Dios?

15Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Pe lika nayak tso kyalnë meñ
nii chi tu kyalwtsilña deelfnee bii
nche meñ nii ptsiilña? Per sitsiñ
wor gon nii lëë meñ nii ptsiilña
kchoo, tsigolye nagon schilo tso
kyalnë meñ ni ksaan meñ wagw.

16'Ni tu cho xkëëtëdy tu ladx
yoox con tublë ladx kub, porque
tsi lëëw tsadx, lëë ladx kub kpe
aan lëëw lox kchos ladx yoox, aan
lëë laa nchos ko kak nroobre. **17**Ni
ni tu cho xkyëdy kaa nip kub leñ
tu kyeg kidy nii kwyoxle, porque
ntseeb kchoso, aan xiñ nip ni
nitylo kyeg. Por ngo no nii ktyëë
nip kub leñ kyeg kub, parñee
nikle nipo nikle gaa kyego pe
kaktyoo.

**Xiñtsyaap tu xaa xñabey ni kwnaa
nii kwseñ xab Jesús**
(*Mr. 5:21-43 ; Lc. 8:40-56*)

18Lëë Jesús nonee lo meñ, tsiñee
lëë tu xaa xñabey ptsiñ. Lëë xaa
psoxib lo Jesús aan lëë xaa chëb:

—Lëë xiñtsyaapaa kuty, per deel
sëél kyo no lidzyaa kxoboo ñal lady
me, spañ me.

19Lëë Jesús kunal ksa xpëëdscuel.

20Aan lady kchë meñ nii nche
siko no tu kwnaa xsyaknë. Kokle
tsiipchop iz nii xchoo me cheñ. Lëë
me big nëz xitsy Jesús aan lëë me
kwseñ skiñ xab xaa. **21**Nladzy me:
“Comñee jkaa seeñaa xab Jesús lëën
kyak.” **22**Per lëë Jesús byoogw buy
lo kwnaa go aan lëë xaa chëb:

—Ndaan, xiñ, kwloo styool. Por
lëël byak porñee bniladzyoo nii
schilo kuuñ kyakaa lii.

Aan wor go kazh lëë me byak.

23Tsiñee lëë Jesús ptsiñ lidzy xaa
xñabey go, kon xaa nii lëë musyk
tse nche mbës par ktsiñ wkeetsy,
ni lëë meñ no wiiñ ni ncheyuptsyë.

24Lëë xaa chëb:

—Kol kchoo nu. Por kujty me, sink
lëë me nixyesy.

Pxidzy meñ biñ xtiits Jesús, **25**per
loxsyé kwlii xaa meñ yu, lëë xaa
kwseñ ña mëëd kwnaa go, aan lëë
gaa me kuxche. **26**Aan tyub nëz tañ
go koknan meñ nii beeñtsyey Jesús.

Lëë Jesús chuuñ kyak chop meñ nii xñady lo

27Tsiñee lëë Jesús bi siko, lëë
chop xaa nii xñady lo sinal xitsy
xaa, xñee:

—Ilii nii sëëdoo lo xtiyy rey David,
pkëstyoo lëë noo!

²⁸Tsiñee lëë Jesús ptsiñ lidzy, lëë chop xaa nii xñady lo big lo Jesús aan lëë Jesús chëb lo xaa:

—¿Pe xniladzy to nii suuñ kyakaa to?

Lëë chop xaa nii xñady lo chëb:

—Xniladzy noo nii suuñ kyakoo lëë noo.

²⁹Tsigo lëë Jesús kwseñ lo chop xaa nii chandy ko aan lëë xaa chëb:

—Lëë do kyak porñee bniladzy to nii suuñ kyakaa to.

³⁰Lëë chop lo xaa go byak. Per lëë Jesús chëb lo xaa:

—Ni tu cho lo këbty to xa byak to.

³¹Per xaktyee kwlëb xaa pchoo xaa siko. Lëë xaa bislo bitiits xaa nii beeñtsyey Jesús tyub tañ go.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu ngop

³²Lëë chop xaa nii byak nonsy lik sey, tsiñee lëë meñ ptsiñni tu ngop nii no kyalbini mal leñ styoo lo Jesús. ³³Lëë Jesús kwlii kyalbini mal go, aan lëë ngop ko bislo kwnee. Kchësy meñ psee kono aan lëë meñ bislo xñee:

—Karty kaa nagon tyon no nii kuuñtsyey tu meñ ngue leñ kyedzy Israel.

³⁴Per lëë xaa fariseo bislo kwnee nii misme xaatox nii xñabey lo kyalbini mal ptee tiitspey lo Jesús parñee kwii xaa kyalbini mal leñ styoo meñ.

Xkëstyoo Jesús meñ

³⁵Kchë kyedzy nii kutedy Jesús bluuuy xaa xa nak xkyalwnabey Dios lo meñ leñ ktoo, ni beeñ kyak xaa meñ xsyaknë. ³⁶Pkëstyoo xaa meñ porñee kon xaa nii mban nche kteenë meñ sinak nii xkwë

mëkwxiliy tsiñee kindy cho tsikap ma. ³⁷Aan lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

—Nak kchë meñ re sinak tsiñee lëë kwlaap mer kislo aan kindy ndaly mos. ³⁸Kol nab lo Dios nii kxaal xaa xaa nii kiid kluuy xtiits xaa lo meñ.

Lëë Jesús xkwe ksa tsiipchop xpëëdscuel

(Mr. 3:13-19 ; Lc. 6:12-16)

10 Lëë Jesús kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdscuel, aan lëë xaa ptee tiitspey lo xaa parñee kwii xaa kyalbini mal leñ styoo meñ, ni kuuñ kyak xaa meñ xsyaknë.

²Lëë ksa lë xapostle xaa nche kë nu: Simoñ, xaa nii kwloolë gak xaa Pedre, ni Ndresy betsy Pedre, ni Jacob ni betsy xaa nii lë Juan (Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa), ³ni Felip ni Bartolomé, ni Max ni Mateo (Lëë Mateo kok xaa nii ptop tumi kyedzy par kyeyo Roma), ni xiñ Alfeo nii lë Jacob ni Tadeo, ⁴ni Simoñ nii kwyo lady tub tiiy xaa nii pcholë Cananista ni Judas Iscariote (Lëë Judas pko Jesús ña xaa xñabey).

Lëë Jesús xaal xpëëdscuel chikluuy xtiits Dios

(Mr. 6:7-13 ; Lc. 9:1-6)

⁵Lëë Jesús pxaal ksa tsiipchop xpëëdscuel, per lëë xaa chëb kazh lo xaa:

—Tsidy to tañ nii no meñ sit, ni sëëbty to leñ xkyedzy meñ Samaria.

⁶Sink kol tsi lo meñ Israel nii nak sinak mëkwxiliy nii ncheno tañ.

⁷Kol tsi aan kol këb nii lëë wor

kutsiñ nii lëë Dios kñabey. ⁸Kol kuñ kyak meñ xsyaknë, ni kol kuñ kpañ meñ kuty, ni kol kuñ kyak kchë meñ nii xyodz lady, ni kol kwii kyalbini mal leñ styoo meñ. Singosy kwaaw do kyalwnabey parñee kuuñtsyey do kchë cos re. Por ngo, kñabty to tumi lo meñ.

⁹'Koydy to tumi, ¹⁰ni koydy to bols nii jkiiñ lo do nëz. Ni koydy to ladx par ktsyëë xab to ni koydy to kyalkidy par ktsyëë lab to, ni koydy to gag nii ksoxka do. Pe tsinidy kik to nii dyon pe kaw do, por kchë xaa nii xkyë tsiiñ nonguijal nii kyaan meñ xaa.

¹¹'Tsiñee ktsiñ do tu kyedzy wiñ o tu kyedzy ngol gaa, kol kyub tu xaa nii knee lidzy kwës to aan siko kol kwës axte nii kpi do kyedzy ko. ¹²Ni tsiñee gaa sëeb to tu leñ yu, kol jkëéptyux kchësy meñ nii no leñ yu go. ¹³Deelñee skëétyag meñ nii no leñ yu go nii kluuy do, kol nab nii kakni Dios meñ go, per deelñee jkëétyagty meñ gow kaknidyl Dios meñ go. ¹⁴Per deelñee kneesty meñ lidzy kwës to ni kaklasty meñ kon nii xluuy do, kol kchoo yu go o kyedzy go gaa, aan kol kwib yuti nii xña niy do. ¹⁵Por nli xñen nii tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy, ntseebre kyalnë nii tedy meñ go que kyalnë nii tedy meñ Sodoma ni meñ Gomorra.

Kyalnë

¹⁶'Lëën kxal lëë do laañee no meñ ntseeb nii ntseeb si ntseeb kchë ma tox nii chuty mëkwixiily. Per nsiñ kol kak sinak nsiñ mëël, ni kol kak ndoo sinak tu palom. ¹⁷Ligier kol kak, por lëë meñ tsikso lëë do lo

xaa xñabey ni lëë meñ kiñ lëë do leñ ktoo. ¹⁸Ni axte lo xtisy ni lo rey tsikso meñ do por naa. Siko lëë do kñee xtitsaa lo meñ xñabey ni lo meñ sit. ¹⁹Per tsiñee lëë do ktsiñ lo xaa xñabey pe tsinidy kik to nii dyon xa kñee do o pe këëb kaa to, por tsiñee tsitsib kñee do, lëë Dios ksysaab leñ kik to pe cos kñee do. ²⁰Ni kchëë gaa tiits nii kchoo chuw do, lëdy xtiits tow, sink xtiits xkyalbini Tat Tioso.

²¹'Ni so gaa tse nii lëë meñ kñabey kety betsy ni so tse nii misme pxosy meñ kñabey kety meñ, ni so tse nii lëë xaa wiñ kakniladzy pxosy aan lëë xaa kñabey kety xaa. ²²Kchësy meñ klëë lo do, porñee xsoob to xtitsaa. Per deelñee xekw to te do kchë lo kyalnë go stelaa do. ²³Tsiñee ktilyni meñ do tu kyedzy, kol kxooñ, kol tsi stu kyedzy. Porque xsobaa nii karty ksa kyedzy nii nche Israel no tedy to tsi lëë mguiy nii pxaal Dios kiid stub.

²⁴'Mastre non maestre lo mëëdscuel ni mastre non patrón lo mos. ²⁵No nii tsoxko mëëdscuel kak sinak maestre, ni no nii tsoxko mos kak sinak xpatrón. Deelñee xñee meñ nii xaatox nakni xpixwan yu, èpe toodyxe ntseebre nii kñee meñ lo meñ lidzy xpixwan yu?

Cho no nii ktsyeb meñ

(Lc. 12:2-9)

²⁶'Ktsyebty to meñ, por nody tu cos ngueetsy nii kchukëdy, ni nody tu cos tsilaan nii kak ndoondy. ²⁷Kchësy nii chutiitsaa lo do lo nguey kol kutiitso xña lo ngbidz. Ni kchësy kaa nii xñe tsilaanaa lo do kol tsëp kik yu aan nguijedzy

kol neew. ²⁸Ktsyebyt to meñ nii chuty, por chilody kuty meñ go xkyalmbañ do. Kol ktsyebyt xaa nii schilo kuty xkyalmbañ do ni schilo kxaal lëe do linfiern.

²⁹?Pe karty kaa nayak kan do nii xtyo chop mguiñ wiñ con bla pes? Per ni tu ma chejty deelñee xteejty Tat Tios tiits. ³⁰Aan lëe lëe do axte kits kik to ngab lo Tat Tios. ³¹Ktsyebyt to, por mastre non do lo mguiñ.

Meñ nii xchoo xfavor Jesús

(Lc. 12:8-9)

³²Kchësy meñ nii xchoo xfavoraa lo kislyu re, schon xfavor meñ go tsiñee lëe meñ go klyañ lo Tat Tios. ³³Per lëe meñ nii kchoody xfavoraa lo kislyu re, ni naa kchoody xfavor meñ go lo Tat Tios.

Lëe Jesús chuñ meñ chop tiiy

(Lc. 12:51-53 ; 14:26-27)

³⁴Këbty to tsaaplaa syelyaa lo kislyu re parñee tsodre tily. Lëdyo gon, sink lëen syelyni tily. ³⁵Lëen syely parñee ktilyni mëedpkiy pxosy, ni ktilyni mëed kwnaa xñaa, ni ktilyni nkwxizh xñaatsaap. ³⁶Misme kchë meñ lidzy meñ ktily.

³⁷Kchë meñ nii xkëstyoo pxosy ni xñaa aan xkëstyoodyy naa nonguialdy kak meñ go xpëédscuelaa, ni meñ nii xkëstyoo xiñgan o xiñtsyaap kaa aan xkëstyoodyy naa nonguialdy kak xpëédscuelaa. ³⁸Ni deelñee chaklasty meñ te kyalnë ni kiidnaldy meñ naa, nonguialdy kak meñ xpëédscuelaa. ³⁹Kchë xaa nii choxko kteelaa xkyalmbañ kety. Per lëe xaa nii pe sinidy kik, nikxe kety

xaa, lëe xaa kpañ porñee xniladzy xaa xtitsaa.

Nii jkaa meñ nii xsoob xtiits Dios

(Mr. 9:41)

⁴⁰Kchë meñ nii chantsi lëe do, chantsi naa. Ni kchësy meñ nii chantsi naa, chantsi Tat Tios nii pxaal naa. ⁴¹Kchë meñ nii chantsi tu profet nii pxaal Dios jkaa nii ktee Dios lo profet ko. Ni kchë meñ nii chantsi tu xaa buen jkaa nii ktee Dios lo xaa buen go. ⁴²Kchë meñ nii ktee tub xig nis yang ki xaa nii no xladaa, lëe Dios ktikche xkyalnsaak meñ go.

Lëe xpëédscuel Juan chinabiits lo Jesús

(Lc. 7:18-35)

11 Tsiñee lëe Jesús lox beeñ kseedy xpëédscuel, lëe xaa sikluuy xtiits Dios lo meñ nii no tañ go.

²Lëetyee gaa leñ tse go lëe Juan Bautist no skiib tsiñee biñ xaa kchë nii noyuuñtsyey Jesús. Lëe xaa pxaal bla xpëédscuel xaa ³kunabiits dyon pe lëe Jesús nak xaa nii kxaal Dios ote no nii yak bii kyembës xaa xaa nii kxaal Dios.

⁴Lëe Jesús chëb lo xpëédscuel Juan:

—Kol kyey aan kol kutiits lo Juan kchësy nii chan do ni chon do. ⁵Kol këb nii lëe meñ nii xñady lo chan, ni lëe meñ nii xsyëdy xsyë, ni lëe meñ nii xyodz lady xyak, ni lëe meñ nii xkwaat chon, ni lëe meñ kuty xpañ, ni lëe kchë meñ mban nii ni tu pe chapyt xkëetyag xtiits Dios. ⁶Ni kol këb nii dichos meñ nii jkandy kik kan naa.

7Tsiñee lëë xpëédscuel Juan Bautist bi, lëë Jesús bitiits lo meñ cho nak Juan, chëb xaa:

—¿Pe cos kukuy do dyon worñee kwey do tañ? ¿Pe kukuy do tublë kizh nii nëz re nëz rek xni me?

8Deelñee kukuydy to kizh nii xni me, ¿pe cos kukuy do? Ote ćukuy do tu xaa nii nakw ladx non yak?

Por nan do gon nii lidzy rey ncheno kchë xaa nii nakw ladx non. **9**Kol në dyon pe cos kukuy do. Deelñee tu profet gon kukuy do, nli nii profet nak xaa nii kukuy do, per mastre non xaa. **10**Lëë Juan xseety kitsy nii kë xtiits Dios laañee xñeeew:

Lëën kxal tu xaa nii tenech lool, parñee kwii xaa tu nëz tedyoo.

11'Lo kchë meñ nii noyaly lo kislyu re xsobaa nii ni tu meñ karty tsitsib sinak Juan Bautist, per lëë laa xñabey Dios kchë xaa nii xisy non chuñ gan lo Juan.

12'Destye nii biid Juan Bautist axte nina, lëë laa xñabey Dios chak tily, aan lëë meñ ntseeb chakladzy knitylow. **13**Lëë kchë profet ni lëë xley Moisés bluuuy xtiits Dios lo meñ worñee karty kiid Juan. **14**Ni toon pe sniladzy kaa to nii lëë Juan nak profet Elías nii no kiid. **15**Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag.

16¿Cho nak sinak meñ nii no natiemp? Nak meñ nii no natiemp gon sinak chol xaa wiñ nii xkwe laañee chak kiy aan xñee xaa lo xcombañer xaa: **17**"Ptsyool noo flaut aan byëdy to, ni ptsyool noo ti nii së mban aan biiñdyak to." **18**Na nii lëë Juan biid, xñee do nii kyalbini mal no leñ styoo xaa, porñee tawdy

xaa ni kowdy xaa viñ. **19**Lëë na nii lëë mguiy nii pxaal Dios chaw ni chi viñ, xñee do nii lyaadzy wagwsye no xaa ni ngonip xaa, ni xñee do nii lëë xaa chi lidzy meñ ngoptol ni lidzy meñ nii xtop tumi par kyey Roma. Per por kchë nii chuuñtsyeyaa xluuy nii Dios nakni naa.

Meñ nii xtikchedy styoo lo Dios

(Lc. 10:13-15)

20Lëë Jesús bislo kwëntseeb lo meñ nii no kchë kyedzy laañee beeñtsyey xaa kyalntson, porñee ptikchedy meñ go styoo lo Dios. Chëb xaa:

21—iChooksye lëë doy meñ Corazín ni chooksye lëë do meñ Betsaida! Por deelñee nyan meñ Tiro ni meñ Sidón kchë kyalntson nii kon do, tselye kokw meñ go ladx nchog ni tselye pchoop meñ go xkiti lo kik parñee kluuy meñ go nii ptikche meñ go styoo lo Dios. **22**Por ngo, tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy ntseebre kyalnë nii tedy to que nii tedy meñ Tiro ni meñ Sidón. **23**Lëë lii nii nol leñ kyedzy Capernaum, ¿pe nladzyoo nayak nii sle Dios lool? Kledy xaa gon, sink lëë xaa kxaal lii linfiern. Porque deelñee nyak kchë kyalntson nii konoo leñ kyedzy Sodoma, bii ndyon no kyedzy ko natiemp. **24**Por ngo, tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy ntseebre kyalnë nii tedy to que nii tedy meñ nii no kyedzy Sodoma.

Lëë Jesús ktee laa kxiladzy meñ

(Lc. 10:21-22)

25Tsigo lëë Jesús chëb:
—Tat Tios, lii xñabey kpaa ni lii xñabey kislyu. Skizhoo porñee

kwoolanoo xtiitsoo lo meñ nyaani ni lo meñ chak parñee kluuyllo lo meñ ndoladzy nii nak sinak mëed wiñ. ²⁶Styool, Tat Tios, kwlañ nii singo kuuñtsyeyoo ni lëew beeñtsyey gaal.

²⁷Ni lëe Jesús chëb lo meñ: —Lëe Tat Tios bneetsy kchë nii chap xaa lon ni ni tu cho xyuumbeydy kaa xiñ Tat Tios, xaktyee Tat Tios sye xyumbey xaa. Singo gak kaa Tat Tios, xaktyee xiñ xaa ni meñ nii kwe xiñ xaa schilo kyuumbey xaa. ²⁸Kol të lon kchësy to siñee xtsag to kë do tsiiñ ni kchësy to siñee noy do yow. Naa knetsy laañee kxiladzy to. ²⁹Kol ksoob xtsaa. Kol kuy gaanoo nii chaapaa paciensy ni nguudzy styoon tsiin ktsyol laa kxiladzy to. ³⁰Por ngandy ksoob to xtsaa ni ndalydy nii kuuñtsyey do.

Lëe xpëédscuel Jesús xchoow xobxtily tse nii chakty tsiiñ
(Mr. 2:23-28 ; Lc. 6:1-5)

12 Lëe Jesús sitedy lo tu kwaakon tu tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ, tsiñee lëe xpëédscuel xaa kwlaañ aan lëe xaa bislo xchoow xaa xobxtily parñee kaw xaaw. ²Lëe meñ fariseo kon nii noyuuñtsyey xpëédscuel Jesús, aan lëe xaa chëb lo Jesús:

—Buy gaanoo, lëe xpëédscueeloo noyuuñtsyey nii nongualdy kak tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ.

³Tsigo lëe Jesús chëb:

—¿Pe karty klab to laañee xñee xa beeñtsyey rey David worñee kwlaañ xaa ksa xcombañer xaa?

⁴Kwsëeb xaa leñ lidzy Dios aan taw xaa kyaxtily nii xaktyee pxosy

nongual kaw ni ptee xaa nii taw xaa nii ksa xaa si. ⁵¿Ni pe karty kaa klab to xley Moisés laañee xñee nii lëdy tol chuñ pxosy nii no leñ lidzy Dios nikxe xilasty xaa tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ? ⁶Per lëen xñe lo do nore nii mastre non lo lidzy Dios. ⁷Por xyeñaa nii karty kyeñ do xtiits Dios nii xñee: “Chakladzyaa nii jkëstyoo do xcombañer do, chaklastyaa nii ksakon do ma.” Deelñee nyeñ do tiits ko, nguëékiydy to meñ nii nody xtol. ⁸Per kol kaknan nii lëe mguiy nii pxaal Dios xñabey lo tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ.

Tu xaa nii mbañdy ña
(Mr. 3:1-6 ; Lc. 6:6-11)

⁹Lëe Jesús bi siko aan lëe xaa kwsëeb leñ ktoo nii sob leñ kyedzy ko. ¹⁰Lëe tu xaa xsyaknë nii mbañdy tu ña no leñ ktoo go, aan como wi bla meñ nii chakladzy jkëékiy Jesús nche siko, lëe xaa chëb lo Jesús:

—¿Pe nongual dyon kak meñ xsyaknë rmedy tse nii xiladzy no lo tsiiñ?

¹¹Tsigo lëe Jesús chëb:

—Deelñee chap to tu mëkwxiily aan xyab ma leñ tu kyeech nxity tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ, ¿pe xkwidiy to ma nayak? ¹²iNi mastre gaa non tu meñ lo mëkwxiily! Por ngo lëen xñe nii schilo kuñ ñe kyalbuen tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ.

¹³Loxsye ngo lëe Jesús chëb lo xaa xsyaknë go:

—Biskaa ñal.

Lëe xaa go biskaa ña, aan lëew byaktsey. ¹⁴Tsiñee lëe xaa fariseo

pchoo ktoo, lëë xaa bislo bitiits xaa dyon xa kuty xaa Jesús.

Xaa nii kuñ xtsiiñ Dios

¹⁵Tsiñee lëë Jesús byeño, lëë xaa bi siko. Aan ndaly meñ sinal xaa ni ndaly gaa meñ xsyaknë beeñ kyak xaa, ¹⁶ni chëb xaa lo kchë meñ nii beeñ kyak xaa nii kutiisty meñ cho nak xaa. ¹⁷Singo beeñtsyey Jesús parñee kak cumplir nii kwnee profet Isaías tsiñee chëb xaa:

¹⁸Lëë xaa re kwlen parñee kuñ xaa xtsiñaa.

Xkëstyoon xaa ni xlen lo xaa.
Lëën kte xkyalbinin lo xaa,
parñee tsikëb xaa lo meñ sit nii
lëën kuñ kyalxtisy.

¹⁹Ktilynidy xaa meñ, ni kuptsyëdy xaa,
parñee kondy meñ nii xtyenëz
tsiy xaa.

²⁰Ni ksaksidy xaa meñ mban nii
nak sinak yag nii merle
ketsy
ni këntseebty xaa lo meñ nii
nak sinak bini ntsool nii no
nëz kyuuy,
sink lëë xaa kuñ kyalxtisy.

²¹Ni lëësy xaa ksaladzy meñ nii
ncheno lo kislyu.

Lëë meñ xñee nii xaatox nakni Jesús

(Mr. 3:19-30 ; Lc. 11:14-23 ; 12:10)

²²Lëë meñ kuni tu xaa nii no kyalbini mal leñ styoo lo Jesús.
Xñady lo xaa ni ngop xaa, per lëë Jesús beeñ kyak xaa. ²³Kchësy meñ nii kon nii beeñtsyey Jesús psee chëb:

—¿Pe lëdy kaa lo xtiiy rey David sëed xaa gue?

²⁴Tsiñee lëë xaa fariseo biñ nii nchenee meñ, lëë xaa chëb:

—Beelzebú, xaa nii xñabey lo kyalbini mal ptee tiitspey lo xaa gue parñee kwii xaa kyalbini mal leñ styoo meñ.

²⁵Per como nan Jesús pe cos xsya styoo xaa fariseo, lëë xaa chëb:

—Ni tu kyedzy nii nak chop tiiy gon chilody ktiiy. Lëëw xnitylo. Singo gak kaa meñ wlidzy nii nak chop tiiy chilody ktiiy meñ go. ²⁶Nikle gaa kchë kyalbini mal nii xsoob xtiits xaatox, deelñee ktilyo kchë xcombañero, sikootyee lëë xkyalwnabey xaatox kyal.

²⁷Deelñee lëë Beelzebú, xaa nii xñabey lo kchë kyalbini mal, xneetsy tiitspey lon parñee kwin kyalbini mal leñ styoo meñ, Ɂcho xtee tiitspey lo xaa nii nak ksa do tsigo parñee kwii xaa kyalbini mal leñ styoo meñ? Sikokesy nagon xliuuy nii nandy to pe xñee do.

²⁸Lëë xKyalbini Dios xnee tiitspey lon parñee kwin kyalbini mal, ni lëë wor gaa kutsiñ nii lëë Dios kñabey.

²⁹¿Xa lë nii kwan meñ cos nii no lidzy tu xaa ntseeb na dyon deelñee kxituu kazhty meñ xaa?

³⁰'Kchë xaa nii nody xfavoraa chiidnidy xaa meñ lon, sink lëë xaa xsëébtañ meñ porñee xlëë xaa lon.

³¹'Nli xñen nii stsily Dios xtol meñ ni kchë tiits yox nii kñee meñ, per ktsildy xaa xtol meñ nii ko falt lo Kyalbini Ntson. ³²Ni stsily Dios xtol meñ nii ko falt lo mguiy nii pxaal xaa, per lëë meñ nii ko falt lo Kyalbini Ntson, tsitsiñdy tse nii ktsily Dios xtol meñ go.

**Kchësy yag xyumbey meñ por nex
nii xkyë low
(Lc. 6:43-45)**

33'Deelñee xtyoontsi yag, buen nex nii xkyë low. Deelñee xtyoontsidyo, buendy nex nii xkyë low. Singo gak kaa lëë do. **34**iNak to sinak meñ! Chilody kñee do tiits buen por mal do. Ni nan gaa to nii tiits nii no leñ styoo meñ xchoo chuw meñ. **35**Buen së lo xtiits meñ nii buen no styoo. Buendy së lo xtiits meñ nii no cos mal leñ styoo. **36**Ni lëën xñe kaazhkaa nii lëë do ktee cuent lo Dios por kchë tiits yox nii kchoo chuw do tse nii lëë xaa kuñ kyalxtisy. **37**Porque mismé tiits nii kchoo chuw do ksoli lëë do o kchon gaa lëë do.

**Lëë meñ chakladzy nii kuuñtsyey
Jesús tu kyalntson
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)**

38Loxsye ngo lëë bla xaa fariseo ni lëë bla maestre ley chëb lo Jesús: —Maestre, beeñtsyey tu kyalntson nii karty kuuñtsyeyoo parñee kniladzy noo nii Dios nakni lii.

39Tsigo lëë Jesús chëb:
—Lëë meñ mal re me chakladzy kan tu kyalntson, aan xsoobty meñ re xtiits Dios, per ni stu kyalntson kantre meñ re. No nii ksaladzy meñ nii ptsyool profet Jonás. **40**Porque sinak nii kwyo gak Jonás leñ mël lo nistoo tson kpidz tson kyool, singo gak tso mguiy nii pxaal Dios leñ lyu tson kpidz ni tson kyool. **41**Tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy lëë meñ Nínive jkëékiy meñ nii no natíemp, por ptikche meñ Nínive styoo lo Dios worñee biñ meñ Nínive

nii kwnee Jonás, porque mastre precisy nii xluyaa lo do que nii kwnee Jonás. **42**Ni skëékiy kwnaa nii kok rey kyedzy Sabá meñ nii no natíemp tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy, por sit pchoo me par jkëétyag me xtiits rey Salomón, ni mastre gaa precisy nii xñen lo do lo kchë xkyalchak Salomón.

**Kyalbini mal nii xpikche
(Lc. 11:24-26)**

43'Tsiñee lëë tu kyalbini mal xchoo leñ styoo tu meñ, lëëw xkyënsë tañ xyubo dyon pa kwëso. Aan deelñee xtsyoldy pa kwëso, lëëw xñee: **44**"Lëën kpikche kyan laañee pchon." Tsiñee lëë kyalbini mal go xtsiñ, chano nii lëë leñ styoo meñ nii pchow tse nak sinak tu yu nii kal lik blyoob ni kwixkwaa. **45**Tsigo lëëw chikyub skadzy kyalbini nii mastre mal, aan lëëw xsyëëb leñ kik meñ go ksaw, aan mastre mban xtye meñ go. Singo gak nagon ktsyool kchësy meñ mal nii no natíemp.

**Xñaa Jesús ni betsy xaa
(Mr. 3:31-35 ; Lc. 8:19-21)**

46Lëë Jesús bii nonee lo meñ, tsíñee lëë xñaa xaa ni betsy xaa ptsiñ parñee kñee xaa lo Jesús. Aan como kwsëëbty xaa leñ yu, **47**lëë meñ kuni tiits lo Jesús chëb:

—Lëë xñaal ni betsyoo nche ley chakladzy kñee lool.

48Per lëë Jesús chëb lo meñ nii kuni tiits:

—¿Cho nak kaa tnan ni cho nak betsyaa?

49Loxsye ngo lëë Jesús bluuy xpëédsuel aan lëë xaa chëb:

—Lëë xaa gue nak tnan ni nak betsyaa. ⁵⁰Porque kchësy meñ nii xsoob xtiits Tat Tios nii sob kpaa nak betsyaa, psyañaa ni tnan.

Xcuent ngor

(Mr. 4:1-9 ; Lc. 8:4-8)

13 Loxsye kwnee Jesús lo meñ, lëë xaa pchoo leñ yu aan lëë xaa kusob chu nistoo. ²Tsiñee kon xaa nii singootyee ndaly meñ ptyop, lëë xaa kwsob tu leñ barkw aan lëë meñ kwche chu nistoo.
³Tsigo lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ nonsyke con cuent, xñee xaa:

—Tu ngor name pchoo si kon. ⁴Aan tsiñee lëë xaa bislo kon, no xipni xaa byab lo nëz, aan lëëw kutaw mguiñ. ⁵No gaa laañee byabo lady kyo laañee neeldy lyu, aan blyëedy lëëw pchukë lyu, porñee nxijty kwyow. ⁶Per tsiñee lëë ngbidz kwlañ lëë ngbidz psaayo, aan como kindy luw lëëw pidzy. ⁷Lëë stub lugar lëë xipni xaa byab lady yakitsy, aan tsiñee lëë yakitsy kwroob lëë yakitsy kwtiño. ⁸Per lëë stub lugar lëë pni byab laañee neely lyu, aan ngui kok xkwaa xaa siko. No laañee ptop xaa tu kyoow lmud xob, no gaa laañee ptop xaa tsongalyo ni no laañee ptop xaa kalyptsii lmudo. ⁹Deelñee chakladzy to kyeñ do, ikol jkëetyag!

Lëë Jesús xñee penak nii chuuñ kseedy xaa meñ con cuent
 (Mr. 4:10-12 ; Lc. 8:9-10)

¹⁰Loxsye ngo lëë xpëédscuel Jesús big, aan lëë xaa kwnabtiits lo Jesús, chëb xaa:

—¿Penak nii nonsyke con cuent chuuñ kseedyoo meñ?

¹¹Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëë Dios gon xluuy xa nak xkyalwnabey xaa lo do, per xluuydy xaaw lo meñ nii nche tublad. ¹²Por lëë Dios kuuñ kseedy meñ nii chak parñee mastre kak meñ go, per lëë meñ nii chakty, lëë Dios kuñ nii knityladzy meñ go axte kchë nii no kseedy meñ go. ¹³Nonsyke con cuent chuuñ ksedyaa meñ, porñee xña lo meñ aan chandy meñ, ni chon meñ per xyeñdy meñ. ¹⁴Lëë meñ chuñ cumplir nii kwnee profet Isaías tsiñee chëb xaa:

Nikxe mastre kon do, per kyeñdy to,
 nikxe mastre kuy do, per kandy to.

¹⁵Por lëë styoo meñ lox pkyedzy. Ntse tyag meñ, ni ndiib lo meñ. Kchë nrii ptsyool meñ parñee kchilody kan meñ, ni kon meñ ni kyeñ meñ.

Ni lëë meñ ptsyool kchë nrii parñee ktikchedy meñ styoo lon tsiin ktsilyaa xtol meñ.

¹⁶Per dichos to, porñee xña lo do ni chon do. ¹⁷Por nli xñen nii ndaly profet ni ndaly xaa buen kokladzy nyan nii chan do, per kondy xaaw, ni ndaly xaa kokladzy nguëetyag nii xkëetyag to, per pkëetyagty xaaw.

Lëë Jesús xluuy xa nak xcuent ngor

(Mr. 4:13-20 ; Lc. 8:11-15)

¹⁸Lëë Jesús chëb:

—Lëën kniy lo do xa nak xcuent ngor. ¹⁹Lëë meñ nii xkëetyag xtiits Dios nii xñee xa nak xkyalwnabey xaa aan xyeñdy xaaw nak sinak pni nii byab lo nëz. Xlyëedy lëë xaatox chiklaats nii bñaa leñ styoo meñ

go. ²⁰Lëë meñ nii gaa xle xkëetyag xtiits Dios nak sinak pni nii byab lady kyo. ²¹Por sinusy xniladzy meñ go xtiits Dios, per tsinnee chan meñ go nii lëë kyalnë sëed, lëë styoo meñ go xchoso. ²²Lëë pni nii byab lady yakitsy nak sinak meñ nii xkëetyag xtiits Dios, per como xsyak meñ go nii mastre precisy toon pere kap meñ go lo kislyu, kchësy ngo nagon xkiñ xtiits Dios nii no leñ styoo meñ go aan xlaadyoo ksoob meñ go xtiits Dios. ²³Lëë pni nii byab laañee neely lyu nak sinak meñ nii xkëetyag xtiits Dios, ni xyeño, ni chuuñtsyeyo. No meñ go nak sinak laañee ptyop tu kyoow lmud xob, no gaa meñ nii nak sinak laañee ptyop tsongaly lmud xob, ni kalyptsii lmudo.

Kizh nii kwlañ lady xobxtily

²⁴Lëë Jesús pso stu cuent lo meñ, chëb xaa:

—Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii kon xobxtily lo xkwaa. ²⁵Aan menteñ lëë xaa nixyesy, lëë tu xaa nii xlëë lo xaa kukan stub clasy pni lo xkwaa xaa. ²⁶Per tsinnee lëë xobxtily kwroob, ni lëëw pchukë to, lëë pni nii kondy xaa kok nyoo. ²⁷Tsigo lëë mos kukëb lo xpixwan kwaa: “Xey, con nonsy xobxtily konoo, ¿pa pchoo kizh nii kwlañ lady xobxtily?” ²⁸Lëë xpixwan kwaa chëb: “No cho tu xaa nii xlëë lon kukan kizh ko lady tu xobxtilyaa.” Lëë mos chëb: “¿Pe syo klaats noo kizh ko?” ²⁹Per lëë xpixwan kwaa chëb: “Tsidy to, por toontlaa tsinnee klaats to kizh ko, klaats to wi xobxtily. ³⁰Masy kol ksaan kroobo ksaw axte kal lo

kwlaap. Tsigolye kxalaas mos tsiktop klo kizh ko ni këpaa kxituu xaaw por manoj parñee tseko. Loxsye ngo lëë xaa kotsey tu xobxtilyaa.”

Xcuent medzy martas

(Mr. 4:30-32 ; Lc. 13:18-19)

³¹Lëë Jesús pso stu cuent re lo meñ, chëb xaa:

—Nak laañee xñabey Dios sinak tu medzy martas nii xlyañ lo kwaa. ³²Lëë medzy martas nak tu medzy nii mastre wiich. Per tsinnee lëë yag ko xroob, axte mguiñ chiksaa xipchoos loo go.

Xcuent levadur

(Lc. 13:20-21)

³³Pso gak xaa stu cuent re, chëb xaa:

—Nak xkyalwnabey Dios sinak levadur nii xkots tu kwnaa tson lmud riñ tsinnee xkweek me kobyi.

Nonsyke con cuent beeñ kseedy

Jesús meñ

(Mr. 4:33-34)

³⁴Nonsyke con cuent beeñ kseedy Jesús meñ ³⁵parñee kak cumplir nii kwnee tu profet tsinnee chëb xaa:

Nonsyke con cuent kuuñ ksedyaa meñ.

Lëën kluy cos nii karty kon meñ destye nii kwleek Dios kislyu.

Lëë Jesús xñee xa nak xcuent ngon

³⁶Tsinnee lëë meñ lox bi, lëë Jesús byo leñ yu, aan lëë xpëédsuel xaa chëb lo xaa:

—Bluuy loo noo dyon xa nak xcuent kizh nii kwlañ lady xobxtily.

³⁷Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëë mguiy nii pxaal Dios nak xaa nii chan xobxtily. ³⁸Lo kislyu nak laañee chak kon. Lëë meñ nii xsoob xtiits Dios nak sinak xobxtily. Lëë meñ nii xsoob xtiits xaatox nak sinak pni nii kondy xpixwan kwaas. ³⁹Lëë xaatox kon stub clasy pni. Lëë kwlaap nak si kak tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy. Lëë angly kyé si xkyé xaa nii xkyé kwlaap tse go. ⁴⁰Sinak nii xkyéktop meñ kizh nii pa xkiiñdy par tseko, singo ktop angly meñ nii ngab lo xaatox tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy. ⁴¹Lëë xangly mguiy nii pxaal Dios tsiktop kchë meñ nii chuñ xtol xcombañer, ni meñ nii xsaandy xtol. ⁴²Lëë angly ko kchësy meñ go leñ worne nii noyek. Siko koon meñ go ni kawlay meñ go. ⁴³Loxsye ngo lëë kchësy meñ nii xsoob xtiits Dios ksaani laañee xñabey Dios sinak nii xsaani ngbidz. Deelñee chakladzy to kyeñ do, ikol jkéetyag!

Xcient cos non nii no lyu

⁴⁴Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii xtsyol tu cos non nii no lyu. Aan xle xaa, lëew xkolyu xaa stub, ni lëë xaa xto kchësy nii chap xaa parñee si xaa lyu go.

Xcient kyo non

⁴⁵Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii xkyékyub kyo non nii lë perle. ⁴⁶Aan tsínee xtsyol xaa tu kyo nii nyazh non, lëë xaa chikto kchësy nii chap xaa aan lëew xsi xaa.

Xcient kyex

⁴⁷'Nikle laañee xñabey Dios nako sinak tu kyex nii xyab lo nistoo aan

xtopo kchë clasy mël. ⁴⁸Tsiñee lëë kyex lox xyaktsë, lëë ngoosy mël xkwiiw tublad chu nis, aan lëë xaa xsyob xkwe xaa mël. Leñ tskwidy xko xaa ma nii xtyaaw. Lëë ma nii xtyaawdy xséeb xaa. ⁴⁹Singo gak kak tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy. Lëë angly kwii meñ nii xsoobty xtiits Dios lady meñ nii xsoobo, ⁵⁰aan lëë xaa ko meñ nii psootby xtiits Dios lo ki nii noyek leñ worne. Siko koon meñ go ni kawlay meñ go.

Cos kub ni cos yoox

⁵¹Lëë Jesús kwnabtiits lo xpéedscuel chëb:
—¿Pe xyeñ do kchë nii xñen lo do?
—Xyeeñ noow —kwëb xaa.
⁵²Tsigo lëë Jesús chëb:
—Tsiñee xseedy maestre ley xanak xkyalwnabey Dios, nak xaa sinak tu xaa nii xkwii cos kub ni cos yoox nii no leñ lidzy.

Lëë Jesús xyeñ xkyedzy

(Mr. 6:1-6 ; Lc. 4:16-30)

⁵³Tsiñee lëë Jesús lox pso kchë cuent ko, lëë xaa bi siko, ⁵⁴aan lëë xaa kwey xkyedzy xaa. Beeñ kseedy xaa meñ leñ ktoo aan psee meñ biñ xiwseedy xaa, xñee meñ:

—¿Pa pseedy xaa kchë cos ke ni pa pseedy xaa kuuñtsyey xaa kchë kyalntson gue? ⁵⁵¿Pe lëdy lëë xiñ carpinter ngue nayak? ¿Ni pe lëdy xñaa xaa nayak nak Mariy, ni betsy xaa nak Jacob, José, Simoñ ni Judas? ⁵⁶¿Ni pe lëdy kaa nayak lady no no psyañ xaa? ¿Pa pseedy xaa kchë cos nii chuuñtsyey xaa?

⁵⁷Por ngo koklasty meñ nsal meñ xaa. Per lëë Jesús chëb:

—Laañee xkaatyee xsal meñ tu profet, per deelñee meñ xkyedzy meñ nak profet, xsaldy meñ xaa.

⁵⁸ Beeñtsye dy xaa ndaly kyalntson leñ xkyedzy xaa, porñee bnilasty meñ xtiits xaa.

Xkyalkuty Juan Bautist

(Mr. 6:14-29 ; Lc. 9:7-9)

14 Lëe Herodes nii xñabey tyub Galilea tiemp ko biñ kchë nii chuuñtsyey Jesús, ²aan lëe xaa chëb lo meñ nii xkyë tsiiñ lo xaa:

—Lëe Juan Bautist ngue pañ. Por ngo nii chuñ xaa kchë kyalntson gue.

³Singo chëb Herodes porñee lëe xaa kwnabey kwyo Juan skiib ni lëe xaa kwnabey pxituu Juan con caden leñ skiib porsye Herodías, tsiil betsy xaa Felip. ⁴Porñee chëb Juan lo xaa:

—Buendy nii tsol chopoo me.

⁵Tsigo kokladzy Herodes nyuty Juan, per ptsyeb xaa meñ kyedzy porñee kchësy meñ bniladzy nii xtiits Dios bluuy Juan. ⁶Per tsiñee lëe Herodes ptsiil iz, lëe xiñtsyaap Herodías kukyëe laañee nche sob xaa ksa xaa meñ nii kwtsyetsy xaa, aan ptsiladzy Herodes xa byëe me. ⁷Por ngo lëe Herodes pkon Dios lo me nii stee xaa nii kñabtyee me.

⁸Lëe me kunabtiits lo xñaa me. Tsi lëe me bikche, chëb me lo Herodes:

—Pxob kik Juan Bautist leñ tu plat aan bneetsyo lon.

⁹Mban ptee styoo rey Herodes, per como lëew pchool chuw xaa ni lëew biñ gaa kchësy meñ nii nche sob siko, ¹⁰lëe xaa kwnabey chug

kik Juan leñ skiib. ¹¹Tsiñee lëe kik Juan lox kwchug, lëew pxob xaa tu leñ plat, aan lëew ptee xaa lo xiñtsyaap Herodías, aan lëe me pteedyo lo xñaa me.

¹²Lëe xpëédscuel Juan kuklis Juan aan loxsye pkeetsy xaa Juan, lëe xaa kunitiits lo Jesús.

Lëe Jesús xyaan kaay mily meñ

(Mr. 6:30-44 ; Lc. 9:10-17 ; Jn. 6 :1-14)

¹³Tsiñee lëe Jesús biño, lëe xaa kwyo tu leñ barkw, aan lëe xaa si laañee kindy meñ. Per lëe meñ byeño aan lëe meñ siniy tub lo kislyu. ¹⁴Tsiñee lëe Jesús byety barkw, lëe xaa kon nii singootyee ndaly meñ nche, aan lëe xaa pkëstyyo kchë meñ go ni lëe xaa beeñ kyak meñ xsyaknë. ¹⁵Tsiñee lëe tse ptsye lëe xpëédscuel Jesús big aan lëe xaa chëb lo Jesús:

—Lëe tse gon ptsye, aan ni tu kyedzy nchedy nu. Psonëz meñ parñee tsikyub meñ nii kaw.

¹⁶Lëe Jesús chëb:

—Xkiiñdy nii kyey meñ. Lëe do kol ktee nii kaw meñ.

¹⁷Lëe xpëédscuel xaa chëb:

—¿Per pe cos kyaan noo kchësy meñ gue? Xaktyee kaayak kyaxtily ni chopak mël nooy noo.

¹⁸Lëe Jesús chëb:

—Kol të niw nu dyon.

¹⁹Tsigo lëe xaa kwnabey kwsob meñ lo kizhyë. Loxsye ngo lëe xaa kwseñ ksa kaay kyaxtily go ni chop mël go, aan lëe xaa blëp lo kpaa par ktee xaa skizh lo Dios. Loxsye ptee xaa skizh lëe xaa beeñ grol kyaxtily go aan lëew pteedy xaa lo xpëédscuel xaa parñee kiisy xpëédscuel xaaw lo meñ. ²⁰Kchësy

meñ byëly taw, aan tsínee lëë wagw kwlox, ptyop tsíipchop tskwidy kyaxtily byuy. ²¹Xcaa meñ nii taw siik kaay mily xaapkiy aan pkabty kwnaa ni pkabty xaa wiñ.

Lëë Jesús xsyë lo nis

(Mr. 6:45-52 ; Jn.6 :16-21)

²²Loxsye ngo lëë Jesús blëp xpëëdscuel barkw parñee ktsiñ xaa stublad chu nistoo klo xaa mentre lëë Jesús bii no ksonëz meñ. ²³Tsiñee lëë Jesús lox psonëz meñ, lëë xaa kwyëp kiy par kutiitsni xaa Dios. Lëë lyu lox pkyey aan lëë xaa bii so siko nonsy xaa. ²⁴Lëë barkw nii no xpëëdscuel xaa tse si grolyee nistoo, aan lëë nis xchëëp barkw, porñee lëë me bislo xpi. ²⁵Lëë wor tempran lëë Jesús ptsiñ laañee si barkw xsyë xaa lo nistoo. ²⁶Tsiñee lëë xpëëdscuel Jesús kon nii lëë tu meñ xsyë lo nis, lëë xaa ptsyeb aan lëë xaa kwchuptsyë nladzy xaa nedny tu pesy chan xaa.

²⁷Per lëë Jesús kwnee chëb:

—iKtsyebty to. Naaw!

²⁸Tsigo lëë Pedre chëb:

—Deel lii busy nak Jesús, blaa nii sën lo nis parñee kyelyaa axte laañee sol.

²⁹Lëë Jesús chëb:

—Té.

Lëë Pedre byety barkw aan lëë xaa bislo xsyë xaa lo nis par ktsiñ xaa laañee so Jesús. ³⁰Per tsínee byeñ xaa nii lëë me xchëëp xaa, lëë xaa ptsyeb. Ni tsi lëë nis bislo xpix kik xaa, lëë xaa kwchuptsyë chëb xaa:

—iPteelaa naa!

³¹Lëë Jesús kuseñ ña xaa aan lëë Jesús chëb lo xaa:

—¿Penak nii bnlastyoo nii schilo sëel lo nis?

³²Tsiñee lëë xaa byo leñ barkw, lëë me kwlës. ³³Aan lëë ksa xpëëdscuel xaa nii no leñ barkw psoxib lo xaa chëb:

—Nli nii Xiñ Dios nakoo.

Lëë Jesús chuuñ kyak meñ xsyaknë

(Mr. 6:53-56)

³⁴Lëë xaa kwtekë nistoo aan lëë xaa ptsiñ xtañ meñ Genesaret.

³⁵Tsiñee lëë meñ kyedzy ko byuumbey Jesús, lëë xaa kunitiits kchë kyedzy nii nche kex siko, aan lëë meñ kuni xaa xsyaknë lo Jesús. ³⁶Ni lëë meñ chëb lo Jesús nii klaa xaa señ meñ xsyaknë siquier skin̄ xab xaa, aan kchë meñ xsyaknë nii kwseño byak.

Lëë Jesús xtilytiitsni xaa fariseo ni maestre ley

(Mr. 7:1-23)

15 Lëë bla xaa fariseo ni lëë bla maestre ley nii no Jerusalén kwey lo Jesús, aan lëë xaa chëb:

²—¿Penak chuuñsyeydy xpëëdscueloo nii beeñtsyey pxusykoltto no nii kawdy xaa deelñee tsadxty ña xaa sinak xñabey xley no?

³Per lëë Jesús chëb:

—Kol në dyon nii xsaan do nii xñabey Dios tublad par kuuñtsyey do nii no kik to. ⁴Porque lëë Dios gon xñee: “Psal pxoosyoo ni xñaal.” Ni lëë gaa Dios xñee nii nonguijal kety kchë xaa nii ktsiibtee pxosy o ktsiibtee gaa xñaa. ⁵Per lëë do xñee nii schilo këb tu xaa lo pxosy o lo xñaa gaa: “Chilody kuñaa to

yudar, por lëën kwlookon kchësy nii chaapaa lo Dios.” ⁶Ni lëë do xñee nii këbsye meñ tiits ko nodre nii kuñ meñ pxosy o xñaa gaa yudar. Aan singo mod lëë do xsaan nii xñabey Dios par kuuñtsyey do nii no kik to. ⁷Nli gak xtiits Dios nii kwnee profet Isaías worñee chëb xaa:

⁸ Tsínee xñeesy meñ sootee nli nii xsal meñ naa,
per sinidy kik meñ nii ksoob
meñ xtitsaa.

⁹ Pe nandy chool meñ lay lon,
porque xluuydy meñ xtitsaa,
sink nii no kik meñ xluuy
meñ.

¹⁰ Loxsye ngo lëë Jesús kwtsyetsy
meñ aan lëë xaa chëb:

—Kol jkéetyag nii kñen lo do ni kol
kyeño: ¹¹ Ni tu cos nii xtyaaw gon
chuñdy xtol meñ, sink kchë tiits yox
nii xchoo chuw meñ chuñ xtol meñ.

¹² Lëë xpéedscuel Jesús big aan
lëë xaa chëb lo Jesús:

—¿Pe byeñoo gaa nii blëë xaa
fariseo biñ nii kwneel?

¹³ Lëë Jesús chëb:

—Nak xaa fariseo sinak yag nii
beeñ pnidy Tat Tios nii sob kpaa,
lëëw klaats xaa si luw. ¹⁴ Kol ksaan
xaa fariseo, por xñady lo xaa aan
chakladzy xaa kluuy xaa nëz lo stu
xaa nii xñadyak lo. Aan deelñee
kob tu xaa nii xñady lo ña stu xaa
nii xñadyak lo chop xaa tsikyab leñ
tu kyeech.

¹⁵ Tsigo lëë Pedre chëb lo Jesús:

—Kwnë loo noo dyon xa nak tiits
nii chëëboo lo meñ.

¹⁶ Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Pe ni lëë do nayak xyeñdy nii
kwnen? ¹⁷ ¿Nandy to nayak nii kchë

nii chaw meñ, leñsyé meñ chitedyo
aan xlyëedyak lëëw xchoo? ¹⁸ Per
lëë kchë tiits yox nii xchoo chuw
meñ gon, leñ styoo meñ xlyáñ, aan
chuñ xtol meñ. ¹⁹ Porque leñ styoo
meñ xlyáñ nii lëë meñ kuuñtsyey
cos mal, leñ styoo meñ xlyáñ nii
lëë meñ kuty, leñ styoo meñ xlyáñ
nii lëë meñ tsoni tsiił xcombañer,
ni leñ styoo meñ xlyáñ nii lëë
meñ kwan, ni leñ styoo meñ xlyáñ
nii lëë meñ jkëëti, ni leñ styoo
meñ xlyáñ nii lëë meñ kotsyetsy.
²⁰ Kchësy cos re chuñ xtol meñ.
Lëdy tol chuñ meñ tsínee chaw meñ
aan xkiibty meñ ña sinak xñabey
xley pxusykoltoo meñ.

**Lëë Jesús chuuñ kyak xiñtsyaap tu
kwnaa**
(Mr. 7:24-30)

²¹ Siko pchoo Jesús, lëë xaa si nëz
Tiro ni Sidón. ²² Aan lëë tu kwnaa
Canaán nii no nëz tañ go big lo
Jesús aan lëë me chëb:

—iXey, lii nii sëëdoo lo xtiiy
rey David, pkëstyoo naa! Lëë
xiñtsyaapaa xsyaknë. No tu
kyalbini mal leñ styoo me.

²³ Per psaldy Jesús me. Por ngo
lëë xpéedscuel xaa chëb lo xaa:

—Kwnabtiits dyon pe cos
chakladzy me, por xaktyee
chuptsyë me nal me xitsy no.

²⁴ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lo meñ Israelsye nii këtañ si
xkyëtañ mëkwxiily pxaal Dioosaa.

²⁵ Per lëë kwnaa go big lo Jesús
aan lëë me psoxib chëb me:

—iXey, pkëstyoo naa!

²⁶ Lëë Jesús chëb lo me:

—Buendyo nii klan kyaxtily lo
mëëd par kteedy noo lo mëkw.

27 Tsigo lëë me chëb:
—Tiitsli, xey, xñeel, per xtop
mëkw axte kchë plë nii xlaal
xpixwan ma leñ mezh.

28 Tsigo lëë Jesús chëb lo me:
—Lëë xiñtsyaapoo kyak, por
bniladzyoo nii syak me.

Aan wor go kazh lëë xiñtsyaap me
byak.

**Lëë Jesús chuuñ kyak
ndaly meñ xsyaknë**

29 Tsiñee lëë Jesús bi siko lëë xaa
ptsiñ chu nistoo Galilea aan lëë
xaa kusob tu kik kiy. **30** Ndaly meñ
kwey laañee sob xaa. Kuni meñ xaa
nii xsyëdy ni xaa nii xñady lo, ni
kuni meñ xaa nii mank niy, ni kuni
meñ ngop, ni kuni meñ kchëlo xaa
xsyaknë lo Jesús aan lëë Jesús beeñ
kyak kchë xaa xsyaknë go. **31** Psee
meñ kon meñ nii lëë ngop xñee, ni
lëë xaa nii xñady lo chan, ni lëë xaa
nii chilody së xsyë. Aan kchësy meñ
ptee skizh lo xDios meñ Israel.

Lëë Jesús xyaan tap mily meñ
(Mr. 8:1-10)

32 Lëë Jesús kwtsyetsy xpëëdscuel
aan lëë xaa chëb:

—Xkëstyoon kchë meñ gue, por
natse chak tson kpidz nii nche meñ
lon aan kindy pe kaw meñ. Aan
deelñee ksonëzaa meñ singosy,
ntseeb jkyey meñ nëz.

33 Lëë xpëëdscuel Jesús chëb:
—Per ḡpa kyoxii no nii kaw kchë
meñ gue, con ni tu cho nody nu par
ksyuuyo?

34 Tsigo lëë Jesús chëb:
—¿Blak kyaxtily noy do?
Aan lëë xaa chëb:
—Kadzyo, ni tubtsoon mël wiñ.

35 Tsigo lëë xaa kwnabey kwsob
meñ lo lyu.

36 Aan lëë xaa kwseñ ksa kadzy
kyaxtily go ni mël go. Loxsye ptee xaa
skizh lo Dios, lëëw beeñ grol xaa, aan
lëë xpëëdscuel xaa kwitiisyo lo meñ.

37 Kchësy meñ byëly taw aan tsiñee
lëë wagw kwlox ptyop kadzy tskwidy
kyaxtily byuy. **38** Siik tap mily xaapkiy
taw aan pkabty kwnaa ni pkabty xaa
wiñ. **39** Loxsye psonëz Jesús meñ, lëë
xaa byëp barkw aan lëë xaa si nëz
Magadán.

**Lëë meñ fariseo ni meñ saduceo
chakladzy nii kuuñtsyey Jesús tu
kyalntson**

(Mr. 8:11-13 ; Lc. 12:54-56)

16 Kwey xaa fariseo ni xaa
saduceo lo Jesús nladzy xaa
ngüëeti xaa Jesús. Por ngo lëë xaa chëb:
—Beeñtsyey tu kyalntson nii karty
kuuñtsyeyoo dyon tsiiin kniladzy
noo nii Dios nakni lii.

2 Per lëë Jesús chëb:
—Tsiñee xtsye tse name xñee do:
“Kyabty kyo kxe, por nixñë leñ kpaa.”
3 Lëë tsi xyaani lyu xñee do: “Lëë kyo
kyab natse, por tir nixñë leñ kpaa ni
no xkey.” Deelñee nan do xa chak leñ
kpaa worñee kyabty kyo o worñee
gaa kyabo, penak nii xyeñdy to xa nak
kchë cos nii noyak natiemp. **4** Lëë meñ
mal re chakladzy kan tu kyalntson
aan xsobty meñ re xtiits Dios, per
kandy meñ re ni stu kyalntson. No nii
ksaladzy meñ nii ptsyool Jonás.
Loxsye ngo nche gak meñ, lëë Jesús bi.

Xlevadur meñ fariseo

(Mr. 8:14-21)

5 Tsiñee lëë xpëëdscuel xaa si
stublad chu nistoo, bnityladzy xaa

nyoy xaa kyaxtily. ⁶Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol kono gaa. Kol kap cuent lo xlevadur xaa fariseo gon ni lo xlevadur xaa saduceo.

⁷Tsigo lëë xpëédscuel xaa bislo xñee:

—Neñdy porñee nooydy no kyaxtily, ngo nii kwnee xaa singo.

⁸Per lëë Jesús byeñ pe cos ncheyutiits xaa aan lëë Jesús chëb:

—¿Penak nii xñee do nii noydy to kyaxtily ni penak nii xnilasty to nii naa kyan lëë do? ⁹¿Pe byeñdy to nawen ni pe xsalasty to worñee kwtiisyaa kaay kyaxtily lo kaay mily meñ, aan blak tskwidy nii byuy dyon ptop to? ¹⁰¿Ni pe xsalasty to worñee kwtiisyaa kadzzy kyaxtily lo tap mily meñ aan blak tskwidy nii byuy dyon ptop to?

¹¹¿Penak nii byeñdy to nii lëdy kyaxtily nii xtyaaw psetyaa lo do worñee niyaa: “Kol kap cuent lo xlevadur xaa fariseo gon ni lo xlevadur xaa saduceo”?

¹²Tsigore lëë xpëédscuel xaa byeñ nii lëdy levadur nii xkyë kyaxtily pseety xaa tsíñee chëb xaa: “Kol kap cuent lo levadur gon”, sink lo kchë nii xluuy xaa fariseo ni xaa saduceo no nii kap xaa cuent.

Lëë Pedre xñee nii lëë Jesús nak Crist

(Mr. 8:27-30 ; Lc. 9:18-21)

¹³Tsíñee lëë Jesús ptsiñ kyedzy nii lë Cesarea de Filipo, lëë xaa kwnabiits lo xpëédscuel xaa, chëb xaa:

—¿Pe nan do dyon cho xñee meñ nii nakaa?

¹⁴Tsigo lëë xpëédscuel xaa kwëb chëb:

—No meñ xñee nii lii nak Juan Bautist. No gaa meñ xñee nii lii nak Elías. Ni no stubla meñ nii xñee nii lii nak Jeremías o stu profet.

¹⁵Tsigo lëë xaa chëb:

—Lëë dook, ¿pe nan do cho nakaa?

¹⁶Lëë Simoñ, xaa nii xñee gak xaa Pedre chëb:

—Lii nak Crist, ni lii nak xiñ Tat Tios.

¹⁷Tsigo lëë Jesús chëb:

—Simoñ, lii nii nakoo xiñ Jonás, dichooseo por lëdy chol meñ lo kislyu re new lool, sink Tat Tios nii sob kpaa new. ¹⁸Per Pedre xñen lool por lii ladzy kchë meñ nii xniladzy xtitsaa sinak nii xlyadzy kyo yu aan ni kyalkutu kuñdy gan lo meñ go. ¹⁹Lëën knetsy kyalwnabey lool parñee kchësy meñ nii kuñoo perdón ktsily Dios xtol, per ktsildy xaa xtol meñ nii kuñdyoo perdón.

²⁰Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xpëédscuel nii ni tu cho lo këbtý xaa nii lëë Jesús nak Crist.

Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety

(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹Destye tse go lëë Jesús bislo xñee lo xpëédscuel nii lëë xaa tsi Jerusalén, aan lëë xaa kol nii xñabey ni lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë maestre ley ksaksi xaa. Chëb xaa nii lëë meñ kuty xaa. Per tse nii loxo tson kpidz lëë xaa kpäñ.

²²Tsigo lëë Pedre kuni Jesús tublad aan lëë xaa kwëntseeb lo Jesús, chëb xaa:

—¡Nëdy Dios nii ktsyoooloo ngo!

²³Per lëë Jesús byoogw aan lëë xaa chëb lo Pedre:

—iBichee nu, xaatox! Toontlaa kuñoo xtola. Por nody kikoo sinak no kik Dios, sink sinak no kik meñ lo kislyu re no kikoo.

²⁴Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xpëédscuel:

—Deelñee chakladzy to kak to xpëédscuelaa, no nii ksaan do kchë nii xyostyoo do ni no nii tedy to kyalnë parñee kchilo kiidnal do naa. ²⁵Por lëë kchë xaa nii choxko kteelaa xkyalmbañ, lo kyalkutu kety. Per lëë xaa nii pe sinidy kik, nikxe kety xaa, lëë xaa kpañ, porñee xniladzy xaa xtitsaa. ²⁶¿Pe nan nii kuuñ xcheñ meñ tyub kislyu, lëetyak lëë meñ kety? ¿O palal gaa kizh meñ parñee kejty meñ? ²⁷Porque lëë mguiy nii pxaal Dios kiid con xkyalwnabey Dios ksa angly aan lëë xaa kizh meñ según nii beeñtsyey meñ. ²⁸Nli xñen nii no meñ nii nche nu kejty axte nii kan meñ kiid kñabey mguiy ni pxaal Dios.

Lëë Jesús chutiitsni Moisés ni Elías

(Mr. 9:2-13 ; Lc. 9:28-36)

17 Tse nii kwloxo xoop kpidz, lëë Jesús kwey tu kiy nii per nli busy kлаа, aan xaktyee Pedre, ni Jacob, ni betsy Jacob nii lë Juan kuni xaa. ²Siko xña lo xaa lëë Jesús ptsyéelo. Bibely lo Jesús sinak xpibely lo ngbidz ni byak nguitsy xab xaa sinak nguitsy bini. ³Ni lëë xaa kon nii lëë Moisés ni lë profet Elías ncheyutiits ksa Jesús. ⁴Tsigore lëë Pedre chëb lo Jesús: —iXaatee mbëe nche no nu! Pe chakladzyoo nii ksan tson yu yagxiidy, tuwo par lii, stuwo par Moisés, stuwo par profet Elías.

5Lëë Pedre bii nonee, tsínee lëë tu xkey nii xpibely ptyagw laañee nche xaa aan lëë xaa kwnity lo xkey go ni lëë xaa biñ nii lo xkey go pchootsiy tu xaa nii chëb:

—Lëë xiñaa nrii. Naa kwle xaa ni xkëstyoon xaa. Kol jkëetyag xtiits xaa.

⁶Tsiñee lëë xpëédscuel Jesús biñ ngo, lëë xaa byab ndooslo lo lyu porñee ptsyeb xaa. ⁷Per lëë Jesús big kwtap xitsy xaa chëb:

—Kol tsische. Ktsyebty to.

⁸Aan tsínee lëë xaa blis lo xaa, ni tu cho kontre xaa, xaktyee Jesús so siko.

⁹Tsi lëë xaa siksëeb chek kiy go, lëë Jesús chëb lo xpëédscuel:

—Ni tu cho lo kutiisty to nii kon do. Kol kwës axte tse nii kpañ mguiy nii pxaal Dios.

¹⁰Tsigore lëë xpëédscuel Jesús kwnabiits:

—¿Penak nii xñee maestre ley nii klo profet Elías kiid?

¹¹Lëë Jesús chëb:

—Nli nii klo Elías kiid kweekli kchë cos. ¹²Per lëë Elías biidle, aan byuumbeydy meñ xaa, sink lëë meñ psaksi xaa sinak nii ksaksi meñ mguiy nii pxaal Dios.

¹³Tsigore lëë xpëédscuel Jesús byeñ nii lëë Juan Bautist biid xlugar profet Elías.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa wiñ
(Mr. 9:14-29 ; Lc. 9:37-43)

¹⁴Tsiñee lëë xaa ptsiñ laañee nche meñ, lëë tu xaa psoxib lo Jesús aan lëë xaa chëb:

¹⁵—Pkëstyoo xiñganaa, por chetyé xaa aan tir xsaksi kyalkits re xaa. No wor xchono xaa lo ki

o lo nis kaa. ¹⁶Lëë xaa byelynin lo xpëédscueeloo, per pchilody xpëédscueeloo nyuñ kyak xaa.

¹⁷Lëë Jesús chëb:

—iNatsypee nguidedzy styoo do ni xnilasty to Dios! ¿Axté pa wor këb ñe nii lëën ksaladzy lëë do? ¿Pa slal tiemp no nii kxekwaa lo do? Kol téni xaa wiñ go nu dyon.

¹⁸Lëë Jesús kwëntseeb lo kyalbini mal go aan lëëw kwlii xaa leñ styoo xaa wiñ go aan wor go kazu lëë xaa byak.

¹⁹Loxsye byaan Jesús nonsy, lëë xpëédscuel xaa chëb:

—¿Penak nii pchiloody noo ngwii noo kyalbini mal go?

²⁰⁻²¹Tsigo lëë Jesús chëb:

—Porñee bnilasty to nii lëë Dios kuuñ kyak xaa wiñ go. Nli xñen nii nikxe palalsye xniladzy to Dios schilo këb to lo kiy re: “Bichee nu, kusob stu lugar”, aan lëë kiy kpichee. Por kchë nii no styoo meñ nii xniladzy Dios chak cumplir.

Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety

(Mr. 9:30-32 ; Lc. 9:43-45)

²²Néz Galilea kënsë Jesús tsíñee lëë xaa chëb lo xpëédscuel xaa:

—Lëë mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ. ²³Aan lëë meñ kuty xaa, per tse nii loxo tson kpidz, lëë xaa kpañ. Mban ptee styoo xpëédscuel xaa biñ nii chëb xaa.

Xaa nii xtop tumi

²⁴Tsíñee lëë Jesús ptsiñ leñ kyedzy Capernaum ksa xpëédscuel, lëë xaa nii xtop tumi nii xkiiñ leñ yu nii lë lidzy Dios kunabiits lo Pedre chëb: —¿Pe xsoob xmaestroo tumi nii xtop noo?

²⁵—Xsoob xaaaw —chëb Pedre. Tsíñee lëë Pedre byo leñ yu, klo Jesús kwnee chëb:

—¿Pe næél dyon, Simoñ? ¿Cho lo xtop rey tumi: pe lo xaa xkyedzy xaaaw, ote lo xaa sito yak?

²⁶Tsigo lëë Pedre chëb:

—Lo xaa sito.

Chëb kaa Jesús:

—Nody tsigo busy nii ksoob xaa xkyedzy tumi. ²⁷Per parñee kody no falt lo meñ, kwey chu nistoo aan kwlii tu mël. Leñ chuw ma no tumi. Skaa tumi go tsitixoo nii nsébaa ni nii nsééboo lo xaa nii xtop tumi.

¿Cho mestre non?

(Mr. 9:33-37 ; Lc. 9:46-48)

18 Misme tse go lëë xpëédscuel Jesús big aan lëë xaa kwnabiits:

—¿Cho mestre non laañee xñabey Dios?

²Lëë Jesús kwtsyetsu tu xaa wiñ, aan lëë xaa pso xaa groltyee.

³Loxsye ngo lëë xaa chëb:

—Nli xñen nii deelñee ktséedy to xmod to ni kak ndolasty to sinak ndoladzy tu xaa wiñ, chilody sëëb to laañee xñabey Dios. ⁴Kchë xaa nii chakladzy kak tu xaa nii mestre non laañee xñabey Dios no nii kak ndoladzy xaa sinak ndoladzy tu xaa wiñ. ⁵Ni kchësy kaa meñ nii kantsi tu xaa wiñ porñee xniladzy meñ xtitsaa, naa chantsi meñ go.

Meñ nii chuñ xtol xcombañer

(Mr. 9:42-48 ; Lc. 17:1-2)

⁶Kchësy xaa nii kuñ xtol meñ nii xniladzy xtitsaa sinak xniladzy tu xaa wiño nonguijal kxituu meñ tu kyomoliñ yañ xaa aan tsikchon meñ

xaa lo nistoo. ⁷iBrob meñ nii nche lo kislyu, por tir xtee tiits nii kuñ meñ tol! Ni tugak kaa kteedyo tiits, per ibrobsye xaa nii kuñ xtol meñ!

⁸'Por ngo, deelñee ñal o niy gaal chuñ xtoloo, pchugo aan psëébo. Mbëëre ktsiñoo lo Dios con tugak niyoo ni tugak ñal, lëjty nii chop ñal ni chop niyoo sob aan kyeyoo lo ki nii chek linfiern. ⁹Deelñee mëlool gaal na chuñ xtoloo, kuliw aan psëébo. Mbëëre ktsiñoo lo Dios con tugak mëlool, lëjty nii chop mëlool sob aan kyeyoo lo ki nii chek linfiern.

Mëkwxiily nii kwnity

(Lc. 15:3-7)

¹⁰⁻¹¹ 'Ksyablyudy to meñ ni xniladzy xtitsaa sinak xniladzy tu xaa wiño, por tugak nche angly nii nakni meñ go lo Tat Tios nii sob kpaa.

¹² Deelñee nyap to tu kyoow mëkwxiily aan nguëtañ do tu ma, èpe nsaandy to stapkalyptsiipkee xcombañer ma nayak aan lëë do nyikyb ma? ¹³Aan deelñee ntsil do ma, nli xñen nii mastre nleni do ma nii kwnity que kchë ma nii kwnijty. ¹⁴Singo gak Tat Tios nii sob kpaa chaklasty xaa nii kyëtañ meñ nii xniladzy xtitsaa.

Meñ nii xko falt lo xcombañer

(Lc. 17:3)

¹⁵ Deelñee ko tu xcombañeeroo falt lool, kuneet lo xaa aan kudzy xtol xaa. Deelñee son xaa xtiitsoo lëël beeñle gan nii ktilydre to.

¹⁶ Deelñee ksaldy xaa lii, kuneet lo xaa stub, per tsidyoo nonsyoo, sink kuni tu meñ o chop kaa meñ

parñee kñee meñ lo xaa. ¹⁷Deelñee psaldyak xaa meñ nii kunil, kudzyo lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan deelñee ksaldyak xaa meñ go, psaan xaa, por nak xaa sinak meñ sit nii xnilasty xtiits Dios, ni nak xaa sinak tu xaa yox nii xtop tumi kyedzy par kyeyo Roma.

¹⁸'Nli xñen nii lëë Dios ktsily xtol kchë meñ nii kuñ do perdón, per ktsildy xaa xtol meñ nii kuñdy to perdón.

¹⁹'Ni deelñee gaa nche do chop to tub lugar aan kñab to tugak cos lo Tat Tios, lëëw kneetsy xaa.

²⁰ Porque laañee nche choptson meñ nii xniladzy xtitsaa, lëën so siko.

²¹ Loxsyé ngo lëë Pedre chëb lo Jesú:

—¿Blak vuelt no nii kuñaa perdón xcombañeraa deelñee ko xaa falt lon? ¿Pe axte kadzy vuelto?

²² Tsigo lëë Jesú chëb:

—Kniydyaa nii no nii kuñoo xcombañeeroo perdón kadzy vuelto, por no nii kuñoo perdón kchë falt nii ko xaa lool.

Xcient xaa nii kwnëdy nyuñ perdón xcombañer

²³ Nak laañee xñabey Dios sinak tu rey nii kokladzy ndop kchë tumi nii nsëëb mos lo xaa. ²⁴Lëë xaa bislo xkwetsy xaa mos nii nsëëb lo xaa aan lëë tu mos nii singootyee nroob tumi nsëëb lo xaa. ²⁵Como nseñdy mos ko tumi par kizh xaa tiñ go, lëë rey kwnabey nii to xaa ksa xiñ xaa ni tsil xaa ni kchësy nii chap xaa, parñee kazh tiñ go. ²⁶Lëë mos ko psoxib lo rey aan lëë xaa chëb: "Kop paciensy, skizhaa kchë nii nsëbaa lool." ²⁷Lëë rey

pkëstyoo xaa nii nsëëb ko aan lëë rey blaa xaa. Kwtiixty xaa xtiñ xaa.

²⁸ Per tsinée lëë mos ko pchoo, lëë xaa ptsyool tu xcombañer xaa nii nsëëb toon palalsye tumi lo xaa. Lëë xaa kwseñ yañ xcombañer xaa aan lëë xaa bislo xiyañ xaa xaa, xñee xaa: “²⁹Pe skizhoo nii nsëëboo lon busy ote kizhtylo yak?” ²⁹Tsigo lëë xcombañer xaa psoxib lo xaa chëb: “Kop paciensy, skizhoo kchë nii nsëbaa lool.” ³⁰Per kwnëdy xaa, sink lëë xaa kulo xcombañer xaa skiib axte nii nguizh xcombañer xaa xtiñ. ³¹Tsiñee lëë stubla xmos rey kon nii beeñtsyey xaa go, pteenë xaa aan lëë xaa kukëbo lo rey. ³²Lëë rey kwnabey koktsyetsy mos ko aan lëë rey chëb lo xaa: “³³iNatsypee maaloo! Beñaa lii perdón ni beeñ jkizhtyaa lii porñee psoxiboo lon. ³³Singo gak no nii nyuñoo perdón xcombañeero sinak nii beñaa lii perdón.” ³⁴Aan lo nii singootyee blëë rey, lëë xaa kwnabey nii te mos ko castigw axte nii kizh xaa kchë nii nsëëb xaa.

³⁵ Singo gak nagon ksaksi Tat Tios nii sob kpaa lëë do, deelñee kuñdy to perdón xcombañer do — chëb Jesús.

Lëë Jesús xluuy xa nak kyalwsëëbtsiil

(Mr. 10:1-12 ; Lc. 16:18)

19 Loxsye kwnee Jesús lo meñ, lëë xaa bi Galilea, aan lëë xaa si nëz Judea. Nëz tañ go xtye kiigwpee Jordán. ²Ndaly meñ kunal aan ndaly meñ xsyaknë beeñ kyak xaa siko.

³Lëë bla xaa fariseo big lo Jesús aan parñee kuñ xaa Jesús preb, lëë xaa chëb:

—⁴Pe schilo dyon klaa mguiy tsiił por cualquier falt nii ko me?

⁴Tsigo lëë Jesús chëb:

—⁵Pe karty nayak klab to leñ kitsy nii kë xtiits Dios laañee xñee nii worñee lëë Dios psaa kislyu, tugak mguiy ni tugak kwnaa psaa Dios? ⁵Por ngo chëb Dios: “No nii klaa mguiy pxosy ni xñaa parñee kpañ xaa chop tsiił xaa, aan singo mod lëë xaa kyak sinak tugak meñ chop tsiił xaa.” ⁶Deelñee tugak meñ tsigo busy nak xaa nii xtsiilñaa chop tsiił xaa, nody nii klaa xaa me, por lëë Dios pteedy me lo xaa.

⁷Tsigo lëë xaa fariseo chëb:

—⁸Penak tsigo nii kwnabey Moisés nii ktee xaapkiy tublë kitsy lo kwnaa, deelñee klaa xaa me?

⁸Tsigo lëë Jesús chëb:

—Porñee koklasty meñ nsoob xtiits Dios, ngo nii lëë Moisés ptee tiits nii klaa tsiił meñ, per lëë mastre klo psëebtsiildy meñ. ⁹Ni nli gaa xñen nii deelñee klaa tu mguiy tsiił, aan pkaady me lo xaa chop me stu mguiy, aan ktsiilñaa xaa stu kwnaa, tol chuñ xaa.

¹⁰Tsigo lëë xpëédscuel Jesús chëb:

—Deelñee singo xtsyool xaa nii xtsiilñaa, masy ktsiilñady meñ.

¹¹Lëë Jesús chëb:

—Lëdy kchë mguiy xsyak nii masy buen tsiiłnady xaa, xaktyee blas y xaa xsyak nii bueno. ¹²No xaapkiy nii destye nii koly xaa, chilody kap xaa mëëd. No gaa xaapkiy nii chilody kap xaa mëëd porñee lëë meñ pchug xaa parñee kapti y xaa mëëd. Ni no xaapkiy nii schilo ktsiilñaa ni kap xaa mëëd, per xtsiilñady xaa porñee chakladzy xaa kuñ xaa xtsiilñ Dios. Deel no

cho chaklasty ktsiilña, schilo
ktsiilñady xaa.

Lëë meñ chini xaa wiñ lo Jesús
(*Mr. 10:13-16 ; Lc. 18:15-17*)

13Lëë meñ kuni bla xaa wiñ lo Jesús parñee kxob Jesús ña kik xaa wiñ ni kñab xaa lo Dios por kchë xaa wiñ go, per lëë xpëédscuel Jesús kwëntseeb lo meñ nii kuni xaa wiñ. **14**Per lëë Jesús chëb:

—Kol klaa kiid xaa wiñ lon, jkady tow. Por kchë meñ nii nak sinak xaa wiñ kyey laañee xñabey Dios.

15Lëë Jesús pxob ña kik kchë xaa wiñ go, aan lëë xaa bi siko.

Lëë Jesús chutiitsni tu xaa rikw
(*Mr. 10:17-31 ; Lc. 18:18-30*)

16Lëë Jesús nol nëz nii kpi xaa tsínee lëë tu xaa kwey lo Jesús chëb:

—Maestre, kwnë kchë cos buen nii no kuuñtsyeyaa parñee jkan kyalmbañ nii xnitylody.

17Lëë Jesús chëb:

—¿Penak nii xñabiitsoo pe cos buen? Tugak xaa nii chuuñtsyey cos buen no. Per deelñee chakladzyoo jkaal kyalmbañ nii xnitylody, beeñtsyey nii xñabey xley Moisés.

18Tsigo lëë xaa go chëb:

—¿Cho xley Moisés no nii kuuñtsyeyaa?

Lëë Jesús chëb:

—Kujtyoo, kyubtyoo stu kwnaa deelñee no tsiloo, kwandyoo, ni jkots tiitskizhtyoo meñ, **19**psoob xtiits pxoosyoo ni xtiits xñaal, ni pkëstyoo xcombañeeroo sinak xkëstyool lii.

20Lëë xaa go chëb:

—Kchësy ngo noyuuñtsyeyaa. Kwnë dyon pe cos chak falt kuuñtsyeyaa.

21Tsigo lëë Jesús chëb:
—Deelñee chakladzyoo jkaal kyalmbañ nii xnitylody, byey aan pto kchësy nii chapoo aan pkady tumi go lo meñ prob tsiin kchilo sëëboo laañee xñabey Dios. Loxsye ktol kchë nii chapoo, ténal naa.

22Tsiñee lëë xaa go biñ nii chëb Jesús, mban ptee styoo xaa porñee tir rikw xaa, aan lëë xaa sey.

23Tsigo lëë Jesús chëb lo xpëédscuel:

—Nli xñen nii neñ sëëb tu rikw laañee xñabey Dios. **24**Masy sinusy te tu camey xan tu kyeech kuzh que nii sëëb tu rikw laañee xñabey Dios.

25Tsiñee biñ xpëédscuel xaa ngo, ntseeb psee xaa aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—¿Cho lë nii telaa lo tol tsigo?

26Lëë Jesús buy lo xpëédscuel aan lëë xaa chëb:

—Chilody telaa meñ nonsy, per lëë Dios kteelaa meñ.

27Tsigo lëë Pedre chëb:

—Lëë noo psaan kchësy nii chaap noo aan lëë noo syoop naal lii. Kwnë dyon pe cos jkaa noo.

28Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii tsínee lëë Dios kuuñjkub kchë cos nii no lo kislyu, lëë xaa kxaal naa kakaa rey, aan lëën kso lëë do kñabey do ksa tsiiipchop tiiy nii no Israel. **29**Kchë meñ nii xsaan lidzy, ni xsaan betsy ni psyañ ni xñaa ni pxosy ni xiñ, ni xsaan xilyu parñee kiidnal naa, siik tu kyoow nii psaan meñ go jkaa meñ go ni lëë meñ go jkaa kyalmbañ nii xnitylody. **30**Per ndaly xaa nii nyats chak nina kyablyu, parñee ktaan xaa nii mban nina.

Xcuent xaa nii xkyë tsiiñ

20 [']Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii silyga sikuub mos parñee kyë mos tsiiñ lo xkwaa xaa nii no nonsyke yag uv. ²Loxsye byaan xaa tiits nii lal nii xkaa meñ tu kpidz kizh xaa mos, lëë xaa pxaal mos lo xkwaa xaa. ³Tsi kol las nueve lëë xaa kwey leñ kyedzy stub, aan lëë xaa kon nii lëë stubla xaa nii xkyë tsiiñ nche nlety. ⁴Aan lëë xaa chëb: “Kol tsoo kyë do tsiiñ lo xkwaan, na kizhaa lëë do.” Lëë xaa go si. ⁵Tsi kol xwe ngbidz lëë xaa kwey stub, singo gak tsi lëë las tres kok. ⁶Lëë las cinco merle kak tsiñee lëë xaa kwey leñ kyedzy stub, aan lëë xaa kon nii lëë stubla xaa nii xkyë tsiiñ nche nlety. Lëë xaa chëb lo xaa go: “Penak nii kwëdy to tsiiñ natse?” ⁷Tsigo lëë xaa go chëb: “Porñee ni tu cho pcheedy lëë noo.” Lëë xaa chëb: “Kol tsoo kyë do tsiiñ lo xkwaan.” ⁸Tsiñee lëë tse ptsye, lëë xpixwan kwaa chëb lo xaa nii xñabey lo mos: “Kwtsyetsy xaa nii kwë tsiiñ, aan kwtiix klo xaa nii kwsëeb lultime. Axté lultime kizhoo xaa nii kwsëeb silyga.” ⁹Klo xaa nii kwsëeb las cinco kozh aan lal nii xkaa meñ nii xkyë tsiiñ nder tse kwaa xaa. ¹⁰Tsiñee lëë kchësy xaa nii kwsëeb lo tsiiñ silyga kozh nladzy xaa tu masy tu kpidz nguizh xpixwan kwaa xaa, per lalak nii xkaa meñ nii xkyë tsiiñ tu kpidz kwaa xaa. ¹¹Tsiñee lëë kchësy xaa go lox kwnaasy tumi go, lëë xaa kwneenë xpixwan kwaa, ¹²chëb xaa lo xpixwan kwaa: “Lalak nii kwtiizhoo xaa nii kwë tsiiñ tugak

wor name kwtiizhoo lëë noo, aan tyub tse pkyëë noo tsiiñ lo naay.”

¹³Tsigo lëë xpixwan kwaa chëb lo tu xaa nii kwsëeb lo tsiiñ silyga: “Beetsy, xsaksidya lii gon. ¿Pe lëdy nayak kazh bñee no nii lal nii xkaa meñ tu kpidz kizhaa lii? ¹⁴Pseñ xtumil aan byey, por styoon kwlañ nii kizhaa xaa nii kwsëeb lultime lalak nii kwtizhaa lii ¹⁵aan kindy cho pe kñë lon. Por schilo kuuñtsyeyaa nii klyañ styoon con tu tumin. ¿Ote xlëël yak porñee bueenaa?”

¹⁶Loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—No meñ nii nyats chak nina, per sitsiñ tse nii lëë meñ go kyablyu parñee ktaan kchë meñ nii mban nina.

**Lëëw xyon vuelt nii lëë Jesús xñee
nii lëë xaa kety**

(*Mr. 10:32-34 ; Lc. 18:31-34*)

¹⁷Lëë Jesús si Jerusalén, aan næz no xaa tsiñee lëë xaa kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdscuel xaa, aan lëë xaa chëb:

¹⁸—Chan do gon, lëë no syo Jerusalén. Siko lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë maestre ley kñaasy naa, aan lëë xaa kñab ketyaa, ¹⁹ni lëë xaa jko naa ña meñ sit parñee kidyni xaa naa, ni kiñ xaa naa ni lëë xaa jkëë naa lo crusy parñee ketyaa, per tse nii loxo tson kpidz lëén kpañ.

Nii kwnab tsiil Zebedeo

(*Mr. 10:35-45*)

²⁰Lëë tsiil Zebedeo kunab tu favor lo Jesús ksa xiñ me, aan lëë me psoxib lo Jesús. ²¹Tsigo lëë Jesús chëb lo me:

—¿Pe cos chakladzyoo?

Lëë me chëb:

—Chakladzyaa nii tsiñee lëël sob kñabeyoo sob tuga xiñaa tyuxlad kwil, tu me nëzli stu me nëzpeg.

22 Lëë Jesús chëb:

—Nandy to pe cos xñab to. ¿Pe nyakxe na xekw to tedy to kchë kyalnë nii teedyaa?

Tsigo lëë xiñ me chëb:

—Xekw noo.

23 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Xekw to tedy to kchë kyalnë nii teedyaa. Per lëdy naa kwe xaa nii sob kwin nëzli o nëzpeg kaa. Lëë Tat Tios xyal kwe meñ nii sob siko.

24 Tsíñee lëë stsii xpëëdscuel Jesús biñ ngo, lëë xaa blëë lo chop xiñ kwanaa go. **25** Per lëë Jesús kwtsyetsy ksa xpëëdscuel aan lëë xaa chëb:

—Nan do gon xa chuuñtsyey xaa nii xñabey lo kislyu. Chuuñ xcheñ xaa laañee xñabey xaa, ni xsoob meñ xtiits xaa. **26** Nody nii kuuñtsyey do singo, sink kchë xaa nii kakladzy kñabey lo do no nii ksoob xaa xtiits to. **27** Singo gak kchë xaa nii kakladzy kak klaa lo do no nii kyë xaa tsiiñ lo do sinak nii xkyë moso. **28** Singo gak naa syeldyaa parñee kantsi meñaa, sink parñee kantsin meñ, ni ketyaa parñee telaa meñ lo tol syelyaa.

Lëë Jesús chuuñ kyak chop xaa nii xñady lo

(Mr. 10:46-52 ; Lc. 18:35-43)

29 Tsíñee lëë Jesús bi Jericó, ndaly meñ sinal xitsy xaa. **30** Aan lëë chop xaa nii xñady lo nii nche sob chu nëz biñ nii lëë Jesús sitedy siko, aan nguidzy kwnee xaa lo Jesús chëb xaa:

—iXey, lii nii sëëdoo lo xtiiy rey David, pkëstyoo lëë noo!

31 Kwéntseeb meñ lo chop xaa nii xñady lo parñee nyogw chuw xaa, per mastre nguidzy kwnee xaa:

—iXey, lii nii sëëdoo lo xtiiy rey David, pkëstyoo lëë noo!

32 Lëë Jesús kwso tse, aan lëë xaa kwtsyetsy chop xaa nii xñady lo aan lëë xaa chëb:

—¿Pe cos chakladzy to?

33 Tsigo lëë chop xaa nii xñady lo chëb:

—Xey, chakladzy noo nii kña loo noo.

34 Lëë Jesús pkëstyoo chop xaa nii xñady lo aan lëë Jesús kwseñ lo chop xaa go, aan nli gaa wor go kazh lëë lo xaa byak aan lëë xaa sinal Jesús.

Lëë Jesús xsyëëb leñ kyedzy Jerusalén

(Mr. 11:1-11 ; Lc. 19:28-40 ; Jn.12 :12-19)

21 Lëë Jesús mer ktsiñ Jerusalén tsíñee lëë xaa pxaal chop xpëëdscuel xaa kyedzy nii lë Betfagé nii nche chek kiy nii lë Olivos. **2** Chëb xaa:

—Kol tsi kyedzy nii nche kexka ske aan tsíñee ktsiñ do, lëë do kan nii lëë tu burr kusy këtuu chop xiñ. Kol klaa ma aan kol tèni ma lon. **3** Deelñee cho kñabitiits lo do penak nii xlaa do ma, kol këb nii naa xkiiñ ma ni kol këb na kiid kni gak xaa ma.

4 Singo beeñtsyey Jesús par kak cumplir xtiits Dios nii kwnee profet tsíñee chëb xaa:

5 Kol këb lo meñ Jerusalén:

“Buy gaanoo ndoladzy xreeyoo, lëë xaa sëëd soobsye xaa lady tu burr wiñ.”

6Lëë xpëëdscuel Jesùs kwey mandad nii pxaal Jesùs xaa. **7**Kuxi xaa burr kusy chop xiñ ma aan loxsye pxoob xaa xab xaa lady ma, lëë Jesùs kwsob. **8**Aan ndaly meñ ptañ xab lo nëz. No gaa meñ pchug xikw yag aan kwleek meño laañee tedy Jesùs. **9**Aan lëë meñ nii nal xitsy xaa ni nech lo xaa bislo kwchuptsyë xñee:

—iSkizh Dios nii pxaal xaa tu xaa nii sëed lo xtiyy rey David kak xrey no! iLëë Dios nakni xaa! iKol ktee skizh lo Dios!

10Tsiñee lëë Jesùs kwsëeb leñ kyedzy Jerusalén, kchësy meñ xñabtiits lo xcombañer:

—¿Cho nak xaa gue?

11Aan lëë meñ nii si ksa Jesùs xñee:

—Lëë xaa gue nak Jesùs. Profet xaa, Nazaret nak xkyedzy xaa. Galilea ngabo.

Lëë Jesùs xsyëeb leñ lidzy Dios
(*Mr. 11:15-19 ; Lc. 19:45-48 ; Jn.2 :13-22*)

12Lëë Jesùs kwsëeb leñ lidzy Dios, aan lëë xaa kwlíi kchësy meñ nii nche kto ni nche si. Ptische xaa xmezh xaa nii xtsëë tumi lo meñ ni ptsily xaa laañee xsyob xaa nii xto palom. **13**Aan lëë xaa chëb:

—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii lidzy Dios kak tu laañee kiidnee meñ lo Dios. Per lëë do byuño lidzy ngbaan.

14Aan lëë xaa beeñ kyak meñ nii xñady lo ni meñ nii chilody së nii big lo xaa leñ lidzy Dios. **15**Per tsiñee lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley kon kchë kyalntson nii beeñtsyey Jesùs, ni lëë xaa biñ nii lëë kchë xaa wiñ nii no leñ lidzy

Dios bislo chuptsyë xñee: “iSkizh Dios nii pxaal xaa tu xaa nii sëed lo xtiyy David!”, lëë xaa blëë **16**aan lëë xaa chëb lo Jesùs:

—¿Pe chonoo nii xñee xaa wiñ gue?

—Chonno —chëb Jesùs— ¿ni pe karty kaa nayak klab to leñ kitsy laañee xñee nii lëë Dios kwle mëed nii bii chadzy par kool mëed lay lo Dios?

17Loxsye ngo nche gak meñ, lëë Jesùs si Betania. Siko ptseñ xaa.

Lëë Jesùs xtsiibtee yag yegw

(*Mr. 11:12-14 , 20-26*)

18Lëë byaani lyu lëë Jesùs si Jerusalén stub, aan lëë xaa kwlaañ.

19Aan lëë xaa kwey xan tu yag yegw nii sob kex chu nëz, per këdy nex loo go. Xaktyee xikwo singootyee xña. Tsigo lëë xaa chëb lo yag yegw:

—iKpikchedre kyë nex lool!

Aan wor go kazh lëë yag yegw ko pidzy.

20Tsiñee lëë xpëëdscuel xaa kono, kchësy xaa psee, aan lëë xaa kwnabtiits lo Jesùs chëb xaa:

—¿Xa nak nii blyëëdy pidzy yag yegw?

21Lëë Jesùs chëb:

—Nli xñen nii deelñee kniladzy to nii schilo kuuñtsyey do tu cos ni jkandy kik to, lëjty xaktyee yag yegw kchilo jkwiitsy to, sink schilo këb to lo kiy re: “Bichee nu aan kukyab lo nistoo”, aan lëë kiy tsikyab. **22**Ni lëë Dios knee kchë nii kñab to deelñee kniladzy to.

Lëë Jesùs chutiitsni xaa nii xñabey lo pxosy

(*Mr. 11:27-33 ; Lc. 20:1-8*)

23Lëë Jesùs kwsëeb leñ lidzy Dios aan lëë xaa noyuuñ kseedy meñ

tsiñee lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni bla xaa kol nii xñabey kukëb lo xaa:

—¿Cho bneetsy tiitspey lool par kuuñtsyeyoo kchë nii chuuñtsyeyoo?

24Lëë Jesús chëb:

—Wi gak gaan dyon kñabiits tu cos lo do. Deelñee snë dow na tsigo sniyya cho xnee tiitspey lon par kuuñtsyeyaa kchë cos re. **25**Kol në dyon cho pxaal Juan biid kchobnis xaa. ¿Pe Dioso ote cholsye meño yak?

Tsigo lëë xaa bislo xtilytiits lsa xaa, xñee xaa:

—Deelñee tyeesy no nii Dios pxaal xaa, kñë xaa lo no: “¿Penak tsigo nii bnilasty to nii bluuy xaa?” **26**Aan chilodyak tyeesy no nii chol meñ lo kislyu re pxaal Juan, por xtsyeb no meñ. Por kchësy meñ xniladzy nii xtiits Dios bluuy Juan.

27Por ngo lëë xaa chëb lo Jesús:

—Ndondy now.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Per ni naa ngo busy kniydy dyon cho bneet tsyey lon.

28Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xaa:

—Tu xaa name chap xaa chop xiñgan xaa aan lëë xaa chëb lo tu xaa: “Xiñ, kwey tsiiñ lo xkwaan natse.” **29**Lëë xiñ xaa kwëb chëb: “¡Chaklastyaa kan!” Per kok xtsedyako lëë styoo xaa bikche aan lëë xaa kwey. **30**Tsigo lëë xaa go kuneo lo stu xiñ aan lëë xiñ xaa chëb: “Na kan.” Aan kweydy xaa. **31**Kol në na dyon cho xaa go beeñtsyey nii chakladzy pxosy xaa.

Lëë xaa chëb:

—Xiñ xaa nii kwey tsiiñ lo xkwaan xaa.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii klo xaa nii xtop tumi par kyeyo Roma ni klo kwnaa nii chap ndaly mguiy sëëb laañee xñabey Dios lo do. **32**Por lëë Juan Bautist biid kluuyle xa kpañ meñ, aan bnilasty to xtiits xaa sinak nii bniladzy xaa nii xtop tumi par kyeyo Roma ni sinak bniladzy kwnaa nii chap ndaly mguiy. Per lëë do, nikxe kon do nii lëë xaa go ptsëë xmod, bnilasty to xtiits Juan.

Xcient xaa nii beeñ pni yag uv

(*Mr. 12:1-12 ; Lc. 20:9-19*)

33Kol kon stu cuent re. Tu xaa name beeñ pni xaa yag uv lo xkwaa ni psuugw kwraly xaaaw ni psaa xaa tu laañee kxii uv ni psaa xaa tu laañee sob meñ nii kyënapo.

’Loxsye ngo lëëw ptee xaa companiy lo xaa nii kuun tsiiñ, aan lëë xaa si viaj. **34**Aan tsiñee lëë xtiemp uv kol, lëë xaa pxaal xmos xaa siknab nii xyal xaa. **35**Per lëë xaa nii beeñ tsiiñ ptee cheñ xmos xaa, ni no xmos xaa beety xaa go, no gaa xmos xaa pkaa lo kyo. **36**Tsigo lëë xpixwan uv pxaal stutbsoon mos. Per singo gak beeñtsyey xaa nii beeñ tsiiñ.

37’Lultime lëë xpixwan uv pxaal xiñgan nladzy xaa: “Stsyeb xaa go xiñganaa.” **38**Per tsiñee kon xaa go nii lëë xiñgan xpixwan uv ptsiñ, lëë xaa chëb lo xcombañer xaa: “Lëë xaa gue kyaani xkwaan pxosy. Kol tsoo kuuty no xaa tsiin kyaani now.” **39**Lëë xaa kwnaasy xiñgan xpixwan uv aan lëë xaa kukyeety xaa tublad chu kwaa.

40¿Pe në do dyon pe cos kuñ xpixwan uv xaa nii beeñ tsiiñ xkwaan xaa?

41 Tsigo lëë meñ kwëb chëb:

—Jkëstyood yaa xaa yox ko, lëë xaa kuty xaa, aan lëë xaa kutiñ xkwaa xaa lo xaa nii kxaal nii ktyop lo xkwaa xaa tsiñee kal xtiemp kwlaap.

42 Lëë Jesús chëb:

—¿Pe karty klab to leñ kitsy nii kë xtiits Dios laañee xñee nii lëë kyo nii kwxaaak xaa nii xsaa yu xkiñdy?

Byak tu kyo nii mastre xkiñ.

Lëë Dios byuñ kyo go kyo nii xkiñ,

aan xsee no xtyon now.

43 Por ngo lëë Dios ksaan lëë do aan lëë xaa tsikyub meñ nii ksoob xtiits xaa. **44** Deel kyab meñ lady kyo nii psetyaa lo do, lëë meñ kak byuy. Per deelñee kyab kyo go lady meñ, ni kak nyodooy pa kuty meñ.

45 Tsiñee lëë Jesús lox pso cuent ko, lëë bla xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa fariseo byeñ nii contre lëë xaa kwnee Jesús. **46** Kokladzy xaa nyaasy xaa Jesús wor go kazh, per ptsyeb xaa meñ, porñee kchë meñ bniladzy nii xtiits Dios xluuy Jesús.

Xcient tu kyalwtsiilña

22 Lëë Jesús bislo xso cuent stub, xñee xaa:

2 —Nak laañee xñabey Dios sinak tu rey nii beeñ tu lni worñee ptsiilña xiñgan xaa. **3** Aan lëë xaa pxaal xmos xaa sitsyetsy meñ nii tsi lo lni, per kwnëdy meñ go nyi. **4** Lëë rey go pxaal xmos stub, chëb xaa: “Kol këb lo meñ nii lëën tse beeñlo xixkwanaa, ni kol këb nii lëën tse lox bety xyosyaa nii xro. Kol këb lo meñ kiid meñ lo lni.” **5** Per psaldy meñ nii koktsyetsy

xmos rey. No meñ nii koktsyetsy si tañ, no gaa meñ go si lo xtsiin, **6** ni no meñ nii ptee xcheñ xmos rey, axte nii beety xaa xaa. **7** Por ngo nii blëë rey, aan lëë xaa pxaal xsoldad xaa kukyeety kchë meñ nii psaksi xmos xaa ni psaay soldad xkyedzy meñ go. **8** Loxsye ngo lëë rey chëb lo xmos: “Lëë nii ktyaaw lo lni nagon lox koklo, per kwnëdy meñ nii koktsyetsy nyiid. **9** Na kol tsi nëz aan kol këb kchë lo meñ nii ktsyool do nii kiid meñ lo xkyalwtsiilña xiñaa.” **10** Lëë xmos rey pchoo kwey nëz, aan lëë xaa ptop meñ. Nikxe meñ bueno, nikxe gaa malo, kchëlo meñ kuni xaa aan lëë lidzy rey byaktsë.

11 Tsiñee lëë rey kwsëëb leñ yu laañee nche sob meñ nii ptsiñni xmos xaa, lëë xaa kon tu xaa nii nakwty ladx nii chakw meñ nii chi lo tu kyalwtsiilña. **12** Lëë rey chëb lo xaa: “¿Penak nii sëëdoo aan nakwtyoo ladx nii chakw meñ nii chi kyalwtsiilña?” Per ni tu pe chëbty xaa go. **13** Tsigo lëë rey chëb lo xaa nii xkiisy niskwaan: “Kol kxituu niy xaa re ni ña xaa, aan kol tsikchon xaa lo nguey. Siko koon xaa ni kaw lay xaa.”

14 Loxsye bitiits Jesús ngo, lëë xaa chëb:

—Ndaly meñ xkwetsy Dios, per xisy meñ sëëb laañee xñabey xaa.

Lëë xaa fariseo chuñ Jesús preb

(Mr. 12:13-17 ; Lc. 20:20-26)

15 Lëë xaa fariseo xyub dyon pe cos jkëëkiy xaa Jesús. **16** Por ngo lëë xaa pxaal bla xaa nii no xlad xaa ksa bla xaa nii nak ksa Herodes kukëb lo Jesús:

—Maestre, ndon noo nii nonsyke tiitsli xñeel. Xsaldyoo nii xñee meñ ni xseedyoo xa chak meñ. Liisy xluuyoo xa kpañ meñ sinak xñabey Dios. ¹⁷Kwnë dyon pe nonguial tizh noo tumi nii xtop xtisy Roma ote nonguialdyo yak.

¹⁸Per como nan Jesús pe cos tsiiñ si xaa, lëë Jesús chëb:

—¿Penak nii chakladzy to kuñ do naa preb? ¹⁹Kol kluuy tu pes lon dyon.

Tsigo lëë xaa go kuni tu pes lo Jesús. ²⁰Aan lëë Jesús kwnabiits:

—¿Cho nak xaa nii kë loo go?

²¹Tsigo lëë xaa go chëb:

—Lëë xaa nak xtisy Roma.

Lëë Jesús chëb:

—Kol kizh nii nsëëb to lo xtisy Roma tsigo busy, ni kol kizh nii nsëëb to lo Dios.

²²Tsiñee biñ xaa go nii chëb Jesús, ntseeb psee xaa, aan so gak Jesús, lëë xaa sey.

Lëë xaa saduceo xñabtiits dyon pe nli nii xpañ meñ kuty

(Mr. 12:18-27 ; Lc. 20:27-40)

²³Misme tse go lëë bla xaa saduceo kwey lo Jesús. Lëë xaa saduceo xñee nii kpañdy meñ kuty. Por ngo lëë xaa kukëb lo Jesús:

²⁴—Maestre, lëë Moisés gon chëb nii deelñee ktsiilña tu xaapkiy aan klyëedy kety xaa, no nii ktsiilña betsy xaa kwanaa viud nii psaan xaa deelñee chapyt me mëëd, parñee kap tsil betsy xaa nii kuty mëëd.

²⁵Lady noo kwyo tu xaa nii kop xoop betsy, aan lëë xaa ptsiilña. Per blyëedy lëë xaa kuty, aan como kopty tsil xaa mëëd, lëë tu betsy xaa byaani tsil xaa, ²⁶aan lëë xaa

kutyak. Singo gak ptsyool stu betsy xaa. Ksa kadzy xaa ptsiilña me, per ni tu xaa psaandy mëëd. ²⁷Lëë byalo wi kwanaa go kuty. ²⁸Kwnë na dyon cho xaa kyaani kwanaa go tsiñee lëë xaa kpañ, deelñee ksa kadzy xaa ptsiilña me.

²⁹Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nandy to pe xñee do, porñee xyeñdy to xtiits Dios ni xnilasty to nii lëë Dios kuuñ kpañ meñ kuty.

³⁰Per nli xñen nii tsiñee lëë meñ kuty kpañ, ni mguiy ni kwanaa gaa ktsiilñadre, sink lëë kchë meñ nii kpañ kak sinak angly nii ncheno leñ kpaan. ³¹Chakladzy to lë kaknan do dyon pe nli spañ meñ kuty. ³²Pe karty nayak klab to laañee xñee nii yuub Dios chëb nii lëë xaa ³³nak xDios pxusykoltto no Abraham, ni pxusykoltto no Isaac ni pxusykoltto no Jacob? Aan Dios gon nakty xaa xDios meñ kuty, sink xDios meñ nii mbañ nak xaa.

³³Tsiñee biñ meñ kchë nii kwnee Jesús, ntseeb psee meñ.

Nii xñabey Dios

(Mr. 12:28-34)

³⁴Lëë xaa fariseo ptyop tsiñee biñ xaa nii lëë Jesús psuugw chuw xaa saduceo. ³⁵Aan lëë tu xaa fariseo nii nak maestre ley kokladzy nyuñ Jesús preb. Por ngo lëë xaa chëb lo Jesús:

³⁶—Maestre, ¿cho nii xñabey Dios dyon kuuñtsyey meñ mastre non?

³⁷Tsigo lëë Jesús chëb:

—“Bniladzy Tat Tios tyub styool ni psoob xtiits xaa.” ³⁸Ngo mastre precisy kuuñtsyeyoo. ³⁹Ni precisy nii jkëstyool xcombañeeroo sinak

nii xkëstyool lii. ⁴⁰Nrii xñabey xley Moisés ni nrii biid kluuy kchë profet.

¿Cho lo xtiyy sëed Crist?

(Mr. 12:35-37 ; Lc. 20:41-44)

⁴¹Lëë xaa fariseo bii nche siko
⁴²tsi lëë Jesús kwnabiits chëb:
—¿Pe në do dyon cho lo xtiyy sëed Crist?

Tsigo lëë xaa fariseo chëb:

—Lo xtiyy rey Davito.

⁴³Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Penak tsigo nii worñee kwnee David xtiits Kyalbini Ntson, chëb David:

⁴⁴Lëë Dios chëb lo xaa nii xñabey naa:

“Kwsob kwin nëzli,

axte nii tsitsiñ tse nii kñabeyoo lo kchë meñ nii xlëë lool”?

⁴⁵¿Xa kchoo Crist lo xtiyy rey David deelñee misme rey David xñee nii lëë Crist xñabey lo xaa?

⁴⁶Per ni tu cho kwëbty lo xtiits Jesús, aan destye tse go ni tu cho byaxtre nyabtiits lo xaa.

Lëë Jesús xñeenë xaa fariseo ni xaa nii nak maestre ley

(Mr. 12:38-40 ; Lc. 11:37-54 ; 20:45-47)

23 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo meñ ni lo xpëédscuel:

²—Lëë maestre ley ni lëë xaa fariseo xyal kluuy xley Moisés.

³Kol jkëétyag xtiits xaa. Per kuuñtsyeydy to nii chuuñtsyey xaa, por ngui së lo xtiits xaa, per xaa nii chuuñtsyey xaa. ⁴Lëë xaa xñee pe cos kuuñtsyey meñ, per chilody kuuñtsyey meño, por nako sinak tu yow në, aan ni lëë xaa chuuñtsyeydyo. ⁵Tsiñee chuuñtsyey

xaa tu cos xteepee xaa nii kan meñ xaa, ni tsuinpee xkëë xaa xtiits Dios lo kitsy aan xkëë xaaw kë xaa ni chu xikw xaa nii chakw xaa ladx nii xluuy nii nli xaa non nak xaa.

⁶Tsiñee chi xaa laañee chak tu lni, laañee xsyob xaa non xsyob xaa tsi lëë wagw chak, ni xkwe xaa skan nii xsyob xaa leñ ktoo. ⁷Stsiladzy xaa nii jkëéptyux meñ xaa pal nëz ni këb meñ lo xaa maestre.

⁸’Per lëë do tsookidy to nii kñë meñ lo do maestre, porque tugak nak to, ni tugak maestre no.

⁹Ni kñeedy to pxosy lo chol meñ, porque tugak pxosy no aan lëë xaa go sob kpaa. ¹⁰Ni tsookidy to kak to xaa xñabey, por lëësy Crist nak xaa xñabey. ¹¹Kchë xaa nii kakladzy kak nyaa no nii kyë xaa tsiiñ lo do. ¹²Por lëë kchë xaa nii chak nyaa kyablyu. Per lëë Dios klinklaa kchë xaa nii ndoladzy.

¹³⁻¹⁴’iChooksye lëë doy maestre ley ni chooksye lëë do nii nak to xaa fariseo!, por xsyonlë do laañee xñabey Dios parñee sëëbty meñ aan xsyëbty to, ni xlaady kaa to sëëb meñ nii chakladzy sëëb.

¹⁵’iChooksye lëë doy maestre ley ni chooksye lëë do nii nak to xaa fariseo!, por xkyënsë do lo kislyu ni xtyeekë do nistoo xyub to meñ nii sëëb xlad to, aan tsinnee chuñ do gan xsyëb tu meñ xlad to, mastre chuñ ktyaly do xtol meñ go que lo xtol do, parñee kyey meñ go linfieri.

¹⁶’iChooksye lëëdoy nii xñady lo do! Xñee do nii ndoxty nii kseety meñ lidzy Dios tsinnee xyaan meñ tiits nii lëë meñ kuuñtsyey tu cos nikxe kuuñtsyeydy meño, per

deelñee kseety meñ xor lidzy Dios tsiñee xyaan meñ tiits no nii kuñ meño cumplir.¹⁷ iTont to ni xñady lo do! ¿Pe nandy to nayak nii deelñee kindy lidzy Dios, kindy pa kak lay or?¹⁸ Ni xñee do nii ndoxty kseety meñ xipkoog lidzy Dios tsiñee xyaan meñ tiits nii lëe meñ kuuñtsyey tu cos, nikxe kuuñtsyeydy meño. Per deelñee kseety meñ kchë nii no lo pkoog tsiñee xyaan meñ tiits, no nii kuñ meño cumplir.¹⁹ iXñady lo do! ¿Pe nandy to nayak nii deelñee kindy pkoog, pa nondy kchë nii chiksakon meñ?²⁰ Tsiñee xyaan meñ tiits aan xseety pkoog, lëdy nonsy pkoog xseety meñ, sink wi kchë nii no lo pkoog.²¹ Singo gak kchë meñ nii xseety lidzy Dios tsiñee xyaan meñ tiits, Dios xkon meñ go.²² Kchësy meñ nii xseety kpaa tsiñee xyaan meñ tiits xkon Dios nii sob leñ kpaa.

²³ iChooksye lëe doy mastre ley ni chooksye lëe do nii nak to xaa fariseo!, por xtiix to pixtily, ni xtiix to nizh ni comiñ nii xsAACON do lo Dios, per chuñdy to kyalbuen, ni xkëstyody to meñ ni xsoobty to xtiits Dios. Ngo mastre precisy ni ngo xñabey ley kuuñtsyey do, per ksaandy to nii kokon do cos lo Dios.²⁴ Chakladzy to kuuñtsyey do kchë cos wiñ nii xñabey ley aan xsaan do nii mastre precisy tublad.

²⁵ iChooksye lëe doy maestre ley ni chooksye lëe do nii nak to xaa fariseo!, por nyé xkiib to vas nii xtyëe nii chi do ni xkiib to kyon nii xtyëe nii chaw do, per xyeñdy to nii nonsyke cos nii kwlan do xkyë do leeñgo.²⁶ Kol ksaan kyëdre to cos kpaan leñ xvas to, tsiin singo mod lëew kak nyé.

²⁷ iChooksye lëe doy maestre ley ni chooksye lëe do nii nak to xaa fariseo!, por nak to sinak paa nii xkoyoo meñ con color nguitsy par kak nguiw nëz fuer, per lëe leeñgo nonsyke xtsit meñ kuty ni cos peedy no.²⁸ Singo gak lëe do tsiñee xuy meñ lo do, sootee nli buen do, per lëe leñ styoo do nonsyke kyalmbixladzy ni tol no.

²⁹ iChooksye lëe doy maestre ley ni chooksye lëe do nii nak to xaa fariseo!, por lëe do xsaa chu xpaa kchë profet ni chu xpaa kchë xaa buen nii biid penaadle.³⁰ Aan loxsye ngo lëe do xñee: “Deelñee ngwe noo xtiemp pxusykolttoo noo, nyuuñdy noo xaa yudar nyuty xaa kchë profet nii biid.”³¹ Siko nagon xluuy nii xyeñ do nii lo xtiyy xaa nii beety kchë profet nii biid penaadle sëed to.³² iKol kisyaal xtsiiñ pxusykolttoo do!

³³ iNak to sinak mëél! ¿Cho në nii lëe do telaa lo ki nii chek linfier?³⁴ Lëen kxal profet, ni lëen kxal xaa chak, ni lëen kxal maestre kiidnee lo do, per no xaa nii kxala kuty to, ni no xaa jkëe do lo crusy, ni no xcheñ xaa ktee do leñ ktoo ni lëe do kyënlag xaa kyedzy por kyedzy.³⁵ Lëe do kyëkiy kchësy meñ buen nii kuty. Destye xkyalkutu Abel kyëkiy do axte xkyalkutu xiñ Berequias nii lë Zacarías xaa nii beety to kexka lo pkoog leñ lidzy Dios.³⁶ Ni nli xñen nii lëe Dios ksaksi meñ nii nche natiemp por xkyalkutu kchë xaa go.

Lëe Jesús xteenë por meñ Jerusalén

(Lc. 13:34-35)

³⁷ Loxsye ngo lëe Jesús chëb:
—iChooksye lëe doy nii no do Jerusalén! ¿Penak nii chuty to

profet ni penak nii xlaal kyo do xaa nii xaal Dios lo do? iNdaly vuelt gon kokladzyaa ndopaa to sinak nii xtop nguidy xoob xiñ leñ xikw, per kwnedy to! ³⁸Lëë na lëë xkyedzy to kyaanladzy. ³⁹Ni kpkchedre gaa kan do naa, axte tse nii lëë do këb: "Skizh Dios, xaatke buen xaa nii pxaal xaa."

**Lëë Jesús xñee nii lëë lidzy Dios
nitylo**

(Mr. 13:1-2 ; Lc. 21:5-6)

24 Tsiñee lëë Jesús pchoo leñ lidzy Dios, lëë xpëédscuel xaa chéb nii kuy xaa xa nyaa lidzy Dios. ²Lëë Jesús chéb:

—Xsee do lë chan do lidzy Dios, per lëew nitylo. Kchësy kyo nii nyaaw kyablyu.

Kyalnë nii ktsyool meñ

(Mr. 13:3-23 ; Lc. 21:7-24 ; 17:22-24)

³Loxsye ngo lëë Jesús kusob chek kiy nii lë Olivos, aan lëë xpëédscuel xaa chéb lo xaa:

—Chakladzy noo nii kñëél loo noo pa wor kak kchë nii kwneel ni xa mod kyeeñ noo nii lëél mer kiid stub ni xa mod kyeeñ noo nii lëë kislyu mer nitylo.

⁴Tsigo lëë Jesús chéb:

—Kol kap cuent tsuin ni tu cho jkëëtidy lëë do. ⁵Porque ndaly xaa nii kakladzy kak sinakaa kiid aan lëë xaa kñë nii lëë xaa nak Crist, aan ndaly meñ kyëti. ⁶Tsiñee kon do nii lëë guerr chak, ktsyebty to, porque singo no nii kako, per nitylody kaa kislyu. ⁷Por no nii kchë kyedzy nii nche lo kislyu ktily lsa, ni lëë kpiñ kiid, ni ndaly laañee kni xu. ⁸Lëë kyalnë nii kak tsigo kal bislo.

⁹'Lëë meñ ksaksi lëë do, ni lëë meñ kuty lëë do, ni tyub lo kislyu ktilyni meñ do, porñee xsoob to xtitsaa. ¹⁰Leñ tse go ndaly meñ nii xniladzy xtitsaa kchoso styoo, aan lëë meñ go kakniladzy xcombañer. ¹¹Ni ndaly profet wnee xuuy kiid aan lëë xaa jkëëti meñ. ¹²Aan tsiñee lëë xtol meñ lox ktyaly, per ni jkëstyoodre meñ xcombañer. ¹³Per stelaa kchë meñ nii ksaandy xtitsaa. ¹⁴Ni axte gaa lox ksa meñ nii nche lo kislyu jkëëtyag xtiits Dios, tsigolye lëë Dios knitylo kislyu.

¹⁵'Lëë profet Daniel pkëë cos ntseeb nii kak. Tsiñee kan do nii lëë cos ntseeb ko noyak leñ lidzy Dios, ¹⁶tsigo kchësy to siñee nche do Judea kol kxooñ, kol tsëp kiy. ¹⁷Deelñee nche do kik lidzy to, kyejty to par pe kwii do. ¹⁸Deelñee nche gaa to tañ, per ni par tsikxi do xab to kyejdy to. ¹⁹iBrob kchë kwnaa nii lëetyee tse go nak xiñ o xkadzy kaa mëëd! ²⁰Kol nab lo Dios nii kxooñdy to mëë nii chak nal o tse nii gaa xiladzy meñ lo tsiiñ. ²¹Porque tse go lëë meñ tedy kyalnë dox nii karty te meñ destye nii kwleek Dios kislyu, ni kpkchedre gaa kan meñ kyalnë dox ko. ²²Aan deelñee jkwëësty Dios kyalnë go, kchësy meñ kety. Per lëew jkwëës xaa porñee xkëstyoo xaa kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa.

²³Deelñee cho kñë lo do tse go: "Kol kuy gaanoo, lëë Crist so ske", o "lëë gaa xaa so nek", knilasty tow. ²⁴Porque ndaly kchë xaa wnee xuuy kiid aan lëë xaa kñë nii lëë xaa nak Crist, ni ndaly profet wnee xuuy

kiid, aan lëë xaa kuuñtsyey kchë clasy kyalntson ni milagre parñee jkëti xaa meñ. Deelñee steedyo tiits axte wi meñ nii xniladzy Dios kyëti. ²⁵Lëën kwnel kchë nii kak lo do. ²⁶Por ngo, deelñee cho kñë lo do: "Kol kuy gaanoo, lëë Crist so tañ", tsidy to. O deelñee gaa cho kñë lo do: "Kol kuy gaanoo, lëë Crist nolan nu", knilasty tow. ²⁷Porque sinak tsinnee nyoo xbëly yë nkwsiy tyub leñ kpaa, singo kak tse nii lëë Crist kiid stub. ²⁸Sinak nii xtyop pech laañee nix ma kuty, singo ktyop meñ tse go.

Lëë Crist kiid stub

(*Mr. 13:24-37 ; Lc. 21:25-33
; 17:26-30, 34-36*)

²⁹Tsi lëë kyalnë dox ko lox tedy, lëë lo ngbidz jkyey, ni lëë mëë kyuuy, ni lëë mëly kchingaa leñ kpaa, ni lëë kchë cos nii no leñ kpaa kxisy. ³⁰Loxsye ngo lëë Crist kchoo ktsiib leñ kpaa, aan lëë kchë meñ nii nche lo kislyu ktsyeb ni koon tsinnee kan meñ nii lëë xaa kyety kpaa par kuñ xaa kyalxtisy. ³¹Lëë xaa kxaal xangly xaa tsijkwets trompet parñee ktop angly kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa nii nche tyub lo kislyu.

³²Tsinnee lëë yag yegw xkëpeñ xyeñ do nii lëë xtiemp kyo sëed yob. ³³Singo gak tsinnee kan do nii lëë cos ntseeb ko noyak, kol kyeñ nii lëë Crist mer kiid. ³⁴Por nli xñen nii antes nii kety meñ nii no natiempl lëë kchë cos re kak. ³⁵Stedy kpaa ni stedy kislyu, per lëë xtitsaa tejtyo.

³⁶Per ni tu cho nandy pa tse o pa woort gaa kako, per ni angly nii ncheno kpaa, per ni xiñ Tat Tios. Xaktyee Tat Tios nano.

³⁷'Sinak kok xtiemp Noé, singo gak kak tsinnee lëë Crist kiid stub. ³⁸Xtiemp Noé worñee karty kislo kyo, lyaadzy wagwsye, ni lyaadzy nii kisy meñ, ni kyalwtsiilñasy kuni kik meñ, axte tse nii lëë Noé byo leñ barkw. ³⁹Per mer worñee bii pe sinidy kik meñ, lëë kyo bislo aan lëë meñ kwloow. Singo kak tsinnee lëë Crist kiid stub. ⁴⁰Tse nii lëë Crist kiid, deelñee kë chop xaa tsinnee lo kwaa, lëë xaa koy tu xaa aan lëë xaa ksaan stu xaa. ⁴¹Singo gak deelñee kë chop kwanaa wëët, lëë xaa koy tu me aan lëë xaa ksaan stu me.

⁴²'Ligier kol kak, por nandy to pa wor kiid Crist stub. ⁴³Nako sinak xpixwan tu yu, deelñee kaknan xaa nii lëë ngbaan sëëb lidzy xaa, kaakesty xaa parñee klaady xaa sëëb ngbaan lidzy xaa. ⁴⁴Ligier kol kak, por lëë Crist kiid mer worñee pe sinidy kik to.

Mos nii xsoob tiits ni mos nii xsoobtyo

(*Lc. 12:41-48*)

⁴⁵?Cho xsaan patrón lidzy dyon tsinnee lëë xaa xchoo? ?Pe lëdy nayak xsaan xaa tu mos nii xsoob tiits, parñee kyaan mos ko kchë meñ nii xkyë tsinnee lo xaa? ⁴⁶Dichos mos nii xyaani lidzy xpatrón deelñee tsinnee kpkiche patrón kan xaa nii lëë mos ko beeñtsyey kchë nii kwnabey xaa. ⁴⁷Xsobaa nii lëë patrón këb lo xaa: "Kop cuidad kchësy nii chaapaa." ⁴⁸Per deelñee mal mos ko ni nan xaa nii xtse si xpatrón xaa, ⁴⁹lëë xaa xsaksi kchë meñ nii xkyë tsinnee lo xpatrón xaa ni lëë xaa xsyudzy ksa xaa ngonip,

ni chawni xaa ngonip. ⁵⁰Per mer tse nii pe sidy kik xaa, lëë xpatrón xaa ktsiñ. ⁵¹Aan lëë patrón ksaksi mos ko sinak nii xsaksi xaa mos nii xsoobty tiits. Tsigo lëë mos ko koon ni lëë mos ko kawlay.

Xcuent tsii kwnaa yeeñ

25 Lëë gak Jesús chëb:
—Nak laañee xñabey
Dios sinak nii ptsyool tsii kwnaa
yeeñ nii kwëmbës ktsiñ tu xaa nii
ktsiilña, parñee tsiktsiil nëz me xaa
con bini nii xkyë con aceit. ²Per
kaayak me nyaani, lëë skaay me
koñee pe sinidy kik. ³Lëë ksa kaay
kwnaa yeeñ nii koñee pe sinidy
kik kwseñ xbini, aan biydy me
naal aceit. ⁴Per lëë kwnaa yeeñ nii
nyaani biy me xbini me ni biy me
naal aceit. ⁵Aan como xtsiñdy kaa
xaa nii ktsiilña, lëë me kuutkesy
ksa me. ⁶Per mer wrol kyool, lëë
meñ bislo chuptsyë, xñee: “ⁱLëë
xaa nii ktsiilña sëed. Kol tsiktsiil
nëz xaa!” ⁷Lëë ksa kwnaa yeeñ go
kuxche, aan lëë me bislo xkëë ki
me xbini me. ⁸Tsigo lëë ksa kaay
kwnaa yeeñ nii koñee pe sinidy kik
chëb lo ksa kwnaa yeeñ nii nyaani:
“Kol jkady xisy xaceit to loo noo,
porque lëë xbinii noo no kyuuy.”
⁹Per lëë kwnaa yeeñ go chëb:
“Jkaajty noow, por jkaadyo jkiñ noo.
Masy kol tsisiw laañee xto meñoo.”
¹⁰Per mentre lëë kwnaa yeeñ nii
noydy naal aceit sisiw, lëë xaa nii
ktsiilña ptsiñ. Aan lëë ksa kwnaa
yeeñ nii noy naal aceit kwsëëb leñ
yu ksa xaa nii ktsiilña, aan lëë chu
yu byoogw. ¹¹Tsigore lëë ksa kwnaa
yeeñ nii kukyub aceit ptsiñ aan lëë
me chëb: “ⁱXey, pxaly chu yu syëëb

noo!” ¹²Per lëë xaa nii ktsiilña chëb:
“Nandyaa cho do, xyuumbeydyaa
lëë do.”

¹³Loxsye bitiits Jesús ngo, lëë xaa
chëb:

—Ligier kol kwe, por nandy to pa
tse o pa woor gaa kiid Crist.

Xcuent tson mos

¹⁴Nak laañee xñabey Dios sinak
tu xaa nii no nëz tsi stu tañ. Lëë
xaa kwtsyetsy xmos xaa aan lëë
xaa chëb: “Kol kap cuidad tumi nii
ksanaa lo do.”

¹⁵Tu lo xaa pteedy xaa kaay bols
or, lëë stu lo xaa pteedy xaa chopo,
lëë stu lo xaa pteedy xaa tuwo.
Loxsye pteedy xaa tumi nii byeñ
xaa nii schilo kuuñ tsiiñ catu xmos
xaa, lëë xaa si viaj. ¹⁶Lëë mos nii
byaani kaay bols or kwë diligensy
aan lëë xaa ptsiñaa skaay bolso.

¹⁷Singo gak beeñtsyey mos nii kwaa
chop bols or, aan lëë xaa ptsiñaa
schop bolso. ¹⁸Per lëë mos nii
byaani tu bols or kwteeñ tu kyeech,
aan lëëw kwloloyu xaa.

¹⁹Xtse kwey xpatrón mos ko
aan tsi lëë xaa bikche, lëë xaa
kwlii xcuent xmos xaa. ²⁰Klo mos
nii byaani kaay bols or ptsiñ, aan
lëë xaa chëb lo xpatrón xaa: “Xey,
kaay bols or psaanoo lon. Per lëën
ptsiñaa skaay bolso.” ²¹Tsigo lëë
xpatrón xaa chëb: “Nyoo nii beeñ
tsiiñoo tumi wiñ nii psanaa lool, ni
chanaa nii bueenoo. Lëën knetsy
tumi roob kuuñ tsiiñoo. Kwylo leñ
yu, por xlen lool.” ²²Loxsye ngo
lëë mos nii byaani chop bols or
ptsiñ aan lëë xaa chëb lo xpatrón
xaa: “Xey, chop bols or bneetsyoo
lon, per lëën ptsiñaa schop bolso.”

²³Tsigo lëë xpatrón xaa chëb: “Nyoo nii beeñ tsiiñoo tumi wiñ nii psanaa lool, ni chanaa nii bueenoo. Lëën knetsy tumi roob kuuñ tsiiñoo. Kwyo leñ yu por xlen lool.” ²⁴Per tsiñee lëë mos nii byaani tu bols or ptsiñ, lëë xaa chëb lo xpatrón xaa: “Xey, nanaa nii tir ntseeboo, ni nanaa nii xkyëël kwlaap laañee kondyoo. ²⁵Por ngo ptsyeebaa, aan lëën kwya lo lyu xtumil. Per lëëw syelynin.” ²⁶Tsigo lëë xpatrón xaa chëb: “Floojoo ni maaloo, por deelñee nanoo nii ntseebaa ni nanoo nii xkyën kwlaap laañee kondyaa, ²⁷¿penak nii kwlootiñdyoo tumi nii psanaa lool parñee nyixiw xiño?” ²⁸Tsigo lëë patrón chëb lo xaa nii nche siko: “Kol kla or nii noy xaa, aan kol kteedyo lo xaa nii noy tsii bols or. ²⁹Porque lëë xaa nii chuuñ tsiiñ nii ptedyaa jkaarew, per lëë xaa nii chuuñ tsiiñdyo, axte nii wiñ ptedyaa lo xaa go klan. ³⁰Kol tsikchon mos nii pa xkiiñdyke lo nguey. Siko koon xaa ni kaw lay xaa.”

Kyalxtisy nii kuuñtsyey Crist

³¹Tsiñee lëë Crist kiid kchë xangly, lëë xaa sob par kuñ xaa kyalxtisy. ³²Aan lëë kchë meñ nii nche lo kislyu kpig lo xaa, aan lëë xaa kwiixso meñ sinak nii kwiixso meñ mëkwxiiy lady chiv. ³³Kwi xaa nëzli kwe meñ buen, lëë meñ mal kwe nëzpeg. ³⁴Tsigo lëë xaa këb lo meñ nii nche nëzli: “Kol të tsiin sëëb to laañee xñabey Dios, por destye worñee kwche kislyu psaa xaaw par lëë do. ³⁵Por kwyo tse nii kwlaañaa, aan bneetsy to

nii tawaa, ni kwyo tse nii kwlaan nis, aan bneetsy to nii kowaa, ni kwëkyubaa posad, aan lëë do bneetsy laa kwlësaa. ³⁶Kwyo tse nii bneetsy to ladx kookwaa porñee kindy xabaa, ni kon do naa worñee kwxaaknën, ni biid tedy to lon worñee kwyon skiib.” ³⁷Tsigo lëë meñ buen këb: “¿Pa wor ptyon noo nii xlyaañoo, aan bneetsy noo nii taawoo? ¿Ni pa wor ptyon noo nii xlyaal nis, aan bneetsy noo nii kowoo? ³⁸¿O pa woor gaa ptyon noo nii këkyuboo posad aan bneetsy noo laañee kwlësoo, ni pa woor gaa ptyon noo nii kindy xaboo aan bneetsy noow? ³⁹¿Ni pa wor kwxaaknël aan ptyon noo lii, o pa woor gaa kwyol skiib aan byoteedy noo lool?” ⁴⁰Tsigo lëë Crist këb: “Nli xñen nii kchësy kyalbuen nii beeñtsyey do lo chol meñ, lon beeñtsyey dow.”

⁴¹Loxsye ngo lëë xaa këb lo meñ nii nche nëzpeg: “Kol kpichee nu, kol kyey lo ki nii chek linfiern, por siko kyey xaatox ni siko kyey kyalbini mal. ⁴²Kwyo tse nii kwlaañaa, aan bneesty to nii nyawaa, ni kwlaan nis, aan bneesty to nii nyin. ⁴³Ni kwëkyubaa posad aan bneesty to laañee ngwësaa, ni kon do nii kindy xabaa aan bneesty tow. Kwxaaknën ni kwyon skiib aan biid teejty to lon.” ⁴⁴Tsigo lëë meñ mal go këb: “¿Pa wor kwlaañoo, ni pa wor kwlaal nis, ni pa wor kwëkyuboo posad, ni pa wor ptyon noo nii kindy xaboo, ni pa wor kwxaaknël, ni pa wor kwyol skiib, aan beeñdy noo lii yudar?” ⁴⁵Tsigo lëë Crist këb: “Nli xñen nii tsiñee beeñdy to tu meñ mban yudar, naa

ngo beeñdy to yudar.” ⁴⁶Kchësy meñ mal kyey lo ki nii chek linfiern, aan lëe meñ buen jkaa kyalmbañ nii xnitylody.

**Lëe xaa xñabey chakladzy kuty
Jesús**

(Mr. 14:1-2 ; Lc. 22:1-2 ; Jn.11 :45-53)

26 Loxsye ngo lëe Jesús chëb lo xpëédscuel:

²—Nan do gon nii schopak kpidz chak falt parñee kak paskw, aan lëe meñ jkeë mguiy nii pxaal Dios lo crusy.

³Leñ tse go gak lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni lëe xaa kol nii xñabey lo meñ Israel ptyop chilidzy Caifás. Lëe Caifás nak xaa nii mastre non lo pxosy. ⁴Lëe xaa bitiits dyon xa kñaasy xaa Jesús tsiin kuty xaa xaa.

⁵Per lëe gak xaa chëb:

—Kñaasty no xaa na lni parñee kak nxoldy meñ.

**Lëe tu kwnaa xchoob aceit nii xlyaa
nex lo kik Jesús**

(Mr. 14:3-9 ; Jn.12 :1-8)

⁶Lëe Jesús so Betania, aan lëe xaa kwey lidzy Simoñ nii byodz lady.

⁷Lëe Jesús sobyaw tsiñee lëe tu kwnaa ptsiñ noy tu bot aceit nyazh nii xlyaa nex, aan lëe me pchoob aceit xlyaa nex ko lo kik Jesús. ⁸Per lëe xpëédscuel Jesús blëe, aan lëe xaa chëb:

—¿Penak nii lika kwxiñ aceit ke?

⁹Nchilo ndyow par kak meñ prob yudar.

¹⁰Lëe Jesús biñ nii nchenee xaa, aan lëe Jesús chëb:

—Klüedy to lo kwnaa re, por tu buen beeñ me. ¹¹Ni tugak kaa kan do meñ prob, per naa lëdy tugak

kan do naa. ¹²Lëe kwnaa re kwtëeb aceit nii xlyaa nex ladyaa parñee tsel xixkwaa xcuerpaa tse nii lëën jkyeetsy. ¹³Nli xñen nii kchë laañee kluuy meñ xtiis Dios, lëe meñ kseety nii beeñtsyey kwnaa re, aan singo mod lëe meñ ksaladzy me.

**Lëe Judas xyub dyon xa kyab Jesús
ña xaa xñabey**

(Mr. 14:10-11 ; Lc. 22:3-6)

¹⁴Lëe tu xpëédscuel Jesús nii pcholë Judas Iscariote kukëb lo xaa nii xñabey lo pxosy:

¹⁵—¿Pa lal kizh to naa deelñee jkon Jesús ña do?

Lëe xaa xñabey go ptee kalyptsi pes plat. ¹⁶Aan destye wor go lëe Judas kwëkyub dyon xa jko xaa Jesús ña xaa xñabey.

**Lultime paskw nii kwte Jesús ksa
xpëédscuel**

(Mr. 14:12-25 ; Lc. 22:7-23 ; Jn.13 :21-30 ; 1Co.11 :23-26)

¹⁷Tse nii chislo lni nii xtyaaw kyaxtily nii xkyëdy levadur, lëe xpëédscuel Jesús big aan lëe xaa chëb lo Jesús:

—¿Pa kyokuuñloo noo nii tyaaw xtsee no na paskw?

¹⁸Lëe Jesús chëb:

—Kol tsi lidzy tu xaa nii kxalaan lëe do aan kol këb: “Lëe maestre në nii lëe xwor xaa kutsiñ, aan lëe xaa kiid ksa xpëédscuel xaa parñee tedy xaa paskw liidzyoo.”

¹⁹Lëe xpëédscuel Jesús kwey, aan lëe xaa beeñlo nii ktyaaw paskw.

²⁰Tsiñee lëe lyu pkyey, lëe Jesús kwsob lo mez h ksa xpëédscuel.

²¹Aan mente ncheyaw xaa, lëe Jesús chëb:

—Nli xñen nii mismē tu do
kakniladzy naa.

²²Kchësy xpëédscuel xaa pteenë,
aan lëë xaa bislo tuga xaa xñabtiits,
xñee xaa:

—¿Pe lëdy naaw?

²³Tsigo lëë Jesús chëb:

—Xaa nii noyaw leñ tu kyonaa,
xaa go kakniladzy naa. ²⁴Lëë mguiy
nii pxaal Dios te kchë kyalnë nii
kë leñ kitsy nii kë xtiits Dios. Per
ibrobsye xaa nii kakniladzy xaa!
Masy buen nyi xaa go nyaldy xaa.

²⁵Tsigo lëë Judas, xaa nii kukëb
lo xaa xñabey xa jkaa Jesús chëb:

—Maestre, ¿pe lëdy naaw?

—Misme chuwoo pchoow —chëb
Jesús.

²⁶Lëë Jesús kwxeñ tu kyaxtily,
aan loxsye pteedy xaa skizh lo Dios,
lëëw kwtiisy xaa lo xpëédscuel xaa,
chëb xaa:

—Kol kaawoo, xcuerpno.

²⁷Ni lëë xaa kwseñ tu vas nii no
viñ, aan loxsye pteedy xaa skizh lo
Dios, lëëw pteeso xaa lo xpëédscuel
xaa, chëb xaa:

—Kchësy to, kol ki viñ re, ²⁸por
tu cheñno. Lëëw kxee parñee ktsily
Dios xtol meñ. ²⁹Ni kidre gaan viñ,
sink lëën kwës axte nii klyañ do
laañee xñabey Tat Tios tsiiñ tyow
no viñ kub nii no siko.

Lëë Pedre këb nii xyumbeydy Pedre Jesús

(Mr. 14:26-31 ; Lc. 22:31-34 ; Jn.13 :36-38)

³⁰Loxsye biily Jesús ksa
xpëédscuel, lëë xaa si kiy nii lë
Olivos. ³¹Siko lëë Jesús chëb:

—Kchësy to ksaan naa na kyool.
Por leñ kitsy nii kë xtiits Dios
xñee nii lëë xaa kuty xaa nii xkyë

lo mëkwxiiily aan lëë mëkwxiiily
kchoots klyaal. ³²Per tsiñee lëën
kpañ, kloon ka Galilea lo do.

³³Tsigo lëë Pedre chëb:

—Nikxe kchësy xcombañeraa
ksaan lii, per naa ksandyaa lii.

³⁴Lëë Jesús chëb:

—Na kyool kazh tson vuelt këéboo
nii xyumbeydyoo naa antes nii
jkwetsy nguidy kol.

³⁵Lëë Pedre chëb:

—Nikxe kety no tusyke, këbytaa
nii xyumbeydyaa lii.

Aan kchësy xpëédscuel xaa chëb
singo.

Lëë Jesús chutiitsni Dios laañee lë Getsemaní

(Mr. 14:32-42 ; Lc. 22:39-46)

³⁶Tsiñee lëë Jesús ptsiñ tu laañee
lë Getsemaní, lëë xaa chëb lo
xpëédscuel xaa:

—Kol sob nu, mentre lëën
kakutiitsni Dios.

³⁷Lëë xaa sini Pedre ni chop xiñ
Zebedeo, aan lëë xaa pteenë, ³⁸ni
lëë xaa chëb:

—Mban xtee styoon. Kol kwës nu
dyon, aan kol kwena.

³⁹Lëë Jesús si par kaan, aan
loxsye psoxib xaa ni pkiitsy kë xaa
lyu lëë xaa chëb:

—Tat Tios, pteelaa naa lo
kyalnë re, per kuuñtsyeydyoo nii
chakladzyaa, sink beeñtsyey nii
chakladzyoo.

⁴⁰Tsi lëë xaa ptsiñ laañee psaan
xaa ksa tson xpëédscuel xaa nii
kuni xaa, lëë xaa nche nixyesy. Por
ngo lëë xaa chëb lo Pedre:

—¿Pe ni tu wor nawen pchilody
ngwena do? ⁴¹Kol kwena ni kol
kutiitsni Dios parñee jkaaldy xaatox

to, por ndaan no styoo do, per lëë lady to mban now.

42 Lëë xaa kwey stub, aan lëë xaa chëb:

—Tat Tios, deelñee no nii teedyaa lo kyalnë re, beeñtsyey nii klyañ styool.

43 Tsínee lëë xaa bikche, lëë xpëedscuel xaa nche nixyesyak, porñee xekwtre xaa mgaal aan lika xtiib lo xaa. **44** Lëë xaa si stub. Lëë gaaw byon vuelt, aan mismé tiits nii chëbak xaa klo chëb xaa lo Dios. **45** Tsi lëë xaa bikche, lëë xaa chëb lo xpëedscuel xaa:

—¿Pe bii nche nixyesy to nawen ni nche kxiladzy to? Lëew na, lëë wor kutsiñ nii lëë mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ ngoitol. **46** Kol tsische tsiin kyoo no, por lëë xaa nii jko naa ña xaa xñabey sëed kexle.

Lëë meñ xñaasy Jesús

(*Mr. 14:43-50 ; Lc. 22:47-53 ; Jn. 18 :2-11*)

47 Lëë Jesús bii nonee tsiñee lëë tu xpëedscuel xaa nii pcholé Judas ptsiñ ksa tubtsoon meñ nii noy spad ni yag. Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa kol nii xñabey pxaal kchë meñ go. **48** Lëë Judas chëb kazh lo meñ go:

—Xaa nii nagon kawaa tu pxit kwesy, xaa gow. Kol naasy xaa.

49 Lëë Judas pkëëptyux Jesús, ni lëë xaa ptee tu pxit kwesy Jesús.

50 Loxsyé ngo lëë Jesús chëb lo Judas:

—Deelñee pe cos tsiiñ sëedoo, klyëëdyoo beeñtsyeyo.

Tsigo lëë meñ kwnaasy Jesús aan lëë meñ biy xaa.

51 Tsínee kon tu xaa nii no xladi Jesús ngo, lëë xaa kwlii xispad xaa

aan lëë xaa pchug tu tyag xmos xaa nii xñabey lo pxosy. **52** Per lëë Jesús chëb:

—Psoob xispaadoo xlugaro. Porque kchësy meñ nii xtily con spad, kety con spad. **53** ¿Pe nandyoo nawen nii deelñee kakladzyaa schilo kñen lo Tat Tios parñee kxaal xaa tub yox xangly xaa kla naa? **54** Per deelñee kñen lo Tat Tios parñee kteelaa xaa naa, ¿xa kak cumplir xtiits xaa tsigo?

55 Loxsyé ngo lëë Jesús chëb lo meñ:

—¿Penak nii con spad ni con yag sëédnaasy to naa nyak xaa ngbaan? Ksatyee tse kwson leñ lidzy Dios beeñ ksedyaa meñ aan penak nii kwnaasty to naa. **56** Per lëë do chuuñtsyey nrii parñee kuñ do cumplir nii kwnee kchë profet nii biid penaadle.

Loxsye ngo so gak Jesús lëë xpëedscuel xaa pxooñ.

Lëë Jesús so lo xaa xñabey

(*Mr. 14:53-65 ; Lc. 22:54-55, 63-71 ; Jn. 18 :12-14, 19-24*)

57 Lëë meñ kuni Jesús lidzy pxosy nii mastre non nii lë Caifás. Siko nche mbës maestre ley ni kchë xaa kol nii xñabey. **58** Lëë Pedre kunal sit sit, per lëë xaa ptsiñ axte lo xley Caifás aan lëë xaa kwsob lady xaa nii xkyënap lidzy Dios parñee kan xaa dyon pe cos kuñ meñ Jesús.

59 Lëë kchë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa non kwékyub dyon pe cos jkëëkiy xaa Jesús parñee kchilo kñab xaa kety Jesús.

60 Ndaly meñ kwnee contre Jesús, per ptsyoldy xaa xñabey pe cos nguëëkiy xaa Jesús. **61** Singo nche xaa tsi lëë schop xaa chëb:

—Ptsyon noo kwnee xaa gue
nii lëë xaa knitylo lidzy Dios, aan
tsonak kpidz me lëëw ksaa xaa stub.

62 Tsigo lëë xaa nii mastre non
lo pxosy kuso, aan lëë xaa chëb lo
Jesús:

—¿Penak nii xñeedyoo? ¿Pe nli
kchë nii xkëëkiy meñ re lii?

63 Per koñee kwneedy Jesús. Por
ngo lëë xaa nii mastre non lo pxosy
chëb:

—Pkon Dios loo noo dyon, nii nli
lii nak Crist nii no kxaal Dios.

64 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nliw, naa nak Crist, ni san gaa
to naa tsi lëën soob kwi Dios nëzli,
ni san do tsi lëën kchukë lo xkey
parñee kyelyaa stub.

65 Tsiñee lëë xaa nii mastre non
lo pxosy biñ ngo, lëë xaa pchos xab
xaa, porñee singootyee blëë xaa,
aan lëë xaa chëb:

—Tiits ntseeb kwnee xaa re lo
Dios, ni ipa jkiiñre gaa no meñ nii
jkëëkiy xaa? Misme lëë do biñ kchë
tiits ntseeb nii kwnee xaa. **66** ¿Pe né
do dyon xa kak xaa?

Tsigo lëë meñ chëb:

—No nii kety xaa, por no xtol xaa.

67 Wor go kazu lëë meñ pchoo
mxen lo xaa ni lëë meñ ptee xcheñ
xaa. Aan tsi lox ptee meñ xcheñ xaa,
68 xñee meñ lo xaa:

—Deelñee nli lii nak Crist, ikwnë
dyon cho kwtiñ lii!

Lëë Pedre xñee nii xyumbeydy xaa Jesús

(*Mr. 14:66-72 ; Lc. 22:56-62
; Jn.18 :15-18, 25-27*)

69 Lëë Pedre sob lo ley, tsiñee lëë
tu kwnaa nii xkyë tsiiñ siko chëb
lo xaa:

—Wil lë no xlad Jesús Galilea.

70 Per lëë Pedre chëb:

—Nandyaa pe xñeel.

71 Loxsyé ngo lëë Pedre kwey chu
puert nii kë chu nëz, aan lëë stu
kwña kon xaa aan lëë me chëb lo
meñ:

—Wi meñ gue no xlad Jesús
Nazaret.

72 Per lëë Pedre pkon Dios chëb:

—Xyumbeydyaa xaa gue.

73 Kok xtsedyako, lëë xaa nii nche
siko big lo Pedre aan lëë xaa chëb:

—Nli gaa na wil lë no xlad Jesús,
por si xñeepee xaa xñeel.

74 Tsigo lëë Pedre pkon Dios stub
chëb:

—Xyumbeydyaa xaa gue.

Aan wor go kazu lëë tu nguidy kol
pkwetsy. **75** Lëë Pedre gaa psaladzy
nii lëë Jesús chëb: “Tson vuelt
këëboo nii xyumbeydyoo naa
antes nii jkwetsy nguidy kol.” Lëë
Pedre pchoo siko aan lëë xaa biiñ.

Lëë meñ chikso Jesús lo Pilat

(*Mr. 15:1; Lc. 23:1-2 ; Jn.18 :28-32*)

27 Tsiñee lëë tañ byeñ, lëë
kchesy xaa nii xñabey lo
pxosy ni lëë xaa kol nii xñabey
bitiits dyon xa kuty xaa Jesús.

2 Loxsyé ngo lëë xaa pxituu Jesús
aan lëë xaa kuni xaa lo xtisy nii lë
Pilat.

Xkyalkutu Judas

3 Tsiñee lëë Judas biñ nii lëë meñ
kuty Jesús, lëë xaa pteenë, aan lëë
xaa ptikche ksa kalyptsii pes plat nii
kozh xaa lo xaa nii xñabey lo pxosy
ni lo xaa kol nii xñabey, **4** chëb xaa:

—Nody xtol xaa nii pkon ña do.
Deelñee kety xaa xfaltno.

Per lëë xaa go chëb lo Judas:
—¿Pe xcueent noo ngo? iLii kon!
5Lëë Judas kuklaal tumi go leñ lidzy Dios. Loxsye ngo lëë xaa sey aan lëë xaa pxiyañ.

6Lëë xaa nii xñabey lo pxosy kuktopen tumi go aan lëë xaa chëb:
—Chilody jkots no tumi re xtumi lidzy Dios, por con tumi re kozh xaa nii kwnaasy tu xaa nii kety.

7Aan lëë xaa kwxii tublë lyu con tumi go parñee jkeetsy xaa meñ sit loo go. Xkwaa xaa nii xsaa kis lë kwaa go. **8**Per destye tse go lëë kwaa go pcholë “Laañee pxee cheñ.”
9Singo mod lëë nii kwnee profet Jeremías kok cumplir tsíñee chëb xaa: “Kalyptsii pes plat kwaaxaa Israel,
10aan con tumi go kwxii xaa lyu nii lë xkwaa xaa nii xsaa kis. Lëë Dios kwnabey nii singo kuuñtsyey xaa.”

Lëë Jesús so lo Pilat

(Mr. 15:2-5 ; Lc. 23:3-5 ; Jn.18 :33-38)

11Tsi lëë Jesús ptsiñ lo xtisy lëë xtisy chëb lo xaa:

—¿Pe lii nak xrey meñ Israel?
—Misme chuwoo pchoo nii naaw —chëb Jesús.

12Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa kol bislo pkëekiy Jesús, per koñee kwneedy Jesús. **13**Por ngo lëë Pilat chëb lo xaa:

—¿Penak nii xñeedyoo? ¿Pe chondyoo nayak blaktre nii xkëekiy xaa gue lii?

14Per ni tublan tiits kwneedy Jesús. Por ngo psee xtisy kon xtisy xaa.

Lëë meñ xñab kety Jesús

(Mr. 15:6-20 ; Lc. 23:13-25 ; Jn.18 :38-19:16)

15Nak xcostumbre xtisy nii mer lo lni xlaa xaa tu xaa nii no skib

nii kñab meñ kyedzy. **16**Aan lëetyee leñ tse go lëë tu xaa ntseeb nii lë Barrabás no skib. **17**Tsi lëë meñ lox ptyop, lëë Pilat chëb:

—¿Pe chakladzy to nii klaan Barrabás, ote chakladzy to yak nii klaan Jesús nii xñee do Crist?

18Singo chëb xaa porñee byeñ xaa nii por kyalmbidy kwnaasy meñ Jesús.

19Lëë Pilat sob leñ yulyey tsi lëë tsiił xaa pxaal tu meñ nii kukëb lo xaa: “Byeñ gon pe cos kuñoo, por nody xtol meñ gue, ni tir nguidy kwnee xkaala tsi kyool por meñ gue.”

20Per lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa kol nii xñabey pkiily meñ parñee kñab meñ laa Barrabás ni kñab meñ kety Jesús. **21**Lëë xtisy chëb stub:

—Kol në dyon cho xaa re klaan.

Kchësy meñ chëb:

—Blaa Barrabás.

22Tsigo lëë Pilat chëb lo meñ:
—¿Xa kuñaa xaa nii xñee do Crist tsigo?

Kchësy meñ chëb:

—iPkëë xaa lo crusy!

23Lëë Pilat chëb:

—Per kindy xtol xaa.

Per lëë meñ chëb stub:

—iPkëë xaa lo crusy!

24Tsiñee lëë Pilat kon nii chondy meñ tiits, sink lëë meñ chak nxolyre, lëë Pilat kwnab nis aan xña lo meñ lëë xaa kwtiib ña xaa, chëb xaa:

—Lëë xaa gue kety, per lëdy xfaltne, xfalt tow.

25Tsigo lëë meñ chëb:

—iNikxe kety xaa, lëë noo ni lëë xiñ noo kizh tol go!

26 Por ngo loxsye blaa Pilat Barrabás lëë xaa kwnabey ptee soldad xcheñ Jesús ni lëë xaa kwnabey nii kwë Jesús lo crusy.

27 Tsi lëë bla soldad ptsiñni Jesús chu yulyey lëë los demasy soldad ptyop kyako kwi Jesús. **28** Lëë soldad kwlii ladx nii nakw Jesús, aan lëë xaa pkakw xaa tu ladx nixñë, **29** ni lëë xaa psob tu coron yakitsy kik xaa, ni lëë xaa kwloo tu var ñali xaa. Loxsye ngo lëë xaa psoxib lo xaa ni lëë xaa kwtisityni xaa, xñee xaa:

—iByinayk xrey meñ Israel!

30 Ni pchoo mxeñ soldad lo Jesús, aan misme var nii no ña Jesús psob xaa kik Jesús. **31** Loxsye kwtisityni xaa Jesús, lëë xaa kwlii ladx nixñë go lady xaa aan lëë xaa pkakw xaa mer xab xaa. Tsigo lëë xaa sini xaa par jkëë xaa xaa lo crusy.

Lëë Jesús kë lo crusy

(Mr. 15:21-32 ; Lc. 23:26-43 ; Jn. 19 :17-27)

32 Tsiñee lëë xaa pchoo chu yulyey lëë xaa ptsyool tu xaa Cirene nii lë Simoñ. Aan lëë soldad pkoy xaa xicrusy Jesús.

33 Lëë soldad kuni Jesús tu laañee lë Gólgota. (Lëë tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Laañee nche tsit kik.) **34** Siko lëë xaa ptee viñ nii nla lo Jesús. Per loxsye pkëë chuw xaaw, kwnedy xaa nyi xaaaw.

35 Tsiñee lëë soldad lox pkëë Jesús lo crusy, lëë xaa kwloo rif xab Jesús. **36** Loxsye ngo lëë xaa kwsob par kyénap xaa. **37** Ni pkëë xaa blalan tiits kik xicrusy Jesús parñee kaknan meñ penak kë xaa lo crusy. Sinrii xñee tiits ko: “Lëë Jesús nrii. Lëë xaa nak xrey meñ Israel.”

38 Wi chop ngbaan kwë kwi xaa lo crusy, tu xaa næzli, stu xaa næzpeg.

39 Aan kchësy meñ nii kwtedy siko kwlootsyetsy xaa ni ptsiyy kik **40** chëb:

—¿Pe chanlo na?, lii nii xtischeel lidzy Dios aan tsonak kpidz lëëw tse xsooblil stub. Pteelaa lii ni byety lo crusy deelñee nli Xiñ Dios nakoo.

41 Singo gak kwtisityni xaa nii xñabey lo pxosy xaa, ni maestre ley, ni xaa kol nii xñabey, xñee xaa:

42 —Pteelaa xaa meñ, per chilody kteelaa xaa lëë xaa. Kyety xaa lo crusy dyon deelñee nli lëë xaa nak xrey meñ Israel, parñee kniladzy no xtiits xaa. **43** Dios sye psaladzy xaa, na klity Dios xaa lo crusy na deelñee nli xkëstyoo Dios xaa. ¿Pe lëdy né xaa lo no nayak nii Xiñ Dios xaa?

44 Aan axte wi chop ngbaan nii kwë kwi xaa kwlootsyetsy xaa.

Xkyalkuty Jesús

(Mr. 15:33-41 ; Lc. 23:44-49 ; Jn. 19 :28-30)

45 Tsi lëë xwe ngbidz kol lëë kislyu pkyey aan lëëw byaani axte las tres. **46** Aan wor go nguiedzy kwchuptsyé Jesús, chëb xaa:

—Elí, Elí, ñlema sabactani? (Lëë tiits ko nak sinak xñee ñe: Tat Tios, Tat Tios, ñpenak psaanoo naa?)

47 Lëëw biñ bla xaa nii nche siko aan lëë xaa chëb lo xcombañer xaa:

—Profet Elías xkwetsy xaa.

48 Per lëë tu xaa nii so siko lëenlëdy kujkadz tulblë sponj lo viñ nyi. Lëëw pxituu xaa lo tulblë yag, aan lëëw ptsig xaa parñee nsyup Jesús. **49** Per lëë xcombañer xaa chëb:

—Psaan xaa parñee tyon no dyon pe siid klity Elías xaa lo crusy.

50Lëë Jesúś kwchuptsyë stub, aan lëë xaa kuty. **51**Ni mismé wor go lëë ladx nii kë leñ lidzy Dios pchos nsoli, ni lëë kislyu pxisy, ni lëë kchë kyo kwlë, **52**ni lëë paa byaly. Aan ndaly meñ nii psoob xtiits Dios nii kutyle bikche pañ. **53**Aan loxsye pañ Jesúś, lëë kchë xaa go pchoo leñ paa, aan ndaly meñ kon nii lëë xaa psëëb leñ kyedzy Jerusalén.

54Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo soldad ni lëë kchë soldad nii nche nap Jesúś kon nii lëë xu xni, lëë xaa ptsyeb aan lëë xaa chëb lo xcombañer xa:

—Nli nii Xiñ Dios nak xaa re.

55Wi tubtsoon kwnaa Galilea nche sit xuy. Lëë kwnaa go beeñ Jesúś yudar. **56**Lady kchë kwnaa go no María Magdalena, ni tsil Zebedeo, ni Mariy. Xiñ Mariy nak José ni Jacob.

Lëë José xkeetsy Jesúś

(Mr. 15:42-47 ; Lc. 23:50-56 ; Jn.19 :38-42)

57Tsiñee lëë lyu mer jkyey, lëë tu xaa Arimatea nii lë José ptsiñ. Rikw xaa aan wi xaa kwyo xladij Jesúś. **58**Lëë xaa kuneet lo Pilat aan lëë xaa bnab xcuerp Jesúś. Lëë Pilat kwnabey nii ktee soldado. **59**Lëë José blis xcuerp Jesúś, aan lëë pchal xaa xaa tu ladx rusy, **60**aan lëë xaa pkeetsy Jesúś leñ tu xpaa kub xaa nii ndeeñ lo kyo. Loxsye ptse xaa chu paa con tu kyo ngol, lëë xaa sey. **61**Per lëë María Magdalena ni lëë stu Mariy byaan chu paa.

Lëë soldad xkyënep chu xpaa Jesúś

62Tsi lëë lyu byaani lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni xaa fariseo kwey lo Pilat **63**aan lëë xaa chëb:

—Worñee bii mbañ xaa wnee xuuy go, chëb xaa nii tse nii loxo tson kpidz lëë xaa kpañ. **64**Por ngo, lëë noo syoopnee lool parñee kxaaloo xaa nii kyënap chu paa axte ksa tson kpidz. Por toontlaa tsilii xpëëdscuel xaa xcuerp xaa leñ paa wor kyool aan loxsye ngo këb xaa lo meñ nii lëë Jesúś pañ. Aan ndalyre meñ nii jkëëti xaa que meñ nii pkëëti xaa klo.

65Tsigo lëë Pilat chëb:

—Lëë soldad nche ske. Kol tsini xaa parñee kyënap xaa chu paa.

66Lëë xaa kwey, aan lëë xaa kwloo tu señ lady kyo nii xoob chu paa, ni lëë xaa psaan soldad parñee kyënap soldad.

Lëë Jesúś xpañ

(Mr. 16:1-8 ; Lc. 24:1-12 ; Jn.20 :1-10)

28 Tsiñee lëë tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ kwtedy, lëë María Magdalena ni lëë stu Mariy kwey chu paa wor silytoo. **2**Aan kolpsye lëë tu xu dox bni, porñee lëë tu xangly Dios byety kpaa, aan lëë xaa kwtob kyo nii xoob chu paa. Loxsye ngo lëë xaa kwsob lady ko. **3**Xpibëly angly ko sinak tu xbëly yë nkwsiy ni nguitsy xab xaa sinak nguitsy kyeg. **4**Tsiñee lëë soldad kon angly ko, lëë xaa ptsyeb aan lëë xaa pkyey. **5**Lëë angly chëb lo kwnaa go:

—Ktsyebty to, por nanaa nii Jesúś nii kwë lo crusy xyub to. **6**Per kindy me nu. Lëë me pañle. Kol kuy gaanoo nu pxoob me. **7**Sinusy kol kyey aan kol këb lo xpëëdscuel me nii lëë me pañ, ni kol këb nii klo me ktsiñ Galilea. Siko ktsiil me xpëëdscuel me. Tiits re syelynin lo do.

⁸Lëenlëdy lëe kwnaa go bi chu paa. Lal xtsyeb me, lal xle me, per lëe me sikni tiits lo xpëédscuel Jesús. ⁹Aan lëe Jesús byaklo lo me ni lëe xaa pkëeptyux me. Lëe me big lo Jesús aan lëe me psoxib lo xaa ni lëe me kwteetsy niy xaa.

¹⁰Lëe xaa chëb:

—Ktsyebyt to. Kol tsikni tiits lo xpëédscuelaa parñee tsi me Galilea, aan siko ktsiil noo.

Nii bitiits soldad lo meñ

¹¹Mentre lëe kwnaa go sikni tiits, lëe bla soldad nii kwënap chu paa kwey leñ kyedzy, aan lëe xaa bitiits lo xaa nii xñabey lo pxosy kchësy nii kon xaa. ¹²Tsigo lëe xaa nii xñabey lo pxosy kuneet lo xaa kol nii xñabey parñee kutiits xaa dyon xa kuuñtsyey xaa. Aan nroob tumi pteedy xaa lo soldad, ¹³per lëe xaa chëb kazh lo soldad:

—Deelñee kñabtiits meñ lo do kol këb nii kyool, mentre nche nixyesy to, lëe xpëédscuel Jesús biidxi xcuerp xaa. ¹⁴Aan deelñee kon

xtisyo, lëe noo kñee lo xaa parñee pe kuñdy xaa lëe do.

¹⁵Lëe soldad kwnaasy tumi go, aan lëe xaa bitiits nii chëb xaa xñabey go. Por ngo, axte natiempr xniladzy meñ Israel nii bitiits soldad.

Xilkëeb Jesús

(*Mr. 16:14-18 ; Lc. 24:36-49 ; Jn. 20:19-23*)

¹⁶Lëe ksa tsiiptub xpëédscuel Jesús kwey tu kiy nii sob Galilea, por siko chëb Jesús nii kwës Jesús xaa. ¹⁷Aan tsiñee lëe xaa kon Jesús, lëe xaa psoxib, per no xaa pkan kik.

¹⁸Lëe Jesús chëb lo xaa:

—Lëe Dios pso naa parñee kñabeyaa kpaa ni kñabeyaa lo kislyu. ¹⁹Kol tsi tyub lo kislyu aan kol kluuy xtitsaa lo meñ. Ni kol kchoobnis meñ nii kniladzy xtitsaa con xtiitspey Tat Tios, ni xtiitspey xiñ xaa, ni xtiitspey Kyalbini Ntson. ²⁰Ni kol këb lo meñ kuuñtsyey meñ kchë nii bluyaa lo do. Pe tsinidy kik to, por tugak kaknín lëe do axte tse nii lëe kislyu nitylo.

Kitsy nii pkëë San Marcos

Lëë Juan xluuy xtiits Dios

(Mt. 3:1-12 ; Lc. 3:1-9, 15-17 ; Jn. 1 :19-28)

1 Sinrii nak nii bislo xkaasy xtiits
Dios nii xñee cho nak Jesucrist.

2 Lëë profet Isaías pkëë leñ xkitsy
Dios sinrii:

Lëgaanoo lëën kxal gaa tu xaa
nii tenech lool parñee kwii
xaa tu nëz tedyoo.

3 Son meñ tsiy xaa tsínee lëë xaa
kñee tu tañ pidzy këb xaa:
“Kol kxixkwaa nëz nii tedy meñ
nii xñabey.

Kol kwii tu nëz tubli.”

4 Singo mod biid Juan xchoobnis
xaa meñ tañ ni xñee xaa lo meñ:
—Kol ktikche styoo do lo Dios ni
kol chobnis, parñee ktsily Dios kchë
xtol do.

5 Tsigo lëë meñ nii ncheno tyub
tañ nii lë Judea ni meñ kyedzy
Jerusalén kwey laañee so Juan. Aan
tsínee lox xobtol meñ kchësy xtol lo
Dios lëë Juan xchoobnis meñ chu
kiigwpee Jordán.

6 Kits lady camey kwyaa xab Juan,
lëë xcinturón xaa kwyaa con kidy.
Nkwxandx ni tsíñ tañ taw xaa. **7** Lo
xiwseedy xaa xñee xaa lo meñ:
—Skere sëed tu xaa nii mastre non
lon, por naa ni parñee sinchuñaa

qxakaa tuu kidy lab xaa xkiiñdyaa.

8 Naa pchoobnis lëë do con nis.

Per lëë xaa kchoobnis lëë do con
Kyalbini Ntson cheñ Dios.

Xkyalkwchobnis Jesús

(Mt. 3:13-17 ; Lc. 3:21-22)

9 Leñ tse go lëë Jesús pchoo
Nazaret, tu kyedzy nii nche nëz tañ
nii lë Galilea, lëë xaa si chu kiigwpee
Jordán aan siko lëë Juan pchoobnis
xaa. **10** Aan siikñee lëë Jesús pchoo
lo nis, lëë xaa kon nii lëë kpaa byaly
aan lëë Kyalbini Ntson cheñ Dios
sëed sëëb byab lady xaa sinak tu
palom. **11** Ni lëë xaa biñ tsiy Dios nii
sëed sëëb kpaa xñee lo xaa:

—Lii nak xiñaa nii xkëstyoon.
Xlen lool.

Lëë Jesús chak preb

(Mt. 4:1-11 ; Lc. 4:1-13)

12 Loxsye ngo lëë Kyalbini Ntson
kuni Jesús tañ pidzy. **13** Choow kpidz
kwyo xaa tañ. Beeñ xaatox xaa preb
ni kwyo xaa lady kchëlo ma tox, per
lëë xangly Dios kokni xaa.

Lëë Jesús chislo lo xtsiñ Galilea

(Mt. 4:12-17 ; Lc. 4:14-15)

14 Loxsye kwloo meñ Juan skiib,
lëë Jesús si nëz xtañ meñ Galilea

xluuy xtiits Dios nii xteelaa ¹⁵xñee xaa:

—Lëë wor kutsiñ nii lëë Dios kñabey. Kol ktikche styoo do ni kol kniladzy xtiits xaa.

Lëë Jesús xkwetsy tap ngoosy mël

(Mt. 4:18-22 ; Lc. 5:1-11)

¹⁶Tu tse lëë Jesús sitedy chu nistoo Galilea tsíñee lëë xaa kon chop ngoosy mël nii nche kchon xkyex lo nis. Chop betsy nak xaa. Tu xaa lë Simoñ, lëë stu xaa lë Ndresy. ¹⁷Aan lëë Jesús chëb:

—Kol ténal naa parñee jkoostre to mël, sink lëën kluy lo do xa kluuy do xtiitsaa lo meñ.

¹⁸Wor go kazh nche gak xkyex xaa, lëë xaa sinal Jesús.

¹⁹Sijtyak kwsë Jesús lëë xaa kon Jacob ni Juan. Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa. Lëë xaa ncheno tu leñ barkw xkëtë xaa xkyex xaa. ²⁰Tsigo lëë Jesús kwitsyetsy xaa, aan lëë xaa psaan pxosy xaa Zebedeo leñ barkw ksa xmos xaa aan lëë xaa sinal.

Tu mguiy nii no tu kyalbini mal leñ styoo
(Lc. 4:31-37)

²¹Lëë Jesús ptsiñ kyedzy Capernaum ksa xpëedscuel. Aan tsíñee lëë tse nii xiladzy meñ Israel lo tsíñ kol, lëë Jesús kwsëeb ktoo aan lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ xtiits Dios. ²²Tsigo ndaly meñ psee biñ xiwseedy xaa porñee lëdy wi xaa chuuñ kseedy sinak kchë maestre ley, sink tsi lëë xaa xñee sootee tu xaa nii per nli busy xñabey nak xaa. ²³Lady kchësy meñ nii ncheno leñ ktoo no tu mguiy nii no tu kyalbini mal leñ styoo aan lëë xaa bislo chuptsyë xaa xñee xaa:

²⁴—¿Penak sëed sëëboo lady noo Jesús Nazaret? ¿Buty sëed knityool

lëë noo lë? Xyuumbeyaa lii. Lii nak Xiñ Ntson Dios nii sëed lo kishlyu.

²⁵Tsigo lëë Jesús kwëntseeb lo kyalbini mal go chëb xaa:

—iPsuugw chwoo aan psaan mguiy gue!

²⁶Tsigo lëë kyalbini mal go beeñ nii lëë mguiy go kutyë aan lëëw pchoo chuptsyë taño. ²⁷Tsiñee lëë meñ kon kchësy ngo, ntseeb ptsyeb meñ, aan xñabtiits lsa meñ lo xcombañer xñee meñ:

—¿Pe cos re? ¿Xa nak xiwseedy xaa re nii axte wi kyalbini mal xsoob xtiits xaa?

²⁸Aan blyëdyak masyke lë Jesús xseety kchësy meñ nii ncheno tyub néz Galilea.

Lëë Jesús chuuñ kyak xñaatsaap Simoñ Pedre

(Mt. 8:14-15 ; Lc. 4:38-39)

²⁹Tsiñee lëë xaa pchoo ktoo, lëë Jesús kwey lidzy Simoñ ni Ndresy ksa xaa Jacob ni Juan. ³⁰Aan tsíñee lëë xaa ptsiñ, lëë xñaatsaap Simoñ nix xlyañ xlyëë, aan lëëw chëb xaa lo Jesús. ³¹Tsigo lëë Jesús big kwseñ ña me blische xaa me. Aan wor go kazh lëë xlyëë pchoo, aan lëë me bislo beeñilo me nii taw xaa.

Lëë Jesús chuuñ kyak ndaly meñ xsyaknë

(Mt. 8:16-17 ; Lc. 4:40-41)

³²Tsiñee lëë tse ptsye, lëë ngbidz kwyaasyle, lëë lyu no jketsyle, lëë meñ kuni kchëlo meñ xsyaknë ni meñ nii no kyalbini mal styoo lo Jesús, ³³aan casy kchësy meñ kyedzy ptyop chu puert. ³⁴Kchëlo kyalkits beeñ kyak Jesús meñ ni kwlii xaa kchësy kyalbini mal. Per

blaady xaa nyeew porñee nano cho nak xaa.

Lëë Jesús xluuy xtiits Dios leñ ktoo nii nche sob Galilea

(Lc. 4:42-44)

³⁵Wor silytoo bii nguey lëë Jesús kuxche aan lëë xaa pchoo tublad chu kyedzy tu laañee tusy xaa par kutiitsni xaa Dios. ³⁶Aan lëë Simoñ ksa xcombañer kukyub Jesús. ³⁷Tsiñee lëë xaa ptsil xaa chëb xaa lo xaa:

—Kchësy meñ këkyub lii.

³⁸Per lëë Jesús kwëb chëb:

—Tsoo kchësy kyedzy nii nche kex nu parñee wi siko kluyaa xtiits Dios porque par ngo pchon.

³⁹Singo kunsë Jesús tyub xtañ meñ Galilea xluuy xaa xtiits Dios kchë leñ ktoo nii kwtedy xaa ni xkwii xaa kchësy kyalbini mal.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii xyodz lady

(Mt. 8:1-4 ; Lc. 5:12-16)

⁴⁰Lëë tu xaa nii xyodz lady big lo Jesús aan lëë xaa go psoxib chëb:

—¿Pe néëdyoo beeñ kyak naa?

⁴¹Tsigo lëë Jesús pkëstyoo xaa xsyaknë go, aan lëë xaa pxob ña xaa kik xaa xñee xaa:

—Chakladzyaa nii kyaan nyëël lo xkyalkiitsoo. Nina kazh byaktsey.

⁴²Aan nli gaa wor go kazh lëë xaa nii xyodz lady ko byak. ⁴³Tsigo lëë Jesús kwëntseeb lo xaa nii byak ko aan lëë xaa psonëz xaa chëb xaa lo xaa:

⁴⁴—Byey aan ni tu cho lo këëbtyoo dyon xa byakoo. Kwey lo pxosy aan psakon nii xñabey xley Moisés, parñee kaknan meñ nii lëél byak.

⁴⁵Per siñee lëë xaa go pchoo lëë xaa go bislo bitiits dyon xa byak xaa. Por ngo pchilodre nsyëëb Jesús ni stu kyedzy nii neñlo, sink lëë xaa kunsë laañee kindy meñ. Per nikxe singow ndaly meñ kwey lo xaa.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii nëetoo

(Mt. 9:1-8 ; Lc. 5:17-26)

2 Tsiñee kwloxo bla tse lëë Jesús bikche ptsiñ kyedzy nii lë Capernaum stub. Aan lëë meñ biñ nii lëë xaa nyogw yu. ²Lëë meñ ptyopbe, per ni chu puert yu xkaadre kwe meñ. Aan lëë xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios ³tsi lëë tap xaa ptsiñni tu xaa nii nëetoo. ⁴Per konsye ksa tap xaa go nii chilody ktsiñ xaa axte laañee sopee Jesús porñee singootyee ndaly meñ nche, lëë xaa pxaly kik yu nii no Jesús, aan nëz laa nyaly go ptee xaa xaa xsyaknë go pxobsye xaa xaa lo tu ta.

⁵Tsiñee lëë Jesús kon nii nli xniladzy ksa xaa go, lëë xaa chëb lo xaa xsyaknë go:

—Xiñ, nodre xtoloo. Kchësyoo bily.

⁶Per lëë bla maestre ley nii nche sob siko psya styoo nladzy xaa:

⁷“¿Penak xñee xaa gue singue? No ko xaa falt lo Dios por ni tu cho chilody ktsily tol, xaktyee Dios.”

⁸Per sinusy byeñ Jesús kchësy nii no ksysa styoo xaa. Tsigo lëë xaa chëb:

—¿Penak xsysa tol do? ⁹Schilo këpaña lo meñ xsyaknë: “Lëë kchësy xtoloo bily”, ni schilo këpaña:

“Kuxche, blis xtal aan byey”, per ¿chow dyon mastre ngan? ¹⁰Per na gaanoo lëën kluy lo do nii wi mguiy nii pxaal Dios schilo ktsily tol lo kislyu.

Tsigo lëë xaa chëb lo xaa xsyaknë go:

¹¹—Lool xñen, kuxche, blis xtal aan byey liidzyoo.

¹²Tsigo lëë xaa xsyaknë go kuxche wor go kazh, aan lëë xaa blis xta xaa. Tsigo lëë xaa pchoo kwtedy xaa kchësy lady meñ. Por ngo, kchësy meñ psee aan kchësy meñ biily lay lo Dios xñee:

—Loñee mbañ no karty tyon no kchësy nrii.

Lëë Jesús xkwetsy Leví

(Mt. 9:9-13 ; Lc. 5:27-32)

¹³Loxsye ngo lëë xaa kwey chu nistoo stub, aan tsiñee lëë meñ lox ptyopbe lo xaa, lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ xtiits Dios. ¹⁴Lëë tsi lëë Jesús bikche sey leñ kyedzy stub, lëë xaa kon tu xaa nii pcholé Leví. Alfeo nak pxosy xaa. Lëë xaa sob laañee chitizh meñ par kchilo kto meñ xcheñ aan lëë Jesús chëb lo xaa:

—Tënal naa.

Tsigo lëë Leví kuso aan lëë xaa sinal.

¹⁵Aan lëetyee lëë Jesús noyaw lidzy Leví. Ndaly xaa nii chuuñ jkizh meñ ni ndaly meñ ngoptol kunal. Lëë xaa kwsob lo mez h ksa xaa Jesús ni ksa xaa xpëédscuel Jesús. ¹⁶Per tsiñee lëë xaa fariseo ni maestre ley kon nii lëë Jesús kayawni kchësy meñ go, lëë xaa chëb lo xpëédscuel Jesús:

—¿Xa mod nak nii chaw xmaestre to ksa xaa nii chuuñ jkizh ni kchësy meñ ngoptol gue?

¹⁷Tsiñee lëë Jesús biñ kchësy nii kwnee xaa go, lëë xaa chëb:

—Xkiiñy meñ buen ni meñ ndaan xaa nii chuñ rmedy, sink meñ

xsyaknë xkiiñ xaa nii chuñ rmedy. Per syely kyubtyaa meñ buen, sink lëën syely kyub meñ ngoptol.

Lëë meñ xñabtiits lo Jesús

(Mt. 9:14-17 ; Lc. 5:33-39)

¹⁸Tu tse tawdy xpëédscuel Juan ni xaa fariseo parñee kuuñ ksak xaa Dios. Tsigo lëë bla meñ kunabiits lo Jesús chëb:

—¿Penak nii chawdy xaa nii no xlad Juan ni xaa nii no xlad xaa fariseo parñee kuuñ ksak Dios, per lëë xpëédscueeloo pe xseedy xaa masyke lëë xaa ncheno wagw?

¹⁹Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Pe mod lika nayak ksaan meñ nii chi lo tu kyalwtsiilña wagw par tso kyalnë meñ? Deelñee bii so xaa nii ptsiilña gon, ni tu cho chilody tso kyalnë. ²⁰Per sitsiñ tse nii lëë xaa nii ptsiilña kyas. Tsigosy nagon schilo ksaan meñ wagw par tso kyalnë meñ.

²¹Ni tu cho xkëtëdy tu ladx yoox con tublé ladx kub. Por tsi lëëw tsadx, lëë ladx kub kpe aan lëëw kchos ladx yoox, aan lëë laa nchos ko kak nroobre. ²²Ni nody nii ktyëe nip kub leñ kyeg kidy nii kwyoxle. Porque schilo kchos nip kub kyeg kidy, aan ntseeb xiñ nip, nikxe gaa kyeg kidyo. Por ngo no nii ktyëe nip kub leñ kyeg kub.

Lëë xpëédscuel Jesús xchoow xobxtily tse nii chakty tsiiñ

(Mt. 12:1-8 ; Lc. 6:1-5)

²³Lëë tu tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ lëë Jesús sitedy tu lo kwaa nii no nonsyke xobxtily, aan lëë xpëédscuel xaa bislo xchoow xobxtily. ²⁴Tsigo lëë xaa fariseo chëb lo Jesús:

—Buy gaanoo, ḷopenak nii chuñ xpëēdscueeloo nii nonguialdy kak tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ?

25 Per lëë Jesús chëb:

—¿Pe karty nayak klab to laañee xñee xa beeñtsyey rey David worñee kwlaañ xaa ksa xcombañer xaa? **26** Iz nii lëë Abiatar nak pxosy nii mastre non, lëë David kwsëëb leñ lidzy Dios aan lëë xaa taw kyaxtily nii nak lay nii xaktyee pxosy chaw, aan wi kchë meñ nii ksa xaa si byaan xaa kyaxtily go.

27 Chëbak Jesús lo kchësy meñ go:

—Lëë tse nii chak wxiladzy byaan par meñ, per byaandy meñ par tse go. **28** Por ngo, axte lo tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ xñabey mguiy nii pxaal Dios.

Beeñ kyak Jesús tu xaa nii mbañdy tu ña

(Mt. 12:9-14 ; Lc. 6:6-11)

3 Lëë Jesús kwsëëb ktoo stub. Aan lëëtyee lëë tu xaa nii mbañdy tu ña no leñ ktoo go. **2** Ni lëë meñ nche kuy dyon pe syuuñ kyak Jesús xaa xsyaknë go tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ parñee tso pe cos jkëekiy meñ xaa. **3** Tsigo lëë Jesús chëb lo xaa nii mbañdy ña:

—Kuso aan kwso grolyee nu.

4 Tsigo lëë xaa kwnabtiits lo meñ chëb xaa:

—¿Pe cos nonguial kak tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ? ¿Pe nonguial kantsi ñe ote ksaksi ñe saa bñech ñe yak?

Per ni tu cho kwëbty. **5** Tsigo lëë Jesús buy lo kchësy meñ nii nche siko aan lika blëë xaa, ni pteenë xaa porñee kon xaa nii singootyee nguiedzy styoo kchësy meñ go.

Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xaa xsyaknë go:

—Biskaa ñal.

Aan lëëw biskaa xaa. Lëë gaaw byak. **6** Per siñee lëë xaa fariseo pchoo siko lëë xaa bitiits ksa xaa meñ nii nak ksa rey Herodes dyon xa kuty xaa Jesús.

Lëë meñ xtyopbe chu nistoo Galilea

7 Lëë Jesús si chu nistoo ksa xpëēdscuel aan ndaly meñ Galilea kunañ xaa. **8** Tsíñee lëë meñ nii no nëz Judea ni meñ nii no kyedzy Jerusalén ni meñ nii no nëz Idumea ni meñ nii ncheno stublad chu kiigwpee Jordán ni meñ nii no tyub kyedzy Tiro ni meñ nii no tyub kyedzy Sidón koknan kchësy nii chuuñtsyey Jesús, ndaly kchë meñ go kukuy. **9** Por ngo lëë xaa chëb lo xpëēdscuel xaa nii nyub xaa tu barkw parñee ndaagwty meñ xaa. **10** Porñee beeñ kyak xaa ndaly meñ xsyaknë, aan kchësy meñ chas xkyë lady xaa par señ meñ xab xaa. **11** Aan tsíñee lëë kyalbini mal chan Jesús, xsoxibo chuptsyéw xñeew:

—¡Lii nak Xiñ Dios!

12 Per lëë Jesús kwnabey nii nyeedyo cho nak xaa lo meñ.

Lëë Jesús xkwe ksa tsiiipchop xpëēdscuel

(Mt. 10:1-4 ; Lc. 6:12-16)

13 Loxsye ngo lëë Jesús si tu kiy. Siko lëë xaa kwtsyetsy meñ nii kwlaañtyee styoo xaa aan lëë meñ go big lo xaa. **14** Aan lady kchësy meñ go kwle xaa tsiiipchop xaa go tsikluuy xtiits Dios. **15** Ni lëë xaa ptee kyalxñabey lo xaa par kwii xaa kyalbini mal. **16** Lëë ksa lë xaa

nii kwle xaa nrii: Simoñ, xaa nii kwloolë xaa Pedre,¹⁷ Jacob ni betsy wiñ xaa Juan. Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa. Boanerges kwloolë Jesús xaa. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe Xiñ Nkwsiy.)¹⁸ Ni kwle xaa Ndresy ni Felip ni Bartolomé ni Mateo ni Max ni Jacob xiñ Alfeo, ni Tadeo ni Simoñ, xaa nii kwyo lady tub tiiy meñ nii pcholë Cananista,¹⁹ ni Judas Iscariote, xaa nii byub mod pkaa Jesús lo xaa xñabey.

Lëë meñ xñee nii xaatox nakni Jesús
(Mt. 12:22-32 ; Lc. 11:14-23 ; 12:10)

²⁰Loxsye ngo lëë Jesús byo leñ yu nii xkwës xaa ksa xpëédscuel xaa aan lëë meñ ptyopbe stub. Por ngo nii byobty nyaw xaa ksa xpëédscuel xaa.²¹Tsiñee lëë meñ lidzy Jesús biñ nii lëë Jesús so siko, lëë me kwey par kyoy me xaa, porñee ndaly meñ xñee nii lëë Jesús chak wety.

²²Wi maestre ley nii nak xaa Jerusalén ptsiñ xñee:
—Beelzebú, xaa nii xñabey lo kyalbini mal, nakni xaa ni xtee tiitspey lo xaa par kwii xaa kyalbini mal.

²³Tsigo lëë Jesús kwtsyetsy kchësy meñ go aan lëë xaa pso tu cuent par kuuñ kseedy xaa chëb xaa:

—¿Xa kchilo xaatox kwii saa xaatox?²⁴Tu kyedzy nii nak chop tiiy chilody ktiyyo.²⁵Ni tu meñ wlidzy nii nak chop tiiy chilody ktiyy me.²⁶Singo gak nak xaatox deel kak xaa chop tiiy ni ktily lsa xaa. Chilody ktiyy xaa, sink sikootyee lëë xcuent xaa kyal.

²⁷'Ni tu cho chilody sëëb leñ lidzy tu meñ nii ntseeb par koy xaa

xcheñ xaa, sink klo no nii kxituu kazh xaa xaa. Xakxe singo schilo koy xaa nii klyaañtyee styoo xaa.

²⁸'Lëën xñeli kazh lo do nii stsily Dios kchë xtol meñ ni kchë cos yox nii kñee meñ lo Dios.²⁹Per lëë meñ nii kñeenë Kyalbini Ntson cheñ Dios kpildy xtol meñ go. Tugak tso xtol meñ go.

³⁰Kchësy nrii kwnee Jesús porñee kwnee meñ nii kyalbini mal nakni xaa.

Xñaa Jesús ni betsy xaa

(Mt. 12:46-50 ; Lc. 8:19-21)

³¹Tsiñee lëë xñaa Jesús ni betsy xaa ptsiñ, lëë xaa kwche ley aan lëë xaa pxaal mandad sitsyetsy Jesús.

³²Tsigo lëë meñ nii nche sob kyako kwi Jesús chëb:

—Lëë xñaal ni betsyoo nche ley xyub lii.

³³Per lëë xaa kwëb chëb xaa:
—¿Cho nak kaa tnan ni betsyaa?

³⁴Loxsye ngo lëë xaa buy lo kchësy meñ nii nche sob kyako kwi xaa aan lëë xaa chëb:

—Meñ re nak tnan ni betsyaa.

³⁵Porque kchësy meñ nii chuuñtsyey nii chakladzy Dios, meñ go nak betsyaa, psyañaa ni tnan.

Xcuent ngon

(Mt. 13:1-9 ; Lc. 8:4-7)

4 Lëë Jesús bislo bluuuy xtiits Dios chu nistoo stub. Aan como lëë meñ ptyopbe, lëë Jesús kwyo tu leñ barkw nii so siko aan lëë xaa kwsob leeñgo. Lëë meñ kwche chu nis.²Tsigo lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ nonsyke con cuent. Aan lo xiwseedy xaa xñee xaa:

³—Kol kon tu xcient ngon nii pchoo kwey kon. ⁴Aan tsiñee lëë xaa bislo lo wlaal xob, grol xoob xaa byab kexka chu nëz aan kuktop kaa mguiño. ⁵Lëë stub lugar lëë xob byab lady kyo laañee nchedy ndaly yu. Blyëedy pchukë xob ko lyu porñee nxijty kwyow. ⁶Per tsiñee lëë ngebiz kwalañ, lëë ngebiz psaayo, aan como kindy luw lëëw pidzy. ⁷Lëë stub lugar lëë xob byab lady yakitsy aan lëë yakitsy kwroob aan lëëw kwatiño koktyo. ⁸Per lëë stub lugar lëë xob byab laañee neely lyu aan lëëw kwroob. No ladyo kwsob tsongalyo ni tu kyoowo. Buen koko.

⁹Aan loxsye ngo lëë Jesús chëb:
—Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag.

Lëë xpëëdscuel Jesús xñabtiits penak nii nonsyke con cuent chuuñ kseedy Jesús

(Mt. 13:10-17 ; Lc. 8:9-10)

¹⁰Tsiñee lëë Jesús byaan nonsy, lëë kchësy meñ nii nak ksa xaa ni ksa tsiipchop xpëëdscuel xaa kwnabtiits chëb:

—¿Xa nak cuent nii lox psool?
¹¹Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:
—Kchë lo meñ tiemp gon kwyolan xa nak xkyalwnabey Dios. Lëë na lëëw xluuy xaa lo do. Per lëë meñ nii nche tublad nonsyke con cuent no nii kseedy meñ go ¹²parñee nikxe xaapee kuy meñ go, per kandy me, ni nikxe mastre kon meñ go, per kyeñdy me, ni parñee kpikchedy styoo meñ go lo Dios tsiin ktsily Dios xtol meñ go.

Lëë Jesús xñee xa nak xcient ngon
(Mt. 13:18-23 ; Lc. 8:11-15)

¹³Lëë Jesús chëb:

—¿Xyeñdy to cuent re lë? ¿Xa kyeñ do nii sëëdre tsigo? ¹⁴Lëë meñ nii chan xob nak sinak meñ nii xluuy xtiits Dios. ¹⁵No meñ nii nak sinak xob nii byab lo nëz, nii chon xtiits Dios, aan xlyëedyak lëë xaatox chiklaats nii bñaa leñ styoo meñ go. ¹⁶No gaa meñ nii nak sinak xob nii blyaal lady kyo, nii xle chon xtiits Dios, ¹⁷per como kindy luw xsyob lidyo. Singo nak meñ go tsiñee chan meñ go nii lëë kyalnë sëëd por xtiits Dios. Xchoso gaa styoo meñ go. ¹⁸No gaa stubla meñ nii nak sinak xob nii blyaal lady yakitsy, nii chon xtiits Dios, ¹⁹per mastre sini kchë cos lo kislyu re kik meñ go. Choki meñ go kap kchëlo cos, per xaktee xkëëtiw. Kchë ngo xsyëeb leñ styoo meñ go aan xkiño xtiits Dios, ni xkaw jkiñ meñ go lo Dios. ²⁰Per no gaa meñ nii chon xtiits Dios aan xniladzyo. Aan chak meñ go sinak kok xob nii blyaal laañee neely lyu. No meñ go nak sinak xob nii kwsob kalyptsii xob lady, ni tsongaly xob, ni tu kyoow xob.

Xcient bini

(Lc. 8:16-18)

²¹Ni chëbak xaa:

—¿Pe mod xyooy tu bini nayak parñee tsow leñ tu cajón o leñ lon gaa? Lëdyo gon. Klaa xsyob tu bini parñee ksaaniw. ²²Por nody ni tu cos nii chak tsilaan nii kchukëdy, ni nody ni tu cos ngueetsy nii kak ndoondy. ²³Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag.

²⁴Ni chëbak xaa:

—Kol ksal nii xkëetyag to, porque sinak nii xsee gak to chan do

xcombañer do, singo gak ksee
Dios kan xaa lëe do, ni stsiibre xaa
stublaw loo go. ²⁵Por meñ nii chap
palalo, lëe Dios kteerew. Per lëe
meñ nii pe charty, lëe Dios kla axte
nii wiñ nii chapsye meñ go.

Xcient xob nii xroob

26 Ni chëbak Jesús:
—Nak laañee xñabey Dios sinak tu
xaa nii xlaal xob. ²⁷Loxsye ngo lëe
xaa xyey kuutkesy aan tsi lëe lyu
xyaani lëe xaa chische, xtye kyool
ni xtye tse, per nandy xaa dyon
xa kwlañ xoob xaa ni xa kwroobo.
²⁸Aan xaly lyu xroobo xob. Klo xlyañ
xikwo. Loxsye ngo lëew xchuké to
aan xlyëedyak lëew xsyso xob. ²⁹Aan
tsiñee lëew lox chal, lëe xaa chiktopo,
porñee lëe xtiemp kwlaap kol.

Xcient medzy martas

(Mt. 13:31-32 ; Lc. 13:18-19)

30 Ni chëb Jesús:
—¿Pe cos nak sinak laañee xñabey
Dios dyon, ni pe cos chak si chako?
³¹Nako sinak tu medzy martas nii
xñaa lo kislyu. Lëe medzy ko nak
tu medzy nii mastre wiich lo kislyu.
³²Per tsiñee lëew lox xñaa, xroobo
aan mastre chak ngolo lo kchësy
kizh. Chak nxii xikwo ni axte
mguiñ schilo ko xipchoos lo xingalo.

Lëe Jesús xñee penak nii nonsyke
con cuent chuuñ kseedy xaa
(Mt. 13:34-35)

³³Nonsyke con cuent beeñ kseedy
Jesús meñ, axte laañee byeñ xaa
nii schilo kyeñ meñ. ³⁴Per ni tu pe
bluuydy xaa singosy, sink nonsyke
con cuent, nikxe tseyladzy xñee xaa
xa nak cuent ko lo xpëédscuel xaa.

Lëe Jesús xkwëës me nii xpi lo nistoo

(Mt. 8:23-27 ; Lc. 8:22-25)

35 Tsiñee lëe lyu pkyey mismé tse
go, lëe Jesús chëb lo xpëédscuel:
—Kol tsoo stublad chu nistoo.

36 Tsigo lëe xpëédscuel Jesús
psaan meñ, aan lëe xaa sini Jesús
leñ tu barkw nii nol Jesús. Aan wi
stubla barkw si ksa xaa. ³⁷Per lëe
tu me dox bislo xpi xchëep barkw,
aan lëe nis bislo chisoli xchoon leñ
barkw. Singo lëe barkw no kyatsë
nis. ³⁸Aan lëe Jesús nixyesy xan
barkw ngookwsye xaa tublé yag.
Lëe xpëédscuel xaa beeñ kna xaa
chëb xaa lo xaa:

—¡Maestre! ¿Pe xyeñdyoo nii lëe
no kety lo nis re?

39 Tsigo lëe Jesús kuxche aan lëe
xaa kwëntseeb lo me ni lëe xaa
chëb lo nistoo:

—¡Kwlës! ¡Tsesy!

Lëe me kwlës aan tsesy byak.

40 Loxsye ngo lëe Jesús chëb lo
xpëédscuel:

—¿Penak xtsyeb to? ¿Pe karty kap
to Dios confians?

41 Per loñee singootyee bii xtsyeb
xpëédscuel Jesús, lëe xaa xñabtiits
lsa xaa lo xcombañer xaa xñee xaa:

—¿Cho nak xaa re nii axte me ni
nistoo xsoob xtiits xaa?

Meñ kyedzy Gerasa nii no tu kyalbini mal leñ styoo

(Mt. 8:28-34 ; Lc. 8:26-39)

5 Lëe xaa ptsiñ stublad chu
nistoo laañee nak xtañ meñ
Gerasa. ²Aan siikñee lëe Jesús
byedy leñ barkw, lëe tu xaa nii no
tu kyalbini mal leñ styoo big lo

xaa. Leñ paa pchoo xaa go ³porñee leeñgo no xaa. Ni tu cho chilody kxituu xaa nikxe con caden. ⁴Ndaly vuelt pxituu meñ niy xaa ni ña xaa con caden, per pchug xaaw. Ni tu cho chuñdy gan lo xaa. ⁵Xkyënsë xaa kyool yutsye tyub kiy ni leñ paa chuptsyë xaa ni chiswee xaa xaa con kyo. ⁶Per tsiñee lëë xaa kon Jesús, sitre bii sëed Jesús, lëë xaa kwloo corr aan lëë xaa psoxib lo Jesús ⁷aan chuptsyë xaa xñee xaa:

—¿Penak xkaaloo naa, Jesús Xiñ Dios nii sob kpa? Ni nlipee gaa nawo xñabaa lool nii ksaksidyoo naa.

⁸Singo xñee xaa porñee lëë Jesús chéble:

—iKyabini mal, psaan mguiy gue!

⁹Tsigo lëë Jesús kwnabtiits lo xaa chéb:

—¿Cho lël busy?

Lëë xaa kwëb chéb xaa:

—Ndaly lén porñee ndaly nak noo.

¹⁰Aan mban xñee kyalbini mal go lo Jesús nii kwiidy Jesúso tañ go. ¹¹Aan como kex xan kiy go ncheyaw tubtsoon ngutsy, ¹²lëë kyalbini mal go kwnab lo Jesús chéb:

—Pxaal noo lo ngutsy nii nche ske ni blaa syëeb noo leñ ma.

¹³Lëë Jesús ptee tiitspey, aan lëë kyalbini mal go pchoo leñ styoo mguiy go aan lëëw kwsëeb leñ kchë ngutsy ko. Xcaa ngutsy ko siik chop mily. Kchësy ma kwloo corr kwsëeb ma lo nistoo aan lëë ma kuty.

¹⁴Tsigo lëë meñ nii nche nap ngutsy ko pchoo wxooñ kukni tiits kyedzy dyon xa kok tañ. Aan lëë meñ kukuy dyon pe cos kok. ¹⁵Aan tsiñee lëë meñ ptsiñ laañee so Jesús,

lëë meñ kon xaa nii kwyo kyalbini mal styoo. Lëë xaa sob, nakw xab xaa ni mbëë nyaani chak xaa. Lëë meñ ptsyeb, ¹⁶ni lëë meñ nii kon xa kok xaa nii kwyo kyalbini mal go leñ styoo ni xa kok ngutsy, bitiitso lo kchësy meñ. ¹⁷Tsigo lëë meñ bislo kwnab nii kpi Jesús xtañ meñ go.

¹⁸Tsiñee lëë Jesús ptsiñ laañee so barkw, lëë xaa nii kwyo kyalbini mal styoo go kokladzy nyinal xaa.

¹⁹Per kwnëdy Jesús, sink lëë xaa chéb lo xaa:

—Byey, kujkan meñ liidzyoo, aan bitiits xa beeñ kyak Dioosoo, ni xa pkëstyoo xaa lii.

²⁰Lëë mguiy go sey, aan lëë xaa bislo bitiits xaa tyub nëz Decápolis xa beeñ kyak Jesús xaa. Aan kchësy meñ psee.

Xiñ Jairo ni kwnaa nii kwseñ xab Jesús

(Mt. 9:18-26 ; Lc. 8:40-56)

²¹Tsiñee lëë Jesús ptsiñ stublad chu nistoo con barkw, lëë meñ ptyopbe aan lëë xaa kwso chu nistoo. ²²Lëetyee lëë xaa so siko tsiñee lëë tu xaa nii xñabey leñ ktoo nii lë Jairo ptsiñ. Tsi lëë xaa kon Jesús, lëë xaa psoxib ²³aan mban kwnee xaa lo Jesús chéb xaa:

—Lëë xiñaa noyety. Të kxoboo ñal lady me tsiin kyaktsey me ni kpañ me.

²⁴Lëë Jesús sinal xaa ni ndaly meñ kunal, aan lika xtaagw meñ Jesús. ²⁵Lady kchësy bñechtoor go no tu kwnaa nii kokle tsiipchop iz xsyaknë me, xchoo me cheñ.

²⁶Mban kwtedy me. Ndaly lo meñ nii chuñ rmedy kwey me. Xaktyee

kukxiñ me kchë xtumi me aan kokty me rmedy. Lëël mastre kok xkyalkits me. ²⁷Tsiñee lëë me biñ nii lëë meñ xseety Jesús, lëë me big nëz xitsy Jesús lady meñ aan lëë me kwseñ xab xaa. ²⁸Porñee nladzy me: “Comñee jcaa seeñaa xab Jesús lëën kyak.” ²⁹Aan wor go kazh lëë xcheñ me byag. Aan axte mbëë byaan lady me byeñ me nii lëë me byak. ³⁰Lëë Jesús byeñ nii lëë xaa beeñ tu kyalntson, aan lëë xaa byoogw xuy xaa lo meñ xñee xaa:

—¿Cho kwseñ xabaa?

³¹Tsigo lëë xpëédscuel xaa chëb:

—Chanoo name nii lëë meñ xtaagwoo aan xñabtiitsoo, xñeel: “¿Cho kwseñ xabaa?”

³²Per lëë Jesús bii buy tyuxlad kwi parñee kan xaa dyon cho kwseñ xab xaa. ³³Tsigo lëë kwnaa go xisy me ni xtsyeb me porñee nan me lëë me kwseñ xab Jesús. Lëë me kuksorib lo xaa aan lëë me bitiits penak nii beeñ me singo. ³⁴Tsigo lëë Jesús chëb:

—Xiñ, porñee bniladzyoo naa ngo nii lëél byak. Byey. Pe tsinidre kikoo. Lëél byakle.

³⁵Lëë Jesús bii nonee tsiñee lëë bla meñ nii pchoo lidzy xaa nii xñabey ktoo ptsiñ chëb lo pxosy mëëd kwnaa go:

—Lëë xiñoo tse lox kuty. ¿Penak nii xko tsiiñoo lo maestre?

³⁶Per lëë Jesús koñee psaldy xaa meñ go lëë xaa chëb lo xaa nii xñabey ktoo:

—Ktsyeebytyoo. Bniladzy sye naa.

³⁷Aan blaady xaa nyinal meñ. Xaktyee Pedre, Jacob ni Juan, betsy Jacob kunal. ³⁸Tsiñee lëë xaa ptsiñ lidzy xaa nii xñabey ktoo, lëë

xaa kon xa nche kxoly meñ ni xa ncheyoon meñ ni nche kteenë gaa meñ. ³⁹Lëë xaa kwyo yu aan lëë xaa chëb:

—¿Penak singueetyee noyak nxoly do ni choon do singueetyee? Kujty mëëd kwnaa gue, sink lëë me nixyesy.

⁴⁰Pxidzyni meñ Jesús, per lëë xaa kwlii kchësy meñ yu. Aan lëë xaa byaan ksa xaa pxosy me ni xñaa me ni xaa nii ksa xaa si. Aan lëë xaa kwsëeb laañee nix mëëd kwnaa go. ⁴¹Lëë xaa kwseñ ña me aan lëë xaa chëb:

—Talita, cum. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Mëëd wiñ, lool xñen, kuxche.)

⁴²Wor go kazh lëë mëëd kwnaa nii chap tsipchop iz kuxche aan lëë me bislo kwsë me. Aan kchësy meñ nii nche siko psee. ⁴³Per lëë Jesús chëb kazh nii ni tu cho lo nyëbty meñ gow. Loxsye ngo lëë xaa chëb:

—Kol ktee nii kaw me.

Lëë Jesús chi kyedzy Nazaret

(Mt. 13:53-58 ; Lc. 4:16-30)

6 Lëë Jesús bi siko aan lëë xaa kwey mer xkyedzy xaa ksa xpëédscuel xaa. ²Tsi lëë tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ kol, lëë Jesús bislo beeñ kseedy xaa meñ leñ ktoo. Tsiñee lëë kchësy meñ biñ xiwseedy Jesús, ntseeb psee meñ. Aan xñabtiits lsa meñ lo xcombañer xñee meñ:

—¿Pa pseedy xaa kchësy cos re? ¿Pa xkwii xaa kchë wseedy ke ni kchë kyalntson nii chuñ xaa? ³¿Pe lëdy lëë carpinter ngue nayak? ¿Ni pe lëdy xiñ Mariy nayak nak xaa ni betsy xaa nak Jacob, José, Judas ni

Simoñ? ¿Ni pe lëdy nayak wi kchë psyañ xaa ncheno lady no nu?

Por ngo koklasty meñ nsal meñ xaa. ⁴Per lëë Jesús chëb:

—Laañee xkaatyee xsal meñ tu profet, per xsaldy meñ tu profet nii nak xaa xkyedzy meñ ni meñ lidzy meñ.

⁵Ni tu kyalntson pchilody nyuuñtsyey xaa siko, xaktyee bla lady meñ xsyaknë pxob xaa ña xaa ni beeñ kyak xaa. ⁶Aan ntseeb psee xaa porñee bnilasty meñ xaa.

Lëë Jesús xaal xpëëdscuel xluuy xtiits Dios

(Mt. 10:5-15 ; Lc. 9:1-6)

Kunsë Jesús kchë kyedzy nii nche kex siko xluuy xaa xtiits Dios. ⁷Tsigo lëë xaa kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdscuel xaa aan lëë xaa pxaal xaa chop kaa chop kaa xaa loxsye ptee xaa tiitspey lo xaa par kwii xaa kyalbini mal. ⁸Ni chëb kazh xaa nii ni tu pe koydy xaa par nëz, xaktyee tublë yag nii ksoxka xaa. Ni chëb xaa nii nody koy xaa bols ni kyaxtily ni tumi. ⁹Ptee xaa tiitspey kwë lab xaa, per pteejty xaa tiits nii nyoy xaa ladx parñee ntsyëë xab xaa. ¹⁰Ni chëb xaa:

—Tsiñee ktsiñ do tu yu, kol kwës siko axte nii kpi do kyedzy ko. ¹¹Aan deelñee ktsiñ do tu laañee kneesty meñ laa kwës to ni kaklasty meñ kon xiwseedy to, kol kchoo siko aan kol kwib yu nii xña niy do parñee kyeñ meñ nii no xtol meñ.

¹²Tsigo lëë xpëëdscuel xaa pchoo xñee lo meñ: Kol ktikche styoo do lo Dios. ¹³Ni kwlii xaa ndaly kyalbini mal ni kwtëeb xaa meñ

xsyaknë aceit aan lëë meñ xsyaknë byak.

Xkyalkuty Juan, xaa nii pchoobnis meñ

(Mt. 14:1-12 ; Lc. 9:7-9)

¹⁴Lëë rey Herodes biñ kchë kyalntson nii chuuñtsyey Jesús, porñee nonsyke lë Jesús xseety meñ tyub tañ go. Aan xñee rey Herodes:

—Lëë Juan, xaa nii pchoobnis meñ pañ. Por ngo nii chuñ xaa kchë kyalntson gue.

¹⁵Lëë stubla meñ xñee:

—Lëë profet Elías ngue.

Lëë stubla meñ xñee:

—Tu profeto sinak kchësy profet nii biid tiemp.

¹⁶per tsíñee lëë rey Herodes biñ kchësy ngo, lëë xaa chëb:

—Lëë Juan ngue. Naa kwnabey kwchug kik Juan aan na lëë xaa pañ.

¹⁷Porsye Herodías lëë rey Herodes kwnabey pkaa Juan ni lëë xaa kwnabey pxituu Juan con caden leñ skiib. Herodías kok tsiil Felip, betsy Herodes, per lëë Herodes ptsiilña me. ¹⁸Aan lëë Juan tugak xñee lo Herodes:

—Nody nii tsonil tsiil betsyoo.

¹⁹Tsigo lëë Herodías bislo blëëni Juan aan kokladzy me nyuty me Juan. Per pchilody me ²⁰porñee ptsyeb Herodes Juan, porñee koknan xaa nii tu meñ buen Juan ni tu xaa nii chuuñ ksak Dios nak Juan. Ngo nii kokni xaa Juan. Nikxe gaa nii tsiñee biñ xaa xtiits Juan byeñdy xaa pe nyuñ xaa, per tyub styoo xaa pkëëtyag xaa xtiits Juan. ²¹Per lëëw ptee tiits lo Herodías tse nii lëë Herodes ptsiil

iz. Lëë xaa beeñlo tu niskwaan par kchë xmeñ xñabey xaa ni par meñ nii xñabey lo xsoldad xaa ni par kchësy meñ non nii kwyo Galilea.
22Lëë xaa no wagw tsi lëë xiñtsyaap Herodías kwsëëb, aan lëë me bislo byëë me. Tirak ptsiladzy Herodes xiwyëë me ni wi kchë xaa nii ksa xaa ncheyaw ptsiladzyo. Loxsye ngo lëë Herodes chëb lo me:

—Kwnab nii klyaañtyee styool lon aan na knetsyno.

23Aan lëë xaa pkon Dios chëb xaa:

—Snetsyaa nii kñabtyoo, nikxe kñaboo grol tañ nii xñabeyaa.

24Lëë me pchoo aan lëë me kwnabtiits lo xñaa me chëb me:

—¿Pe cos kñabaa?

Aan lëë xñaa me kwëb chëb:

—Kwnab kik Juan, xaa nii xchoobnis meñ.

25Tsigo lëenlëdy kwsëëb me laañee sob rey aan lëë me chëb:

—Chakladzyaa nii nina kazh kneetsyoo kik Juan, xaa nii xchoobnis meñ. Kxoobo tu leñ plat.

26Tsigo mban kok rey. Per xaw lëë xaa pkonle Dios xña lo kchësy meñ, koklasty xaa nga xaa nii kwnab me.

27Loxsye ngo lëë xaa pxaal tu soldad kuixi kik Juan.
28Aan lëë soldad kwey leñ skib, pchug kik Juan aan lëëw kuni xaa xoobo leñ tu plat. Lëëw ptee xaa lo xiñtsyaap Herodías aan lëë me pteedyo lo xñaa me.

29Tsiñee lëë xaa nii nak ksa Juan koknano, lëë xaa kuklis xcuerp Juan aan lëëw pkeetsy xaa.

Lëë Jesús xyaan kaay mily meñ

(Mt. 14:13-21 ; Lc. 9:10-17 ; Jn.6 :1-14)

30Loxsye ngo lëë ksa xaa nii pxaal Jesús ptsiñ aan lëë xaa bitiits

kchësy nii beeñtsyey xaa ni bluuuy xaa.
31Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol të tsiiñ kyo no nonsy no kxiladzy no xisy tu laañee cho kindy.

Porñee si siid meñ nii xyobty kaw xaa.
32Tsigo lëë xaa kwyo barkw ksa xpëëdscuel xaa aan lëë xaa si tu laañee cho kindy.
33Per ndaly meñ kon si xaa aan lëë meñ byuumbey Jesús. Tsigo kchësy meñ nii no kchë kyedzy nii nche tañ go kwey siko, aan klo meñ ptsiñ lo xaa.
34Tsiñee lëë Jesús byety leñ barkw, lëë xaa kon kchë bñechtoor nii nche, aan lëë xaa pkëstyoo kchësy meñ go porñee nche kchë meñ go sinak xkwe mëkwxiily nii kindy cho kyënap. Aan lëë xaa bislo bluuuy xaa ndaly cos lo meñ go.
35Lëë tse ptsyel tsi lëë xpëëdscuel xaa big lo xaa chëb:

—Lëë tse ptsye aan ni tu cho kindy nu.
36Psonëz meñ parñee tsi meñ tañ ni kchë kyedzy nii nche kexka tsiiñ si meñ nii kaw.

37Per lëë Jesús kwëb chëb:

—Kol ktee nii kaw meñ wo.

Tsigo lëë xaa chëb:

—¿Pe chakladzyoo nii kyosuyuuy noo chop kyoow denario kyaxtily par kaw meñ re?

38Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Blak kyaxtily noy do? Kol tsikuy dyon.

Tsiñee lëë xaa bikche chëb xaa:

—Kaay kyaxtily schop mël.

39Tsigo lëë xaa kwnabey kwsob meñ tubtsoon gaa meñ lo kixkiy.

40Aan lëë meñ kwsob. Tubtsoon gaa meñ no laa kwsob tu kyoow meñ, no gaa laa kwsob choowptsii meñ.
41Loxsye ngo lëë Jesús kwseñ ksa kaay kyaxtily go ni chop mël

go, aan lëë xaa blëp lo kpaa. Lëë xaa ptee skizh lo Dios. Tsigo lëë xaa beeñ grol kyaxtily go aan lëëw pteedy xaa lo xpëëdscuel xaa parñee kiisy xaaw lo meñ. Wi chop mël go kwtiisy xaa kchë lo meñ.

42 Kchësy meñ taw axte laañee byëly meñ. **43** Aan tsinnee lëë wagw kwlox, bii ptyop tsiiipchop tskwidy kyaxtily nii byaan ni mël. **44** Aan lëë meñ nii pchilosy pkab lady kchë meñ nii taw, pkab kaay mily xaapkiy.

Lëë Jesús xsyë lo nis
(Mt. 14:22-27 ; Jn. 6 :16-21)

45 Loxsye ngo lëë Jesús blëp xpëëdscuel barkw parñee tekë xaa nistoo klo xaa, ktsiñ xaa Betsaida mente lëë Jesús bii no ksonëz meñ. **46** Aan tsinnee lëë xaa lox psonëz meñ, lëë xaa si tu kiy par kutiitsni xaa Dios. **47** Tsinnee lëë lyu lox pkyey lëë barkw tse si grolyee nistoo. Aan lëë Jesús bii so chu nis nonsy.

48 Lëë xaa kon nii në si barkw porñee singootyee xchëép mew. Lëë wor silytoo lëë xaa sisë lo nis nëz laañee si barkw, aan kokladzy xaa ndyenech xaa.

49 Per tsinnee lëë xpëëdscuel xaa kon nii lëë xaa xsyë lo nis, nladzy xaa tu pesyo. Aan kchësy xaa kwchuptsyë **50** porñee kchësy xaa kon Jesús aan ptsyeb xaa. Per lëë Jesús kwnee chëb xaa:

—iKol kak ndaan; naaw, ktsyebto!

51 Tsigo lëë xaa byëp barkw aan lëë me kwlës. Ni lëë xpëëdscuel xaa psee **52** porñee byeñdy xaa kyalntson nii beeñtsyey Jesús worñee kwtiisy Jesús kaay kyaxtily

lo meñ, porñee bii nguidzy styoo xaa.

Lëë Jesús chuuñ kyak meñ xsyaknë leñ kyedzy Genesaret
(Mt. 14:34-36)

53 Lëë xaa kwtekë nistoo aan lëë xaa ptsiñ xtañ meñ Genesaret. Siko lëë xaa pxituu barkw chu nistoo.

54 Siikñee lëë xaa byety barkw, lëë meñ byuumbey Jesús. **55** Aan pchoo wxooñ kchësy meñ kyedzy nii nche nëz tañ go ptsiñni meñ xsyaknë kë yag laañee biñ meñ so Jesús. **56** Aan laañee xtsiñtyee Jesús, nikxe kyedzy ngolo, kyedzy wiñ gaaw, o tañ gaaw, xkweek meñ meñ xsyaknë nëz aan xñab meñ nii klaa Jesús señ meñ xsyaknë xab xaa. Aan kchësy meñ xsyaknë nii pkaa kwseño byak.

Cos nii chuñ xtol meñ
(Mt. 15:1-20)

7 Lëë xaa fariseo big lo Jesús ksa xaa tubtsoon maestre ley nii sëed Jerusalén. **2** Tsinnee lëë xaa kon nii lëë bla xpëëdscuel Jesús ncheyaw aan kwtiibty xaa ña xaa sinak chuuñtsyey xaa fariseo, lëë xaa kwneenë xaa. **3** Porñee lëë xaa fariseo ni kchë meñ Israel sinal kchë xmod pxusykolttoo nii kawdy xaa deelñee kiib nyë kazhty xaa ña xaa. **4** Ni tsinnee chi xaa wsi lo kiy, tsi lëë xaa xpikche, chawdy xaa deelñee tsadx kazhty ña xaa. Ni ndalyre gaa costumbre nii byaani xaa sinak nii tsadx vas, kandy ni ntsyëe kiib nii xkiñ xaa. **5** Por ngo lëë xaa fariseo ni maestre ley kwnabtiits chëb:
—¿Penak nii sinaldy xpëëdscueeloo xcostumbre

pxusykolttoo no, sink koñee chaw xaa con ña peedy xaa?

⁶Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—Nli gak xtiits Dios nii kwnee profet Isaías worñee pkëë xaa xa nak to. Chëb xaa:

Tsiñee xñeesy meñ, sootee nii
nli xsal meñ naa,
per sinidy kik meñ ksoob
xtitsaa.

⁷Pe nandy chool meñ lay lon,
por xluuy meñ xiwseedy meñ
sinak nii nyako xtiits Dios.

⁸Ni lëë do xsaan nii xñabey Dios par tsinal do xcostumbre saa bñech to.

⁹Chëbak xaa:
—¿Penak nii xsaan do nii xñabey Dios tublad par tsinal do xcostumbre to? ¹⁰Lëë pxusykolttoo no Moisés gon chëb: “Psal pxoosyoo ni xñaal”, aan “Meñ nii ktsiibtee pxosy o xñaa gaa iipñee sety meñ go.” ¹¹Per lëë do xñee nii schilo këb meñ lo pxosy o lo xñaa gaa: “Chilody kuñaa to yudar porque lëen ko kon kchësy nii chaapaa lo Dios.” ¹²Ni xñee gak to nii meñ nii këbsye sinrii, nodre ni kuñ meñ go xyudar pxosy o xyudaar gaa xñaa. ¹³Singo mod lëë do xsaanlyu xtiits Dios nii xñabey par tsinal do kchë costumbre nii byaani do ni nii ksaan do. Ni ndalyre gaa stubla cos nii singo nak chuuñtsyey do.

¹⁴Lëë Jesús kwtsyetsy meñ stub aan lëë xaa chëb:

—Kol kon nii kñen kchësy lo do ni kol kyeño: ¹⁵Ni tu cos nii xtyaaw chuñdy xtol meñ. Sink kchë cos mal nii xsya leñ styoo meñ chuñ xtol meñ. ¹⁶Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag.

¹⁷Tsiñee lëë Jesús lox psonëz meñ, lëë xaa byo leñ yu nii xkwës xaa aan lëë xpëédsuel xaa kwnabtiits xa nak cuent nii lox pso xaa.

¹⁸Tsigo lëë xaa chëb:
—¿Pe ni lëë do nayak xyeñdy?
¿Chondy to nawen nii ni tu nii chaw meñ chuñdy xtol meñ ¹⁹por xsyëébtyo xkyalmbañ meñ, sink leñsyé meñ chitedyo, xlyëédyak lëew xchoo?

Sinrii mod lëë xaa bluuuy nii schilo kaw meñ kchëlo nii xtyaaw. ²⁰Ni chëb xaa:

—Kchë cos mal nii xsya styoo meñ chuñ xtol meñ. ²¹Porque leñ styoo meñ xsya cos yox, ni leñ styoo mguiy xlyáñ nii lëë xaa kityni tu kwanaa aan karty ktsiilñaa xaa chop xaa me, ni leñ styoo meñ xlyáñ nii lëë meñ kwan, ni leñ styoo meñ xlyáñ nii lëë meñ kuty. ²²Leñ styoo meñ nii nol tsiił xlyáñ kyub stu kwanaa o stu mguiy gaa, ni leñ styoo meñ xlyáñ nii lëë meñ tsoki, ni nii lëë meñ kuuñtsyey cos yox, ni kyalwkëti, ni kchë cos mal, ni kyalmbidy, ni tiits kizh, ni kyalnyats, ni leñ styoo meñ xsya tol. ²³Kchësy cos re xchoo leñ styoo meñ aan chuño xtol meñ.

Tu kwanaa sit nii bniladzy Jesús

(Mt. 15:21-28)

²⁴Tsi lëë Jesús bi siko, lëë xaa si kyedzy nii lë Tiro aan lëë xaa kwsëeb tu leñ yu. Koklasty xaa nii cho nyaknano, per pchilody nyolan xaa. ²⁵Aan blyëédy lëë xñaa tu mëed kwanaa nii no tu kyalbini mal styoo koknan nii lëë xaa ptsiñ kyedzy ko. Lëë me kwey aan lëë me psoxib lo Jesús. ²⁶Meñ Sirofenicia

nak me, xñee me tiits griego. Lëë me kwey lo Jesús aan lëë me kwnab nii kwii xaa kyalbini mal leñ styoo xiñtsyaap me. ²⁷Per lëë Jesús chëb:

—Blaa kaw klo mëëd porque buendyo nii kla ñe kyaxtily lo mëëd aan ktee ñew lo mëkw.

²⁸Tsigo lëë me kwëb chëb me:

—Nli, xey, xñeel, per axte wi mëkw chaw nii byuy nii xlaal mëëd leñ mez.

²⁹Tsigo lëë Jesús chëb:

—Buen kwneel. Schilo kyeyoo. Lëë kyalbini mal go tse pchoo leñ styoo xiñtsyaapoo.

³⁰Tsiñee lëë kwnaa go ptsiñ lidzy, lëë xiñtsyaap me nixsyé lo lon, per lëë kyalbini mal go tse pchoo.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu meñ nii chondy ni xñeedy

³¹Lëë Jesús bi gak nëz Tiro aan lëë xaa kwtedy nëz kyedzy Sidón ni bla kyedzy nii nche nëz Decápolis. Lëë xaa ptsiñ chu nistoo Galilea. ³²Siko lëë meñ ptsiñni tu xaa nii chondy ni xñeedy aan lëë meñ kwnab nii kxob Jesús ña lady xaa xsyaknë go. ³³Lëë Jesús kuni xaa xsyaknë go tublad laañee kindy meñ, aan lëë xaa kwloo xkweñ leñ tyag xaa xsyaknë go ni lëë xaa kwtëeb mxeñ lo ludzy xaa xsyaknë go. ³⁴Loxsye ngo lëë xaa blëp lo leñ kpaa, lëë styoo xaa ptyoob aan lëë xaa chëb:

—iEfata! (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: iByaly!)

³⁵Wor go kazh lëë tyag xaa nii chondy ko byaly, ni lëë ludzy xaa go byaktsey aan lëë xaa kwnee nyë.

³⁶Tsigo lëë Jesús chëb kazh lo kchë

meñ, nii ni tu cho lo këbty meño. Per sootee tsiñee sopee tiits, mastre bitiits meño. ³⁷Ntseeb psee meñ xñee meñ:

—Kchësyo chak xaa chuñ xaa. Axte ngop ni meñ nii chondy chuuñ kyak xaa.

Lëë Jesús xyaan tap mily meñ

(Mt. 15:32-39)

8 Lëë stu tse lëë meñ ptyopbe stub aan kindy pe kaw meñ. Ngo nii lëë Jesús kwtsyetsy xpëëdscuel aan lëë xaa chëb:

²—Xkëstyoon meñ re por natse chak tson kpidz nii nche kchë meñ re lon aan kindy pe kaw meñ re. ³Aan deelñee ksonëëzaa kchë meñ re kyey lidzy singosy, ntseeb pa jkyey meñ re nëz, por no meñ nii sit sëed.

⁴Tsigo lëë xpëëdscuel xaa kwëb chëb:

—¿Per xa ktee no nii kaw kchë meñ re laañee ni tu cho nody?

⁵Tsigo lëë Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Blak kyaxtily noy do?

—Kadzyo —kwëb xaa.

⁶Tsigo lëë xaa kwnabey kwsob meñ lo lyu. Aan lëë xaa kwseñ ksa kadzy kyaxtily go. Loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëëw beeñ grol xaa aan lëëw ptee xaa lo xpëëdscuel xaa, aan lëë xpëëdscuel xaa kwtiisyo lo meñ. ⁷Ni noy xaa bla mël wiñ, aan loxsye ptee Jesús skizh lo Dios, lëë xpëëdscuel xaa kwtiisyo ma lo meñ. ⁸Kchësy meñ taw axte laañee byëly, aan tsiñee lëë wagw kwlox, byaktsë kadzy tskwidy kyaxtily nii byaan. ⁹Aan xkaa meñ nii taw siik tap mily. Loxsye psonëz Jesús kchë

meñ go,¹⁰ lëë xaa byëp barkw ksa xpëëdscuel xaa aan lëë xaa kwey xtañ meñ Dalmanuta.

Lëë xaa fariseo xñab tu kyalntson

(Mt. 16:1-4 ; Lc. 12:54-56)

¹¹ Lëë xaa fariseo ptsiñ aan lëë xaa bislo ptilytiitsni xaa Jesús. Lëë xaa kwnab nii nyuñ Jesús tu kyalntson nii sëed kpaa par kuñ xaa Jesús preb. ¹² Lëë styoo Jesús ptyoob aan lëë xaa chëb:

—¿Penak xñab meñ mal re kyalntson? Nli xñen lo do nii kakty ni tu kyalntson.

¹³ Tsigo nche gak xaa go, lëë xaa byëp barkw stub aan lëë xaa si stublad chu nistoo.

Xlevadur xaa fariseo

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Aan lëë xpëëdscuel xaa bnityladzy nyoy nii kaw xaa leñ barkw. Xaktyee tu kyaxtily sinoy xaa. ¹⁵ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol kono gaa, kol kap cuent lo xlevadur xaa fariseo gon ni lo xlevadur Herodes.

¹⁶ Aan lëë xpëëdscuel Jesús bislo xñee lo xcombañer:

—Porñee nooydy no kyaxtily ngo nii kwnee xaa singo.

¹⁷ Lëë Jesús byeño aan lëë xaa chëb:

—¿Penak nii xñee do nii noydy to kyaxtily? ¿Pe karty nawen kan do ni kyeñ do? ¿Pe tir nayak nguidzy styoo do? ¹⁸ ¿Pe sob lo do yak aan chandy to, ni pe sob tyag to yak aan chondy to? ¿Xsalasty to nayak ¹⁹ tsínee kwtiisya kaay kyaxtily nii byaan dyon ptop to?

Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:

—Tsiipchopo.

²⁰ Ni tsínee kwtiisya kadzy kyaxtily lo tap mily meñ, cblak tskwidyo dyon ptop to?

Tsigo lëë xaa kwëb, chëb xaa:

—Kadzyo.

²¹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Karty kyeñ do.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii chandy leñ kyedzy Betsaida

²² Loxsye ngo lëë xaa ptsiñ kyedzy Betsaida, aan lëë meñ kuni tu xaa nii chandy lo Jesús, ni lëë meñ kwnab nii nxob xaa ña xaa lady xaa nii chandy ko. ²³ Lëë Jesús kwseñ ña xaa nii chandy ko aan lëë xaa kwlii xaa tublad chu kyedzy. Siko lëë xaa kwtëëb mxen lo xaa nii chandy ko, ni lëë xaa pxob ña xaa lady xaa. Loxsye ngo lëë xaa kwnabiits dyon pe chan xaa go palalsye. ²⁴ Lëë xaa nii chandy ko bislo kon aan lëë xaa chëb:

—Chanaa nii lëë meñ xsyë, per chak meñ si chak yag.

²⁵ Tsigo lëë Jesús kwseñ lo xaa nii chandy ko stub aan lëëw byaktsey. Lëë xaa kon nyë kchë cos. ²⁶ Tsigo lëë Jesús psonëz xaa lidzy xaa ni lëë xaa chëb lo xaa:
—Ksëëbtyoo leñ kyedzy.

Lëë Pedre xñeeli nii Jesús nak Crist

(Mt. 16:13-20 ; Lc. 9:18-21)

²⁷ Loxsye ngo lëë Jesús si nëz Cesarea kyedzy Cesarea de Filipo ksa xpëëdscuel. Aan nëz si xaa tsínee lëë Jesús kwnabiits lo xpëëdscuel chëb:

—¿Cho xñee meñ dyon nii nakaa?

²⁸ Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:

—No meñ xñee nii Juan nii pchoobnis nakoo, no gaa meñ xñee

nii lii nak Elías, no gaa meñ xñee
nii no cho tu profet nakoo.

29 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Lëë dook, ¿echo xñee do nii
nakaa?

Lëë Pedre kwëb chëb:
—Lii nak Crist.
30 Per lëë Jesús chëb kazh nii ni tu
cho lo nyëbty xaaw.

Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety

(Mt. 16:21-28 ; Lc. 9:22-27)

31 Lëë Jesús, mguiy nii pxaal Dios,
bislo chuuñ kseedy xpëëdscuel
xñee:

—No nii teedyaa kchëlo kyalnë,
ni ksaldy xaa kol naa, ni xaa nii
xñabey lo pxosy, ni maestre ley. Lëë
meñ kuty naa, per tse nii loxo tson
kpidz lëën kpañ.

32 Nyë nyë chëb xaa kchë nii
ktsyool xaa. Tsigo lëë Pedre kuni
Jesús tublad aan lëë xaa bislo
kwëntseeb xaa lo Jesús. **33** Per lëë
Jesús byoogw buy lo xpëëdscuel
aan lëë xaa kwëntseeb lo Pedre
chëb xaa:

—iBichee nu, xaatox! Por nody
kikoo sinak no kik Dios, sink sinak
no kik meñ lo kislyu re no kikoo.

34 Loxsyé ngo lëë Jesús kwtsyetsy
kchësy meñ ni xpëëdscuel xaa aan
lëë xaa chëb:

—Deel no cho do chakladzy
kak xpëëdscuelaa, kol knityladzy
kuuñtsyey do nii xyo styoo do, ni
kol kxob yañ xicrusy to aan kol
ténal naa. **35** Porque kchë meñ nii
chakladzy kteelaa xkyalmbañ lo
kyalkuty, lëë meñ go kety. Per lëë
meñ nii kety por naa ni por xtiits
Dios, lëë meñ go telaa. **36** ¿Pe nan
nii kuuñ xcheñ meñ tyub kislyu

deelñee jkëëtañ meñ xkyalmbañ?

37 ¿O palal gaa kchilo kizh meñ por
xkyalmbañ meñ? **38** Deelñee no cho
xteladzy chan naa ni xteladzy chon
nii xluyaa lo meñ mal ni ngoptol nii
nche natiemp, singo gak kteladzy
mguiy nii pxaal Dios kan kchë meñ
go tsínee lëë xaa kiid con xkyalxtisy
Tat Tios kchë xaa angly.

9 Ni chëbak Jesús:

—Nli xñen lo do nii no bla
meñ nii nche nu kejty axte nii kan
kñabey Dios con kyalxtisy.

Lëë Jesús xtsyëelo

(Mt. 17:1-13 ; Lc. 9:28-36)

2 Tse nii kwloxo xoop kpidz lëë
Jesús kwey tu kiy nii per nli busy
klaa. Kuni xaa xaktyee Pedre,
Jacob ni Juan. Siko xña lo xaa lëë
Jesús ptsyëelo. **3** Bibëly xab xaa,
byak nguitsy pu rusyo ni ni tu cho
chilody ksaan nguitsy ladx singo
nikxe nii xare kiibo. **4** Ni lëë xaa kon
nii lëë Elías ni Moisés ncheyutiits
ksa Jesús. **5** Tsigo lëë Pedre chëb lo
Jesús:

—Maestre, ixatee mbëë nche no
nu! Lëë noo ksaas tson yu yagxiidy
nu: tuwo par lii, stuwo par Moisés,
stuwo par Elías.

6 Ksa xpëëdscuel Jesús ptsyeb.
Ngo nii nandy Pedre pe xñee.

7 Tsigo lëë tu xkey ptaagw aan lëë
xaa kwnity lo xkey. Aan lo xkey go
pchoo tsiy Dios chëb:

—Lëë xiñaa nii xkéstyoon nrii. Kol
jkëëtyag xtiits xaa.

8 Aan tsínee lëë xaa buy, ni stu
cho kontre xaa, xaktyee Jesús.

9 Tsínee lëë xaa siksëeb chex
kiy go, lëë Jesús chëb kazh nii
kwtiisty xaa nii kon xaa axte nii

kpañ mguiy nii pxaal Dios. ¹⁰Por ngo kwlootseysye xaa leñ styoo xaa nii kon xaa, nikxe nii kwnabtiits lsa xaa lo xcombañer xaa xa nak nii kpañ meñ. ¹¹Tsigo lëë xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:
—¿Penak nii xñee maestre ley nii klo Elías no nii kiid?

¹²Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:
—Nliw, no nii klo Elías kiid par kxixkwaa xaa kchësy cos. ¿Per penak tsigo nii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii lëë mguiy nii pxaal Dios te kchëlo kyalnë ni ksaldy meñ xaa? ¹³Per naa nii xcuentaa xñen nii lëë Elías biidle ni lëë meñ beeñtsyey xaa sinak nii kwlaañtyee styoo meñ, sinak nii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii no nii tedy xaa.

Lëë Jesús chuñ kyak tu xaa wiñ nii no tu kyalbini mal leñ styoo

(Mt. 17:14-21 ; Lc. 9:37-43)

¹⁴Tsi lëë xaa ptsiñ laañee nche stubla xpëëdscuel Jesús, lëë xaa kon nii per nli busy ndaly meñ nche kyako kwi xaa, ni lëë maestre ley nche ktilytiitsni xaa. ¹⁵Siikñee lëë meñ kon Jesús, lëë meñ psee aan lëenlëdy lëë meñ kujkëëptyux xaa. ¹⁶Loxsye ngo lëë Jesús kwnabtiits lo xpëëdscuel chëb:

—¿Pe cos nche ktilytiits to ksa do xaa gue?

¹⁷Lëë tu xaa nii so siko kwëb chëb:

—Maestre, lëën syely ni xiñganaa lool nu por lëë tu kyalbini mal no leñ styoo xaa aan lëëw beeñ ngop xaa. ¹⁸Laañee sotyee xaa lëë kyalbini mal xsyeñ xaa aan lëëw xchon xaa lyu. Aan xchoo ptsiñ chuw xaa, chaw lay xaa

ni xkyedzy xaa. Lëën tse kwnab lo xpëëdscueeloo nii ngwii xaa kyalbini mal go, per pchilody xaa.

¹⁹Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—iNatsypee nguedzy styoo do! ¿Axté pa wor këb ñe nii lëën ksaladzy lëë do? ¿Pa slal tiemp kxekwaa lo do? Kol tëni xaa wiñ go nu dyon.

²⁰Tsigo lëë xaa kuni xaa wiñ go lo Jesús. Per tsiñee lëë kyalbini mal go kon Jesús, lëëw beeñ nii lëë xaa wiñ go kutyë, aan lëë xaa byab lyu xtuupxto xaa ni xchoo ptsiñ chuw xaa. ²¹Tsigo lëë Jesús kwnabtiits lo pxosy xaa chëb:

—¿Destye pa wor chak xaa sinrii?
Tsigo lëë pxosy xaa kwëb chëb:
—Destye nii nak xaa xaa wiñ.

²²Aan ndaly vuelt no kchon kyalbini mal gue xaa lo ki ni lo nis par kutyo xaa. Singo nako deelñee schilo kuuñ kyakoo xaa, pkëstyoo lëë noo ni beeñ noo yudar.

²³Tsigo lëë Jesús chëb:
—¿Xa nak nii deelñee schilool? Kchësyoo schilo lo meñ nii xniladzy.

²⁴Tsigo lëë pxosy xaa wiñ go kwchuptsyë chëb:
—iXniladzyaa; beeñ naa yudar kniladzyra!

²⁵Tsiñee lëë Jesús kon nii lëë meñ xtyopre, lëë xaa kwëntseeb lo kyalbini mal go chëb xaa:

—Kyalbini ngop ni ngwaat, naa xñabey nii kchool leñ styoo xaa wiñ re aan kpikchedroo sëëboo.

²⁶Lëë kyalbini mal go kwchuptsyë, aan lëëw beetyë xaa wiñ go stub. Loxsye ngo lëëw pchoo leñ styoo xaa, psaano xaa sootee meñ nii lox kuty. Por ngo ndaly meñ kwnee nii lëë xaa kuty. ²⁷Per lëë Jesús kwseñ

ñaa xaa, lëë xaa blische xaa, aan lëë xaa wiñ go kusoli.

²⁸Loxsye ngo lëë Jesús kwsëeb tu leñ yu, aan lëë xpëédscuel xaa kwnabtiits chëb:

—¿Penak nii pchiloody noo ngwii noo kyalbini mal go?

²⁹Lëë Jesús kwëb chëb:

—Por parñee kwii ñe clasy kyalbini mal go no nii kutiitsni kazu ñe Dios.

Lëë Jesús xñee stub nii lëë xaa kety

(Mt. 17:22-23 ; Lc. 9:43-45)

³⁰Tsiñee lëë xaa bi siko, lëë xaa kwte néz Galilea. Per koklasty Jesús nii cho nyaknano ³¹porñee lëë xaa noyuuñ kseedy xpëédscuel xaa xñee xaa lo xaa:

—Lëë mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ, aan lëë meñ kuty xaa. Per tse nii loxo tson kpidz lëë xaa kpañ. ³²Per byeñdy xaa nii kwnee Jesús aan ptsyeb xaa nyabiits xaa.

¿Cho mastre non?

(Mt. 18:1-5 ; Lc. 9:46-48)

³³Lëë xaa ptsiñ leñ kyedzy Capernaum, aan lëë xaa nchenol leñ yu tsi lëë Jesús kwnabtiits chëb:
—¿Pe cos no ktilytiits to nii syoop no nëz?

³⁴Per tsesy kwche xaa, porñee nan xaa nii worñee siid xaa néz lëë xaa no ktilytiits xaa dyon cho xaa mastre non. ³⁵Tsigo lëë Jesús kwsob aan lëë xaa kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëédscuel xaa aan lëë xaa chëb:

—Deel no cho chakladzy kak tu xaa nii mastre non, no nii kyaanlyu xaa ni jkiiñ xaa kchë lo meñ.

³⁶Loxsye ngo lëë xaa pso tu xaa wiñ groltyee, lëë xaa kwteetsy xaa wiñ go aan lëë xaa chëb:

³⁷—Kchësy meñ nii kantsi tu xaa wiñ re porñee xniladzy meñ xtitsaa, naa chantsi meñ go. Ni kchësy meñ nii chantsi naa, lëdy nonsyaa chantsi meñ go, sink wi xaa nii pxaal naa.

Meñ nii xtilynidy lëë no, no xlad no

(Lc. 9:49-50 ; Mt.10 :42)

³⁸Tsigo lëë Juan chëb:

—Maestre, ptyon noo tu xaa nii nonsyke lël xseety xaa tsi lëë xaa kwii kyalbini mal, per como nody xaa lady no lëë noo pkaw.

³⁹Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Jkady tow, porque ni tu xaa nii xseety lën par kuñ tu kyalntson kyaxty kñeenë naa. ⁴⁰Por meñ nii xtilynidy lëë no, no xlad no. ⁴¹Ni cholsye meñ nii kneetsy nikxe tub xigak nis ki do porñee nak ksa do Crist, nli xñen nii stikche Dios kyalnsaak ko lo meñ go.

Ndox kuñ meñ tol

(Mt. 18:6-9 ; Lc. 17:1-2)

⁴²Cualquier xaa nii kuñ xtol meñ nii xniladzy xtitsaa, masy buen kyëtuu tu kyomoliiñ yañ xaa go aan tsikchon meñ xaa lo nistoo. ⁴³⁻⁴⁴Deelñee ñal chuñ xtoloo, pchugo. Mbëëre sëëboo kpaa tunkoo, lëjty nii chop ñal sob aan kyeyoo laañee mban xtye meñ, laañee chilody kyuuy ki.

⁴⁵⁻⁴⁶Deelñee niy gaal chuñ xtoloo, kwliiw. Mbëëre koxoo sëëboo kpaa, lëjty nii chop niyoo sob aan kyeyoo laañee mban xtye meñ. ⁴⁷Deelñee loo gaal na chuñ xtoloo, kwliiw. Mbëë sëëboo kpaa con tugak lool, lëjty nii chop lool sob aan kyeyoo laañee mban xtye meñ, ⁴⁸laañee chejty msyog ni xyuuydy ki.

49 Porque kchësy lady cos kwib ki sinak xkwib sedy lady pëël parñee xiñdyo. **50** Xkiiñ sedy. Per deelñee ksaano nii kak nxiyo, ɿxa kuñ do nii kyak nxiyo stub? Kol kak sinak sedy nii nxiy aan ngui kol kpañ ksa xcombañer do.

Lëë Jesús xluuy xa nak kyalwsëeb tsiil

(Mt. 19:1-12 ; Lc. 16:18)

10 Tsi lëë Jesús bi Capernaum, lëë xaa si nëz Judea ni tañ nii nche stublad chu kiigwpee Jordán. Siko lëë meñ ptyopbe lo xaa stub, aan lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ stub porñee singo nak xmod xaa. **2** Tsigo lëë bla xaa fariseo big lo Jesús, aan parñee kuñ xaa Jesús preb lëë xaa kwnabtiits chëb xaa dyon pe schilo klaa tu mguiy tsiil. **3** Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Pe cos kwnabey Moisés lo do?

4 Tsigo lëë xaa chëb:

—Ptee Moisés tiits nii klaa tsiil meñ, per no nii ktee xaapkiy tublé kitsy lo kwnaa. No nii kñee lo kitsy ko nii lëë xaa blaa me.

5 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Ptee Moisés tiits porñee singueetyee nguiedzy styoo do, **6** per worñee lëë Dios gon psaa kchësy cos, “tu mguiy ni tu kwnaa psaa Dios.” **7** Por ngo no nii klaa mguiy pxosy ni xñaa parñee kpañ xaa chop tsiil xaa **8** aan chop xaa kak sinak tugak meñ. Singo naktre xaa chop, sink tugak nak xaa. **9** Por ngo nody nii klaa mguiy kwnaa nii pteedy Dios lo xaa.

10 Lëë tsi lëë xaa ptsiñ chu yu, lëë xpëédscuel xaa kwnabtiits stub xa nak cos ko. **11** Tsigo lëë Jesús chëb:

—Xaa nii xlaa tsiil aan xtsiilñña xaa stu kwnaa, tol chuñ xaa lo meñ klo. **12** O deelñee gaa lëë kwnaa xlaa tsiil par ktsiilñña me stu mguiy, wi me chuñ tol.

Lëë Jesús chuuñlay xaa wiñ

(Mt. 19:13-15 ; Lc. 18:15-17)

13 Lëë meñ kuni bla xaa wiñ lo Jesús parñee kxob xaa ña xaa kik xaa wiñ go, per lëë xpëédscuel Jesús bislo kwëntseeb lo meñ nii xtsiñni xaa wiñ. **14** Tsiñee lëë Jesús kono, lëë xaa blëë aan lëë xaa chëb:

—Kol klaa kiid xaa wiñ lon. Jkady tow, por xcheñ meñ nii nak sinak xaa wiñ nak laañee xñabey Dios. **15** Nli xñen lo do nii deelñee knilasty meñ xtiits Dios sinak xniladzy tu xaa wiño, sëëbty meñ laañee xñabey Dios.

16 Aan lëë xaa kwteetsy kchësy xaa wiñ go, ni lëë xaa pxob ña xaa kik kchë xaa wiñ go. Singo lëë xaa beeñlay xaa wiñ.

Lëë Jesús xñee lo tu xaa rikw

(Mt. 19:16-30 ; Lc. 18:18-30)

17 Lëë Jesús nol nëz nii kpi, tsiñee lëë tu mguiy ptsiñ wxooñ psoxib kwnabtiits chëb:

—Maestre buen, kwnë dyon pe cos no nii kuñaa parñee jkan tu kyalmbañ nii nitylody.

18 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Penak nii xñeel nii bueenaa? Tugak meñ buen no. Lëë meñ go nak Dios. **19** Nanloo kchë nii kwnabey Dios: “Kujtyoo, kaptyoo stu kwnaa deelñee no tsiloo, kwandyoo, jkots tiits kizhtyoo meñ, jkëëtiidyoo, psoob xtiits pxoosyoo ni xtiits xñaal.”

20Lëë mguiy go kwëb chëb:
—Maestre, kchësy ngo
noyuuñtsyeyaa destye nii nakaa
xaa wiñ.

21Lëë Jesús buy lo xaa aan
pkëstyoo xaa xaa. Loxsye ngo lëë
Jesús chëb:

—Tu cos chakoo falt: Byey, pto
kchësy nii chapoo aan pkady tumi
go lo meñ prob tsiiñ kchilo ndalyre
nii kapoo kpaa. Tsigo tē aan tēnal
naa.

22Lëë styoo mguiy go bikche
tsiñee lëë xaa biñ ngo. Mbansye
ptee styoo xaa, lëë xaa bi, porñee
tir rikw xaa.

23Tsigo lëë Jesús buy kyako kwi,
aan lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

—iXaatee ngan sëëb tu rikw
laañee xñabey Dios!

24Ntseeb psee xpëëdscuel xaa biñ
nii kwnee xaa, per lëë Jesús bikche
chëb:

—Xiñ, ixaatee ngan sëëb meñ
laañee xñabey Dios! **25**Masy ngandy
xsyak tu camey te ma xan tu
kyeech kuzh. Mastre ngan xsyak tu
rikw sëëb xaa laañee xñabey Dios.

26Tsiñee biñ xaa ngo, mastre
psee xaa, aan kwnabtiits lsa xaa lo
xcombañer xaa xñee xaa:

—Aan ɿcho telaa lo tol tsigo?

27Tsigo lëë Jesús buy lo xaa aan
lëë Jesús kwëb chëb:

—Chilody telaa meñ nonsy, per
lëë Dios kteelaa meñ.

28Tsigo lëë Pedre bislo kwnee
chëb:

—Lëë noo psaan noo kchësy nii
chaap noo, aan lëë noo syoop naal lii.

29Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii kchësy meñ nii
xsaan lidzy, betsy, psyañ, xñaa,

pxosy, o xilyu gaa por naa ni por
xtiits Dios nii xteelaa, **30**misme lo
kislyu re skaa meñ go siik tu kyoow
nii psaan meñ go sinak yu, betsy,
psyañ, xñaa, xiñ ni xilyu, nikxe
con kyalnë. Aan lëë lo stu kislyu
lëë meñ go jkaa tu kyalmañ nii
nitylody. **31**Per kchësy meñ nii nak
meñ klo nina, kyak meñ lultime. Ni
ndaly meñ nii nak meñ lultime nina,
kyak meñ klo.

Lëëw xyon vuelt nii lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety

(Mt. 20:17-19 ; Lc. 18:31-34)

32Lëë xaa no nëz si xaa Jerusalén,
aan lëë Jesús nechsyé lo xpëëdscuel.
Ksa xpëëdscuel xaa psee, per lëë
meñ nii nal xtsyeb. Tsigo lëë Jesús,
mguiy nii pxaal Dios, kwtsyetsy ksa
tsiipchop xpëëdscuel tublad aan lëë
xaa bislo bitiits xaa kchë nii ktsyool
xaa, chëb xaa:

33—Chan do gon lëë no syo
Jerusalén laañee lëën jkaa ña
maestre ley. Lëë xaa kñab ketyaa ni
lëë xaa jko naa ña meñ sit. **34**Lëë xaa
kityni naa, lëë xaa kchoo mxeñ naa,
lëë xaa kiñ naa ni lëë xaa kuty naa.
Per tse nii loxo tson kpidz lëën kpañ.

Lëë Jacob ni Juan xñab tu favor

(Mt. 20:20-28)

35Lëë chop xiñ Zebedeo nii lë
Jacob ni Juan big lo Jesús aan lëë
xaa chëb:

—Maestre, chakladzy noo nii
kuñoo tu favor nii kñab noo lool.

36Lëë Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe cos chakladzy to nii kuñaa?

37Lëë xaa chëb:

—Bneetsy tiits nii tsiñee lëël
sob kñabeyoo, syoob tuu gaa noo

tyuxlad kwil, tuu noo nëzli, tuu noo nëzpeg.

³⁸Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—Nandy to pe xñab to. ¿Pe mod stedy to kyальнë nii teedyaa nayak, ni pe schobnis to nayak sinak chobnisaa lo xkyальнëni xkyalkutya?

³⁹Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:
—Schiloo noo.

Tsigo lëë Jesús chëb:
—Nli ste do kchë kyальнë nii teedyaa ni schobnis to con kyальнë nii chobnisaa. ⁴⁰Per nii sob to kwin nëzli o nëzpeg kaa, lëdy naa xyal knetsyo, sink lëëw jkaa meñ nii xyal jkaaw.

⁴¹Tsiñee lëë stsii xpëédscuel xaa biñ ngo, lëë xaa bislo blëë xaa lo Jacob ni lo Juan. ⁴²Per lëë Jesús kwtsyetsy xaa aan lëë xaa chëb:

—Nan do gon xa chuñ meñ xñabey lo kislyu re. Xsyak xaa nii tir non xaa aan chuuñ xcheñ xaa laañee xñabey xaa. Singo gak xtisy, tir nroob xkyalwnabey xaa. ⁴³Per lëë lady to gon lëdy singow. Deel no tu xaa nii chakladzy kak non lo do, no nii jkiiñ xaa kchësy lo do. ⁴⁴Ni deel no tu do nii chakladzy kak tu xaa nii mastre non, no nii jkiiñ xaa kchë lo meñ. ⁴⁵Porque biijty mguiy nii pxaal Dios parñee kantsi meñ xaa, sink parñee kantsi xaa meñ ni kety xaa parñee telaa ndaly meñ lo xtol.

Lëë Jesús chuuñ kyak Bartimeo

(Mt. 20:29-34 ; Lc. 18:35-43)

⁴⁶Lëë xaa ptsiñ kyedzy Jericó. Aan tsiñee lëë Jesús no nëz nii kchoo chu kyedzy ko ksa xpëédscuel ni tub yox meñ, lëë xiñ

Timeo nii lë Bartimeo sob kex chu nëz nii xtyedy siko xñab tumi lo meñ porñee chandy xaa. ⁴⁷Tsiñee lëë xaa biñ nii lëë Jesús xaa Nazaret sitedy siko, lëë xaa bislo chuptsyë xaa xñee xaa:

—iJesús, lii nii sëëdoo lo xtiyy rey David, pkëstyoo naa!

⁴⁸Ndaly meñ kwëntseeb lo xaa parñee nyooogw chuw xaa, per mastre kwchuptsyë xaa xñee xaa:

—iJesús, lii nii sëëdoo lo xtiyy rey David, pkëstyoo naa!

⁴⁹Tsigo lëë Jesús kwso tse aan lëë xaa chëb:

—Kol kwetsy xaa dyon.

Tsigo lëë meñ kwtsyetsy xaa nii chandy ko, chëb meñ lo xaa:

—Nguiool kwloo styool aan kuso, por lëë xaa xkwetsy lii.

⁵⁰Lëë xaa nii chandy ko pchon xkaxkem tublad aan lëë xaa kwyas big xaa lo Jesús. ⁵¹Tsigo lëë Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe cos chakladzyoo nii kuñaa?

Tsigo lëë xaa nii chandy ko chëb:

—Maestre, chakladzyaa kanaa.

⁵²Tsigo lëë Jesús chëb:

—Schilo kyeyoo. Porñee bniladzyoo ngo nii lëél byak.

Wor go kazh lëë xaa nii chandy ko kon, aan lëë xaa kunal Jesús tyub nëz.

Lëë Jesús xsyëëb leñ kyedzy
Jerusalén

(Mt. 21:1-11 ; Lc. 19:28-40 ; Jn.12 :12-19)

11 Tsiñee lëë xaa ptsiñ kex Jerusalén laañee nche kyedzy Betfagé ni kyedzy Betania laañee nyoo sob kiy nii lë Olivos, lëë Jesús pxaal chop xpëédscuel ²chëb xaa lo xaa:

—Kol tsí kydzy nii nche kexka ske aan tsíñee ktsíñ do, lëë do kan tu burr nii këtuu. Ni tu cho karty sob lady ma. Kol klaa ma aan kol tèni ma. ³Aan deelñee cho kñabtiits lo do penak xlaa do ma, kol këb nii naa jkiiñ ma. Na kakni gakaa ma.

⁴Lëë xpëédscuel xaa si, aan tsíñee lëë xaa ptsiñ kydzy ko, lëë xaa kon nii lëë burr këtuu kex tu chu yu laañee xtye nëz aan lëë xaa blaa ma.

⁵Aan lëë bla meñ nii nche siko chëb lo xaa:

—¿Pe cos chuñ do? ¿Penak nii xlaa do burr gue?

⁶Tsigo lëë xaa chëb si chëb Jesú斯 lo xaa. Aan lëë meñ blaa biy xaa ma. ⁷Tsi lëë xaa ptsiñni ma laañee so Jesú斯, lëë xaa pxob xab xaa lady ma aan lëë Jesú斯 kwsob lady ma. ⁸Aan ndaly meñ ptañ xab lo nëz. No gaa meñ pchug xikw yag aan kwleek meño lo nëz.

⁹Tsigo lëë kchësy meñ nii nech ni meñ nii nal bislo kwchuptsyë xñee:

—iSkizh Dios! iXaatee buen xaa nii pxaal xaa lo no! ¹⁰iSkizh Dios nii lëë xaa pxaal tu xaa nii kñabey lëë no sinak kwnabey rey David! iKol ktee skizh lo Dios!

¹¹Singo kwséeb Jesú斯 leñ kydzy Jerusalén ni leñ lidzy Dios. Aan loxsye buy xaa kchësy cos nëz re nëz rek, lëë xaa si Betania ksa xaa ksa tsipiçhop xpëédscuel xaa porñee lëë tse ptsyel.

**Lëë Jesú斯 xtsiibtee yag yegw nii
këdy nex**

(Mt. 21:18-19)

¹²Lëë byaani lyu lëë xaa bi Betania, aan lëë Jesú斯 kwlaañ.

¹³Aan sitre so xaa kon xaa tub xan

yag yegw nii singootyee no xikw. Aan lëë xaa kukuy dyon pe kë yegw, per këdyo. Xaktyee xiplago singootyee xña porñee lëdy xtiemp yegw. ¹⁴Tsigo lëë Jesú斯 kwnee lo yag yegw, chëb xaa:

—Ni tu cho kpikchedre kaw xnexoo. Aan biñ xpëédscuel xaa nii kwnee xaa.

Lëë Jesú斯 xlëë lo meñ leñ lidzy Dios
(Mt. 21:12-17 ; Lc. 19:45-48 ; Jn. 2:13-22)

¹⁵Loxsye ngo lëë xaa ptsiñ leñ kydzy Jerusalén. Aan tsíñee lëë Jesú斯 kwséeb leñ lidzy Dios, lëë xaa bislo kwlii xaa kchësy meñ nii nche kto ni nche si siko. Ptische xaa xmezh meñ nii no ktséet tumi lo xcombañer, ni ptische xaa xyagxily meñ nii xto palom, ¹⁶ni blaady xaa nsyéeb meñ nii noy pe cos leñ lidzy Dios. ¹⁷Aan lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ xñee xaa:

—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee: “Lidzyaa kak tu laañee kiidnee kchësy meñ lo Dios”, per lëë do byuño lidzy ngbaan.

¹⁸Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley biñ nii kwnee Jesú斯. Ngo nii lëë xaa bislo byub xaa mod par kuty xaa xaa. Nli gaa nii ptsyeb xaa Jesú斯 porñee kon xaa kchësy meñ psee biñ xiwseedy Jesú斯. ¹⁹Per tsíñee lëë lyu pkyey lëë Jesú斯 pchoo kydzy ksa xpëédscuel.

Lëë yag yegw xpidzy
(Mt. 21:20-22)

²⁰Lëë byaani stu lyu silyga, lëë xaa kwte kexka xan yag yegw aan kon xaa nii axte luw pidzy. ²¹Tsigo lëë Pedre psaladzy nii chëb Jesú斯 lo yag yegw ko aan lëë xaa chëb:

—Maestre, buy gaanoo lëë yag yegw nii ptsiibteel pidzy.
22 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
 —Kol kniladzy Dios. **23** Por nli xñen deelñee cho këb lo kiy re:
 “Bichee nu aan kukyab lo nistoo”,
 aan xkandy kik xaa, sink xniladzy tyub styoo xaa nii lëë nii xñee xaa kak, tsigo sako. **24** Por ngo lëën xñe lo do nii kchësy nii kñab to lo Dios, deelñee xniladzy to nii lëëw chaple to, lëëw kap to. **25-26** Aan tsiñee lëë do noyutiitsni Dios, kol knityladzy tol nii ngo xcombañer do lo do parñee ktsily pxosy to nii sob kpaa xtol do.

Xkyalwnabey Jesús

(Mt. 21:23-27 ; Lc. 20:1-8)

27 Tsiñee lëë xaa ptsiñ Jerusalén stub, lëë Jesús kwséeb leñ lidzy Dios, aan lëë xaa nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley, ni bla xaa kol big lo xaa **28**aan lëë xaa kwnabtiits chëb xaa:

—¿Cho bneetsy tiitspey lool par kuuñtsyeyoo kchë nii chuuñtsyeyoo?

29 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
 —Wi gak gaan dyon kñabiits tu cos lo do. Deelñee snë dow na, tsigo sniyaay cho xtiitspey chuuñtsyeyaa kchë cos re. **30** ¿Cho pxaal Juan dyon biid kchoobnis xaa? ¿Pe Dioso ote no chol meñ lo kislyu rew yak? Kol nëw dyon.

31 Tsigo lëë xaa go bislo ptilyiits lsa xñee xaa:

—Deelñee tyeesy no nii Dios pxaal xaa, kñë xaa lo no: “¿Penak tsigo bnilasty to nii bluuy xaa?” **32** Lëë deelñee tyeesy no nii chol meñ lo kislyu re pxaal xaa, no nii ktsyeb

no meñ, por kchësy meñ xniladzy nii nli xtiits Dios bluuy Juan.

33 Por ngo lëë xaa chëb lo Jesús:

—Ndondy noow.

Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Per ni naa ngo busy kniydy dyon cho xtiitspey chuuñtsyeyaa kchësy cos re.

Xcient xaa tsiiñ nii tir kok ntseeb

(Mt. 21:33-46 ; Lc. 20:9-19)

12 Lëë Jesús bislo beeñ kseedy meñ nonsyke con cuent xñee xaa:

—Tu xaa name beeñ pni xaa yag uv aan lëëw psuugw kwraly xaa, ni lëë xaa kwteeñ tu kyeech par kxii xaa uv tsiin kchoo viñ ni psaa xaa tu laañee klaa sob xaa par kyënap xaww.

'Loxsye ngo lëë xaa kwlootiñ lyu go lo bla xaa nii kuuñ xtsiño aan lëë xaa si sit. **2** Tsiñee lëë xtiemp uv kol, lëë xpixwano pxaal tu xmos siknab nii xyal xaa lo xaa nii beeñ tsiño. **3** Per lëë xaa tsiiñ psaksi xmos xaa, ptee xaa xcheñ xaa aan lëë xaa psonëz xaa singosy.

4 Tsigo lëë xpixwano pxaal stu mos, per xaa gosy kwlë xaa kik xaa ni kwlootsyetsy xaa xaa. **5** Pxaalak xaa stu xaa, lëël beetyak xaa xaa. Loxsye ngo lëë xaa pxaal stubla xaa. No cheñ xaa ptee xaa tsiiñ go, no gaa xaa beety xaa.

6 Lëë lultime lëë xaa pxaal yuub xiñ xaa nii mastre xleni xaa nladzy xaa: “Sak mbeñ xaa tsiiñ xiñganaa.”

7 Per lëë xaa tsiiñ go chëb lo xcombañer: “Lëë xaa re nak nii kyaani kchësy nii chap pxosy. Kol tsoo kuuty no xaa tsiin kako xcheñ no.” **8** Lëë xaa kwnaasy xaa, aan lëë

xaa beety xaa. Loxsye ngo lëë xaa kukchon xaa tublad chu kwaa nii no yag uv.

9 Tsigo lëë Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe né do dyon pe kuñ xpixwan uv? Tsi xaa wo aan kuty xaa xaa tsiiñ go ktee gaa xaa kwaa go lo stu meñ.

10 ¿Pe karty nayak klab to xkitsy Dios laañee xñee:

Lëë kyo nii psëeb meñ nii xsaa
yu byak tu kyo nii mastre
xkiiñ.

11 Lëë Dios beeñtsyey nrii aan xsee
no xtyon now?

12 Tsigo lëë xaa kokladzy nyoy
xoo xaa Jesús porñee byeñ xaa nii
contre lëë xaa pso Jesús cuent ko.
Per como ptsyeb xaa meñ, lëë xaa
psaan Jesús aan lëë xaa bi.

Lëë xaa fariseo chuñ Jesús preb

(Mt. 22:15-22 ; Lc. 20:20-26)

13 Loxsye ngo lëë xaa pxaal bla
xaa fariseo ni bla xaa nii nak ksa
Herodes lo Jesús parñee dyon tsaap
nyé Jesús tublan tiits nii nchilo
nguëékiy xaa Jesús. **14** Lëë xaa kwey
chëb xaa:

—Maestre, ndon noo nii nonsyke
tiitsli xñeel, xsaldyoo nii xñee meñ
porque xseedyoo xa chak meñ.
Liisy nli gaa na xluuyoo xa kpañ
ñe sinak xñabey Dios. ¿Pe nonguijal
dyon tizh noo lo xtisy Roma ote
nonguialdyo yak? ¿Pe stizh noo ote
tizhty noo yak?

15 Per lëë Jesús byeñ pe cos tsiiñ si
xaa aan lëë xaa chëb lo xaa:

—¿Penak nii chakladzy to kuñ do
naa preb? Kol têni tu pes lon dyon
parñee kanno.

16 Lëëw kuni xaa aan lëë Jesús
chëb:

—¿Cho nrii kë loo go ni cho lë kë
nu?

Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:

—Lëë xtisy Roma nii lë César kë
low.

17 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol ktee nii nak xcheñ César lo
César ni kol ktee gaa nii nak xcheñ
Dios lo Dios.

Aan ntseeb psee meñ go biñ nii
chëb Jesús.

Lëë meñ xñabtiits xa nak nii xpañ meñ kuty

(Mt. 22:23-33 ; Lc. 20:27-40)

18 Tsigo lëë bla xaa saduceo kwey
lo Jesús. Lëë xaa saduceo xñee
nii nlidy xpañ meñ kuty. Por ngo
kunabtiits xaa lo Jesús chëb xaa:

19 —Maestre, Moisés gon pkëë
nii deelñee ktsiilña tu xaapkiy aan
klyëddy kety xaa aan ksaandy xaa
mëëd lo tsiil xaa, no nii ktsiilña
betsy xaa kwanaa viud nii psaan
xaa parñee kap tsiil betsy xaa nii
kuty mëëd. **20** Per tu vuelt name tu
xaa kadzy betsy nak xaa aan lëë
xaa nii nak xaa kol lo xaa ptiilña,
per lëë xaa kuty aan kopty tsiil xaa
mëëd. **21** Tsigo lëë xaa nii so xitsy
xaa ptiilña kwanaa viud ko, per lëë
xaa kutyak aan kopty kwanaa go
mëëd. Singo gak ptsyool stu xaa.

22 Ksa kadzy xaa ptiilña, per ni tu
xaa psaandy mëëd. Lëë byalo wi
kwanaa go kuty. **23** Per lëë nana busy
tsiñee lëë xaa kpañ, ¿cho tsiil xaa
kak kwanaa go deel ksa kadzy xaa
ptiilña me?

24 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Nandy to pe xñee do, porñee xyuumbeydy to kitsy nii kë xtiits Dios ni xyuumbeydy to xkyalwnabey Dios. ²⁵Tsiñee lëë meñ kuty kpañ, ni mguiy ni kwnaa gaa ktsiilñady, sink lëë meñ nii kpañ kak sinak angly nii ncheno kpaa. ²⁶Xñee do lë nii nlidy xpañ meñ kuty. ¿Pe karty nayak klab to xcuent yakitsy nii noyek leñ libre nii pkëë Moisés laañee chëb Dios: “Naa nak xDios pxusykolt too do Abraham, ni pxusykolt too do Isaac ni pxusykolt too do Jacob”? ²⁷Aan Dios gon nakty xaa xDios meñ kuty, sink xDios meñ nii mbañ nak xaa. Ngo nii xñen nandy to pe xñee do.

Nii chakladzy Dios kuuñtsyey no
(Mt. 22:34-40)

²⁸Wi tu maestre ley nii no lady meñ biñ wtilytiits ko, ni biñ xaa nii ngui kwëb Jesúz lo xaa saduceo. Ngo nii lëë xaa kwnabiits chëb xaa:

—¿Cho nii xñabey Dios dyon kuuñtsyey no mastre non?

²⁹Tsigo lëë Jesúz kwëb chëb:
—Lëë nii xñabey Dios nii mastre non lo kchësyo nak nrii: “Biño meñ Israel, tugak Dios gon nak xDios no, kintre stu Dios. ³⁰Pkëstyoo xDioosoo tyub styool, tyub xkyalbiniil, ni tyub xkyalcheeñoo ni tyubñaa fuersy nii nol.”

³¹Ni xñabey Dios nii jkëstyool xcombañeeroo sinak nii xkëstyool lii. Porque jkëstyoo no Dios ni jkëstyoo no xcombañer no, nrii mastre non lo Dios.

³²Tsigo lëë maestre ley chëb lo xaa:

—Singow, maestre. Nli xñeel nii tugak Dios no ni kintre stu xaa.

³³Ni nii jkëstyoo ñe Dios tyub styoo ñe, ni tyub xkyalcheñ ñe, ni tyub fuersy nii no ñe, ni nii jkëstyoo ñe xcombañer ñe sinak lëë ñe, mastre nono que kchë ma nii chek lo pkoog ni kchë nii chiksakon meñ lo Dios.

³⁴Tsiñee kon Jesúz nii ngui no kik maestre ley go, lëë xaa chëb lo xaa:

—Xlyëëdre lëë klaa kñabey Dios lii.

Aan ni tu cho byaxtre tsigo nyabtiits pe stu cos lo Jesúz.

¿Cho lo xtiyy sëëd Crist?

(Mt. 22:41-46 ; Lc. 20:41-44)

³⁵Lëë Jesúz noyuuñ kseedy meñ leñ lidzy Dios aan lëë xaa kwnabiits chëb xaa:

—¿Penak dyon nii xñee maestre ley nii lo xtiyy rey David sëëd Crist?

³⁶Per con lëë Kyalbini Ntson cheñ Dios na beeñ knee rey David chëb xaa:

Chëb Dios lo xaa nii xñabey naa:

“Kwsob kwin nëzli axte nii tsitsiñ tse nii lëël kñabey kchë lo meñ nii xlëë lool.”

³⁷¿Xa kñabey Crist rey David deelñee lo xtiyy rey David pchoo Crist?

Aan tyub styoo kchësy meñ go pkëëtyag xiwseedy Jesúz.

Nii chuuñtsyey maestre ley

(Mt. 23:1-36 ; Lc. 11:37-54 ; 20:45-47)

³⁸Lo xiwseedy Jesúz xñee xaa:

—Kol kap cuent lo maestre ley, por xtsiladzy xaa kakw xaa kchë ladx non ni xtsiladzy xaa jkëéptyux meñ xaa laañee ktsyoooltyee meñ xaa lo kiy. ³⁹Xyub xaa skan leñ ktoo laañee xsyob meñ non ni tsiñee chi xaa tu wagw xyubpee xaa sob xaa

laañee kan meñ xaa. ⁴⁰Ni xla xaa lidzy kwnaa viud, aan parñee këb meñ nii tir buen xaa xsyo xaa chool xaa tu lay nii xyaldy kaa. Por ngo mastre ksaksi Dios xaa.

Tumi nii kwloo kwnaa viud alcansiy
(Lc. 21:1-4)

⁴¹Lëë Jesús kwsob laañee sob alcansiy xuy xaa xko meñ tumi leñ alcansiy ni chan xaa xtsiñ meñ rikw nii xko tub yox tumi leñ alcansiy. ⁴²Tsiñee lëë tu kwnaa viud nii tir prob ptsiñ, lëë me kwloo chop centab cobre nii xisy non leñ tu alcansiy. ⁴³Tsigo lëë Jesús kwtsyetsy xpëëdscuel aan lëë xaa chëb lo xaa:

—Nli xñen lo do nii nroobre tumi nii kwloo kwnaa viud re alcansiy que kchë nii kwloo meñ. ⁴⁴Porque kchësy meñ xtee tumi nii xkiñtre lo meñ, per lëë me lo xkyalprob me, lëë me ptee kchësy tumi nii nseñ me.

**Lëë Jesús xñee nii lëë lidzy Dios
nitylo**
(Mt. 24:1-2 ; Lc. 21:5-6)

13 Tsiñee lëë Jesús pchoo lidzy Dios, lëë tu xpëëdscuel xaa chëb:

—iMaestre, buy gaanoo xaatke ngol kchë kyo gue ni xaatke ngui kchë yu gue!

²Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Chanoo kchë yu ngol re lë? Per ni tu kyo kyaandy lady xcombañero. Kchësyo nitylo.

Kyalnë nii tedy meñ
(Mt. 24:3-28 ; Lc. 21:7-24 ; 17:22-24)

³Loxsye ngo lëë Jesús si kiy nii lë Olivos aan lëë xaa kwsob chex

kiy laañee nyoo lidzy Dios. Siko sob xaa tsi lëë Pedre, Jacob, Juan ni Ndresy kwnabiits tsilaan lo xaa chëb:

⁴—Chakladzy noo nii kñëél loo noo pa wor kak kchë nii kwneel. ¿Ni xa mod kyeeñ noo nii lëëw mer kak?

⁵Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Kol kap cuent parñee ni tu cho jkëëtidy lëë do. ⁶Por ndaly xaa nii jkiiñ lén kiid aan kñë xaa nii lëë xaa nak Crist, ni skëëti xaa ndaly meñ.

⁷Tsiñee kon do nii lëë tily chak nëz re nëz rek, ktsyebyt to, porque singo no nii kako. Per nitylody kaa kislyu. ⁸Porque lëë kyedzy ktily lsa ni lëë xaa xñabey ktily lsa. Ni ndaly laañee kni xu ni lëë kpiñ tso. Lëë kchë kyalnë go tsigo kal bislo.

⁹Ligier kol kak. Por lëë meñ tsikso lëë do lo xaa xñabey ni lëë meñ kiñ lëë do leñ ktoo. Ni lëë do tsinee lo xtisy ni lo rey por naa. Siko lëë do kñee xtitsaa lo xaa. ¹⁰Por antes nii nitylo kislyu, lëë kchë meñ nii nche lo kislyu kon xtiits Dios nii xteelaa.

¹¹Ni pe tsinidy kik to nii dyon pe kñee do tsinée lëë meñ tsini lëë do lo xaa xñabey, sink kol nee nii kñë Dios lo do wor go, porque lëdy to kñee, sink Kyalbini Ntson cheñ Dios kñee. ¹²So tse nii lëë meñ kñabey kety betsy ni so tse nii misme

pxosy meñ kñabey kety meñ. Ni so gaa tse nii lëë xaa wiñ kak niladzy pxosy aan lëë xaa kñabey kety xaa. ¹³Kchësy meñ klëë lo do porñee xsoob to xtitsaa. Per deelñee kxekw to te do kchë lo kyalnë go, stelaa do.

¹⁴Tsiñee kan do nii lëë nii ntseeb nii xntitylo noyak laañee nody nii

kako, tsigo kchësy to nii no do Judea no nii kxooñ do tsép to kiy. (Deel xlab to nrii, kol ktee nii kyeñ dow.) **15** Ni deelñee so do kik lidzy to tse go, kyejty to par pe kwii do. **16** Ni deelñee nche do tañ, kpikechedy to par tsikxi do xab to. **17** iBrob kchë kwnaa nii nak xiñ tse go o kwnaa nii xkadzy kaa xiñ! **18** Kol nab lo Dios nii kakty kchësy nrii mëe nii chakanal. **19** Porque tse go lëë meñ tedy kyalnë dox nii karty te meñ destye nii kwleek Dios kislyu, ni kpikechedre gaa kan meñ kyalnë dox ko loxsye tedyo. **20** Aan deelñee kuuñ ktopyt Dios tiemp ko, ni tu cho telaady. Per lëew kuuñ ktop xaa porñee xkëstyyo xaa meñ nii kwle xaa.

21 Deelñee cho kñë lo do tse go: "Kol kuy gaanoo, lëë Crist so nu", o "Lëë gaa xaa so ske", knilasty tow. **22** Por ndaly kchë xaa wnee xuuy nii kiid kñë lo do nii lëë xaa nak Crist, ni kñë xaa nii lëë xaa sëedni xtiits Dios, ni suuñtsyey xaa milagre ni kyalntson parñee jkëeti xaa meñ nii kwlel Dios deelñee steedyo tiits. **23** Per lëë do ligier kol kak, por lëen niyle lo do kchë nii kak.

Lëë mguiy nii pxaal Dios kpikechedy

(Mt. 24:29-35, 42-44 ; Lc. 21:25-36)

24 Tsi lëë kchë kyalnë dox ko lox tedy, lëë lo ngebidz jkyey, ni lëë mëe kyuuy, **25** ni lëë mëly kchingaa leñ kpaa ni lëë kchë nii no leñ kpaa kni.

26 Chëbak Jesús:

—Naa nii nakaa mguiy nii pxaal Dios, lëë meñ kan kchukën lo xkey con tu kyalwnabeyaa ni tu kyalntsonaa. **27** Lëen kxal xanglyaa tsiktop kchësy meñ nii kwlelaa tyubñaa lo kislyu.

28 Kol kseedy xcuent yag yegw: Tsíñee lëë xikwo xkë peñ, aan lëë xiplago xchukë, xyeñ do nii lëë xtiemp kyo sëed yob. **29** Singo gak tsíñee kan do nii lëë kchë cos re noyak, syeñ do nii lëen mer kyely. **30** Ni xñen lo do nii antes nii tedy kchë meñ nii no natiemp lëë kchë cos re kak. **31** Stedy kpaa ni stedy kislyu, per lëë xtitsaa tejtyo.

32 Per lëë tse nii kako ni wor ni tu cho nandyo, ni angly nii ncheno kpaa. Ni naa nii nakaa mguiy nii pxaal Dios nandyno. Xaktyee Tat Tios nano.

33 Ligier kol kwe ni kol kwena por nandy to pa wor tsitsib tse go. **34** Nak kchë nrii sinak tu xaa nii no nëz tsi tu tañ sit, aan antes nii kchoo xaa lëë xaa xsaan tsíñ nii kuñ catu xmos xaa, ni lëë xaa xso tu xaa nii kyënap chu puert. **35** Singo tsigo busy, kol kwena, porque nandy to pa wor klapñ xpixwan yu, deelñee xkyeysye lyuw, o wrol gaa kyoolo, o worñee gaa xpetsy nguidy kolo o xyeñsyé kaa taño. **36** Toontlaa kolpsye klapñ xaa aan jkaa do lo mgaal. **37** Nii xñe gakaa lo do xñen lo kchësy meñ: Kol kwena.

Lëë xaa xñabey xyub xa jkaa Jesús

(Mt. 26:1-5 ; Lc. 22:1-2 ; Jn. 11 :45-53)

14 Schop kpidz chak falt kak paskw. Lo lni go chaw meñ Israel kyaxtily nii xkyëdy levadur. Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë maestre ley bislo xyub mod dyon xa kñaasy xaa Jesús par kuty xaa xaa. **2** Per lëë gak xaa xñee:

—Kñaasty no xaa na lni parñee kak nxoldy meñ.

**Lëë tu kwnaa xkyëëb aceit lo kik
Jesús
(Mt. 26:6-13 ; Jn.12 :1-8)**

³Lëë Jesús kwey Betania lidzy Simoñ nii kwlañ kyalkits nii lë lepra. Lëë xaa sob lo mezħ noyaw xaa tsinnee lëë tu kwnaa ptsiñ noy tu bot. Kaktsësyo tub clasy aceit nii xlyaa nex. Tir nyazh non clasy aceit ko. Lëë me pxaly bot ko aan lëë me kwtëëb aceit nii xlyaa nex ko lo kik Jesús. **⁴**Per no bla xaa nii nche siko blëë aan xñee xaa lo xcombañer xaa:

—¿Penak lika kwxiñ aceit nii xlyaa nex re? **⁵**Nchilopee ndyw mansye tson kyoow denario par kak meñ prob yudar.

Aan blëë xaa lo kwnaa go.

⁶Per lëë Jesús chëb:

—Kol ksaan me. ¿Penak chisyeedy to me? Buen beeñ me. **⁷**Por tugak gon kan do meñ prob, aan schiloo gaa kuñ do meñ prob yudar tsinnee klyáño styoo do, per naa gon lëdy tugak tson lady to. **⁸**Lëë kwnaa re beeñtsyey nii pchilooyee lo me. Lëë me kwtëëb aceit nii xlyaa nex re ladyaa parñee tsel xixkwaa xcuerpaa tse nii lëën jkyeetsy. **⁹**Nli xñen lo do nii kchë laañee kluuy meñ xtiits Dios nii xteelaa tyub lo kislyu, lëë meñ kutiits nii beeñtsyey kwnaa re parñee ksaladzy meñ me.

Lëë Judas xyub xa jkaa Jesús ña xaa xñabey

(Mt. 26:14-16 ; Lc. 22:3-6)

¹⁰Lëë tu xpëëdscuel Jesús nii pcholé Judas Iscariote kuneet lo xaa nii xñabey lo pxosy parñee këb xaa dyon xa jkaa Jesús. **¹¹**Tsiñee lëëw

biñ xaa xñabey, per nli busy ble xaa, aan lëë xaa chëb nii stee xaa tumi lo Judas. Tsigo lëë Judas bislo byub dyon xa jkaa Jesús lo xaa xñabey.

Lëë Jesús chaw xtsee ksa xpëëdscuel
(Mt. 26:17-29 ; Lc. 22:7-23 ; Jn.13 :21-30 ; 1Co.11 :23-26)

¹²Tse nii chislo lni nii chaw meñ Israel kyaxtily nii xkyëdy levadur, ni tse nii chuty meñ mëkwxiliy nii ktyaaw paskw, lëë xpëëdscuel Jesús kwnabiits chëb:

—¿Pa chakladzyoo nii kyokuuñloo noo nii tyaw xtsee no na paskw?

¹³Tsigo lëë Jesús pxaal chop xpëëdscuel chëb xaa:

—Kol tsi leñ kyedzy. Siko lëë do kan tu xaa nii noy tub che nis. Kol tsinal xaa, **¹⁴**aan laañee sëëb xaa, kol këb lo xpixwan yu: “Lëë maestre xñabtiits: ¿Pa sob yu laañee kaw xtseen na paskw ksa xpëëdscuelaa?” **¹⁵**Lëë xaa kluuy tu yu ngol nii sob kik lidzy xaa, xixkwaalew. Siko kol kuuñlo nii tyaw xtsee no.

¹⁶Lëë xpëëdscuel xaa si. Tsiñee lëë xaa ptsiñ leñ kyedzy, lëë xaa kon xaa go sinak nii chëëbpee Jesús, aan lëë xaa bislo beeñlo xaa nii kaw xtsee xaa paskw.

¹⁷Tsiñee lëë lyu pkyey lëë Jesús ptsiñ leñ yu go ksa xpëëdscuel xaa.

¹⁸Lëë xaa nche sob lo mezħ kayaw xaa, tsiñee lëë Jesús chëb:

—Xyeñpaa nii misme tu do jko naa ña xaa xñabey.

¹⁹Tsigo mban ptee styoo ksa xpëëdscuel Jesús aan lëë xaa bislo tuga xaa xñabtiits xñee xaa:

—¿Pe lëdy naaw?

²⁰Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Tu xaa nii no lady ksa tsiipchop tow. Lëë xaa noyaw leñ tu kyonaa.
21 Naa nii nakaa mguiy nii pxaal Dios, lëë meñ kuty naa ni lëën teedy kaa kchë nii no teedyaa sinak nii këpeew leñ kitsy nii kë xtiits Dios. Per ibrob xaa nii jko naa ña xaa xñabey! Masy buen nyi xaa nyaldy xaa.

22 Aan mente lëë xaa ncheyaw, lëë Jesús kwseñ kyaxtily, aan loxsye pteedy xaa skizh lo Dios, lëëw beeñ grol xaa aan lëëw pteedy xaa lo xpëëdscuel xaa chëb xaa:
 —Kol kawo, xcuerpno.

23 Ni lëë xaa kwseñ tu vas nii no viñ, aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëëw ptee xaa kow xpëëdscuel xaa. **24** Tsigo lëë xaa chëb:

—Tu cheñaa nríi kow do. Lëëw kxee parñee kak nyoo nii xkëstyoon lëë do ni xkëstyoon kchësy meñ.
25 Nli xñen lo do nii kidraa viñ axte ktsiñ tse nii kin viñ kub kpaa laañee sob Dios.

Lëë Pedre xñee nii ksaandy xaa Jesús

(Mt. 26:30-35 ; Lc. 22:31-34 ; Jn. 13 :36-38)

26 Loxsye biily xaa lëë xaa si kiy nii lëë Olivos. **27** Siko lëë Jesús chëb:
 —Kchësy to ksaan naa. Sinrii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios: “Lëën kuty meñ nii xkyénap mëkwxiily, aan lëë ma kchoots klyaal.” **28** Per tsiñee lëën kpañ, kloon ka Galilea lo do.

29 Tsigo lëë Pedre chëb:
 —Nikxe kchësy xcombañeraa ksaan lii, per naa ksandyaa lii.
30 Per lëë Jesús kwëb chëb:
 —Nli xñen lool nii na kyool kazh, antes nii jkwetsy nguidy kol chop

vuelt, lëël këb nii xyuumbeydyoo naa.

31 Per lëë Pedre tugak kwnee:
 —Nikxe ketynin lii, këbyaa nii xyuumbeydyaa lii.
 Aan ksa xpëëdscuel xaa kwnee singo.

Lëë Jesús chutiitsni Dios Getsemaní

(Mt. 26:36-46 ; Lc. 22:39-46)

32 Loxsye ngo lëë xaa ptsiñ tu laañee lë Getsemaní, aan lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:
 —Kol sob nu mente lëën kakutiitsni Dios.

33 Lëë xaa sini Pedre, Jacob ni Juan, aan lëë xaa bislo pteenë xaa ni mban kok xaa, **34** ni lëë xaa chëb:

—Mban xtee kyalkuty styoon. Kol kwës nu dyon aan kol kwena.

35 Tsigo lëë Jesús si par kaan xisy wiñ, lëë xaa kot ndooslo lo lyu, aan lëë xaa kwnab lo Dios nii xaatsye ntsiñdy kyalnë go, **36** xñee xaa:

—Tat Tios, par lool kchësyo xchilo. Pteelaa naa lo kyalnë re. Per kuuñtsyeydyoo nii chakladzyaa, sink nii chakladzyoo.

37 Tsi lëë xaa bikche lëë ksa tson xpëëdscuel xaa nii kuni xaa nche nixyesy. Ngo nii lëë xaa chëb lo Pedre:

—Simoñ, ¿nixyesyoo lë? ¿Pchilody nawen siquier xisy wiñ nsyob naal?

38 Kol kaa na ni kol kutiitsni Dios parñee jkaaldy xaatox to. Ndaan no styoo do, per lëë lady to mban now.

39 Lëë xaa si stub, aan lëë xaa bitiitsni Dios. Misme tiits nii kwnee gak xaa klo kwnee xaa stub. **40** Tsiñee lëë xaa bikche, lëë xpëëdscuel xaa nche nixyesyak, porñee lika xtiib lo xaa lo mgaal.

Aan nandy xaa pe këb xaa. ⁴¹Lëë xaa kwey stub. Lëëw byoon gaa vuelt. Lëë xaa chëb:

—¿Pe bii nche nixyesy to nawen ni nche kxiladzy to? Lëëw na, lëë wor kutsiñ nii lëë mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ ngoptol. ⁴²Kol tsische, kol tsoo, por lëë xaa nii jko naa ña xaa xñabey sëëd kexle.

Lëë meñ xñaasy Jesús

(Mt. 26:47-56 ; Lc. 22:47-53 ; Jn. 18 :2-11)

⁴³Lëë Jesús bii nonee tsiñee lëë Judas, tu xaa nii wi kwyo lady xpéedscuel xaa, ptsiñni tubtsoon meñ nii noy spad ni yag. Lëë meñ nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley, ni meñ kol pxaal kchësy meñ go.

⁴⁴Lëë Judas chëb kazh lo meñ go:
—Xaa nii nagon kawaa tu pxit kwesy, xaa gow. Kol naasy xaa aan kol koy xaa. Klaady to xaa.

⁴⁵Singo big xaa lo Jesús chëb xaa:
—Maestre.

Ptee gaa xaa tu pxit kwesy Jesús.

⁴⁶Tsigo lëë meñ kwnaasy Jesús aan lëë meñ biy xaa.

⁴⁷Per lëë tu xaa nii so siko kwlii xispad aan lëë xaa pchug tyag tu xmos xaa nii xñabey lo pxosy.

⁴⁸Tsigo lëë Jesús kwnabtiits lo meñ chëb:

—¿Penak nii sëëdnaasy to naa con spad ni con yag, sinak nawen nyakaa tu ngbaan? ⁴⁹Ksatyee tse kwson lady to leñ lidzy Dios beeñ ksedyaa meñ, aan kwnaasty to naa. Per lëë kchësy nríi chak parñee teedyaa nii kë leñ xkistsy Dios.

⁵⁰Tsigo so gak Jesús. Lëë xpéedscuel xaa pxooñ.

⁵¹Per lëë tu xaa yeeñ sinal, mbixsy xaa tublë ladx, aan lëë

meñ kokladzy nyaasy meñ xaa,

⁵²per lëë xaa blaa ladx ko aan lëë xaa pxooñ nëb kidy xaa.

Lëë Jesús so lo xaa xñabey

(Mt. 26:57-68 ; Lc. 22:54-55,
63-71 ; Jn. 18 :12-14, 19-24)

⁵³Tsiñee lëë meñ ptsiñni Jesús lo xaa nii mastre non lo pxosy, lëë kchë xaa nii xñabey lo pxosy, ni xaa kol ni maestre ley ptyop. ⁵⁴Ni nikxe gaa sit sit kusal Pedre, per lëë xaa ptsiñ axte lo xley xaa nii mastre non lo pxosy, aan lëë xaa kwsob xtsëe xaa chu ki ksa xaa xaa nii xkyënäp lidzy Dios.

⁵⁵Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni kchë xaa non xyub dyon pe jkëëkiy xaa Jesús parñee kñab xaa kety Jesús. Per ptsyoldy xaa pe nguëëkiy xaa xaa. ⁵⁶Porque nikxe ndaly meñ pkots tiits kizh xaa, per xaal xaal kwnee cad meñ. ⁵⁷No meñ kuso pkëëkiy xaa cos nii nlidy kwnee xaa, xñee meñ:

⁵⁸—Ptsyon noo kwnee xaa nii lëë xaa knitylo lidzy Dios nii psaa meñ lo kislyu re aan tsonak kpidz me lëë xaa ksaalo stu nii ksaady meñ lo kislyu re.

⁵⁹Per ni tu meñ nii kwnee së lidy xtiits.

⁶⁰Tsigo lëë xaa nii mastre non lo pxosy kwso grolyee lady meñ aan lëë xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Penak nii xñeedyoo? ¿Pe nli kchë nii xkëëkiy meñ re lii?

⁶¹Per kwneedy Jesús. Tsesy kwso xaa. Ni tu pe chëbty xaa. Tsigo lëë xaa nii mastre non lo pxosy bikche kwnabtiits stub chëb:

—¿Pe nli nii lii nak Crist, mguiy nii no kxaal Dios?

62Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nliw, naa nak mguiy nii pxaal Dios. Ni sanak to lëën sob kwi Dios næzli, ni tsiñee lëën kchukë lo xkey kyelyaa lo kislyu re stub.

63Tsiñee lëë xaa nii mastre non lo pxosy biñ ngo, lëë xaa pchos xab xaa porñee singootyee blëë xaa aan lëë xaa chëb:

—¿Pa jkiiñre gaa no meñ nii jkëekiy xaa? **64**Lëë do gon biñ xaatee ntseeb kchë tiits nii kwnee xaa. ¿Pe në do dyon xa kak xaa?

Tsigo kchësy meñ chëb no nii kety xaa.

65Wor go kazh lëë meñ bislo pchoo mxeñ xaa, ni lëë meñ ptse lo xaa, aan loxsye xtee meñ cheñ xaa, xñee meñ:

—iKwnë dyon cho kwtiñ lii!

Ni lëë xaa nii xkyenap leñ lidzy Dios byaasy lo xaa.

Lëë Pedre xñee nii xyumbeydy xaa Jesús

(Mt. 26:69-75 ; Lc. 22:56-62
; Jn.18 :15-18, 25-29)

66Lëë Pedre so lo ley tsiñee lëë tu kwnaa nii xkyë xtsiñ xaa nii mastre non lo pxosy kwtedy. **67**Aan tsi lëë me kon nii lëë Pedre no ktsëe chu ki, lëë me buy lo xaa aan lëë me chëb:

—Wil lë kwënal Jesús meñ Nazaret.

68Tsigo lëë Pedre chëb:

—Lëdyo, xyumbeydyaa meñ go ni nandyaa pe cos xñee.

Aan lëë xaa pchoo ley laañee xsyëeb meñ. Tsigo lëë tu nguidy kol pkwetsy. **69**Lëë kwnaa go buy lo Pedre stub aan lëë me bislo bitiits mew lo meñ xñee me:

—Wi meñ gue nak ksa Jesús.

70Per lëë xaa bikche gak chëb xaa lëdyo. Kok xtsedyako lëë meñ nii nche siko chëb lo Pedre stub:

—Nli gaa na wil lë nak ksa Jesús, porque xaa Galilea nakoo.

71Tsigo lëë Pedre bislo xkon Dios xñee:

—Xyumbeydyaa xaa gue. Nandyaa cho xñee do.

72Aan wor go kazh lëëw pchop vuelt nii lëë nguidy kol no jkwetsy, lëë Pedre gaa psaladzy nii chëb Jesús lo xaa: “Antes nii jkwetsy nguidy kol chop vuelt, lëël këb nii xyumbeydyoo naa tson vuelt.” Ngo nii lëë xaa bislo biiñ xaa.

Lëë Jesús so lo Pilat

(Mt. 27:1-2, 11-14 ; Lc. 23:1-5 ; Jn.18 :28-38)

15 Tsiñee lëë lyu byaani lëë xaa nii xñabey lo pxosy, ni xaa kol, ni maestre ley ni kchësy xaa non ptyop. Lëë xaa pxituu Jesús aan lëë xaa kuni xaa lo Pilat. **2**Lëë Pilat kwnabtiits lo Jesús chëb:

—¿Pe lii nak xrey meñ Israel?

—Lii në nii naaw —chëb Jesús.

3Ndaly nii pkëekiy xaa nii xñabey lo pxosy xaa. **4**Lëë Pilat bikche kwnabtiits lo xaa chëb:

—¿Penak nii xñeedyoo? Buy gaanoo blaktre nii xkëekiy kchë xaa gue lii.

5Per ni tu pe kwneedy Jesús. Tsi kon Pilat ngo, ntseeb psee styoo xaa.

Lëë Jesús no skuib par kety xaa

(Mt. 27:15-31 ; Lc. 23:13-25 ; Jn.18 :38-19:16)

6Mer lni xlaa Pilat tu xaa nii no skuib, tu xaa nii kñab meñ kyedzy.

7Lëetyee leñ tse go lëë tu xaa nii

lē Barrabás no skiib ksa stubla xaa ntseeb porñee kukyeety xaa meñ worñee ptilyni xaa xaa xñabey.

⁸Lëe meñ kunab lo Pilat nii kлаa xaa tu xaa nii no skiib sinak nii chuuñtsyey xaa cad iz. ⁹Tsigo lëe Pilat kwéb chéb:

—¿Pe chakladzy to nii klaan xrey meñ Israel?

¹⁰Porñee byeñ xaa nii por kyalmbidy kwnaasy xaa nii xñabey lo pxosy Jesús. ¹¹Per lëe xaa nii xñabey lo pxosy pkiily meñ parñee kñab meñ laa Barrabás. ¹²Lëe Pilat kwnabtiits chéb:

—¿Xa kuñaa xaa nii xñee do xrey meñ Israel tsigo?

¹³Tsigo kchësy meñ kwchuptsyé xñee:

—iPkëe xaa lo crusy!

¹⁴Tsigo lëe Pilat chéb:

—¿Per pe cos nak xtol xaa?

Per lëe meñ bikche kwchuptsyé stub xñee:

—iPkëe xaa lo crusy!

¹⁵Tsigo lëe Pilat, como kokladzy xaa nyaan buen xaa lo meñ, lëe xaa blaa Barrabás. Aan loxsye kwnabey xaa ptee meñ cheñ Jesús, lëe xaa kwloo xaa ña meñ nii jkëe xaa lo crusy.

¹⁶Lëe bla soldad kuni Jesús chu yulyey aan siko lëe kchë soldad ptyop. ¹⁷Lëe xaa pkakw Jesús tu ladx nixñë yë ni lëe xaa psoob tu coron kitsy kik xaa. ¹⁸Loxsye ngo lëe xaa bislo kwchuptsyé xaa xñee xaa:

—iByinayk xrey meñ Israel!

¹⁹Ni pxob soldad yag kik Jesús, ni pchoo mxeñ soldad xaa, ni psroxib xaa lo Jesús sinak nii xsoxib meñ lo tu xaa non. ²⁰Loxsye kwtsityni xaa

Jesús, lëe xaa kwlii ladx nixñë yë go lady xaa aan lëe xaa pkakw xaa mer xab xaa. Tsigo lëe xaa sini xaa par jkëe xaa xaa lo crusy.

Lëe soldad xkëe Jesús lo crusy

(Mt. 27:32-44 ; Lc. 23:26-43 ; Jn. 19 :17-27)

²¹Lëe tu xaa kyedzy Cirene nii lë Simoñ bikche tañ. Alejandro ni Rufo nak xiñ xaa. Aan tsiñee lëe xaa kwtedy kexka laañee nche meñ, lëe soldad pkoy xoo xaa xicrusy Jesús.

²²Lëe xaa kuni Jesús tu laañee lë Gólgota. (Lëe tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Laañee no tsit kik meñ kuty.) ²³Siko lëe xaa pteedy viñ nii nots tub clasy kizh nii lë mirra lo Jesús, per kowdy Jesúso. ²⁴Loxsye ngo lëe xaa pkëe xaa lo crusy. Ni lëe soldad kwloo xab Jesús rif parñee dyon pe cos kchhal catu xaa.

²⁵Las nueve nak sily nii pkëe xaa Jesús lo crusy. ²⁶Pkëe xaa blalan tiits kik xicrusy Jesús laañee xñee penak kë xaa lo crusy, xñew sinrii: “Xrey meñ Israel.” ²⁷Wi chop ngbaan kwë ksa xaa lo crusy, tu xaa nëzli, stu xaa nëzpeg.

²⁸Pkab Jesús lady meñ mal sinak nii këpeew leñ kitsy nii kë xtiits Dios.

²⁹Kchësy meñ nii xtyedy laañee kë Jesús lo crusy xkotsyetsy ni xtsiyy kik xñee:

—¿Pe chanlo na?, lii nii xchonoo lidzy Dios aan tsonak kpidz lëew tse xsoblil stub. ³⁰Pteelaa lii ni byety lo crusy.

³¹Singo gak kwtsityni xaa nii xñabey lo pxosy xaa ni maestre ley xñee xaa:

—Pteelaa xaa stu meñ, per chilody kteelaa xaa lëe xaa. ³²No nii kyety

xaly Crist ke lo crusy nina kazh parñee kniladzy no nii nli lëë xaa nak xrey meñ Israel.

Aan axte wi chop ngbaan nii kwë kwi xaa lo crusy kwlootsyetsy xaa.

Xkyalkuty Jesús

(Mt. 27:45-56 ; Lc. 23:44-49 ; Jn.19 :28-30)

33Tsiñee lëë xwe ngbidz kol lëë kislyu pkyey aan lëëw byaani axte las tres wor wtse. **34**Aan mismé wor go lëë Jesús kwchuptsyë xñee xaa:

—Eloi, Eloi, ¿lema sabactani?
(Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Tat Tios, Tat Tios, ¿penak nii psaanoo naa?)

35Lëë bla xaa nii nche siko biñ nii kwnee Jesús aan lëë xaa chëb:

—Kol kon gaa, profet Elías xkwetsy xaa.

36Tsigo lëë tu xaa nii so siko lëenlëdy kujkadz tulblé sponj lo viñ la. Lëëw psoob xaa lo tulblé punt yag aan lëëw ptsig xaa lo Jesús parñee nyi Jesúso, xñee xaa:

—Kol ksaan xaa dyon pe siid klity Elías xaa lo crusy.

37Per lëë Jesús kwchuptsyë nguidzy aan lëë xaa kuty. **38**Ni lëë ladx nii kë leñ lidzy Dios pchos nsoli. **39**Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo kchë soldad nii nche siko kon xa kuty Jesús, lëë xaa chëb:

—Nli nii Xiñ Dios nak mguiy re.

40Wi bla kwnaa nche sit xuy. Lady kchë kwnaa go no María Magdalena, ni Salomé, ni Mariy. Xiñ Mariy nak Jacob xaa nii nak xaa nyab ni José. **41**Lëë ksa kwnaa re beeñ xyudar Jesús worñee kwyo xaa nëz Galilea. Ni ndaly re kchë kwnaa nii ptsiñ Jerusalén ksa Jesús nche siko.

Lëë Jesús xkyeetsy

(Mt. 27:57-61 ; Lc. 23:50-56 ; Jn.19 :38-42)

42Tsiñee lëë tse go ptsye lëë meñ no wxixkwa par tse nii xiladzy meñ lo tsiñi. **43**Lëë José xaa kyedzy Arimatea kwloo valor lo aan lëë xaa kunab xcuerp Jesús lo Pilat. Wi xaa nak tu xaa non Israel, ni wi gaa xaa këmbës nii lëë Dios kñabey. **44**Ntseeb psee Pilat biñ xaa nii lëë Jesús tse lox kuty. Lëë xaa kwtsyetsy xaa nii xñabey lo soldad parñee kñabtiits xaa dyon pe nliw. **45**Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo soldad chëb nii nliw, lëë Pilat ptee tiitspey tsiklity José xcuerp Jesús lo crusy. **46**Tsigo lëë José kusi tulblé ladx rusy, lëë xaa blity xcuerp Jesús lo crusy aan lëëw pchal xaa ladx ko. Loxsye ngo lëë xaa kujkeetsy Jesús leñ tu paa nii ndeeñ lo kyo. Ptse gaa xaa chu paa con tu kyo. **47**Aan lëë María Magdalena ni Mariy xñaa José kon pa pkyeetsy Jesús.

Lëë Jesús xpañ

(Mt. 28:1-10 ; Lc. 24:1-12 ; Jn.20 :1-10)

16 Tsiñee lëë tse nii chak wxiladzy kwtedy, lëë María Magdalena, ni Mariy xñaa Jacob, ni Salomé kwxii aceit nii xlyaa nex par tsilo mew lady Jesús. **2**Lëë byaani lyu silyga, xlyañ lik ngbidz, lëë me tse ptsiñ chu paa. **3**Xñeesy me lo xcombañer me:

—¿Cho lë nii kob kyo nii xoob chu paa na?

4Per tsi lëë me buy, kon me nii xoobtre kyo nii ntse chu paa xlugaro. **5**Tsiñee lëë me kwsëeb leñ paa, lëë me kon tu xaa xab rusy nii sob nëzli, aan lëë me ptsyeb ksa

me. ⁶Per lëë xaa xab rusy ko chëb lo me:

—Ktsyebty to. Nanaa nii lëë do xyub Jesús Nazaret, xaa nii kwë lo crusy. Per lëë xaa pañ, kindy xaa. Kol kuy gaanoo nu pxoob xaa. ⁷Kol kyey aan kol këb lo xpëëdscuel me, per yuub lo Pedre kol këb nii lëë Jesús tse si Galilea. Siko lëë xpëëdscuel me kan me sinak nii chëëbpee me.

⁸Tsigo lëë kwinaa go bi wxooñ chu paa xisy me lo tseb. Aan ni tu pe chëbty me, porñee tir ptsyeb me.

Lëë Jesús xyaklo lo María Magdalena
(Jn. 20:11-18)

⁹Loxsye pañ Jesús tse tminkw sily, lëë xaa byaklo klo lo María Magdalena. Leñ styoo kwinaa go kwlii xaa kadzy kyalbini mal penaadle. ¹⁰Lëë me kuni tiits lo kchë meñ nii kwënal Jesús. Mbansye ncheyoon kchë meñ go. ¹¹Tsiñee lëë meñ go biñ nii lëë Jesús mbañ, ni biñ meñ go nii lëë Mariy kon xaa, bnilasty meñ gow.

Lëë Jesús xyaklo lo chop xpëëdscuel xaa
(Lc. 24:13-35)

¹²Loxsye ngo lëë Jesús byaklo lo stu mod lo chop xpëëdscuel xaa nii no nëz si tañ. ¹³Lëë chop xaa go kukni tiits lo stubla xpëëdscuel xaa, per bnilastyak xaaaw.

Lëë Jesús xyaklo lo ksa tsiiptub xpëëdscuel

(Mt. 28:16-20 ; Lc. 24:36-49 ; Jn. 20:19-23)

¹⁴Loxsye ngo lëë Jesús byaklo lo ksa tsiiptub xpëëdscuel. Lëëtyee lëë xpëëdscuel xaa nche sob lo mezhan kayaw. Kwëntseeb Jesús lo xaa porñee singootyee nguidedzy styoo xaa ni porñee bnilasty xaa xtiits meñ nii chëb nii lëë Jesús pañ. ¹⁵Ni chëb xaa:

—Kol tsi tyub lo kislyu aan kol kluuy xtiits Dios nii xteelaa kchësy lo meñ. ¹⁶Kchë meñ nii kniladzy xtiits Dios ni chobnis telaa lo xtol, per lëë meñ nii knilasty xtiits Dios, lëë meñ go nitylo lo xtol.

¹⁷Kyalntson re kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtiits Dios: Con xtitsaa kwii meñ kyalbini mal ni kñee meñ stu tiits kub, ¹⁸ni nikxe gaa señ meñ go möél ni ki meñ go ngwaan, pe kakty meñ go. Ni tsi lëë meñ go kxob ña lady meñ xsyaknë, lëë meñ xsyaknë kyak.

Lëë Jesús xyëp kpaa

(Lc. 24:50-53)

¹⁹Loxsye kwnee Jesús lëë xaa byëp kpaa aan lëë xaa kwsob kwi Dios nëzli par kñabey xaa. ²⁰Tsigo lëë xpëëdscuel xaa pchoo xluuy xaa xtiits Dios laañee xtsiñtyee xaa. Lëë Jesús beeñ xaa yudar. Ptee Jesús tiitspey beeñtsyey xaa kyalntson parñee kak nyoo nii nli xtiits Dios xluuy xaa.

Kitsy nii pkëë San Lucas

1 ¹⁻²Tyux Teófilo. Lëën xal kitsy re lool nii nakoo tu xaa non parñee ksocueentaa kchë nii kal kwtedy. Ndaly xaa nojkëë kchë nii been̄tsyey Jesucrist. Lëë meñ nii kono ni xluuyo chutiits xa nako. ³Lëë na win byub xa nak kchë cos ko destye worñee bislow, aan kwxaakaa nii precisy kso xnëëz noo parñee kxalno lool ⁴parñee kaknan nyëël xa nak kchë nii no kluuy meñ lool.

Lëë angly xñee nii lëë Juan kaly
⁵Lëë Herodes nak rey xtañ meñ Judea tiemp nii kwyo tu pxosy nii pcholë Zacarías. Lady tub tiiy pxosy nii pcholë Abías kwyo Zacarías. Sabely pcholë tsiiil xaa, lo xtiyy Aarón sëëd me. ⁶Psoob Zacarías xtiits Dios chop tsiiil. Por ngo ni tu cho pchilody nlis kiy pe cos lo xaa. ⁷Per lëë xaa kol le chop xaa aan pchilody nyap tsiiil xaa mëëd.

⁸Lëë tu tse lëë xtiyy Zacarías pchal sëëb leñ lidzy Dios, ⁹aan nak xcostumbre pxosy nii klo xko xaa rif parñee kan xaa dyon cho sëëb lo pkoog, aan lëëtyee Zacarías pchal sëëb lo pkoog tsiko kox yaal lo Dios. ¹⁰Kchë meñ kwche ley chool lay mentre lëë yaal noyek. ¹¹Aan lëë

tu xangly Dios byaklo lo Zacarías lo pkoog. Nëzli laañee noyek yaal byaklo angly. ¹²Tsiñee lëë Zacarías kon angly, byeñdy xaa pe nyuñ xaa aan tir ptsyeb xaa. ¹³Per lëë angly chëb:

—Zacarías, ktsyeebytfoo, por lëë Dios biñ nii xñaboo, aan lëë tsiiloo Sabely kap tu mëëd nii kcholë Juan. ¹⁴Aan lëël kle ni ndaly gaa meñ kle tsi lëë mëëd ko kaly. ¹⁵Por tu xaa non kak xiñoo lo Dios. Kidy xaa viñ ni kidy xaa cos nii chuuñ ksudzy, ni lëë Kyalbini Ntson sëëb leñ styoo xaa antes nii kaly xaa. ¹⁶Lëë xaa ktikche styoo meñ Israel lo Dios. ¹⁷Lëë xiñoo Juan tenech lo Dios, ni siñee kwyo kyalbini leñ styoo Elías, tsow leñ styoo xaa, ni sinak nii kwnabey Elías kñabey xaa, parñee kisyaal xaa xtily meñ nii xtilyni xiñ, ni parñee ksoob meñ ntseeb tiits. Singo mod lëë xaa kluuy xa kyëmbës meñ Dios.

¹⁸Tsigo lëë Zacarías kwnabtiits lo angly chëb:

—¿Xa mod kniladzyaa nii sak nrii cumplir? Por kwyoxaa ni kwyox tsiliaa.

¹⁹Tsigo lëë angly kwëb chëb:

—Naa nak Gabriel. Lo Dios tugak son, aan lëë xaa pxaal naa syelynin

tiits re lool. ²⁰Per lëë na como bnilastyoo tiits nii byelynin, lëël kyaan ngop, aan chilody kñeel axte tse lëë kchë nrii kak cumplir.

²¹Mentre lëë kchë ngo kayak leñ lidzy Dios, lëë kchë meñ nii nche ley xñee penak nii no klyëë Zacarías lo pkoog. ²²Tsiñee lëë xaa pchoo, pchilody nyee xaa, aan axte tsigolye lëë meñ byeñ nii no pe cos kon xaa lo pkoog, xaktyee señ xko xaa aan singo byaan xaa.

²³Tsi lëë nii no kuuñtsyey Zacarías leñ lidzy Dios byal, lëë xaa sey lidzy xaa. ²⁴Loxsye ngo lëë tsiiil xaa kok xiñ, aan kaay mëë pchoody me lidzy me porñee nladzy me: ²⁵“Lëë Dios bnee kyalnsaak re lon parñee ktelastraa tsiñee kan meñaa.”

Lëë angly xñee nii lëë Jesús kaly

²⁶Tsiñee kok xoop mëë nii nak xiñ Sabely, lëë Dios pxaal angly Gabriel tu kyedzy nii lë Nazaret. Galilea ngab kyedzy ko. ²⁷Leñ kyedzy ko kwyo tu kwnaa yeeñ nii pcholë Mariy, aan lëë me pchootinle par ktsiilña me tu xaa nii lë José. Lo xtiiy David sëed José. ²⁸Lëë angly kwsëeb leñ lidzy me aan lëë angly pkëëptyux me chëb:

—iXle Dios lool ni lëë Dios nakni lii!

²⁹Tsiñee lëë me kon angly, ptsyeb me biñ me xtiits angly, aan nladzy me penak nii pkëëptyux angly me singo. ³⁰Per lëë angly chëb:

—Mariy, ktsyeebyoo, por xle Dios lool. ³¹Lëël kak xiñ aan lëël kap tu mëëd nii kcholë Jesús. ³²Tu meñ xñabey kak mëëd ko aan Xiñ Dios nii sob kpaa kolë meñ me, ni lëë

Dios kaa kso me kak me rey sinak pxusykolttoo me David, ³³parñee kñabey me lo meñ Israel aan iip kyaldy xkyalwnabey me.

³⁴Tsigo lëë Mariy chëb lo angly:
—¿Xa kaapaa mëëd con bii tusyaa?

³⁵Lëë angly chëb:
—Lëë Kyalbini Ntson kiid lool, ni lëë xkyalntson Dios nii sob kpaa kyab ladyoo sinak nii nyako tu xkey. Por ngo Xiñ Dios kak mëëd nii kaly. ³⁶Ni wi gaa meñ liidzyoo Sabely kap tu mëëd, nikxe nii meñ kol me ni xñee meñ nii chilody kap mëëd. Per lëëw kok xoop mëë nii noy xiñ me, ³⁷por par Dios nody tu cos nii kchilody kak.

³⁸Tsigo lëë Mariy chëb:
—Ña Dios non. Na kuuñtsyeyaa nii kaklastyee Dios. Loxsye ngo lëë angly bi.

Lëë Mariy chikan Sabely

³⁹Leñ tse go lëenlëdy lëë Mariy si tu kyedzy nii nche nëz kiy Judea.

⁴⁰Aan tsiñee lëë me ptsiñ lidzy Zacarías, lëë me pkëëptyux Sabely.

⁴¹Tsi lëë Sabely biñ nii lëë Mariy xkëëptyux, lëë mëëd nii so noy me bni leñ styoo me, aan wor go kazh lëë Kyalbini Ntson kwsëeb leñ styoo me. ⁴²Tsigo nguidzy kwnee me chëb me:

—Ni tu kwnaa karty kuuñlay Dios sinak beeñlay Dioosoo, ni sinak beeñlay Dios xiñoo. ⁴³¿Cho nakaa parñee kiid kan xñaa Xiñ Dios naa? ⁴⁴Por siikñee biñaa nii lëël xkëëptyux, lëë xiñaa ble aan lëë me bni leñ styoon. ⁴⁵Dichoosoo nii bniladzyoo nii sak cumplir kchë nii në Dios lool.

- 46** Tsigo lëë Mariy chëb:
Tyub styoon xlen lo Dios.
- 47** Ni xle xkyalmbañaa lo Dios nii
pteelaaa naa.
- 48** Por lëë Dios psooblo naa nii
nakaa tu kwnaa ndoladzy,
aan destye natse lëë meñ knë
lon dichoooso.
- 49** Por ndaly kyalnsaak nii no
kneetsy Tat Tios lon.
Ntson Tat Tios.
- 50** Ni tugak kaa xkëstyoo Dios meñ
nii xsoob xtiits me.
- 51** Con xkyalwnabey Dios bnitylo
me kchë nii nyuuñtsyey
meñ nyaa.
- 52** Lëë me kwlïi kchë meñ xñabey,
ni lëë me blisklaa kchë meñ
ndoladzy.
- 53** Lëë me ptee nii pkiiñ lo meñ nii
no lyaadzy,
aan psonëz me meñ rikw
singosy.
- 54** Beeñ me meñ Israel nii ngab lo
me yudar,
ni psaanlasty me meñ Israel.
- 55** Por singo byaan me tiits
chop me pxusykolttoo no
Abraham ni xtiyy Abraham
nii nare kiid.
- 56** Tsion mëë kwlës Mariy lo Sabely.
Loxsye ngo lëë me sey lidzy me.

Lëë Juan Bautist chaly

- 57** Tsi lëë tse kutsiñ nii lëë
xiñ Sabely kaly, lëë me kop tu
mëëdpkiy. **58** Aan kchësy meñ nii no
kex chilidzy me ni meñ lidzy me
kutedy lo me porñee xle meñ nii
lëë Dios psaladzy me. **59** Lëë kwloxo
xon kpidz, lëë me kuni mëëd tsobey
mëëd, aan kokladzy meñ nii ncholë

- mëëd Zacarías sinak lë pxosy mëëd.
- 60** Per lëë xñaa mëëd chëb:
—Juan no nii kcholë mëëd.
- 61** Tsigo lëë meñ chëb:
—Per ni tu meñ liidzyoo lëdy
singo.
- 62** Lëë meñ kwnabtiits lo pxosy
mëëd con señ, parñee këb xaa dyon
xa kcholë mëëd. **63** Lëë pxosy mëëd
kwnab tublë table aan lëë xaa pkëë
lo table ko: “Juan kcholë mëëd.”
Aan kchësy meñ psee. **64** Ni wor go
kaazhkaa lëë Zacarías pchilo kwnee
stub, aan lëë xaa bislo pteedy xaa
skizh lo Dios. **65** Kchësy meñ nii no
kex chilidzy xaa ptsyeb, ni kchë
kyedzy nii nche nëz kiy Judea pso
cuent meñ nii kok. **66** Aan kchësy
meñ nii biñ ngo xñee:
—¿Cho lë nii kak mëëd re tsi lëë
me kroob?
- Por nyoo nii lëë Dios nakni me.
- Ti nii biily Zacarías**
- 67** Lëë Kyalbini Ntson kwsëëb leñ
styoo Zacarías aan lëë xaa kwnee
nii psyaab Dios styoo xaa, chëb xaa:
- 68** Skizh xDios meñ Israel,
por lëë xaa sëëd kteelaa
xkyedzy xaa.
- 69** Lo xtiyy David pchoo tu xaa
ndaan nii pxaal xaa kteelaa
lëë no.
- 70** Penaadle pxaal xaa tiits lo
xiprofet xaa chëb xaa
- 71** nii lëë xaa kla lëë no lo xaa nii
xtilyni lëë no ni lo kchë xaa
nii chaklasty kan lëë no.
- 72** Ni nyoo nii pkëstyoo xaa
pxusykolttoo no.
- Por ngo beeñ xaa cumplir kchë
tiits ntson nii kwnee xaa.

- ⁷³ Lo pxusykolttoo no Abraham
chëb xaa
- ⁷⁴ nii lëë xaa kaa lëë no lo xaa
nii xtilyni lëë no, parñee
ktsyebyt no ksoob no xtiits
xaa,
- ⁷⁵ ni ksaan no xtol no ni kpañ no
sinak xñabey xaa parñee
kchilo kpig no lo xaa tyub
nii kpañ no.
- ⁷⁶ Lëë lii, xiñ xiprofet Dios nii sob
kpaña kakoo,
por lii nech lo Dios parñee kwiil
nëz nii tedy xaa,
- ⁷⁷ ni parñee këëboo lo meñ Israel
nii lëë Dios ktsily xtol meñ
go,
ni lëë xaa kteelaa meñ go lo tol.
- ⁷⁸ Porñee tir buen xDios no,
por ngo lëë xaa kxaal tu xaa
nii klyañ kpaña sinak xlyañ
ngbidz,
- ⁷⁹ parñee ksaani xaa lo meñ nii
ncheno lo nguey,
ni kluuy xaa xa kpig no lo Dios.
- ⁸⁰ Lëë xaa wiñ go kwroob aan
nonsyke xtiits Dios kuni kik xaa, ni
tañ gaa kwyo xaa axte tse nii lëë
xaa kwnee lo meñ Israel.

Lëë Jesú斯 chaly

(Mt. 1:18-25)

2 Leñ tse go lëë xtisy Roma
nii pcholë César Augusto
kwnabey ktyop lë meñ nii no
kchë kyedzy nii ngab lo xaa. ²Lëë
Cirenio xñabey xtañ meñ Siria
worñee kwyaa cens re. ³Aan no nii
kchësy meñ kyey xkyedzy parñee
mer xkyedzy meñ jkab meñ. ⁴Por
ngo lëë José pchoo kyedzy Nazaret
nii ngab Galilea par tsi xaa tu
kyedzy nii lë Belén nii ngab Judea.

Kyedzy ko koly rey David ni lo xtiiy
gaa rey David sëëd José. ⁵Lëë xaa
kwey kyedzy ko parñee siko jkab
xaa chop xaa Mariy, por lëë xaa
merle ktsiilñä me ni lëë gaa me
nak xiñle. ⁶Aan lëëtyee Belén nche
xaa tsínee lëë tse kutsiñ nii lëë
xiñ Mariy kaly. ⁷Siko koly xiñ klo
Mariy, aan loxsye pchal me mëëd
ladx, lëë me kwtiix mëëd laañee
xkyëtuu ma, porñee ptsyoldy me
posad.

Lëë angly xñee lo xaa nii xkyënap mëkwxiily

⁸Kexka chu kyedzy Belén ptseñ
bla xaa nii nche nap xpëkwxiily.

⁹Aan kolpsye lëë tu xangly Dios
ptsiñ lo xaa ni lëë xbini Dios bibëly
lo xaa aan tir ptsyeb xaa. ¹⁰Per lëë
angly chëb:

—Ktsyebyt to, por tiits nii kuuñ
kle styoo do ni styoo kchësy meñ
syelyn. ¹¹Lëë xaa nii këmbës to
kiid kteelaa lëë do koly leñ xkyedzy
David natse. Lëë xaa nak Crist nii
xñabey. ¹²Tsiñee kan do tu mëëd
yeen nii nchal ladx nix laañee
xkyëtuu ma, lëë do kyeñ nii nli tiits
nii niyaa lo do.

¹³Aan misme wor go lëë tub yox
angly byety kpaña par ktee angly
skizh lo Dios xñee angly:

¹⁴ iSkizh Dios nii sob kpaña!

iXtee xaa xkyalnsaak xaa lo kchë
meñ nii xleni xaa lo kislyu!

¹⁵Loxsye byëp angly kpaña, lëë
xaa nii xkyënap mëkwxiily chëb lo
xcombañer:

—Kol tsoo leñ kyedzy Belén tsiiñ
tyon noo nii biidnë Dios lo no.

¹⁶Lëënlëdy lëë xaa si aan tsíñee
ptsiñ xaa, lëë xaa kon Mariy ni José

ni lëë xaa kon mëëd yeeñ nii nix laañee xkyëtuu ma. ¹⁷Lëë xaa bitiits nii lëë angly kukëb lo xaa cho nak mëëd nii koly. ¹⁸Aan kchësy meñ psee biñ nii bitiits xaa nii xkyënap mëkwxiily. ¹⁹Per lëë Mariy iip bnitylasty Mariy kchë ngo, tugak kwyow styoo me. ²⁰Lëë xaa nii xkyënap mëkwxiily bi aan lëë xaa ptee skizh lo Dios porñee kon xaa ni biñ xaa kchë nii chëb angly lo xaa.

Lëë Jesús chobey

²¹Tse nii ptsiil mëëd xmal, lëë mëëd kwyobey, aan lëë mëëd pcholë Jesús, por destye worñee karty kak xiñ Mariy, lëë angly chëb xa kcholë mëëd.

²²Tsiñee lëë Mariy kwte lo kyalsyañ sinak xñabey xley Moisés, lëë me kwey Jerusalén par tsini me Jesús leñ lidzy Dios. ²³Por leñ kitsy nii kë xley Dios xñee nii kchësy mëëdpkiy klo jkab lo Dios. ²⁴Lëë me kuksakon nii xñabey xley Dios. Lëë ley xñee nii schilo kokon meñ chop ngog o chop kaa palom lo Dios.

²⁵Tiemp ko kwyu tu xaa nii pcholë Simeón leñ kyedzy Jerusalén. Buen xaa ni psoob xaa xtiits Dios ni kwëmbës kaa xaa nii lëë Dios kteelaa meñ Israel. Kokni Kyalbini Ntson xaa. ²⁶Lëë Kyalbini Ntson chëb nii kejty xaa deelñee kandy xaa kiid Crist. ²⁷Lëë Kyalbini Ntson pxaal Simeón lidzy Dios, aan tsínee lëë José ni Mariy ptsiñni Jesús par kuuñtsyey xaa nii xñabey ley, ²⁸lëë Simeón kwteetsy Jesús aan lëë xaa ptee skizh lo Dios chëb xaa:

²⁹Blaa na, Tat Tios, ketyaa, por lëën kon nii lëël beeñ cumplir xtiitsoo,

³⁰ni lëën kon gaa xaa nii kteelaa meñ,

³¹ni kchësy kaa meñ nii nche lo kislyu kan nii lëë xaa pxaaloo.

³²Lëë xaa ksaani lo meñ sit, ni lëë xaa ksoli meñ Israel.

³³Lëë pxosy Jesús ni lëë xñaa Jesús psee biñ kchë nii kwnee Simeón. ³⁴Aan loxsye beeñlay Simeón xaa, lëë Simeón chëb lo Mariy, xñaa Jesús:

—Tsiñee lëë mëëd re kñee lo meñ Israel no meñ kpig lo Dios, no gaa meñ ksaan Dios, ni ndaly meñ klëë lo xaa. ³⁵Singo mod lëë kchë nii xsya styoo meñ kak nyoo. Kchë ngo ktsiñ leñ styool sinak nii nyak tu cuchiy nii kchug xkyalmbaño.

³⁶⁻³⁷Kwyo tu kwnaa nii kwnee xtiits Dios. Ñan pcholë me. Xiñ Fanuel nii sëëd lo xtiiy Aser kok me. Tap kaly ptsiiptap iz chap me. Ptsiilña me, per xaktyee kadzy iz pañ tsiił me, aan destye nii kuty tsiił me, ksatyee tse chi me lidzy Dios par kutiitsni me Dios ni no tse chawdy me par kuuñ ksak me Dios. ³⁸Lëë Ñan ptsiñ mer worñee lëë Simeón nonee aan lëë me pteedy skizh lo Dios ni lëë me chëb lo meñ nii lëë mëëd ko kteelaa meñ Israel.

Lëë pxosy Jesús sey Nazaret

³⁹Loxsye beeñtsyey pxosy Jesús nii xñabey xley Dios, lëë xaa sey par xkyedzy xaa. Nazaret nii ngab Galilea nak xkyedzy xaa. ⁴⁰Aan siko kwroob Jesús ni siko ptee Dios kyalchak lo xaa ni lëë Dios kokni xaa.

Lëë Jesús chutiitsni maestre

41 Ksatyee iz chi pxosy Jesús paskw Jerusalén. **42** Por ngo, worñee lëë Jesús kop tsiipchop iz, lëë xaa kwey ksa xaa, por singo nak xcostumbre meñ Israel. **43** Tsiñee lëë Iní kwtedy, lëë Mariy ni lëë José bi aan byeñdy xaa nii lëë Jesús byaan Jerusalén. **44** Nladzy xaa tse sey Jesús lady meñ. Tu kpidz nder kwsë xaa, per tsiñee konsye xaa nii seydy Jesús lady meñ nii xyumbey xaa, **45** lëë xaa bikche sey xaa Jerusalén sikuub xaa Jesús.

46 Axté kwloxo tson kpidz, lëë xaa ptsil Jesús leñ lidzy Dios. Lëë Jesús noyutiitsni maestre. **47** Aan kchésy meñ psee biñ kchë nii kwnee xaa. **48** Tsiñee lëë Jesús ptsil, psee pxosy xaa, aan lëë xñaa xaa chëb:
—Xiñ, ¿penak nii psaksil lëë noo? Mban pkyëkyuub noo lii.

49 Tsigo lëë Jesús chëb:
—¿Penak kwékyub to naa? ¿Pe nandy to nii mastre precisy kyën tsiiñ leñ lidzy Dios?

50 Per byeñdy pxosy Jesús penak kwnee xaa singo.

51 Lëë xaa sey Nazaret ksa xaa, ni lëë Jesús kaa psoob xtiits pxosy, aan bnitylasty xñaa xaa kchë ngo. Tugak kwyow styoo me. **52** Siko kwroob Jesús ni siko kwyo xkyalcheñ xaa aan ble Dios ni ble meñ lo xaa.

Lëë Juan xluuy xtiits Dios

(Mt. 3:1-12 ; Mr. 1:1-8 ; Jn.1 :19-28)

3 **1-2** Tsiiñle iz kok nii nak Tiberio xtisy Roma worñee lëë xiñ Zacarías nii pcholë Juan bislo xluuy xtiits Dios. Lëë Poncio Pilato

xñabey xtañ meñ Judea tiemp ko. Lëë Herodes xñabey Galilea, lëë betsy Herodes nii lë Felip xñabey Iturea ni Traconite, lëë Lisanias xñabey xtañ meñ Abilinia, ni lëë Anás ni Caifás nak pxosy nii mastre non. Tiemp ko lëë Dios kwnee lo Juan tañ. **3** Aan lëë Juan kukëb lo kchë meñ nii no kexka chu kiigwpee Jordán nii no nii ktikche meñ styoo lo Dios ni chobnis meñ, parñee ktsily Dios xtol meñ. **4** Lëë Juan nak xaa nii xseety profet Isaías worñee pkëë xaa leñ xlibre xaa:

Son meñ tsiy xaa tsiñee lëë xaa
kñee lo meñ tañ, këb xaa:
“Kol kxixkwaa näz nii tedy xaa
nii xñabey.

Kol kwii tu näz tubli.

5 Kchésy laañee kë yoo kyaktsë,
ni kchésy laañee sob kiy kyak
tubli,
kchésy näz nii xtee vuelt kchooli,
ni kchë kyeech nii no lo näz
kyaktsë.

6 Ni kchésy meñ kan kiid xaa nii
kteelaa meñ.”

7 Tsiñee lëë meñ xtsiñ par
kchoobnis Juan meñ, lëë xaa xñee
lo meñ:

—¡Nak to sinak mëël! ¿Cho né
nii lëë do telaa lo kyalntseeb nii
kxaal Dios? **8** Kol kpañ sinak xñabey
Dios parñee kak nyoo nii nli lëë
do ptikche styoo do lo Dios. Kak
nyaady to nii Abraham nak pxosy
to. Por nli xñen schilo kuñ Dios kyo
re xiñ Abraham. **9** Ni lëë kiib yag
kaa tse so mbës parñee chug silu
yag nii xkyédy nex, aan lëew tso lo
ki. Singo ktsyool meñ nii xtikchedy
styoo lo Dios.

10 Tsigo lëë meñ chëb:

—Kwnë pe cos kuuñtsyeey noo.

11 Lëë Juan chëb:

—Deelñee chap to chop nëz ladx, kol ktee tub nëzo lo meñ nii kindy xab. Ni deelñee chap to nii ktyaaw, kol ktee nii kaw meñ nii kindy pe kaw.

12 Wi bla xaa nii xtop tumi nii xyey Roma big chobnis, aan lëë xaa chëb lo Juan:

—Maestre, lëë nook, ¿pe cos kuuñtsyeey noo?

13 Lëë Juan chëb:

—Kol nab tumi nii nonguial kñab to. Ksaksidy to meñ.

14 Wi bla soldad kwnabiits lo Juan chëb:

—Aan lëë nook, ¿pe cos kuuñtsyeey noo?

Lëë Juan chëb:

—Klady to xcheñ meñ, ni ktsebty to meñ, ni jkëekiydy to meñ deelñee karty pe kuñ meñ. Kol tso conforme nii chazh to.

15 Kchësy meñ psee biñ nii kwnee Juan, aan nladzy meñ neñdy lëë Juan nak Crist nii no kxaal Dios.

16 per lëë Juan chëb lo meñ:

—Nli naa xchoobnis lëë do con nis, per lëë xaa nii kiid tsïnee lëën kpi kchoobnis meñ nii kniladzy xtiits Dios con Kyalbini Ntson, ni lëë xaa ksaksi meñ nii knilasty con ki. Por mastre non xaa lon, ni parñee sinchuñaa kxakaa tuukidy lab xaa xkiiñdyaa. **17** No xpal xaa ña xaa par kuñ nyë xaa xobxtily ni kwii xaa tixob tublad. Lëë xaa kotsey xobxtily leñ ngoch, per lëë xaa ksaay tixob lo tu ki nii kyuuydy.

18 Ndaly mod kwnee Juan lo meñ worñee bluuuy xaa xtiits Dios.

19 Axté lo rey Herodes kwëntseeb Juan, chëb xaa: “Nody nii tsonil Herodías, por tsil betsyoo Felip nak me.”

Ni lëdy kaa por ngosy kwëntseeb xaa lo Herodes, sink wi por kchë cos mal nii beeñtsyey Herodeso.

20 Per psaandy Herodes xtol, sink lëëw beeñ ktyalyre xaa worñee lëë xaa kwloo Juan skiib.

Lëë Jesús xchobnis

(Mt. 3:13-17 ; Mr. 1:9-11)

21 Wi Jesús kwchobnis worñee no kchoobnis Juan kchësy meñ. Aan mente noyutiitsni Jesús Dios, lëë kpaa byaly **22** aan lëë xKyalbini Ntson Dios sëed sëeb sinak tu palom byab lady xaa. Ni lëë xaa biñ tsiy tu xaa nii xñee:

—Lii nak xiñaa. Xkëstyoon lii. Naa kwlel.

Pxusykolttoo Jesús

(Mt. 1:1-17)

23 Kalyptsii iz Jesús worñee lëë xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios.

Nladzy meñ nii xiñ José kok Jesús. Lëë José nak xiñ Elí, **24** lëë Elí nak xiñ Matat, lëë Matat nak xiñ Leví, lëë Leví nak xiñ Melqui, lëë Melqui nak xiñ Jana, lëë Jana nak xiñ José,

25 lëë José nak xiñ Matatías, lëë Matatías nak xiñ Amós, lëë Amós nak xiñ Nahúm, lëë Nahúm nak xiñ Esli, lëë Esli nak xiñ Nagai, **26** lëë Nagai nak xiñ Maat, lëë Maat nak xiñ Matatías, lëë Matatías nak xiñ Semei, lëë Semei nak xiñ Josec, lëë Josec nak xiñ Judá, **27** lëë Judá nak xiñ Joanán, lëë Joanán nak xiñ Resa, lëë Resa nak xiñ Zorobabel, lëë Zorobabel nak xiñ Salatiel, lëë

Salatiel nak xiñ Neri, ²⁸lëë Neri nak xiñ Melqui, lëë Melqui nak xiñ Adi, lëë Adi nak xiñ Cosam, lëë Cosam nak xiñ Elmadam, lëë Elmadam nak xiñ Er, ²⁹lëë Er nak xiñ Jesús, lëë Jesús nak xiñ Eliezer, lëë Eliezer nak xiñ Jorim, lëë Jorim nak xiñ Matat, ³⁰lëë Matat nak xiñ Leví, lëë Leví nak xiñ Simeón, lëë Simeón nak xiñ Judá, lëë Judá nak xiñ José, lëë José nak xiñ Jonam, lëë Jonam nak xiñ Eliaquim, ³¹lëë Eliaquim nak xiñ Melea, lëë Melea nak xiñ Mena, lëë Mena nak xiñ Matata, lëë Matata nak xiñ Natán, ³²lëë Natán nak xiñ David, lëë David nak xiñ Isái, lëë Isái nak xiñ Obed, lëë Obed nak xiñ Booz, lëë Booz nak xiñ Sala, lëë Sala nak xiñ Naasón, ³³lëë Naasón nak xiñ Aminadab, lëë Aminadab nak xiñ Admin, lëë Admin nak xiñ Arni, lëë Arni nak xiñ Esrom, lëë Esrom nak xiñ Fares, lëë Fares nak xiñ Judá, ³⁴lëë Judá nak xiñ Jacob, lëë Jacob nak xiñ Isaac, lëë Isaac nak xiñ Abraham, lëë Abraham nak xiñ Taré, lëë Taré nak xiñ Nacor, ³⁵lëë Nacor nak xiñ Serug, lëë Serug nak xiñ Ragau, lëë Ragau nak xiñ Peleg, lëë Peleg nak xiñ Heber, lëë Heber nak xiñ Sala, ³⁶lëë Sala nak xiñ Cainán, lëë Cainán nak xiñ Arfaxad, lëë Arfaxad nak xiñ Sem, lëë Sem nak xiñ Noé, lëë Noé nak xiñ Lamec, ³⁷lëë Lamec nak xiñ Matusalén, lëë Matusalén nak xiñ Enoc, lëë Enoc nak xiñ Jared, lëë Jared nak xiñ Mahalaleel, lëë Mahalaleel nak xiñ Cainán, ³⁸lëë Cainán nak xiñ Enós, lëë Enós nak xiñ Set, lëë Set nak xiñ Adán, aan lëë Adán nak xiñ Dios.

Lëë Jesús chak preb

(Mt. 4:1-11 ; Mr. 1:12-13)

4 Loxsye kwséeb Kyalbini Ntson leñ styoo Jesús, lëë xaa bi chu kiigwpee Jordán, aan lëë Kyalbini kuni xaa tañ. ²Aan ksa choow kpídz nii kwyo xaa tañ go pkaal xaatox xaa. Ni tu pe tawdy xaa. Por ngo, tsínee lëë xaa kwlaañ, ³lëë xaatox chéb lo xaa:

—Deelñee nli Xiñ Dios nakoo, kwnabey nii kyak kyo nii nche ske kyaxtily.

⁴Per lëë Jesús chéb:

—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Lëdy nonsy kyaxtily kaw meñ parñee kpañ meñ.”

⁵Loxsye ngo lëë xaatox kuni Jesús tu kik kiy aan ketyle bluu y xaa kché kyedzy nii nche lo kislyu lo Jesús, ⁶aan lëë xaa chéb:

—Snetsya kché kyedzy ni cos non nii no lo kislyu lool, por lëë Dios bneetsyo lon aan lëew ktedyaa lo xaa nii klyaañ styoon. ⁷Deelñee soxiboo lon, lëew knetsyaa lool.

⁸Tsigo lëë Jesús chéb:

—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Psoxib lo Dios nii xñabey lii ni xtiits sye xaa psoob.”

⁹Lëë xaatox kuni xaa leñ kyedzy Jerusalén, aan lëë xaatox blép xaa kik lidzy Dios laañee mastre klaa, ni lëë xaatox chéb lo xaa:

—Deelñee Xiñ Dios nakoo, kwyas nu, ¹⁰por leñ xkitsy Dios xñee: “Lëë Dios kxaal xangly kakni lii.” ¹¹Lëë angly kñaasy lii con ña, parñee lasty kyo niyoo.”

¹²Tsigo lëë Jesús chéb:

—Leñ xkitsyak Dlos xñee: “Kuñdyoo Dios nii xñabey lii preb.”

13Tsiñee konsye xaatox nii chilodre kuñ xaa Jesús preb, lëë xaa psaan Jesús tu tiemp.

Lëë Jesús xtsiñ xtañ meñ Galilea

(Mt. 4:12-17 ; Mr. 1:14-15)

14No Kyalbini Ntson leñ styoo Jesús, lëë xaa ptsiñ Galilea, aan tyub tañ go xseety meñ xaa. **15**Kchë ktoo nii kwtedy xaa bluuy xaa xtiits Dios, ni kchë gaa meñ kwyo xfavor xaa.

Psaldy meñ Nazaret Jesús

(Mt. 13:53-58 ; Mr. 6:1-6)

16Lëë Jesús kwey Nazaret. Kyedzy ko kwroob xaa. Aan lëë xaa kwey ktoo tse nii xiladzy meñ Israel, por wal nii singo nak xcostumbre xaa, ni lëë xaa kwsoli par klab xaa kitsy nii kë xtiits Dios. **17**Lëë xaa kwnaasy kitsy nii pkëë profet Isaías aan lëë xaa byub laañee xñee:

18Lëë xKyalbini Ntson Dios nakni naa,
por lëë xaa kwle naa par kanin xtiits xaa lo meñ mban.
Lëë xaa pxaal naa kaklaan xaa nii no skiiib,
ni kxalyaa lo meñ nii chandy,
ni kchoobladzyaa styoo meñ nii no kyальнë.

19Ni lëën syely këp lo meñ nii lëë wor kutsiñ nii lëë Dios kteelaa meñ.

20Loxsye ptse Jesús libre, lëëw pko xaa ña xaa nii xkyë tsiiñ leñ ktoo aan lëë xaa kwsob. Kchë meñ nii nche siko buy lo xaa. **21**Tsigo lëë xaa chëb lo meñ:
—Misme natse lëë kchë nii blabaa lo do kok cumplir.

22Kchë meñ kwyo xfavor Jesús ni kchë meñ psee biñ kchë tiits ngui nii kwnee Jesús. Aan xñee meñ:

—¿Pe lëdy lëë xiñ José ngue nayak?

23Tsigo lëë Jesús chëb:

—Neñdy snë do tiits re lon: “Doctor, beeñ lii rmedy.” Ni snë do lon: “Kchësy nii ptsyon noo beeñtsyeyoo leñ kyedzy Capernaum, beeñtsyeyo xkyedzyoo.”

24Ni lëë gak xaa chëb:

—Laañee xkaatyee xsal meñ tu profet, per deelñee meñ xkyedzy meñ nak profet, xsaldy meñ xaa.

25Nli xñen nii ndaly kwnaa viud kwyo Israel xtiemp profet Elías worñee byabty kyo tson iz grol, aan tyub tañ go kwyo kpiñ. **26**Per ni tu lo kwnaa viud nii no Israel pxaaldy Dios Elías, sink lëë xaa pxaal Dios lo tu kwnaa Sarepta nii ngab Sidón. **27**Singo gak xtiemp profet Eliseo ndaly xaa nii byodz lady kwyo Israel, per ni tu xaa byakty. Xaktyee tu xaa Siria nii pcholë Naamán byak.

28Tsiñee lëë kchësy meñ nii no leñ ktoo biñ ngo, per nli busy blëë meñ lo xaa. **29**Aan lëë meñ kwlii xaa kyedzy. Kuni meñ xaa tu kik kiy klaa parñee kchon meñ xaa siko. Chex kiy go nche kyedzy. **30**Per lëë Jesús kwtedy lady meñ aan lëë xaa si.

Xaa nii kwyo kyalbini mal styoo

(Mr. 1:21-28)

31Lëë Jesús kwey Capernaum nii ngab Galilea, aan tsi lëë tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ kol, lëë xaa bluuy xtiits Dios lo meñ. **32**Psee

meñ biñ kchë nii bluuuy xaa, porñee si xñee xaa xñabey xñee xaa.

33 Aan lëë tu mguiy nii no tu kyalbini mal leñ styoo no leñ ktoo. Lëë xaa kwchuptsyë chëb xaa:

34 —Psaan noo. ¿Penak xkaaloo lëë noo, Jesús Nazaret? ¿Pe sëed knitylool lëë noo yak? Xyuumbeyaa lii ni nanaa nii lii nak Xiñ Ntson Dios.

35 Tsigo lëë Jesús kwëntseeb lo kyalbini mal go, chëb xaa:

—iPsuugw chuwoo aan psaan mguiy gue!

Lëë kyalbini mal go pchon mguiy go lyu, aan lëëw pchoo. Ni tu pe beeñdyo mguiy go. **36** Kchësy meñ ptsyeb aan xñee meñ:

—¿Xa nak kchë cos re? iAxté lo kyalbini mal xñabey xaa re aan lëëw xchoo!

37 Aan tyub tañ go masyke lë Jesús xseety meñ.

Lëë Jesús chuuñ kyak xñaatsaap Simoñ

(Mt. 8:14-15 ; Mr. 1:29-31)

38 Tsi lëë Jesús pchoo ktoo, lëë xaa kwey lidzy Simoñ, aan lëë xñaatsaap Simoñ xsyaknë, no me xlyëë. Aan lëë xaa chëbo lo Jesús. **39** Lëë Jesús kwixinchuñ buy lo me aan loxsye kwëntseeb xaa lo xlyëë, lëëw pchoo ni lëë gaa me kuxche beeñlo me nii taw xaa.

Ndaly meñ xsyaknë byak

(Mt. 8:16-17 ; Mr. 1:32-34)

40 Tsiñee lëë ngbidz kwyaasy, lëë meñ kuni kchëlo xaa xsyaknë lo Jesús, aan lëë xaa pxob ña xaa kik kchë meñ go, ni kchë gaa meñ go byak. **41** Ni ndaly leñ styoo meñ nii

nche siko pchoo kyalbini mal nii chuptsyë, xñee:

—Lii nak Xiñ Dios.

Per lëë Jesús kwëntseeb lo kyalbini mal go. Blaady xaa nyeew, porñee nan kchë kyalbini mal go nii lëë Jesús nak Crist nii no kiid.

Lëë Jesús xluuy xtiits Dios leñ ktoo

(Mr. 1:35-39)

42 Tsiñee lëë lyu byaani, lëë Jesús kwey tublad chu kyedzy laañee ni tu cho kindy. Per lëë meñ kukyub xaa, aan lëë xaa ptsil lo meñ.

Kokladzy meñ ngwëës meñ xaa parñee mbidy xaa, **43** per lëë xaa chëb:

—No nii kateedyaa stubla kyedzy par kluyaa xa nak xkyalwnabey Dios, por par ngo syelyaa.

44 Singo kwtedy Jesús xtañ meñ Judea xluuy xaa xtiits Dios kchë leñ ktoo.

Xaa nii kwnaasy ndaly mël

(Mt. 4:18-22 ; Mr. 1:16-20)

5 Tu vuelt lëë Jesús so chu nistoo nii lë Genesaret, aan singootyee xtaagw kchësy meñ nii chakladzy kon xtiits Dios. **2** Lëë Jesús kon nii lëë chop barkw nche nlety chu nis, porñee lëë xpixwano no kiib kyex nii xkaa mël. **3** Lëë Jesús kwyëp leñ tu barkw nii nak xcheñ Simoñ, aan lëë xaa kwnabey kwsosit barkw chu nis. Loxsye ngo lëë xaa kwsob leñ barkw aan lëë xaa bluuuy xtiits Dios lo meñ.

4 Tsiñee lëë xaa lox kwnee lo meñ, lëë xaa chëb lo Simoñ:

—Kuni barkw laañee nxity, aan kol kchon xkyex to par kñaasy to mël.

5Tsigo lëë Simoñ chëb:

—Maestre, tyub kyool pkyëe noo tsiiñ, aan bñaasty noo mël. Per ya ke nii lii dyon xñeew, lëen kchon kyex lo nis.

6Tsiñee lëë xaa pchon kyex, per nii ndaly mël busy pkaa, axte pchos xkyex xaa. **7**Por ngo lëë xaa kwloo señ lo xcombañer xaa nii no stu leñ barkw parñee kuñ xaa go xaa yudar. Lëë xaa go kwey aan chop xbarkw xaa byaktsë axte xkiitsyo lo nis.

8Tsiñee lëë Simoñ Pedre kon kchë ngo, lëë xaa psoxib lo Jesús aan lëë xaa chëb:

—Psaan naa, xey, por tu ngoptol nakaa.

9Singo chëb Simoñ porñee ptsyeb xaa ksa xaa meñ nii kon kchë mël nii kwynaasy xaa. **10**Ni wi gaa Santiagw ni Juan ptsyeb. Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa. Ksa xaa Simoñ xkyë tsiiñ. Per lëë Jesús chëb lo Simoñ:

—Ktsyeebytyoo. Por destye natse kñaastroo mël, sink lëël kluuy xtitcaa lo meñ.

11Loxsye psotsey xaa barkw chunis, nche gak kchë xtsiiñ xaa, lëë xaa sinal Jesús.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa xsyaknë

(Mt. 8:1-4 ; Mr. 1:40-45)

12Tu tse lëë Jesús so tu leñ kyedzy, tsinnee lëë tu xaa xsyaknë nii xyodz lady ptsiñ. Lëë xaa psoxib ni lëë xaa pkiitsy kë lyu kon xaa Jesús, aan lëë xaa chëb:

—Xey, pe nëëdyoo beeñ kyak naa.

13Lëë Jesús pxob ña kik xaa chëb:

—Chakladzyaa nii kyakoo. Byak. Wor go kazh lëë xaa nii xyodz lady ko byak. **14**Aan lëë Jesús chëb kazh lo xaa:

—Ni tu cho lo këëbytylo, sink byey aan kwey lo pxosy. Kuksakon nii xñabey xley Moisés parñee kaknan kchësy meñ nii lëël byak.

15Sisi gaa tse lëë meñ nii chon nii chuuñtsyey Jesús xtyaly, ni lëë meñ chijkëetyag xtiits xaa, ni lëë meñ chi par kuuñ kyak xaa meñ. **16**Per ndaly vuelt xchooxso Jesús par kutiitsni xaa Dios laañee kindy meñ.

Lëë tu xaa xsyaknë xyak

(Mt. 9:1-8 ; Mr. 2:1-12)

17Lëë stu tse lëë bla xaa fariseo ni bla maestre ley nii sëed néz xtañ meñ Galilea, ni Judea ni Jerusalén kusob laañee no kluuy Jesús xtiits Dios. Lëë Dios nakni Jesús. Por ngo chuuñ kyak xaa xaa xsyaknë. **18**Siko kuni meñ tu xaa xsyaknë nii kë yag lo xaa. Tyub lady xaa xsyaknë go kutoo. Kokladzy meñ nsyëebni meñ xaa leñ yu par kix meñ xaa lo Jesús. **19**Per pchilody ndyedyni meñ xaa, porñee singootyee ndaly meñ nche. Por ngo lëë xaa kwyëp kik yu, aan lëë xaa kwtob bla tej, aan néz laa nyaly go blity xaa xaa xsyaknë go par ktsiñ xaa lo Jesús. **20**Tsiñee lëë Jesús kon nii xniladzy meñ nii ptsiñni xaa xsyaknë go nii lëësy Jesús chuuñ kyak meñ xsyaknë, lëë Jesús chëb lo xaa xsyaknë:

—Xiñ, lëë kchë xtolooy bily.

21Tsigo nladzy maestre ley ni xaa fariseo: “¿Cho nak xaa gue nii xko xaa falt lo Dios? Dios sye xtsily xtold meñ.”

22Per lëë Jesús byeñ kchë nii no ksysa styoo xaa go aan lëë xaa chëb:

—¿Penak nii xsysa tol do? **23**Schilo këpaa lo meñ xsyaknë: “Lëë kchë xtolooy bily”, ni schilo këpaa:

“Kuxche aan kwsë”, per Ɂchow dyon mastre ngan? ²⁴Per lëen kluy lo do gaanoo nii lëe mguiy nii pxaal Dios lo kislyu kwaa tiitspey parñee ktsily xaa xtol meñ.

Loxsye ngo lëe xaa chëb lo xaa nii kutoo go:

—Lool xñen, kuxche, blis xtal aan byey liidzyoo.

²⁵Wor go kazh xña lo meñ lëe xaa nii kutoo go kuxche, lëe xaa blis xta xaa, aan lëe xaa sey lidzy xaa, xtee xaa skizh lo Dios. ²⁶Kchësy meñ nii nche siko psee kon nii beeñtsyey Jesùs, aan lëe meñ ptee skizh lo Dios xñee meñ:

—Tu kyalntson nrii ptyon no natse.

Lëe Jesùs xkwetsy Leví

(Mt. 9:9-13 ; Mr. 2:13-17)

²⁷Loxsye ngo lëe Jesùs bi siko, aan lëe xaa kon tu xaa nii xtop tumi nii xyey Roma. Leví pcholë xaa go. Lëe xaa sob laañee chikni meñ tumi. Lëe Jesùs chëb lo xaa:

—Ténal naa.

²⁸Lëe Leví kuso, aan nche gak kchë xtsiïn xaa, lëe xaa sinal Jesùs.

²⁹Lëe Leví beeñlo tu niskwaan par Jesùs. Aan ndaly xaa nii xtop tumi nii xyey Roma ni stubla meñ kwsob kwi Jesùs. ³⁰Por ngo lëe xaa fariseo ni lëe maestre ley bislo kwneenë xpëédscuel Jesùs, chëb xaa:

—¿Penak nii chawni do ni chini do ksa do xaa nii xtop tumi nii xyey Roma ni meñ ngoptol?

³¹Tsigo lëe Jesùs kwëb chëb:

—Xkiñdy meñ nii ndaan xaa nii chuñ rmedy, sink meñ xsyaknë xkiñ xaa nii chuñ rmedy. ³²Syely kyubtyaa meñ buen, sink lëen

syely kyub meñ nii no xtol parñee kpikche styoo meñ go lo Dios.

Ndaly nii bitiits Jesùs lo meñ

(Mt. 9:14-17 ; Mr. 2:18-22)

³³Tsigo lëe meñ chëb lo Jesùs:

—Kchësy xaa nii no xlad Juan gon ni xaa nii no xlad xaa fariseo chawdy xaa par kuuñ ksak xaa Dios, per lëe xpëédscueloo masyke wagw no xaa.

³⁴Lëe Jesùs chëb:

—¿Pe mod lika nayak ksaan xaa nii chi tu kyalwtsiilña xkyon par kteenë xaa deelñee bii nche xaa nii ptsiilña? ³⁵Per sitsiñ tse nii lëe xaa ptsiilña kpi. Tsigolye nagon schilo ksaan meñ wagw par tso kyalnë meñ.

³⁶Lëe gak Jesùs bitiits nrii lo meñ, chëb xaa:

—Ni tu cho xchugty tublé xab kub par kyëtë tu ladx yoox, por deelñee kchug meñ xab kub, lëew xiñ, ni xtsiildy kaa ladx yoox nii kyëtëw ladx kub. ³⁷Ni xtyëedy kaa nip kub leñ tu kyeg kidy nii kwyoxle, por lëe nip kub xchos kyeg yoox, aan lëew xiñ chopo. ³⁸Por ngo no nii ktyëe nip kub leñ kyeg kub. ³⁹Ni ni tu cho chidy nip kub loxsye xtyoow nip nii pyexle, por kchë meñ xñee nii mestre nizh nip nii pyexle.

Lëe xpëédscuel Jesùs xchoow

xobxtily tse nii chakty tsiïn

(Mt. 12:1-8 ; Mr. 2:23-28)

6 Lëe Jesùs sitedy tu lo kwaakon tse nii xiladzy meñ lo tsiïn. Aan lëe xpëédscuel xaa pchoow xobxtily parñee kwii xaa xobxtily kaw xaa. ²Per lëe bla xaa fariseo chëb lo xaa:

—¿Penak nii chuuñtsyey do tu cos nii nonguialdy kak tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ?

³Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Pe karty klab to kitsy nii xñee xa beeñtsyey rey David ksa xcombañer xaa worñee kwlaañ xaa?
⁴Lëë xaa gon kwséeb leñ lidzy Dios, aan lëë xaa taw kyaxtily nii nak lay ksa xcombañer xaa, nikxe nii nonsy pxosy nonguial kaw kyaxtily go.

⁵Ni lëë gak Jesús chëb:

—Lëë mguiy nii pxaal Dios xñabey lo tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ.

Mguyi nii mbañdy ña

(Mt. 12:9-14 ; Mr. 3:1-6)

⁶Lëë stu tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ, lëë Jesús kukluuy xtiits Dios lo meñ leñ ktoo, aan lëëtyee lëë tu xaa xsyaknë nii mbañdy ñali no leñ ktoo. ⁷Ni lëë maestre ley gaa ni lëë xaa fariseo nche kleetsy dyon pe syuuñ kyak Jesús xaa tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ, parñee tso pe cos jkëékiy xaa Jesús. ⁸Per como nan Jesús pe cos no kik xaa go, lëë xaa chëb lo xaa nii mbañdy ña:

—Kuso aan kwso grolyee nu.

Lëë xaa xsyaknë go kwsoli.

⁹Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo meñ:

—Kol në dyon pe nonguial kak buen tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ, ote nonguial yak kak mal. ¿Pe nonguial dyon klaa no kety tu meñ, ote nonguial yak kteelaa no meñ?

¹⁰Lëë xaa buy lo kchë meñ nii nche siko, aan lëë xaa chëb lo xaa xsyaknë go:

—Ptsiily ñal.

Lëë xaa xsyaknë go psoob xtiits xaa, aan lëë ña xaa byaktsey. ¹¹Per

no xaa nii tir blëë, aan lëë xaa bislo bitiits xaa dyon xa ksaksi xaa Jesús.

Lëë Jesús xkwe xaa nii kak apostle

(Mt. 10:1-4 ; Mr. 3:13-19)

¹²Misme gak leñ tse go lëë Jesús kwey tu kiy, aan tyub kyool bitiitsni xaa Dios. ¹³Tsiñee lëë lyu byaani, lëë xaa kwtsyetsy kchë xpëédscuel xaa, aan lëë xaa kwle tsipchop xaa nii kak apostle. ¹⁴Lëë lë ksa xaa nii kwle xaa nrii: Simoñ, xaa nii kwloolë xaa Pedre, ni Ndresy betsy Simoñ, ni Santiagw, ni Juan, ni Felip, ni Bartolomé, ¹⁵ni Mateo, ni Max, ni Santiagw xiñ Alfeo, ni Simoñ nii kwyo lady tub tiiy xaa nii pcholë Cananista, ¹⁶ni Judas betsy Santiagw, ni Judas Iscariote, xaa nii pko Jesús ña xaa xñabey.

Ndaly meñ xsyaknë xyak

(Mt. 4:23-25)

¹⁷Lëë Jesús byety kiy ksa apostle, aan lëë xaa kwlës tu lo letsy. Ndaly meñ nii no xlad xaa ptsiñ siko ni ndaly meñ Judea, ni meñ Jerusalén ni ndaly meñ nii no tyub chu nistoo nii lë Tiro ni Sidón ptsiñ. Kchësy meñ go kwey par jkëétyag meñ go nii xluuy Jesús ni parñee kuñ xaa meñ go rmedy. ¹⁸Beeñ kyak xaa kchë meñ nii no ksaksi kyalbini mal. ¹⁹Kchë meñ kokladzy nsyen Jesús, porñee byeñ meñ nii lëë Dios ptee kyalwnabey lo xaa par kuuñ kyak xaa kchë meñ xsyaknë.

Kyalwle ni kyalnë

(Mt. 5:1-12)

²⁰Lëë Jesús buy lo xpëédscuel aan lëë xaa chëb:

—Dichos to nii prob to, por lëë do sëeb laañee xñabey Dios.

21'Dichos to nii kindy pe kaw do nina, porque sitsiñ tse nii lëë do kyëly.

'Dichos to nii choon do nina, porque sitsiñ tse nii lëë do kxidzy.

22'Dichos to tsiñee kaklasty meñ kan meñ do, ni tsiñee kwii meñ do kyedzy, ni tsiñee kotsyetsy meñ do, ni tsiñee kpixladzy meñ kan do sinak nii nyak to tu xaa mal porñee xsoob to xtiits mguiy nii pxaal Dios. **23**Kol kle ni kol ko nguool styoo do tse nii ktsyoool do kchë ngo, por lëë Dios kizh lëë do tsiñee ktsiñ do kpaa. Ni siñee xsaksi gak meñ lëë do psaksi pxosy meñ kchë profet nii biid penaadle.

24'Chooksye lëë doy nii nak to rikw, por lëë do kwaal nii no jkaa do.

25'Chooksye lëë doy nii xlyaañdy to nina, por so tse nii lëë do tedy kpiñ.

'Chooksye lëë doy nii xidzy to nina, por so tse nii lëë do koon por kyalnë.

26'Chooksye lëë doy tsiñee xlisklaa meñ do, por singo gak blisklaa pxusykolttoo meñ kchë profet wnee xuuy nii biid penaadle.

Kyalwkëstyoo

(Mt. 5:38-48 ; 7:12)

27'Per lëën xñe lo do, kchësy to siñee xkëëtyag to xtsaas, nii jkëstyoo do meñ nii xlëë lo do, ni kuñ do kyalbuen lo meñ nii chaklasty kan lëë do. **28**Kol ktikche tiits buen lo meñ nii xkyë lo do, ni kol nab nii kakni Dios meñ nii xkotsyetsy lëë do. **29**Deelñee kiswee

meñ tublad kwesyoo, wi stublado ptee kiswee meñ. Ni deelñee no cho chakladzy kla xchakeetoo, blaa koy xaa wi xmaankwoo. **30**Ni deelñee kñab meñ tu cos lool, ptedyo.

Ni deelñee kla meñ tu cos lool, kuuñkiydylo. **31**Kol kan meñ sinak chakladzy to kan meñ do.

32'Deelñee xaktyee meñ nii xkëstyoo gak lëë do xkëstyoo do, pa nondyo. Por singo gak chuuñtsyey kchë meñ ngoitol. **33**Ni deelñee xaktyee gak lo meñ nii buen lo do chuñ do kyalbuen, pa nondyo. Por singo gak chuuñtsyey meñ ngoitol.

34Deelñee xaktyee lo meñ nii xyeñ do schilo kizh xkutiñ do, pa nondyo. Por singo chuuñtsyey meñ ngoitol. Tsiñee xkutiñ xaa tu cos, xkyëmbës xaa ktikche meñ favor go. **35**No nii jkëstyoo do meñ nii xlëë lo do, ni no nii kuñ do buen. Ni no nii kutiñ do cos, per kyëmbësty to nii ktikche meñ favor go lo do, tsiiin nroobre nii jkaa do lo Dios nii sob kpaa ni lëë gaa to kak xiñ xaa. Buen xaa, lëë xaa chakni meñ nii xsakty styoo ni meñ mal. **36**Kol jkëstyoo meñ sinak nii xkëstyoo Tat Tios lëë do.

Jkëëkiydy to meñ

(Mt. 7:1-5)

37'Kseejty to meñ tsiiin kseejty Dios lëë do, ni jkëëkiydy to parñee jkëëkiydy Dios to. Kol knityladzy falt nii xko meñ lo do tsiiin ktsily Dios xtol do. **38**Kol kteedy nii jkiiñ meñ tsiiin knee Dios nii jkiiñ do. Lëë xaa ktiix nii kneetsy xaa lo do aan axte kpixo chu medid. Sinak nii xtiixak to nii xtee do lo xcombañer do ktiix Dios nii kneetsy xaa lo do.

39 Aan lëë gak Jesús bitiits nrii chëb:

—¿Pe schilo nawen kluuy xaa ni xñady lo nëz lo stu xaa nii chandy? ¿Pe lëdy nayak sikyab xaa leñ tu kyeech chop xaa? **40** Mastre chak maestre lo mëëdscuel, per tsi lëë mëëdscuel lox xseedy, lëë xaa chak sinak chak xmaestre xaa.

41 ¿Penak xseel chanoo tublë kizh wiñ nii no lo betsyoo, aan xyeñdyoo nii mastre ngol tublë yag nii no lool? **42** ¿Xa kchilo këéboo lo betsyoo: “Kwlës dyon, beetsy, kwin kizh wiñ nii no lool”, deelñee xyeñdyoo nii mastre ngol yag nii no lool? Kseedyoo meñ, sink klo kwili yag ngol nii no lool, tsiiñ kchilo kanoo par kwiil kizh wiñ nii no lo betsyoo.

Por xnex yag kyuumbey meñ

(Mt. 7:17-20 ; 12:34-35)

43 Xkyëdy nex byodz lo yag buen, ni kyëdy nex buen lo yag nii buendy. **44** Por xnex yag xyuumbey meñ yag. Xkyëdy yegw lo yakitsy, ni xkyëdy uv lo sars. **45** Tiits buen xñee xaa nii buen no styoo xaa, per lëë xaa mal, tiits mal xñee xaa, porñee mal no styoo xaa. Ni kchë gaa nii no leñ styoo meñ xchoo chuw meñ.

Xaa nii xsoob tiits ni xaa nii

xsoobtyo

(Mt. 7:24-27)

46 ¿Penak xñee do nii naa nak xaa nii xñabey lo do, aan chuuñtsyeydy to nii xñen? **47** Lëén kniy cho nak sinak meñ nii xkëetyag xtitsaa ni chuuñtsyey nii xñen. **48** Nak meñ go sinak tu xaa nii kwteeñ nxity lo kyo

par tsaa lidzy. Aan tsiñee lëë nis kok naal kiigwpee, lëë nis kutsib axte chilidzy xaa, per beeñ kxisty niso, porñee tsiitsy sobo. **49** Per lëë meñ nii xkëetyag xtitsaa aan chuuñtsyeydyo nak meñ go sinak tu xaa nii psaa lidzy nëb lo lyu aan kwteeñdy xaa. Aan tsiñee lëë nis kok naal kiigwpee, lëë nis kutsib axte chilidzy xaa, lëë nis pchon lidzy xaa aan kazhka kwnitylow.

Lëë Jesús chuuñ kyak xmos soldad

(Mt. 8:5-13)

7 Loxsye kwnee Jesús lo meñ, lëë xaa sey Capernaum. **2** Siko kwyo tu xaa nii xñabey lo tubtsoon soldad Roma, aan lëë tu xmos xaa kwxaaknë. Tir xkëstyoo xaa mos ko, per lëë mos no nëz kyalkutu. **3** Tsiñee lëë xaa biñ nii lëë meñ xsocuent nii chuuñtsyey Jesús, lëë xaa pxaal bla xaa kol nii xñabey lo meñ Israel sinab nii tsikuuiñ kyak Jesús xmos xaa. **4** Lëë xaa kol go kwey aan lëë xaa kwnab nii tsi Jesús, chëb xaa:

—Chigal nii kuñoo soldad xñabey re yudar, **5** por xkëstyoo xaa meñ xkyedzy noo. Lëë xaa psaa xiktoo noo.

6 Lëë Jesús sinal, per tsiñee lëë xaa ptsiñ kex chilidzy soldad nii xñabey, lëë soldad pxaal bla xamigw kukëb lo xaa:

—Ko tsiiñdyaa lool, por cho naktyaa parñee sëëboo leñ lidzyaa. **7** Por ngo nii byaxtyaa nyelyaa yuubaa lool. Pxaal tiits parñee kyak xmosaa. **8** Por deel naa no xaa nii mastre xñabey lon, lëë naa lo soldad xñabeyaa. Tsiñee xalaa tu xaa mandad chi xaa. Tsiñee xkwetsy kaan tu xaa chiid xaa.

Singo gak xmosaa tsiñee xñabeyaa nii kuuñtsyey xaa tu cos, chuuñtsyey xaaw.

⁹Psee Jesús biñ ngo, aan lëë xaa chëb lo meñ nii nal xitsy xaa:

—Nli xñen nii karty kanaa tu meñ Israel nii kniladzy Dios tyub styoo sinak xniladzy xaa re.

¹⁰Tsiñee lëë xaa nii kuneet lo Jesús ptsiñ chu yu, lëë mos nii xsyaknë tselye byak.

Lëë Jesús chuuñ kpañ xiñ tu kwnaa viud

¹¹Loxsye ngo lëë Jesús si tu kyedzy nii lë Naín ksa xpëëdscuel aan ndaly meñ kunal xaa. ¹²Tsiñee lëë xaa ptsiñ kex chu kyedzy, lëë xaa kon nii lëë meñ sijkeetsy tu xiñgan tu kwnaa viud. Mëëd tusy kok xaa wiñ go lo xñaa, aan singootyee ndaly meñ sinal me wkeetsy. ¹³Lëë Jesús pkëstyoo kwnaa go aan lëë xaa chëb lo me:

—Koondyoo.

¹⁴Lëë xaa big kwseñ xaa chu yaglan, aan lëë xaa nii nxob yaño kwche tse. Loxsye ngo lëë xaa chëb lo mëëd kuty ko:

—Xaa wiñ, lool xñen, ikuxche!

¹⁵Lëë xaa wiñ nii kuty ko kwsobli ni lëë xaa kwnee, aan lëë Jesús psaan xaa lo xñaa xaa. ¹⁶Kchësy meñ nii kon ngo psee ni ptee skizh lo Dios, xñee:

—Lëë tu profet kwlañche lo no, ni lëë Dios sëëd kuñ meñ yudar.

¹⁷Aan tyub Judea ni kchë kyedzy nii nche nëz tañ go bitiits meñ nii beeñtsyey Jesús.

Meñ nii chini xtiits Juan Bautist

(Mt. 11:2-19)

¹⁸Lëë xpëëdscuel Juan bitiits kchë ngo lo Juan. Por ngo lëë Juan

kwtsyetsy chop xpëëdscuel, ¹⁹aan lëë Juan pxaal xaa lo Jesús par kñabiits xaa dyon pe lëë Jesús nak xaa nii kxaal Dios, ote no nii yak bii kyembés xaa. ²⁰Lëë xaa nii pxaal Juan chëb lo Jesús:

—Lëë Juan Bautist pxaal lëë noo par kñabiits noo dyon pe lii nak xaa nii kxaal Dios, ote no nii yak bii kyembëes noo.

²¹Wor go kazh lëë Jesús beeñ kyak ndaly meñ xsyaknë ni lëë xaa beeñ kyak meñ nii no kyalbini mal leñ styoo ni meñ nii xñady lo.

²²Tsigo lëë xaa chëb lo xpëëdscuel Juan:

—Kol kyey, aan kol kutiits kchë nii kon do ni biñ do lo Juan. Kol këb nii lëë meñ nii xñady lo chan, ni lëë meñ nii në niy xsyë, ni lëë meñ nii xyodz lady xyak, ni lëë meñ nii xkwaat chon, ni lëë meñ kuty xpañ, ni lëë kchë meñ nii ni tu pe chapyt xkëetyag xtiits Dios. ²³Ni kol këb: Dichos meñ nii jkandy kik kan naa.

²⁴Tsiñee lëë xpëëdscuel Juan bi, lëë Jesús bitiits lo meñ cho nak Juan, chëb xaa:

—¿Pe cos kukuy do dyon worñee kwey do tañ? ¿Pe kukuy do tublë kizh nii nëz re nëz rek xni me?

²⁵Aan deelñee kukuydy to ngo, ¿pe cos kukuy do? ¿Pe kukuy do tu xaa nii nakw ladx non yak? Por nan do gon nii lidzy sye rey no xaa nii nakw ladx non ni xaa nii mbëë mbañ. ²⁶Kol në dyon pe cos kukuy do. ¿Pe kukuy do tu profet yak? Deelñee tu profet gon kukuy do, nli nii profet nak xaa nii kukuy do, per mastre non xaa. ²⁷Lëë Juan xseetty kitsy nii kë xtiits Dios laañee xñeeew:

Lëën kxal tu xaa nii tenech lool, parñee kwii xaa tu næz tedyoo.
28 Lo kchë meñ nii noyaly lo kislyu re xsobaa nii ni tu meñ karty tsitsib sinak Juan. Per lëë laa xñabey Dios kchë xaa nii xisy non chuñ gan lo Juan.

29 Kchësy meñ pkëetyag nii kwnee Juan aan axte wi xaa nii xtop tumi nii xyey Roma byeñ xa nak xkyalwnabey Dios. Por ngo lëë xaa kwchobnis lo Juan. **30** Per lëë xaa fariseo ni maestre ley kwchobnisty xaa lo Juan. Kwxaakty xaa kyalnsaak nii pxaal Dios.

Chëb kaa Jesús:

31 —¿Cho nak sinak meñ nii no natiemp dyon? **32** Nak meñ nii no natiemp gon sinak chol xaa wiñ nii xkwe kity laañee chak kiy aan xñee xaa lo xcombañer xaa: “Billy noo flaut aan byëedy to, ni biily noo ti nii së mban aan biiñdyak to.” **33** Por na nii biid Juan xñee do nii kyalbini mal no leñ styoo xaa, porñee tawdy xaa kyaxtily ni kowdy xaa viñ. **34** Lëë na nii lëë mguiy nii pxaal Dios chaw ni chi viñ, xñee do nii lyaadzy wagwsye no xaa gue ni ngonip xaa, ni xñee do nii lëë xaa xtsiil lsa meñ ngoptol ni meñ nii xtop tumi nii xyey Roma. **35** Per por kchë nii chuuñtsyeyaa xluuy nii Dios nakni naa.

Lëë Jesús kwey lidzy Simoñ

36 Lëë tu xaa fariseo kuni Jesús lidzy xaa par kaw Jesús, aan lëë Jesús sob lo mez. **37** Tsiñee lëë tu kwnaa ngoptol nii no leñ kyedzy ko biñ nii lëë Jesús ptsiñ lidzy xaa fariseo go, lëë me kwey noy me tu bot aceit nii xlyaa nex. **38** Lëë me

big næz xitsy Jesús choon me aan lëë me pkadz niy xaa con nis lo me. Loxsye ngo lëëw pkwiitsy me con kits kik me, ni lëë me ptsiil chuwo, ni lëë me kwtëébo aceit xlyaa nex. **39** Tsigo nladzy xaa fariseo nii kwtsyetsy Jesús kaw Jesús:

“Deelñee nyak xaa gue profet, nyeñ xaa nii no xtol kwnaa nii so lo xaa.”

40 Per lëë Jesús chëb lo xaa fariseo:
 —Simoñ, chakladzyaa kniyya tu cos lool.

Aan lëë xaa chëb:

—Kwnëw maestre.

41 Lëë Jesús chëb:

—Chop xaa name nsëëb lo tu xaa nii xkutin tumi. Tu xaa nsëëb kaay kyoow denario. Lëë stu xaa nsëëb choowptsiwi. **42** Aan como pchilody nguizh xaaw, lëë xaa nii xkutin tumi ptsily chop lë xaa parñee kak nsëëbtre xaa. Kwnë dyon lo chop xaa go cho xaa mastre ksak styoo.

43 Lëë Simoñ chëb:

—Buty xaa nii mastre nroob tumi nsëëbo.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xtiitsoo.

44 Lëë Jesús byoogw buy lo kwnaa go, aan lëë xaa chëb lo Simoñ:

—¿Pe chanoo kwnaa re? Kwsëbaa liidzyoo, aan bneestyoo nis nyadx niyaa. Per lëë kwnaa re kwtiib niyaa con nis lo me, ni lëëw pkwiitsy me con kits kik me. **45** Ptsiilchuwdyoo naa, per lëë me, destye kwlañaña, tugak no ktsiil chuw me niyaa. **46** Ni kwtëébtyoo aceit lo kikaa, per lëë me kwtëéb me aceit xlyaa nex niyaa. **47** Por ngo xñen nii lëë kchë xtol me bily, porñee tir pkëstyoo me. Per lëë meñ nii ndalydy xtol xpily, xisy xkëstyoo meñ go.

48Loxsye ngo lëë xaa chëb lo kwnaa go:

—Lëë kchë xtoloo bily.

49Tsigo nladzy stubla xaa nii ksa xaa nche sob lo mez:

—¿Cho nak xaa gue nii axte tol xtsily xaa?

50Per lëë Jesús chëb lo kwnaa go:

—Porñee bniladzyoo, ngo nii lëël kwitelaa. Byey, pe tsinidre kikoo.

Kwnaa nii beeñ yudar Jesús

8 Loxsye ngo lëë Jesús kwey ndaly kyedzy nii nche tañ go, kukluuy xaa xa nak xkyalwnabey Dios lo meñ. **2**Wi bla kwnaa nii kwlii xaa kyalbini mal leñ styoo ni beeñ kyak xaa kunal. Lady kwnaa go si María Magdalena. Leñ styoo me pchoo kadzy kyalbini mal. **3**Ni lady kwnaa go si Xwan, tsil Cuza. Lo Herodes kwë Cuza tsiiñ. Ni lady kwnaa go si Susan, ni wi kchë kwnaa nii ptee kchë nii pkiñ xaa kunal.

Xcient ngon

(Mt. 13:1-9 ; Mr. 4:1-9)

4Ndaly meñ pchoo xkyedzy par kan meñ Jesús. Por ngo singootyee ndaly meñ ptyop, aan lëë Jesús psocuent re lo meñ, chëb xaa:

5—Tu ngon name pchoo si kon. Aan tsi lëë xaa bislo xnee xaa pni, no xipni xaa byab lo næz, aan lëëw ksubniy meñ ni lëëw ptop mguiñ.

6No gaa laañee byabo lady kyo, aan tsi lëë pni go kwalañ, lëëw pidzy, porñee ngopty lyu. **7**Ni no laañee byabo lady yakitsy, aan tsi lëëw kwalañ, lëë yakitsy kwatiño. **8**Per lëë stub lugar lëë xipni xaa byab laañee neely lyu, aan lëëw kwroob ni ngui

koko. No lady pni go kwsob axte tu kyoow xob.

Loxsye bitiits Jesús ngo, nguidzy chëb xaa:

—Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag.

Lëë Jesús xñee xa nak xcuent ngon

(Mt. 13:10-23 ; Mr. 4:10-20)

9Tsigo lëë xpöedscuel Jesús kwnabtiits xa nak cuent ko, **10**aan lëë xaa chëb:

—Lëë Dios gon xluuy xa nak xkyalwnabey xaa lo do, per lëë lo meñ nii nche tublad nonsyke con cuent xluyno, parñee nikxe kuy meñ, per kandy meñ, ni nikxe kon meñ, per kyeñdy meñ.

11Lëë pni nak sinak xtiits Dios.

12Lëë pni nii byab lo næz nak sinak meñ nii xkëetyag xtiits Dios, per xlyëdy lëë xaatox chikwii tiits ko styoo meñ, parñee knilasty meñ ni telaady meñ. **13**Lëë pni nii byab lady kyo nak sinak meñ nii xle xkëetyag xtiits Dios, per como kindy luw, xtsedy xniladzy meñ go, por tsi lëë kyalnë sëed lëë meñ go xchooxso. **14**Lëë pni nii byab lady yakitsy nak sinak meñ nii xkëetyag xtiits Dios, per tseyga tseyga lëë kchë cos nii chak lo kislyu re, ni kchë cos non ni cos ngui xluuylø lo meñ go aan xsoobty meñ go xtiits Dios. **15**Lëë pni nii byaab kaa laañee neely lyu nak sinak meñ nii xkëetyag xtiits Dios ni xniladzyo ni chuuñtsyey nii xñabey Dios.

Xcient bini

(Mr. 4:21-25)

16'Ni tu cho xkëedy tu bini par kaaw leñ lon o tsolan gaaw, sink

lëew xkyë par sobo tu laañee
ksaaniw lo meñ nii xsyëeb yu.
¹⁷ Singo gak nody tu cos ngueetsy
nii kchukëdy, ni nody kaa tu cos nii
chak tsilaan nii kak ndoondy.

¹⁸ Kol kap cuent, por lëe meñ nii
chaple cos jkaarew. Per lëe meñ
nii ni tu pe chapyt, axte nii wiñ nii
chap meñ go kpichee.

Xñaa Jesús ni betsy xaa

(Mt. 12:46-50 ; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Lëe xñaa Jesús ni betsy xaa kwey
laañee so xaa, per pchilody mbig me
lo xaa, porñee singootyee ndaly meñ
nche. ²⁰ Lëe meñ kunitiits lo xaa chëb:

—Lëe xñaal ni lëe betsyoo nche
ley, chakladzy kan lii.

²¹ Lëe Jesús kwëb chëb:
—Kchësy meñ nii xkëëtyag xtiits
Dios ni chuuñtsyeyo nak tnan ni
nak betsyaa.

Lëe Jesús xkwëës me

(Mt. 8:23-27 ; Mr. 4:35-41)

²² Tu tse lëe Jesús kwyo tu leñ
barkw ksa xpëëdscuel, aan lëe xaa
chëb:

—Kol tsoo stublad chu nistoo.

Lëe xaa si, ²³ aan lëe Jesús
kuutkesy leñ barkw. Lëe me gaa
bislo xpi ni lëe nis noyaktsë leñ
barkw. Tsiñee kon xpëëdscuel Jesús
nii lëe barkw nonity lo nis, ²⁴ lëe
xaa kukuuñ kna Jesús, chëb xaa:
—iMaestre! iMaestre! iLëe barkw
nonity lo nis!

Lëe Jesús kuxche, aan lëe xaa
kwëntseeb lo me ni lo nis, ni lëe
gaaw byaktse. ²⁵ Tsigo lëe xaa chëb
lo xpëëdscuel xaa:

—¿Penak nii kopty to Dios
confians?

Aan lo xtseeb ko xñee xpëëdscuel
xaa lo xcombañer:

—¿Cho nak xaa re nii xsoob me ni
xsoob nis xtiits xaa?

Mguiy nii kwyo kyalbini mal leñ styoo

(Mt. 8:28-34 ; Mr. 5:1-20)

²⁶ Lëe xaa ptsiñ xtañ meñ Geresa
nii nche stublad chu nistoo Galilea.

²⁷ Aan tsiñee lëe xaa byety barkw,
lëe tu xaa nii no kyalbini mal leñ
styoo big lo Jesús. Kok xtsele nii
chakwty xaa ladx ni nody xaa leñ
tu yu, sink lady paa no xaa. ²⁸ Lëe
xaa psoxib lo Jesús, aan lëe xaa
kwchuptsyë, chëb xaa:

—Jkaaldyoo naa, Jesús, Xiñ Dios
nii sob kpa. Xñabaa nii ksaksidyyo
naa.

²⁹ Singo chëb xaa porñee lëe Jesús
kwnabey nii kchoo kyalbini mal go
leñ styoo xaa. Ndaly vuelt psaksi
kyalbini mal xaa, aan nikxe pxituu
meñ niy xaa ni ña xaa con caden
parñee kchoody xaa, lëew pchug
xaa, aan lëe kyalbini mal go kuni
xaa tañ. ³⁰ Lëe Jesús kwnabtiits lo
xaa chëb:

—¿Cho lël?

Aan lëe xaa chëb:

—Ndaly lën.

Singo chëb xaa porñee ndaly
kyalbini mal kwsëeb leñ styoo
xaa. ³¹ Lëe kyalbini mal go kwnab
nii kxaaldy Jesús linfiern. ³² Aan
como lëe tub tsoon ngutsy ncheno
wagw chek kiy go, lëe kyalbini mal
kwnab tiitspey lo Jesús par sëëbo
leñ ngutsy ko. Aan lëe xaa pteedy
tiitspey. ³³ Lëe kchë kyalbini mal
go pchoo leñ styoo mguiy go, lëew
kwsëeb leñ ngutsy nii nche siko,

aan lëë kchë ngutsy ko kukyab lo nis, aan lëë ma kuty.

³⁴Lëë xaa nii xkyénap ngutsy pxooñ, kukni tiits kyedzy ni lëë xaa bitiits kchë nii kon xaa lo meñ nii ptsyool xaa nëz. ³⁵Lëë meñ kukuy aan tsinnee lëë meñ ptsiñ laañee so Jesúś, lëë xaa nii pchoo kyalbini mal leñ styoo sob lo Jesúś. Nyaani chak xaa ni lëë xaa tse nakw xab xaa. Lëë meñ ptsyeb. ³⁶Aan lëë xaa nii kon kchë ngo bitiits xa byak xaa nii kwyo kyalbini mal leñ styoo. ³⁷Tsigo lëë kchë meñ Gerasa kwnab nii kpi Jesúś tañ go, porñee tir ptsyeb me. Lëë Jesúś byo barkw aan lëë xaa bi. ³⁸Kokladzy xaa nii pchoo kyalbini mal leñ styoo nyinal xaa Jesúś, per lëë Jesúś psonëz xaa chëb:

³⁹—Byey liidzyoo, aan bitiits xa beeñ kyak Dioosoo.

Lëë xaa go sey aan tyub leñ kyedzy bitiits xaa xa beeñ kyak Jesúś xaa.

Xiñ Jairo ni kwnaa nii kwseñ skin̄ xab Jesúś

(Mt. 9:18-26 ; Mr. 5:21-43)

⁴⁰Tsinnee lëë Jesúś ptsiñ stublad chu nistoo stub, xle meñ kuktsiilnëz meñ xaa, porñee kchësy meñ nche mbës xaa. ⁴¹Lëë tu xaa nii lë Jairo nii xñabey leñ ktoo ptsiñ, aan lëë xaa psoxib lo Jesúś parñee tsi Jesúś lidzy xaa, ⁴²porñee lëë xiñtsyaap xaa nii chap masy tu tsiipchop iz no nëz kyalkuty. Mëëd tusy nak me lo xaa. Lëë Jesúś si aan xtaagw kchë meñ nii sinal xaa.

⁴³Lady kchë meñ go si tu kwnaa nii kokle tsiipchop iz xsyaknë me, xchoo me cheñ. Ndaly lo meñ nii

chuñ rmedy kukxiñ me xtumi me aan byagty me. ⁴⁴Lëë kwnaa go big nëz xitsy Jesúś aan lëë me kwseñ skin̄ xab xaa, aan wor go kazh lëë me byag cheñ.

⁴⁵Lëë Jesúś chëb:

—¿Cho kwseñ xabaa?

Aan como kchësy meñ chëb:

“Lëdy lëë noow”, lëë Pedre chëb:

—Maestre, kchësy meñ xtaagw lii ni xchëep lii.

⁴⁶Per lëë Jesúś chëb:

—No cho kwseñ naa, por byeñaa nii lëën beñ tu kyalntson.

⁴⁷Tsinnee lëë kwnaa go kon nii chilody tsolan me, xisy me aan lëë me kuksobix lo Jesúś. Aan xña lo meñ lëë me pxobtol penak kwseñ me xaa ni lëë me chëb nii wor go kazh lëë me byak. ⁴⁸Lëë Jesúś chëb lo me:

—Xiñ, porñee bniladzyoo nii suuñ kyakaa lii, ngo nii lëël byak. Byey, pe tsinidre kikoo.

⁴⁹Lëë Jesúś bii nonee tsinnee lëë tu xaa nii pchoo lidzy xaa nii xñabey leñ ktoo ptsiñ, aan lëë xaa chëb lo xaa xñabey go:

—Lëë xiñtsyaapoo tse lox kuty. Kotsiñtroo lo maestre.

⁵⁰Lëë Jesúś biño, aan lëë xaa chëb:

—Ktsyeebtyoo. Bniladzy nii lëë Dios kuuñ kyak xiñoo aan lëë me kyak.

⁵¹Tsi lëë Jesúś ptsiñ lidzy xaa go, xaktyee Pedre, ni Santiagw, ni Juan, ni xña mëëd kwnaa go ni pxosy me blaa xaa kwsëeb leñ yu. ⁵²Kchësy meñ nchenoyoon ni no kteenë por mëëd kwnaa go, per lëë Jesúś chëb:

—Koondy to. Kujty me, sink lëë me nixyesy.

53Kchësy meñ pxidzyni Jesús, porñee nan meñ nii kuty me. **54**Lëë Jesús kwseñ ña me aan lëë xaa chëb:

—Mëed wiñ, lool xñen, kuxche.

55Lëë me pañ aan wor go kazh lëë me kuxche, aan lëë Jesús chëb:

—Kol ktee nii kaw me.

56Tir psee pxosy me, per lëë Jesús chëb nii ni tu cho lo kutiisty xaaw.

Lëë xpëëdscuel Jesús chikluuy xtiits

Dios

(Mt. 10:5-15 ; Mr. 6:7-13)

9 Lëë Jesús kwtsyetsky ksa tsiipchop xpëëdscuel, aan lëë xaa ptee tiitspey lo xaa parñee kwii xaa kyalbini mal leñ styoo meñ ni kuuñ kyak xaa meñ xsyaknë. **2**Lëë xaa pxaal xpëëdscuel xaa parñee kluuy xaa xa nak xkyalwnabey Dios lo meñ ni kuuñ kyak xaa meñ xsyaknë, **3**chëb xaa:

—Koydy to nii jkiiñ do næz, ni yag nii ksoxka do, ni bols, ni kyaxtily, ni tumi, ni koydy to ladx par ktsyey xab to. **4**Tsiñee ktsiñ do cualquier lidzy meñ, kol kwës siko axte nii kpi do kyedzy ko. **5**Deelñee no tu kyedzy nii kaklasty meñ knee meñ laañee kwës to, kol kchoo kyedzy ko, aan kol kwib yu nii xña niy do, parñee kyeñ meñ nii no xtol meñ.

6Lëë xpëëdscuel xaa kwey kchë kyedzy nii nche tañ go, bluuuy xaa xa kteelaa Dios meñ ni beeñ kyak xaa meñ xsyaknë.

Lëë Herodes chakladzy kan Jesús

(Mt. 14:1-12 ; Mr. 6:14-29)

7Lëë rey Herodes biñ nii lëë meñ xseety Jesús ni kchësy nii chuuñtsyey Jesús, aan nandy

Herodes pe kwxaak, porñee no meñ kwnee nii lëë Juan pañ. **8**No gaa meñ kwnee nii lëë profet Elías kwlañche, ni no meñ kwxaak nii tu profet nii biid penaadle pañ. **9**Per lëë Herodes chëb:

—Yuub naa kwnabey kwchug kik Juan. ¿Cho ngue tsigo tant xseety meñ?

Por ngo nii kokladzy Herodes nyan Jesús.

Lëë Jesús xyaan kaay mily meñ

(Mt. 14:13-21 ; Mr. 6:30-44 ; Jn.6 :1-14)

10Tsiñee lëë xapostle Jesús bikche, lëë xaa bitiits kchë nii beeñtsyey xaa, aan lëë Jesús sini xaa tu kyedzy nii lë Betsaida. **11**Per lëë meñ byeño, aan lëë meñ kunal. Lëë Jesús kaa kwnee lo meñ xa nak xkyalwnabey Dios ni lëë xaa beeñ kyak meñ xsyaknë.

12Lëë tse no ktsye tsi lëë ksa tsiipchop xpëëdscuel xaa big lo xaa chëb:

—Psonëz meñ parñee kyey meñ wxiladzy ni tsikyub meñ nii ktyaaw kyedzy ni kchë laañee sob yu, por ni tu cho kindy nu.

13Lëë Jesús chëb:

—Lëë do wo, kol ktee nii kaw meñ.

Lëë xpëëdscuel xaa kwëb chëb:

—Kaayak kyaxtily ni chopak mël nooy noo, xakxe deelñee kyosuuy noo nii kaw kchësy meñ re.

14Siik kaay mily meñ, per lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Kol këb lo meñ nii sob meñ choowptsii gaa meñ tub lugar.

15Lëë xpëëdscuel xaa psoob tiits aan loxsye kwsob meñ, **16**lëë Jesús kwseñ ksa kaay kyaxtily go ni chop mël go, aan lëë xaa blëp lo kpaa

par ktee xaa skizh lo Dios. Loxsye beeñ grol xaaw, lëew pteedy xaa lo xpëédscuel xaa par kiisy xaaw lo meñ. ¹⁷Kchësy meñ byëly, aan tsiñee lëe wagw kwlox ptyop tsiiipchop tskwidy kyaxtily byuy.

Lëe Pedre xñee nii Jesús nak Crist
(Mt. 16:13-19 ; Mr. 8:27-29)

¹⁸Tu tse lëe Jesús noyutiitsni Dios nonsy, aan lëe xpëédscuel xaa nche lo xaa. Lëe xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Cho xñee meñ dyon nii nakaa?

¹⁹Lëe xpëédscuel xaa kwëb chëb:

—No meñ xñee nii lii nak Juan

Bautist, no gaa meñ xñee nii lii nak profet Elías, ni no stubla meñ xñee nii no cho tu profet nii pañ nakoo.

²⁰Tsigo lëe Jesús chëb:

—Lëe dook, ¿pe nan do cho nakaa?

Aan lëe Pedre kwëb chëb:

—Lii nak Crist, Xiñ Dios.

Lëe Jesús xñee nii lëe xaa kety

(Mt. 16:20-28 ; Mr. 8:30-9 :1)

²¹Per lëe Jesús psaan kazu tiits nii ni tu cho lo këbty xaaw.

²²Ni lëe xaa chëb nii tir mban tedy mguiy nii pxaal Dios, ni ksaldy xaa kol xaa, ni xaa nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley. Lëe meñ kuty xaa, per tse nii loxo tson kpidz lëe xaa kpañ.

²³Ni lëe gak Jesús chëb lo kchësy meñ:

—Deelñee no tu do chakladzy tso xladaa, no nii ksaan do kchë nii xyostyoo do, ni no nii tse con tse tedy to kyalnë parñee kchilo kiidnal do naa. ²⁴Por lëe kchë xaa nii choxko kteelaa xkyalmbañ lo

kyalkutu kety. Per lëe xaa nii pe sinidy kik, nikxe kety xaa, lëe xaa kpañ, porñee xniladzy xaa xtitsaa. ²⁵¿Pe nan nii kuun xcheñ meñ tyub kislyu, lëetyak lëe meñ kety? ²⁶Deelñee no cho xteladzy chan naa ni xteladzy chon xtitsaa, lëe mguiy nii pxaal Dios kteladzy kan kchë meñ go tsiñee lëe xaa kiid con xkyalwnabey Dios ksa xaa angly. ²⁷Xsobaa nii no meñ nii nche nu kejty axte nii kan meñ xkyalwnabey Dios.

Lëe Jesús xtsyëelo

(Mt. 17:1-8 ; Mr. 9:2-8)

²⁸Tse nii kwlox xon kpidz nii bitiits Jesús kchë ngo, lëe xaa kwey tu kik kiy kukutiitsni xaa Dios ksa xaa Pedre, Santiagw ni Juan.

²⁹Mentre lëe Jesús noyutiitsni Dios, lëe lo xaa ptsyëe ni lëe xab xaa byak nguitsy ni lëew bibëly. ³⁰Aan lëe chop xaa ptsiñ chutiitsni xaa.

Moisés ni Elías nak chop xaa go.

³¹Xpibëly xaa. Lëe xaa bitiits nii lëe Jesús kety Jerusalén. ³²Nikxe kwyo mgaal lo Pedre ksa xcombañer, lëe xaa kwchena, aan lëe xaa kon nii xpibëly Jesús ni xpibëly xaa nii bitiitsni Jesús. ³³Tsiñee lëe chop xaa go no kpi lo Jesús, lëe Pedre chëb:

—Maestre, ixaatke mbëë nche no nu! Lëe noo ksaan tson yu yagxiidy: tuwo par lii, stuwo par Moisés, stuwo par Elías.

Per nandy Pedre penak kwnee xaa singo. ³⁴Lëe Pedre bii nonee tsiñee lëe tu xkey ptaaggw laañee nche xaa. Lëe xaa kwnity lo xkey go, aan lëe xaa ptsyeb. ³⁵Lo xkey go pchoo tsiy tu xaa nii chëb:

—Lëë xiñaa nrii. Naa kwle xaa.
Kol jkéetyag xtiits xaa.
36 Loxsye biñ xaa tsjy xaa nii
kwnee, lëë xaa kon nii xaktyee
Jesús so. Koñee kwneedy xaa, ni tu
cho lo bitiisty xaa kchë nii kon xaa.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa wiñ

(Mt. 17:14-21 ; Mr. 9:14-29)

37 Tsíñee lëë lyu byaani, lëë Jesús
byety kiy ksa xpéedscuel aan lëë
tubtsoon meñ kuktsiilnëz xaa.
38 Lady kchë meñ go no tu xaa nii
nguidzy kwnee chëb:
 —Maestre, tē kanoo xiñganaa. Mëëd
tusy nak xaa lon. **39** Per lëë tu kyalbini
mal xsaksi xaa, xkuptsyéw xaa, ni
xchono xaa lyu, ni xkwiiw ptsiñ
chuw xaa, aan xlaadyo xaa. **40** Lëën
tse kwnab lo xpéedscueeloo nii ngwii
xaa kyalbini mal go, per pchilody xaa.

41 Tsigo lëë Jesús chëb:

—iNatsypee nguidzy styoo do ni
xnilasty to Dios! ¿Axté pa wor këb
ñe nii lëën ksaladzy lëë do? ¿Pa slal
tiemp no nii kxekwaa lo do? Tëni
xiñoo nu dyon.

42 Tsíñee lëë xaa wiñ go big lo Jesús,
lëë kyalbini mal pchon xaa lyu, aan
lëë xaa kutyë stub. Per lëë Jesús
kwéntseeb lo kyalbini mal go, ni lëë
xaa beeñ kyak xaa wiñ go, aan ndaan
xaa sikni pxosy xaa xaa. **43** Kchësy
meñ psee kon xkyalntson Dios.

Lëë Jesús xñee stub nii lëë xaa kety

(Mt. 17:22-23 ; Mr. 9:30-32)

Mentre lëë meñ nche ksee kon
kchë nii beeñtsyey Jesús, lëë Jesús
chëb lo xpéedscuel:

44 —Kol jkéetyag nii kniyaa lo do,
aan knitylasty to nii lëë mguiy nii
pxaal Dios jkaa ña meñ.

45 Per byeñdy xaa nii chëb Jesús,
porñee blaady Dios nyeñ xaaw, aan
ptsyeb xaa nyabtiits xaa lo Jesús xa
nak tiits ko.

¿Cho mastre non?

(Mt. 18:1-5 ; Mr. 9:33-37)

46 Lëë xpéedscuel Jesús bislo
ptilytiits dyon cho xaa nak xaa nii
mastre non. **47** Tsi lëë Jesús byeñ xa
no kik xaa, lëë Jesús kwtsyetsy tu
xaa wiñ, aan lëë xaa pso xaa wiñ go
kwi xaa, **48** ni lëë xaa chëb:

—Kchë meñ nii kantsi xaa wiñ
re porñee xniladzy meñ xtitsaa,
chantsi meñ go naa, ni chantsi meñ
go xaa nii pxaal naa. Por ngo, tu
xaa nii pa nondy lady to nak xaa nii
mastre non.

Meñ nii xlëëdy lo no no xlad no

(Mr. 9:38-40)

49 Lëë Juan chëb:

—Maestre, lëë noo ptyon tu xaa
nii xkwii kyalbini mal aan xseety
xaa lël, per lëë noo pkaw, porñee
nody xaa lady no.

50 Lëë Jesús chëb:

—Jkady tow, por kchë xaa nii
xlëëdy lo do no xfavor do.

Lëë Jesús chakntseeb lo Santiagw ni lo Juan

51 Worñee lëë Jesús mer kyép kpaa,
lëë xaa kwloo valor lo xaa, aan lëë
xaa si Jerusalén. **52** Lëë xaa pxaal xaa
nii kwtench lo xaa par kyub xaa go
laañee kwës xaa xtañ meñ Samaria.

53 Per kwnëdy meñ Samaria ndee
laañee ngwës xaa, porñee byeñ
meñ nii Jerusalén si xaa. **54** Tsíñee
lëë xpéedscuel Jesús nii lë Juan ni
Santiagw kon ngo, lëë xaa chëb:

—Jesús, ḫpe chakladzyoo nii kñab noo kxaal Dios ki par knitylo kchësy meñ re?

⁵⁵Lëë Jesús byoogw, aan lëë xaa kwëntseeb lo xpëédscuel xaa.

⁵⁶Loxsye ngo lëë xaa si stu kyedzy.

Meñ nii kokladzy nyinal Jesús

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷Nëz no xaa, lëë tu xaa chëb lo Jesús:

—Xey, chakladzyaa sénalaa lii laañee tsityoo.

⁵⁸Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Chap mëz kyoplyoo ni chap mguiñ pchoos, per lëë mguiy nii pxaal Dios ni laañee kxiladzy xaa xisy wiñ chapyt xaa.

⁵⁹Lëë Jesús chëb lo stu xaa nii siko:

—Tënal naa.

Per lëë xaa go kwëb chëb:

—Xey, blaa kajkeetsy kaazhaa pxosyaa.

⁶⁰Lëë Jesús chëb:

—Blaa jkeetsy meñ kutysaa meñ meñ kuty. Lii nii xcueentoo kukluuy xtiits Dios lo meñ.

⁶¹Lëë stu xaa chëb:

—Xey, chakladzyaa sénalaa lii, per blaa kakniñ tiits lidzyaa.

⁶²Lëë Jesús chëb:

—Kchë xaa nii xsyen ña rad aan xuy xaa tublad, xkiiñdy xaa par kyë xaa tsiiñ laañee xñabey Dios.

Lëë Jesús pxaal meñ kukluuy xtiits Dios

10 Lëë Jesús kwle stsongaly ptsiipchop meñ, aan chop kaa chop kaa meñ pxaal xaa nech tsi kchë kyedzy nii no tsi xaa. ²Lëë xaa chëb lo meñ go:

—Nak meñ nii no laañee tsi do sinak tsiñee lëë kwlaap mer kislo aan kindy ndaly xaa nii kyë tsiiñ. Por ngo no nii kñab to lo Dios nii kxaal xaa xaa nii kluuy xtiits xaa lo meñ. ³Lëën xal lëë do laañee no meñ ntseeb nii ntseeb si ntseeb kchë ma tox nii chuty mëkwixiily.

⁴Koydy to bols ni tumi ni kyalkidy, ni jkëéptyuxty to meñ nëz parñee klyëedy to. ⁵Tsiñee sëeb to tu leñ yu, kol nab nii kakni Dios meñ nii no leñ yu go. ⁶Aan deelñee jkëétyag meñ nii no yu go nii kñee do, lëë nii kwnab to kak cumplir, per deelñee jkëétyagty meñ gow, kakty nii kwnab to cumplir. ⁷Kol kwës tugak yu, ni kol kaw ni kol

ki nii kneestyee meñ, por nonguial kazh xaa nii xkyë tsiiñ. Ktsëelejty to laañee kwës to. ⁸Tsiñee ktsiñ do tu kyedzy nii ksal meñ do, kol kaw nii kneetsy meñ, ⁹ni kol kuuñ kyak kchë meñ xsyaknë nii no siko, ni kol këb nii lëë wor kutsiñ nii lëë Dios kñabey meñ. ¹⁰Per deelñee ktsiñ do tu kyedzy nii ksaldy meñ do, kol kchoo aan kol këb lo meñ:

¹¹“Axte xkiti nii pkaay niy noo xkwib noo parñee kyeñ do nii no xtol do. Per kol kaknan nii lëë xkyalwnabey Dios merle klyañche lo do.” ¹²Nli xñen nii tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy ntseebre castigw nii tedy meñ go que nii tedy meñ Sodoma.

Kyedzy nii xsobty tiits

(Mt. 11:20-24)

¹³’iChooksye lëë doy meñ Corazín ni chooksysé lëë do meñ Betsaida! Por deelñee nyan meñ Tiro ni meñ Sidón kchë kyalntson nii kon do,

tselye kokw meñ go ladx nchog ni tselye kwsob meñ go nëb lo xkiti parñee kluuy meñ go nii ptikche meñ go styoo lo Dios. ¹⁴Por ngo, tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy ntseebre castigw nii tedy to que nii tedy meñ Tiro ni meñ Sidón. ¹⁵Lëë lii nii nol Capernaum, ¿pe nladzyoo nayak tir klaa soboo? Klaadyoo gon, por lëël kyab laañee mastre nxity.

¹⁶Kchë meñ nii xkëetyag nii xñee do xkëetyag xtiitsaa, per lëë meñ nii xsaldy lëë do, ni naa xsaldy meñ go. Aan deelñee xsaldy meñ naa, xsaldyak meñ xaa nii pxaal naa.

Lëë meñ nii pxaal Jesús bikche

¹⁷Lëë ksa tsongaly ptsiipchop xaa nii kukluuy xtiits Dios bikche aan xle xaa chëb xaa:

—Jesús, axte kyalbini mal psoob xtiits noo tsíñee pseety noo lël.

¹⁸Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñee do, por konaa xa pchingaa xaatox leñ kpaa sinak tsíñee xyab tu nkwsiy. ¹⁹Por lëën bnetsy tiitspey lo do parñee subniy do mëël ni subniy do mëkwkyoow, ni parñee kuñ do gan lo xaatox, aan ni tu pe kakty to. ²⁰Per kledy to porñee xsoob kyalbini mal xtiits to, sink kol kle porñee lëë lë do kë lo kitsy nii ngotsey Dios kpaa.

Lëë Jesús xtee skizh lo Dios

(Mt. 11:25-27 ; 13:16-17)

²¹Lëë Jesús ble, aan por Kyalbini Ntson nii no leñ styoo xaa lëë xaa chëb:

—Xnetsyaa skizh lool, Tat Tios, por lii xñabey kpaa ni lii xñabey kislyu, ni kwloolanoo xtiitsoo lo meñ nyaani ni lo meñ chak parñee

kluuylo lo meñ ndoladzy. Singo Tat Tios beeñtsyeyoo, porñee singo kwlaño styool.

²²Lëë Tat Tios bneetsy kchë nii chap xaa lon. Ni ni tu cho xyuumbeydy kaa xiñ Tat Tios. Xaktyee Tat Tios sye xyuumbey xaa. Singo gak kaa Tat Tios, xaktyee xiñ xaa ni meñ nii kwe xiñ xaa schilo kyuumbey xaa.

²³Lëë Jesús byoogw aan nonstyee lo xpéedscuel xaa chëb xaa:

—Dichos meñ nii chan kchë nii chan do. ²⁴Por nli xñen nii ndaly profet ni ndaly rey kokladzy nyan nii chan do, per kondy xaaw. Ni ndaly xaa kokladzy nguëetyag nii xkëetyag to, per pkëetyagty xaaw.

Xcient tu xaa Samaria

²⁵Lëë tu maestre ley kune lo Jesús, aan parñee kuñ xaa Jesús preb, lëë xaa chëb:

—¿Pe cos kuuñtsyeyaa parñee jkan kyalmbañ nii xnitylody?

²⁶Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Pe cos xñabey xley Moisés?

²⁷Lëë maestre ley chëb:

—Lo ley xñee: “Pkëstyoo xDioosoo tyub styool, ni tyub xkyalmbañoo, ni tyubñaa fuersy nii nol, ni tyub xkyalcheefñoo. Ni pkëstyoo meñ sinak xkëstyool lii.”

²⁸Lëë Jesús chëb:

—Nli singo xñew. Deelñee suuñtsyeyoo kchë ngo, skaal kyalmbañ nii nitylody.

²⁹Per parñee këb meñ nii buen xaa, lëë xaa chëb:

—Kwnë dyon cho jkëstyoon.

³⁰Tsigo lëë Jesús bitiits nrii lo xaa, chëb Jesús:

—Tu xaa name pchoo xaa Jerusalén, si xaa Jericó. Aan lëë ngbaan pchoo

lo xaa nëz, aan axte ladx nii no lady xaa kwlan ngbaan ni ptee ngbaan xcheñ xaa. Casy beety ngbaan xaa.
31 Siko nix xaa tsinnee lëë tu pxosy kwtedy nëz ko. Per tsi lëë pxosy kon xaa, lëë pxosy kwte tublad.
32 Singo gak beeñtsyey tu xaa nii chuñ yudar pxosy tsinnee kon xaa xaa nii psaksi ngbaan. Lëë xaa kwte tublad.
33 Per tsi lëë tu xaa Samaria nii kwtedy nëz ko kon xaa nii psaksi ngbaan, lëë xaa pkëstyoo xaa,
34 ni lëë xaa big beeñ xaa xaa go rmedy con aceit ni viñ, ni lëë xaa pchal ladx laañee bnek. Loxsye ngo lëë xaa psoob xaa go lady xkway xaa, aan lëë xaa kuni xaa tu posad par kan xaa xaa.
35 Lëë byaani lyu lëë xaa Samaria kwlii tumi aan lëew pteedy xaa lo xaa nii xtee posad, chëb xaa: “Kon xaa re, aan deelñee jkaady tumi re, na tsinnee kpikechen kizhaa nii kak falt.”

36 Tsigo lëë Jesús chëb lo maestre ley:
—Lo ksa tson xaa nii kwtedy dyon, ċcho xaa pkëstyoo xaa nii psaksi ngbaan?

37 Lëë maestre ley chëb:
—Xaa nii blis xaa.
Lëë Jesús chëb:
—Singo no nii kuuntyeyoo.

Lëë Jesús chi lidzy Marty ni Mariy

38 Lëë Jesús pkaa nëz, aan lëë xaa ptsin tu kyedzy nii no tu kwnaa nii lë Marty. Lëë me ptee lidzy me kwlës xaa.
39 Aan lëë pël Marty nii lë Mariy kwsob lo Jesús par jkëétyag me nii xñee xaa.
40 Per lëë Marty singootyee no xmandad me, lëë me big lo Jesús, chëb me:
—Xey, ćpe ni tu pe sinidy kikoo nii lëë pëlala psaan kchë mandad lon? Kudzy lo me kuñ me naa yudar.

41 Per lëë Jesús chëb:
—Marty, por ndaly cos nol kyalnë,
42 per tugak cos precisy. Lëë Mariy kwle cos ko, aan ni tu cho kladyo lo me.

Lëë Jesús xluuy xa kutiitsni meñ Dios

(Mt. 6:9-15 ; 7:7-11)

11 Tu vuelt lëë Jesús noyutiitsni Dios. Tsi lëë xaa byal, lëë tu xpéedscuel xaa chëb:
—Jesús, beeñ kseedy lëë noo kutiitsni noo Dios sinak beeñ kseedy Juan xpéedscuel.

2 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Tsinnee kutiitsni do Dios, kol këb:
Tat Tios, lii nii soboo kpaa,
xñab noo nii kchë meñ kuuñ ksak lii,
ni xñab noo nii ktsiñ tse nii kñabeyoo.

3 Bneetsy nii tyaw noo natse.

4 Beeñ noo perdón sinak chuuñ noo perdón meñ nii xko falt loo noo.

Klaadyoo jkaal xaatox lëë noo parñee kyaabyt noo lo tol.

5 Lëë gak Jesús chëb:
—Kol tsoo ksoob no nii chap to tu amigw, aan tsi do lidzy xaa wrol kyool, këb to: “Kwlootin tson kyaxtily lon, **6** por lëë tu xamigwaa kwlañche lidzyaa, aan kindy pe ktedyaa kaw xaa.” **7** Kñedy xamigw to gon: “Kuuñ klëédyoo naa. Lëén tse psugw chilidzyaa ni lëen nix ksa xiñaa. Chilody kaschen par pe knetsyaa nii jkiiñoo.” **8** Nli xñen nii nikxe nii nyakty to xamigw xaa, lëë xaa tsische, por lëë do kulii xkaal xaa aan lëë xaa kneetsy kchë nii jkiiñ do. **9** Kol nab nii jkiiñ

do lo Dios tsuin kneetsy xaaw, kol kyub cos tsuin ktsyol dow, ni kol jkëéptyux chu yu tsuin kyalyo. ¹⁰ Por kchë meñ nii xñab cos xkaaw, ni kchë meñ nii xyub cos xtsyolo, ni kchë meñ nii xkëéptyux chu yu lëew xyaly.

¹¹ ¿Pe no tu do dyon xyax xtee tu mëël lo xiñ do tsinnee xñab xaa tu mél? ¹² ¿Ni pe no do xtee tu mëkwkyoow tsinnee xñab xiñ do tu tsit? ¹³ Kol kyeñ gaanoo nii nikxe mal do, per xtee do cos buen lo xiñ do. ¿Pe lëedyxe Tat Tios nii sob kpaa tsigo kteejty Kyalbini Ntson lo meñ nii kñabo?

Lëë meñ xñee nii xaatox nakni Jesús

(Mt. 12:22-30 ; Mr. 3:19-27)

¹⁴ Lëë Jesús kwlii kyalbini mal leñ styoo tu ngop, aan lëë ngop bislo kwnee. Kchësy meñ psee kon ngo, ¹⁵ per no meñ kwnee:

—Beelzebú, xaa nii xñabey lo kchësy kyalbini mal, ptee tiitspey lo xaa gue par kwii xaa kyalbini mal.

¹⁶ No gaa meñ kokladzy nii nyuuñtsyey xaa tu kyalntson leñ kpaa parñee kuñ meñ xaa preb.

¹⁷ Per como nan xaa pe xsya styoo meñ go, lëë xaa chëb:

—Ni tu kyedzy nii nak chop tiiy gon xtiipydy. Lëëw xnitylo, aan kchë yu nii no leñ kyedzy ko xyab lady xcombañer. ¹⁸ Singo gak xaatox deelñee kak xaa chop tiiy, ¿xa kchilo kñabey xaa? Lëën xñe kchë nrii porñee xñee do nii lëë Beelzebú bneetsy tiitspey lon par kwin kyalbini mal. ¹⁹ Deelñee singo xsyak to, ¿cho xtee tiitspey lo xaa nii nak ksa do tsigo par kwii xaa kyalbini mal? Sikokesy nagon xluuy nii

nandy to pe xñee do. ²⁰ Per deelñee por xkyalwnabey Dios xkwini kyalbini mal, lëë wor kutsiñ nii lëë Dios kñabey lo do.

²¹ 'Tsinnee lëë tu xaa ndaan chap kiib ni xkyenap lidzy, segur nak kchë nii no leñ lidzy xaa. ²² Per deelñee tsi stu xaa nii mastre ndaan lo xaa, aan kla xaa kiib nii xtaan xaa, lëë xaa kiisy kchë nii chap xaa go lo xcombañer xaa.

²³ Kchë xaa nii nody xfavoraa, chiidnidy xaa meñ lon, sink lëë xaa xsëebtañ meñ, porñee xlëë xaa lon.

Kyalbini mal nii xpikche

(Mt. 12:43-45)

²⁴ Tsinnee lëë tu kyalbini mal xchoo leñ styoo meñ, lëëw xkyensë tañ xyubo dyon pa kwëso. Per deelñee xtsyoldy laañee kwëso, lëëw xñee: "Lëën kpike lidzyaa laañee pchon."

²⁵ Tsinnee lëë kyalbini mal go xtsiñ, chanoo nii lëë leñ styoo meñ nii pchoow tse nak sinak tu yu nii kal lik blyoob ni kwixixkwa. ²⁶ Tsigo lëëw chikyub skadzy kyalbini nii mastre mal, aan lëëw xsyëeb leñ styoo meñ go ksaw, aan mastre mban xtyedy meñ go.

Dichos meñ nii xsoob xtiits Dios

²⁷ Mentre lëë Jesús nonee kchësy ngo, lëë tu kwnaa nii no lady meñ chëb:

—iDichos kwnaa nii kop lii ni pkadzy lii!

²⁸ Lëë Jesús chëb:

—iMastre dichos meñ nii xkëétyag xtiits Dios, ni xsoob xtiits xaa!

Lëë meñ chakladzy kan tu kyalntson

(Mt. 12:38-42 ; Mr. 8:12)

²⁹ Lëë meñ ptyopre, aan lëë Jesús chëb:

—Lëë meñ mal nii no natiemper chakladzy kan tu kyalntson, per ni stu kyalntson kantre meñ re. No nii ksaladzy meñ nii beeñtsyey Jonás. ³⁰Por sinak nii kuneet gak Jonás lo meñ Nínive, sëednee mguiy nii pxaal Dios lo meñ natiemper. ³¹Tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy lëë kwnaa nii kok rey xtañ meñ Sabá jkëekiy meñ nii no natiemper, por sit pchoo me par jkëetyag me xtiits rey Salomón, aan mastre precisy nii xñen que kchë xkyalchak rey Salomón. ³²Wi meñ Nínive jkëekiy meñ nii no natiemper tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy, por ptikche meñ Nínive styoo lo Dios worñee biñ meñ Nínive nii kwnee Jonás, aan mastre precisy nii xñen que nii kwnee Jonás.

Bini nii no leñ styoo meñ

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³Ni tu meñ xkëedy bini par kolan meño leñ tu cajón, sink lëë meñ xsoobo tu laañee ksaaniw lo kchë meñ nii sëeb leñ yu. ³⁴Nak mëlo do sinak tu bini nii xsaani leñ styoo do. Deelñee nxinýd mëlo do, tyub leñ styoo do nyaani. Per deelñee nxinýd mëlo do, tyub leñ styoo do nguey. ³⁵Kol kap cuent nii kyuuydy bini nii no leñ styoo do. ³⁶Por deelñee tyub leñ styoo do no bini, kindy nguey leñ styoo do, aan singo mod lëë do kan nyë kchë cos, sinak tsinée xsaani tu bini lo do.

Lëë Jesús xkëekiy xaa fariseo ni maestre ley

(Mt. 23:1-36 ; Mr. 12:38-40 ; Lc. 20:45-47)

³⁷Tsinée lëë Jesús lox kwnee, lëë tu xaa fariseo kuni Jesús lidzy

par kaw Jesús. Lëë Jesús kwsëëb leñ yu aan lëë xaa kwsob lo mez. ³⁸Aan psee xaa fariseo kon xaa nii kwitiibty Jesús ña antes nii kaw xaa.

³⁹Per lëë Jesús chëb:

—Kchësy to siñee nak to meñ fariseo nyë xkiib to vas nii xtyëë nii chi do, ni xkiib to kyon nii xtyëë nii chaw do, per lëë leñ styoo do kaktsë kchë clasy cos mal. ⁴⁰iNguey do! ¿Pe nandy to nayak nii xaa nii psaa gak lëë do psaa xkyalmbañ do? ⁴¹Kol ktee nii chap to lo meñ nii no lyaadzy tsin kyak nyë do.

⁴²'iChooksye lëë doy, meñ fariseo nii xtiix to pixtily ni xtiix to rud ni kchë clasy kizh nii xsaakon do lo Dios, per xsaldy to xkyalxtisy Dios ni xkyalwkëstyoo xaa! Ngo mastre precisy, per ksaandy to nii kokon do cos lo Dios.

⁴³'iChooksye lëë doy, meñ fariseo nii chakladzy to sob to laañee xsyob meñ non leñ ktoo, ni choki do jkëeptyux meñ do pal nëz!

⁴⁴'iChooksye lëë doy!, porñee nak to sinak paa nii nyoodiy, aan xyeñdy meñ xsyub niy meño.

⁴⁵Tsigo lëë tu maestre ley kwëb chëb:

—Maestre, wi loo noo gon pxiñoo tiits por kchë nii kwneel.

⁴⁶Per lëë Jesús chëb:

—iChooksye lëë doy, maestre ley nii chakladzy to kuuñtsyey meñ cos nii ni tu cho chilody kuuñtsyey, aan lëë lëë do xteejty to nii kuuñtsyey dow!

⁴⁷'iChooksye lëë doy nii xsaa do chu xpaal kchë profet nii beety pxusykolttoo do! ⁴⁸Por singo mod lëë do xluuy nii byo ni beeñtsyey pxusykolttoo do styoo do, por lëë xaa beety, aan lëë do xsaa chu paa.

49 Por ngo nladzy Dios: “Lëën kxal profet ni apostle, aan lëë meñ kuty xaa, ni lëë meñ kyënlaag xaa.”

50 Lo meñ nii nche natiemp kuuñkiy Dios kchë profet nii noyutu meñ destye nii kwche kislyu, **51** destye Abel axte Zacarías, xaa nii beety meñ kexka lo pkoog leñ lidzy Dios. Kyëkiy meñ nii nche natiemp.

52 iChooksye lëë doy, maestre ley nii chuuñ xcheñ do xtiits Dios, aan xyeñdy tow, ni xlaady kaa to kyeñ meño!

53 Tsínee lëë Jesús lox kwnee kchë ngo, lëë maestre ley ni lëë xaa fariseo blëë. Aan ndaly nii kwnabtiits xaa lo Jesús par kisyedy xaa xaa. **54** Nladzy xaa nyuuñ knee xaa Jesús tu tiits nii nchilo nguëëkiy xaa Jesús.

Lëë Jesús xñee nii
chilody jkyeetsy cos

12 Mentre gaa lëë meñ ptyopbe, lika xtyaaggw meñ. Tsigo lëë Jesús kwnee klo lo xpëëdscuel, chëb xaa:

—Kol kap cuent nii kakty to sinak xaa fariseo, por chuuñtsyedy xaa nii xñee xaa. **2** Por nody ni tu cos ngueetsy nii kchukëdy, ni nody ni tu cos nii chak tsilaan nii kak ndoondy. **3** Singo gak kchë nii kwnee do lo nguey, lëëw kñee meñ xña lo xbini ngbidz. Nikle gaa kchë nii kwnee tsilaan do worñee nyoogw yu, lëë meñ tsëp kik lidzy aan lëëw kuptsyë meñ.

Cho no nii ktsyeb meñ

(Mt. 10:28-31)

4 Ktsyebty to xaa nii chuty, por tsínee lox kuty xaa lëë do chilodre

pe kuñ xaa lëë do. **5** Sink kol ktsyeb xaa nii schilo kuty lëë do ni schilo kxaal lëë do linfiern. Xaa go kol ktsyeb.

6 ¿Pe lëdy xaktyee chop centab nayak non kaay mguiñ wiñ?, aan ni tu ma xnitylasty Dios. **7** Lëë lëë do axte kits kik to ngab lo Dios. Por ngo, ktsyebty to, por mastre non do lo mguiñ.

Meñ nii xchoo xfavor Crist

(Mt. 10:32-33 ; 12:32; 10:19-20)

8 Nli xñen nii kchë meñ nii kchoox favoraa lo kislyu re schon xfavor meñ go tsi lëë meñ go klyafche lo xangly Dios. **9** Per lëë meñ nii kchoody xfavoraa lo kislyu re, ni naa kchoody xfavor meñ go lo xangly Dios.

10 Axte meñ nii ko falt lo mguiy nii pxaal Dios kuñ Dios perdón, per kuñdy xaa perdón meñ nii ko falt lo Kyalbini Ntson.

11 Tsínee lëë meñ tsini lëë do leñ ktoo ni tsikso lëë do lo xaa xñabey par jkëëkiy meñ do, pe tsinidy kik to nii dyon xa kñee do o pe këëb kaa to. **12** Por tsínee tsitsib kñee do, lëë Kyalbini Ntson kñë pe cos këëb to.

Xcient tu rikw

13 Tsigo lëë tu xaa nii no lady meñ chëb lo Jesús:

—Maestre, kudzy lo betsyaa nii kuuñ grol xaa nii psaan pxosyaa loo noo.

14 Lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Cho në lool nii xtisyaa o xaa nii gaa chuuñ grol cos nakaa?

15 Lëë gak Jesús chëb:

—Kol kap cuent. Kak kpiñdy to, por syoobty no kislyu re parñee tsyaap no tubtsoon cos.

¹⁶Loxsye ngo lëë xaa pso cuent re, chëb xaa:

—Kwyo tu rikw nii singootyee kok xkwaa, ¹⁷aan nladzy rikw: “¿Xa kuñaa? Kindy pa kotseyaa nii ptyop lo xkwaan.” ¹⁸Aan lëë gak rikw chëb: “Nanaa xa kuñaa. Lëen ktsilyu nii chotsey nii xtyop lo xkwaan, aan lëën ksa stu nii mastre ngol, parñee kotseyaa kchë nii ptyop lo xkwaan ni kchë nii chaapaa leeñgo. ¹⁹Loxsye ngo misme naa këp lon: Biño gaanoo. Pxiladzy ni ble, por skaa kchë nii chapoo par kaawoo ni kil ndaly iz.” ²⁰Per lëë Dios chëb: “Natsypee ngueyoo. Na kyool kash lëël kety. Aan iecho kyaani kchë nii ngotseyoo?” ²¹Singo xtsyool meñ nii xtop cos lo kislyu re, per lëë lo Dios, ni tu pe chapyt meñ go.

Chantsi Dios xiñ

(Mt. 6:25-34)

²²Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xpëédscuel:

—Lëen xñe kchë nríi lo do parñee tsody to kyalnë nii dyon pe kaw do par kpañ do, ni tsody to kyalnë nii dyon pe kakw to. ²³Por mastre non kyalmbañ lo nii ktyaaw, ni mastre non xcuerp no lo ladx. ²⁴Kol kan myak gaanoo. Chandy ma, ni xlaapty ma, ni xkotseydy ma nii ktyaaw, per lëë Dios xyaan ma. Aan imastre non do lo ma! ²⁵Nikxe xaapre gaa tsoxko do, per ni tu wor chilody kiskool do lo tse nii no kpañ do. ²⁶Deel ni ngo chilody to kuuñtsyey do, iopenak nii choxko do por cos nii jkiiñ do?

²⁷Kol kuy gaanoo xa xroob kyoo aan xkyëdyo tsiiñ ni xkibtyo ladx. Aan ni rey Salomón kokwty tu ladx

ntson nii ntson si ntsono. ²⁸Deelñee Dios tsigo busy xkakw xab kchë kizhyë nii no tañ aan xlyëdyak lëëw chek lo ki, iopenak nii xnilasty to nii lëë Dios jkakw xab to? ²⁹Por ngo, kteenëdy to nii dyon pe kaw do o ki gaa to. ³⁰Kchësy cos re no meñ nii xnilasty Dios kyalnë, per lëë lëë do nanle Tat Tios nii sob kpaa pe cos chak falt lo do. ³¹Kol kuuñtsyey nii xñabey Dios tsiiñ kxaal xaa kchë nii jkiiñ do.

No nii kto meñ xcheñ

(Mt. 6:19-21)

³²Ktsyebty to, por nikxe ndalydy to, lëë Tat Tios bneetsy tiits nii wi do kñabey. ³³Kol kto kchësy nii chap to, ni kol kteedyo lo meñ nii no lyaadzy, aan kol kweek mbës ngoch nii koxtty, por ndaly nii jkaa do kpaa, aan kindy nkwxog siko ni kindy ngbaan. ³⁴Por laañee no nii chap to siko xyo styoo do.

Dichos mos nii xkwena

³⁵List kol kwe, kol kakw xab to, ni kol jkëë xbini do. ³⁶Kol kwe si xkwe mos nii këmbës patrón nii si lo tu kyalwtsiilña, parñee siikñee kseetsy patrón chu yu, lëë mos kxalyo. ³⁷Dichos mos nii nixna tsiñee lëë patrón kpikche, por nli xñen nii lëë patrón këb lo xaa: “Kwsob lo mez”, aan lëë patrón kyë nii kaw xaa. ³⁸Dichos mos nii nixna nikxe ktsiñ patrón wrol kyool o wor tempran gaa. ³⁹Ni nli gaa xñen nii deelñee kyeñ tu xpixwan yu pa wor tsi ngbaan lidzy xaa, klaady xaa sëëb xaa. ⁴⁰Singo gak, lëë do, ligier kol kak, por lëë mguiy nii pxaal Dios kiid mer worñee pe sidy kik to.

**Mos nii xsoob tiits ni mos nii
xsoobtyo**
(Mt. 24:45-51)

41 Tsigo lëë Pedre kwnabtiits lo Jesús chëb:
—¿Pe nonsy loo noo psool cuent re ote wi lo kchësy meño yak?
42 Lëë Jesús chëb:
—¿Cho xsaan patrón lidzy dyon tsiñee lëë xaa xchoo? ¿Pe lëdy nayak xsaan xaa tu mos nii xsoob tiits parñee kyaan mos ko kchë meñ nii xkyë tsiiñ lo xaa? **43** Dichos mos nii xyaani lidzy xpatrón deelñee tsiñee kpkiche patrón, kan xaa nii lëë mos ko beeñtsyey kchë nii kwnabey xaa. **44** Nli xñen, nii lëë patrón këb lo xaa: “Kop cuidad kchësy nii chaapaa.” **45** Per deelñee mal mos ko ni nan xaa nii xtse si xpatrón xaa, lëë xaa ksaksi kchë meñ nii xkyë tsiiñ lo xpatrón xaa, ni lëë xaa tso wagw ni lëë xaa kyë kunip. **46** Per mer tse nii pe sinidy kik xaa, lëë xpatrón xaa ktsiñ, aan lëë patrón ksaksi xaa sinak xsaksi patrón kchë mos nii xsoobty tiits.

47 ’Deelñee nan mos pe cos chakladzy patrón, aan xsoobty mos tiits, ndaly golp jkaa mos.

48 Per deelñee nandy mos pe cos chakladzy patrón aan ko mos falt, xisy golp jkaa mos. Por deelñee ndaly nii byaani meñ, ndaly nii kak wnab lo meñ. Deelñee ndaly gaa cos nan meñ, ndaly nii no kuuñtsyey meñ.

Lëë Jesús chuñ meñ chop tiiy
(Mt. 10:34-36)

49 ’Lëën syely kuñ kyalxtisy lo kislyu. Nak nii kuuñtsyeyaa sinak

tsiñee chek ki, ni ixsyaak gaan naaty tsek kaa kislyu! **50** No nii teedyaa lo tu kyalnë dox, aan imban xtee styoon nii lëën ktsyool kyalnë go! **51** Këbty to tsaaplaa syelyaa lo kislyu re parñee tsodre tily. Lëdyo gon, sink lëën syelyni tily. **52** Por destye natse, deelñee no kaay meñ tu yu, lëë meñ kak chop tiiy. Tublad tso tson meñ, lëë stublad tso chop meñ. **53** Lëë mëëdpkiy ktilyni pxosy, ni lëë mëëd kwnaa ktilyni xñaa, ni lëë nkwxizh ktilyni xñaatsaap.

Lëë Jesús chak ntseeb lo meñ
(Mt. 16:1-4 ; Mr. 8:11-13)

54 Loxsyé ngo lëë Jesús chëb lo meñ:

—Tsiñee chan do nii lëë xkey no néz laa chaasy ngbidz, xñee do lëë kyo kyab, aan nli gaa xyabo. **55** Singo gak tsiñee xpi me néz kyety xñee do lëë naay kak, aan nli gaa chako. **56** ¡Nguey do! Deelñee xyeñ do xa chak leñ kpaa tsiñee lëë kyo kyab, ni xyeñ do xa chak lo kislyu tsiñee lëë naay kak, ¿penak nii xyeñdy to xa nak kchë cos nii noyak natiemp?

Ptee nii kwnee lo meñ nii xlëë lool
(Mt. 5:25-26)

57 ¿Penak nii xyeñdy to pe cos nonguijal kuuñtsyey do? **58** Deelñee xkëékiy tu xaa lëë do aan chakladzy xaa tsikso xaa lëë do lo xtisy, kol nee lo xaa lëë ka bii xteedyo tiits. Por deelñee kyab to ña xtisy, lëë xtisy këb lo mayor: “Kol ko xaa gue skiib”, aan lëë xaa ko lëë do skiib. **59** Aan xsobaa nii kchoodyoo skiib axte nii kizhoo lal nii kñab xaa lool.

Lëë meñ nii ktikchedy styoo lo Dios kety

13 Misme tse go lëë bla xaa kukan Jesús aan lëë xaa bitiits nii lëë Pilat beety bla meñ Galilea aan lëë xaa pkots xcheñ meñ go xcheñ ma nii kwlokon xaa.

2 Tsigo lëë Jesús chëb:
 —Nladzy to nayak nii ptsyool xaa go ngo porñee mastre no xtol xaa que xtol xaa xtañ xaa. **3** Lëdyo gon. Ni lëën xñe kaazhkaa lo do nii deelñee kpikchedy styoo do lo Dios, wi do kety. **4** ¿Ni pe nladzy to nii mastre no xtol ksa tsiiimtson xaa nii byab yu ngol nii lë Siloé lady que xtol kchësy meñ nii no Jerusalén? **5** Lëdyo gon. Ni lëën xñe kaazhkaa lo do nii deelñee kpikchedy styoo do lo Dios, wi do kety.

Xcient yag yegw nii xkyëdy nex
6 Lëë Jesús bitiits nrii lo meñ, chëb xaa:
 —Tu xaa name sob tub xan yag yegw lady xyag uv xaa, aan lëë xaa kukuy dyon pe kë yegw low, aan ni tu yegw ptsyoldy xaa. **7** Tsigo lëë xaa chëb lo xaa nii xkyënap kchë xyag uv xaa: “Buy gaanoo, lëëw kak tson iz nii xyely kyubaa yegw lo yag re, per lo ksa iz ko ni tu xnexo karty kawaa. Pchugo masy, por xaktyee xlyëw lo kawaa.” **8** Per lëë xaa nii xkyënap kawaa kwëb chëb: “Xey, psaansyew na iz. Lëën ksoly xano ni lëën ko pyëeb xano, **9** tsiin tsaaplaa skyë nex low singo. Aan deelñee kyëdyo, mansye kchugloo.”

Lëë Jesús beeñ kyak tu kwnaa
10 Tu tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ lëë Jesús beeñ kseedy meñ

leñ ktoo. **11** Aan lady kchësy meñ no tu kwnaa nii kwlox tsiiimtson iz xsyaknë. Tu kyalbini mal beeñ me chop xkwaa, aan pchilodre nyak tubli me. **12** Tsiñee lëë Jesús kon me, lëë xaa kwtsyetsy me aan lëë xaa chëb:

—Kwnaa, lëël byak, xsyaknëdroo.

13 Tsigo lëë xaa pxob ña xaa lady me, aan wor go kazh lëë me byak tubli, aan lëë me bislo biily me lay lo Dios. **14** Per lëë xaa nii xñabey leñ ktoo blëë, porñee beeñ kyak Jesús me tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ, aan lëë xaa chëb lo meñ:

—Xoop kpidz nonguijal kak tsiiñ. Kol té leñ tse go par kak to rmedy, kijity to tse nii chakty tsiiñ.

15 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Mal do. ¿Pe chinidy to xyosy to kunis nayak o xburri gaa to nikxe chakty tsiiñ? **16** Lëë kwnaa re gon lo xtiyy Abraham sëëd me, aan kok tsiiimtson iz nii nguëëtuu xaatox me lo kyalkits re. ¿Pe nonguialdy nayak laa me nikxe tse nii chakty tsiiñ nak?

17 Tsiñee lëë Jesús chëb ngo, lëë xaa nii xlëë lo xaa pteladzy, per kchësy meñ ble kon kyalntson nii beeñtsyey xaa.

Xa nak laañee xñabey Dios

(Mt. 13:31-33 ; Mr. 4:30-32)

18 Lëë gak Jesús chëb:

—¿Pe cos nak sinak laañee xñabey Dios dyon, ni pe cos chak si chako?

19 Nako gon sinak tu medzy martas nii chan meñ lo kawaa aan tsiñee lëëw chak lal tu yag, lëë mguiñ xko xipchoos loo go.

20 Lëë gak Jesús chëb:

—¿Pe cos nak sinak laañee xñabey Dios dyon? **21** Nako gon sinak

levadur nii xkëë kwanaa tson lmud riñ par tsobe kchësy kobyi.

Puert nya

(Mt. 7:13-14, 21-23)

22 Worñee lëë Jesús no nëz si xaa Jerusalén, beeñ kseedy xaa meñ kyedzy ni tañ nii kwtedy xaa.
23 Aan lëë tu xaa kwnabiits lo xaa chëb:

—Xey, ñdalydy meñ lë xtyelaa lo tol?

Lëë Jesús chëb:

24 —Kol ktee nii sëeb to laañee xñabey Dios, por nako sinak tu puert nya aan ndaly meñ kakladzy sëeb, per kchilodyo. **25** Loxsye ksuugw xpixwan yu puert, deelñee kyaan do ley lëë do këb: “Xey, pxaly chu yu syëeb noo.” Per lëë xaa kñë lo do: “Nandyaa cho xaa do.” **26** Tsigo lëë do këb: “Ptyaawni noo ni ptyowni noo lii, ni beeñ kseedyoo meñ nëz laa no noo.” **27** Per lëë xaa kyëb kñë xaa: “Lëen niyle nii nandyaa cho xaa do. Kol kyey por ngoptol do.” **28** Tsigo lëë do koon ni lëë do kaw lay do tsinnee kan do nii lëë Abraham ni lëë Isaac ni lëë Jacob ni lëë kchësy profet ncheno laañee xñabey Dios, aan lëë do byaan ley. **29** Por ndaly meñ nii nche tyub lo kislyu sob kaw laañee xñabey Dios. **30** Tsiñee lëë tse go tsitsib ndaly xaa nii nyats chak nina kyablyu parñee ktaan xaa nii mban nina.

Lëë Jesús xteenë por meñ Jerusalén

(Mt. 23:37-39)

31 Loxsye ngo lëë bla xaa fariseo ptsiñ, aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—Bi nu, porque lëë Herodes chakladzy kuty lii.

32 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol tsi aan kol këb lo mëz wnee xuuy go: “Natsesy ni kxes y kwin kyalbini mal ni kuuñ kyakaa meñ xsyaknë, widzy lëen kyal.” **33** Per no nii ktsiñaa laañee san natse, kxe ni widzy. Por ni tu profet chilody kety deelñee sody xaa Jerusalén.

34 iChooksye lëë doy nii no do Jerusalén! ¿Penak nii chuty to profet ni penak nii xlaal kyo do xaa nii xaal Dios lo do? iNdaly vuelt kokladzyaa ndopaa to sinak xtop nguidy xoob xiñ leñ xikw, per kwnëdy to! **35** Lëë na lëë xkyedzy to kyaanladzy. Ni kpikchedre kan do naa axte tse nii lëë do këb: “Skizh Dios, xaatke buen xaa nii pxaal xaa.”

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii xchooki

14 Tu tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ lëë Jesús kwey wagw lidzy tu xaa nii xñabey lo meñ fariseo, aan lëë stubla xaa fariseo bleetsy xaa. **2** Siko lëë Jesús kon tu xaa xsyaknë nii xchooki.

3 Lëë Jesús kwnabiits lo maestre ley ni lo xaa fariseo chëb:

—¿Pe nonguijal dyon kak tu xaa xsyaknë rmedy tse nii chakty tsiiñ ote nonguialdyo yak?

4 Per ni tu xaa kwneedy. Tsigo lëë Jesús kwseñ xaa xsyaknë go aan loxsye beeñ kyak xaa xaa, lëë xaa chëb: “Byey.” **5** Ni lëë xaa chëb lo meñ fariseo:

—Deelñee kyab tu xiñ do o tu xyosy kaa to leñ tu kyeech nxity, ¿pe kwiidy to xaa nayak ni pe kwiidy to ma nikxe chakty tsiiñ tse go?

6Aan ni tu xaa pchilody pe nyëb.

Meñ nii chi lo tu kyalwtsiilña

7Tsiñee kon Jesús nii kchësy xaa nii koktsyetsy xkwe yagxily nii xsyob xaa non, lëë xaa ptee tu consef lo meñ chëb xaa:

8—Tsiñee tsi do laañee chak tu kyalwtsiilña, sobty to laañee xsyob xaa non, por toontlaa tsi stu xaa nii mastre non lo do. **9**Aan kñë xaa nii kwtsyetsy lëë do: “Pte xlugaaroo lo xaa re.” Tsigo lëë xkyalto do kchoo por lëë do tsisob axte lultime bankw. **10**Masy tsiñee tsi do lo tu lni, kol sob axte lultime bankw parñee tsiñee kan xaa nii kwtsyetsy lëë do to, kñë xaa: “Penak nii soboo ske. Tësoboo axte klaa.” Singo mod xña lo kchësy meñ lëë do klisklaa xaa. **11**Porque kchësy xaa nii xalyga chak nyaa kyablyu aan lëë xaa mban kyak klaa.

12Lëë gak Jesús chëb lo xaa nii kwtsyetsy xaa:

—Tsiñee kuuñlool tu siily o tu xtsee gaa, kwëstyoo xamiigwoo, ni betsyoo, ni meñ liidzyoo, ni meñ rikw nii no kex chiliidzyoo, por toontlaa kwetsyak xaa lii aan singo mod lëë xaa ktikche favor nii beeñtsyeyoo. **13**Masy tsiñee kuñoo tu lni, kwtsyetsy kchë meñ prob, ni meñ nii chilody së, ni meñ nii chandy. **14**Por chilody ktikche meñ go kyalnsaak ko lool, per lëë Dios kuun kle lii ni lëë xaa ktikche favor go lool tse nii lëë xaa kuun kpañ meñ kuty nii beeñtsyey kyalbuen.

Xcuent xaa nii beeñlo tu niskwaan

15Loxsye biñ meñ ngo, lëë tu xaa nii wi sob lo mezh chëb lo Jesús:

—Dichos meñ nii chaw laañee xñabey Dios.

16Tsigo lëë Jesús chëb:

—Tu xaa name beeñlo xaa tu niskwaan aan ndaly lo meñ chëb xaa nii tsi meñ wagw. **17**Tsiñee lëë xwor wagw kol, lëë xaa pxaal xmos xaa kukëb lo meñ nii koktsyetsy: “Kol të por lëë niskwaan lox koklo.”

18Per xaal xaal nii chëb meñ parñee tsidy meñ. Klosy lo tu xaa nii kwey mos chëb: “Lëën kal lox kwxi tublé lyu, aan no nii kakuyaa loo go. Chilody kan.” **19**Lëë stu xaa chëb:

“Lëën kwxi kaay nëz yosy aan lëën kakuñ ma preb. Chilody kan.” **20**Lëë stu xaa chëb: “Lëën kal ptsiilña. Chilody kan.” **21**Tsiñee lëë mos bikche, lëë xaa chëb kchë nii chëb meñ, aan lëë xaa nii pxaal xaa bleë. Tsigo lëë xaa chëb lo xmos xaa:

“Sinusy kwey kchë nëz yu ni nëzniy nii no leñ kyedzy, aan téni kchë meñ prob, kchë meñ nii chilody së, ni meñ ciegw.” **22**Blyëedyako, lëë mos chëb: “Xey, lëën beeñtsyey nii kwnabeyoo naa, aan lëë lugar bii no.” **23**Tsigo lëë xaa chëb lo mos: “Kwey nëz nii xchoo chu kyedzy ni kwey kchë skiñ kwraly, aan téni xoo stubla meñ parñee kyaktsë lidzyaa. **24**Por ni tu meñ nii kwtsyetsyaa klo kawdy niskwaan nii beeñloon.”

Meñ nii chakladzy kak xpëëdscuel Jesús

25Ndaly meñ kunal Jesús aan lëë xaa byoogw chëb xaa:

26—Deelñee no tu xaa nii sëëdnal naa aan mastre xkëstyoo xaa pxosy xaa que naa o mastre gaa xkëstyoo xaa xñaaxaa xaa, tsil xaa, xiñ xaa,

betsy xaa ni psyañ xaa, o xkëstyoo gaa xaa lëë xaa, chilody kak xaa xpëédscuelaa.²⁷ Ni chiloody kaa kak meñ xpëédscuelaa deelñee tejty meñ lo kyalnë ni deelñee kiidnaldy meñ naa.²⁸ Deelñee no tu do chakladzy ksaal tu yu ngol, ñpe xsyobty to nayak kwii do cuent parñee kan do dyon pe slëb to ksaalo dow?²⁹ Por deelñee xaktyee kyeen do cimient, aan lëbty to ksaalo dow, kchësy meñ nii kano kxidzyni lëë do,³⁰ këb meñ: “Lëë xaa re bislo nsaa lidzy, per kwlëbty xaa nsaalo xaaw.”³¹ O deelñee gaa no tu rey nii tsiktily contre stu rey, ñpe xsyobty xaa nayak kwii xaa cuent parñee kan xaa dyon pe slëb tsii mily soldad nii chap xaa ktily contre kaly mily xsoldad stu rey?³² Aan deelñee kyeen xaa nii lëbty xsoldad xaa, bii sitre sëed stu rey, lëë xaa kxaal xaa nii tsikëb: “Masy kwës tily.”³³ Singo tsigo busy, deelñee ksaandy to kchë nii chap to, chilody kak to xpëédscuelaa.

Tsiñee nxiytre sedy

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴’Buen sedy. Per deelñee ksaan sedy xinxiyo, ñxa kyak nxiyo stub?³⁵ Lëëw ksyëeb porñee ni par lyu ni par pyëeb xkiiñdyo. Deelñee chakladzy to kyeen do, kol jkëetyag.

Xcient xaa nii xtsil xpëkwixiily

(Mt. 18:10-14)

15 Lëë xaa nii xtop tumi nii xyey Roma ni lëë stubla xaa ngoitol big par jkëetyag xaa xtiits Jesús.² Por ngo lëë xaa fariseo ni lëë maestre ley kwneenë Jesús, chëb xaa:

—Xtsiil lsa xaa gue meñ ngoitol ni chaw xaa ksa xaa meñ go.

³Tsigo lëë Jesús pso tu cuent lo meñ chëb xaa:

⁴—Deelñee chap to tu kyoow mëkwixiily dyon, aan xnity to tu ma, ñpe xsaandy to stap kalyptsipkee ma nii kwnijty tañ nayak, aan chikyub to ma nii kwnity, axte nii xtsil do ma?⁵ Aan tsiñee lëë ma xtsil do, xle do xob to ma chu yañ do,⁶ aan tsiñee lëë do xtsiñ lidzy to, xtop to kchë xamigw to ni kchë meñ nii no kexka chilidzy to, aan xñee do: “Kol kle lon, por lëën ptsil mëkwixiily nii kwnity.”⁷ Nli xñen nii mastre kak wle kpaa por tu meñ ngoitol nii ktikche styoo lo Dios que por tapkalyptsipkee meñ buen nii xkiiñdy ktikche styoo lo Dios.

Xcient kwnaa nii xtsil xcentab

⁸’Kol tsoo kso no xcient tu kwnaa nii chap tsii pes plat, aan xnity me tuwo. ñPe xkëedy me bini nayak ni pe xloobty me yu ni pe xkyëkyubty mew axte nii xtsil mew?⁹ Aan tsiñee lëëw xtsil me, xtop me kchë xamigw me ni meñ nii no kexka chilidzy me, aan xñee me: “Kol kle lon, porque lëën ptsil pes plat nii bnityaa.”¹⁰ Nli xñen nii singo gak xle kchë angly nii no kpaa tsiñee xtikche tu xaa ngoitol styoo lo Dios.

Xcient xaa nii beeñ perdón xiñgan

¹¹Lëë gak Jesús bitiits nrii lo meñ, chëb xaa:

—Tu xaa name chap xaa chop xaa wiñ,¹² aan lëë xaa nii mastre nyab chëb lo pxosy: “Pa, neetsy kchë nii xyalaa.” Tsigo lëë pxosy xaa kwitiisy kchë nii chap.¹³ Kok xtsedyako lëë

xaa nii mastre nyab pto kchësy nii pchal, aan con tumi go lëë xaa si stu tañ nii sit. Siko pxiñ xaa kchë xtumi xaa laañee xkaatyee. ¹⁴Per tsiñee lëë xaa lox pxiñ xtumi xaa, lëë kpiñ kwyo tañ go, aan lëë xaa kwte kpiñ. ¹⁵Tsigo lëë xaa kunab tsiiñ lo tu xaa nii no tañ go, aan lëë xaa go pxaal xaa lo kwaa kukap xaa nguttsy. ¹⁶Ptee gan xaa nyaw xaa nii chaw nguttsy, per ni tu cho pteejtyo. ¹⁷Lëë ultime nladzy xaa: “iBlaktre gaa meñ nii kë xtsiñ pxosyaa na axte xyely chaw, lëë naa na noteedy kpiñ nu! ¹⁸Lëën kya lidzy pxosyaa, aan képaa: Papá, kwlon falt lool ni lo Dios. ¹⁹Nongualtre kakaa xiñoo. Beeñ cuent nii sinak tu xmoosoo nakaa.” ²⁰Loxsye ngo lëë xaa pkaa næz, lëë xaa sey lidzy pxosy xaa.

“Bii sitre siid xaa tsiñee lëë pxosy xaa kon xaa, aan lëë pxosy xaa pkëstyoo xaa. Lëë xaa kwloo corr kuktsiil næz xaa xiñ xaa, aan lëë xaa kwteetsy xaa, ni lëë xaa taw pxit kwesy xaa. ²¹Tsigo lëë xiñ xaa chëb: “Papá, kwlon falt lo Dios ni lool. Nongualtre kakaa xiñoo.” ²²Per lëë pxosy xaa chëb lo xmos: “Sinusy kol kwii ladx buen jkakw to xaa, kol ko tu nily ña xaa, ni kol jkëe lab xaa. ²³Kol têni tu becerr nii xro aan kol kuty ma, por ilëë no tyaw ni lëë no kuuñ lni! ²⁴Por nladzyaa te kuty xiñaa, per kujty xaa. Kwnity xaa, per lëë xaa ptsil.” Aan lëë lni bislo.

²⁵Mentre lëë stu xiñgan xaa nii nak xaa kol këno tañ. Tsiñee lëë xaa bikche, lëë xaa biñ ti ni lëë xaa kon nii lëë wyëë kayak. ²⁶Lëë xaa kwtsyetsy tu mos, aan lëë xaa kwnabtiits pe cos chak. ²⁷Tsigo

lëë mos chëb: “Lëë betsyoo blañ, aan lëë pxoosyoo kwnabey kuty becerr xro, porñee mbëë blañ xaa ni ndaan xaa.” ²⁸Per lëë betsy kol xaa blëë, aan kwnëdy xaa nyo xaa yu. Por ngo lëë pxosy xaa pchoo kwnee lo xaa. ²⁹Tsigo lëë xaa chëb lo pxosy xaa: “Nanoo gon blaktre iz nojkiiñaa lool ni nanoo nii tugak xsobaa xtiitssoo, aan ni tu chiv wiñ karty kneetsyoo par kawnin xamigwaa. ³⁰Lëë nana nii blañ xiñoo nii kukxiñ xtumil lo kwnaa nii xkwe pal næz, lëël chuty becerr xro par lëë xaa.” ³¹Tsigo lëë pxosy xaa kwëb chëb: “Xiñ, lii tugak so lon, ni kchësy kaa nii chaapaa xcheñño nako. ³²Per no nii kuuñ no lni ni kle no, por lëë betsyoo nii kwxaak no kuty bikche. Kwnity xaa, per lëë xaa ptsil lo no.”

Xcient mos nyaani

16 Lëë Jesús bitiits nrii lo xpëédscuel, chëb xaa:

—Tu xaa rikw name kop xaa tu mos, aan lëë meñ kuni tiits lo xaa nii lëë mos ko no kxiñ xtumi xaa. ²Tsigo lëë patrón kwtsyetsy mos ko, aan lëë xaa chëb lo xaa: “¿Pe nli kchë nii këjkëékiy meñoo dyon? Bneetsy cuent dyon xa si lo xtsiñoo, porque chilodre kyëél tsiiñ lon.” ³Tsigo nladzy mos ko: “¿Pe kuñaa na busy na nii lëë xpatrónaa kwii naa lo tsiiñ? Nodyaa fuersy par kyén tsiiñ tañ, aan xteladzyaa kñabaa limosn. ⁴Nanaa xa kuñaa parñee tso cho lidzy ktsiñaa tsiñee lëë xpatrónaa kwii naa lo tsiiñ.” ⁵Tsigo lëë xaa kwtsyetsy tuga tuga kutsyetsy tu mos, aan lëë xaa ptsiñ chëb xaa: “¿Palal nsëéboo

lo xpatrónaa?" ⁶Lëë xaa go kwëb chëb: "Nsëbaa tu kyoow barrily aceit." Tsigo lëë mos nii sinoy cuent chëb: "Naa xpagareel aan pkëe stuwo nii xaktyee choowptsii barrily aceit nsëéboo." ⁷Loxsye ngo lëë xaa kwnabtiits lo stu xaa, chëb xaa: "Liik, ñpalal nsëéboo?" Lëë xaa go kwëb: "Nsëbaa tu kyoow lmud xobxtily."

Tsigo lëë mos chëb: "Naa xpagareel aan pkëe stuwo nii xaktyee tapkaly lmud xobxtily nsëéboo." ⁸Psee patrón kon nii singootyee nyaani mos mal go. Nli xñen nii mastre nan meñ nii xyumbeydy Dios xa nak cos nii chak lo kislyu re que meñ nii xyumbey Dios.

⁹Kol kiisy kchë nii chap to lo kislyu re parñee kap to amigw, parñee tso cho kneetsy laañee kwës to kpaa tsínee lëë kchë nii chap to lox.

¹⁰Kchë xaa nii chap cuidad cos nikxe ndalydyo, sap cuidad xaa cos ndaly, per lëë xaa ni chap cuidajty cos xisy, xa kap cuidad xaa cos ndaly. ¹¹Deelñee chap cuidajty to cos nii no lo kislyu re, ñecho lë nii knee cos nii nli non lo do? ¹²Aan deelñee chap cuidajty to xcheñ meñ, ñecho lë nii kneetsy nii jkaa do?

¹³Ni tu cho chilody kyë tsiiñ chop lo patrón. Por neñdy slëë xaa lo tu xaa, lëë lo stu xaa kle xaa. O neñdy kaa ngui kuñ xaa xtsiiñ tu xpatrón xaa, aan ksaldy xaa stu xaa. Por ngo chilody ksoob to xtiits Dios deelñee tumi tugak sini kik to.

¹⁴Pxidzy xaa fariseo nii tir xyo tumi styoo biñ nii kwnee Jesús.

¹⁵Tsigo lëë Jesús chëb:

—Chakladzy to nii këb meñ nii buen do, per nan Dios pe cos xsyaa

styoo do. Por kchësy nii xsyak meñ non pa nondyo lo Dios.

Xley Moisés ni xkyalwnabey Dios

¹⁶'Lëë xley Moisés ni lëë kchë profet bluuuy xtiits Dios axte tse nii lëë Juan biid. Destye tse go lëë meñ xkëetyag xa nak laañee xñabey Dios aan xoo xsyéeb meñ siko.

¹⁷'Ni tu letre nii kë lo ley kyaanlasty. Kchësyo kak cumplir. Por nli xñen nii masy ngandy nitylo kislyu ni nitylo kpaa que nii kyaanladzy ley.

Kyalwsëéb tsiiil

(Mt. 19:1-12 ; Mr. 10:1-12)

¹⁸'Deelñee klaa tu xaapkiy tsiiil, aan ktsiilñña xaa stu kwnaa, tol chuñ xaa. Singo gak xaa nii ktsiilñña tu kwnaa nii psëéb tsiiil le, tol chuñ xaa.

Rikw ni Lázaro

¹⁹'Tu rikw name nonsyke ladx non ni ladx ngui chakw xaa, aan ksatyee tse chuñ xaa lni. ²⁰Kwyo gak tu prob nii pcholë Lázaro.

Xyodz lady xaa aan chisob xaa nëb lo lyu chilidzy rikw. ²¹Kokladzy prob re nyëly con cos nii xlyaal leñ xmezh rikw. Aan axte mëkw big kwlee lady xaa laañee xyodz. ²²Lëë tu tse lëë prob kuty, aan lëë angly kukni xaa laañee no Abraham kpaa. Lëë rikw kutyak, aan lëë xaa pkyeetsy. ²³Aan mente lëë rikw no te mban laañee xyey meñ nii chety, lëë xaa blis lo xaa aan lëë xaa kon nii lëë Lázaro so lo Abraham.

²⁴Tsigo lëë xaa kwchuptsyé, chëb xaa: "Tat Abraham, pkëstyoo naa. Pxaal Lázaro tsijkadz xaa

punt xkweñ lo nis aan kiid ksalyu xaa lo ludzyaa, porque tir mban no teedyaa lo ki re.” ²⁵Per lëë Abraham kwëb chëb: “Xiñ, psaladzy gaanoo nii mbëë kwtedyoo lo kislyu, lëë Lázaro mban kwtedy xaa. Lëë na mbëë notedy xaa nu, lëë lii mban notedyoo. ²⁶Ni chilody gaaw, por tir ngol yoo nii kë grolyee, aan chilody kiid meñ nii no nu ske, ni meñ nii no gaa ske chilody kiid nu.” ²⁷Tsigo lëë rikw chëb: “Xñabaa lool tsigo busy, Tat Abraham, nii kxaaloo Lázaro lidzy pxosyaa, ²⁸parñee kñee xaa lo kaay betsyaa nii byaan tsiin kijity xaa laañee sinriityee mban noteedyaa.” ²⁹Tsigo lëë Abraham chëb: “Lëë nii pkëë Moisés ni pkëë kchë profet byaanle. iKsal xaa kchë ngo!” ³⁰“Ksaldy xaaw”, chëb rikw, “per deelñee kyaklo tu xaa nii kutyle lo xaa, spikche styoo xaa lo Dios.” ³¹Lëë Abraham chëb: “Deelñee chaklasty xaa ksal xaa xley Moisés ni kchë nii pkëë profet, nikxe kpañ tu meñ kuty, kpikchedy styoo xaa.”

Xaa nii xsyaab meñ lo tol
(Mt. 18:6-7, 21-22 ; Mr. 9:42)

17 Lëë Jesús chëb lo xpéedscuel:

—Tugak ktee tiits nii kyab meñ lo tol, per ibrobsye xaa nii ksyaab meñ lo tol! ²Masy buen kxituu tu kyomoliñ yañ xaa aan tsikchon meñ xaa lo nistoo que nii kuñ xaa xtol meñ nii xniladzy xtitsaa. ³Kol kap cuent.

‘Deelñee ko betsy to falt lo do, kol nee lo xaa, aan deelñee kpikche styoo xaa, kol kuñ xaa perdón.

⁴Nikxe ko xaa falt lo do kadzy vuelt

tu kpidz, deelñee ksa kadzy vuelt ko kiid në xaa lo do: “Kpikchedraa kon falt lool”, no nii kuñ do xaa perdón.

Nii schilo kuuñtsyey meñ nii xniladzy

⁵Lëë apostle chëb lo Jesús:
—Chakladzy noo nii mastre kniladzy noo Dios.

⁶Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—Deelñee niladzy to Dios, xisy wiñak, nikxe nyak xkyalwniladzy to lalak tu medzy martas, nchilo nyëb to lo yag re: “Bichee nu aan kusob lo nistoo”, aan lëë yag nsoob xtiits to.

Nii nonguial kuuñtsyey mos

⁷Deelñee chap to tu mos nii chikon o chikap kaa ma, ɿpe xñee do lo xaa nayak tsiñee xpíkche xaa: “Kwte tē soboo kaawoo”? ⁸Lëdyo gon, sink xñee do lo xaa: “Beefilo tu xtseen ni kwtëë nii kawaa ni kin. Loxsye kawaa schilo soboo kaawoo ni kil.” ⁹Aan ni skizh xteejty to lo mos nii beeñtsyey kchë nii kwnabey do. ¹⁰Singo gak lëë do, tsiñee lox kuuñtsyey do kchë nii xñabey Dios to, no nii këb to: “Mos nii pa xkiiñdy nak no, por xaktyee nii pchilo lo no beeñtsyey no. Beeñtsyeytre no pe stu cos.”

Lëë Jesús chuuñ kyak tsii xaa xsyaknë

¹¹Lëë Jesús kwte laañee ntsiil meñ Samaria ni meñ Galilea worñee lëë xaa si Jerusalén, ¹²aan lëë tsii xaa xsyaknë nii xyodz lady kuktsiilnëz Jesús kyedzy nii ptsiñ Jesús, per big kexty xaa, ¹³sink lëë xaa kwchuptsyë, chëb xaa:

—¡Jesús, lii nii nakoo maestre, pkéstyyo lëë noo!

¹⁴Tsiñee lëë Jesús kon ksa xaa go, lëë Jesús chéb:

—Kol tsi lo pxosy.

Aan nëz si xaa lëë xaa byak.

¹⁵Tsiñee kon tu xaa xsyaknë go nii lë xaa byak, lëë xaa bikche xtee xaa skizh lo Dios. ¹⁶Aan lëë xaa psoxib lo Jesús, axte pkiitsy kë xaa lyu par ktee xaa skizh ni lëëw na xaa Samaria nak xaa. ¹⁷Tsigo lëë Jesús chéb:

—¿Pe lëdy tsii xaa xsyaknë nawen byak? ¿Ko skee xaa? ¹⁸¿Nonsy xaa sit re nawen bikche ktee skizh lo Dios?

¹⁹Lëë Jesús chéb lo xaa nii byak ko:

—Kuso aan byey. Por porñee bniladzyoo ngo nii lëël byak.

Xa kñabey Dios

(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰Lëë xaa fariseo kwnabtiits lo Jesús pa wor klyañche xkyalwnabey Dios aan lëë Jesús chéb:

—Kijity xkyalwnabey Dios parñee kan dow. ²¹Ni tu cho kñedy lo do: “Lëëw nrii”, o “Lëëw nrek kaa.” Por lëë xkyalwnabey Dios kwlañchel lo do.

²²Loxsye ngo lëë Jesús chéb lo xpëëdscuel:

—Sitsib tse nii lëë do kakladzy kan do mguiy nii pxaal Dios lo kislyu, aan kandy to xaa. ²³No meñ kñë lo do: “Lëë xaa so nu”, o “lëë gaa xaa so nek.” Per tsidy to ni tsinaldy to meñ go. ²⁴Porque sinak tsiñee nyoo xbëly yë nkwsiy tyub leñ kpaa, singo kak mguiy nii pxaal Dios tsiñee lëë xaa kiid stub.

²⁵Per no nii te kazh xaa kyalnë ni ksaldy meñ nii no natiemph xaa.

²⁶Sinak kok xtiemp Noé, singo gak kak tsiñee lëë mguiy nii pxaal Dios kiid stub. ²⁷Tiemp ko lyaadzy wagwsye ni lyaadzy nii kisy meñ kwyo meñ, ni kyalwtsiilnäsy kuni kik meñ, axte tse nii lëë Noé byo leñ barkw, aan lëë kchësy meñ go kuty lo kyo. ²⁸Singo gak kok xtiemp Lot: lyaadzy wagwsye ni lyaadzy nii kisy meñ kwyo meñ, ni wtosy ni wsisy kuni kik meñ. Lyaadzy konsye ni lyaadzy yusy kwyo meñ. ²⁹Per tsiñee lëë Lot pchoo leñ kyedzy Sodoma, lëë ki ni kyo lëë nii xsaay byab kpaa, aan kchësy meñ go kuty. ³⁰Singo kak tsiñee lëë mguiy nii pxaal Dios kpikche.

³¹“Tse go deelñee no cho do so kik yu aan no xcheñ do leñ yu, kyejty to par kwii dow. Deelñee no gaa to so tañ, kpikchedy to kyey do lidzy to. ³²Kol ksaladzy nii ptsyool tsiil Lot. ³³Kchë xaa nii kakladzy kteela xkyalmbañ kety. Per lëë xaa nii pe sinidy kik, nikxe kety xaa, lëë xaa kpaa.

³⁴‘Kyool go deelñee nix chop xaa lo tugak lon, lëë Dios koy tu xaa, per lëë xaa ksaan stu xaa. ³⁵O deelñee gaa kë chop kwnaa wëët, lëë xaa koy tu me aan lëë xaa ksaan stu me. ³⁶Singo gak deelñee kë chop xaa tsiiñ tañ, lëë tu xaa kyooy, aan lëë stu kyaan.

³⁷Tsigo lëë meñ chéb:

—¿Pa kak kchësy nrii?

Tsigo lëë Jesús chéb:

—Laañee kaa ma kuty ktyop pech.

Xcuent tu kwnaa viud

18 Loxsye ngo lëë Jesús pso tu cuent lo xpëëdscuel parñee

këb xaa nii ktsagty xpëëdscuel xaa, sink tugak kutiitsni xaa Dios axte nii ktikche Dios lo xtiits xaa. ²Sinrii së lo cuent ko:

—Tu kyedzy name kwyo tu xtisy nii ptsyebyt Dios ni psaldy meñ.

³Leñ kyedzy ko gak kwyo tu kwnaa viud nii kunab kyalxtisy lo xtisy parñee ksaksi xaa meñ nii xlëë lo me. ⁴Xtse kwë me, per psaldy xtisy me. Lëë lultime nladzy xaa: “Nikxe nii xtsyeebytaa Dios ni xsaldyaa meñ, ⁵per como kety kety chiid kisyeedy me naa, lëen kcho xfavor me parñee kijjtre me, por toontlaa kloox me xpaciensyaa.”

⁶Lëë Jesús chëb:

—Singo gon chëb xtisy mal.

⁷¿Lëë Dios dyon pe kchoody xaa xfavor meñ nii xniladzy xtiits xaa nayak deelñee tsel kyool xñab meñ kyalxtisy lo xaa? ¿Slaa xaa nawen kyembës meñ go xaa? ⁸Klyëedy xaa gon, lëë xaa kchoo xfavor meñ go. Per tsînee lëë mguiy nii pxaal Dios dyon kiid, ¿pe bii sanre xaa meñ nii xniladzy xtiits Dios lo kislyu re?

Xaa fariseo ni xaa nii xtop tumi

⁹Lëë Jesús pso cuent re par xaa nii xsyak nii tir buen aan xsyablyu los demasy meñ, chëb xaa:

¹⁰—Tu vuelt kwety tu xaa fariseo ni tu xaa nii xtop tumi nii xyey Roma lidzy Dios par kutiitsni xaa Dios. ¹¹Lëë xaa fariseo kwsoli aan lëë xaa chëb lo Dios: “Tat Tios, xnetsyaa skizh lool, porñee naktyaa sinak xaa nii nak ngbaan, ni xaa mal, ni naktyaa sinak xaa nii no tsiil aan choni stu kwnaa, ni porñee naktyaa sinak xaa nii xtop tumi nii so ske. ¹²Naa chawdyaa chop

vuelt tu leñ xmal par kuuñ ksakaa lii ni chuñaa kchë nii xtsiñaan tsit tant aan xtedyya tu tanto jkiiñ liidzyoo.” ¹³Lëë xaa nii xtop tumi nii xyey Roma kwsosit aan byaxty xaa nlis xaa lo xaa kpaa, sink lëë xaa xtee golp styoo xaa xñee xaa lo Dios: “iTat Tios, pkëstyoo naa, por tu ngoptol naka!” ¹⁴Nli xñen nii tsi lëë xaa nii xtop tumi nii xyey Roma bikche sey lidzy, lëë Dios beeñ xaa perdón, per lëë xaa fariseo kokty xaa perdón. Por lëë kchë xaa nii xaly chak nyaa kyablyu aan lëë xaa nii mban chak kyak kлаa.

Lëë meñ chini xaa wiñ lo Jesús

(Mt. 19:13-15 ; Mr. 10:13-16)

¹⁵Wi xaa wiñ kuni meñ lo Jesús parñee kxob Jesús ña kik xaa wiñ. Per lëë xpëëdscuel Jesús kwëntseeb lo meñ nii kuni xaa wiñ. ¹⁶Per lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Kol klaa kid xaa wiñ lon. Jkady tow, por kchë meñ nii nak sinak xaa wiñ kyey laañee xñabey Dios. ¹⁷Nli xñen nii deelñee knilasty meñ xtiits Dios sinak xniladzy tu xaa wiño, sëëbty meñ laañee xñabey Dios.

Lëë Jesús chutiitsni tu rikw

(Mt. 19:16-30 ; Mr. 10:17-31)

¹⁸Lëë tu xaa xñabey chëb lo Jesús:

—Maestre buen, ¿pe cos kuuñsyeyaa parñee jkan tu kyalmbañ nii nitylody?

¹⁹Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Penak nii xñeel nii bueenaa? Tugak xaa buen no. Lëë xaa go nak Dios. ²⁰Nanloo nii xñabey xley Dios: “Kyubtyoo stu kwnaa deelñee no tsiloo, kujtyoo, kwandyoo,

kñeedyoo tiits kizh par ksaksil meñ, ni psal pxoosyoo ni xñaal."

²¹Lëë xaa go chëb:

—Kchësy ngo noyuuñtsyeyaa destye nii nakaa xaa wiñ.

²²Tsiñee biñ Jesú斯 nrii, lëë xaa chëb:

—Tu cos bii chakoo falt: pto kchësy nii chapoo aan pkadyo lo meñ prob tsiiñ kchilo kapoo cos kpaa. Loxsye ngo tē aan ténal naa.

²³Per tsíñee lëë xaa go biñ ngo, mban ptee styoo xaa, porñee tir rikw xaa. ²⁴Tsiñee kon Jesú斯 nii mban kok xaa, lëë Jesú斯 chëb:

—iXaatee ngan sëëb rikw laañee xñabey Dios! ²⁵Masy ngandy sëëb tu camey xan tu kyeech kuzh que nii sëëb tu rikw laañee xñabey Dios.

²⁶Kchësy meñ nii biñ ngo chëb:

—¿Cho lë nii telaa lo tol tsigo?

²⁷Lëë Jesú斯 chëb:

—Chilody telaa meñ nonsy, per lëë Dios kteelaa meñ.

²⁸Tsigo lëë Pedre chëb:

—Lëë noo psaan kchësy nii koop noo aan lëë noo syoopnaal lii.

²⁹Tsigo lëë Jesú斯 chëb:

—Nli xñen nii kchë xaa nii psaan lidzy, tsiil, o betsy, o pxosy, o xiñ gaa par sëëb xaa laañee xñabey Dios, ³⁰ndaly re nii jkaa xaa lo kislyu re aan lëë lo stu kislyu nii nare sëëd lëë xaa jkaa tu kyalmbañ nii nitylody.

**Lëëw xyon vuelt nii lëë Jesú斯 xñee
nii lëë xaa kety**

(Mt. 20:17-19 ; Mr. 10:32-34)

³¹Lëë Jesú斯 kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdscuel tublad, aan lëë xaa chëb lo xaa:

—Chan do gon nii lëë no syo Jerusalén, aan siko lëë kchësy

nii pkëë profet nii ktsyooolaa nii nakaa mguiy nii pxaal Dios kak cumplir. ³²Lëë meñ jko naa ña meñ sit, ni lëë meñ kityni naa, lëë meñ kotsyetsy naa, ni lëë meñ kchoo mxéñ lon. ³³Lëë meñ kiñ naa ni lëë meñ kuty naa, per tse nii loxo tson kpidz lëën kpañ.

³⁴Per byeñdy xpëëdscuel Jesú斯 ngo, por nonsyke cos ngano. Nandy xaa penak chëb Jesúso.

Lëë Jesú斯 chuuñ kyak tu ciegw

(Mt. 20:29-34 ; Mr. 10:46-52)

³⁵Lëë Jesú斯 mer ktsiñ Jericó, aan lëë tu ciegw sob kex chu næz xñab limosn, ³⁶tsiñee lëë ciegw biñ nii singootyee ndaly meñ xtyedy, lëë xaa kwnabiits penak nii singootyee xtye meñ. ³⁷Lëë meñ chëb lo xaa nii lëë xaa Nazaret nii lë Jesú斯 sitedy siko. ³⁸Aan lëë xaa kwchuptsyë chëb xaa:

—iJesú斯, lii nii nakoo xiñ David, pkëstyoo naa!

³⁹Kchësy meñ nii sinech kwëntseeb lo xaa parñee nyogw chuw xaa, per lëël mastre kwchuptsyë xaa xñee xaa:

—iLii nii nakoo xiñ David, pkëstyoo naa!

⁴⁰Lëë Jesú斯 kwsotse, aan lëë Jesú斯 chëb:

—Kol teni xaa nu dyon.

Tsiñee lëë ciegw ko ptsiñ kex, lëë Jesú斯 chëb lo xaa:

⁴¹—¿Pe cos chakladzyoo?

Lëë ciegw ko chëb:

—Xey, chakladzyaa nii kña lon stub.

⁴²Lëë Jesú斯 chëb:

—iLëë lool kña! Lëël byak, por bnildadzyoo nii suuñ kyakaa lii.

43Wor go kazu lëë lo ciegw ko byak, aan lëë xaa sinal Jesús xtee xaa skizh lo Dios. Wi kchësy meñ nii kon ngo ptee skizh lo Dios.

Jesús ni Zaqueo

19 Lëë Jesús ptsiñ Jericó aan lëë xaa kwte leñ kyedzy.
2Leñ kyedzy ko kwyo tu xaa rikw nii pcholë Zaqueo. Lëë xaa kwnabey lo xaa nii xtop tumi nii xyey Roma.
3Kokladzy xaa nyuumbey xaa Jesús, per pchilodyo porñee tir ndaly meñ aan tir wiich Zaqueo. **4**Por ngo lëë xaa kwloo corr kwnech xaa, aan parñee kchilo kan xaa Jesús, lëë xaa kwyép tu lo yag nii sob laañee notedy Jesús. **5**Tsiñee lëë Jesús sitedy xan yag ko, lëë xaa blëp lo lo yag, aan lëë xaa chëb:

—Zaqueo, sinusy byety ske, por no nii kwésaa liidzyoo natse.

6Lëë Zaqueo byety wxooñ, aan xle xaa lëë xaa kuni Jesús lidzy xaa. **7**Tsiñee kon meñ ngo, lëë meñ kwneenë Jesús, xñee meñ nii lëë xaa kwlës lidzy tu ngoptol. **8**Lëë Zaqueo kuso, aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—Xey, lëënjkady grol kchë nii chaapaa lo meñ prob. Ni deelñee no cho lo kwlaanaa pe tu cos, lëënktikche tap lal nii kwlaanaa.

9Lëë Jesús chëb:

—Lëë Dios pteelaa kchë meñ nii no lidzy xaa re natse, por wi xaa ngab lo xtiyy Abraham. **10**Por lëë mguiy nii pxaal Dios sëed kyub ni sëed kteelaa kchë meñ nii no xtol.

Xcuent tumi

11Lëë meñ pkëetyag kchë nii kwnee Jesús, aan lëë xaa pso tu

cuent, porñee lëë xaa mer ktsiñ Jerusalén, aan nladzy meñ nii lëë wor kutsiñ nii lëë Dios kñabey, **12**chëb xaa:

—Tu vuelt name kwyo tu xaa non nii no kak rey, per no nii tsi xaa tu kyedzy sit parñee kak xaa rey. **13**Per antes nii kchoo xaa, lëë xaa kwtsyetsy tsii xaa nii xkyé tsiiñ lo xaa, aan lëë xaa ptee deel palal gaa tumi lo xaa go, chëb xaa: “Kol kyé dilgensy con tumi re axte nii kpikchen.” **14**Per como xtilyni meñ kyedzy xaa, lëë meñ kyedzy pxaal bla xaa nii kukëb: “Chaklasty noo nii kak xaa gue xrey noo.” **15**Per lëë xaa kok rey, aan tsiiñee lëë xaa bikche xkyedzy xaa, lëë xaa kwnabey kok tsyetsy ksa xaa nii ptee xaa tumi lo parñee kaknan xaa palal beeñ catu xaa go gan. **16**Lëë tu xaa nii ptsiñ klo chëb: “Xey, lëë tumi nii bneetsyoo lon broob, lëëw byak tsii.” **17**Tsigo lëë rey chëb: “Buen ngo. Tir xaa tsiiñ nakoo. Ngui beeñ tsiiñoo tumi wiñ nii kwaal. Por ngo lëël kak xtisy. Tsii kyedzy kñabeyoo.” **18**Lëë stu mos ptsiñ chëb: “Xey, lëë tumi nii bneetsyoo lon broob, lëëw byak kaay.” **19**Lëë rey chëb lo xaa: “Lëël kak xtisy. Kaay kyedzy kñabeyoo.” **20**Lëë stu mos ptsiñ aan lëë xaa chëb: “Xey, lëë xtumil nrii. Lëëw pkën lo tu bayjan. **21**Porñee ptsyebaa lii, ni nanaa nii tir ntseeboo, por xtopoo nii kwleektyoo ni xlaapoo laañee kondyoo.” **22**Tsigo lëë rey chëb: “Maaloo, misme xtiitsoo pteekyo lii. Deelñee nanoo nii tir ntseeboo, ni nanoo nii xtopaa nii kwleektyaa nii xlaapaa laañee kondyaa, **23**čpenak kulodyoo xtumin bankw parñee

neetsylo tyub xiño na nii lëen bikche?" ²⁴Aan lëe rey chëb lo xaa nii nche siko: "Kol kla tumi lo xaa gue, aan kol kteedyo lo xaa nii nroob tumi ptsiñaa." ²⁵Tsigo lëe meñ chëb: "Xey, per con nrooble tumi kwaa xaa." ²⁶Lëe rey kwëb chëb: "Lëe meñ nii chaple cos jkaarew, per lëe meñ nii ni tu pe chaptys, axte nii wiñ nii chapsye meñ go kpichee." ²⁷Loxsye ngo lëe xaa chëb: "Kol tëni kchë xaa nii koklasty nyakaa rey, aan xña lon kol kuty xaa."

Lëe Jesús xsyëeb leñ kyedzy Jerusalén

(Mt. 21:1-11 ; Mr. 11:1-11 ; Jn.12 :12-19)

²⁸Loxsye bitiits Jesús kchë ngo, lëe xaa pkaa nëz par ktsiñ xaa Jerusalén. ²⁹Tsiñee lëe xaa ptsiñ kex laañee ntsiil meñ Betfagé ni meñ Betania xan kiy nii lë Olivos, lëe xaa pxaal chop xpëédscuel xaa, ³⁰chëb xaa:

—Kol tsi kyedzy nii nyoo nu, aan tsiñee ktsiñ do, lëe do kan nii lëe tu burr këtuu. Ni tu cho karty sob lady ma. Kol klaa ma aan kol tëni ma. ³¹Aan deelñee kñabiits meñ lo do penak nii xlaa do ma, kol këb nii naa jkiiñ ma.

³²Lëe xpëédscuel Jesús kwey, aan lëe xaa ptsyol burr nii chëb Jesús.

³³Lëe xaa no klaa burr tsiñee lëe xpixwan ma chëb:

—¿Penak xlaa do ma?

³⁴Tsigo chëb xaa:

—Lëe xmaestre noo jkiiñ ma.

³⁵Lëe xaa biy burr aan tsiñee ptsiñ xaa lëe xaa pxob xab xaa lady ma parñee sob Jesús ma. ³⁶Aan tyub nëz nii notedy Jesús ptañ meñ

xab. ³⁷Aan tsiñee lëe xaa sisëeb chex kiy nii lë Olivos, lëe meñ nii ksa xaa si bislo xle ni xtee skizh lo Dios por kchë kyalntson nii beeñtsyey Jesús. ³⁸Nguieex kwnee meñ:

—iLëe Dios pxaal tu xaa nii kak xrey no! iByinayk rey! iSkizh Dios nii sob kpa!

³⁹Tsigo lëe bla xaa fariseo nii no lady meñ chëb lo Jesús:

—Maestre, kwëntseeb lo xaa nii sëednal lii parñee kñeedre xaa.

⁴⁰Per lëe Jesús chëb:

—Deelñee kyoogw chuw kchë meñ re, lëe kyo kñee xcuent meñ.

⁴¹Tsiñee lëe Jesús ptsiñ kexka Jerusalén, lëe xaa biñ por kchë meñ nii no leñ kyedzy ko, ⁴²chëb xaa:

—iChooksye lëe doy, naaty xaatsye nyeñ do xa nak xkyalwtelaa Dios siquier natse! Per lëe na chilody kyeñ dow ni chilody kan dow. ⁴³Por sitsiñ tse nii lëe xaa nii xlëe lo do ksuugw kwraly lëe do, aan klaady xaa kchoo meñ ni klaady xaa sëeb meñ, ⁴⁴ni lëe xaa knitylo xkyedzy to. Ni tu kyo kyaandy lady xcombañero, kchësyo nitylo. Ni lëe xaa kuty meñ, por byeñdy to nii kokladzy Dios ndeelaas lëe do.

Lëe Jesús xlëe lo meñ leñ lidzy Dios

(Mt. 21:12-17 ; Mr. 11:15-19 ; Jn.2 :13-22)

⁴⁵Loxsye ngo lëe Jesús kwsëeb leñ lidzy Dios aan lëe xaa kwlii kchësy meñ nii no wto siko, ⁴⁶chëb xaa:

—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee nii laañee kiid kutiitsni meñ Dios nak lidzy Dios, per lëe do byuño lidzy ngbaan.

47 Ksatyee tse beeñ kseedy Jesús meñ leñ lidzy Dios. Aan lëë xaa nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley ni xaa xñabey nii no kyedzy kwëkyub dyon xa kuty xaa Jesús. **48** Per pchilodyo, porñee kchësy meñ pkëetyag nii bluuy Jesús.

Xkyalwnabey Jesús

(Mt. 21:23-27 ; Mr. 11:27-33)

20 Tu tse mentre lëë Jesús noyuuñ kseedy meñ leñ lidzy Dios, lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley ni lëë bla xaa kol ptsiñ, **2** aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—¿Cho bnee tiitspey lool par kuuñtsyeyoo kchë nii chuuñtsyeyoo?

3 Lëë Jesús chëb:

—Wi gak gaan dyon kñabiits tu cos lo do. Kol në dyon: **4** ¿echo pxaal Juan dyon biid kchoobnis xaa? ¿Pe Dioso, ote cholsye meño yak?

5 Lëë xaa bislo xtilytiits lsa xaa, xñee xaa:

—Deelñee tyeesy no nii Dios pxaal xaa, kñë xaa lo no: “¿Penak tsigo nii bnilasty to nii bluuy xaa?” **6** Aan chilody tyeesy no nii meñ lo kislyu re pxaal Juan, por suty meñ no lo kyo. Por kchësy meñ xniladzy nii xtiits Dios bluuy Juan.

7 Por ngo lëë xaa chëb lo Jesús nii nandy xaa cho pxaal Juan biid kchoobnis Juan. **8** Tsigo lëë Jesús chëb:

—Per ni naa tsigo busy kniydy dyon cho bneetsy tiitspey lon.

Xcuent xaa nii beeñ tsiiñ yag uv

(Mt. 21:33-44 ; Mr. 12:1-11)

9 Loxsye ngo lëë Jesús pso stu cuent lo meñ, chëb xaa:

—Tu xaa name beeñ pni xaa yag uv, aan lëëw ptee xaa companiy lo xaa nii kuuñ tsiiñoo, aan lëë xaa si laa sit. **10** Tsi lëë xtiemp uv kol, lëë xaa pxaal tu xmos xaa siknab nii xyal xaa lo xaa nii beeñ tsiiñ, per lëë xaa go ptee xcheñ xmos xaa, aan lëë xaa psonëz xaa singosy. **11** Tsigo lëë xpixwan yag uv pxaal stu mos, per singo gak kwlootsyetsy xaa nii beeñ tsiiñ mos ko aan loxsye ptee xaa xcheñ xaa, lëë xaa psonëz xaa singosy. **12** Lëë xpixwan yag uv bikche pxaal stu mos, per lëë xaa nii beeñ tsiiñ ptee xcheñ xaa, aan lëë xaa psonëz xaa.

13 Tsigo nladzy xpixwan uv: “Lëë nana ipe kuñaa?” Lëë lultime, lëë xaa pxaal xiñgan xaa nii xkëstyoo xaa. Nladzy xaa stsyeb xaa tsiiñ xiñgan xaa. **14** Per tsinnee lëë xaa tsiiñ kon xiñgan xaa, lëë xaa tsiiñ chëb lo xcombañer: “Lëë xaa gue kyaani xkwaa pxosy. Kol tsoo kuutu no xaa tsiiñ kyaani now.” **15** Lëë xaa kwlii xiñgan xpixwan uv lo kwaa, aan lëë xaa beety xaa.

¿Pe në do dyon pe cos kuuñtsyey xpixwan uv xaa nii beeñ tsiiñ xkwaa xaa? **16** Lëë xaa gon kuty ksa xaa tsiiñ go, aan lëë xaa ktee xkwaa xaa lo stu xaa tsiiñ. Tsinnee biñ meñ ngo, lëë meñ chëb:

—iNëdy Dios ngo!

17 Lëë Jesús buy lo meñ aan lëë xaa chëb:

—¿Penak tsigo nii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii lëë kyo nii psëeb xaa nii xsaa yu byak tu kyo nii mastre xkiñ?

18 Deelñee kyab meñ lady kyo go, lëë meñ go kak byuy. Per deelñee kyab kyo go lady meñ, ni kak nyooddy pa kuty meñ.

19Wor go kash kokladzy xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley nyaasy xaa Jesús, porñee byeñ xaa nii contre lëë xaa pso Jesús cuent ko. Per byaxty xaa, porñee ptsyeb xaa meñ.

Tumi nii chazh lo xtisy

(Mt. 22:15-22 ; Mr. 12:13-17)

20Por ngo lëë xaa pxaal bla xaa nii chak si chak xaa buen kukleetsy Jesús, parñee kyub xaa dyon pe cos jkëékiy Jesús tsiin jko xaa xaa ña xtisy. **21**Lëë xaa chëb lo Jesús:

—Maestre, ndon noo nii nonsyke tiitsli xñeel. Xsaldyoo nii xñee meñ ni xseedyoo xa chak meñ. Liisy xluuyoo xa kpañ meñ sinak xñabey Dios. **22**Kwné dyon pe nonguial tizh no tumi nii xtop xtisy Roma, ote nonguialdyo yak.

23Lëë Jesús byeñ pe cos no styoo xaa, por ngo lëë Jesús chëb:

24—Kol kluuy tu pes lon dyon.

Loxsye buy Jesúso, lëë xaa chëb:

—¿Chonre dyon kë loo go, ni cho lë kë nu?

Lëë xaa chëb:

—Lëë xtisy Roma ni lë xaa kë loo go.

25Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol kizh nii nsëeb to lo xtisy Roma tsigo busy, ni kol kizh kaa nii nsëeb to lo Dios.

26Aan pchilody nyuuñ knee xaa tu cos nii nchilo nguëékiy xaa Jesús. Lëël lëë xaa psee biñ xaa nii kwnee Jesús, aan kwneedre xaa.

Lëë xaa saduceo chutiitsni Jesús

(Mt. 22:23-33 ; Mr. 12:18-27)

27Lëë bla xaa saduceo kwey lo Jesús. Lëë xaa saduceo xñee nii

kpañdy meñ kuty, por ngo lëë xaa kukëb lo Jesús:

28—Maestre, lëë Moisés chëb nii deelñee ktsiilña tu xaapkiy aan klyëedy kety xaa, no nii ktsiilña betsy xaa kwnaa nii psaan xaa deelñee chapty me mëed, parñee kap tsiiil betsy xaa nii kuty mëed. **29**Tu vuelt name kwyo tu xaa nii kop xoop betsy aan lëë xaa ptsiilña. Per blyëedy lëë xaa kuty, aan como kopty tsiiil xaa mëed, **30**lëë tu betsy xaa ptsiilña tsiiil xaa aan lëë xaa kutyak.

31Singo gak ptsyool stu betsy xaa. Ksa kadzy xaa ptsiilña me, per ni tu xaa psaandy mëed. **32**Lëë byalo wi kwnaa go kuty. **33**Kwné na dyon cho xaa kyaani kwnaa go tsiñee lëë meñ kuty kpañ, deelñee ksa kadzy xaa ptsiilña me.

34Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lo kislyu re busy xtsiilña mguiy ni xtsiilña kwnaa, **35**per lëë meñ nii kchal kpañ kpaan, ni mguiy ni kwnaa gaa ktsiilñadre. **36**Por kejtre meñ go, sink lëë meñ go kak sinak angly ni lëë meñ go kak xiñ Dios porñee lëë Dios kuuñ kpañ meñ go. **37**Ni axte Moisés kaa xluuy lo no nii nli xpañ meñ kuty por worñee kon xaa yakitsy nii noyek xñee xaa nii lëë Dios nak xDios Abraham, xDios Isaac ni xDios Jacob. **38**Aan Dios gon nakty xaa xDios meñ kuty, sink xDios meñ mbañ nak xaa, porque par Dios kchë meñ nii kuty mbañ.

39Tsigo lëë bla maestre ley chëb:

—Maestre, buen ptikcheel lo xtiits xaa nii kwnabtiits lool.

40Aan byaxtre meñ nyabtiits pe stu cos lo Jesús.

¿Cho lo xtiiy sëed Crist?

(Mt. 22:41-46 ; Mr. 12:35-37)

41Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo meñ:

—¿Penak dyon xñee do nii lo xtiiy rey David sëed Crist?, ⁴²con misme David na pkëe leñ kitsy nii kë salmos sinrii:

Chëb Dios lo xaa nii xñabey naa:
“Kwsob kwin nëzli,
⁴³ axte nii tsitsiñ tse nii kñabeyoo
lo kchë meñ nii xlëe lool.”

⁴⁴ ¿Xa kchoo Crist lo xtiiy rey David, deelñee misme rey David xñee nii lëe Crist xñabey lo xaa?

Nii chuuñtsyey maestre ley
(Mt. 23:1-36 ; Mr. 12:38-40 ; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Kchësy meñ nche jkëëtyag nii nonee Jesùs aan lëe xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

⁴⁶ —Kol kap cuent lo maestre ley, por xtsiladzy xaa kakw xaa ladx non, ni chakladzy xaa nii jkëëptyux meñ xaa laañee ktsyooltyee meñ xaa lo kiy. Tsimpee xsyob xaa laañee xsyob xaa non leñ ktoo, ni tsínee chi xaa tu wagw, laañee xsyob xaa non xsyob xaa. ⁴⁷ Ni xla xaa lidzy kwinaa viud, aan parñee këb meñ nii tir buen xaa, xsyo xaa chool xaa tu lay nii xyaldy kaa. Por ngo mastre ksaksi Dios xaa.

Kwnaa viud nii kwloo tumi alcansiy
(Mr. 12:41-44)

21 Lëe Jesùs no kuy xa xko meñ rikw tumi alcansiy ²tsínee lëe tu kwnaa viud nii tir prob ptsiñ, aan lëe me kwloo chop centab cobre nii xisy non leñ alcansiy. ³Tsigo lëe xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

—Nli xñen lo do nii mastre nroob tumi nii kwloo kwnaa viud re alcansiy que kchë nii kwloo meñ rikw. ⁴Por kchësy meñ xko tumi nii

chuñ sobre alcansiy, per lëe me, lo xkyalprob me, lëe me kwloo kchësy tumi nii nseñ me alcansiy.

Lëe Jesùs xñee nii lëe lidzy Dios nitylo
(Mt. 24:1-2 ; Mr. 13:1-2)

⁵ Lëe meñ ncheyutiits nii tir ngui kchë kyo nii nyaa lidzy Dios ni tir ngui xixkwaaw, tsínee lëe Jesùs chëb:

⁶ —Sitsiñ tse nii lëe kchë nii nche kuy do nitylo. Ni tu kyo kyaandy lady xcombañero. Kchësyo nitylo.

Kyalnë nii ktsyool meñ
(Mt. 24:3-28 ; Mr. 13:3-23)

⁷ Loxsye ngo lëe xpëëdscuel Jesùs chëb:

—Maestre, ¿pa wor kak kchë nii kwneel? ¿Xa mod kyeeñ noo nii lëew mer kak?

⁸ Tsigo lëe Jesùs chëb:

—Kol kap cuent parñee jkëëtidy meñ do. Por ndaly xaa nii kakladzy kak sinakaa kiid, aan lëe xaa kñë nii lëe xaa nak Crist ni lëe xaa kñë nii lëe wor kutsiñ, per tsinaldy to xaa. ⁹Tsínee kon do nii lëe guerr ni tily noyak, ktsyebty to. Por singo no nii kako, per nitylody kaa kislyu.

¹⁰ Tsigo lëe xaa kwnee re chëb xaa:

—Lëe kchë kyedzy nii nche lo kislyu ktily lsa ni lëe kchë xaa xñabey ktily. ¹¹ Ndaly laañee kni xu dox, ni lëe kpiñ kiid ni lëe kyalkits kiid, ni lëe meñ kan cos ntseeb leñ kpaa.

¹² Per antes nii kak kchësy cos re, lëe meñ kñaasy lëe do. Aan lëe meñ tsini lëe do lo xaa nii xñabey leñ ktoo, ni lëe meñ ko lëe do skib,

axte lo rey ni lo xtisy tsikso meñ do por naa.¹³ Siko stedyo tiits kñee do lo meñ cho nakaa.¹⁴ Kol ktee nii pe tsinidy kik to nii dyon pe këb to o xa ksoli gaa to,¹⁵ porque naa ksyab leñ kik to pe cos këb to lo xaa nii xlëe lo do. Aan kxekwty xaa con xaaw ni chilody kaa kñë xaa nii buendyo por nonsyke tiitsliw.¹⁶ Misme pxosy to, betsy to, xaa lidzy to ni xamigw to kak niladzy lëe do. No do axte kuty xaa,¹⁷ ni kchësy kaa meñ klëe lo do porñee xsoob to xtitsaa.¹⁸ Per ni tu pe kakty to por ni tu kits kik to knekty.¹⁹ Kol kxekw tsuin telaa do.

²⁰ Tsiñee kan do nii lëe xaa nii noy kiib nche kyako Jerusalén, klyëedy lëew nitylo.²¹ Tse go deelñee nche do Judea, kol kxooñ, kol tsép kiy. O deelñee gaa nche do Jerusalén, kol kchoo kyedzy, ni deelñee nche do tañ, kyeydy to kyedzy.²² Porque ntseeb kak tse go, por lëe kchë nii kë leñ xkitsy Dios kak cumplir.²³ iBrob kchë kwnaa nii nak xiñ tse go o xkadzy kaa mëed! Por tir mban tedy meñ tse go ni lëe meñ ktsyool tu kyalnë dox.²⁴ No meñ kety con spad, no gaa meñ kyooy xoo tyub lo kislyu. Aan lëe meñ sit kyëpkyety leñ kyedzy Jerusalén axte ksa tse nii ktee Dios tiitspey.

Lëe mguiy nii pxaal Dios kiid stub

(Mt. 24:29-35, 42-44 ; Mr. 13:24-37)

²⁵ Kchë meñ ni nche lo kislyu jkan kik ni ktsyeb por kchë señ nii ko ngbidz, mëe, mëly ni por kchë xbi nistoo.²⁶ Lëe meñ jkyey tseb por nandy meñ pere kak lo kislyu. Por axte wi kpaa kni.²⁷ Axte

tsigolye lëen kchukë lo xkey con tu kyalwnabeyaa ni tu kyalntsonaa, por naa nak mguiy nii pxaal Dios.²⁸ Tsiñee lëe kchë cos re kislo, kol ko nguiool styoo do ni kol klis kik to, porque klyëedy lëe do telaa.

²⁹⁻³⁰ Kol ksaladzy gaanoo nii tsinnee lëe yag yegw o stu gaa yag xkë peñ, xyeñ do nii lëe xtiemp kyo sëed yob.³¹ Singo gak tsinnee kan do nii lëe kchë cos nii psetyaa noyak, kol kaknan nii lëe xkyalwnabey Dios mer klyañche.

³² Por nli xñen nii antes nii kety kchë meñ nii no natiempl lëe kchë cos re kak.³³ Stedy kpaa ni stedy kislyu, per lëe xtitsaa tejtyo.

³⁴ Kol kap cuent klaady to jkyedzy styoo do lo nip o lo kchë gaa cos nii no lo kislyu re, por toontlaa kyeñdy to tsitsib tse go.

³⁵ Por nako sinak tu tramp. Por kchë meñ nii nche lo kislyu kan nii kak tse go.³⁶ Kol kyëmbës tse go ni tugak kol nab lo Dios nii kteelaa xaa lëe do lo kchë cos ntseeb nii kiid ni parñee kchilo kpig to lon.

³⁷ Yutsye beeñ kseedy Jesús meñ leñ lidzy Dios, lëe kyool lëe xaa kuktseñ kiy nii lë Olivos.³⁸ Aan silyga xtsiñ meñ leñ lidzy Dios parñee jkëetyag meñ xtiits xaa.

Lëe Judas xyub dyon xa kyab Jesús ña xaa xñabey

(Mt. 26:1-5, 14-16 ; Mr. 14:1-2,
10-11 ; Jn.11 :45-53)

22 Lëe paskw sëed yob. Lo lni go xtyaaw kyaxtily nii xkyëdy levadur.² Aan lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni lëe maestre ley byub dyon xa kuty Jesús, per pchilodyo porñee ptsyeb xaa meñ.

³Lëë xaatox kwsëëb leñ styoo Judas. Xpëédscuel Jesús nak Judas. Iscariote kwnee meñ lo Judas. ⁴Aan lëë Judas kwey lo xaa nii xñabey pxosy ni lo xaa nii xkyenap lidzy Dios parñee këb xaa dyon xa jkaa Jesús. ⁵Ble xaa go lo Judas, aan lëë xaa chëb nii stee xaa tumi. ⁶Byo xtiits xaa go styoo Judas. Por ngo lëë xaa bislo byub xaa xa jkaa Jesús tu laañee kindy meñ parñee jko xaa Jesús ña xaa xñabey.

Lultime paskw nii kwte Jesús ksa xpëédscuel

(Mt. 26:17-29 ; Mr. 14:12-25 ; Jn.13 :21-30 ; 1Co.11 :23-26)

⁷Lëë paskw kol. Lo lni go xtyaaw kyaxtily nii xkyedy levadur, ni chuty meñ mëkwxiily. ⁸Por ngo lëë Jesús chëb lo Pedre ni lo Juan:
—Kol tsikuñlo nii tyaaw xtsee no na paskw.

⁹Lëë xaa kwnabtiits chëb xaa lo Jesús:

—¿Pa kyokuñloo noow?

¹⁰Tsigo lëë Jesús chëb:

—Tsiñee ktsiñ do leñ kyedzy, lëë do kan tu xaa nii nsob yañ tub che nis. Kol tsinal xaa axte laañee ktsiñ xaa, ¹¹aan kol këb lo xpixwan yu:
“Lëë maestre pxaal lëë noo parñee kñabtiits noo pa sob yu laañee kawxtsee xaa ksa xpëédscuel xaa na paskw.” ¹²Lëë xaa kluuy tu cuart ngol nii sob kik lidzy xaa, xixkwalew. Siko kol kuuñlo nii tyaaw xtsee no.

¹³Lëë xpëédscuel xaa si aan lëë xaa ptsil yu nii chëëbpee Jesús, aan lëë xaa beeñlo nii kak xtsee paskw.

¹⁴Tsiñee lëë xwor xtsee kol, lëë Jesús kwsob lo mezq ksa xaa apostle. ¹⁵Aan lëë Jesús chëb:

—iPenaadle non gan kawnin lëë do na paskw antes nii ketyaa! ¹⁶Por axte nii klañche xkyalwnabey Dios kuñaa paskw stub.

¹⁷Loxsye ngo lëë xaa kwseñ tu vas viñ, aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëë xaa chëb:

—Kol ki nrii ni kol kiisyo lo xcombañer do. ¹⁸Por nli xñen nii kidraa viñ sink lëën kwës axte klyañche xkyalwnabey Dios.

¹⁹Lëë Jesús kwseñ tu kyaxtily, aan loxsye pteedy xaa skizh lo Dios, lëëw beeñ grol xaa, aan lëëw pteedy xaa lo xpëédscuel xaa chëb xaa:

—Lëë xcuerpaa nrii. Kol kawo parñee ksaladzy to naa, por lëën kety parñee telaa do.

²⁰Singo gak tsiñee lëë xtsee kwlox, lëë xaa kwseñ tu vas viñ aan lëë xaa chëb:

—Tu cheñaa nrii. Lëëw kxee parñee kpily xtol do.

²¹Lëë na lëë xaa nii kakniladzy naa sob lo mezq nu. ²²Per no nii ktsiñnaa laañee pxaal Dios naa. Per ibrobsye xaa nii kakniladzy naa!

²³Tsigo lëë xpëédscuel xaa bislo xñabtiits lo xcombañer dyon cho xaa kokniladzy Jesús.

Cho mastre non

²⁴Lëë xpëédscuel Jesús ptilytiits parñee kaknan dyon cho xaa mastre non. ²⁵Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nan do gon xa chuuñtsyey xaa nii xñabey lo kislyu ni nan do nii chakladzy xaa nii këb meñ nii tir buen xaa. ²⁶Per lëë lëë do nody nii kak to singo, sink deelñee no tu do chakladzy kñabey no nii kak to sinak tu xaa nii xsoob tiits ni sinak tu xaa

wiñ. ²⁷Kol nē dyon cho mastre non, ḡpe xaa nii xsyob lo mezh chawo ote xaa nii xkyē niskwaano yak? ḡPe lëdy xaa nii xsyob lo mezh nak xaa non? Per lëë naa, lëën no lady to sinak tu xaa nii chuñ mandad.

²⁸Ni kon gaa to kchë kyalnë ptsyoolaa aan psaandy to naa.
²⁹Por ngo lëën knetsy kyalwnabey lo do sinak nii bneetsy Tat Tioso lon,
³⁰aan lëë do kaw ni lëë do ki laañee xñabeyaa ni lëë do sob parñee kñabey do lo ksa tsiipchop tiiy meñ nii no tañ Israel.

Lëë Pedre këb nii xyuumbeydy xaa Jesús

(Mt. 26:31-35 ; Mr. 14:27-31 ; Jn.13 :36-38)

³¹Loxsye ngo lëë Jesús chëb:
—Simoñ, lëë xaatox gon kwnab lëë do parñee kuxso xaa to sinak xchooxso xobxtily. ³²Per lëën kwnab lo Dios nii kakni xaa lii, parñee kchosody styool kaazhkaa, aan tsínee lëë styool kpikche, pchoobladzy styoo xcombañeeroo parñee kchosody styoo xaa.

³³Tsigo lëë Simoñ Pedre chëb:
—Nikle win tso skiib, ni nikxe kety no tusyke, per ksandyaa lii.
³⁴Per lëë Jesús chëb:

—Pedre, na kyool kazh tson vuelt këéboo nii xyuumbeydyoo naa antes nii jkwetsy nguidy kol.

³⁵Tsigo lëë Jesús chëb:
—Tsiñee pxalaa lëë do sin bols, ni sin tumi, ni sin kyalkidy, ḡpe no dyon pe cos kok falt lo do?

Tsigo lëë xpëédscuel xaa chëb:
—Ni tu pe kokty falt.
³⁶Lëë Jesús chëb:
—Lëë na, deelñee no cho do chap bols, kol koyo, ni kol koy tumi. Aan

deelñee chapyt to spad, kol kto xchaket to aan kol si tuwo. ³⁷Por no nii kak cumplir xkitsy Dios nii xñee nii win pkab lady xaa mal. Kchë laañee chakyety nii ktsyoolaa kak cumplir.

³⁸Lëë xpëédscuel xaa chëb:
—Maestre, lëë chop spad xoob nu.
Tsigo lëë Jesús chëb:
—Kol ksaano.

Lëë Jesús chutiitsni Dios

(Mt. 26:36-46 ; Mr. 14:32-42)

³⁹Loxsye ngo lëë Jesús si kiy nii lë Olivos aan lëë xpëédscuel xaa sinal. ⁴⁰Tsiñee lëë xaa ptsiñ siko, lëë xaa chëb:

—Kol kutiitsni Dios parñee kyabty to lo tol.

⁴¹Aan lëë xaa kwsë lal laañee xyab tu kyo tsínee xkëë meño, aan lëë xaa psoxib par kutiitsni xaa Dios, ⁴²chëb xaa:

—Tat Tios, pteelaa naa lo kyalnë re, per kuuñtsyeydyoo nii chakladzyaa, sink beeñtsyey nii chakladzyoo.

⁴³Ngo nonee xaa tsínee lëë tu angly byety kpaa par ktee xfuersy xaa. ⁴⁴Lo xkyalnë Jesús mastre chutiitsni xaa Dios, aan axte lo lyu byab nis nii psinis xaa, xñaw si xña cheñ.

⁴⁵Tsiñee lëë xaa lox bitiitsni Dios, lëë xaa sey laañee nche xpëédscuel xaa. Per ksasy xpëédscuel nche nixyesy, porñee tir xteenë xaa. ⁴⁶Tsigo lëë xaa chëb:

—¿Penak nche nixyesy to? Kol tsische aan kol kutiitsni Dios, parñee kyabty to lo tol.

Lëë meñ xñaasy Jesús

(Mt. 26:47-56 ; Mr. 14:43-50 ; Jn.18 :2-11)

⁴⁷Lëë Jesús bii nonee, tsínee lëë tubtsoon meñ ptsiñ. Lëë xpëédscuel

xaa nii pcholë Judas nech lo meñ,
aan lëë xaa ptee tu pxit kwesý
Jesús, ⁴⁸per lëë Jesús chëb:

—Judas, ¿con tu pxit nawen jkol
naa ña meñ re?

⁴⁹Tsiñee lëë xaa nii nak ksa Jesús
kon nii ktsyool Jesús, lëë xaa chëb:
—¿Pe stiily noo con spad?

⁵⁰Aan lëë tu xaa nii nak ksa Jesús
biswee tu xmos xaa nii mastre non
lo pxosy, pchug xaa tyag xaa nii sob
nëzli. ⁵¹Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol ksaan.

Lëë xaa kwseñ tyag mos ko, aan
lëëw beeñ kyak xaa. ⁵²Loxsye ngo
lëë xaa chëb lo xaa nii xñabey lo
pxosy, ni lo xaa nii xkyenap lidzy
Dios, ni lo xaa kol nii sinaasy xaa:

—¿Penak nii sëëdxi do naa con
spad ni yag nyak xaa ngbaan?

⁵³Ksatyee tse kwyon lady to leñ
lidzy Dios, aan kwnaasty to naa.
Per nyoo nii lëë xaatox xchëep lëë
do nina.

Lëë Pedre xñee nii xyuumbeydy xaa Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75 ; Mr. 14:53-54,
66-72 ; Jn. 18 :12-18, 25-27)

⁵⁴Lëë meñ kwnaasy Jesús, aan lëë
meñ kuni xaa lidzy xaa nii mastre
non lo pxosy. Lëë Pedre kunal sit
sit. ⁵⁵Lëë meñ psaay ki grolyee lo
ley. Aan wi Pedre kwsob lady meñ
go chu ki. ⁵⁶Siko sob Pedre tsiñee
lëë tu kwnaa nii xkye tsiiñ siko kon
xaa aan lëë me chëb:

—Wi meñ gue nak ksa Jesús.

⁵⁷Per lëë Pedre chëb:

—Xyuumbeydyaa xaa gue.

⁵⁸Kok xtsedyako, lëë stu xaa nii
so siko kon Pedre, aan lëë xaa chëb:

—Wil lë no xlad Jesús.

Per lëë Pedre chëb:

—Lëdyo.

⁵⁹Nonsyak koko tu wor, lëë stu
xaa chëb:

—Soot paa gon nii wi xaa gue no
xlad Jesús, por xaa Galilea xaa.

⁶⁰Per lëë Pedre chëb:

—Nandyaa pe cos xñeel.

Aan wor go kazh, mentre lëë
Pedre bii nonee, lëë tu nguidy
kol pkwetsy. ⁶¹Tsigo lëë Jesús
psuugw lo buy lo Pedre. Lëë Pedre
gaa psaladzy nii chëb Jesús: “Na
kyool kazh tson vuelt këëboo
nii xyuumbeydyoo naa antes nii
jkwetsy nguidy kol.” ⁶²Lëë Pedre
pchoo siko aan lëë xaa biñ.

Xaa nii ptee xcheñ Jesús

(Mt. 26:67-68 ; Mr. 14:65)

⁶³Lëë xaa nii kwënap Jesús ptee
xcheñ xaa ni kwtsityni xaa xaa.

⁶⁴Ni ptse xaa lo Jesús, aan xñee
xaa:

—iKwnë dyon cho kwtiñ lii!

⁶⁵Ni kwlootsyetsy xaa Jesús.
Ndaly nii chëb xaa lo xaa.

Lëë Jesús so lo xaa xñabey

(Mt. 26:59-66 ; Mr. 14:55-64 ; Jn. 18 :19-24)

⁶⁶Tsiñee lëë lyu byaani lëë xaa
kol ni lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni
lëë maestre ley ptyop, aan lëë xaa
kuni Jesús lo stu xaa nii mastre non,
aan siko lëë xaa chëb lo Jesús:

⁶⁷—Kwnë dyon pe lii nak Crist.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee kniyaa na nii naaw,
knilasty to xtitsaa. ⁶⁸Deelñee gaa
kñabiitsaa tu pe cos lo do, kñëdy
tow. ⁶⁹Per destye nina lëën soob
kwi Dios nëzli.

⁷⁰Loxsye ngo lëë xaa xñabey chëb:

—¿Lii tsigo busy nak Xiñ Dios?
 Tsigo lëë Jesús chëb:
 —Misme lëë do xñee nii naaw.
⁷1 Tsigo lëë kchë xaa go chëb:
 —¿Pa jkiiñre gaa no testigw?
 Misme lëë no ptyon pchoo kchë tiits
 re chuw xaa.

Lëë Jesús so lo Pilat

(Mt. 27:1-2, 11-14 ; Mr. 15:1-5 ; Jn. 18 :28-38)

23 Lëë xaa pchoo siko aan
 lëë xaa kuni Jesús lo Pilat,
²chëb xaa:

—Lëë xaa re pkaa loo noo. Lëë xaa
 noyuñ xkyedzy noo chop tiiy, xñee
 xaa nii nody nii tizh noo tumi nii
 xtop xtisy Roma, ni xñee xaa nii lëë
 xaa nak Crist nii kak rey.

³Lëë Pilat chëb lo Jesús:

—¿Pe nli lii nak xrey meñ Israel?

—Misme chuwoo pchoo nii naaw
 —chëb Jesús.

⁴Tsigo lëë Pilat chëb lo xaa nii
 xñabey lo pxosy ni lo meñ kyedzy:

—Nody xfalt xaa re.

⁵Per nguiédzy chëb xaa xñabey:

—Con kchë xiwseedy xaa lëë xaa
 noyuñ meñ chop tiiy. Galilea bislo
 xaa, lëë na lëë xaa kwlañche Judea.

Lëë Jesús so lo Herodes

⁶Tsiñee biñ Pilat ngo, lëë Pilat
 kwnabtiits dyon pe xaa Galilea nak
 Jesús. ⁷Lëë xaa xñabey chëb nii
 lëëw, aan lëë Pilat pxaal Jesús lo
 Herodes porñee lëë Herodes xñabey
 Galilea aan lëë xaa so Jerusalén
 leñ tse go. ⁸Tsiñee lëë Herodes kon
 Jesús, lëë xaa ble porñee penaadle
 kokladzy xaa nyan xaa Jesús,
 porñee biñ xaa kchë nii beeñtsyey
 Jesús aan kokladzy xaa nyan xaa
 tu kyalntson. ⁹Ndaly nii kwnabtiits

Herodes, per koñee kwëbty Jesús.
¹⁰Aan wi xaa nii xñabey lo pxosy ni
 maestre ley nii tugak xkëékiy Jesús
 nche siko. ¹¹Lëë Herodes kwtsityni
 Jesús ksa xsoldad ni lëë xaa pkakw
 Jesús ladx nii chakw rey. Loxsye
 ngo lëë Herodes pxaal xaa lo Pilat
 stub. ¹²Tse go lëë Herodes ni lëë
 Pilat bnee buen, por klo xñee lsady
 xaa.

Lëë meñ chakladzy nii kyë Jesús lo crusy

(Mt. 27:15-26 ; Mr. 15:6-15 ; Jn. 18 :39-19 :16)

¹³Loxsye ngo lëë Pilat ptop kchë
 xaa nii xñabey lo pxosy, ni kchë xaa
 nii nak xtisy ni kchësy meñ kyedzy.
¹⁴Aan lëë xaa chëb:

—Lëë do gon biidni xaa re lon,
 në do nii lëë xaa noyuñ meñ chop
 tiiy. Aan xña lo do gon lëë xaa beeñ
 kñelin, per nlidy ngo xaa kchë falt
 nii xkëékiy do xaa. ¹⁵Nikle gaa
 Herodes, byeñ xaa nii nody xfalt
 xaa re. Por ngo lëë xaa ptikche xaa
 nu stub. Kol kan gaanoo nii ngody
 xaa falt nii tsigal kety xaa. ¹⁶Lëën
 ksaksi xaa, aan loxsye ngo lëë xaa
 klaan.

¹⁷Porñee tsiñee chak paskw, nak
 xmod Pilat klaa xaa tu xaa nii no
 skiib par kuuñ ksak xaa styoo meñ
 kyedzy. ¹⁸Per nguiédzy chëb meñ:

—iBeety xaa gue, aan blaa
 Barrabás!

¹⁹Lëë Barrabás no skiib por tu tily
 nii kok leñ kyedzy, ni porñee beety
 Barrabás tu meñ. ²⁰Kokladzy Pilat
 nlaa xaa Jesús. Por ngo kwnee xaa
 lo meñ stub. ²¹Per mestre nguiéex
 chëb meñ:

—iPkëë xaa lo crusy! iPkëë xaa lo
 crusy!

22Lëëw byon vuelt nii xñee Pilat lo meñ:

—¿Per pe cos nak xfalt xaa? Karty ko xaa tu falt nii tsigal kety xaa. Lëë xaa ksaksin, aan loxsye ngo lëë xaa klaan.

23Per loñee singootyee nguidzy kwnee meñ nii no nii kyë Jesús lo crusy, lëë nii kokladzy meñ kok.

24Lëë Pilat beeñtsyey nii kokladzy meñ. **25**Aan loxsye blaa xaa xaa nweety bñech nii no skiib, lëë xaa pko Jesús ña meñ.

Lëë Jesús kë lo crusy

(Mt. 27:32-44 ; Mr. 15:21-32 ; Jn. 19 :17-27)

26Tsiñee lëë soldad sijkëe Jesús lo crusy, lëë xaa kwnaasy tu xaa Cirene nii lë Simoñ, nii bikche tañ, aan lëë xaa pkoy xaa xicrusy Jesús. Loxsye ngo lëë xaa bneechlo Jesús.

27Ndaly meñ ni ndaly kwnaa choon ni chuptsyë sinal xitsy Jesús.

28Per lëë Jesús byoogw, aan lëë xaa chëb:

—Kchësy to siñee nak to kwnaa Jerusalén, koondy to por naa, sink kol koon por lëë do ni por xiñ do.

29Porque sitsiñ tse nii lëë meñ këb: “Dichos kwnaa nii chilody kap mëed ni dichos kwnaa nii pkasty mëed.”

30Ni lëë meñ këb lo kiy: “Kol kyab lady noo.” Ni lëë meñ këb lo tañ: “Kwloolan lëë noo.” **31**Por deelñee ptsyoolaa kchë kyalnë re nii nakaa sinak tu yag mbañ, ćxa lë nii xña kyalnë ktsyool do nii nak to sinak tu yag pidzy?

32Wi chop xaa mal kuni xaa kyë lo crusy ksa Jesús. **33**Tsiñee lëë xaa ptsiñ laañee lë Calavera, lëë xaa pkëe Jesús lo crusy, ni lëë xaa pkëe chop xaa mal go kwi Jesús, tu xaa

nëzli, stu xaa nëzpeg. **34**Aan lëë Jesús chëb:

—Tat Tios, beeñ kchë xaa re perdón, porque nandy xaa pe cos chuuñtsyey xaa.

Aan lëë soldad kwloo xab Jesús rif parñee dyon cho xaa kchalo. **35**Lëë meñ kukuy aan axte wi kchë xaa xñabey kwtsityni xaa xñee:

—Pteelaa xaa meñ. Kyety xaa lo crusy na dyon deelñee nli nii lëë xaa nak Crist nii pxaal Dios.

36Wi soldad kwtsityni Jesús. Ptee xaa viñ nyi lo Jesús, **37**ni chëb xaa lo xaa:

—Deelñee nli lii nak xrey meñ Israel, pteelaa lii.

38Ni kwë blalan tiits kik xicrusy Jesús nii xñee: “Lëë xaa re nak xrey meñ Israel.”

39Wi tu xaa mal nii kwë kwi xaa kwlootsyetsy xaa chëb:

—Deelñee nli nii lii nak Crist, pteelaa lii ni pteelaa lëë noo.

40Per lëë stu xaa mal nii wi kë lo crusy kwëntseeb lo xcombañer chëb:

—¿Pe xtsyeebytyoo Dios nawen? ¿Pe xyeñdyoo nayak nii lo crusyak kël? **41**Lëë no busy porñee beeñ no mal ngo no tizh no xfalt no lo crusy. Per lëë xaa re, ni tu pe karty kuuñtsyey xaa.

42Tsigo lëë xaa chëb lo Jesús:

—Psaladzy naa tsiñee lëël sob kñabeyoo.

43Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii natse kazh lëël së kyo no kpaa.

Xkyalkuty Jesús

(Mt. 27:45-56 ; Mr. 15:33-41 ; Jn. 19 :28-30)

44Tsiñee kol xwe ngbidz lëë lo kislyu pkyey, aan lëëw byaani axte

las tres. ⁴⁵Ni lëë lo ngbidz pkyey ni lëë ladx nii kë leñ lidzy Dios pchos nsoli. ⁴⁶Loxsye ngo lëë Jesús kwchuptsyë ni lëë xaa chëb:

—Tat Tios, kokni xkyalbinin.

Aan lëë xaa kuty.

⁴⁷Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo soldad kon kchë nii kok, lëë xaa biily lay lo Dios, chëb xaa:

—Nli nii kwyody xtol xaa re.

⁴⁸Kchësy meñ nii kwey ni kon kchë nii kok xyaasy styoo bi. ⁴⁹Per lëë kchësy xaa nii byuumbey Jesús ni kchë kwnaa nii pchoonal xaa destye Galilea kwche sit buy.

Lëë Jesús xkyeetsy

(Mt. 27:57-61 ; Mr. 15:42-47 ; Jn.19 :38-42)

⁵⁰Kwyo tu xaa buen nii pcholé José. Xaa Arimatea xaa. Judea ngab xkyedzy xaa. Wi xaa kwyo lady xaa xñabey nii no Israel. ⁵¹Kwëmbës xaa nii klyañche xkyalwnabey Dios. Por ngo nii byody kchë nii beeñtsyey xaa xñabey styoo xaa.

⁵²Lëë xaa kwey lo Pilat, aan lëë xaa bnab xcuerp Jesús. ⁵³Loxsye blity xaa xcuerp Jesús lo crusy, lëëw pchal xaa tu sábana, aan lëë xaa kujkeetsy Jesús tu leñ paa nii ndeeñ lo kyo. Ni tu cho karty jkyeetsy leñ paa go. ⁵⁴Mer tse nii kxe kxiladzy meñ lo tsiiñ nak tse go, por ngo lëë meñ nowxixkwaa.

⁵⁵Lëë kwnaa nii pchoonal Jesús destye Galilea kukuy pa pkyeetsy Jesús, ni lëë me kon xa kwyo xcuerp Jesús paa. ⁵⁶Tsiñee lëë me ptsiñ chu yu, lëë me pxixkwaan nii xlyaa nex, aan lëë me pxiladzy tse nii chakty tsiiñ, por singo xñabey xley Moisés.

Lëë Jesús xpañ

(Mt. 28:1-10 ; Mr. 16:1-8 ; Jn.20 :1-10)

24 Per tsi lëë tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ kwtedy, lëë kwnaa go si chu paa silyga. Noy me ngwaan xlyaa nex nii pxixkwaan me. ²Tsiñee lëë me ptsiñ, kon me nii xoobtre kyo nii ntse chu paa xlugaro. ³Lëë me kwsëeb leñ paa, per kondy me xcuerp Jesús. ⁴Por ngo, tir ptsyeb me, nandy me pe kwxaak me, tsiñee kolpsyé lëë me kon nii lëë chop mguiy so lo me nonsyke ladx xpibëly nakw xaa. ⁵Lo xtseeb ko lëë me pkiits kë lyu, per lëë chop xaa go chëb lo me:

—¿Penak nii sëed kyub to tu meñ nii mbañ lady meñ kuty? ⁶Kindy meñ nii xyub to nu, lëë me pañ. Kol ksaladzy nii kwnee me lo do worñee bii no me Galilea. ⁷Kwnee me nii no nii kyab me ña meñ ngoptol, ni lëë meñ jkëë me lo crusy, per tse nii loxo tson kpidz lëë me kpañ.

⁸Tsigo lëë kwnaa go psaladzy xtiits Jesús, ⁹aan tsi lëë me bikche chu paa, lëë me kukso cuento lo ksa tsiiptub apostle ni lo meñ nii nak ksa Jesús. ¹⁰Lëë María Magdalena, ni Xwan, ni Mariy xñaa Jacob, ni stubla kwnaa kunitiits lo apostle. ¹¹Per kwxaak apostle nii chak wety me aan bnilasty xaa xtiits me.

¹²Per lëenlëdy lëë Pedre kwey chu paa, aan tsiñee lëë xaa buy leñ paa, xaktee yu, lëë me pxixkwaan nii kchë kon xaa. Loxsye ngo lëë xaa sey chu yu aan psee xaa kon xaa kchë nii kok.

Chop xpëëdscuel Jesús nii kwey

Emaús

(Mr. 16:12-13)

13 Misme gak tse go lëë chop xpëëdscuel Jesús no nëz si Emaús. Tsiiptub mily metre nak nëz tsinnee xchoo meñ Jerusalén. **14** Chutiits xaa kchë nii kok Jerusalén. **15** Lëë xaa pkaa lo Jesús aan lëë xaa si ksa xaa. **16** Per nikxe kon xaa Jesús, pchilody nyeñ xaa nii Jesúso. **17** Lëë Jesús chëb lo xaa:

—¿Pe cos chutiits to dyon na nii sëed to nëz? ¿Penak nii mban chak to?

18 Tsigo lëë tu xaa nii lë Cleofas chëb:

—¿Nandyoo nawen pe cos kok Jerusalén leñ tse re, aan kwlësoo Jerusalén?

19 Lëë Jesús chëb:

—¿Pe cos kok?

Aan lëë xaa chëb:

—Nii ptsyool Jesús Nazaret wo. Tu profet nii kwnee xtiits Dios kok xaa ni kon gaa meñ nii nakni Dios xaa, por kchë nii been̄tsyey xaa. **20** Per lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa xñabey kwnab nii kyë xaa lo crusy par kety xaa.

21 Nladzy noo nii lëë xaa ndeelaa xkyedzy noo. Per natse chak tson kpidx nii ptsyool xaa singo. **22** Per lëë bla kwnaa nii no lady noo ptseb lëë noo, por lëë me kwey chu paa nasilytoo, **23** aan como kintre xcuerp Jesús leñ paa, lëë me byood chu yu. Aan lëë me bitiits nii lëë chop angly byaklo lo me aan lëë angly chëb nii mbañ Jesús. **24** Loxsye ngo lëë bla xcombañer noo kwey chu paa, aan

kon xaa nii nli xtiits kwnaa go, per kondy xaa Jesús.

25 Tsigo lëë Jesús chëb:

—iNatsypee nguey do ni natsypee neñ do par kniladzy to kchë nii kwnee profet! **26** ¿Pe nody nayak nii tedy Crist kchë kyalnë re antes nii kyëp xaa kpaa?

27 Loxsye ngo lëë Jesús beeñ kseedy chop xaa go, bluuy xaa xlibre Moisés laañee xñee kchë nii ktsyool Crist ni bluuy xaa kchë libre nii pkëe profet.

28 Tsiñee lëë xaa ptsiñ kyedzy nii si xaa, lëë Jesús beeñ nii koñee lëë xaa ndyedy. **29** Per lëë xaa pkwëës Jesús, chëb xaa:

—Kwlës, porque lëë tse ptsye, aan lëë lyu mer jkyey.

Lëë Jesús kwsëeb par kwës xaa.

30 Aan tsiñee lëë xaa nche sob lo mezh, lëë Jesús kwseñ kyaxtily, aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëë xaa beeñ grol kyaxtily aan lëëw pteedy xaa chop lo xaa go. **31** Wor go lëë lo xaa byaly, aan lëë xaa byeñ nii Jesúso. Per pchilodre nyan xaa Jesús. **32** Tsigo xñeesy xaa:

—¿Pe lëdy gaanoo lika xyan leñ styoo no worñee bluuy xaa xkitsy Dios lo no nëz?

33 Lëenlëdy lëë xaa pkaa nëz, sey xaa Jerusalén. Tsiñee ptsiñ xaa, lëë ksa tsiiptub apostle ni lëë meñ nii nak ksa xaa tse pkaal lsa. **34** Lëë meñ go chëb lo xaa:

—Nli nii lëë Jesús pañ, por lëë Simoñ kon xaa.

35 Tsigo lëë chop xaa go bitiits xa ptsyool xaa nëz, ni lëë xaa bitiits xa byakpey xaa Jesús worñee been̄ grol Jesús kyaxtily.

Lëë Jesús xyaklo lo xpëëdscuel

(Mt. 28:16-20 ; Mr. 16:14-18 ; Jn. 20 :19-23)

36Lëë chop xaa go bii noyutiits
ngo tsiñee lëë Jesús kwso groltyee
lady xaa chëb:

—Kakni Dios to dyon.

37Kchësy xaa ptsyeb porñee
nladzy xaa te pesyo. **38**Per lëë Jesús
chëb:

—¿Penak nii singueetyee xtsyeb
to, ni penak nii xkan kik to? **39**Kol
kuy ñan gaanoo ni kol kuy niyaa.
Naaw. Kol seeñ naa. Non tsit ni kë
pëëlaa, aan lëë pesy gon nodyo tsit
ni kë pëëldyo.

40Loxsye chëb xaa ngo, lëë xaa
bluuy ña xaa ni lëë xaa bluuy niy
xaa. **41**Per como singootyee xle
xpëëdscuel xaa, lika bnilasty xaaaw,
por ngo lëë Jesús chëb:

—¿Pe cos chap to tyaaw no?

42Tsigo lëë xaa ptee tublë mël
pkyee lo Jesús, **43**aan xña lo xaa
lëë Jesús taw ma. **44**Loxsye ngo lëë
Jesús chëb:

—Worñee bii non lady to niyaa nii
kchësy nii xseety xley Moisés, ni
profet, ni kchë nii kë leñ kitsy nii

kë salmos ktsyoolaa. Lëë na lëëw
kok cumplir.

45Tsigo lëë Jesús bluuy xa nak
kitsy nii kë xtiits Dios aan lëë xaa
byeño, **46**chëb Jesús:

—Kël nii lëë Crist kety, ni kël nii
tse nii loxo tson kpidz lëë xaa kpañ.

47Ni kël nii lëë meñ Jerusalén ni
lëë meñ nii nche tyub lo kislyu
jkëëtyag xtiits Dios tsiiñ ktikche
meñ styoo lo Dios parñee kpily
xtol meñ. **48**Aan lëë do kñee kchë
nii kon do. **49**Por lëë do jkaa nii
kneetsy Tat Tios. Naa kxalo. Per
kchoody to leñ kyedzy Jerusalén.
Kol kwës axte nii jkaa do Kyalbini
Ntson nii sëëd kpaa.

Lëë Jesús xyëp kpaa

(Mr. 16:19-20)

50Lëë Jesús kuni kchë xpëëdscuel
axte Betania, aan lëë xaa blis ña
xaa par kuuñlay xaa xpëëdscuel
xaa. **51**Aan mente noyuuñlay xaa
xaa, lëë xaa byëp kpaa. **52**Loxsye
biily mëëdscuel lay lo Jesús, lëë xaa
sey leñ kyedzy Jerusalén xle xaa,
53aan sob sobsyé tse kwey xaa lidzy
Dios par ktee xaa skizh.

Kitsy nii pkëë San Juan

Lëë xaa nii nak xtiits
Dios biid lo kislyu

1 Klo worñee karty kwe kislyu
kwyo tublan tiits kexka lo Dios
aan lëë tiits ko nak Dios. **2** Lo Dios
kwyo tiits ko. **3** Lëë tiits ko psaa
kchë kchësy cos. Ni tu cos nii no
kwyaady sin tiits ko. **4** Lëë tiits ko
nak kyalmbañ aan lëë kyalmabañ
go nak bini nii xsaani lo meñ.
5 Lëë bini go xsaani lo nguey aan
kchilody nguey ksuyoo.

6 Lëë Dios pxaal tu xaa nii pcholë
Juan **7** biid këb lo meñ nii lëë xaa nii
nak bini kiid parñee tsinnee kiid xaa
kniladzy meñ xtiits xaa. **8** Lëdy Juan
nak bini, sink lëë xaa biid këb lo
meñ nii lëë bini kiid. **9** Tsigore biid
bini nii nli xsaani lo meñ lo kislyu.

10 Lëë xaa nii nak bini go biid
lo kislyu, aan nikxe nii lëë xaa
psaa kislyu, byuumbeydy meñ xaa.
11 Biid xaa lo meñ xkyedzy xaa,
per psaldy meñ xkyedzy xaa xaa.
12 Lëë xaa ptee tiits nii kchë meñ
nii bnildzy xtiits xaa kak xiñ Dios.
13 Ni nli gaa nii xiñ Dios nak meñ go,
per nakty meñ go xiñ Dios porñee
koly meñ go sinak chaly xiñ chol
meñ, sink lëë meñ go nak xiñ Dios
porñee singo kwlaño styoo Dios.

14 Lëë xaa nii nak tiits ko biid
lo kislyu aan lëë xaa kwyo lady
no. Pkëstyoo xaa kchësy meñ ni
bluuy xaa tiitsli, ni ptyon gaa noo
kyalwnabey nii ptee Tat Tios lo
xaa. Mëëd tusy nak xaa lo Tat Tios.
15 Lëë xaa nii nak tiits ko pseety
Juan tsinnee chëb Juan:

—Mastre non tu xaa nii kiid tsinnee
lëen kpi, por nol xaa worñee lëen
koly.

16 Kchësy lo no xneetsy xaa kchë
nii chap xaa ni xitsy xkwaa gaa
kyalnsaak nii xneetsy xaa lo no.

17 Lëë Moisés biidni xley Dios, per
lëë Jesucrist biidni kyalwkëstyoo ni
tiitsli. **18** Ni tu cho karty kan Dios,
xaktyee xiñ xaa nii tugak no lo xaa.
Lëë xaa bluuy Dios lo no.

**Lëë Juan Bautist xñee cho nak
Jesucrist**

(Mt. 3:11-12 ; Mr. 1:7-8 ; Lc. 3:15-17)

19 Lëë meñ Israel nii no Jerusalén
pxaal pxosy ni meñ levita nii chuñ
yudar pxosy kunabiitiis cho nak
Juan. **20** Aan lëë Juan chëb:
—Kaazhkaa lëdy naa nak Crist.

21 Tsigo lëë xaa go kwnabiitiis stub
chëb:
—¿Cho nakoo tsigo busy? ¿Pe lii
nak profet Elías?

Lëë Juan chëb:
—Lëdyo, lëdy naaw.
Loxsye ngo lëë xaa kwnabtiits
stub chëb xaa:
—¿Lii tsigo busy nak profet nii no
kiid?
Lëë Juan kwëb chëb:
—Lëdyo.
²²Tsigo lëë xaa go chëb stub:
—¿Cho nakoo busy? Por no nii
kyo knii noo tiits lo xaa nii pxaal
lëë noo. Kwnë dyon cho nakoo.
²³Lëë Juan chëb:
—Naa nak tsiy xaa nii xñee lo meñ
tañ: “Kol kwii tu næz tubli tedy xaa
nii xñabey.” Singo kwnee profet
Isaías.
²⁴Tsigo lëë bla xaa nii pxaal meñ
fariseo chëb lo Juan:
²⁵—Deelñee lëdy lii tsigo busy
nak Crist ni lëdy lii nak Elías ni
lëdy lii nak profet, ¿penak nii
xchoobnisoo?
²⁶Tsigo lëë Juan chëb:
—Nli naa xchoobnis con nis, per
lady to no tu xaa nii xyuumbeydy
to. ²⁷Lëë xaa kiid tsiñee lëën kpi.
Xaa non xaa ni parñee kxakaa tuu
kidy lab xaa xkiiñdyaa.
²⁸Betania nii nche kexka chu
kiigwpee Jordán no kchoobnis Juan
worñee kuneet kchë xaa go lo Juan.

Lëë Jesús nak xaa nii xtsily xtol meñ

²⁹Lëë byaani lyu lëë Jesús kwey
lo Juan aan tsiñee lëë Juan kon xaa,
lëë Juan chëb:
—Kol kuy gaanoo, lëë xpëkwxiily
Dios nii ktsily kchë xtol meñ sëed
ske. ³⁰Lëë xaa psetyaa worñee
niyaa nii nare kiid tu xaa nii mastre
non lon, por nol xaa worñee kolyaa.
³¹Nikle nandyaa cho nak xaa,

per lëën syely kchoobnis parñee
kyuumbey meñ Israel xaa.
³²Lëë gak Juan chëb:
—Konaabyety Kyalbini Ntson
kpaa sinak tu palom aan lëë
Kyalbini Ntson byab lady xaa.
³³Nandyaa cho nak xaa, per lëë xaa
nii pxaal naa syely kchoobnisaa
con nis në lon: “Xaa nii kanoo
kyab Kyalbini Ntson lady, xaa go
kchoobnis meñ con Kyalbini Ntson.”
³⁴Lëë xaa konlaa ni lëën xñeli gaa
nii lëë xaa nak Xiñ Dios.

Mëëdscuel nii klootyee kwle Jesús

³⁵Lëë byaani stu lyu lëë Juan
nche misme gak lugar go ksa chop
xpëëdscuel. ³⁶Tsiñee lëë Juan kon nii
lëë Jesús sitedy siko, lëë Juan chëb:
—Kol kuy gaanoo, lëë xpëkwxiily
Dios si ske.
³⁷Tsiñee lëë chop xpëëdscuel
Juan biñ ngo, lëë xaa sinal Jesús.
³⁸Tsi lëë Jesús kon nii lëë xaa sinal,
lëë Jesús chëb:
—¿Pe cos chakladzy to?
Tsigo lëë xaa chëb:
—Maestre, ¿pa nak liidzyoo?
³⁹Lëë Jesús kwëb chëb:
—Kol të gaanoo kuy do paw.
Tsigo lëë xaa kwey laañee no
Jesús aan lëë xaa ptseñ lo Jesús
porñee tsel siik las cuatro nak
worñee pchoonal xaa Jesús.
⁴⁰Betsy Simoñ Pedre nii lë Ndresy
nak xpëëdscuel Juan nii pchoonal
Jesús. ⁴¹Lëë Ndresy kukyub Simoñ
aan lëë xaa chëb lo xaa:
—Lëë noo ptyon Mesías, xaa nii
këmbëës no kiid. Lëë xaa nak Crist.
⁴²Loxsye ngo lëë Ndresy kuni
Simoñ lo Jesús aan tsiñee lëë Jesús
kon xaa, lëë Jesús chëb:

—Lii nak Simoñ. Xiñ Jonás nakoo, per lëel kcholë Cefas. (Tiits ko nak sinak nii xñee no Pedre.)

Lëë Jesús xkwetsy Felip ni Natanael

⁴³ Lëë byaani stu lyu lëë Jesús kwlokyeñ tsi xtañ meñ Galilea. Lëë xaa ptsyool Felip aan lëë xaa chëb:
—Tënal naa.

⁴⁴ Betsaida lë xkyedzy Felip. Xaa kyedzy ko gak nak Ndresy ni Pedre.

⁴⁵ Loxsye ngo lëë Felip kukyub Natanael aan lëë xaa chëb:

—Lëë noo ptyon xaa nii tant xseety Moisés leñ libre nii kë ley ni lëë gaa xaa nak xaa nii tant pseety kchë profet. Lëë xaa nak Jesús Nazaret. José nak pxosy xaa.

⁴⁶ Lëë Natanael chëb:

—¿Schilo nawen kchoo tu xaa buen leñ kyedzy Nazaret?

Tsigo lëë Felip chëb:

—Të gaanoo kuyoo.

⁴⁷ Tsiñee lëë Jesús kon nii lëë Natanael mer ktsiñ lo xaa lëë xaa chëb:

—Lëë tu xaa nii nli nak xaa Israel sëed ske. Ni tu kyalwkëti nody leñ styoo xaa.

⁴⁸ Lëë Natanael kwnabtiits chëb:

—¿Xa xyuumbeyoo naa?

Lëë Jesús chëb:

—Antes nii ngwetsy Felip lii, konaa soboo xan yag yegw.

⁴⁹ Tsigo lëë Natanael chëb:

—Maestre, lii nak Xiñ Dios. Lii nak xrey meñ Israel.

⁵⁰ Lëë Jesús chëb:

—¿Pe xniladzyoo xtitasa nayak xaktyee porñee niyaa nii lëen kon lii xan yag yegw? Nare kanoo cos nii mastre kuuñ ksee styool.

⁵¹ Ni chëb Jesús:

—Nli xñen nii lëë do kan kyaly kpaa ni lëë do kan nii lëë xangly Dios kyëp kyety lady mguiy nii pxaal Dios.

Lëë Jesús chi laañee chak kyalwtsiilña

2 Tse nii kwloxo tson kpidz lëë tu kyalwtsiilña kok Caná, tu kyedzy nii nche nëz Galilea. Lëë xñaa Jesús kwey, ²aan wi Jesús kwey ksa xpëédsuel. ³Mer wrolyee lo lni lëë viñ pidzy, aan lëë xñaa Jesús chëb:

—Lëë xviñ meñ re kwlox.

⁴ Per lëë Jesús chëb lo xñaa:

—¿Penak nii xñeelo lon? Karty tsitsib xworaa.

⁵ Per lëë me chëb lo meñ nii xkiisy viñ:

—Kol kuuñtsyey kchë nii kñë xaa.

⁶ Lëetyee gaa lëë xoop tiñ nii nya con kyo nche siko. Leñ tiñ go chadx ña meñ Israel. Masy tap kaly gaa o tu kyoow gaa litre nis xtyëë tu leñ tiñ go. ⁷Tsigo lëë Jesús chëb lo xaa nii xkiisy viñ:

—Kol jkatsë ksa tiñ gue nis.

Lëew pkatsë xaa axte pixo chu tiñ.

⁸ Loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—Kol kwii xisyo aan kol tsiniw lo xaa nii chuñ lni.

Aan lëew kuni xaa. ⁹ Tsiñee lëë xaa nii chuuñtsyey lni pkëë chuw nis nii byak viñ, nandy xaa dyon pa pchoow. Xaktyee xaa nii xkiisy nano, porñee lëë xaa go kwlii nis. Por ngo lëë xaa kwtsyetsy xaa nii ptsiilña ¹⁰aan lëë xaa chëb:

—Kchësy meñ gon xkiisy viñ buen tsiñee lëë lni chislo, aan axte lultime xkiisy meñ viñ mban, per lëë lii, lëel kwlootsey viñ buen par kiisylo lultime.

11 Caná nii ngab Galilea klootyee beeñtsyey Jesús kyalntson. Siko bluuuy xaa xkyalwnabey xaa, aan lëë xpëedscuel xaa bniladzy xtiits xaa.

12 Loxsye ngo lëë xaa si Capernaum ksa xñaa xaa ni betsy xaa ni xpëedscuel xaa, aan lëë xaa kwlës siko bla kpidz.

Lëë Jesús chuuñ nyé lidzy Dios (Mt. 21:12-13 ; Mr. 11:15-18 ; Lc. 19:45-46)

13 Aan como lëë paskw nii chuuñtsyey meñ Israel sëëd yob, lëë Jesús kwey Jerusalén. **14** Tsiñee lëë xaa kwsëëb leñ lidzy Dios, lëë xaa kon kchë meñ nii xto yosy, ni meñ nii xto mëkwxiily ni palom, ni meñ nii nche sob laañee xtsyëe tumi.

15 Tsigo lëë xaa psaa tu soty aan lëë xaa kwlii kchë meñ go leñ lidzy Dios ksa meñ go mëkwxiily ni yosy. Kchësy xtumi meñ nii xtsëë centab pchoots xaa lo lyu ni ptische xaa xmezh meñ go. **16** Chëb xaa lo xaa nii xto palom:

—iKol kwii kchë ngue nu! iKyuñdy to lidzy pxosyaa tu mesón!

17 Tsigo lëë xpëedscuel xaa psaladzy tiits nii kë leñ kitsy nii kë xtiits Dios. Sinrii xñeew: “Tirak xkëstyoon lidzy pxosyaa.”

18 Tsigo lëë meñ Israel chëb:
—Beeñtsyey tu kyalntson parñee kniladzy noo nii xaa xñabey nakoo.

19 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—Kol knitylo ktoo re aan tsonak kpidz lëëw ksoblin stub.

20 Tsigo lëë meñ Israel chëb:
—Choowpxoop iz kwë meñ kwyaa ktoo re. ¿Xa ksaalolo tsonak kpidz?

21 Per byeñdy xaa nii mismexcuerp Jesús nak ktoo nii pseety

Jesús. **22** Por ngo, tsíñee lëë Jesús pañ, lëë xpëedscuel xaa psaladzy kchë nii kwnee xaa, aan lëë xaa bniladzy kitsy nii kë xtiits Dios ni lëë xaa bniladzy xtiits Jesús.

Xyumbey Jesús kchësy meñ

23 Worñee lëë Jesús kwey paskw Jerusalén, ndaly meñ bniladzy xtiits xaa tsíñee kon meñ kchë kyalntson nii beeñtsyey xaa. **24** Per kopty Jesús kchë meñ go confians, porñee xyumbey xaa kchë meñ.

25 Xkiiñdy xaa nii dyon cho këb xa nak meñ lo xaa, por mismé lëë xaa nan pe cos xsya leñ styoo meñ.

Lëë Jesús chutiitsni Nicodemo

3 Lëë tu xaa fariseo nii pcholé Nicodemo kwey lo Jesús. Tu xaa non nak xaa lo meñ Israel.

2 Kyool kwey Nicodemo lo Jesús aan lëë xaa chëb:

—Maestre, ndon noo nii lëë Dios pxaal lii par kuuñ kseedyoo lëë noo, por ni tu cho chilody kuuñtsyey kyalntson nii chuuñtsyeyoo deelñee naknidý Dios xaa.

3 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Nli xñen nii sëëbty kchë meñ nii kaldi stub laañee xñabey Dios.

4 Tsigo lëë Nicodemo kwnabiits chëb:

—¿Per xa mod na dyon kpikche kaly tu xaa nii kwyoxle stub? ¿Pe schilo nayak kyo xaa leñ xñaa xaa stub par kpikche kaly xaa?

5 Aan lëë Jesús kwëb chëb:
—Nli xñen nii deelñee sëëbty Kyalbini Ntson leñ styoo meñ nii chaly, chilody kyey meñ go laañee xñabey Dios. **6** Kchë meñ nii chaly no pxosy, per deelñee sëëbty

Kyalbini Ntson leñ styoo meñ, chilody kak meñ xiñ Dios. ⁷Kseety styool nii xñen lool nii kchësy meñ no nii kaly stub. ⁸Laañee xkaatyee xpi me ni chonoo xbi me, per nandyoo pa sëed me ni nandyoo pa tsi me. Singo gak nak Kyalbini Ntson nii xsyëeb leñ styoo meñ.

⁹Tsigo lëë Nicodemo kwnabtiits stub chëb:

—¿Pe nli lëësy kchë cos re?

¹⁰Tsigo lëë Jesùs kwëb chëb:

—¿Maestre nakoo Israel aan nandyoo xa nak kchë cos re? ¹¹Nli xñen nii nonsyke nii ndon noo ni ptyon noo xñee noo. Per xnilasty to kchë nii xñee noo. ¹²Deelñee xnilasty to xtitsaa tsíñee xsetyaa cos lo kislyu re lo do, ¿xa kniladzy to xtitsaa tsíñee lëen kseety cos nii sëed kpaa?

¹³'Ni tu cho karty tsëp kpaa, xaktyee xaa nii byety kpaa. Lëë xaa go nak mguij nii pxaal Dios.

¹⁴Aan sinak nii psaa gak Moisés tu mëël aan psoob klaa xaa ma tu kik yag, singo gak no nii kyënal mguij nii pxaal Dios lo crusy, ¹⁵parñee kchësy meñ nii kniladzy xtiits xaa nii pxaal Dios, kejty meñ go, sink lëë meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody.

Xkyalwkëstyoo Dios

¹⁶'Tir pkëstyoo Dios meñ nii nche lo kislyu re. Por ngo lëë xaa pxaal xiñ xaa nii nak mëëd tusy lo xaa, parñee kejty kchësy meñ nii kniladzy xtiits xiñ xaa, sink lëë meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody.

¹⁷Pxaaldy Dios xiñ lo kislyu par jkëëkiy xaa meñ, sink lëë xaa pxaal xiñ xaa par kteelaa xaa meñ.

¹⁸'Kchë meñ nii xniladzy xtiits Xiñ Dios chilody kyëkiy meñ go, per lëë meñ nii xnilasty, lëë meñ go kyëkiy porñee xnilasty meñ go xtiits xaa nii nak mëëd tusy lo Dios.

¹⁹Kchësy meñ nii xnilasty kyëkiy, por psaldy meñ go xaa nii nak bini worñee biid xaa lo kislyu, sink lëë meñ go byaan lo nguey porñee xtsiladzy meñ go xtol. ²⁰Kchësy meñ nii chuñ cos mal xtilyni bini, aan xpigty meñ go lo bini parñee kak ndoondy kchë cos mal nii chuñ meñ go. ²¹Kchë meñ nii xniladzy tiitsli xpig lo bini parñee kak nyoo nii lëë meñ go chuuñtsyey nii xñabey Dios.

Lëë Juan Bautist xseety Jesùs

²²Loxsye ngo lëë Jesùs kwey xtañ meñ Judea ksa xpëëdscuel, aan lëë xaa pchoobnis meñ siko. ²³Lëëtyee gaa wi Juan no kchoobnis meñ tu laañee lë Enón nii nche kexka Salim. Naal nis no siko, aan ndaly meñ kuchobnis. ²⁴Karty tso Juan skiib wor go.

²⁵Per lëë bla xaa nii nak ksa Juan ptilytiitsni tu xaa Israel. Ptilytiits xaa xa kak nyë meñ parñee kuuñ ksak meñ Dios. ²⁶Aan lëë xaa kukëb lo Juan:

—Maestre, biño gaanoo, lëë xaa nii biid lool stublad chu kiigwhee Jordán, xaa nii tant pseetyoo loo noo, lëë xaa no kchoobnis aan lëë meñ sinal xaa.

²⁷Tsigo lëë Juan chëb:

—Ni tu meñ chilody kap pe tu cos deelñee kteejty Dioso. ²⁸Misme lëë do biñ kwenen nii lëdy naa nak Crist, sink tu xaa nii kwtenechsy lo xaa nakaa. ²⁹Lo tu kyalwtsiilña

tsesy xsys xamigw xaa nii ptsiilñā. Lëë xaa nii ptsiilñā xsyob kwi tsiil, aan tsi lëë xaa nii ptsiilñā xñee, xle xamigw xaa. Singo gak naa xlen chonaa kchë nii chuuñtsyey xaa.
30 No nii kak xaa tu xaa non, lëë naa no nii tseyga tseyga kyablyun.

Xaa nii sëëd kpaa

31 'Lëë xaa nii sëëd kpaa xñabey kchë meñ. Kchë meñ nii no lo kislyu xñee nonsyke cos nii no lo kislyu. Per lëë xaa nii sëëd kpaa xñabey lo kchë meñ, **32** ni nonsyke nii konle xaa ni biñle xaa xñee xaa. Per ni tu cho xnilasty nii xñee xaa. **33** Per kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa xyeñ nii nli tiitsli xñee Dios. **34** Porque xtiits Dios xñee xaa nii pxaal Dios, ni lëë gaa Dios xtee xKyalbini lo xaa, xkady Dios xKyalbini. **35** Xkëstyoo Tat Tios xiñ, por ngo lëë xaa ptee kchëlo kyalwnabey lo xaa. **36** Kchësy meñ nii kniladzy xtiits Xiñ Dios jkaa tu kyalmañ nii nitylody. Per lëë meñ nii knilasty xtiits Xiñ Dios, jkaady meñ go kyalmañ nii nitylody, sink lëë meñ go jkaa castigw nii kxaal Dios.

Lëë Jesús chutiitsni tu kwnaa Samaria

4 Lëë meñ fariseo biñ nii ndaly meñ kwsëëb xlad Jesús ni ndalyre meñ xchobnis lo xaa que lo Juan. **2** Per lëdy lëë Jesús xchoobnis, sink xpëëdscuel xaaw. **3** Tsíñee lëë Jesús biñ ngo, lëë xaa bi xtañ meñ Judea aan lëë xaa sey xtañ meñ Galilea.

4 Per no nii tedy xaa næz xtañ meñ Samaria. **5** Por ngo lëë xaa kutedy tu

kyedzy nii nche xtañ meñ Samaria. Sicar lë kyedzy ko. Kexka siko nix lyu nii pkady Jacob lo xiñ xaa José. **6** Siko kë tu kiigw nii xñee meñ go xkiigw Jacob, aan como xtsag Jesú, lëë xaa kwsob chu kiigw ko. Lëë ngibidz mer xwe. **7-8** Lëë xpëëdscuel gaa xaa si leñ kyedzy sisi nii ktyaw. Siko sob Jesú tsíñee lëë tu kwnaa Samaria ptsiñ chu kiigw sixi nis, aan lëë Jesú chëb lo me:

—Pkady xisy xisoo kin.

9 Tsigo lëë me chëb:

—¿Xa mod nii meñ Israel nakoo aan xñaboo nis lon nii nakaa meñ Samaria?

(Singo chëb me porñee xñeenguidy meñ Israel lo meñ Samaria.) **10** Tsigo lëë Jesú chëb:

—Deelñee nyanoo kchë nii xnee Dios, ni nyanoo cho xñab nis lool, xsobaa nii lii nyab nis lo xaa, aan lëë xaa neetsy tu nis nii xnee kyalmañ lool.

11 Loxsye ngo lëë kwnaa go chëb:

—Ni tu pe noydyyo, xey, par kwiil nis aan nxity kiigw. ¿Pa kwiil nis mbañ nii kneetsyoo kin? **12** Lëë pxusykolttoo noo Jacob psaan kiigw re. Nu kow me nis kchë xiñ me ni xma me. ¿Pe mestre nayak nonoo lo me?

13 Tsigo lëë Jesú chëb:

—Kchësy meñ nii chi nis re xlyaa nis stub. **14** Per lëë meñ nii ki nis nii ktedyaa, kpkichedre klyaa meñ go nis. Porque lëë nis nii ktedyaa kak sinak tu xlyaa leñ styoo meñ go aan lëëw ktee tu kyalmañ nii nitylody lo meñ go.

15 Tsigo lëë kwnaa go chëb:

—Xey, nee nis ko kin parñee klyaadraa nis, ni parñee kyelyxidraa nis chu kiigw re.

16Lëë Jesús chëb:

—Kutsyetsy tsiloo aan tēni me nu.

17Tsigo lëë kwnaa go kwëb chëb:

—Kindy tsilaa.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñeel nii kindy tsiloo, **18**por kaay mguiy kwyonil aan lëdy tsiloo nak meñ nii nonil nina. Nli xñeel, xkëëtiidyoo.

19Tsiñee lëë kwnaa go biñ ngo, lëë me chëb:

—Xey, chanaa gon nii nli tu profet nakoo. **20**Chu kiy re biid pxusykolttoo noo lo Dios, per lëë lëë do nii nak to meñ Israel xñee do nii Jerusalén nak laañee kyo noo lo Dios.

21Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Bniladzy nii kniyaa. Lëë wor kutsiñ nii kijitre to chu kiy re ni tsidy to Jerusalén par ksoxib to lo Tat Tios. **22**Kchësy to siñee nak to meñ Samaria nandy to cho lo xsoxib to, per lëë noo ndon noo cho lo xsoxib noo, por xlad meñ Israel sëed xaa nii xteelaa. **23**Per sitsiñ tse, ni lëew kutsiñle gaa nina kazh, nii lëë meñ nii nli chool lay lo Tat Tios koolo sinak xñabey Kyalbini Ntson. Por singo chakladzy Tat Tios nii kool meño. **24**Kyalbini nak Dios. Por ngo no nii kool meñ lay lo xaa sinak xñabey Kyalbini Ntson ni no nii kool meño tyub styoo meñ.

25Tsigo lëë kwnaa go chëb:

—Nanaa nii lëë Mesías kiid (Crist nak Mesías), aan tsiñee lëë me kiid, lëë me kluuy loo noo xa nak kchë cos.

26Lëë Jesús chëb:

—Naa nak Mesías, lëë meeraa xñe lool.

27Ngo nonee Jesús tsiñee lëë xpëëdscuel xaa ptsiñ, aan ntseeb

psee xpëëdscuel xaa nii lëë xaa noyutiitsni tu kwnaa. Per ni tu xaa byaxty nyéb: “Pe cos chuñoo”, o “penak kaa noyutiitsnil kwnaa gue.” **28**Tsigo lëë kwnaa go psaan xche chu kiigw aan lëë me sey leñ kyedzy. Tsiñee ptsiñ me lëë me chëb lo meñ:

29—Kol tē gaanoo kan do tu meñ nii nē kchë cos nii kayuuñtsyeyaa. ¿Toon pe lëdy lëë me nak Crist?

30Tsigo lëë meñ kyedzy kwey laañee so Jesús. **31**Mentre gaa lëë xpëëdscuel Jesús xñee:

—Maestre, tē kaawoo.

32Per lëë Jesús chëb:

—Lëen kaw tu cos nii xyumbedyto.

33Tsigo lëë xpëëdscuel xaa bislo xñabiits lo xcombañer xñee:

—¿Pe no yak cho biidni nii taw xaa?

34Per lëë Jesús chëb:

—Xwagwaa nak kuuñtsyeyaa xtsiñ xaa nii pxaal naa, ni xwagwaa nak kisyalaalaa xtsiñ xaa.

35Xñee do: “Bii chak falt stap mëe par kislo kwlaap”, per kol kuy buen lo kwaa gaanoo, kchësyo no jketsy.

36Kchësy meñ nii xkyë kwlaap chazh, aan kchë nii xlaap meñ go chotsey par tu kyalmbañ nii nitylody, parñee kle kchë meñ nii xkyë kon ni meñ nii xkyë kwlaap.

37Nli gak tiits nii së sinrii: “Xaa meñ nii chan, xaa meñ nii xkyë kwlaap.” **38**Lëen pxal lëë do kwlaap laañee kwëdy to tsiiñ. Xaa cho kwë tsiiñ, aan lëë do bley xtsiñ meñ go.

39Ndaly meñ Samaria nii no kyedzy ko bniladzy xtiits Jesús por kchë nii kwnee kwnaa go worñee chëb me: “Në me kchë cos

nii kayuuñtsyeyaa.” ⁴⁰Aan tsiñee lëe meñ Samaria ptsiñ, lëe meñ go chëb lo Jesús: “Kwlës loo noo.” Aan lëe Jesús kwlës lo meñ go chop kpidz. ⁴¹Ndalyre meñ bniladzy tsiñee biñ meñ kchë nii kwnee mer xaa. ⁴²Tsigo lëe meñ chëb lo kwnaa go:

—Na si nagon, xniladzy noo, lëdy xaktyee nii nëél loo noo, sink wi por kchë nii ptsyon noo kwnee me. Ndon noo nii nli lëe me kteelaa meñ lo tol.

**Lëe Jesús chuuñ kyak xiñ tu
xaa nii xkyë xtsiiñ rey**

⁴³Tse nii kwloxo chop kpidz, lëe Jesús bi Samaria aan lëe xaa si nëz xtañ meñ Galilea. ⁴⁴Misme Jesús chëb: “Xsaldy meñ tu profet deelñee tsi xaa xkyedzy xaa.”

⁴⁵Tsiñee lëe Jesús ptsiñ Galilea, ngui kwnee meñ go lo xaa, porñee wi kchë meñ go kwey paskw Jerusalén aan kon meñ go kchë nii beeñtsyey xaa lo lni go.

⁴⁶Tsigo lëe Jesús kwey Caná stub. Galilea ngab Caná. Leñ kyedzy ko byuñ xaa nis viñ. Lëetyee gaa leñ tse go lëe xiñ tu xaa nii xkyë xtsiiñ rey nii no Capernaum xsyaknë. ⁴⁷Tsiñee lëe xaa nii xkyë xtsiiñ rey biñ nii lëe Jesús bi Judea aan lëe xaa tsi Galilea, lëe xaa kwey lo Jesús aan lëe xaa kwnab nii tsi Jesús lidzy xaa par kuuñ kyak Jesús xiñ xaa nii no xnëz kyalkuty. ⁴⁸Tsigo lëe Jesús chëb:

—Deelñee kandy to milagre ni kyalntson, knilasty to xtitsaa.

⁴⁹Tsigo lëe xaa nii xkyë xtsiiñ rey chëb:

—Xey, ligier tsoo, por toon kety xiñaa.

⁵⁰Lëe Jesús chëb:

—Byey, kejty xiñoo.

Lëe xaa go bniladzy xtiits Jesús aan lëe xaa sey. ⁵¹Tsiñee lëe xaa sey, lëe xmos xaa kuktsiil nëz xaa chëb:

—Lëe xiñoo byak.

⁵²Tsigo lëe xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pa wor bislo byak buen xiñaa?

Lëe mos chëb:

—Neeg a la una pchoo xaa xlyëë.

⁵³Tsigo lëe xaa nii byak xiñ psaladzy nii mer wor go chëb Jesús: “Kejty xiñoo”, aan lëe xaa bniladzy xtiits Jesús kchë meñ lidzy xaa.

⁵⁴Chople kyalntson noyuuñtsyey Jesús tsiñee lëe xaa bi Judea ptsiñ xaa Galilea.

**Lëe Jesús chuuñ kyak
tu xaa nii kutoo**

5 Kok xtsedyako lëe meñ Israel beeñtsyey tu lni aan lëe Jesús kwey Jerusalén stub. ²Aan leñ kyedzy Jerusalén laañee lë puert mëkwxiily kë tu pily nii lë Betesda. Singo lëw con tiitsë hebreo. Kaay lo ley chap pily go. ³⁻⁴Ndaly meñ xsyaknë nche nix lo ley go, kchë meñ nii chandy, ni meñ nii chilody së ni meñ nii kutoo. ⁵Lady kchë meñ xsyaknë go no tu xaa nii kok kalyptsiipxon iz xsyaknë. ⁶Tsiñee lëe Jesús kon xaa, byeñ Jesús nii kok xtsele nix mbës xaa siko. Lëe Jesús chëb lo xaa:

—¿Pe chakladzyoo kyakoo?

⁷Tsigo lëe xaa xsyaknë go chëb lo Jesús:

—Xey, kindy cho ko naa leñ pily tsiñee lëe nis xni. Cad nii chakladzyaa sëëbaa, klol stu meñ xsyëëb.

⁸Tsigo lëë Jesús chëb lo xaa:

—Kuxche, blis xtal aan kwsë.

⁹Wor go kazh lëë xaa go byak.

Lëë xaa blis xta xaa aan lëë xaa bislo kwsë xaa. Per como mer tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ byak xaa, ¹⁰lëë bla meñ Israel chëb lo xaa:

—Chakty tsiiñ natse. Chilody kyoyoo xtal.

¹¹Tsigo lëë xaa nii byak ko kwëb chëb:

—Lëë xaa nii beeñ kyak naa nölon: “Blis xtal aan kwsë.”

¹²Tsigo lëë meñ Israel kwnabtiits chëb:

—iCho në lool: “Blis xtal aan kwsë”?

¹³Per nandy xaa cho beeñ kyak xaa, porñee lëë Jesús kwnity lady meñ. ¹⁴Tsi lëë Jesús kon xaa leñ lidzy Dios, lëë Jesús chëb lo xaa:

—Kon gaanoo lëël byak. Na kpikchedroo kuñoo tol tsiiñ ktsyooldyoo tu kyalnë nii mastre ntseeb.

¹⁵Tsigo lëë xaa nii byak ko kunitiits lo meñ Israel go nii lëë Jesús beeñ kyak xaa. ¹⁶Por ngo lëë meñ Israel go kwënal kuty Jesús porñee chuuñtsyey Jesús ngo tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ. ¹⁷Per lëë Jesús chëb:

—Tugak xkyë Tat Tios tsiiñ, nikle gaa naa tugak xkyën tsiiñ.

¹⁸Por ngo nii mastre kwyoki meñ Israel go kuty Jesús, porñee lëdy xaktyee tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ xsaldy xaa, sink wi penak nii chakladzy xaa kak xaa sinak Dios tsiiñee xñee xaa nii pxosy xaa nak Dios.

¹⁹Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii chilody kuuñtsyey

Xiñ Dios nii klyaañtyee styoo xaa.

Xaktyee nii chan xaa chuuñtsyey

Tat Tios chuuñtsyey xaa. Kchësy

nii chuuñtsyey Tat Tios chuuñtsyey

Xiñ Dios. ²⁰Xkëstystoo Tat Tios xiñ.

Por ngo nii xluuy xaa kchë nii chuuñtsyey xaa lo xiñ xaa, ni nare kluuy xaa cos nii kuuñ ksee lëë do.

²¹Sinak nii chuuñ kpañ Tat Tios meñ

kuty nii xtee xaa kyalmañ, singo

gak xtee xiñ xaa kyalmañ lo meñ nii klyaañtyee styoo xaa. ²²Chuñdy

Tat Tios kyalxtisy, sink lëë xaa ptee

kyalwnabey lo xiñ xaa parñee kuñ

xiñ xaa kyalxtisy, ²³ni parñee ksal

meñ Xiñ Dios sinak nii xsal meñ Tat

Tios. Deelñee xsaldy meñ Xiñ Dios,

chilody ksal meñ xaa nii pxaal xaa.

²⁴Nli xñen nii kchësy meñ nii

kniladzy tiits nii xñen ni kniladzy

xaa xaa nii pxaal naa, ksaksidy xaa

nii pxaal naa meñ go, sink lëë meñ go

jkaa tu kyalmañ nii nitylody. ²⁵Ni

nli xñen nii sitsiñ wor ni lëë gaaw

kutsiñ nina kazh nii lëë meñ kuty

kon tsiy Xiñ Dios, aan kchë meñ kuty

nii ksal xtiits xaa kpañ. ²⁶Porque lëë

Tat Tios nak kyalmañ, aan lëë xaa

ptee tiits nii wi xiñ xaa kak kyalmañ

parñee ktee xaaw lo meñ. ²⁷Aan lëë

Dios ptee kyalwnabey lo xaa par kuñ

xaa kyalxtisy, por lëë xaa nak mguiy

nii pxaal Dios. ²⁸Kseety to, por sitsiñ

worñee kchë meñ kuty kon tsiy xaa,

²⁹aan lëë meñ kuty ko kchoo leñ paa.

Kchësy meñ kuty nii beeñ buen jkaa

kyalmañ, per lëë kchësy meñ kuty

nii beeñ mal tedy castigw.

Xkyalwnabey Xiñ Dios

³⁰’Chilody kuuñtsyeyaa nii klyaañ

styoon, sink lëën chuñ kyalxtisy

sinak nii xñabey xaa nii pxaal naa. Ni ngui chuñaa kyalxtisy, por syeldyaa par kuuñtsyeyaa nii chakladzyaa, sink lëen syely par kuuñtsyeyaa nii chakladzy pxosyaa. ³¹Deelñee mismé naa xñe cho nakaa, chilody kniladzy meñ nii nli kchë nii xñen. ³²Per no tu xaa nii xñee cho nakaa, ni nanaa nii nli kchë nii xñee xaa. ³³Lëe do pxaal meñ nii kunabtiits lo Juan, aan kchësy nii chëb Juan nliw. ³⁴Per xkiiñdyaa nii cho kñee cho nakaa. Singo niyaa parñee chilo telaa do lo tol. ³⁵Kok Juan sinak tu bëly nii xsaani, aan mbëe bleni do xbini xaa xisy wiñ. ³⁶Per kchësy nii chuuñtsyeyaa xluuy nii nli lëe Tat Tios pxaal naa, por nii xñabey xaa chuuñtsyeyaa, ni mastre gaa nono lo xtiits Juan. ³⁷Ni wi gaa Tat Tios nii pxaal naa xñee cho nakaa, nikxe nii karty kon do tsiy xaa ni karty kan do xaa. ³⁸Xnilasty to nii xñen porñee nody xtiits xaa nii pxaal naa leñ styoo do. ³⁹Xseedy to kitsy nii kë xtiits Dios porñee nladzy to leñ kitsy ko ktsil do kyalmabañ nii nitylody, aan leñ kitsy ko xñee cho nakaa. ⁴⁰Per chaklasty to kiid to lon parñee jkaa do kyalmabañ nii nitylody.

⁴¹'Chaklastyaa nii kuuñ ksak meñ naa, ⁴²por xyumbey bueenaa lëe do ni nanaa nii xkëstyooday to Dios. ⁴³Lëe Tat Tios pxaal naa, aan xsaldy to naa, per deelñee nyiid tu xaa nii pxaaldy pxosyaa, xaa gol nsal do. ⁴⁴¿Xa kchilo na dyon kniladzy to xtitsaa deelñee mismé lëe do chuuñ ksak xcombañer do, aan xkwësty to nii kuuñ ksak Dios to? ⁴⁵Këbty to tsaaplaa naa jkëékiy lëe do lo

Tat Tios. Misme Moisés xkëékiy lëe do, ni lëew na Moisés sye xsaladzy to. ⁴⁶Deelñee niladzy to nii kwnee Moisés, niladzy to nii xñen, por lëe Moisés pkëe leñ kitsy nii kë xtiits Dios cho nakaa. ⁴⁷Per deelñee xnilasty to nii pkëe xaa, ¿xa mod kniladzy to nii xñen?

Lëe Jesús xyaan kaay mily meñ
(Mt. 14:13-21 ; Mr. 6:30-44 ; Lc. 9:10-17)

6 Loxsyé ngo, lëe Jesús si stublad chu nis Galilea. No meñ xñeew Tiberias. ²Aan singootyee ndaly meñ kunaal porñee chan meñ kchë kyalntson nii chuuñtsyey xaa tsíñee chuuñ kyak xaa meñ xsyaknë. ³Lëe Jesús kwyëp tu kik kiy aan lëe xaa kwsob siko ksa xpëëdscuel xaa. ⁴Lëe paskw nii chuuñtsyey gaa meñ Israel sëed yob. ⁵Tsiñee lëe Jesús buy, kon xaa nii singootyee ndaly meñ sinal. Lëe xaa chëb lo Felip:

—¿Pa lë nii syuuy no nii kyaan no kchësy meñ gue?

⁶Singo chëb xaa par kuñ xaa Felip preb, por nanle xaa xa kuñ xaa.

⁷Tsigo lëe Felip chëb:

—Per ni chop kyoow denario kyaxtily jkaady parñee jkaa meñ re tublé gaaw.

⁸Tsigo lëe betsy Simoñ Pedre nii lë Ndresy nii wi nak xpëëdscuel xaa chëb:

⁹—Lëe tu xaa wiñ nii so nu noy kaay kyaxtily ni chop mël, per ¿pe lë nrii lo tant meñ?

¹⁰Tsigo lëe Jesús chëb:

—Kol këb lo meñ sob meñ.

Aan singootyee no kizh siko. Masy kaay mily xaapkiy pkab. ¹¹Lëe Jesús kwseñ ksa kyaxtily go, aan

loxsyé ptee xaa skizh lo Dios, lëëw beeñ grol xaa aan lëëw kwtiisy xaa lo meñ nii nche sob. Singo gak kwtiisy xaa mël aan kchë meñ byëly. ¹²Tsiñee lëë meñ lox taw, lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Kol ktop kchë nii byuy nii byaan parñee ni tublëw xiñdy.

¹³Lëëw ptop xaa, aan lo kaay kyaxtily go byaktsë tsiiipchop tskwidy nii byuy. ¹⁴Tsiñee kon meñ kyalntson nii beeñtsyey Jesús, xñee meñ:

—Nli nii lëë xaa re nak profet nii no kiid lo kislyu.

¹⁵Per como lëë Jesús byeñ nii lëë meñ chakladzy koy xoo meñ xaa parñee kak xaa rey, lëë xaa pxooñ, lëë xaa si kiy tusy xaa.

Lëë Jesús xsyë lo nis

(Mt. 14:22-27 ; Mr. 6:45-52)

¹⁶Tsiñee lëë lyu pkyey, lëë xpëëdscuel Jesús biidso chu nis.

¹⁷Lëë xaa byo barkw par tekë xaa nis ktsiñ xaa Capernaum. Lëë lyu gaa lox pkyey, aan karty kpikche Jesús. ¹⁸Lëë nis bislo chisolí por tu me dox nii bislo xpi. ¹⁹Tsiñee kok masy tu kaay o xoop kaa mily metre si xaa lo nis, lëë xaa ptsyeb porñee kon xaa nii lëë Jesús xsyë lo nis aan lëë Jesús xpig chu barkw.

²⁰Per lëë Jesús chëb:

—iNaaw, ktsyebty to!

²¹Tsigo lëë xaa blaa kwyëp Jesús leñ barkw aan blyëedy lëë xaa ptsiñ laañee si xaa.

Lëë Jesús nak kyaxtily nii xnee kyalmbañ

²²Tsi lëë lyu byaani, lëë meñ nii byaan stublad chu nis byeñ nii lëë

xpëëdscuel Jesús bii byo leñ tu barkw nii so siko, per byody Jesús leñ barkw ko. ²³Mentre gaa lëë stubla barkw Tiberias ptsiñ kex laañee taw meñ kyaxtily tsi lox ptee Jesús skizh lo Dios. ²⁴Aan tsiñee kon sye meñ nii kindy Jesús siko ni kindy xpëëdscuel xaa, lëë meñ byo barkw, lëë meñ sikuñ yub xaa kyedzy Capernaum.

²⁵Tsiñee lëë meñ ptsiñ stublad chu nis, lëë meñ ptsil Jesús aan lëë meñ kwnabtiits chëb:

—Maestre, ¿pa wor kwlañañoo nu?

²⁶Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii porñee taw do axte laañee byëly do, ngo nii xyub to naa. Xyubty to naa porñee byeñ do xa nak kyalntson nii beeñtsyeyaa.

²⁷Kyedy to tsiiñ par ktsiñaa do nii ktyaawsye, por xlyoxo, sink kol kyë tsiiñ par ktsiñaa do tu kyalmbañ nii nitylody. Lëë mguiy nii pxaal Dios kneetsy kyalmbañ go lo do, por lëë Tat Tios bluuyle nii lëë xaa nak Xiñ Dios.

²⁸Tsigo lëë meñ kwnabtiits chëb:

—¿Xa kuuñ noo par kuuñtsyeyy noo kchë nii chakladzy Dios?

²⁹Lëë Jesús kwëb chëb:

—Chakladzy Dios nii kniladzy to xtiits xaa nii pxaal xaa.

³⁰Tsigo lëë meñ chëb:

—¿Pe cos kluuyoo tyon noo parñee kniladzy noo xtiitsoo? ¿Pe cos kuuñtsyeyoo? ³¹Lëë pxusykoltoo noo taw kyaxtily nii lë maná tañ. Sinrii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios: “Lëë Dios ptee kyaxtily nii blyaal kpaa taw xaa.”

³²Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëdy Moisés bneetsy kyaxtily nii byety kpaa lo do. Lëesy Tat

Tios xnee kyaxtily nii nli xyety kpaa. ³³Lëë xaa nii byety kpaa nak kyaxtily nii xteedy pxosyaa lo meñ parñee kpañ meñ.

³⁴Lëë meñ chëb:

—Xey, bneetsy kyaxtily go tyaaaw noo.

³⁵Lëë Jesús chëb:

—Naa nak kyaxtily nii xnee kyalmbañ. Kchësy meñ nii kiid lon, kpikechedre klyaañ meñ go, ni kchësy meñ nii kniladzy xtitsaa, kpikechedre klyaa meñ go nis.

³⁶Sinak nii niylaa lo do, nikxe chan do naa, per xnilasty to. ³⁷Kchësy meñ nii xnee Tat Tios lon chiid lon. Aan ni tu meñ nii chiid lon xsonëëztyaa. ³⁸Porque pchodyaa kpaa parñee kuuñtsyeyaa nii klyaañ styoon, sink lëen syely par kuuñtsyeyaa nii chakladzy xaa nii pxaal naa. ³⁹Chaklasty xaa nii pxaal naa nii jkëëtañaa meñ nii bneetsy xaa lon, sink chakladzy xaa nii kchë meñ go kuuñ kpaañaa tsi lëë tse go tsigal. ⁴⁰Por chakladzy xaa nii pxaal naa nii kchësy meñ nii kuy lo Xiñ Dios ni kniladzy xtiits xaa jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. Aan naa kuuñ kpañ meñ go tsi lëë tse go tsigal.

⁴¹Tsiñee biñ meñ Israel ngo, lëë xaa bislo kwneenë xaa Jesús, porñee chëb Jesús: “Naa nak kyaxtily nii byety kpaa.” ⁴²Tsigo lëë meñ go bislo xñee:

—¿Pe lëdy lëë Jesús nayak nak xiñ José? Xyuumbey no pxosy xaa ni xñaa xaa. ¿Penak nii xñee xaa nii lëë xaa byety kpaa?

⁴³Lëë Jesús kwëb chëb:

—Kol ksaan, kñeenëdre to. ⁴⁴Por ni tu cho chilody kiid lon deelñee

kiidnidy Tat Tios nii pxaal naa xaa. Aan naa kuuñ kpañ kchë meñ nii kiid lon tsi lëë tse go tsigal. ⁴⁵Leñ kchë libre nii pkëë profet xñee sinrii: “Lëë Tat Tios kuuñ kseedy kchësy meñ.” Por ngo nii kchësy meñ nii xkëëtyag xtiits Tat Tios, ni xseedy nii xñee xaa, chiid lon.

⁴⁶Xñedyyaa nii nol tu xaa nii kayan Tat Tios. Xaktyee xaa nii pchoo lo Dios kayanle Tat Tios. ⁴⁷Nli xñen nii kchësy meñ nii kniladzy xtitsaa jkaa kyalmbañ nii nitylody. ⁴⁸Naa nak kyaxtily nii xnee kyalmbañ. ⁴⁹Nikxe taw pxusykolttoo do kyaxtily nii lë maná tañ, lëë xaa kuty. ⁵⁰Per lëë naa kyaxtily nii byety kpaa xnen. Chejty kchë meñ nii chaw kyaxtily go. ⁵¹Naa nak kyaxtily nii byety kpaa par ktedyaa kyalmbañ lo meñ, aan kejty kchësy meñ nii chaw kyaxtily re. Misme xcuerpaa nak kyaxtily nii ktedyaa. Lëëw ktedyaa parñee kpañ kchë meñ nii nche lo kislyu.

⁵²Tsigo lëë meñ Israel bislo ptilytiits ksa xcombañer, xñee:

—¿Xa kchilo dyon kneetsy xaa re xcuerp tyaaaw no?

⁵³Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii deelñee kawdy to xcuerp mguiy nii pxaal Dios ni kidy to xcheñ xaa, kpañdy to.

⁵⁴Kchësy meñ nii chaw xcuerpaa ni chi tu cheñaa, xkaa kyalmbañ nii xnitylody, aan naa kuuñ kpañ meñ go tsi lëë tse go tsigal. ⁵⁵Por nii xtyaaw nak xcuerpaa, ni nii xtyoow nak tu cheñaa. ⁵⁶Kchësy meñ nii chaw xcuerpaa ni chi tu cheñaa nakni naa, ni nakni gaan meñ go. ⁵⁷Lëë Tat Tios nii pxaal naa xnee

kyalmbañ, aan por kyalmbañ go lëë meñ mbañ. Singo gak kchë meñ nii kaw naa jkaa kyalmbañ.⁵⁸ Kyaxtily nii byety kpaa xnen. Naktyo sinak maná nii taw pxusykolt too do ni nikxe gaa taw xaaw, lëë xaa kuty. Per lëë meñ nii kaw kyaxtily nii byety kpaa kejty meñ go.

⁵⁹ Leñ ktoo nii sob leñ kyedzy Capernaum bluuuy Jesús kchë nrii.

Tiits nii xnee kyalmbañ

⁶⁰ Tsinee lëë kchë meñ nii nak xpëedscuel xaa biñ ngo, ndaly xaa bislo xñee:

—Tir ngan kchë nii xñee xaa. ¿Cho lë nii kuuñtsyeyo?

⁶¹ Tsi lëë Jesús byeñ kchë nii nonee tsilaan meñ go, lëë xaa chëb: —¿Pe xyeedy kik to biñ do kchë nii kwnen? ⁶² ¿Pe nyuñ do deelñee nyan do nii lëë mguiy nii pxaal Dios xyëp kpaa par kyey xaa laañee sob xaa klo? ⁶³ Lëë Kyalbini xnee kyalmbañ. Pa xkiiñdy cuerپ. Kchë tiits nii xñen lo do xñee xa nak kyalmbañ nii xnee kyalbini. ⁶⁴ Per no do nii xnilasty nii xñen.

Singo chëb Jesús porñee nanle xaa cho xnilasty ni nanle xaa cho kak niladzy xaa. ⁶⁵ Ni chëb xaa:

—Por ngo nii lëën niyle lo do nii ni tu cho chilody kiid lon deelñee kiidnidy Tat Tios xaa.

⁶⁶ Destye tse go ndaly xpëedscuel Jesús pchooxso kwënaltre xaa Jesús. ⁶⁷ Tsigo lëë Jesús chëb lo ksa tsipiçhop xpëedscuel:

—¿Pe wi do chakladzy kchooxso?

⁶⁸ Lëë Simoñ Pedre kwëb chëb:

—Xey, ¿cho lo kyo noo? Lii nak xaa nii xñee tiits nii xnee kyalmbañ nii xnitylody. ⁶⁹ Ni ndonle noo ni

xniladzy noo nii lii nak Xiñ Ntson Dios.

⁷⁰ Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Pe lëdy tsipiçhop to nawen kwlen? Per lëë tu do byaklo xaatox.

⁷¹ Xiñ Simoñ Iscariote nii lë Judas pseety Jesús worñee lëë xaa kwnee singo, por lëë Judas kok niladzy xaa nikxe nii wi Judas pkab lady ksa tsipiçhop xpëedscuel xaa.

Lëë Jesús chi lni

7 Loxsyé ngo, lëë Jesús kunsë nëz xtañ meñ Galilea.

Koklasty xaa nyi xaa nëz Judea, por lëë meñ Israel nii xñabey tañ go kënal kuty xaa. ² Per como lëë lni nii xsaa meñ Israel yu gag xiidy sëed yob, ³ lëë betsy Jesús chëb:

—Pchoo nu, kwey Judea parñee wi meñ nii nak ksal nii no siko kan kchë nii chuuñtsyeyoo. ⁴ Por ni tu cho chuuñtsyeydy tsilaan tu cos deelñee chakladzy xaa kyuumbey meño. Deelñee chuuñtsyeyoo kchë cos re, pchoo parñee kyuumbey meño.

⁵ Singo chëb betsy xaa, porñee ni betsy xaa xnilasty xtiits xaa. ⁶ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Karty tsitsib xworaa, per lëë lëë do kindy xwor do. ⁷ Xtilynidy meñ nii nche lo kislyu lëë do. Per lëë naa, xtilyni kchë meñ go naa porñee xñen nii mal kchë cos nii chuuñtsyey meñ go. ⁸ Kol tsi lni. Naa kadyaa, por karty tsitsiñ xworaa.

⁹ Aan loxsye chëb xaa ngo, lëë xaa byaan Galilea. ¹⁰ Per loxsye si betsy Jesús, lëë xaa sinal. Tsilaan kwey xaa, kwey neñlody xaa. ¹¹ Kwëkyub xaa Israel nii xñabey xaa lo lni, xñee xaa:

—¿Ko xaa go?

¹²Ndaly meñ bislo xseety Jesús. No meñ xñee: “Buen xaa.” No gaa meñ xñee: “Buendy xaa por xkëeti xaa meñ.”

¹³Per ni tu meñ kwneedy nder confians, porñee ptsyeb meñ xaa Israel nii xñabey.

¹⁴Mer wrolytee lo lni lëë Jesús kwteyo lidzy Dios aan lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ. ¹⁵Kchësy meñ Israel nii xñabey psee xñee:

—¿Pa pseedy xaa gue kchë nii xñee xaa con kweydy xaa scuel?

¹⁶Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Lëdy nii chakaa xluyaa, sink nii xñabey xaa nii pxaalno. ¹⁷Deelñee no cho chakladzy kuuñtsyey nii chakladzy Dios, syeñ meñ go deelñee nii xñabey Dios xluyaa o deelñee gaa nii xlyánsye styoono. ¹⁸Kchësy xaa nii xñee nii xlyáñ leñ styoo chakladzy xaa nii ksal meñ xaa, per lëë xaa nii chakladzy nii ksal meñ xaa nii pxaal xaa, lëë xaa go xñee tiitsli aan ni tu tiits xuuy xñeedy xaa.

¹⁹¿Pe lëdy nawen bneetsy Moisés ley lo do? Per ni tu do chuuñtsyedy nii xñabey ley go. ¿Penak nii chakladzy to kuty to naa?

²⁰Tsigo lëë meñ kwëb chëb: —Kyalbini mal no leñ styool. ¿Cho chakladzy kuty lii?

²¹Lëë Jesús chëb:

—Por tugak kyalntson nii beeñtsyeyaa tse nii xiladzy to lo tsiiñ, kchësy to xsee. ²²Lëë Moisés psaan nii tsobey mëed. Por ngo nii xkobey do mëed tse nii xiladzy to lo tsiiñ, per lëdy kik Moisés kwlaño, por destye pxusykolttoo

do beeñtsyeyo. ²³Lëë nana, lëë do xkobey mëed tse nii chakty tsiiñ porñee chaklasty to ksaan do xley Moisés. ¿Penak tsigo nii xlëë do lon porñee beeñ kyakaa tu meñ tse nii chakty tsiiñ? ²⁴Kuñdy to kyalxtisy si no kik to, sink kol kuñ kyalxtisy sinak xñabey Dios.

Lëë Jesús xñee pa sëëd xaa

²⁵Tsigo lëë bla meñ Jerusalén bislo xñabtiits lsa, xñee:

—¿Pe lëdy lëë xaa gue nawen kënal meñ xñabey kety? ²⁶Lëë na lëë xaa so ske xñee xaa aan ni tu cho pe xñeedy lo xaa. ¿Pe wi xaa nii xñabey yak xniladzy nii nli lëë xaa nak Crist? ²⁷Ndon no pa sëëd xaa, per tsiñee lëë Crist kiid, ni tu cho kaknandy pa kchoo xaa.

²⁸Lëë Jesús noyuuñ kseedy meñ leñ lidzy Dios tsiñee lëë xaa biñ ngo, aan lëë xaa chëb:

—iXsyak to nii xyumbey do naa ni nan do pa pchon! Per syeldya porñee chakladzyaa, sink lëën syely porñee pxaal tu xaa nii xyumbeydy to naa. Lëë xaa go xñee tiitsli. ²⁹Xyumbeyaa xaa porñee lo xaa pchon, ni lëë xaa pxaal naa.

³⁰Tsigo lëë meñ kokladzy nyaasy xaa, per ni tu cho byaxty, porñee karty tsitsiñ xwor xaa. ³¹Per ndaly meñ nii bniladzy xtiits xaa, xñee:

—Tsiñee kiid Crist na dyon, ¿pe suuñtsyey xaa kchë kyalntson nii chuuñtsyey xaa re?

Lëë meñ fariseo xaal mayor tsinaasy Jesús

³²Tsi lëë meñ fariseo biñ nii lëë meñ chutiits cho nak Jesús, lëë xaa

kok ksa xaa nii xñabey lo pxosy
par kxaal xaa mayor tsinaasy Jesús.
³³Tsigo lëë Jesús chëb:

—Xtsedre tson lady to, por lëën
kyä lo xaa nii pxaal naa. ³⁴Aan
nikxe kyub to naa, ktsildyaa lo do,
por chilody kiid to laañee tson.

³⁵Tsigo lëë meñ Israel nii xñabey
bislo xñabtiits lo xcombañer xñee:

—¿Pa lë nii tsí xaa nii chilody
ktsil no xaa? ¿Pe si xaa lo meñ
Israel nii ncheno tañ yak parñee
wi lo meñ sit kluuy xaa xtiits xaa?

³⁶¿Penak nii në xaa lo no: “Nikxe
kyub to naa, per ktsildyaa lo do,
por chilody kiid to laañee tson”?

³⁷Ntson chak tse nii lëë lni xyal,
aan tse go lëë Jesús kuso chëb lo
meñ:

—Deelñee no cho do xlyaa nis,
kol të lon aan kol ki. ³⁸Kchësy leñ
styoo meñ nii xniladzy xtitsaa
klyañ nis mbañ, por singo kë leñ
xkitsy Dios.

³⁹Tsiñee lëë Jesús kwnee singo,
lëë xaa chëb nii kchësy meñ nii
xniladzy xtiits xaa sëeb Kyalbini
Ntson leñ styoo. Karty kiid Kyalbini
Ntson wor go, porñee karty kyey
xaa kpaa.

Lëë meñ chak chop tiiy

⁴⁰No meñ nii biñ kchë nii kwnee
xaa bislo xñee:

—Lëë xaa gue nak profet nii no kiid.

⁴¹No gaa meñ kwnee:

—Lëë xaa gue nak Crist.

Per no meñ kwnee:

—Lëdyo. ¿Pe Galilea nawen kchoo
Crist? ⁴²Leñ xkitsy Dios kë nii lo
xtiity rey David kchoo Crist, ni
Belén kchoo xaa, por kyedzy ko
pchoo David.

⁴³Por Jesús lëë meñ kok chop
tiyy. ⁴⁴No meñ kokladzy nyilo Jesús
skiib, per ni tu meñ byaxty.

Xnilasty xaa xñabey xtiits Jesús

⁴⁵Tsiñee lëë mayor ptsiñ laañee
nche sob xaa fariseo ni xaa nii
xñabey lo pxosy, lëë xaa chëb lo
mayor:

—¿Penak nii sëednidy to xaa?

⁴⁶Tsigo lëë mayor kwëb chëb:

—iNi tu cho karty tsynon noo kñee
sinak nii xñee xaa go!

⁴⁷Lëë xaa fariseo chëb:

—¿Pe wi do nawen tse kwëti?

⁴⁸¿Pe tse nayak bniladzy tu xaa nii
xñabey xtiits xaa, ni pe tse bniladzy
meñ fariseo xaa? ⁴⁹Per nguialsi
meñ nii xyumbeydy xley Moisés.

⁵⁰Tsigo lëë tu xaa fariseo nii lë
Nicodemo nii kwey lo Jesús tu vuelt
chëb:

⁵¹—Lo xley no gon xñee nii
chilody jkëekiy no tu xaa deelñee
karty tsynon no xtiits xaa parñee kak
ndon no pe cos beeñtsyey xaa.

⁵²Tsigo lëë xcombañer xaa kwëb
chëb:

—¿Pe wil nayak nak xaa Galilea?
Pseedy kitsy nii kë xtiits Dios kaa
tsiin kanoo nii ni tu profet karty
kchoo Galilea.

⁵³Loxsye ngo lëë meñ sey lidzy.

Kwnaa nii pkaa chop stu mguiy

8 Per lëë Jesús si kiy nii lë Olivos.

²Lëë byaani lyu lëë xaa ptsiñ leñ
lidzy Dios stub. Lëë meñ gaa ptyop
aan lëë xaa kwsob beeñ kseedy xaa
meñ. ³Lëë maestre ley ni xaa fariseo
ptsiñni tu kwnaa nii pkaa lo xaa chop
stu mguiy. Lëë me pso xaa grolyee
lady meñ, ⁴aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—Maestre, lëë kwnaa re pkaa loo noo chop stu mguiy. ⁵Lo ley nii psaan Moisés loo noo gon xñee nii no nii kety clas y kwnaa re lo kyo. ⁶Lii, dyon pe nëël?

⁶Kchësy ngo chëb xaa parñee kuñ xaa Jesús preb tsuin tso pe cos jkëekiy xaa Jesús. Per lëë Jesús pkiitsy kë lyu aan lëë xaa bislo xkëë xaa lo lyu con xkweñ xaa. ⁷Aan como xyaldy kñabtiits xaa, lëë Jesús blis kik aan lëë Jesús chëb:

—Deelñee no tu xaa nii nody xtol lady to, klo xaa go jkëë kyo me.

⁸Lëë xaa pkiitsy kë lyu stub, xkëë xaa lo lyu. ⁹Tsiñee biñ xaa go ngo, lëë xaa pkaa nëz tuga xaa, klosy xaa nii mastre kol. Lëë kwnaa go so gak lo Jesús. ¹⁰Lëë Jesús blis kik aan lëë xaa chëb lo kwnaa go:

—¿Ko meñ nii xkëekiy lii? ¿Pe ni tu me kwtiñdy lii?

¹¹Lëë me chëb:

—Ni tu me, xey.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nikle naa kiñdyaa lii. Na byey aan kpikchedroo kuñoo tol go.

Lëë Jesús nak bini

¹²Lëë Jesús kwnee lo meñ stub aan lëë xaa chëb:

—Naa nak bini nii xsaani lo meñ, aan kchësy meñ nii kiidnal naa jkaa bini nii kluuy xa kpañ meñ tsuin kyënsëdy meñ lo nguey.

¹³Tsigo lëë xaa fariseo chëb:

—Misme lii xñee cho nakoo. Nlid y kchë nii xñeel.

¹⁴Lëë Jesús chëb:

—Nikxe nii mismi naa xñe cho nakaa, nli kchë nii xñen. Por nanaa pa pchon ni nanaa pa kan, per lëë lëë do nandy to pa pchon ni nandy

to pa kan. ¹⁵Lëë do chuñ kyalxtisy sinak nii no kik meñ lo kislyu re. Naa, ni tu cho xkëekiydya. ¹⁶Per deelñee kuñaa kyalxtisy, sinak nii xñabey Dios kuuñtsyeyno. Lëdy nonsyaa chuñ kyalxtisy, sink chopaa pxosyaa. ¹⁷Lo xley do kë nii deelñee tugak së lo xtiits chop meñ, nliw. ¹⁸Chopaa pxosyaa nii pxaal naa xñe cho nakaa.

¹⁹Lëë xaa fariseo kwnabtiits chëb:

—¿Ko pxoosyoo?

Lëë Jesús chëb:

—Xyuumbeydy to naa, ni xyuumbeydy to pxosyaa. Deelñee nyuumbey do naa, nyuumbeyak to pxosyaa.

²⁰Kchësy ngo chëb Jesús mente lëë xaa noyuuñ kseedy meñ leñ lidzy Dios laañee nche sob alcansiy. Per ni tu cho kwnaasty xaa, porñee karty tsitsiñ xwor xaa.

²¹Lëë Jesús chëb stub:

—Lëën kya aan lëë do kyub naa, per lëë do kety lo xtol do, por chilody së do laañee kan.

²²Tsigo lëë meñ Israel nii xñabey bislo xñee lo xcombañer:

—¿Penak nii xñee xaa nii chilody kyo no laañee tsi xaa? ¿Pe sety xaly xaa yak?

²³Lëë Jesús chëb:

—Meñ leñ kyety re nak to, per naa meñ leñ klaa rek nakaa. Lo kislyu ngab to, per naa kpañ ngabaa.

²⁴Lëën niy nii lëë do kety lo xtol do, por deelñee knilasty to nii naa nak xaa nii nakaa, lëë do kety lo xtol do.

²⁵Tsigo lëë xaa go chëb:

—¿Cho nakoo?

Lëë Jesús chëb:

—Destye klo lëën niy lo do cho nakaa. ²⁶Ndaly nii no kniyaa ni

kuuñkiyaa, per tiitslisy xñee xaa nii pxaal naa, aan kchësy nii xñen lo meñ biñ tyagaa pchoow chuw xaa.

²⁷Per byeñdy meñ nii Tat Tios xaa nii sob kpaa pseety xaa. ²⁸Por ngo nii chëb xaa:

—Tsiñee lëë do jkëenal mguiy nii pxaal Dios lo crusy, lëë do kyeñ nii naaw. Xñedyaaa nii xlyáñsyey styoon, sink nii bluuysye Tat Tios lon xñen. ²⁹Lëë xaa nii pxaal naa nakni naa. Karty ksaan xaa naa nonsyaa, por tugak chuuñtsyeyaa nii xyostyoo xaa.

³⁰Tsiñee lëë meñ biñ nii kwnee Jesús, ndaly meñ bniladzy xtiits xaa.

Xiñ Dios ni xiñ xaatox

³¹Lëë Jesús chëb lo meñ Israel nii bniladzy xtiits xaa:

—Deelñee ksaandy to xtitsaa, nli nii xpëëdscuelaa nak to. ³²Lëën kluy tiitsli lo do, aan lëë tiitsli klaa lëë do.

³³Tsigo lëë meñ chëb:

—Lo xtiyy Abraham xsyoop noo. Ni tu cho karty ksiniy lëë noo. ¿Xa mod nii xñeel lëë noo laa?

³⁴Lëë Jesús chëb:

—Nli xñien nii kchësy meñ nii chuñ tol këtuu lo tol. ³⁵Tu xaa nii no xpixwan lëdy meñ wlidzy nak xaa, por chilody tso xaa lidzy xpixwan xaa tyub nii kpañ xaa. Per lëë xaa nii chaly lidzy pxosy schilo tso xaa lidzy pxosy xaa tyub nii kpañ xaa. ³⁶Por ngo, deelñee klaa Xiñ Dios to lo tol, lëë do kyënlala.

³⁷Nanaa nii lo xtiyy Abraham sëëd to, per lëë do chakladzy kuty to naa, porñee chaklasty to ksoob to xtitsaa. ³⁸Nii konaa chuuñtsyey Tat

Tios xñen lo do, nikle gaa lëë do nii nê pxosy to lo do chuuñtsyey do.

³⁹Tsigo lëë meñ chëb:

—Abraham nak pxoosy noo.

Per lëë Jesús chëb:

—Deelñee nyak to xiñ Abraham nyuuñtsyey do nii beeñtsyey xaa. ⁴⁰Per nikxe bluyaa kchë tiitsli nii bluuysye Tat Tios lon, lëë do chakladzy kuty to naa. iNi tu vuelt beeñtsyeydy Abraham nii chakladzy to chuuñtsyey do! ⁴¹Nii chuuñtsyey pxosy to chuuñtsyey do.

Tsigo lëë meñ chëb:

—Lëdy mëëd xaly nak noo. Tugak pxoosy noo no. Lëë Dios nak pxoosy noo.

⁴²Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee nyak Dios pxosy to nguëstyoo do naa, por lo Dios pchon aan lëën so nu. Syeldyaa porñee chakladzyaa, sink lëë Dios pxaal naa. ⁴³¿Penak nii xyeñdy to nii xñen? Xyeñdy to porñee chaklasty to jkëëtyag to xtitsaa.

⁴⁴Xaa tox nak pxosy to, xlad xaa no do aan nii xyostyoo xaa chuuñtsyey do. Destye klo nweety bñech nak xaatox ni iip xñeedy xaa tiitsli.

Tsiñee lëë xaa xñee, nonsyke tiits xuuy xñee xaa, por lëë xaa nak pxosy wnee xuuy. ⁴⁵Per lëë naa nii xñen nonsyke tiitsli, xnilasty to xtitsaa. ⁴⁶¿Cho do dyon kyax kñë nii no xtolaa? Aan deelñee tiitsli na xñen, ¿penak nii xnilasty to xtitsaa?

⁴⁷Kchësy meñ nii ngab lo Dios xkëëtyag xtiits Dios, per lëë lëë do ngabty to lo Dios, ngo nii chaklasty to jkëëtyag to xtiits xaa.

Nol Crist worñee koly Abraham

⁴⁸Tsigo lëë meñ chëb:

—Nli gak xtiits noo tsíñee xñee
noo nii meñ Samaria nakoo ni
tsíñee xñee noo nii kyalbini mal no
leñ styool.

⁴⁹Tsigo lëë Jesús chëb:

—Ni tu kyalbini mal nody leñ
styoon. Tat Tios chuuñ ksakaa ni
xลisklaan, per lëë do xsyablyu naa.
⁵⁰Chaklastyaa nii klisklaa do naa,
nikxe nii no tu xaa nii chakladzy
klisklaa meñnaa. Lëë xaa go chuuñ
kyalxtisy. ⁵¹Nli xñen nii kejty kchë
meñ nii xsoob xtiitsaa.

⁵²Lëë meñ chëb:

—Na si nagon, ndon noo nii no
kyalbini mal leñ styool, por kuty
Abraham ni kuty kchësy profet.
Lëë lii name xñeel: “Kejty kchësy
meñ nii xsoob xtiitsaa.” ⁵³¿Pe
mastre nayak nakoo lo pxoosy noo
Abraham nii kuty ksa profet? ¿Cho
xsyakoo nii nakoo?

⁵⁴Lëë Jesús chëb:

—Deelñee misme naa klisklaa
naa, pa nondyo. Per lëë pxosyaa
nii xñee do nak xDios to xlisklaa
naa. ⁵⁵Xyuumbeydy to Dios. Naa si
xyuumbeyaa xaa. Deelñee kniyaa
nii xyuumbeydyaa xaa, tu wnee
xuuy nii nak sinak to nakaa. Per
xyuumbeyaa xaa ni xsobaa xtiits
xaa. ⁵⁶Ble pxusykolttoo do Abraham
tsíñee byeñ xaa nii lëén kyely, aan
tsíñee lëë xaa kon naa, lëë xaa ble.

⁵⁷Tsigo lëë meñ chëb lo Jesús:

—Ni choowptsii iz name chappyoo,
¿aan xñeel nii lëél kon Abraham?

⁵⁸Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii nolaa worñee lëë
Abraham koly.

⁵⁹Por ngo lëë meñ kwseñ kyo par
klaal kyo meñ Jesús, per lëë Jesús
kwyolan aan lëë xaa pchoo lidzy Dios.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu
xaa nii xñady lo

9 Lëë Jesús sitedy tub lugar,
tsíñee lëë xaa kon tu xaa nii
koly ciegw. ²Aan lëë xpëëdscuel
xaa kwnabiits chëb:

—Maestre, ¿penak nii koly xaa re
ciegw xaa? ¿Pe por xtol pxosy xaaw
ote por misme xtol xaaw yak?

³Lëë Jesús chëb:

—Lëdy por xtol xaaw, ni lëdy
por xtol pxosy xaaw, sink lëëw
ptsyool xaa parñee kuuñtsyey Dios
tu kyalntson por lëë xaa. ⁴No nii
kyëë no xtsiiñ xaa nii pxaal naa lëë
ka bii nyaani. Por tsi lëë lyu jkyey,
ni tu cho chilody kyë tsiiñ. ⁵Naa
xsaani lo meñ mentre lëén bii so lo
kislyu.

⁶Loxsye chëb Jesús ngo, lëë xaa
pchoo mxen lo lyu, aan lëë xaa
kwtëeb peñ go lo xaa nii chandy,
⁷ni lëë xaa chëb:

—Kutiib lool chu pily nii lë Siloé.
(Tiits ko nak sinak nii xñee ñe:
Pxaal.)

Lëë xaa nii chandy ko kutiib lo
aan tsi lëë xaa bikche, lëë lo xaa tse
byaly. ⁸Tsi lëë meñ nii xyumbey
xaa kon nii lëë xaa byak, lëë meñ
bislo xñee:

—¿Pe lëdy lëë xaa gue nayak
xsyob pal nëz xñab tumi?

⁹No meñ xñee:

—Lëëw, lëë xaaw.

No gaa meñ xñee:

—Lëdy xaaw, per si chakpee xaa
go chak xaa.

Per lëë xaa nii byak xñee:

—Lëëw, naaw.

¹⁰Tsigo lëë meñ xñabiits xñee:

—¿Xa mod nak tsigo nii lëél chan?

¹¹Tsigo lëë xaa nii byak xñee:
—Lëë xaa nii lë Jesús pkadz peñ kwtëëb lon. Loxsye ngo lëë xaa në lon: “Kwey chu pily Siloé aan kwtiib lool.” Lëën kwya, aan tsiñee lëën lox kwtiib lon, lëëw byaly.

¹²Lëë meñ chëb:
—¿Ko xaa go tsigo?
Lëë xaa nii byak chëb:
—Nandyno.

Lëë xaa fariseo xñabtiits lo xaa nii byak

¹³Lëë meñ kuni xaa nii byak lo xaa fariseo. ¹⁴Tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ pkadz Jesús peñ nii kwtëëb Jesús lo xaa nii byak. ¹⁵Por ngo, wi xaa fariseo kwnabtiits chëb:
—¿Xa mod nak nii lëë lool byak?
Lëë xaa nii byak chëb:
—Peñ ptyëëb lon, aan tsi lëëw lox kwtiibaa, lëëw byaktsey. Lëë na lëën chan.

¹⁶Tsigo no xaa fariseo chëb:
—Lëdy xlad Dios no xaa nii beeñ kyak lii, por xsaldy xaa tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ.

No gaa xaa chëb:
—Deelñee ngoptol xaa, ¿xa kchilo kuuñtsyey xaa kyalntson re?

Por ngo lëë xaa kok chop tiyi.
¹⁷Lëë xaa fariseo kwnabtiits lo xaa nii byak ko stub chëb:

—Ndon noo nii lëë xaa beeñ kyak lii. ¿Pe néel dyon cho nak xaa?

Lëë xaa nii byak ko chëb:
—Naay xñen nii tu profet nak xaa.
¹⁸Per bnlasty xaa Israel nii xñady lo xaa nii byak. Por ngo lëë xaa kwtsyetsy pxosy xaa ¹⁹aan lëë xaa chëb:
—¿Pe lëë xiñ do nríi? ¿Pe nli nii destye nii koly xaa chandy xaa? ¿Xa mod nii lëë xaa chan nina?

²⁰Lëë pxosy xaa nii byak ko chëb:
—Ndon noo nii xiñ noow, ni nli nii destye nii koly xaa chandy xaa.
²¹Per ndondy noo xa byak xaa, ni ndondy kaa noo cho beeñ kyak lo xaa. Kwrooble xaa, kol nabtiits lo xaa. Misme lëë xaa kñë dyon xa byak xaa.

²²Ptsyeb pxosy xaa, por lëë xaa Israel nii xñabey byaanle tiits nii klaady xaa sëëb meñ nii kniladzy nii lëë Jesús nak Crist ktoo. ²³Por ngo lëë pxosy xaa chëb: “Kol nabtiits lo xaa. Bay kwrooble xaa.”

²⁴Lëë xaa Israel kwnabtiits lo xaa nii byak ko stub chëb:

—Pkon Dios nii nli nii xñeel, por ndon noo nii no xtol xaa nii beeñ kyak lii.

²⁵Tsigo lëë xaa nii byak ko chëb:

—Nandyaa deelñee no xtol xaa o nody kaaw, per nan nyëen nii klo xñady lon, lëë na lëën chan.

²⁶Lëë xaa nii xñabey kwnabtiits stub chëb:

—¿Pe cos beeñ xaa lii? ¿Xa beeñ kyak xaa lool?

²⁷Lëë xaa nii byak ko chëb:

—Lëëw niylaa, per psaldy to xtitsaa. ¿Penak nii chakladzy to kniyno stub? ¿Pe wi do yak chakladzy sëëb to xlad xaa?

²⁸Tsigo lëë xaa xñabey kwlootsyetsy xaa, ni lëë xaa chëb lo xaa:

—Kwsëëb xlad xaa go, lëë gaa noo kyonaal Moisés. ²⁹Ndon noo nii kwnee Dios lo Moisés. Per lëë xaa gue, ni ndondy noo pa pchoo xaa.

³⁰Tsigo lëë xaa nii byak ko chëb:

—Nii ksee gaa ñe gon kan ñe nii nandy to pa pchoo xaa, aan lëë xaa beeñ kyak lon. ³¹Ndon no gon nii

chondy Dios xtiits ngoptol. Xaktyee xtiits meñ nii xsoob xtiits xaa nii chuuñtsyey nii xyostyoo xaa chon xaa. ³²Lo nii kwche kislyu karty tso tu xaa nii kuuñ kyak lo tu meñ nii chaly ciegw. ³³Deelñee nyody xaa go xlad Dios, ni tu pe nchilody nyuuñtsyey xaa.

³⁴Tsigo lëë xaa fariseo chëb:

—Lo tol name kolyoo aan
čchakladzyoo ksaabiniil lëë noo?

Aan lëë xaa kwlii xaa ktoo.

³⁵Blyëëdyak lëë Jesús biñ nii lëë xaa fariseo kwlii xaa nii byak ko ktoo. Tsiñee lëë Jesús ptsyool xaa, lëë Jesús chëb:

—¿Pe xniladzyoo xtiits mguiy nii pxaal Dios?

³⁶Lëë xaa nii byak ko chëb:

—Xey, kwnë dyon chow, parñee kniladzyaa xtiits xaa.

³⁷Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kayanloo xaa. Lëë mer xaa noyutiitsnil.

³⁸Lëë xaa nii byak ko psoxib lo Jesús chëb:

—Xniladzyaa.

³⁹Loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—Lëen syely lo kislyu re parñee kuñaa kyalxtisy tsiiñ kan kchë meñ nii xñady lo ni parñee kandy meñ nii xña lo.

⁴⁰Lëë bla xaa fariseo nii nche siko biñ nii kwnee Jesús aan lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pe wi loo noo nawen xñady?

⁴¹Lëë Jesús kwëb chëb:

—Deelñee nyak to ciegw, nyody xtol do. Per como xñee do nii chan do, no xtol do.

Xaa nii xkyënap mëkwxiily

10 Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii kchësy xaa nii xsyëëbty nëz chu xikwraly

mëkwxiily nak ngbaan. ²Per lëë xaa nii xkyënap mëkwxiily nëz chu kwraly xsyëëb xaa. ³Lëë xaa nii xkyënap kwraly xlaa xsyëëb xaa nii chikap mëkwxiily aan xñee lë xaa kchë mëkwxiily ni xyumbey gaa ma tsiy xaa. ⁴Tsiñee lëë xaa lox xkwii ma kwraly, lëë xaa xñech lo ma aan lëë ma chinal xitsy xaa porñee xyumbey ma tsiy xaa. ⁵Per chinaldy ma meñ nii xkaatyee, porñee xyumbeydy ma tsiy chol meñ.

⁶Lëë Jesús bitiits ngo, per byeñdy meñ xa nako.

⁷Lëë Jesús chëb stub:

—Nli xñen nii naa nak sinak chu kwraly laañee xtyedy mëkwxiily.

⁸Ngbaan kchë xaa nii biid worñee karty kyelyaa, per psaldy mëkwxiily xaa. ⁹Naa nak sinak chu kwraly laañee xtyedy mëkwxiily. Pe kakty meñ nii sëëb nëz chu kwraly, sink lëë meñ go kak sinak mëkwxiily nii xtsyol kizh tsiñee xchoo ma kwraly.

¹⁰Kchë xaa nii nak ngbaan xkwan, chuty ni xntitylo, per naa, lëen syely parñee mbëë kpañ meñ. ¹¹Naa nak xaa nii ngui chan mëkwxiily. Kchë xaa nii xkëstyyo mëkwxiily xtee xaa xkyalmbañ xaa por lëë ma, ¹²per lëë xaa nii xkyë lo mëkwxiily par ktsiñaa tumi, tsiñee chan xaa lëë pëw sëëd, nche gak mëkwxiily lëë xaa xooñ, porñee lëdy xma xaaw. Por ngo lëë pëw xñaasy mëkwxiily ni lëë pëw xsëëb tañ ma. ¹³Xooñ xaa porñee par ktsiñaa xaa tumi xkyë xaa tsiiñ, xcuenjty xaa mëkwxiily.

¹⁴'Naa nak xaa nii ngui chan mëkwxiily. Xyumbeyaa

xpëkwxiiyaa ni xyuumbey gaa ma naa ¹⁵sinak nii xyumbey Tat Tios naa ni xyumbeyaa xaa. Xtedyaa xkyalmbañaa por mëkwxiily.

¹⁶Chaapaa stubla mëkwxiily nii nody kwraly re, per no nii kakxin ma parñee kyak ma tugak kwraly ni tso tugak xaa nii kyënap ma. Son ma xtitsaa tsi lëén kñe.

¹⁷'Xkëstyoo Tat Tios naa porñee xtedyaa xkyalmbañaa parñee kpikche jkano stub. ¹⁸Ni tu cho xlady xkyalmbañaa, sink xaalyaa xtedyo. Chaapaa nii ktedyno ni chaap kaan nii kpikche jkano. Nrii nak nii në Tat Tios lon.

¹⁹Tsiñee lëë meñ biñ kchë tiits re, lëë meñ kok chop tiiy stub. ²⁰No meñ chëb:

—Chak wety xaa gue, tu kyalbini mal no leñ styoo xaa. ¿Penak nii xsal do xaa?

²¹No gaa meñ chëb:

—Ni tu xaa nii no kyalbini mal leñ styoo xñeedy singo. ¿Pe schilo kyalbini mal nawen kuuñ kyak lo meñ nii chandy?

Xsaldy meñ Israel Jesús

²²Mer mëë nii chak nal, lëë meñ Jerusalén noyuñ xilni lidzy Dios. ²³Lëë Jesús kaa këno nëz laa lë xcorredor Salomón. ²⁴Lëë meñ ptyop lo xaa aan lëë meñ kwnabtiits chëb:

—¿Axté pa wor na busy kyal lox jkanoo kik noo? Deelñee lii nak Crist, kwnë gaaw.

²⁵Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëëw niylaa aan bnilasty to xtitsaa. Kchësy cos nii chuuñtsyeyaa con xtiitspey Tat Tios xluuy cho nakaa. ²⁶Per xnilasty to

xtitsaa porñee lëdy xpëkwxiiyaa nak to. ²⁷Xyumbey xpëkwxiiyaa tsiyaa, nikle gaa naa xyumbeyaa ma ni chiidnal ma naa. ²⁸Naa xtedy kyalmabañ nii xnitylody lo meñ nii nak xpëkwxiiyaa, aan tsitsiñdy tse nii kety meñ go, ni ni tu cho klady meñ go lon. ²⁹Mastre non Tat Tios nii bneetsy kchë meñ go lon, aan ni tu cho chilody kwii meñ go ña xaa. ³⁰Tugak nakaa chopaa Tat Tios.

³¹Tsigo lëë meñ kwseñ kyo stub par klaal kyo meñ xaa. ³²Per lëë Jesús chëb:

—Ndaly cos buen beeñtsyeyaa por xkyalwnabey Tat Tios. Kol në dyon ipe por ngo chakladzy to jkëë kyo do naa?

³³Lëë meñ chëb:

—Klaal kyody noo lii por cos buen nii beeñtsyeyoo, sink lëë noo klaal kyo lii porñee pxiñoo tiits lo Dios. Sinak chol meñ nakoo aan lëël chakladzy kakoo Dios.

³⁴Lëë Jesús chëb:

—¿Pe lëdy lo xley do nawen kë nii lëë Dios chëb: "Kchësy to nak dios"?

³⁵Ndon no nii leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii lëë xaa kwloolë dios kchë meñ nii psal xtiits xaa, aan ni tu cho chilody gon ktsëë xtiits Dios.

³⁶Aan deelñee Tat Tios kwle naa ni pxaal naa lo kislyu, ¿xa mod tsigo xyax to xñee do nii lëën pxiñ tiits lo Dios porñee kwnen nii naa nak Xiñ Dios? ³⁷Deelñee chan do nii chuuñtsyeydyaa nii xñabey Tat Tios, knilasty to xtitsaa. ³⁸Per deelñee chuuñtsyeyaa nii xñabey Tat

Tios, nikxe knilasty to xtitsaa, kol kniladzy kchë cos nii chuuñtsyeyaa, parñee kyeñ do nii tugak nakaa chopaa Tat Tios.

39 Por ngo lëë meñ kwloo kyeñ nyaasy Jesús stub, per lëë Jesús pxooñ.

40 Lëë Jesús si stublad chu kiigwpee Jordán, aan tsi lëë xaa ptsiñ laañee pchoobnis Juan meñ, lëë xaa kwlës. **41** Ndaly meñ kutedy lo xaa siko xñee:

—Nikxe nii beeñtsyedy Juan ni tu kyalntson, per nli kchë nii kwnee xaa worñee bitiits xaa cho nak Jesús.

42 Ndaly meñ bniladzy xtiits Jesús siko.

Xkyalkuty Lázaro

11 Kwy tu xaa xsyaknë nii pcholë Lázaro. Betania lë xkyedzy xaa. Siko kwy xaa ksa psyañ xaa Mariy ni Marty. **2** Lëë Mariy re nak kwnaa nii kwtiib niy Jesús con aceit nii xlyaa nex aan beeñ jkwiitsy mew con kits kik me. **3** Chop pël kwnaa go pxaal tiits lo Jesús chëb:

—Lëë xamiigwoo xsyaknë.

4 Tsiñee lëëw biñ Jesús, lëë xaa chëb:

—Kujty kyalkits ko xaa, sink lëë kyalkits ko jkiiñ parñee kluuy Dios xkyalwnabey ni parñee kak nyoo xkyalwnabey Xiñ Dios.

5 Xkéstyoo Jesús Mariy, ni Marty ni Lázaro, **6** per tsiñee lëë xaa biñ nii lëë Lázaro xsyaknë, lëë xaa kwlës schop kpidz laañee kwey tiits lo xaa. **7** Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xpëédscuel xaa:

—Kol tsoo Judea stub.

8 Tsigo lëë xpëédscuel xaa chëb:

—Maestre, kal pa tse go kesy kokladzy meñ Israel nii no nëz

tañ go nyuty lii lo kyo, ¿aan chakladzyoo tsil siko stub?

9 Per lëë Jesús chëb:

—¿Pe nlidy nayak nii tsiipchop wor nak tu kpidz? Por ngo xlyasty niy xaa nii xkyënsë yutsye, porñee xsaani bini nii xsaani lo kislyu re lo xaa. **10** Per lëë xaa nii xkyënsë kyool xlyadzy niy xaa porñee kindy bini.

11 Lëë xamigw no Lázaro kuutkesy, per lëen kakuuñ kna xaa.

12 Lëë xpëédscuel xaa chëb:

—Deelñee kuutkesy xaa, klyëëdy lëë xaa kyak.

13 Per byeñdy xpëédscuel Jesús nii lëë Lázaro kuty. Nladzy xaa te nli nii kuutkesy Lázaro sinak nii chakesy meñ. **14** Por ngo lëë Jesús chëb:

—Lëë Lázaro kuty. **15** Xlen nii sodyaa siko wor go, por lal tu bueno par lëë do parñee kniladzy to xtitsaa. Per kol tso ton no xaa.

16 Tsigo lëë Max nii kwloolë xaa Kwach chëb lo xcombañer:

—Kol tsoo wi no parñee kety no ksa no xaa.

Lëë Jesús xchoobladzy styoo psyañ Lázaro

17 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ, taple kpidz kok nii pkyeetsy Lázaro.

18 Tsonak mily metre xsyë meñ par tsi meñ Betania tsiñee xchoo meñ Jerusalén. **19** Por ngo ndaly meñ Jerusalén kutedy lo Marty ni lo Mariy par kchoobladzy meñ styoo me por xkyalkuty psyañ me.

20 Tsiñee lëë Marty biñ nii lëë Jesús no nëz ktsiñ, lëë me kuktsiil nëz xaa, per lëë Mariy byaan chu yu.

21 Lëë Marty chëb lo Jesús:

—Deelñee nsyool nu, nyejty psyañaa. ²²Per nanaa nii sneetsy Dios kchë nii kñaboo.

²³Lëë Jesús chëb:

—Lëë psyañoo kpañ stub.

²⁴Tsigo lëë Marty chëb:

—Nanaa nii lëë me kpañ ksa me meñ nii kutyle tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy.

²⁵Lëë Jesús chëb:

—Naa chuuñ kpañ meñ ni naa xnee kyalmbañ. Nikxe kety meñ nii xniladzy xtitsaa, lëë me kpañ. ²⁶Kejty meñ nii bii mbañ deelñee kniladzy meñ xtitsaa. ¿Pe xniladzyoo tiits re dyon?

²⁷Lëë me chëb:

—Xniladzyaa nii lii nak Crist, meñ nii nak Xiñ Dios, ni xniladzyaa nii lii nak meñ nii no kiid lo kislyu.

Lëë Jesús choon chu xpaa Lázaro

²⁸Loxsye chëb Marty ngo, lëë me kutsyetsy pél me Mariy, aan tsilaan chëb me lo Mariy:

—Lëë maestre kwlañche aan lëë me xkwetsy lii.

²⁹Siikñee biñ Mariy ngo, lëë me kuso aan lëë me si laañee so Jesús.

³⁰Kwsëebty kaa Jesús leñ kyedzy, sink lëë xaa kwles laañee kuktsiil nëz Marty xaa. ³¹Tsiñee kon meñ Israel nii nche kchoobladzy styoo Mariy nii lëë Mariy pchoo wxooñ, lëë meñ go sinal xitsy me nladzy meñ go te chu paa sikoon me.

³²Tsiñee lëë Mariy ptsiñ laañee so Jesús, lëë me psoxib lo Jesús, chëb me:

—Deelñee nsyool nu, nyejty psyañaa.

³³Mban ptee styoo Jesús kon xaa choon Mariy ni choon meñ nii ksa

me ptsiñ. ³⁴Lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pa pkeetsy to xaa?

Lëë meñ go chëb:

—Të gaanoo kuyoo paw.

³⁵Aan lëë Jesús biiñ. ³⁶Por ngo no meñ chëb lo xcombañer:

—Kol kuy gaanoo xaatke xkëstyoo xaa xaa.

³⁷No gaa meñ chëb:

—Lëë xaa gue psaabini lo meñ nii xñady lo. ¿Pe nody tu mod nii ndeelaa xaa Lázaro lo kyalkutwy?

Lëë Lázaro xpañ

³⁸Lëë Jesús pteenë stub, aan lëë xaa big chu paa. Tu kyo pxoob chu paa nii pkyeetsy Lázaro. ³⁹Lëë Jesús chëb:

—Kol ktichee kyo gue.

Per lëë psyañ Lázaro nii lë Marty chëb:

—Neñdy tse xlyaa nigw me, por natse chak tap kpidz nii kuty me.

⁴⁰Per lëë Jesús chëb:

—¿Pe lëdy nayak lëén niy lool nii deelñee xniladzyoo xtitsaa, lëél kan xkyalwnabey Dios?

⁴¹Tsiñee lëë meñ ptichee kyo nii ntse chu paa, lëë Jesús blép lo leñ kpaa chëb:

—Tat Tios, xnetsyaa skizh lool porñee chonoo xtitsaa. ⁴²Nanaa nii tugak chonoo xtitsaa, per lëén xñe sinrii parñee kniladzy kchë meñ re nii lii pxaal naa.

⁴³Loxsye ngo lëë xaa kwchuptsyë, chëb xaa:

—¡Lázaro, pchoo ske!

⁴⁴Lëë xaa nii kuty ko pchoo, nxituusy ña xaa ni niy xaa con ladx ni ntse lo xaa con stublé ladx. Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol kxaak xaa, aan kol klaa kyey xaa.

Lëë meñ nii xñabey xyub mod kuty Jesús

(Mt. 26:1-5 ; Mr. 14:1-2 ; Lc. 22:1-2)

45 Ndaly meñ Israel nii kutedy lo Mariy bniladzy xtiits Jesús porñee kon meñ nii beeñtsyey xaa. **46** Per no meñ kukutiits kchë nii beeñtsyey Jesús lo xaa fariseo. **47** Tsigo lëë xaa fariseo ni xaa nii xñabey lo pxosy beeñ tu junt. Lëë xaa chëb:

—¿Xa kuuñ no? Ndaly kchë kyalntson nii chuuñtsyey xaa.

48 Deelñee ksaan no, kchësy meñ kniladzy xtiits xaa, aan lëë xtisy Roma kiid kla kyalwnabey lo no aan lëë xaa knitylo xkyedzy no.

49 Per lëë tu xaa nii lë Caifás nii mastre non lo pxosy iz ko chëb:

—Ni tu pe nandy to, **50** ni xyeñdy to nii buen kety tugak xaa por xkyedzy no, lëjty nii nitylo kyedzy.

51 Per chëbty Caifás ngo porñee kwilaño styoo xaa, sink lëëw chëb xaa porñee lëë Dios psyaab leñ kik xaa nii lëë Jesús kety por meñ Israel. Lëë Dios psyaab tiits ko styoo xaa porñee lëë xaa nak xaa nii mastre non lo pxosy iz ko.

52 Lëjty nonsy por meñ Israel kuty Jesús, sink wi por kchë xiñ Dios nii nche tyub lo kislyu kuty xaa. **53** Destye tse go lëë meñ Israel nii xñabey byaan tiits nii lëë xaa kuty Jesús.

54 Por ngo nii pchoo neñlody re Jesús, sink lëë xaa kwey tu kyedzy nii lë Efraín nii nche kexka tu tañ pidzy. Aan lëë xaa kwlës siko ksa xpëedscuel xaa.

55 Lëë xilni gaa meñ Israel nii lë paskw sëed yob, aan ndaly meñ no nëz si Jerusalén parñee kak nyë meñ sinak xñabey xley Moisés.

56 Kwëkyub meñ Jesús leñ lidzy Dios, xñeesy meñ lo xcombañer:

—¿Pe në do dyon? ¿Pe siid xaa lni ote kijjty xaa yak?

57 Lëë xaa fariseo gaa ni xaa nii xñabey lo pxosy chëb nii deelñee no cho nan pa no Jesús, këb xaaw parñee kchilo jkaa Jesús.

Lëë Mariy xkyéeb aceit niy Jesús

(Mt. 26:6-13 ; Mr. 14:3-9)

12 Xoop kpidz chak falt kak paskw, lëë Jesús kwey Betania. Siko no xaa nii beeñ kpañ xaa nii lë Lázaro. **2** Tsi lëë Jesús ptsiñ, lëë meñ beeñlo tu xtsee par Jesús. Lëë Marty kwtëe niskwaan. Wi Lázaro kwsob lo mezh chaw.

3 Lëë Mariy kuxi siik grol litre aceit nardo nii xlyaa nex. Aan nikxe nii nyazh nono, lëëw kwtëe me niy Jesús. Loxsye ngo lëëw pkwiitsy me con kits kik me. Tyub leñ yu kwlaa aceit ko. **4** Tsigo lëë Judas Iscarioite nii pko Jesús ña meñ xñabey chëb:

5 —¿Penak nii kwtody aceit nii xlyaa nex re tson kyoow denario par kak meñ prob yudar?

6 Per chëbty Judas ngo porñee xkëstyoo xaa meñ prob, sink lëëw chëb xaa porñee ngbaan xaa, aan como lëë xaa kënoy bols tumi, xkwani xaa tumi nii no leeñgo. **7** Lëë Jesús chëb:

—Psaan me, por pena ngotsey mew par tse nii jkyeetsyaa. **8** Tugak kan do meñ prob, per lëë naa, lëdy tugak son lo do.

**Lëë meñ xñabey chakladzy
kuty Lázaro**

⁹Ndaly meñ Israel kwey Betania tsiñee biñ meñ nii lëë Jesús ptsiñ siko. Kweydy meñ par kan meñ nonsy Jesús, sink lëë meñ kwey par kan meñ Lázaro nii beeñ kpañ Jesús. ¹⁰Per lëë xaa nii xñabey lo pxosy byaan tiits nii wi Lázaro kuty xaa, ¹¹porñee por Lázaro ndaly meñ Israel bniladzy xtiits Jesús.

Lëë Jesús xsyéeb Jerusalén

(Mt. 21:1-11 ; Mr. 11:1-11 ; Lc. 19:28-40)

¹²Tsi lëë lyu byaani ndaly meñ nii sitedy paskw Jerusalén biñ nii lëë Jesús ktsiñ. ¹³Lëë meñ pchug siñ par tsiktsiilnëz meñ xaa. Kchësy meñ xñee:

—iSkizh Dios! iXaatke buen xaa nii pxaal xaa, xaa nii kak xrey meñ Israel!

¹⁴Lady tu burr kwsob Jesús, por singo kë leñ kitsy nii kë xtiits Dios:

¹⁵Kchësy to sinak to meñ Sión ktsyebyt to.

Kol kuy gaanoo lëë xrey do sëed sobsyx xaa lady tu burr wiñ.

¹⁶Klo byeñdy xpéedscuel Jesús nii beeñtsyey Jesús, per tsí lëë Jesús lox byép kpaa, lëë xpéedscuel xaa psaladzy nii kël nii sinrii ktsyool xaa aan nli gaa singo ptsyool xaa.

¹⁷Kchësy meñ nii kon xa kwlii Jesús Lázaro leñ paa ni xa beeñ kpañ xaa xaa bitiitso. ¹⁸Kuktsiil nëz meñ Jesús porñee biñ meñ nii lëë xaa beeñtsyey kyalntson go. ¹⁹Per lëë xaa fariseo bislo xñee lo xcombañer: —¿Pe chan dow na? Ni tu pe chilody kuuñtsyey no. Kchësy meñ no xlad xaa.

Lëë meñ sit xyub Jesús

²⁰Lady kchësy meñ nii kukiily lay lo Dios paskw no bla xaa sit. ²¹Lëë xaa sit ko big lo tu xaa Betsaida nii lë Felip aan lëë xaa chëb:

—Xey, chakladzy noo tyon noo Jesús.

²²Lëë Felip kukëbo lo Ndresy, aan chop xaa kukëbo lo Jesús. ²³Lëë Jesús nii nak mguiy nii pxaal Dios chëb:

—Lëë wor kutsiñ nii lëë Dios klisklaa naa. ²⁴Nli xñen nii deelñee kñaady xobxtily lo lyu, ktyaldyo, per deelñee kñaaw, lëëw ktyaly. ²⁵Kchësy meñ nii xkëstyoo xkyalmbañ lo kislyu re kety, per kejty meñ nii xkëstyoody xkyalmbañ, sink lëë meñ go jkaa kyalmabañ nii xnytloyd. ²⁶Kchësy xaa nii chakladzy kuñ xtsiñaa no nii kiidnal xaa naa parñee laañee tson siko tso xaa. Xle Tat Tios lo meñ nii chuñ xtsiñaa.

Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety

²⁷'Mban xteedy styoon nina, per çpe sëpaa lo Tat Tios nayak nii kteelaa xaa naa lo kyalnë re con par ngo syelyaa? ²⁸Tat Tios, bluuy xkyalwnabeyoo.

Tsigo lëë meñ biñ tsiy tu xaa nii pchoo kpaa chëb:

—Lëëw bluylaa, per lëëw kluyaa stub.

²⁹Kchësy meñ biñ tsiy xaa go aan no meñ kwnee:

—Tu nkwsyo.

No gaa meñ kwnee:

—Lëdyo, tu angly kwnee lo xaa.

³⁰Lëë Jesús chëb:

—Lëdy por naa biñ do tsiy xaa go, sink por lëë dow. ³¹Lëë wor kutsiñ

nii lëë kyalxtisy kak lo kislyu re, ni lëë wor kutsiñ nii lëë Dios ksonëz xaa nii xñabey lo kislyu re. ³²Tsiñee lëën kyë lo crusy, lëën kuñ nii kchësy meñ kpig lon.

³³Singo mod lëë xaa chëb xa kety xaa. ³⁴Tsigo lëë meñ chëb:

—Lo xleey noo xñee nii tsiñee lëë Crist kiid kpidy xaa. ¿Penak tsigo xñeel no nii kety mguiy nii pxaal Dios? Cho nak kaa mguiy nii pxaal Dios.

³⁵Lëë Jesús chëb:

—Xtsedre kan do bini. Kol kyënsë lëë ka lëë bini bii no parñee jkaady to nguey, por nandy kchë meñ nii xkyënsë lo nguey pa si. ³⁶Lëë ka bii chan do bini, kol jkaaxuento parñee tugak tsow lo do.

Loxsye chëb Jesús ngo lëë xaa bi aan lëë xaa kwyolan lo meñ go.

Xnilasty meñ Israel xtiits Jesús

³⁷Nikxe nii kon meñ kchë kyalntson nii beeñtsyey Jesús, bnilasty meñ xtiits xaa, ³⁸sink lëë meñ beeñ cumplir nii pkëé profet Isaías tsiñee chëb xaa:

Tat Tios, ¿cho bniladzy xtiitsoo na dyon?

¿Cho lo bluyu gaal xkyalwnabeyoo? ³⁹Pchilody niladzy meñ xtiits Dios, porñee lë gak profet Isaías pkëé sinrii:

⁴⁰Lëë Dios ptse lo meñ ni lëë xaa beeñ jkyedzy styoo meñ, parñee kandy meñ ni kyeñdy meñ.

Kchë nríi ptsyoool meñ parñee ktikchedy meñ styoo lon, tsin ktsilyaa xtol meñ.

⁴¹Kchë nríi kwnee Isaías porñee kon xaa xkyalwnabey Jesús aan lëë xaa bitiits xa nak kyalwnabey go.

⁴²Nikxe nii singo chëb Isaías, ndaly meñ Israel nii xñabey bniladzy xtiits Jesús, per kwneedy xaaaw porñee ptsyeb xaa ngwii xaa fariseo xaa ktoo. ⁴³Singo beeñtsyey xaa go porñee xyore xkyalnsaak meñ lo kislyu re styoo xaa que xkyalnsaak Dios.

⁴⁴Lëë Jesús chëb:

—Kchësy meñ nii xniladzy xtitsaa lëdy nonsy xtitsaa xniladzy meñ go, sink wi xtiits xaa nii pxaal naa.

⁴⁵Ni wi gaa lo xaa nii pxaal naa xuy meñ nii xuy lon. ⁴⁶Naa nak bini nii biid lo kislyu parñee kyënsëdy kchë meñ nii kniladzy xtitsaa lo nguey.

⁴⁷Deel no meñ nii chon xtitsaa aan xsaldyo, lëdre naa jkëékiy meñ go, por xsyeldyaa par jkëékiyaa meñ, sink lëën syely par kteelaan meñ lo tol. ⁴⁸Kchësy meñ nii xtilyni naa ni xsaldy xtitsaa nol cho jkëékiy meñ go. Kchësy tiits nii kwnën jkëékiy meñ nii xsaldy naa tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy. ⁴⁹Porque xñedyaa nii xlyañ styoon, sink lëë Tat Tios nii pxaal naa xñee kchë nii kluyaa ni kñen lo meñ. ⁵⁰Ni nanaa nii kchë nii xñee Tat Tios xnee kyalmbañ nii xnytlyody. Por ngo, kchë nii xñee Tat Tios xñen lo meñ.

Lëë Jesús xkiib niy xpëédscuel

13 Tse nii kxe kak paskw, nanle Jesús nii lëë wor kutsiñ nii lëë xaa kpi lo kislyu re par kyey xaa lo Tat Tios. Tugak pkëstyoo xaa kchë meñ nii bniladzy xtiits xaa axte tse nii lëë xtse xaa psa.

²Lëë Jesús ncheyaw xtsee ksa xpëédscuel tsiñee lëë xaatox kwloo kik xiñ Simoñ Iscariote nii lë

Judas nii lëë xaa kak niladzy Jesús.
3 Nan Jesús nii lëë Tat Tios ptee kyalwnabey lo xaa ni nan Jesús nii lo Dios pchoo Jesús ni lo Dios kaa kyey xaa. **4** Per mer worñee noyak xtsee lëë Jesús kuso, lëë xaa kwlii xmankw xaa ni lëë xaa pxituu tu tway xpans xaa. **5** Loxsye ngo lëë xaa kwtëë nis leñ tu tiñ aan lëë xaa bislo xkiib xaa niy xpëëdscuel xaa ni lëëw pkwiitsy xaa con tway nii nxituu xpans xaa.

6 Tsínee kol nii lëë xaa kiib niy Simoñ Pedre, lëë Simoñ Pedre chëb:

—¿Penak nii lii kiib niyaa?

7 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Xyeeñdyoo penak nii chuuñtsyeyaa nrii nina, per tsínee tedsyo, lëëw kyeeñoo.

8 Per lëë Pedre chëb:

—Nikxe pere kladyaa kiiboo niyaa.

Lëë Jesús chëb:

—Deelñee kiibtyaa niyoo chilody tsol xladaa.

9 Tsigo lëë Simoñ Pedre chëb:

—Deelñee singo busy nako, kiibtyoo nonsy niyaa, sink wi ñan ni kikaa kwtiib.

10 Per lëë Jesús chëb:

—Nonstyee niy xaa nii kal lox kosy precisy tsadx, por nder lady xaa nyë. Nyë do nii lëë do, nikxe nii lëdy kchësy to nyë.

11 Chëb xaa nii lëdy kchë xpëëdscuel xaa nyë, porñee nanle xaa cho kak niladzy xaa.

12 Loxsye kwtiib Jesús niy xpëëdscuel, lëë xaa kokw xmankw xaa stub, aan lëë xaa psob lo mezħ aan lëë xaa chëb:

—¿Pe byeñ do kchë nii beeñtsyeyaa? **13** Maestre ni xey xñee do lon. Tiitsli xñee do, porque

nli maestraa ni nli xey nakaa.

14 Per deel maestraa ni xeyaa aan kwtiibaa niy do, singo gak lëë do no nii kiib to niy xcombañer do. **15** Lëën bluy nrii lo do parñee wi do kuuñtsyey nii beeñtsyeyaa.

16 Nli xñen nii mastre non tu xaa nii xchee que xaa nii xkyë tsiiñ, ni mastre non xaa nii xñabey que xaa nii chi mandad. **17** Deelñee kyeñ do kchë cos re ni kuuñtsyey dow, mbëë kpañ do.

18 Lëdy kchë lo do xñen. Nanaa cho kwlen. Per no nii kak cumplir xtiits Dios nii xñee sinrii: “Lëë xaa nii chaw xkuñaa ktilyni naa.”

19 Lëën xñe kazh nrii lo do parñee tsínee lëëw kak, kniladzy to nii naa nak Crist. **20** Nli xñen nii kchësy meñ nii xleni xaa nii xalaa xluuy xtitasa, xleni naa. Aan kchësy meñ nii xleni naa, xleni xaa nii pxaal naa.

Lëë Jesús xñee nii lëë Judas jko xaa ña xaa xñabey

(Mt. 26:20-25 ; Mr. 14:17-21 ; Lc. 22:21-23)

21 Loxsye chëb Jesús ngo, mban ptee styoo xaa, aan lëë xaa chëb:

—Nli xñen nii misme tu do jko naa ña xaa xñabey.

22 Tsigo lëë xpëëdscuel Jesús xuy lsasy lo xcombañer, porñee nandy xaa cho xñee Jesús. **23** Lëë tu mëëdscuel nii mastre xkëstyyoo Jesús sobyaw xtsee kwi Jesús,

24 aan lëë Simoñ Pedre kwloo señ lo xaa parñee kñabiits xaa cho pseety Jesús. **25** Tsigo lëë xaa big kexre kwi Jesús aan lëë xaa kwnabiits, chëb xaa:

—Xey, kwnë dyon chow.

26 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëën jkadz tublë kyaxtily, aan lo xaa nii kteno, xaa gow.

Lëë xaa pkadz tublë kyaxtily aan lëew pteedy xaa lo xiñ Simoñ Iscariotenii lë Judas.²⁷ Aan tsi lëë Judas lox taw kyaxtily go, lëë xaatox kwsëeb leñ styoo xaa. Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nii no kikoo kuuñtsyeyoo, beeñtsyey gaaw klyëëdyoo.

²⁸Per ni tu xaa nii nche sob lo mezhyeñdy penak chëb Jesús singo. ²⁹Aan como lëë Judas nak cuent tumi, no xaa nladzy tsaaplaa chëb Jesús nii no nii tsisi Judas tu cos nii jkiñ paskw, o no gaa nii kteedy Judas pe tu cos lo meñ prob. ³⁰Loxsye taw Judas kyaxtily go, lëë Judas pchoo. Lëë lyu gaa pkyeyle.

Lëë Jesús xñabey tu cos ngub

³¹Loxsye pchoo Judas, lëë Jesús chëb:

—Na si lëë do kan xkyalwnabey mguiy nii pxaal Dios, aan por mguiy go lëë do kan xkyalwnabey Dios. ³²Aan deelñee xluuy mguiy nii pxaal Dios xa nak xkyalwnabey Dios, klyëëdy lëë Dios kluuy nii wi mguiy go xñabey. ³³Xiñ, xtsedre son lo do. Nikxe kyub to naa, per nii chëpaa gaa lo meñ Israel nii xñabey, xñen lo do: Chilody së do laañee kan. ³⁴Lëën xñabey nii kuuñtsyey do tu cos ngub nii kniyaa: Kol jkëstyoo xcombañer do. Sinak nii xkëstyoon lëë do, no nii jkëstyoo do xcombañer do. ³⁵Deelñee jkëstyoo do xcombañer do, kchësy meñ kyeñ nii xpëedscuelaa nak to.

Lëë Jesús xñee nii lëë Pedre këb nii xyuumbeydy Pedre xaa

(Mt. 26:31-35 ; Mr. 14:27-31 ; Lc. 22:31-34)

³⁶Lëë Simoñ Pedre kwnabtiits lo Jesús chëb:

—¿Pa tsil?

Lëë Jesús kwëb chëb:

—Chilody sënaloo naa nina, per tseyladzy lëël kiidnal.

³⁷Tsigo lëë Pedre chëb:

—¿Penak nii chilody sënalaa lii nina? Axte xkyalmbañaa schilo ktedyaa por lii.

³⁸Lëë Jesús chëb:

—¿Pe nli nii steedyoo xkyalmbaño por naa? Por antes nii jkwetsy nguidy kol tson vuelta, lëël këb nii xyuumbeydyoo naa.

Lëë Jesús xtsiñni meñ lo Dios

14 'Kteenëdy to. Tugak kol ksaladzy Dios ni kol ksaladzy naa. ²Nroob lugar no lidzy pxosyaa. Deelñee nyody lugar, niyaa lo do. Lëën kakxixkwa laañee tso do. ³Aan loxsye kxixkwaan laañee tso do, lëën kyely kxi lëë do, parñee tso do laañee tson. ⁴Nanle to næz nii xlyañ laañee tson.

⁵Tsigo lëë Max chëb:

—Ndondy noo pa tsil. ¿Xa mod kaknan noo næz?

⁶Tsigo lëë Jesús chëb:

—Naa xtsiñni meñ lo Dios ni naa xñe tiitsli ni naa xtedy kyalmbañ nii xntitylody lo meñ. Chilody ktsiñ meñ lo Tat Tios deelñee kanidya meñ. ⁷Deelñee nyuumbey do naa, nyuumbey do pxosyaa. Per destye nina lëë xaa kyuumbey do, por tugak kwso xaa lo do ni tugak kon do xaa.

⁸Tsigo lëë Felip chëb:

—Blaa tyon noo Tat Tios tsiiñ kniladzy styoo noo.

⁹Tsigo lëë Jesús chëb lo Felip:

—¿Blaktre tiemp kok nii non lady to, aan xyuumbeydyoo naa? Kchë

meñ nii chan naa chan Tat Tios. ¿Penak nii chakladzyoo klaan kan do Tat Tios? ¹⁰ ¿Pe xnilastyoo nayak nii non leñ styoo Dios ni no Dios leñ styoon? Kchë nii xñen lo do xñedyno porñee xlyañsyew styoon. Lëë Tat Tios nii no leñ styoon chuuñtsyey nii chakladzy. ¹¹ Kol kniladzy nii non leñ styoo Tat Tios ni kol kniladzy nii no Tat Tios leñ styoon. Deelñee gaa xnilasty to nii xñen, kol kniladzy kchë nii chan do chuuñtsyeyaa. ¹² Nli xñen nii schilo kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtitsaa kchë nii chuuñtsyeyaa ni ndalyre gaa nii kchilo kuuñtsyey meñ go, por lëën kya lo Tat Tios. ¹³ Aan kchësy nii kñab to lo Tat Tios porñee xniladzy to xtitsaa, lëëw kuuñtsyeyaa parñee kluyaa xkyalwnabey Tat Tios. ¹⁴ Kchë cos nii kñab to porñee xniladzy to xtitsaa, lëëw kuuñtsyeyaa.

**Lëë Jesús xñee nii lëë xaa
kxaal Kyalbini Ntson**

¹⁵ Deelñee xkëstyoo do naa, suuñtsyey do nii xñabeyaa. ¹⁶ Lëën kñab nii kxaal Tat Tios stu xaa nii tugak kuñ lëë do yudar. ¹⁷ Lëë xaa nii kiid nak Kyalbini Ntson nii xñee cho nak Dios aan chilody sëëb xaa leñ styoo meñ nii xnilasty xtitsaa, porñee xyuumbeydy meñ xaa ni chandy meñ xaa. Per lëë lëë do xyuumbey do xaa, porñee lëë xaa no leñ styoo do aan iip kchoody xaa leñ styoo do. ¹⁸ Ksandyaa to nonsy to, lëën kpikche par kaknin lëë do. ¹⁹ Xtsedre kan meñaa, per lëë do san do naa aan lëë do kpañ porñee mbañaa. ²⁰ Tsi lëë tse go tsitsib lëë do kyeñ nii nli non leñ styoo Tat

Tios, ni nli no do leñ styoon, ni nli non leñ styoo do. ²¹ Kchë meñ nii chuuñtsyey nii xñabeyaa, nyoo nii xkëstyoo meñ go naa. Aan lëë pxosyaa jkëstyoo meñ nii xkëstyoo naa, nikle gaa naa lëën jkëstyoo meñ go ni lëën kluylo lo meñ go.

²² Tsigo lëë stu xaa nii lë si lë Judas chëb:

—¿Penak nii xaktyee loosy noo kluuylool? ¿Penak nii kluuyloodyoo cholsye lo meñ nii nche lo kislyu?

²³ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kchë xaa nii xkëstyoo naa xsal xtitsaa, aan lëë Tat Tios jkëstyoo kchë xaa go, ni lëën kyely chopaa Tat Tios par tsyo noo leñ styoo xaa go. ²⁴ Kchë xaa nii xkëstyoo naa xsaldy xaa xtitsaa. Kchë nii xñen lo do lëdy xtitsno, xtiits Tat Tios nii pxaal naaw.

²⁵ Kchë nrii niyaa tyub nii kwyon lady to. ²⁶ Per lëë Kyalbini Ntson nii kxaal Tat Tios xcuentaa kluuy kchë kchësy cos lo do ni kuñ lëë do yudar parñee ksaladzy to kchë nii bluylaa lo do.

²⁷ Lëën kya, per lëën ksan xkyalnsaakaa lo do. Lëën knetsy xkyalnsaakaa, per knestyno sinak xneetsy chol meñ nii nche lo kislyu rew. Kteenëdy to ni ktsyebty to, ²⁸ por nanle to nii lëën kya, ni nanle to nii lëën kpikche kyely kanaa lëë do. Deelñee nli nguëstyoo do naa, nle do nyon do nii lëën kya lo Tat Tios, por mastre non Tat Tios que naa. ²⁹ Lëën xñe kazh nrii lo do parñee tsiñee lëëw kak, kniladzy to kchë nii niyaa lo do.

³⁰ Nroobdre kñen lo do, por lëë xaa nii xñabey lo kislyu re sëëd. Nikxe nii xñabeydy xaa naa,

³¹per singo no nii kako parñee kaknan meñ nii nche lo kislyu nii xkëstyoon Tat Tios ni chuuñtsyeyaa nii xñabey xaa. Kol tsiso tsiin kpii no nu.

Sinak tu yag uv nak Jesús

15 'Naa nak sinak tu yag uv aan ni stu yag chakty si chakaa. Lëë pxosyaa nak sinak xaa nii chantsi yag uv. ²Deelñee no tu xikwaa nii xkyëdy nex, lëëw xchug xaa. Per chantsi xaa kchë xikwaa nii xkyë nex ni chuuñ nyë xaaw parñee kyëre nex low. ³Nyë do nii lëë do, porñee bniladzy to kchë nii bluyaa lo do. ⁴Kol kyënaady chexaa sinak kënaadyaa chex to. Por chilody kyë nex lo tu xikw yag deelñee kënaajtyoo chex tronk. Singo gak lëë do, ni tu pe chilody kuuñtsyey do deelñee kyënaajty to chexaa.

⁵'Naa nak sinak tu yag uv. Lëë do nak sinak xikwo. Deelñee kyënaady meñ chexaa ni kyënaadyaa chex meñ, ndaly nii kchilo kuuñtsyey meñ, por ni tu pe chilody kuuñtsyey meñ deelñee kuñdyaa meñ yudar. ⁶Kchë meñ nii xkyënaajty chexaa ksyëeb aan lëë meñ go kpidzy sinak xpidzy kchë xikw yag nii xtop meñ par tsek ki.

⁷'Deelñee tugak kyënaady to chexaa ni ksaandy to xtitsaa, schilo kñab to kchë nii kakladzy to aan lëëw knetsyaa. ⁸Chuuñ ksak to Tat Tios tsiñee chuuñtsyey do xtsiñaa. Aan kchë nii chuuñtsyey do xluuy nii nli xpëedscuelaa nak to. ⁹Xkëstyoon lëë do sinak nii xkëstyoo Tat Tios naa. Singo gak lëë do kchoxsody to tsiin tugak

jkëstyoon lëë do. ¹⁰Deelñee ksoob to xtitsaa, tugak jkëstyoon lëë do, sinak nii xsobaa xtiits Tat Tios ni tugak kaa xkëstyoo xaa naa.

¹¹'Lëën niy kchë nrii lo do parñee kle do sinak nii xlen ni parñee tugak kle do. ¹²Lëën xñabey nii jkëstyoo do xcombañer do sinak nii xkëstyoon lëë do. ¹³Tsiñee chety tu xaa par kteelaa xaa xcombañer xaa nyoo nii tir xkëstyoo xaa xaa. ¹⁴Xamigwaa nak to deelñee chuuñtsyey do nii xñabeyaa. ¹⁵Xñedraa lo do mos, por nandy mos pe cos chuuñtsyey xaa nii xñabey mos. Xamigwaa nak to. Ngo nii lëën bluy kchë nii në pxosyaa lon lo do. ¹⁶Kwledy to naa, sink naa kwle lëë do parñee tugak kuuñtsyey do nii xñabey Tat Tios. Aan kchë nii kñab to porñee xniladzy to xtitsaa kneetsy Tat Tios. ¹⁷Nrii nak nii xñabeyaa: Kol jkëstyoo xcombañer do.

Lëë meñ lo kislyu re xlëë lo Jesús

¹⁸'Deelñee xlëë meñ nii nche lo kislyu re chan lëë do, kol kaknan nii klo lon blëë meñ. ¹⁹Deelñee nyak to sinak meñ nii nche lo kislyu re, nguëstyoo meñ lëë do. Per lëën kwle lëë do lady meñ nii nche lo kislyu re, aan por ngo xlëë meñ lo do, porñee naktre to sinak meñ nii nche lo kislyu. ²⁰Tugak kol ksaladzy nii mastre non xaa nii xchee que xaa nii xkyë tsiiñ. Deelñee kwënlaag meñaa, wi do kyënlaag meñ. Ni deelñee psal meñ nii kwnen, salak meñ nii kñee do. ²¹Lëë meñ kyënlaag lëë do, porñee xsoob to xtitsaa ni porñee xyumbeydy meñ xaa nii pxaal naa.

²²Nyody xtol meñ deelñee nyely kluuydyaa xtitsaa lo meñ. Per na chilody këb meñ nii nandy pe beeñ. ²³Wi lo pxosyaa xlëe meñ nii xlëe lon. ²⁴Nyody xtol meñ deelñee nyandy meñ kchë kyalntson nii beeñtsyeyaa. Ni tu cho karty kuuñtsyey clasy kyalntson re. Per nikxe kon meñ kchë kyalntson go, lëe meñ xlëe lon ni xlëe meñ lo pxosyaa. ²⁵Per no nii kak cumplir tiits nii kë lo xley xaa nii xñee sinrii: “Pe beñdyaa aan blëe meñ lon.”

²⁶Per tsiñee lëe xaa nii chuñ yudar kiid, lëe xaa kñee xcuentaa. Lëe xaa nak Kyalbini Ntson nii kxaal Tat Tios aan nonsyke tiitsli kñee xaa. ²⁷Ni wi do kñee xcuentaa, por tugak kwënal do naa destye nii bislon xluyaa xtiits Dios.

16 ‘Lëen chutiits kazh kchë cos re lo do parñee ksaandy to xtitsaa. ²Lëe meñ kwii lëe do ktoo ni sitsiñ tse nii këb meñ tu favor chuñ meñ lo Dios tsiñee chuty meñ do. ³Kchë nríi kuuñtsyey meñ porñee karty kyuumbey meñ naa ni karty kyuumbey meñ Tat Tios. ⁴Lëen xñe kazh nríi lo do parñee ksaladzy to nii lëew niylaa tsiñee lëe tse go tsitsib.

Nii chuuñtsyey Kyalbini Ntson

‘Niydyaa nríi lo do worñee kal bniladzy to xtitsaa, por naa tugak kokni lëe do. ⁵Per lëe na nii lëen kya lo xaa nii pxaal naa, ni tu do xñabtiisty dyon pa kan. ⁶Lëel mban chak to porñee niyaa kchë cos re lo do. ⁷Nli xñen nii buen kyan. Por deelñee kyadyaa, kijty xaa nii chuñ yudar. Per deelñee kyan, naa

qxal xaa go lo do. ⁸Tsiñee lëe xaa kiid, lëe xaa kluuy lo meñ nii no xtol meñ, ni lëe xaa kluuy nii no tu nëz tubli, ni lëe xaa kluuy nii no xkyalxtisy Dios. ⁹Lëe xaa kluuy nii no xtol meñ, porñee xnilasty meñ xtitsaa. ¹⁰Ni lëe xaa kluuy nëz tubli, por lëen kya lo Tat Tios, aan kantre to naa. ¹¹Ni lëe xaa kluuy nii chuñ Dios kyalxtisy. Por ngo lëe xaatox nii xñabey lo kislyu re pkaal.

¹²‘Ndalyre nii no kniyaa lo do, per chilody kyeñ dow nina. ¹³Per tsiñee lëe xaa nii nak Kyalbini Ntson kiid, lëe xaa kluuy nonsyke tiitsli lo do, por kñeedy xaa nii klyañ styoo xaa, sink lëe xaa kñee kchë nii kon xaa, ni lëe xaa kluuy cos nii nare kak. ¹⁴Lëe xaa kuuñ ksak naa, por lëe xaa kiidni xtitsaa lo do. ¹⁵Kchë nii chap Tat Tios nak xcheñaa. Por ngo nii niyaa nii lëe Kyalbini Ntson kiidni xtitsaa lo do.

Lëe kyalnë kyak kyalwle

¹⁶‘Xtsedre kan do naa, per kak xtsedyak lëe do kan naa stub.

¹⁷Tsigo lëe bla xpëédscuel xaa bislo xñabtiits lsa lo xcombañer xñee:

—¿Penak nii xñee xaa nii xtsedre tyon no xaa, aan kak xtsedyak lëe xaa tyon no stub? ¿Ni penak nii xñee xaa nii lëe xaa kyey lo Tat Tios? ¹⁸¿Penak nii xñee xaa “xtsedre”? Xyeñdy no xa nak tiits ko.

¹⁹Lëe Jesùs byeñ nii lëe xpëédscuel xaa chakladzy kñabtiits lo xaa. Por ngo lëe xaa chëb:

—Lëen niy lo do nii xtsedre kan do naa, aan kak xtsedyak lëe do kan naa stub. ¿Pe nríi nonabiits lsa do lo xcombañer do? ²⁰Nli xñen nii

lëë do koon ni lëë do kteenë tsinnee lëë kchë meñ nii nche lo kislyu kle. Per nikxe kteenë do, lëë xkyalnë do kyak kyalwle. ²¹Tsinnee lëë tu kwanaa kaly xiñ, mban chak me porñee lëë xwor yoob kol. Per tsi lëë mëëd lox chaly, ni xsalastre me yoob nii kwë me lo kyalwle nii lëë xiñ me kwlañche lo kislyu. ²²Singo gak lëë do xteenë do nina. Per tsi lëën kyely kan lëë do stub, lëë styoo do kyo nguiool, aan ni tu cho chilody kwii kyalwle go leñ styoo do.

²³Tsi lëë tse go tsitsiñ, ni tu pe kñabiistre to lon. Nli xñen nii kchë nii kñab to lo Tat Tios porñee xniladzy to xtitsaa, lëëw kneetsy xaa. ²⁴Axte nina ni tu pe karty kñab to porñee xniladzy to xtitsaa. Kol nab nii chakladzy to, parñee tsi lëëw kneetsy Dios, mastre kle do.

Lëë Jesús xñabey lo kislyu

²⁵Nonsyke con cuent kwnen kchë nrii lo do. Per sitsiñ tse nii ksodraa cuent par kuuñ ksedyaa to, sink néz nii xa nak Tat Tios kñen lo do. ²⁶Tse go yuub to kñab nii kakladzy to lo Tat Tios porñee xniladzy to xtitsaa. Xkiiñdy nii naapee kñe lo Tat Tios. ²⁷Por xkëstyoo Tat Tios lëë do, porñee xkëstyoo do naa, ni porñee bniladzy to nii lëë Tat Tios pxaal naa. ²⁸Lo Tat Tios pchon byelyaa lo kislyu. Per lëë na lëën kpi lo kislyu par kyan lo Tat Tios stub.

²⁹Tsigo lëë xpëëdscuel xaa chëb: —Na si nagon, xyeeñ noo nii xñeel, aan xsodroo cuent par kñee. ³⁰Na si nagon, xtyon noo nii xaa chak nakoo. Xkiiñdy nii cho kñabtiits

lool. Por ngo xniladzy noo nii lëë Dios pxaal lii.

³¹Tsigo lëë Jesús chëb:

—Xniladzy to nina, ³²per sitsiñ wor ni lëëw kutsiñle gaa nina nii lëë do kchoots klyaal, aan lëë do ksaan naa nonsyaa. Per sodyaa nonsyaa, lëë Tat Tios nakni naa. ³³Lëën bitiits kchë nrii lo do parñee pe tsinidy kik to, por naa nakni lëë do. Mban tedy to lo kislyu re, per ktsyebyt to, por naa xñabey lo kislyu.

Lëë Jesús xñab nii kakni Dios xpëëdscuel xaa

17 Loxsyee kwnee Jesús kchë ngo, lëë xaa blëp lo leñ kpaa aan lëë xaa chëb:
—Tat Tios, lëë wor kutsiñ nii lëël klisklaa xiñoo parñee klisklaa xiñoo lii. ²Por lii pteedy tiits nii kñabey xaa kchësy lo meñ nii nche lo kislyu re, ni lii pteedy tiits nii kteedy xaa kyalmbañ nii xnitylody lo kchësy meñ nii pxaaloo lo xaa. ³Kchësy meñ nii kwaal kyalmbañ nii xnitylody xniladzy nii liisy nak Dios ni xniladzy xtiits Jesucrist nii pxaaloo.

⁴Beeñ ksakaa lii lo kislyu re, por lëën byal tsiiñ nii bneetsyoo lon.

⁵Lëë nana, Tat Tios, xñabaa nii klisklaal naa ni ksooboo naa kwil laañee sobaa worñee karty kwe kislyu.

⁶Lo kislyu kwlel kchësy meñ nii pxaaloo lon, aan lëën bluy cho nakoo lo meñ go. Lool ngab kchë meñ go, aan lëël pxaal kchë meñ go lon, aan lëë meñ go psal xtiitsoo. ⁷Lëë na kchë meñ go nan nii kchë nii bneetsyoo lon xcheñoo nako.

8Por lëën bluy tiits nii pxaaloo, aan lëëw psal meñ. Lëë meñ byeñ nii nli lool pchon, ni lëë meñ bniladzy nii lii pxaal naa.

9Xñabaa nii kaknil kchë meñ go. Xñabtyaa nii kaknil chol meñ, sink lëën xñab por kchë meñ nii pxaaloo lon, por lool ngab kchë meñ go. **10**Kchësy nii chaapaa nak xcheñoo, ni kchësy kaa nii chapoo nak xcheñaa, aan lëë kchë meñ nii pxaaloo lon xluuy tu kyalwnabeyaa.

11'Sodraa lo kislyu re, per lëë kchë meñ nii pxaaloo lon bii kyaan, por lëën kyely parñee tson lool. Tat Tios, kon kchë meñ go con kyalwnabey nii bneetsyoo lon, parñee kyak tusy meñ go sinak nii nak tusy no chop no. **12**Worñee kwyon lady meñ nii pxaaloo lon, konaa meñ go con kyalwnabey nii bneetsyoo lon. Ni tu meñ go kujty. Xaktyee meñ nii nolak kety kuty, parñee kak cumplir xtiitsoo.

13Lëë nana lëën kyely laañee soboo. Per lëë ka lëën bii so lo kislyu lëën xñe kchë cos re, parñee kle kchë meñ go sinak nii xlen.

14Lëën bluy xtiitsoo lo meñ nii pxaaloo lon, per lëë meñ nii nche lo kislyu xlëë porñee nodre kik meñ go sinak nii no kik meñ nii nche lo kislyu, nikle gaa naa nody kikaa sinak nii no kik meñ lo kislyu re. **15**Xñabtyaa nii kwiil meñ go lo kislyu, sink lëën xñab nii klaadyoo jkaal xaatox meñ go. **16**Nody kikaa si no kik meñ lo kislyu re. Singo gak kaa kchë meñ nii pxaaloo lon, nodre kik meñ go si no kik meñ lo kislyu re. **17**Beeñlay kchë meñ go con xtiitsoo, por xtiitsoo nak tiitsli.

18Lëën kxal kchë meñ go sinak nii

pxaaloo naa lady meñ nii nche lo kislyu. **19**Aan por kchë meñ go lëën xsob xtiitsoo, parñee wi meñ go ksoob xtiitsoo. Por tiitsli nak xtiitsoo.

20Xñabtyaa nii kaknil nonstye meñ nii xnildazyle, sink lëën xñab por wi meñ nii nare kniladzy xtiitsoo.

21Tat Tios, xñabaa nii kyak tusy kchësy meñ go sinak nii non leñ styool ni nol leñ styoon. No nii kyak tusy kchësy meñ go parñee kniladzy meñ nii nche lo kislyu nii lii pxaal naa.

22Misme kyalwnabey nii bneetsyoo lon ptedyaa lo meñ nii xnildazyle parñee kyak tusy meñ go sinak nii nak no. **23**Naa no leñ styoo meñ nii xnildazyle lii, lëë lii no leñ styoon parñee kyak tusy meñ go, tsiiñ kyeñ meñ nii nche lo kislyu nii lii pxaal naa ni kyeñ meñ nii xkëstyool meñ nii xnildazyle lii sinak nii xkëstyool naa.

24Tat Tios, lii pxaal kchë meñ go lon, aan lëë nana lëën chakladzy nii laañee tson siko tso meñ go, parñee kan meñ go kyalwnabey nii bneetsyoo lon. Lëël bneetsy kyalwnabey go lon porñee xkëstyool naa destye worñee karty kwe kislyu. **25**Xyuumbeydy chol meñ nii nche lo kislyu lii, Tat Tios, per naa xyuumbeyaa lii, ni kchësy kaa meñ nii pxaaloo lon nan nii lii pxaal naa. **26**Lëën bluyle cho nakoo lo meñ nii pxaaloo lon, per lëëw kluyraa, parñee jkëstyoo meñ go xcombañer sinak nii xkëstyool naa, ni parñee tson leñ styoo kchë meñ go.

Lëë meñ xñaasy Jesús

(Mt. 26:47-56 ; Mr. 14:43-50 ; Lc. 22:47-53)

18 Loxsye chëb Jesús kchë ngo, lëë xaa si stublad chu

psë nii lë Cedrón ksa xpëédscuel xaa aan lëë xaa kwsëëb tu lo kwaa.² Wi Judas nii pko Jesús ña xaa xñabey nan pa kë kwaa go porñee ndaly vuelt kuni Jesús xpëédscuel siko.³ Siko ptsiñni Judas tubtsoon soldad ni tubtsoon mayor nii pxaal xaa nii xñabey lo pxosy ni xaa fariseo. Kchë xaa go noy kiib ni noy bini.⁴ Per como nanle Jesús nii singo ktsyool xaa, lëë xaa kwnabiits lo xaa go, chëb xaa:

—¿Cho xyub to?

⁵Lëë xaa go chëb:

—Lëë noo xyuub Jesús Nazaret.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Naa nak Jesús.

Lëë Judas nii kok niladzy kaa xaa no lady kchë xaa go.⁶ Tsiñee lëë Jesús chëb: "Naa nak Jesús", kchësy xaa bikche nde xitsy byab lyu.

⁷Tsigo lëë Jesús chëb stub:

—¿Cho xyub to?

Aan lëë xaa go chëb stub:

—Lëë noo xyuub Jesús Nazaret.

⁸Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëën niyile nii naa nak Jesús Nazaret. Deelfñee naa xyub to, kol klaa xpëédscuelaa.

⁹Kchë nrii kok parñee kak cumplir nii chëb Jesús tsiñee kwnee xaa: "Tat Tios, pe kokty ni tu xaa nii pxaaloo lon."

¹⁰Tsigo lëë Simoñ Pedre kwlii xispad aan lëë xaa pchug tyag tu xaa nii lë Malco. Xmos xaa nii xñabey lo pxosy nak Malco.¹¹ Per lëë Jesús chëb lo Pedre:

—Psoob xispaadoo xlugaro. ¿Pe nladzyoo nayak nii teejtyaa lo kyalnë nii pxaal Tat Tios?

Lëë Jesús so lo xaa nii xñabey lo pxosy

(Mt. 26:57-58 ; Mr. 14:53-54 ; Lc. 22:54)

¹²Tsigo lëë soldad ni lëë xaa nii xñabey lo soldad ni lëë xmayor xaa Israel kwnaasy Jesús aan lëë xaa pxituu xaa.¹³ Klo lidzy Anás kuni xaa Jesús porñee lëë Anás nak pxosytsaap Caifás. Lëë Caifás nak xaa nii mestre non lo pxosy iz ko.¹⁴ Lëë gak Caifás chëb nii masy buen kety tugak xaa, lëjty nii kety kchë meñ kyedzy.

Lëë Pedre xñee nii xyuumbeydy xaa Jesús

(Mt. 26:69-70 ; Mr. 14:66-68 ; Lc. 22:55-57)

¹⁵Chop Simoñ Pedre stu xpëédscuel Jesús kunal.

Xyuumbey xaa xaa nii mestre non lo pxosy. Por ngo lëë xaa kwsëëb axte lo xley xaa nii mestre non lo pxosy ksa xaa Jesús.¹⁶ Per lëë Pedre byaan ley. Por ngo lëë xpëédscuel Jesús nii xyuumbey pxosy nii mestre non pchoo, aan lëë xaa kwnee lo kwnaa nii xkyënap chu puert parñee klaa me tedy Pedre.

¹⁷Tsigo lëë kwnaa nii xkyënap chu puert chëb lo Pedre:

—¿Pe lëdy kaa wil no xlad Jesús?

Lëë Pedre chëb:

—Lëdyo, lëdy win.

¹⁸Lëë mos ni lëë mayor psaay ki aan lëë xaa nche soli chu ki xtsëë xaa porñee singootyee chakanal. Aan wi Pedre kuso lady xaa xtsëë.

**Lëë xaa nii mastre non lo pxosy
xñabtiits lo Jesús**

(Mt. 26:59-66 ; Mr. 14:55-64 ; Lc. 22:66-71)

19 Lëë xaa nii mastre non lo pxosy
kwnabtiits lo Jesús chëb:
—¿Cho nak xpéedscueeloo ni pe
cos xluuyoo lo meñ?

20 Lëë Jesús chëb:
—Xña lo ngbidz kwnen lo meñ.
Leñ ktoo ni leñ liidzy kaa Dios
tugak beeñ ksedyaa meñ. Siko
xkaalsa kchë meñ Israel. Ni tu pe
karty kñe tsilaanaa. **21** ¿Penak nii
xñabtiitsoo lon? Kwnabtiits lo meñ
nii pkëetyag xtitsaa, aan lëë meñ
go kñë pe cos kwnen. Kchë meñ go
nan pe cos kwnen.

22 Tsínee lëë Jesús chëb ngo, lëë tu
mayor byaasy lo Jesús chëb:
—¿Singue nawen xkyëboo lo xaa
nii mastre non lo pxosy?

23 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Deelñee nonguialdy nii kwnen,
kwnë dyon penak nii nonguialdyo.
Per deelñee nonguial nii kwnen,
¿penak nii kwitiñoo naa?

24 Loxsye ngo nxituu xaa pxaal
Anás xaa lo Caifás. Lëë Caifás nak
xaa nii mastre non lo pxosy.

**Lëëw xchop vuelt nii xñee Pedre nii
xyumbeydy xaa Jesús**

(Mt. 26:71-75 ; Mr. 14:69-72 ; Lc. 22:58-62)

25 Lëë Pedre gaa bii so ktsëe chu
ki aan lëë meñ nii nche siko chëb lo
Pedre:

—Nli gaa na ¿pe lëdy wil no xlاد
Jesús?

Aan lëë Pedre chëb:

—Lëdyo, lëdy win.

26 Kok xtsedyako lëë tu xmos xaa
nii mastre non lo pxosy chëb:

—¿Kondyaa nawen nii wil so
laañee pkaa Jesús?

Tyag xaa lidzy xaa go pchug Pedre.

27 Lëë Pedre chëb:

—Lëdyo, lëdy win.

Aan wor go kazh lëë nguidy kol
pkwetsy.

Lëë Jesús so lo Pilat

(Mt. 27:1-2, 11-14 ; Mr. 15:1-5 ; Lc. 23:1-5)

28 Silyga kwlii xaa Jesús lidzy
Caifás aan lëë xaa kuni Jesús chu
yulyey. Per kwsëebty xaa leñ yulyey,
por deelñee sëeb xaa Israel leñ
lidzy xaa sit, chilody kaw xtsee xaa
paskw, porñee singo xñabey xley
xaa. **29** Por ngo lëë Pilat pchoo leñ
yulyey, aan lëë Pilat chëb:

—¿Pe cos xkëëkiy do xaa re?

30 Tsigo kchësy xaa chëb:

—Deelñee nyody xfalt xaa re,
nyoopniidy noo xaa lool.

31 Lëë Pilat chëb:

—Kol tsini xaa aan kol kuñ
kyalxtisy sinak xñabey xley do.

Per lëë xaa Israel go chëb:

—Chilody kuuty noo meñ, por
xlaady xleey noo.

32 Singo chëb xaa go parñee
kuñ xaa cumplir nii kwnee Jesús
tsínee chëb Jesús xa kety Jesús.

33 Lëë Pilat byo leñ yulyey stub, lëë
xaa kwtsyetsy Jesús, aan lëë xaa
kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Pe nli lii nak xrey meñ Israel?

34 Lëë Jesús chëb:

—¿Pe kikoo kwalañ nii kñabtiitsoo
nrii lon, ote no yak cho nëw lool?

35 Tsigo lëë Pilat chëb:

—¿Pe meñ Israelaa nayak? Lëë
meñ xkyedzyoo ni lëë xaa nii
xñabey lo pxosy biidni lii lon. ¿Pe
cos beeñ gaal?

36Lëë Jesús chëb:

—Naktyaa sinak rey nii xñabey lo kislyu re. Deelñee nyakaa sinak rey lo kislyu re, ndily kchë meñ nii no xladaa parñee nyaabtyaa ña xaa Israel nii xñabey. Per naktyaa sinak rey lo kislyu re.

37Tsigo lëë Pilat chëb:

—¿Nli tsigo busy nii reeyoo?

Lëë Jesús chëb:

—Lii xñee nii reeyaa, per lëen koly ni lëen byely lo kislyu re parñee kñen tiitsli. Aan kchësy meñ nii xsal tiitsli xkëetyag xtitsaa.

38Lëë Pilat chëb:

—¿Pe cos nak kaa tiitsli?

Lëë meñ kuty Jesús

(Mt. 27:15-31 ; Mr. 15:6-20 ; Lc. 23:13-25)

Loxsye kwnabtiits Pilat lo Jesús, lëë Pilat pchoo ley stub aan lëë xaa chëb lo meñ Israel:

—Kindy xfalt xaa re. **39**Per nak xcostumbre to nii no klaan tu xaa nii no skiiib na paskw. ¿Pe chakladzy to nii klaan xrey do?

40Kchësy meñ kwchuptsyë chëb:

—iKlaadyoo xaa gue! iBlaa Barrabás!

Aan tu ngabaan nak Barrabás.

19 Tsigo lëë Pilat kwnabey ptee soldad cheñ Jesús.

2Lëë soldad psaa tu coron yakitsy aan lëew psoob xaa kik Jesús ni lëë xaa pkakw Jesús tu ladx nixñë yë.

3Loxsye ngo lëë soldad big lo Jesús xñee:

—iByinayk xrey meñ Israel!

Aan byaasy xaa lo Jesús.

4Lëë Pilat pchoo leñ yulyey stub aan lëë xaa chëb:

—Kol kuy gaanoo, lëë xaa kwlin parñee kan do nii nody xfalt xaa.

5Sob coron yakitsy kik Jesús ni nakw xaa ladx nixñë yë go pchoo xaa ley. Lëë Pilat chëb:

—iLëë xaa nii kwnaasy to so nu!

6Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë mayor kon Jesús, lëë xaa bislo kwchuptsyë xaa, xñee xaa:

—iPkëë xaa lo crusy! iPkëë xaa lo crusy!

Lëë Pilat chëb:

—Kol tsini xaa aan lëë do kol jkëë xaa lo crusy por xyeñdyaa pe cos nak xfalt xaa.

7Per lëë meñ Israel chëb:

—Chaap noo tu ley aan lo xleey noo xñee nii no nii kety xaa nii kñee nak Xiñ Dios. Aan lëë xaa gue xñee nii lëë xaa nak Xiñ Dios.

8Tsiñee lëë Pilat biñ ngo, mestre ptsyeb xaa. **9**Lëë xaa kwsëeb leñ yulyey stub, aan lëë xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Cho xaal?

Per kwébty Jesús.

10Lëë Pilat chëb:

—¿Xkyébtyoo nawen? ¿Nandyoo nayak nii ñan no kyalxtisy? Schilo kñabeyaa kyëél lo crusy ni schiloo gaa kñabeyaa laal.

11Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nchilody nyabeyoo lon deelñee neesty Dios tiits. Por ngo nii mestre no xtol meñ nii biidni naa lool que xtoloo.

12Destye wor go lëë Pilat byub mod nii nlaa xaa Jesús, per lëë meñ Israel kwchuptsyë chëb:

—iDeelñee kaaal xaa gue, lëdy xamigw xtisy Roma nakoo! iPor falt xko xaa nii chakladzy kak rey lo xtisy Roma!

13Tsiñee lëë Pilat biñ ngo, lëë xaa kwlii Jesús ley aan lëë xaa kwsob

lo ley nii xñee meñ Letsy Kyo. Siko xsyob xaa tsiñee chuñ xaa kyalxtisy. Gabatá lë lo ley go con tiitsë hebreo. ¹⁴Mer xwe ngbidz tse nii kxe kak paskw, lëë Pilat chëb lo meñ Israel:

—iLëë xrey do nrii!

¹⁵Per lëë meñ Israel chëb:

—iNo nii kety xaa! iNo nii kety xaa! iPkëë xaa lo crusy!

Lëë Pilat chëb:

—¿Pe mod skën xrey do lo crusy nawen?

Lëë xaa nii xñabey lo pxosy kwëb chëb:

—Lëdy rey xaa, por xaktyee xtisy Roma xñabey lëë noo.

¹⁶Loxsye ngo lëë Pilat kwnabey nii koy soldad Jesús parñee kyë Jesús lo crusy.

Lëë soldad xkëë Jesús lo crusy
(Mt. 27:32-44 ; Mr. 15:21-32 ; Lc. 23:26-43)

¹⁷Tsi lëë soldad kwlii Jesús, lëë Jesús noy xicrusy par tsi Jesús laañee xñee meñ Israel Gólgota. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Laañee nche tsit kik meñ kuty.)

¹⁸Siko pkëë xaa Jesús lo crusy, aan tyuxlad kwi Jesús pkëë xaa tuga xaa. Grolyee lady chop xaa go kwë Jesús. ¹⁹Kwnabey Pilat nii kwë blalan tiits kik xicrusy Jesús. Sinrui xñee tiits ko: “Jesús Nazaret, xaa nii nak xrey meñ Israel.” ²⁰Ndaly meñ Israel blab tiits ko, por kexka leñ kyedzy pkëë xaa Jesús lo crusy. Con tiitsë hebreo ni latiñ ni griego kwë tiits ko. ²¹Por ngo lëë xaa nii xñabey lo pxosy chëb lo Pilat:

—Jkëdyoo: “Xrey meñ Israel”, sink pkëë: “Xaa re chëb nii lëë xaa nak xrey meñ Israel.”

²²Per lëë Pilat kwëb chëb:

—Chilody kpily nii kwnabeyaa kwë. Singootyee no nii kyaano.

²³Loxsye pkëë soldad Jesús lo crusy, lëë xaa ptop xab Jesús aan lëëw beeñ xaa tap lë, tublé gaaw kwa tu soldad. Per tsiñee lëë xaa blis tu ladx nool nii chakw Jesús, kon xaa nii tub ñasyako ndiib.

²⁴Lëë xaa chëb lo xcombañer xaa:

—Khosty now. Masy kol tsoo ko now rif dyon cho kchalo.

Singo mod lëë soldad beeñ cumplir xtiits Dios nii xñee: “Kwtiisy xaa xabaa ni kwloo xaaw rif.” Kchë ngo beeñtsyey soldad ko.

²⁵Kex laañee kwë Jesús lo crusy kwche xñaa xaa chop pél, ni Mariy nii nak tsiil Cleofas, ni María Magdalena. ²⁶Tsiñee lëë Jesús kon nii lëë xñaa xaa so kwi tu mëedscuel nii mastre xkëstyoo xaa, lëë xaa chëb lo xñaa xaa:

—Lëë xiñoo so ske.

²⁷Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xpëedscuel xaa:

—Lëë xñaal so ske.

Aan destye wor go lëë xñaa Jesús kwyo lidzy xpëedscuel xaa.

Xkyalkutu Jesús

(Mt. 27:45-56 ; Mr. 15:33-41 ; Lc. 23:44-49)

²⁸Nan Jesús nii lëë xaa beeñtsyey kchë nii no kak, per parñee kuñ xaa cumplir kitsy nii kë xtiits Dios, lëë xaa chëb:

—Xlyaan nis.

²⁹Lëë tu canty nii kaktsë viñ nyi sob siko. Lëë soldad pkadz tublé ladx lo viñ go, lëëw psoob xaa lo tu punt yag nii lë hisopo, aan lëëw ptsig xaa lo Jesús. ³⁰Lëë Jesús kwsup ladx nii kodz lo viñ go aan lëë xaa chëb:

—Lëëw nagon, lëë kchë nii no kak kok.

Loxsye chëb xaa ngo, lëë xaa pkëenal kik xaa aan lëë xaa kuty.

Lëë tu soldad xsëëb xlans kwi Jesús

³¹Mer tse nii kxe kak paskw pkëë xaa Jesús lo crusy, aan kwnëdy meñ Israel nii nyaan meñ kuty ko lo crusy tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ, porñee tir nda nak tse go. Por ngo lëë xaa kuneet lo Pilat parñee kñabey Pilat ketsy ksa niy xaa nii kwë lo crusy ni kñabey Pilat nii kyety ksa xaa go lo crusy. ³²Lëë soldad kwey aan lëë xaa kwtiitsy niy chop xaa nii kwë kwi Jesús lo crusy. ³³Per tsínee lëë xaa big kex lo Jesús, kwtiisty xaa niy Jesús, porñee kon xaa nii lëë Jesús tse lox kuty.

³⁴Per lëë tu soldad pxaly kwi Jesús con lans, aan nonsyke cheñ ni nis pchoo. ³⁵Lëë xaa nii kono chutiitso. Nli xtiits xaa, ni nan gaa xaa nii tiitsli xñee xaa parñee wi do kniladzyo. ³⁶Lëë kchë cos re kok parñee kak cumplir xkitsy Dios laañee xñee: “Ni tublé xtsit xaa kiisty meñ.” ³⁷Leñ xkitsyak Dios xñee: “San meñ xaa nii kyaly kwi con lans.”

Lëë Jesús xkyeetsy

(Mt. 27:57-61 ; Mr. 15:42-47 ; Lc. 23:50-56)

³⁸Lëë tu xaa Arimatea nii lë José kuneet lo Pilat parñee klis xaa xcuerp Jesús. Wi José kwyo xlad Jesús, per ni tu cho lo chëbty xaaw, porñee ptsyeb xaa meñ Israel nii xñabey. Lëë Pilat pteedy tiits, aan lëë José blis xcuerp Jesús. ³⁹Wi tu xaa nii lë Nicodemo, nii kuneet

lo Jesús tu kyool, ptsiñ. Noy xaa masy tu kalyptsii kil ngwaan xlyaa nex nii nyaa con kizh nii lë mirra ni áloe. ⁴⁰Chop José Nicodemo pchal xcuerp Jesús ladx nii kodz lo ngwaan xlyaa nex, por singo xkeetsy meñ Israel meñ kuty. ⁴¹Kex tu lo kwaa kwë Jesús lo crusy, aan lo kwaa go ndeeñ tu paa kub. Ni tu cho karty jkyeetsy leeñgo. ⁴²Tse nii kxe kxiladzy meñ Israel lo tsiiñ nak tse go. Por ngo lëë xaa pkeetsy Jesús leñ paa go, porñee kexka siko ndeeño.

Lëë Jesús xpañ

(Mt. 28:1-10 ; Mr. 16:1-8 ; Lc. 24:1-12)

20 Lëë tse tminkw bii nguey lëë María Magdalena kwey chu paa, aan lëë me kon nii xoobtre kyo nii ntse chu paa. ²Tsigo lëë me kwloo corr ptsiñ me laañee no Pedre chop tu mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús, aan lëë me chëb:

—Lëë meñ kwlii xcuerp Jesús leñ paa aan ndoondy pa kulo meño.

³Wor go kazh lëë Pedre si chu paa chop mëëdscuel go. ⁴Chop xaa kwloo corr, per klo mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús ptsiñ chu paa. ⁵Lëë xaa kwsinchuñ par kuy xaa leñ paa, per xaktyee ladx nii pchal Jesús kon xaa, aan kwsëëbty xaa leñ paa. ⁶Xitsyak xaa nal Pedre. Lëë Pedre kwsëëb leñ paa, aan xaktyee gak kchë ladx nii pchal Jesús kon Pedre. ⁷Per lëë xaa kon nii niixty ladx nii pxituu kik Jesús laañee nche ladx pchal xcuerp Jesús, sink lëëw nix tublad nyecho. ⁸Tsigo lëë mëëdscuel nii klo ptsiñ chu paa kwsëëb, aan loxsye kon xaa kchë ngo, lëë xaa bnildazy nii

pañ Jesús. ⁹Karty kyeñ xaa xkitsy Dios nii xñee nii no nii kpañ Jesús wor go. ¹⁰Loxsye ngo lëë chop xpëédscuel Jesús sey laañee xkwës xaa.

Lëë Jesús xyaklo lo María Magdalena
(Mr. 16:9-11)

¹¹Per lëë Mariy byaan chu paa choon. Lëë me kwsinchuñ par kuy me leñ paa, ¹²aan lëë me kon nii lëë chop angly nii nakw ladx rusy nche sob laañee pxoob xcuerp Jesús. Tu angly sob nëz laañee kwyo kik Jesús, lëë stu angly sob nëz laa kwyo niy xaa. ¹³Lëë angly kwnabtiits lo me chëb:

—¿Penak nii choonoo?

Lëë me kwëb, chëb me:

—Porñee lëë meñ biy xcuerp Jesús, aan nandyaa pa kulo meño.

¹⁴Nonsyak chëb me ngo, tsinnee lëë me psuugw lo me, aan lëë me kon nii lëë Jesús so siko, per byeñdy me nii Jesúso. ¹⁵Lëë Jesús chëb lo me:

—¿Penak nii choonoo? ¿Cho xyuboo?

Nladzy me te xaa nii xkyënap kwaa gow. Por ngo lëë me chëb:

—Xey, deelñee lii biy xcuerp Jesús, kwnë pa kulolo parñee kyoyo.

¹⁶Tsigo lëë Jesús chëb:

—iMariy!

Lëë me byoogw wxooñ, aan lëë me chëb con tiitsë hebreo:

—iRabuni! (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe Maestre.)

¹⁷Lëë Jesús chëb:

—Blaan, por karty kyan lo Tat Tios. Per byey aan kudzy lo xpëédscuelaa nii lëën kya lo xDios

no. Lëë xaa nak pxosyaa ni lëë gak kaa xaa nak pxosy to.

¹⁸Lëë María Magdalena kunitiits lo xpëédscuel Jesús. Chëb me nii lëë me kon Jesús ni chëb me kchë nii chëb Jesús lo me.

Lëë Jesús xyaklo lo xpëédscuel

(Mt. 28:16-20 ; Mr. 16:14-18 ; Lc. 24:36-49)

¹⁹Misme tse tminkw ko lëë xpëédscuel Jesús pkaal lsa, aan lëë xaa byoogw yu, porñee xtsyeb xaa meñ Israel nii xñabey. Tsinnee lëë lyu pkyey lëë Jesús kwsëeb leñ yu aan lëë xaa kwso groltyee lady xpëédscuel xaa, chëb xaa:

—Kakni Dios to dyon.

²⁰Loxsye chëb xaa ngo, lëë xaa bluuy ña xaa ni kwi xaa laañee kwsëeb lans, aan kchësy xpëédscuel xaa ble. ²¹Lëë Jesús chëb stub:

—Dios kakni do. Lëën kxal lëë do sinak nii pxaal Tat Tios naa.

²²Lëë Jesús blub lo xpëédscuel aan lëë xaa chëb:

—Kol kлаа sëëb Kyalbini Ntson leñ styoo do. ²³Kchësy meñ nii kuñ do perdón kpily xtol, per kpildy xtol kchësy meñ nii kuñdy to perdón.

Lëë Jesús xñee lo Max

²⁴Worñee kwey Jesús, kindy tu xpëédscuel xaa nii lë Max. (Kwach kwloołë xaa Max.) ²⁵Lëë xcombañer Max chëb lo Max:

—Lëë noo ptyon Jesús.

Per lëë Max chëb:

—Deelñee kandyaa ña xaa laañee kwsëeb clav, ni ksëébtyaa xkweñaa laañee kwsëeb clav ni laañee kwsëeb lans, knilastyaa nii kon do xaa.

²⁶Lëë kwloxo xon kpidz, lëë xpëédscuel Jesús pkaal lsa stub,

aan wi Max no lady xaa tse go. Per nikxe tsiitsy ntse xaa chu puert, lëë Jesús kwsëëb. Aan lëë Jesús kwso grolyee lady xaa chëb:

—Kakni Dios to dyon.

27 Tsigo lëë xaa chëb lo Max:

—Psëëb xkweeñoo lo pat ñan, ni bneetsy ñal nu parñee ksëëblo kwin. Jkandy kikoo, sink bniladzy.

28 Lëë Max chëb:

—iLii xñabey ni lii nak Dios!

29 Lëë Jesús chëb:

—Porñee konoo naa, ngo nii xniladzyoo nii naa nak Dios. Dichos kchë meñ nii kondy naa aan xniladzy xtitsaa.

Penak nii kwë kitsy re

30 Këdy kchë kyalntson nii beeñtsyey Jesús worñee kwyo xaa lady xpëëdscuel xaa leñ kitsy re. **31** Per lëë kchë nríi kwë parñee kniladzy to nii lëë Jesús nak Crist, ni kniladzy to nii lëë xaa nak Xiñ Dios. Deelñee kniladzy to xtiits xaa, lëë do jkaa tu kyalmañ nii nitylody.

Lëë Jesús xyaklo lo kadzy xpëëdscuel

21 Loxsyé ngo, lëë Jesús byaklo lo xpëëdscuel chu nistoo nii lë Tiberias. Sinrii mod byaklo xaa. **2** Lëë Simoñ Pedre nche ksa Max nii kwloolë meñ Kwach, ni tu xaa Caná nii pcholë Natanael, ni xiñ Zebedeo, ni schop xpëëdscuel Jesús. **3** Lëë Simoñ Pedre chëb lo xaa:

—Lëën kénasy mël.

Tsigo lëë xcombañer xaa chëb:

—Wi noo syënaal lii.

Lëë xaa kwyo barkw, lëë xaa si. Per ni tu mël kwnaasty xaa kyool

go. **4** Tsiñee lëë lyu mer kyaani, lëë Jesús ptsiñ chu nistoo go, per byeñdy xpëëdscuel xaa nii lëë xaaw.

5 Lëë Jesús chëb:

—¿Pe ni tu mël karty kñaasy to?

Lëë xpëëdscuel xaa chëb:

—Ni tu ma.

6 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol kchon xkyex to kwi barkw næzli tsiiñ kñaasy to mël.

Lëë xaa psoob tiits, aan loxsye ngo xlyëbty xaa kwii xaa kyex lo nis, porñee singootyee ndaly mël kwynaasy xaa. **7** Tsigo lëë mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús chëb lo Pedre:

—iLëë Jesús ngue!

Siikñee biñ Simoñ Pedre nii Jesús, lëë xaa kokw xab xaa, porñee nakwty xaa xab xaa, aan lëë xaa kwsëëb lo nis. **8** Lëë stubla xpëëdscuel Jesús ptsiñni barkw chu nis, porñee kiin tu kyoow metre nak laañee so barkw par chu nis. Ngopxax xaa kyex nii kaktsë mël. **9** Tsiñee lëë xaa byety leñ barkw, kon xaa nii lëë ki tse noyek, ni lëë tu mël tse xoob lo ki, ni lëë xaa kon nii lëë kyaxtily ntsiib. **10** Lëë Jesús chëb:

—Kol têni bla mël nii kal lox kwynaasy to.

11 Lëë Simoñ Pedre kwyëp leñ barkw aan lëë xaa kwtopxax kyex nii kaktsë kchë mël ngol axte chu nis. Aan nikxe nii no tu kyoow choowptsiipson mël leñ kyex ko, per pchostyo. **12** Lëë Jesús chëb:

—Kol tê kxiincheñ do.

Aan ni tu xpëëdscuel xaa byaxty nyabtiits cho nak xaa, porñee kchë xaa nan nii Jesús. **13** Lëë Jesús kwseñ kyaxtily aan lëëw kwitiisy xaa. Singo gak kwitiisy xaa mël.

¹⁴Lëëw byon vuelt nii xyaklo Jesús lo xpëëdscuel loxsye pañ xaa.

Lëë Jesús xñee lo Pedre

¹⁵Tsiñee lëë wxiincheñ kwlox, lëë Jesús chëb lo xiñ Juan nii lë Simoñ Pedre:

—Simoñ, ¿pe xkëstyool naa sinak nii xkëstyoo xaa re naa?

Lëë Pedre chëb:

—Nanoo nii xkëstyoon lii.

Lëë Jesús chëb:

—Deelñee xkëstyool naa busy, kon meñ nii xnيلادзы xtitsaa sinak nii xtyoon mëkwixiily.

¹⁶Lëë Jesús kwnabiits lo xiñ Juan nii lë Simoñ Pedre stub, chëb xaa:

—Simoñ, ¿pe xkëstyool naa?

Lëë Pedre chëb:

—Nanoo nii xkëstyoon lii.

Lëë Jesús chëb:

—Deelñee xkëstyool naa busy, kon meñ nii xnيلادзы xtitsaa sinak nii xtyoon mëkwixiily.

¹⁷Lëëw byon vuelt nii lëë Jesús xñabiits lo xiñ Juan nii lë Simoñ Pedre xñee xaa:

—Simoñ, ¿pe xkëstyool naa?

Tsigo lëë Pedre pteenë, porñee lëëw byon vuelt nii xñabiits xaa dyon pe xkëstyoo Pedre xaa, aan lëë Pedre chëb:

—Nody tu cos nii nandyoo. Nanoo nii xkëstyoon lii.

Lëë Jesús chëb:

—Deelñee xkëstyool naa busy, kon meñ nii xnيلادзы xtitsaa sinak nii xtyoon mëkwixiily. ¹⁸Nli

xñen nii worñee kokoo xaa yeeñ, yuuboo pxituu leñoo par tsil laañee kokladzyoo. Per tsiñee lëël kox, lëël klis ñal parñee kxituu meñoo, ni lëë meñ tsini lii laañee chaklastyoo tsil.

¹⁹Tsiñee lëë Jesús chëb ngo, lëë xaa kwnee xa no nii kety Pedre parñee kuuñ ksak xaa Dios. Loxsye ngo lëë xaa chëb lo Pedre:

—iTënal naa!

Mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús

²⁰Tsiñee lëë Pedre psuugw lo, kon xaa nii lëë mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús nal xitsy xaa. Lëë xaa go sob kwi Jesús wtse nii kok xtsee, ni lëë xaa go kwnabiits chëb: “Jesús, ¿cho kakniladzy lii?” ²¹Tsigo lëë Pedre chëb lo Jesús:

—Lëë xaa rek, ¿xa kak xaa?

²²Lëë Jesús chëb:

—Deelñee klyañ styoon nii kpañ xaa axte nii kpikchen, ¿pe xcueentoo ngo? Tënal naa.

²³Por ngo lëë tiits pchoots klyaal lady xaa nii kejty mëëdscuel go. Per chëbty Jesús nii kejty xaa, sink lëë xaa chëb: “Deelñee klyañ styoon nii kpañ xaa axte nii kpikchen, ¿pe xcueentoo ngo?”

²⁴Lëë mer xpëëdscuel Jesús ngo xñee kchë nrii, ni lëë xaa pkëëw. Ni ndon gaa noo nii tiitsli xñee xaa.

²⁵Tir ndaly nii beeñtsyey Jesús. Deelñee nguiëw lo kitsy kchë kchësyo, buty ngaady lo kislyu nyotsey kchësy libre nii nguië.

Nii beeñtsyey apostle

Lëë Jesús psaan tiits nii lëë

Kyalbini Ntson kiid

1 Teófilo, leñ libre nii klootyee gon
pkën, lëën pkë kchë nii beeñtsyey
Jesús ni kchë nii bluuuy xaa destye
worñee bislo xaa, ²axte tse nii lëë xaa
byëp kpaa. Antes nii kyey xaa kpaa,
lëë xaa kwle xaa nii kak xapostle xaa
ni lëë xaa beeñ kseedy xapostle xaa
por Kyalbini Ntson parñee kyeñ xaa pe
cos kuuñtsyey xaa. ³Aan loxsye kuty
Jesús, choow kpidz byaklo xaa lo meñ,
xluuy xaa nii nli mbañ xaa ni xñee xaa
xa nak xkyalwnabey Dios.

⁴Worñee lëë Jesús bii no lady
apostle, lëë xaa chëb lo apostle:
—Kchoody to leñ kyedzy
Jerusalén. Kol kwës axte nii kak
cumplir xtiits Dios nii bluyaa tsiñee
niyaa ⁵nii lëë Juan pchoobnis con
nis sye, per xlyëedre lëë do chobnis
con Kyalbini Ntson.

Lëë Jesús xyëp kpaa

⁶Lëë Jesús nche ksa apostle tsi lëë
xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:
—¿Pe lëë wor kutsiñ nii lëël ktee
kylwnabey lo meñ Israel stub?
Lëë Jesús kwëb chëb:
—Xyaldy to nii kaknan do pa wor
o pa tsee gaa kuuñtsyey Dios nii

no kuuñtsyey xaa. ⁸Per tsiñee lëë
Kyalbini Ntson sëëb leñ styoo do,
lëë Dios kneetsy kyalwnabey lo do
parñee kñee do cho nakaa lo meñ
Jerusalén, ni lo meñ Judea, ni lo
meñ Samaria, ni axte kchë lo meñ
nii mastre sit nche lo kislyu.

⁹Loxsye chëb Jesús ngo, nche
kuyak meñ, lëë xaa byëp kpaa.
Lëë xaa kwnity tu leñ xkey aan
bikchedre nyan meñ xaa. ¹⁰Lëë meñ
nche klëp lo leñ kpaa mentre lëë
Jesús sijkë, tsiñee lëë chop xaa xab
rusy byaklo lo meñ, ¹¹chëb:

—Meñ Galilea, īpenak nii
singueetyee nche klëp lo do leñ
kpaa? Sinak nii konak to sey Jesús
kpaa, kan do kpikche xaa.

Lëë meñ xso Matías parñee
kyaan xaa xlugar Judas

¹²Loxsye ngo lëë meñ bi kiy nii lë
Olivos, lëë meñ sey Jerusalén. Kiin
tu mily metre kwsë meñ porñee
kexka Jerusalén sob kiy Olivos.

¹³Tsiñee lëë meñ ptsiñ leñ kyedzy,
lëë meñ kwey laañee xkwës Pedre,
ni Jacob, ni Juan, ni Ndresy, ni
Felip, ni Max, ni Bartolomé, ni
Mateo, ni Jacob xiñ Alfeo, ni Simoñ
xaa nii kwyo lady tub tiyy xaa nii
pcholë Cananista, ni Judas betsy

Jacob. ¹⁴Tugak pkaal lsa meñ ksa meñ betsy Jesús, ni Mariy xñaa Jesús, ni stubla kwnaa par kutiitsni meñ Dios.

¹⁵Leñ tse go lëë siik tu kyoow kaly meñ nii xniladzy xtiits Jesús pkaal lsa aan lëë Pedre chëb lo meñ go:

¹⁶—Beetsy, lëë Kyalbini Ntson gon psaani leñ kik David tsiñee kwnee xaa leñ kitsy nii kë xtiits Dios xa kuuñtsyey Judas, ni nol gaa nii lëëw kak cumplir. Lëë Judas nak xaa nii kwnech lo meñ nii kwnaasy Jesús. ¹⁷Wi Judas kwyo lady no, ni wi xaa kwë lo tsiiñ re. ¹⁸Per lëë xaa kwxii tublë lyu con tumi nii kozh xaa por xtol xaa. Loxsye ngo lëë xaa kukyab nxixto lo lyu go aan lëë xaa kotsy xkyee. ¹⁹Tsiñee lëë meñ nii no Jerusalén biño, lëë meñ go kwloolë lyu go Acéldama. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Laañee pxee cheñ.) ²⁰Leñ libre nii kë salmos xñee sinrii:

No nii kyaanladzy lidzy xaa,
ni ni tu cho tsody leeñgo.

Ni xñee gako:

No nii so stu xaa nii so xlugar
xaa.

²¹⁻²²Lëë bla xaa nii tugak kwënal lëë noo destye tse nii pchoobnis Juan Jesús axte tse nii lëë Jesús byëp kpaa ncheno nu. Nonguial tsigo busy nii kpee tu xaa go sëëb lady noo parñee ksa noo xaa kñee nii nli pañ Jesús.

²³Tsigo lëë xaa pso tu xaa nii lë Matías, ni stu xaa nii lë José. (No schop lë José: Tuwo nak Barsabás, lëë stuwo nak Justo.) ²⁴Loxsye ngo lëë xaa biily lay lo Dios chëb xaa:

—Tat Tios, lii nii nanoo pe xsya leñ styoo catuu noo, bluuuy dyon cho

xaa re kwlel ²⁵parñee kuñ xaa tsiiñ nii psaan Judas tsiñee lëë Judas sey laañee xyal kyeey xaa.

²⁶Lëë xaa kwloo suert, aan lëëtyee lëë Matías pchalo. Destye wor go lëë Matías kwsëëb lady ksa tsiiptub apostle.

Worñee biid Kyalbini Ntson

2 Lëë tsiñee lëë lni Pentecostés kol, lëë kchësy meñ nii xniladzy xtiits Jesús ptyop tub lugarak. ²Kolpsye lëë meñ biñ tu bi nii sëëdsëëb kpaa, sinak tsiñee xpi tu medox, aan tyub leñ yu nii nche sob meñ kwyo bi go. ³Tsigo lëë kchëlo tiits byaklo sinak bëly, lëëw pkaasy kchë lo meñ nii ncheno leñ yu go. ⁴Aan kchësy leñ styoo meñ go kwsëëb Kyalbini Ntson, ni lëë meñ go bislo kwnee stu clasy tiits, sinak nii psaab Kyalbini leñ styoo meñ go.

⁵Lëëtyee gaa leñ tse go ndaly meñ Israel nii chuuñtsyey nii xñabey xtiits Dios ptsiñ Jerusalén, kok xtsele ncheno tañ meñ go tyub lo kislyu. ⁶Tsiñee lëë bi go kwyo, lëë meñ ptyopbe, aan nandy meñ pe cos kwxaak meñ, porñee biñ meñ xñee xpëédscuel Jesús xtiitsë meñ. ⁷Ntseeb psee meñ, xñee meñ lo xcombañer:

—¿Pe lëdy nonsyke meñ Galilea nayak nak kchë meñ nii nchenee?

⁸¿Xa mod nak busy, nii xtsyon no xñee kchë meñ gue xtiitsë no?

⁹Nche meñ Partia nu, ni meñ Media, ni meñ Elam, ni meñ Mesopotamia, ni meñ Judea, ni meñ Capodocia, ni meñ Ponto, ni meñ nii sëëd nëz Asia, ¹⁰ni meñ Frigia, ni meñ Panfilia, ni meñ Egipto, ni meñ

Libia nii ncheno kexka Cirene, ni meñ Roma. No pxosy meñ go nak xaa Israel, no gaa meñ go kwsëeb xlad meñ Israel xmod. ¹¹Ni nche meñ Creta ni Arabia nu. Per kchësy no xtsyon xñee meñ re xkyalntson Dios con mer xtiitsë no.

¹²Kchësy meñ go psee aan nandy meñ go pe cos kwxaak. Ngo nii lika lo xcombañer meñ go xñee meñ go:
—Nli gaa na ñxa nak kchë cos re?

¹³Lëë stubla gaa meñ lika kwtisityni, xñee:
—¿Pe ksal do xaa gue?, xsyudzy xaa.

Nii chëb Pedre lo meñ

¹⁴Tsigo lëë ksa tsipiçhop apostle kusoli aan lëë Pedre chëb:
—Meñ Judea ni kchësy to siñee ncheno do Jerusalén, kol kaknan nrii, ni kol kon nii kñen lo do.

¹⁵Xsyusty meñ re gon sinak nladzy to, por bii sily, lëë las nueve kal nak.

¹⁶Lëë nii kwnee profet Joel noyak cumplir. Lëë xaa chëb:

¹⁷Tsi lëë tse go tsitsib, xñee Dios, lëën kxal xKyalbini Ntsonaa lo kchë meñ nii nche lo kislyu. Lëë xiñgan do ni xiñtsyaap to kñee xtiitsaa,

lëën kñe lo xaa yeeñ lo mgaal, ni lëë xaa kol kñee xkaal.

¹⁸Lëën kxal xKyalbiniin lo mguiy ni lo kwnaa nii xsoob xtiitsaa, tsiin kñee meñ go xtiitsaa.

¹⁹Lëën kuuñtsyey kyalntson leñ kpaa, lëë lo kislyu lëë styoo meñ ksee kan meñ cheñ ni ki ni koxtoo.

²⁰Lëë lo ngbidz jkyey,

lëë mëë kyak cheñ,
antes nii lëë Dios nii xñabey
lëë no kiid.

Ntseeb kak tse go.

²¹Per stelaa kchë meñ nii kuptsyë kwetsy Dios parñee kakni Dios meñ go.

²²Tsigo lëë Pedre chëb:
—Kchësy to siñee nak to meñ Israel, kol jkäetyag nii kñen. Nan do gon nii lëë Dios kwle Jesúz Nazaret lady to, ni nan do nii por lëë xaa beeñtsyey Dios ndaly kyalntson. ²³Per tsi lëë xaa pkaa ña do, lëë xaa beety to, pkëë do do xaa lo crusy. Kchë do meñ ngoitol, beeñtsyey do sinak nii nol kik Dios kak. ²⁴Per lëë Dios beeñ kpañ xaa, pteelaa Dios xaa lo xyoob kyalkuty, kwlëbty kyalkuty lo xaa. ²⁵Sinrii xñee rey David tsi lëë xaa xseety Jesús:

Tugak xñech Dios nii xñabey lon, tugak nakni xaa naa, ngo nii pe kaktyaa.

²⁶Por ngo xle styoon, ni nguiool cholaa.

Mbëë kpañaa, pe tsinidy kikaa,

²⁷por nanaa nii klaadyoo kyaanaa laañee xyaan meñ kuty, ni nanaa nii klaadyoo kyodz xcuerpaa.

²⁸Lii bluuuy nëz nii xnee kyalmbañ lon,

ni slen tsiñee lëën kan lii.

²⁹Loxsye ngo lëë Pedre chëb:

—Beetsy, kol kwës gaanoo, lëën kniy lo do nii lëë pxusykolttoo no David kuty, ni lëë xaa pkyeetsy, lëë xpaa gaa xaa bii xtyon no. ³⁰Tu xaa nii xyeñ xtiits Dios kok David. Ngo nii nan xaa nii lo xtiyy xaa kwe Dios tu xaa nii kñabey. ³¹Sotak David

nii lëew tse chan xaa tsinnee kwnee xaa nii lëe Crist kpañ, ni tsi lëe xaa kwnee nii kyaandy xcuerp Crist laañee xyaan meñ kuty ni kyosty xcuerp xaa. ³²Ni nan gaa to nii lëe Dios beeñ kpañ Jesú, ni kchëe noo xñee nii ptyon noo. ³³Lëe Jesú pañ parñee sob xaa kwi Dios nëzli, kñabey xaa. Ni lëe Dios kaa ptee xKyalbini Ntson lo xaa, aan lëe xaa pxaal Kyalbini Ntson go lo kislyu. Lëe ngo nak nii chan do ni biñ do natse. ³⁴Lëdy David byép kpaa, por misme David chëb:

Chëb Dios lo xaa nii xñabey naa:
“Kwsob kwin nëzli kñabeyoo,
³⁵ mentre lëen kuñ nii ksoob meñ
nii xlëe lool xtiitsoo.”

³⁶Kol kaknano kchësy to siñee nak to meñ Israel nii misme Jesú nii pkëe do lo crusy nak xaa nii kwle Dios, ni lëe Dios pso xaa xñabey xaa.

³⁷Tsinnee lëe meñ nii nche siko biñ xtiits Pedre, mban pteestyoo kchë meñ go, aan lëe meñ go kwnabtiits lo Pedre ni lo apostle chëb:

—Beetsy, kol në pe cos kuuñ noo.

³⁸Tsigo lëe Pedre kwëb chëb:

—Kol ktsëe xmod to, kol ktikche styoo do lo Dios, ni kol chobnis kchësy to siñee xniladzy to xtiits Dios parñee kak perdón xtol do, tsiin singo mod lëe Dios kneetsy Kyalbini Ntson lo do. ³⁹Lo do ni lo xiñ do ni lo meñ sit pxaal Dios tiits re. Lëe tiits re sëed lo kchë meñ nii klyañ styoo Dios kwetsy xaa.

⁴⁰Lëdy nriisy kwnee Pedre, ndalyre nii kwnee xaa lo meñ, chëb xaa:

—Kol ksaan kchë tol nii chuuñtsyey meñ nii xnilasty xtiits Dios.

⁴¹Tsigo lëe meñ nii psal xtiits xaa kwchobnis, aan tse go kwsëeb siik tson mily meñ nii kal bniladzy lady meñ nii xniladzyle. ⁴²Aan iip psaandy meñ go kchë nii bluuy apostle, mbëe pañ meñ go kchë xcombañer, chutiitsni meñ go Dios ni xkaal lsa meñ go par kaw meñ go kyaxtily tusyke.

Lëe meñ nii xniladzy xtiits Dios xkaal lsa

⁴³Kchë meñ psee kon kchë kyalntson nii blaa Dios beeñtsyey apostle. ⁴⁴Kchësy meñ nii bniladzy tugak kok meñ go ni pkady meñ go kchë nii chap meñ go lo xcombañer.

⁴⁵Pto meñ go kchë nii chap meñ go, aan kchë tumi go pkaasy según lyaadzy nii ncheno tub tub meñ.

⁴⁶Ksatyee tse xkaal lsa meñ go leñ lidzy Dios. Lëe tsi lëe meñ xtsiñ lidzy tu xcombañer, lëe kyaxtily xkaasy aan mbëe con kyalwle chaw meñ gow tusyke. ⁴⁷Ni tugak pseety meñ go Dios aan kchë meñ Jerusalén bleni meñ nii xniladzy xtiits Dios ni ksatyee gaa tse lëe Dios xtsiñnire meñ xtyelaa lo tol.

Lëe tu meñ nii xsyëdy xyak

3 Tu tse lëe Pedre ni Juan si lidzy Dios tusyke. Siik las tres nak, por wor go xkaal lsa meñ par kutiitsni meñ Dios. ²Aan ksatyee tse xsyob tu xaa nii xsyëdy chilidzy Dios. Destye nii koly xaa xsyëdy xaa. Ksatyee tse chiksoob meñ xaa chu puert lidzy Dios nii lë Puert Ntson par kñab xaa tumi lo meñ nii xsyëeb nëz chu puert ko. ³Tsinnee lëe xaa kon nii lëe Pedre ni Juan si nëz nii sëeb leñ lidzy Dios, lëe

xaa kwnab tumi. ⁴Tsigo lëë Pedre ni Juan buy lo xaa. Loxsye ngo lëë Pedre chëb:

—Buy loo noo.

⁵Lëë xaa nii xsyëdy ko psoob xtiits Pedre, nladzy xaa tsaaplaa no pe ndeedy Juan ni Pedre lo xaa.

⁶Per lëë Pedre chëb:

—Chaaptyaa tumi, per lëën kne kchë nii chaapsyaa. Con kyalwnabey nii bnee Jesús lon lëën xñé lool: Kusoli aan kwsë.

⁷Tsigo lëë Pedre kwseñ ñali xaa aan lëë xaa blis so xaa, aan wor go kazh lëë niy xaa pkyedzy. ⁸Tsigo lëë xaa kwyasklaa, lëë xaa kwsoli, aan lëë xaa pchilo kwsë. Loxsye ngo lëë xaa kwsëeb lidzy Dios ksa xaa, chasklaa xaa ni xñee xaa xaatke ntson Dios. ⁹Kchësy meñ nii kon nii lëë xaa go xsyë ni lëë xaa xñee xaatke ntson Dios ¹⁰psee ni ptsyeb meñ, porñee xyumbey meñ xaa, ni nan meñ nii lëë xaa xsyob chu puert lidzy Dios nii lë Puert Ntson xñab xaa tumi.

Kchë tiits nii kwnee Pedre lo meñ leñ lidzy Dios

¹¹Lëë xaa nii byak ko xlaady xaa Pedre ni Juan, aan kchësy meñ ptyopbe laañee xñee meñ lo xley Salomón, porñee siko so Pedre ni Juan ni xaa nii byak ko.

¹²Tsi lëë Pedre kon nii lëë meñ xtypore, lëë xaa chëb:

—Meñ Israel, ¿penak nii singueetyee xsee do? ¿Penak nii xuy do loo noo? ¿Pe xsyak to nawen nii lëë noo beeñ kyak xaa re con xkyalchak no o porñee gaa tir tir bueen noo? ¹³Lëdyo gon, lëë xDios pxusykolttoo no Abraham, Isaac ni

Jacob blisklaa xiñ xaa Jesús, xaa nii pko do ña meñ xñabey. Aan tsi lëë Pilat kokladzy nlaa xaa, kwnëdy to. ¹⁴Ni nyab to nlyaa Xiñ Ntson Dios, lëël lëë do kwnab kwlaa tu nweety bñech. ¹⁵Singo mod lëë do beety xaa nii xnee kyalmbañ. Per lëë Dios beeñ kpañ xaa, aan nriisy lëë noo xñee nii nli ptyon noow. ¹⁶Por xkyalwnabey Jesús lëë xaa re byak ni xyuumbey gaa to xaa. Lëë xaa pkaa fuersy porñee bniladzy xaa xtiits Jesú.

¹⁷'Beetsy, nanaa nii tsi lëë do beety Jesús kchë xmeñ xñabey do, nandy to pe cos beeñtsyey do wor go. ¹⁸Per singo mod lëë Dios beeñ cumplir kchë nii kwnee profet tsínee chëb xaa nii no mban tedy Crist. ¹⁹Por ngo, kol ktsëe xmod to ni kol ktikche styoo do lo Dios, parñee singo mod lëë xtol do kpily ni parñee knee Dios tu kyalwxiladzy lo do ²⁰tsi lëë xaa kxaal Jesucrist, xaa nii nol kiid lo do. ²¹Per no nii kwës Jesucrist kpaa axte nii kweekli Dios kchë cos. Por singo chëb Dios lo kchë profet nii biid penaadle. ²²Lëë Moisés chëb lo pxusykolttoo no: “Lëë Dios kxaal tu xaa nii kñee xtiits Dios. Sinak nii pxaal xaa naa, lady to kchoo xaa go. Kol ksal kchëëtyee nii kñë xaa, ²³por kchësy meñ nii ksaldy profet ko, lëë meñ go nitylo. Singo mod lëë meñ go kchoo kyedzy Israel.”

²⁴Ni kchësy kaa profet kwnee kchë nii noyak leñ tse re. Klo Samuel kwnee nii sinrii kak, loxsye ngo kchë profet nii biid. ²⁵Par lëë do nak kchë tiits nii pxaal Dios lo profet ni par lëë do nak tiits nii psaan Dios lo pxusykolttoo no tsínee

chëb xaa lo Abraham: “Lo xtiiyoo kchoo meñ nii kuuñlay kchë meñ nii nche lo kislyu.” ²⁶Tsi lëë Dios kaa beeñ kpañ xiñ, klo lo do pxaal Dios xaa par kuuñlay xaa lëë do, parñee ksaan do xtol do.

Lëë Pedre ni Juan so lo xaa xñabey

4 Lëë Pedre ni Juan bii nonee lo meñ, tsíñee lëë pxosy ptsiñ ksa xaa nii xkyéñap lidzy Dios ni xaa saduceo. ²Xlëë xaa porñee lëë Pedre ni Juan nonee lo meñ nii nli spañ meñ kuty, por lëë Jesús pañ. ³Lëë xaa xñabey kwnaasy xaa aan leñ skiib ptseñ xaa kyool go, porñee tsel ptsye tse kwnaasy xaa xaa. ⁴Per ndaly meñ nii pkëetyag kchë nii kwnee xaa bniladzy, aan lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios ptyalyre. Pkab siik kaay mily nonstyee xaapkiy.

⁵Lëë byaani lyu lëë xaa nii xñabey lo meñ Israel, ni xaa kol, ni maestre ley pkaal lsa Jerusalén. ⁶Wi Anás, xaa nii xñabey lo pxosy so siko, ni Caifás, ni Juan, ni Alejandro ni kchësy meñ lidzy xaa nii xñabey lo pxosy. ⁷Lëë xaa kwnabey koktsyetsy Pedre ni Juan, aan loxsye pso xaa xaa grolyee, lëë xaa kwnabiits lo xaa, chëb xaa:

—¿Cho bnee tiitspey lo do nii chuuñtsyey do kchë cos re?

⁸Tsigo lëë Pedre, xaa nii nyoo no Kyalbini Ntson leñ styoo kwëb chëb:
—Kchësy to nii nak to xaa xñabey ni kchësy to xaa kol, ⁹lëë do xñabiits loo noo dyon xa byak tu xaa xsyaknë. ¹⁰Lëë noo kñeeeli lo do parñee kaknan do ni kaknan kchë meñ nii no Israel nii lëë xaa re byak por xkyalwnabey Jesucrist Nazaret.

Lëë do pkëë xaa lo crusy, per lëë Dios beeñ kpañ xaa. ¹¹Lëë Jesús nak sinak kyo nii psëeb to kchë do siñee xsaa do yu, per lëë na lëë xaa nak sinak tu kyo nii mastre xkiiñ. ¹²Ni tu cho chilody kteelaa lëë no lo tol lo kislyu re, xaktyee Jesús, xaa nii pxaal Dios.

¹³Tsiñee lëë xaa xñabey kon nii nder confians xñee Pedre ni Juan, aan lëdy xaa chak nak xaa, psee xaa xñabey aan lëë xaa byeñ nii xpëédscuel Jesús nak xaa. ¹⁴Pchilody pe cos nguëëkiy xaa xñabey xaa, porñee lëë xaa nii byak so siko. ¹⁵Per lëë xaa kwnabey pchoo Pedre ni Juan lo junt aan lëë xaa byaan kchë xaa siñee xñabey xaa, xtilytiits lsa xaa, ¹⁶xñee xaa:

—¿Xa kuuñ no xaa re? Por kchësy meñ nii no Jerusalén nan nii lëë xaa beeñtsyey kyalntson re, aan chilody tyeesy no nii nlidyo. ¹⁷Per parñee kxooñtre tiits lady meñ, kol tsoo ktseb no xaa, parñee destye natse kseejtre xaa lë Jesús ni stu lo meñ.

¹⁸Tsigo lëë xaa kwtsyetsy xaa, aan lëë xaa kwnabey nii kseejtre xaa ni kluuytre xaa xtiits Jesús lo meñ.

¹⁹Per lëë Pedre ni Juan kwëb chëb:
—Misme lëë do na dyon kol kyeñ deelñee buen sak Dios nii ksoob noo xtiits to, lëël nii ksoob noo xtiits Dios. ²⁰Kñabty to nii ksaan noo kñee noo kchë nii ptyon noo ni ptsyon noo, por chilody.

²¹Tsigo lëë xaa xñabey kwëntseeb lo xaa, per lëë xaa blaa xaa. Ptsyoldy xaa xa nsaksi xaa xaa, porñee kchësy meñ xtee skizh lo Dios por kchë nii kon meñ. ²²Masy choow iz chap xaa nii byak por kyalntson go.

Lëë meñ nii xniladzy chutiitsni Dios

²³Tsi lëë Pedre ni Juan kwlaa, lëë xaa sey laañee nche xcombañer xaa aan lëë xaa bitiits kchë nii chëb pxosy ni xaa kol lo xaa. ²⁴Tsiñee lëë xcombañer xaa lox pkeëtyag kchë nii bitiits xaa, lëë xaa bitiitsni Dios tusyke kchë xaa, chëb xaa:

—Tat Tios, lii nii psaal kpaa ni kislyu ni nistoo ni kchë lo cos, ²⁵lii beeñ knee pxusykolttoo noo David, tsiñee por Kyalbini Ntson chëb xaa:

¿Penak nii xlëë meñ nii nche lo kislyu,
ni penak nii cho cos nii pa xkiñdy leñ kik meñ?

²⁶Lëë kchë rey ni lëë xtiisy nii xñabey lo kislyu ptyop parñee ktilyni xaa Dios ni parñee ktilyni xaa xaa nii kwle Dios.

²⁷'Nli nii lëë Herodes ni Poncio Pilato pkaal lsa leñ kyedzy re kchë xaa meñ sit ni meñ Israel par ktilyni xaa xiñoo Jesús nii pxaaloo lo kislyu. ²⁸Singo mod lëë xaa beeñtsyey kchë nii nol kikoo kak destye penaadle. ²⁹Lëë nana, Tat Tios, buy kchë xkyalntseeb xaa, aan beeñ yudar xaa nii xsoob xtiitsoo parñee ktsyebyt xaa kluuy xaa xtiitsoo. ³⁰Bluuuy xkyalwnabeyoo tsiiñ kuuñ kyak xaa meñ xsyaknë ni kuuñtsyey xaa kyalntson por xtiits xiñ ntsonoo Jesucrist.

³¹Tsiñee lëë xaa lox bitiitsni Dios, lëë laañee nche xaa pxisy, aan lëë Kyalbini Ntson kwsëeb kchë leñ styoo xaa, ni lëë xtiseeb pchoo lo xaa parñee kñee xaa xtiits Dios.

Kwyody xpixwan cos

³²Tugak kwyo kik kchë meñ nii bniladzy xtiits Dios. Ni tu cho

chëbty: “Xcheñsyaa nak cos re”, sink kchësy xcheñ meñ kok kchë cos, kwyody xpixwano. ³³Con kyalwnabey gaa tugak lëë apostle kwnee nii nli pañ Jesús aan mbëë beeñlay Dios xaa. ³⁴Kwyody ni tu meñ nii nyo lyaadzy lady xaa, por lëë meñ nii chap lyu o yu gaa ptow aan lëë meñ kuni tumi go lo apostle ³⁵par kiisy apostlo lo meñ nii no lyaadzy. ³⁶Singo beeñtsyey tu xaa nii pcholë José. Lo xtiiy Leví pkab xaa, chu nis nii lë Chipre koly xaa. Aan lëë apostle kwnee lo xaa Bernabé. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Xaa nii xchoobladzy.) ³⁷Lëë xaa pto tublë lyu nii kop xaa aan lëë xaa kuni tumi go lo apostle.

Xtol Ananías ni Safira

5 Singo gak beeñtsyey tu xaa nii pcholë Ananías chop tsil xaa Safira. Lëë xaa pto tublë lyu, ²aan pteejty xaa kchë tumi nii kwtow lo apostle, xaktyee grolyeew ptee xaa. Lëë xaa byaani stu grolo, aan chop tsiilsye xaa koknano. ³Lëë Pedre chëb lo xaa:

—Ananías, ¿penak nii kwsëeb xaatox leñ styool par jkëetiil Kyalbini Ntson aan kyaanil grol tumi nii kwto lyu? ⁴¿Pe lëdy xcheñoo nayak nak lyu? Ni tsi lëëw lox pto gaal, ¿pe lëdy xcheñoo nayak nak tumi go? ¿Penak nii beeñtsyeyoo sinrii? Dios gon pkëetiil, pkëetiidyoo cholsye meñ.

⁵Tsiñee biñ Ananías ngo, lëë Ananías byab lyu aan lëë xaa kuty. Ntseeb ptsyeb kchë meñ nii koknano. ⁶Tsigo lëë bla xaa yeen nii nche siko pchal Ananías tublë ladx aan lëë xaa kujkeetsy xaa.

7Lëë kwloxo siik tson wor, lëë tsil Ananías ptsiñ. Ni tu pe nandy me.

8Lëë Pedre kwnabtiits lo me chëb:
—Kwneeli dyon, ḡpe lal nii pto do lyu në do lon?

Lëë me chëb:

—Nliw, lal ngo pto noow.

9Tsigo lëë Pedre chëb:

—¿Penak nii kwyotiits to par jkaal do xKyabini Ntson Dios? Lëë meñ nii kujkeetsy tsiloo siid ske. Lëë na lëël jkyeetsyak wil.

10Aan wor go kazh lëë me byab kexka lo Pedre. Tsi lëë xaa yeeñ go bikche kon xaa lëë me tse lox kuty, lëë me blis xaa aan lëë me kujkeetsy xaa kwi tsil me. **11**Aan kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios nii xkaal lsa siko ni kchësy meñ nii koknano ptsyeb.

Kyalntson nii beeñtsyey apostle

12Ndaly kyalntson beeñtsyey apostle lady meñ nii tugak xkaal lsa laañee lë lo xley Salomón.

13Aan nikxe nii ni stu meñ byaxty nsyéeb lady meñ nii xniladzy xtiits Dios, bleni meñ kyedzy meñ nii xniladzy. **14**Ni lëë meñ nii xniladzy kaa ptyalyre, nikxe mguiyo nikxe gaa kwnaaw. **15**Kwlii meñ kchë meñ xsyaknë nëz aan xkix meñ meñ xsyaknë go lo ta parñee tsiñee te Pedre siquier xmalë xaa kyab lady bla meñ xsyaknë go. **16**Wi meñ kyedzy nii nche kexka Jerusalén biidni meñ xsyaknë ni meñ nii no kyalbini mal leñ styoo aan kchë meñ go byak.

Lëë Pedre ni Juan no skiib

17Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni xaa saduceo xtilyni apostle porñee

kchë meñ xleni apostle. **18**Lëë xaa kwnaasy apostle aan lëë xaa kwloo xaa xiskiib kyedzy. **19**Per lëë tu xangly Dios kukxaly chu skiiib wor kyool aan lëë angly kwlii xaa skiiib chëb:

20—Kol tsi lidzy Dios aan kol kutiits lo meñ xa nak kyalmbañ nii xneetsy Jesús.

21Lëë byaani kazh lyu silyga, lëë xaa kwsëeb leñ lidzy Dios aan lëë xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios lo meñ sinak chëb angly lo xaa.

Mentre gaa lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa nii nak ksa pxosy ptop kchë xaa kol nii xñabey nii no Israel. Loxsye ngo lëë xaa kwnabey kchoo apostle skiiib. **22**Per tsi lëë mayor ptsiñ chu skiiib, cho sëre gaa, aan lëë mayor kuknitiits, **23**chëb:

—Tsiitsy nyogw chu skiiib ptsiñ noo, lëë soldaad kaa nche nap chu puert. Per tsiñee lëë noo pxaly chu puert, ni stu cho kintre leeñgo.

24Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa nii xkyenap lidzy Dios biño, lëë xaa kwnabtiits lsa lo xcombañer xaa, xñee xaa: Nli gaa axte pa lo kyal kchë cos re. **25**Ngo nchenee xaa tsi lëë tu meñ ptsiñ chëb:

—Lëë xaa nii gon kwloo do skiiib no kluuy xtiits Dios lo meñ leñ lidzy Dios.

26Tsigo lëë xaa nii xñabey lo mayor ni lëë mayor kukxi xaa, per psaksidre xaa xaa, porñee ptsyeb xaa ndeekyo meñ kyedzy xaa. **27**Tsiñee lëë xaa ptsiñni xaa, lëë xaa pso xaa grolyee lady kchë xaa kol nii xñabey, aan lëë xaa nii xñabey lo pxosy chëb lo xaa:

28—Lëë noo bñeel lo do gon nii nodre nii kseety to lë Jesús. Aan

biñdy to tiits, sink lëë do no kiisy xiwseedy to tyub Jerusalén, aan chakladzy to jkéekiy do lëë noo xkyalkutý Jesús.

²⁹Tsigo lëë Pedre ni lëë stubla apostle kwëb chëb:

—No nii klo xtiits Dios ksoob noo que xtiits chol meñ lo kislyu re.
³⁰Lëë xDios pxusykoltoo no beeñ kpañ Jesús, xaa nii pkëe do lo crusy.
³¹Lëë Dios psoob Jesús nëzli parñee kñabey Jesús ni parñee kteelaa Jesús meñ Israel nii ktikche styoo.
³²Ksa noo Kyalbini Ntson nii xtee Dios lo meñ nii xsoob xtiits xaa xñee nii nli beeñtsyey Dios nrii.

³³Tsiñee lëë xaa xñabey biñ ngo, per nli busy blëë xaa aan worgo kazh kokladzy xaa nyuty xaa apostle. ³⁴Per lady kchë xaa xñabey go no tu xaa fariseo nii pcholë Gamaliel. Maestre ley xaa ni xsal gaa meñ xaa. Lëë xaa kwsoli aan lëë xaa kwnabey pchoo apostle ley xisy wiñ. ³⁵Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xaa xñabey:

—Kchësy to xaa Israel, siñee nche do nu, kol kyeñ gon pe kuñ do xaa gue. ³⁶Kol ksaladzy gaanoo nii penaadle pchoo tu xaa nii pcholë Teudas, xñee xaa nii tu xaa non nak xaa, aan kwsëeb siik tap kyoow meñ xlad xaa. Per blyéedy lëë xaa beety meñ, aan kchësy meñ nii kwsëeb xlad xaa pchoots klyaal, aan lëë xcient xaa byal sikootyee. ³⁷Kok xtsedyako, leñ tse nii chaa cens, lëë tu xaa Galilea nii pcholë Judas pchoo, aan singo gak ndaly meñ kwsëeb xlad xaa, per lëë meñ beety xaa, aan lëë kchësy meñ nii kwsëeb xlad xaa pchoots klyaal. ³⁸Por ngo lëën xñe lo do: Kol

ksaan xaa gue, jkaaldy to xaa. Por deelñee kiksy chol meñ xlyañ nii chuuñtsyey xaa sitsiñ tse nii lëëw kyal. ³⁹Per deelñee xtsiñ Dios kayuuñtsyey xaa, chilody jkwëës to low. Kol kap cuent, toontlaa Dios no ktilyni do.

⁴⁰Kchësy xaa xñabey go psal xtiits Gamaliel. Loxsye ngo lëë xaa kwtsyetsy apostle. Lëë xaa ptee xcheñ xaa ni lëë xaa chëb nii nodre nii kseety xaa lë Jesús, per lëë xaa blaa xaa. ⁴¹Lëë apostle pchoo lady xaa xñabey go xle xaa porñee lëë Dios ptee tiitspey psaksi meñ go xaa por xtiits Jesús. ⁴²Aan psaandy xaa, sink ksatyee tse kwnee xaa lo meñ nii lëë Jesús xaa nii pxaal Dios biid kteelaa meñ lo tol. Kchë ngo kwnee xaa lo meñ leñ lidzy Dios ni kchë ngo kwnee xaa tsiñee kwey xaa lidzy meñ.

Lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios xso kadzy xaa nii kuñ yudar

6 Leñ tse go, como lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios ptyalyre, lëë xaa Israel nii xñee tiitsë griego chëb lo xaa Israel nii xñee tiitsë hebreo nii xtyoontsidy kwnaa viud nii xñee tiitsë griego tsi lëë nii xtyaaw xkaasy. ²Tsigo lëë ksa tsiipchop apostle ptop kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios aan lëë xaa chëb:

—Buendyo nii ksaan noo kluuy noo xtiits Dios par kiisy noo nii ktyaaw. ³Por ngo, beetsy, kol kyub kadzy xaa nii chap to confians, xaa nii xyeñ, ni xaa nii nyoo no Kyalbini Ntson leñ styoo, aan kol ktee tsiiñ re lo xaa. ⁴Lëë noo tugak kutiitsni Dios ni lëë noo kluuy xtiits xaa.

⁵Byo nii kwnee apostle styoo xaa nii xniladzy xtiits Dios, aan lëë xaa kwle tu xaa nii pcholë Xteb. Tyub styoo Xteb xniladzy Xteb Dios ni nyoo gaa nii no Kyalbini Ntson leñ styoo Xteb. Ni lëë xaa kwle Felip, ni Prócoro, ni Nicanor, ni Timón, ni Parmenas, ni Nicolás, tu xaa Antioquía nii penaadle bniladzy xlay meñ Israel. ⁶Loxsye ngo lëë xaa kuni xaa nii kwle xaa lo apostle, aan lëë apostle kwnab lo Dios por kchë xaa go ni lëë apostle pxob ña xaa kik xaa go.

⁷Lëë xtiits Dios pkaasyre, ni lëë meñ nii xniladzy ptyalyre Jerusalén, aan axte wi bla xipxosy meñ Israel bniladzy.

Lëë xaa xñabey xñaasy Xteb

⁸Kokni Dios Xteb. Ngo nii ptee xaa tiitspey beeñtsyey Xteb kyalntson lady meñ. ⁹Lëë bla xaa Cirene, ni xaa Alejandría, ni xaa Cilicia, ni bla xaa kyedzy Asia, nii chi ktoo nii lë Libertados, bislo ptilytiitsni Xteb. ¹⁰Per xlyébty xaa lo Xteb, porñee nonsyke Kyalbini Ntson xsyaab leñ kik Xteb pe cos ktikche Xteb lo xaa. ¹¹Tsigo lëë xaa kwttiix bla xaa nii këb nii biñ kwneenë Xteb Moisés ni Dios. ¹²Lëë xaa pkiily meñ kyedzy ni xaa kol ni maestre ley. Singo mod lëë xaa kwnaasy Xteb aan lëë xaa kukso xaa lo xaa xñabey. ¹³Byubak xaa meñ nii kwnee xuuy chëb:

—Lëë xaa gue tugak nonee né lidzy Dios ni xley Dios. ¹⁴Ptsyon noo kwnee xaa nii lëë Jesús Nazaret knitylo lidzy Dios ni lëë xaa me ktséë kchë costumbre nii psaan Moisés lo no.

¹⁵Tsigo lëë xaa xñabey ni lëë kchë meñ nii nche sob siko buy lo Xteb, aan lëë xaa kon nii chak lo Xteb si chak lo tu angly.

Kchë tiits nii kwnee Xteb

7 Tsigo lëë xaa nii xñabey lo pxosy kwnabtiits lo Xteb chëb: —¿Pe nli nii kwneel kchë nii xkëekiy meñoo?

—Lëë Xteb kwëb chëb:
—Beetsy, kchësy to siñee nak to xaa kyedzy re, xñabaa lo do nii jkëetyag to choplan xtitsaa. Worñee gon lëë pxusykoltto no Abraham bii no nèz Mesopotamia, lëë Dios ntson byaklo lo xaa, antes nii kyey xaa nèz xtañ meñ Harán, ³lëë Dios chëb lo xaa: “Psaan xtañoo ni kchësy meñ liidzyoo, aan kwey tañ nii kluyaa lool.” ⁴Tsigo lëë Abraham pchoo xtañ meñ Caldea aan lëë xaa kutso nèz Harán. Lëë loxsye kuty pxosy xaa, lëë Dios biidni xaa tañ re, laañee no do nina. ⁵Per ni tublé lyu pteejty Dios lo xaa tañ re, per ni tu laa nsyo tu niy xaa pteejty Dios. Aan nikxe nii chapy xaa mëed tiemp ko, lëë Dios chëb nii lëëw ktee xaa lo xiñ xaa tsi lëë xaa lox kety. ⁶Ni lëë Dios chëb kazh nii lëë kchë meñ nii sëed lo xtiiy xaa tsitsot xtañ meñ sit, ni lëë meñ sit jkuñ xaa tsiiñ, ni lëë meñ sit ksaksi xaa tap kyoow iz. ⁷Per lëë Dios chëbak nii lëë xaa ksaksi kchë meñ sit nii jkuñ meñ Israel tsiiñ, aan loxsye ngo lëë meñ Israel kchoo siko, aan lëë meñ Israel kiid kutiitsni Dios nu. ⁸Lëë Dios kwnee lo Abraham, aan lëë Dios kwnabey nii tsobey xaa, sinak tu señ nii lëë Dios tugak kakni xaa. Por ngo, tsi lëë xiñ xaa

Isaac koly, tse nii ptsiil xaa xmal, lëë Abraham kwlobey xaa, aan singo gak beeñtsyey Isaac xiñ xaa Jacob, aan singo gak kwlobey Jacob ksa tsiipchop xiñ xaa. Lëë xiñ Jacob nak pxusykolttoo ksa tsiipchop xtiiy meñ Israel.

⁹Betsy xiñ Jacob nak José, aan por kyalmbidy lëë xaa pto xaa par kyey xaa Egipto. Per lëë Dios kokni José, ¹⁰ni lëë Dios pteelaa xaa kchëlo kyalnë, ni Dios kaa ptee kyalchak lo xaa. Lëë Dios beeñ nii byo xmod José styoo Faraón rey Egipto. Ngo nii lëë xaa pso José kok José xtisy Egipto aan axte wi lidzy rey kwnabey José.

¹¹Tsi lëë kpiñ biid, mban kwte meñ tyub Egipto ni Canaán, aan ptsyoldy pe nyaw pxusykolttoo no. ¹²Per tsi lëë Jacob biñ nii lëë xobxtily no Egipto, lëë xaa pxaal xiñ xaa siko, xaa nii kok pxusykolttoo no. Lëë xaa kwey primer viaj. ¹³Lëë pchopo viaj lëë José pchoo neñlo lo betsy, aan lëë gaa xaa byuumbey xaa. Singo lëë rey Egipto koknan pa lo tiyy seëd José. ¹⁴Loxsye ngo lëë José chëb lo betsy: “Kol tsikxi pxosy no ni meñ lidzy no.” Tsongalyptsiipkyay meñ lidzy xaa ptsiñ Egipto. ¹⁵Singo nak nii lëë Jacob kutso Egipto, siko kuty xaa, ni siko kuty pxusykolttoo no. ¹⁶Lëë kwloxo bla iz lëë kchë xtsit xaa byey Siquem, aan lëëw pkyeetsy leñ paa nii kwxii Abraham con tumi lo xiñ Hamor.

¹⁷Lëë tsi lëë tiits nii chëb Dios lo Abraham mer kak cumplir, lëë meñ Israel ptyaly Egipto. ¹⁸Aan lëetyee gaa tiemp ko lëë tu rey nii byuumbeydy José kwsob kwnabey

Egipto. ¹⁹Lëë rey go pkëëti xtiyy no ni lëë xaa psaksi pxusykolttoo no, xoo kwnabey xaa psëëb pxusykolttoo no xiñ xaa nii lox chaly parñee kety mëëd. ²⁰Tiemp ko koly Moisés. Tu mëëd nii byo styoo Dios kok xaa, aan lëë pxosy xaa kwloolan xaa tson mëë. ²¹Per tsinnee pchilodre ngolan xaa xaa, lëë xaa psëëb xaa, aan misme xiñtsyaap rey Egipto blis xaa, aan lëë me kon xaa sinak nii nyak xaa xiñ me. ²²Ngo nii pseedy Moisés kchë nii xseedy meñ Egipto, ni kok ndaan xaa por kchë nii kwnee xaa ni beeñtsyey xaa.

²³Choow iz Moisés tsi lëë xaa kwlokyeñ tsitedy xaa lo meñ xkyedzy xaa, meñ Israel. ²⁴Siko kon xaa nii lëë tu xaa Egipto no ktee xcheñ tu xaa xkyedzy xaa. Aan parñee kla xaa xaa xkyedzy xaa, lëë xaa beety xaa Egipto go. ²⁵Nladzy xaa tsaaplaa nyeñ meñ xkyedzy xaa nii lëë Dios kteelaa meñ xkyedzy xaa por lëë xaa, per byeñdy meñ xkyedzy xaaw. ²⁶Lëë byaani lyu, lëë Moisés kon nii lëë chop xaa Israel nche ktily aan como lëë xaa kokladzy ntsily xaa xaa lëë xaa chëb: “Betsy to. ¿Penak nii singue nche ktily do?” ²⁷Tsigo lëë xaa nii no ktee cheñ xcombañer pchëep Moisés, aan lëë xaa chëb: “¿Cho psoo gaal nii kñabeyoo loo noo, ni cho në lool nii kakoo xixtisy noo?” ²⁸¿Ote chakladzyoo yak kutyoo naa sinak beetyoo xaa Egipto neeg?” ²⁹Tsi lëë Moisés biñ ngo, lëë xaa pxooñ aan lëë xaa si nëz xtañ meñ Madián. Siko kwyo xaa ni siko koly chop xiñ xaa.

³⁰Lëë kwloxo choow iz, lëë tu angly byaklo lo xaa lo tu yakitsy

nii noyek kexka xan kiy nii lë Sinaí. ³¹Ntseeb psee Moisés kon ngo. Tsí lëë xaa big par kan ngui xaaw, lëë xaa biñ tsiy Dios nii xñee: ³²“Naa nak xDios pxusykolttoo, naa nak xDios Abraham, xDios Isaac ni xDios Jacob.” Tsigo lëë Moisés bislo xisy porñee tir xtsyeb xaa, aan byaxty xaa nyuy xaa. ³³Per lëë Dios chëb lo xaa: “Blity laboo, por ntson laañee nosubniyoo. ³⁴Chanaa xa këksaksi meñ Egipto meñ nii ngab lon. Por ngo lëën byety par kteelaan meñ nii ngab lon. Na të tsiiñ kxalaa lii Egipto.”

³⁵’Klo chëb meñ kyedzy lo Moisés: “iCho psool nii kñabeyoo loo noo ni cho në lool nii kakoo xixtisy noo?” Per lëë Dios pxaal xaa sinak tu xaa xñabey ni sinak tu xaa nii xteelaa. Lëë angly nii byaklo lo xaa lo yakitsy nii noyek kokni xaa. ³⁶Lëë Moisés kwlii pxusykolttoo no Egipto, ni beeñtsyey gaa xaa kyalntson Egipto, ni chu Nistoo Nixñë, ni tyub tañ pidzy nii kwtedy xaa choow iz ksa xaa pxusykolttoo no. ³⁷Ni misme gaa Moisés chëb lo meñ Israel: “Lëë Dios kxaal tu profet nii kchoo lady to, sinak nii pxaal xaa naa.” ³⁸Lëë gak Moisés pkaal lsa ksa pxusykolttoo no tañ pidzy. Lëë angly nii kwnee lo xaa kiy nii lë Sinaí kokni xaa. Lëë xaa pkaaxcient xtiits ntson Dios nii xnee kyalmañ par kteso xaaw lo no.

³⁹’Per koklasty pxusykolttoo no nsoob xtiits xaa, sink lëë pxusykolttoo no kokladzy mbikche nyey Egipto. ⁴⁰Lëë pxusykolttoo no chëb lo Aarón: “Chakladzy noo nii ksaal tu mdyo nii nech loo noo, por

toon pe cos kok Moisés nii kwlii lëë noo xtañ meñ Egipto.” ⁴¹Tsigo lëë xaa psaa tu mdyo nii chak si chak tu becerr, ni lëë xaa beety ma mbañ par kokon xaa ma lo mdyo go. Loxsye ngo lëë xaa beeñtsyey tu lni par kleni xaa mdyo nii kwyaa con ña xaa. ⁴²Ngo nii lëë Dios psaan pxusykolttoo no par kleni xaa kchë mëly nii xsaani leñ kpaa. Sinrii kë leñ xkitsy Dios nii pkëë kchë profet:

Lo choow iz nii kunsë do tañ
pidzy,
èpe beety to ma dyon, par kokon
do ma lon?

⁴³Psoobty to tiits gon,
sink lëë do kwënoy lidzy
mdyo nii lë Moloc,
ni lëë do kwënoy xmëly ximdyo
do Renfán,
mdyo nii psaa do par kleni do.
Por ngo lëën kwi lëë do xtañ do,
aan lëë do kxalaa tu laañee
mastre sit lo Babilonia.

⁴⁴’Tyub nii kwyoo pxusykolttoo no tañ kwënoy xaa lidzy Dios nii kwyaa con ladx. Leeñgo kwyotsey table nii kë ley. Lëë yu go kwyaa sinak nii kwnabey Dios lo Moisés, tsiñee chëb xaa nii ksaas xaaw sinak nii kon xaaw. ⁴⁵Lëë pxusykolttoo no byaani yu go aan tsi lëë meñ xkyedzy no ptsiñ xtañ meñ sit ksa Josué, wiw ptsiñni xaa. Siko kwlii Dios kchë meñ nii nol kyedzy ko par ktee Dios kyedzy ko lo pxusykolttoo no. Aan singo kwëngob xaa yu go axte xtiemp David. ⁴⁶Lëë rey David bleni Dios, aan kokladzy xaa nsaa xaa tu laañee nyo xDios meñ Israel. ⁴⁷Per lëël Salomón nak nii psaa lidzy Dios. ⁴⁸Nikxe nii nody Dios nii sob kpaa leñ yu nii

chaa con ña meñ. Sinak chëb Dios lo profet:

49 Kpaa nak laañee sobaa
xñabeyaa,
lo kislyu xson niyaa.
¿Xa xña yu nii ksaa do par naa?
xñee Dios,
¿o xa xñaa gaa laañee
kxiladzyaa?

50 ¿Pe lëdy con ñan nayak psan
kchë cos?

51 Per lëe do, chëb Xteb, tugak nguidzy nak styoo do. Chaklasty to jkëetyag to xtiits Dios. Nak to sinak meñ nii xyumbeydy Dios. Tugak xtilyni do Kyalbini Ntson. Lëesyak pxusykolt too do nak to. **52** ¿Pe kwyo tu profet dyon nii psaksidy pxusykolt too do? Lëe pxusykolt too do beety kchë xaa nii kwnee nii lëe Crist kiid, aan lëe na nii lëe Crist biid, lëe do koknladzy xaa ni lëe do beety xaa. **53** Lëe angly biidni xley Dios lo do, per xsaldy tow.

Xkyalkuty Xteb

54 Tsínee lëe xaa xñabey lox biñ kchë nii kwnee Xteb, per nli busy blëe xaa lo Xteb axte chawlay xaa. **55** Tsigo lëe Xteb nii nyoo no Kyalbini Ntson leñ styoo blëp lo leñ kpaa aan lëe xaa kon xkyalntson Dios, ni lëe xaa kon nii lëe Jesús kusoli kwi Dios nëzli. **56** Aan lëe xaa chëb lo xaa xñabey:

—iKol kuy leñ kpaa gaanoo! Lëen chan nii lëe Xiñ Dios nii pxaal xaa so kwi xaa nëzli.

57 Per lëe xaa xñabey koñee ptsetyag, aan lëe xaa bislo chuptsyë yë xaa, lëe xaa kwseñ Xteb. **58** Lëe xaa kwlii Xteb leñ kyedzy aan lëe

xaa pteekyo Xteb. Lëe tu xaa nii pcholé Saulo byaani xab kchë meñ nii kukteekyo Xteb. **59** Aan mentre lëe xaa no kteekyo Xteb, lëe Xteb chëb lo Jesús:

—Jesús, pkaaxcuent xkyalbiniin.

60 Loxsye ngo lëe xaa psoxib aan lëe xaa kwchuptsyë nguidzy xñee xaa:

—Tat Tios, ksaldyoo xtol meñ re. Aan loxsye kwnee xaa singo, lëe xaa kuty.

8 Aan kwyo Saulo conforme nii kuty Xteb.

Lëe Saulo kënlaag meñ nii xniladzy xtiits Dios

Misme tse go lëe meñ bislo xsaksi meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no Jerusalén aan kchësy meñ nii xniladzy pchoots klyaal tyub xtañ meñ Judea ni Samaria. Xaktyee apostle byaan Jerusalén. **2** Lëe bla xaa nii buen styoo kujkeetsy Xteb ni mban biñ xaa. **3** Mentre gaa lëe Saulo kënlaag meñ nii xniladzy xtiits Dios, xsyëeb xaa yu por yu xkwii xoo xaa kwnaa ni mguiy chilo xaa skiib.

Lëe Felip xluuy xtiits Dios lo meñ Samaria

4 Per lëe kchë meñ nii pchoo Jerusalén xluuy xtiits Dios nii xteelaa laañee xtsiñtyee meñ. **5** Wi Felip pchoo Jerusalén, aan lëe xaa kwey leñ kyedzy Samaria aan lëe xaa bislo xñee xaa lo meñ nii lëe Jesús nak xaa nii pxaal Dios.

6 Tsínee lëe meñ kon kchë kyalntson nii chuuñtsyey Felip, lëe meñ pkaal lsa par jkëetyag meñ nii xñee Felip. **7** Ndaly meñ nii no kyalbini

mal leñ styoo byak, aan chuptsyë kyalbini mal xchoo leñ styoo meñ go, ni ndaly meñ nii kutoo ni meñ nii xsyëdy byak. ⁸Por ngo ble meñ kyedzy ko.

⁹Per leñ kyedzy ko kwyo tu xaa nii pcholë Simoñ. Chuuñtsyey xaa kyalbruj aan chuuñ ksee xaa meñ Samaria, xñee xaa nii tu xaa non nak xaa. ¹⁰Kchësy xaa wiñ ni xaa kol xkëetyag xtiits xaa aan xñee meñ:

—Lëë xaa gue noy xkyalwnabey Dios.

¹¹Kchësy meñ psal xaa, porñee con xkyalbruj xaa xtse beeñ ksee xaa meñ. ¹²Per tsiñee lëë meñ bniladzy xtiits Jesú斯 nii ptsiñni Felip, lëë meñ byeñ xa nak xkyalwnabey Dios, ni lëë meñ kwchobnis, nikxe mguiyo nikxe gaa kwnaaw. ¹³Aan axte wi Simoñ bniladzy ni kwchobnis, aan lëë xaa bislo kwënal xaa Felip, xsee xaa chan xaa kchë kyalntson nii chuuñtsyey Felip.

¹⁴Tsiñee lëë apostle nii ncheno Jerusalén biñ nii lëë meñ Samaria bniladzy xtiits Dios, lëë xaa pxaal Pedre ni Juan siko. ¹⁵Tsiñee lëë xaa ptsiñ, lëë xaa kwnab lo Dios por kchë meñ Samaria nii bniladzy parñee sëëb Kyalbini Ntson leñ styoo meñ go. ¹⁶Porñee lëë meñ go kwchobnis worñee bniladzy meñ go xtiits Dios nii xñee cho nak Jesú斯, per ni tu leñ styoo meñ go karty sëëb Kyalbini Ntson. ¹⁷Lëë Pedre ni Juan pxob ña kik meñ go, aan lëë Kyalbini Ntson kwsëëb leñ styoo meñ go.

¹⁸Tsi lëë Simoñ kon nii lëë Kyalbini Ntson xsyëëb leñ styoo

meñ tsi lëë apostle xob ña kik meñ, lëë xaa kwlii tumi, ¹⁹aan lëë xaa chëb:

—Kol kneetsy kyalwnabey gue lon parñee kchë kik meñ nii kxobaa ñan sëëb Kyalbini Ntson leñ styoo.

²⁰Tsigo lëë Pedre chëb:

—Deelba nityool kchë xtumil.

¿Xa nanoo nii sil nii xkady Dios?

²¹Nonguialdy nii kuuñtsyeyoo tsiiñ nii chuuñtsyeyoo noo, por chan Dios nii nguidy no styool. ²²Psaan xtoloo, aan kwnab lo Dios nii ktsily xaa tol nii psya leñ styool. ²³Por chanaa nii tir chak mbiidyoo, ni chanaa nii xlaady tol lii.

²⁴Tsigo lëë Simoñ kwëb chëb:

—Kol nab lo Dios por naa, parñee ktsyooldyaa kchë nii në do lon.

²⁵Loxsye bitiits apostle cho nak Jesú斯, ni loxsye bluuuy xaa xtiits Dios, lëë xaa bikche sey xaa Jerusalén, aan ndaly kyedzy Samaria nii ptedy xaa bluuuy xaa xtiits Dios.

Lëë Felip chutiitsni tu xaa Etiopía

²⁶Loxsye ngo, lëë tu xangly Dios chëb lo Felip:

—Ligier kwey nëz kyety, nëz nii xchoo Jerusalén xtsiñ Gaza.

Lëë nëz ko xtyedy nëz tañ pidzy.

²⁷Lëë Felip si aan lëë tu xaa Etiopía pkaa lo xaa nëz. Tu xaa non nak xaa go, lëë xaa xkotsey kchë xtumi kwnaa nii nak rey Etiopía nii lë Candace. Lëë xaa kukiily lay lo Dios Jerusalén. ²⁸Lëë xaa sey xtañ xaa, sobsyé xaa leñ tu carret, xlab xaa libre nii pkëë profet Isaías. ²⁹Tsigo lëë Kyalbini Ntson chëb lo Felip:

—Big kex xan carret ke.

³⁰Tsi lëë Felip big, lëë xaa biñ nii lëë xaa Etiopía go no klab libre

nii pkëë profet Isaías. Tsigo lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pe xyeeñoo libre nii no klaboo?

³¹Lëë xaa Etiopía chëb:

—¿Xa kyeeñ no deelñee kindy cho kñë lon xa nako?

Tsigo lëë xaa chëb lo Felip:

—Kwyép aan kwsob kwin.

³²Sinrii xñee laañee no klab xaa

Etiopía go:

Sinak nii chixi meñ mëkwxilay
nii kety, kuxi meñ xaa,
ni nak xaa sinak tu mëkwxilay
nii chuptsyedy tsi xtsiib
meñ ma,
por kwchuptsyedy xaa.

³³Psaksi meñ xaa, aan ni tu cho
beeñdy xkyalxtisy xaa.

¿Cho lë nii kñë xa kok kchë meñ
nii kwyo xtiemp xaa?

Por lëë xaa seyle, sodre xaa lo
kislyu.

³⁴Tsigo lëë xaa Etiopía chëb lo
Felip:

—Beeñ favor kwnë lon dyon cho
por lëë xñee profet nrii, ¿pe por lëë
xaaw, ote por stu meño yak?

³⁵Lëë Felip bislo chëb xa nak
laañee no klab xaa, aan singo mod
lëë Felip chëb lo xaa cho nak Jesús.

³⁶Lëë tsi lëë xaa sitedy tu laañee no
nis, lëë xaa Etiopía chëb lo Felip:

—Xaatee mbëë no nis nu. ¿Pe
chiloody kaa dyon chobnisaa?

³⁷Lëë Felip chëb:

—Deelñee xniladzyoo tyub styool,
schilow.

Lëë xaa Etiopía kwëb chëb:

—Xniladzyaa nii Jesucrist nak Xiñ
Dios.

³⁸Tsigo lëë xaa kwnabey kwsotse
carret, aan lëë xaa kwsëëb lo
nis chop xaa Felip, aan lëë Felip

pchoobnis xaa. ³⁹Tsi lëë xaa pchoo
lo nis, lëë xKyalbini Ntson Dios

biy Felip. Aan bikchedre nyan xaa
Felip, per xle xaa lëë xaa byo nëz.

⁴⁰Tsi lëë Felip byeñ lëë xaa tse so tu
kyedzy nii lë Azoto, siko pchoo xaa
lëë xaa si Cesarea. Aan kchë kyedzy
nii kwtedy xaa bluu y xaa xtiits Dios
nii xñee cho nak Jesús.

Lëë Saulo xniladzy xtiits Jesús

(Hch. 22:6-16 ; 26:12-18)

9 Mentre gaa lëë Saulo tugak
nonee nii lëë xaa kuty

xpëédscuel Jesús. Por ngo, lëë xaa
kunee lo xaa nii xñabey lo pxosy.

²Aan lëë xaa kwnab tublé kitsy
parñee con xtiitspey xaa nii xñabey
lo pxosy lëë xaa tsinaasy kchë meñ
nii no xlad Jesús nii chi kchë ktoo
nii sob Damasco. Nol kik xaa nii lëë
xaa tsikni kchë meñ nii kñaasy xaa
Jerusalén, nikxe kwnaaw nikxe gaa
mguiyo. ³Per lëë xaa merle ktsiñ
Damasco, tsi lëë tu bini nii sëëd
sëëb kpaa bibëly kyako kwi xaa.

⁴Lëë xaa byab lyu, aan lëë xaa biñ
tsiy tu xaa nii xñee:
—Saulo, Saulo, ¿penak nii xsaksil
naa?

⁵Tsigo lëë Saulo kwnabtiits chëb:

—¿Chool?

Aan lëë tsiy xaa go kwëb chëb:

—Naa nak Jesús, xaa nii xsaksil.

⁶Tsigo lëë Saulo bislo xisy lo
kyalxtseeb chëb:

—¿Pe cos chakladzyoo nii
kuuñtsyeyaa?
Aan lëë Jesús chëb:

—Kuxche aan kwey leñ kyedzy.

Siko no tu xaa nii kñë pe cos kuñoo.
⁷Kchë xaa nii ksa Saulo si ptsyeb,

porñee biñ xaa tsiy xaa nii kwnee,

per ni tu cho kondy xaa. ⁸Loxsye ngo lëë Saulo kuxche lo lyu, per tsí lëë xaa pxaly lo xaa pchilodre nyan xaa. Nak nii lëë xaa nii ksa xaa si kwseñ ña xaa par ktsiñ xaa Damasco. ⁹Siko kwlës xaa tson kpidz. Pchilody nyan xaa, aan ni tu pe tawdy xaa ni ni tu pe kowdy xaa.

¹⁰Leñ kyedzy Damasco kwyo tu xaa nii xniladzy xtiits Dios nii pcholë Ananías. Lëë Dios byaklo lo xaa lo tu mgaal chëb:

—iAnanías!

Aan lëë Ananías kwëb chëb:

—Lëen nrii, Tat Tios.

¹¹Tsigo lëë Dios chëb:

—Kuxche aan kwseñ nëz nii xñee meñ Tubli, aan tsínee ktsiñoo laañee sob lidzy Judas kwnabtiits por tu xaa Tarso nii lë Saulo. Lëë xaa noyutiitsni naa. ¹²Lëë xaa kon tu xaa nii lë Ananías lo mgaal nii xsyëb laañee nix xaa, xob ña lady xaa parñee kpikche kan xaa stub.

¹³Tsínee lëë Ananías biñ ngo, lëë Ananías chëb:

—Tat Tios, ndaly meñ noyutiits lon xa nak xaa go ni kchë kyalnë nii no kteedy xaa kchë meñ nii xniladzy lii nii no leñ kyedzy Jerusalén. ¹⁴Lëë na lëë xaa sëédak nu con xtiitspey xaa nii xñabey lo pxosy par koy xoo xaa kchë meñ nii xniladzy lii.

¹⁵Per lëë Dios chëb:

—Kwey, por lëë xaa kwlen parñee kluuy xaa xtitsaa lo meñ sit ni lo xrey meñ sit ni lo meñ Israel.

¹⁶Lëen kluy kchë kyalmban nii tedy xaa por naa.

¹⁷Tsigo lëë Ananías kwey laañee kwlës Saulo. Tsínee lëë xaa kwyo

leñ yu, lëë xaa pxob ña xaa lady Saulo aan lëë xaa chëb:

—Saulo, lëë Jesú, xaa nii byaklo lool nëz nii sëedoo, pxaal naa parñee kpikche kanoo stub ni sëëb Kyalbini Ntson leñ styool.

¹⁸Wor go kazh lëë tublë cos nii nyaa si nyaa lbey pchoo lo xaa aan lëë xaa kon stub. Tsigo lëë xaa kuxche aan lëë xaa kwchobnis.

¹⁹Loxsye ngo lëë xaa taw par jkaa xaa fuersy stub.

Lëë Saulo xluuy xtiits Dios Damasco

Lëë Saulo kwlës bla kpidz lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no Damasco, ²⁰aan lëë xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios lo meñ leñ ktoo, xñee xaa nii lëë Jesú nak Xiñ Dios. ²¹Kchësy meñ nii pkëëtyag nii kwnee xaa xsee, xñee:

—¿Pe lëdy lëë xaa gue nayak kënlaag kchë meñ Jerusalén nii no xlad Jesú? ¿Ni pe lëdy kaa par tsikni xaa kchë meñ nii kñaasy xaa lo xaa xñabey lo pxosy sëëd xaa nu?

²²Per lëë Saulo pkaare fuersy, aan axte beeñ kchop xaa kik kchë meñ Israel nii no Damasco, tsínee xñee xaa lo meñ nii nli lëë Jesú nak xaa nii pxaal Dios.

Lëë Saulo xtyelaa lo meñ Israel

²³Lëë kwloxo bla kpidz, lëë meñ Israel kwnee lsa dyon xa kuty xaa Saulo, ²⁴per blyëëdy lëë Saulo koknano. Aan tsel kyool ni yutsye kwche mbës xaa chu puert nii kë chu kyedzy par kuty xaa Saulo.

²⁵Per lëë meñ nii no xlad Saulo kwloo Saulo leñ tu tskwidy ngol aan lëë xaa blity meñ tub chek

pyedzy nii ntse kyako kyedzy wor kyool, aan singo lëë Saulo kwtelaa.

Lëë Saulo xtsiñ Jerusalén

²⁶Tsiñee lëë Saulo ptsiñ Jerusalén, lëë xaa kokladzy nsyéeb xaa lady meñ nii nakle xpéedscuel Jesús, per kchésy meñ ptsyeb kon xaa porñee bnilasty meñ nii wi xaa tse nak xpéedscuel Jesús. ²⁷Per lëë Bernabé kuni xaa lo apostle. Aan lëë Bernabé bitiits nii lëë Saulo kon Jesús nëz, ni lëë xaa bitiits xa mod kwnee Jesús lo Saulo, ni lëë xaa bitiits nii ptsyebty Saulo kwnee Saulo lo meñ Damasco cho nak Jesús. ²⁸Loxsye ngo lëë Saulo kwséeb lady xpéedscuel Jesús leñ kyedzy Jerusalén aan lëë xaa bislo xñee xaa cho nak Jesús lo meñ. ²⁹Bitiitsni xaa ni ptilytiitsni xaa meñ Israel nii xñee tiits griego, per lëë meñ go kwyoxko kuty xaa. ³⁰Tsiñee lëë meñ nii nak xpéedscuel Jesús byeño, lëë xaa kuni Saulo kyedzy Cesarea, aan siko lëë xaa pxaal xaa nëz Tarso.

³¹Leñ tse go mbëë pañ kchë meñ nii bniladzy xtiits Dios nii kwyo Judea, ni Galilea, ni Samaria ni ptsyeb meñ go Dios. Lëë Kyalbini Ntson beeñ meñ go yudar, por ngo lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios ptyalyre.

Lëë Eneas xyak

³²Leñ tse go lëë Pedre kutedy lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan lëë xaa kutedy lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no leñ kyedzy nii lë Lida. ³³Leñ kyedzy ko lëë xaa kutedy lo tu xaa nii pcholë Eneas. Kok xon iz nii chilody

tsische Eneas, porñee tyub xaa kutoo. ³⁴Lëë Pedre chëb lo xaa: —Eneas, lëë Jesucrist kuuñ kyak lii. Kuxche aan ptuub xtal.

Wor go kazh lëë Eneas kuxche, ³⁵aan kchésy meñ Lida ni meñ Sarón nii kon kuxche Eneas bniladzy xtiits Dios.

Lëë Dorcas xpañ

³⁶Tiemp ko kwyo tu kwnaa nii xniladzy xtiits Dios leñ kyedzy Jope nii pcholë Tabita. (Lëë con tiits griego xñee meñ me Dorcas.) Tugak chuñ me yudar meñ nii no lyaadzy. ³⁷Lëë Dorcas kwxaaknë aan lëë me kuty. Loxsye pkasy meñ me, lëë me pxob meñ tu leñ yu nii sob klaa. ³⁸Kexka Lida nche Jope. Por ngo, tsiñee lëë meñ Jope nii xniladzy xtiits Dios biñ nii lëë Pedre so leñ kyedzy Lida, lëë meñ go pxaal chop xaa nii kunitiits lo Pedre chëb:

—Klyéedyoo, sinusy kol tsoo Jope.

³⁹Lëë Pedre sinal aan tsiñee lëë xaa ptsiñ, lëë meñ kuni xaa laañee xoob tuukwnaa go, aan lëë kchésy kwnaa viud ptyop kyako kwi xaa choon xluuy kchë vestid ni mankw nii psaa Dorcas worñee bii mbañ me. ⁴⁰Tsigo lëë Pedre kwlii kchésy meñ ley, lëë xaa psoxib, aan lëë xaa kwnee lo Dios. Loxsye ngo lëë xaa buy lo kwnaa kuty ko, aan lëë xaa chëb:

—Tabita, kuxche.

Tsigo lëë me pxaly lo me. Tsi lëë me kon Pedre, lëë me kwsobli.

⁴¹Lëë xaa kwseñ ña me aan lëë me psoli xaa. Loxsye ngo lëë xaa kwtsyetsy meñ nii xniladzy xtiits Dios ni lëë xaa kwtsyetsy kchë kwnaa viud nii nche worñee lëë xaa

ptsiñ parñee kan meñ nii lëe me pañ. ⁴²Lëew koknan kchësy meñ nii no leñ kyedzy Jope, aan ndaly meñ bniladzy Dios. ⁴³Ndaly kpidz kwlës Pedre lidzy tu xaa nii xkuutsy kidy nii pcholë Simoñ nii no leñ kyedzy ko.

Lëe Pedre chi lidzy Cornelio

10 Leñ kyedzy Cesarea kwyo tu xaa nii pcholë Cornelio. Xñabey xaa lo tu kyoow soldad nii sëed néz Italia. ²Buen xaa ni xtsyeb xaa Dios kchë meñ lidzy xaa. Nroob tumi xtee xaa par kuñ xaa meñ Israel yudar, ni tugak chutiitsni xaa Dios. ³Lëe tu wtse, siik las tres, lëe tu xangly Dios byaklo lo xaa aan nyë kon xaa nii lëe angly ko kwsëeb laañee sob xaa chëb:

—¡Cornelio!

⁴Ptsyeb Cornelio buy lo angly, per lëe xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pe nëél?

Tsigo lëe angly chëb:

—Lëe Dios biñ xtiitsoo ni lëe xaa kon kchë nii no kteedyoo par kuñoo yudar meñ nii no lyaadzy. ⁵Kon cho pxaal leñ kyedzy Jope tsitsyetsy Simoñ, xaa nii xñee gak meñ Pedre. ⁶Lidzy stu Simoñ nii xkuutsy kidy nii sob lidzy kexka chu nistoo xkwës xaa.

⁷Tsiñee lëe angly nii kwnee lo Cornelio bi, lëe Cornelio kwtsyetsy chop xaa nii xkyë tsiiñ lo xaa ni lëe xaa kwtsyetsy tu xsoldad xaa nii xniladzy xtiits Dios. ⁸Loxsye bitiits Cornelio kchë nii ptsyool xaa, lëe xaa pxaal xmos xaa Jope.

⁹Lëe byaani lyu, tsel xwe ngbidz lëe Pedre kwyëp kik yu par kutiitsni xaa Dios. Lëe gaa xaa

nii pxaal Cornelio mer ktsiñ Jope. ¹⁰Kwlaañ Pedre aan kokladzy xaa nyaw xaa, per mentre lëe siily noyaklo, lëe xaa kwneexkaal ¹¹nii lëe kpaa byaly, aan lëe tublé sinak ladx mant ngol sëed sëeb nxituusy ksa tap skiñ ladx ko. ¹²Lo ladx ko kë kchëlo ma nii no lo kislyu, sinak ma nii sob tap niy, ni mëël, ni kchë ma nii sob xikw. ¹³Tsigo lëe Pedre biñ tsiy tu xaa nii chëb:

—Pedre, kuso, beety kchë ma gue aan taw ma.

¹⁴Per lëe Pedre kwëb chëb:

—Chilodyo, por wi ma nii xtyaawdy kë lo ladx ke, aan lo nii mbañaa karty kawaa ma nii noguialdy ktyaaw.

¹⁵Lëe tsiy xaa go kwnee stub chëb:

—Kñeedyoo nii chilody kaawoo nii xñee Dios nii schilo ktyaaw.

¹⁶Tson vuelt biñ xaa tsiy xaa go, axte tsigolye lëe ladx ko byëp kpaa stub. ¹⁷Lëe Pedre no kyalnë dyon xa kyeñ xaa kchë nii kwnee Dios lo xaa lo mgaal go, tsi lëe xaa nii pxaal Cornelio ptsiñ chu puert xñabtiits dyon pa nak lidzy Simoñ.

¹⁸Nguiedzy kwnabtiits xaa dyon pe siko xkwës tu xaa nii lë Simoñ nii xñee meñ Pedre. ¹⁹Aan como lëe Pedre bii no kyalnë nii dyon xa kyeñ xaa kchë nii chëb Dios lo xaa lo mgaal go, lëe Kyalbini Ntson chëb lo xaa:

—Buy gaanoo, tson meñ xyub lii.

²⁰Kuso, byety aan kunal meñ gue. Jkañdy kikoo, por naa pxal meñ gue.

²¹Tsigo lëe Pedre byety aan lëe xaa chëb lo xaa nii pxaal Cornelio:

—Naa nak xaa nii xyub to. ¿Pe cos tsiiñ sëed to?

22Lëë xaa nii pxaal Cornelio kwëb chëb:

—Xmandad Cornelio syoop noo. Tu xaa nii xñabey lo tu kyoow soldad nak xaa. Buen xaa, xtsyeb xaa Dios, ni kchë meñ Israel xle lo xaa. Lëë tu xangly Dios chëb nii no kwetsy xaa lii par tsil lidzy xaa tsiin jkëetyag xaa kchë nii këëboo.

23Tsigo lëë Pedre pteedy xaa nëz leñ yu, aan lëë xaa ptseñ ksa xaa kyoool go. Lëë byaani lyu, lëë Pedre sinal ksa bla xaa nii xniladzy xtiits Dios nii no leñ kyedzy Jope.

24Lëë byaani stu lyu lëë xaa ptsiñ Cesarea. Lëë gaa Cornelio tse nche mbës ksa meñ lidzy ni xamigw xaa nii kwtsyetsy xaa. **25**Tsi lëë Pedre ptsiñ chu yu, lëë Cornelio pchoo kuktsiilnëz xaa aan lëë Cornelio psoxib lo xaa sinak nii nyak xaa tu xaa non. **26**Per lëë Pedre bliso xaa chëb:

—Kusoli, por sinakakaa nakoo.

27Aan mentre lëë xaa bii sinee, lëë Pedre kwsëeb leñ yu aan lëë xaa kon nii singootyee ndaly meñ tse nche mbës. **28**Tsigo lëë Pedre chëb:

—Nan buen do gon nii chilody ktsiil lsa tu meñ Israel meñ sit o sëëb kaa xaa leñ lidzy tu meñ sit. Per lëë Dios bluuy lon lo tu mgaal nii nody nii kpixladzyaa meñ sit. **29**Por ngo, siñee kwtsyetsy to naa, lëën syely. Blyëëdyaa. Ni tu pe chëptyaa. Lëë nina na busy, chakladzyaa kaknanaa penak kwtsyetsy to naa.

30Tsigo lëë Cornelio kwëb chëb:

—Natse chako tap kpidz, misme wor re gak lëën so leñ lidzyaa nu, cholaa lay nii chak lo Dios wor wtse aan lëëtyee gaa tse go tawdyaa par

kuuñ ksakaa Dios, tsínee lëë tu xaa nii nakw tu ladx nii xpibëly byaklo lon. **31**Aan lëë xaa në lon: Cornelio, lëë Dios gon biñ xlayoo ni lëë xaa kon kchë nii no kteedyoo par kuñoo yudar meñ nii no lyaadzy. **32**Lëë nana busy kwnabey nii kaktsyetsy Simoñ, xaa nii xñee gak meñ Pedre. Lëë xaa so leñ kyedzy Jope. Lidzy stu Simoñ nii xkuutsy kidy nii sob lidzy kexka chu nistoo xkwës xaa. **33**Por ngo nii blyëëdyaa lëën pxal xaa nii biid kyub lii, aan buen nii sëëdoo. Lëë na chan Dios nii lëë noo nche nu par jkëetyag noo kchë nii pxaal Dioosoo sëëdneel loo noo.

Kchë nii kwnee Pedre lidzy Cornelio

34Tsigo lëë Pedre bislo kwnee chëb:

—Na si nagon, lëën xyeñ nii nli lëdy wi Dios xsee chan meñ, **35**sink kchë meñ nii xsal xaa ni chuuñtsyey nii xñabey xaa, kchë meñ go xyo styoo xaa. **36**Lëë Dios kwnee lo meñ Israel nii lëë Jesucrist kiidni tiits nii kchoobladzy styoo meñ. Lëë Jesucrist nak xaa nii xñabey kchë lo meñ. **37**Nan do gon pe cos kok tyub xtañ meñ Israel. Galilea bislow, loxsye kwnee Juan nii no nii chobnis meñ. **38**Ni nan gaa to xa kwle Dios Jesús Nazaret ni xa kwsëeb Kyalbini Ntson leñ styoo xaa. Aan lëë Dios ptee kyalwnabey lo xaa parñee kuñ xaa kyalbuen ni kuuñ kyak xaa kchë meñ nii no ksaksi xaatox lo kyalkits. Kchë ngo beeñtsyey xaa porñee chop xaa Dios nak. **39**Lëë noo chutiits kchë nii ptyon noo beeñtsyey Jesús leñ kyedzy Jerusalén ni tyub xtañ meñ Israel. Loxsye ngo lëë meñ beety

xaa, pkëë meñ xaa lo crusy. ⁴⁰ Per tse nii kwloxo tson kpidz lëë Dios beeñ kpañ xaa, aan lëë xaa byaklo loo noo. ⁴¹ Byaklody xaa kchë lo meñ, sink xaktee kchëë noo siñee kwlel Dioos noo, ptyon noo xaa par kutiits noo nii nli pañ xaa. Ptyaaw noo ni ptyow noo ksa noo xaa loxsye pañ xaa. ⁴² Aan lëë xaa pxaal lëë noo kñee noo lo meñ nii lëë Dios pso xaa par kñabey xaa lo meñ kuty ni lo meñ mbañ. ⁴³ Ni kwneel gaa kchësy profet cho nak Jesús, ni kwneel gaa xaa nii kchësy meñ nii kniladzy xtiits Jesús kpily xtol.

Lëë Kyalbini Ntson xsyëëb leñ styoo meñ sit

⁴⁴ Lëë Pedre bii nonee, tsíñee lëë Kyalbini Ntson kwsëëb leñ styoo kchësy meñ nii nche jkëëtyag nii xñee xaa. ⁴⁵ Aan lëë meñ Israel nii xniladzy nii kwey ksa Pedre psee kon nii wi leñ styoo meñ sit blaa Dios kwsëëb Kyalbini Ntson, ⁴⁶ porñee biñ xaa nii lëë kchë meñ go xñee xaatke ntson Dios con stu clasy tiitsë. ⁴⁷ Tsigo lëë Pedre chëb:

—¿Pe no gaa dyon cho jka nis par chobnis kchë meñ re, por mismé Kyalbini Ntson nii kwsëëb leñ styoo no kwsëëb leñ styoo kchë meñ re?

⁴⁸ Aan lëë xaa kwnabey kwchobnis meñ go con xtiitspey Jesucrist. Loxsye ngo lëë kchë meñ go kwnab nii kwës Pedre bla kpidz.

Lëë Pedre chikni tiits lo meñ nii xniladzy nii no Jerusalén

11 Lëë apostle ni kchë meñ nii xniladzy nii no tyub xtañ meñ Israel biñ nii lëë bla meñ sit bniladzy xtiits Dios. ² Per tsíñee lëë

Pedre ptsiñ Jerusalén, lëë bla meñ Israel kwneenë Pedre, ³ chëb xaa:

—¿Penak nii kusëëboo lidzy meñ sit, ni tawnil kchë meñ go?

⁴ Tsigo lëë Pedre bislo bitiits xa kwey xaa lidzy Cornelio, lëë xaa chëb:

⁵ —Leñ kyedzy Jope son, aan tsíñee lëën noyutiitsni Dios, lëë tu mgaal kwtedy lon, aan lëën kon tublé ladx mant ngol nii sëëdsëëb kpaa nxituusy ksa tap skiño aan lëëw byab axte laañee son. ⁶ Tsiñee lëën big kex par kuy nyëëen dyon pe cos kë lo ladx ko, lëën kon kchëlo ma nii sob tap niy, kchëlo ma tox, ni kchëlo mëël, ni kchëlo ma nii sob xikw. ⁷ Aan lëën biñ tsiy tu xaa nii në lon: “Pedre, kuso, beety ma gue aan taw ma.” ⁸ Per lëën chëp: “Chilodyo, por wi ma nii xtyaawdy kë lo ladx ke, aan lo nii mbañaa karty kawaa ma nii nonguialdy ktyaaw.” ⁹ Tsigo lëë tsiy xaa nii sëëd kpaa në lon stub: “Kñeedyoo nii chilody kaawoo nii xñee Dios nii schilo ktyaaw.” ¹⁰ Tson vuelt biñaa tsiy xaa go. Loxsye ngo lëë ladx ko byëp kpaa stub. ¹¹ Worgo kash lëë tson xaa kwlañ lidzy xaa nii kwlësaa. Cesarea pchoo xaa biid kyub xaa naa. ¹² Aan lëë Kyalbini Ntson në lon: “Kunal, jkañdy kikoo.” Wi ksa xoop xaa re kwsënal naa, ksa noo psyëëb leñ lidzy tu xaa ¹³ nii bitiits loo noo xa byaklo tu angly chilidzy xaa chëb: “Pxaal meñ leñ kyedzy Jope tsitsyetsy Simoñ, xaa nii xñee gak meñ Pedre. ¹⁴ Aan lëë Pedre kñë xa telaal ni xa telaa meñ liidzyo lo tol.” ¹⁵ Tsiñee lëën bislo xñen, lëë Kyalbini Ntson nii klootyee kwsëëb

leñ styoo no kwsëebak leñ styoo meñ go. ¹⁶Tsigo lëen psaladzy xtiits Jesús tsiñee chëb xaa: “Nli nii lëe Juan pchoobnis con nis sye, per lëe do chobnis con Kyalbini Ntson.” ¹⁷Por ngo, deelñee wi lo meñ sit ko pteedy Dios xKyalbini Ntson, ñecho nakaa parñee jkaan Dios? Por singo gak bneetsy xaa Kyalbini Ntson lo no.

¹⁸Tsiñee lëe meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no Jerusalén lox biñ ngo, kwneedre xaa, sink lëe xaa ptee skizh lo Dios chëb xaa:

—iWi meñ sit tsigo busy kteelaas Dios lo tol ni wi meñ sit jkaa kyalmabañ nii xnitylody!

Meñ Antioquía nii xniladzy xtiits Dios

¹⁹Loxsye kuty Xteb, ndaly kyalnë nii kwtedy kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan no meñ go pxooñ ptsiñ axte Fenicia, Chipre ni Antioquía. Nonstyee lo meñ Israel kwnee meñ go cho nak Jesús. ²⁰Per lëe bla xaa Chipre ni xaa Cirene nii xniladzy xtiits Dios ptsiñ leñ kyedzy Antioquía aan wi lo meñ sit kwnee xaa cho nak Jesús. ²¹Lëe Dios kokni xaa, aan ndaly meñ go ptikche styoo lo Dios aan lëe meñ go bnildazzy xtiits Dios. ²²Tsiñee lëew biñ meñ nii xniladzy nii no Jerusalén, lëe xaa pxaal Bernabé kyedzy Antioquía. ²³Tsiñee lëe Bernabé ptsiñ, ble xaa kon xaa xkyalnsaak Dios aan lëe xaa kwnab nii ksaandy meñ go xtiits Dios. ²⁴Tu xaa buen nak Bernabé. Nyoo no Kyalbini Ntson leñ styoo xaa ni nyoo nii tyub styoo xaa xniladzy xaa xtiits Dios. Aan ndaly meñ go big lo Dios.

²⁵Loxsye ngo lëe Bernabé si Tarso sikuub Saulo. Aan tsi lëe xaa ptsil xaa, lëe xaa kuni xaa Antioquía.

²⁶Nder tu iz kwlës xaa lo meñ Antioquía nii xniladzy xtiits Dios aan ndaly meñ beeñ kseedy xaa. Lëe meñ Antioquía klootyee kwnee lo meñ nii no xlad Jesús Cristiañ.

²⁷Leñ tse go lëe bla profet pchoo Jerusalén kwey Antioquía. ²⁸Lëe tu profet nii pcholë Agabo kusoli lady meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan por Kyalbini Ntson lëe xaa kwnee nii lëe kpiñ kiid tyub lo kislyu, aan nli gaa lëe kpiñ go biid iz nii kwnabey Claudio. ²⁹Tsigo lëe meñ Antioquía nii xniladzy xtiits Dios kwnee dyon xa kuñ xaa yudar meñ nii xniladzy nii no Judea. ³⁰Aan lëe xaa ptop nii pchilootyee lo xaa par kxaal xaaw lo kchë xaa kol nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no tyub Judea. Lëe Saulo ni Bernabé kuni kchë nii ptop meñ go.

Lëe Pedre no skiib

12 Leñ tse go lëe rey Herodes bislo psaksi bla meñ nii xniladzy xtiits Dios. ²Lëe xaa pxaal soldad kukyeety betsy Juan nii pcholë Jacob con spad, ³aan como kon xaa nii byo kchë ngo styoo meñ Israel, lëe xaa kwnabey pkaa wi Pedre. Kchë ngo beenstsye yaa leñ tse nii chak lni nii xtyaaw kyaxtily nii xkyëdy levadur. ⁴Loxsye pkaa Pedre, lëe Herodes kwloo xaa skiib, aan tap tiiy soldad kwënap xaa, tap kaa soldad tu tiiy. Nladzy Herodes kwii xaa Pedre loxsye te paskw parñee kñab meñ kyedzy kety Pedre. ⁵Per nikxe nii tsiitsy kwyo Pedre skiib, tugak kwnab meñ nii nak ksa xaa nii kakni Dios xaa.

Lëë Dios xkwii Pedre skiiib

⁶Kyool nii kxe kwii Herodes Pedre par kñab meñ kyedzy kety Pedre. Lëë Pedre nixyesy leñ skiiib nxituusy ña xaa con chop lë caden. Nix kaa tuga soldad kwi xaa, ni lëë stubla gaa soldad nche nap chu skiiib, ⁷tsiñee lëë tu xangly Dios ptsiñ, aan lëë tu bini ngol kwë leñ skiiib. Lëë angly pteexug kwi Pedre par kna Pedre, aan lëë angly chëb:
—Sinusy kuxche.

Tsigo lëë caden nii nxituu ña Pedre byak, ⁸aan lëë angly chëb:
—Kokw xaboo ni pkëeniy laboo. Loxsye beeñtsyey Pedre nii kwnabey angly, lëë angly chëb:
—Pix xkaxkeemoo aan ténal naa.
⁹Lëë Pedre sinal xitsy angly, nandy xaa dyon pe nli nii chop xaa angly si ote nlidyo yak. Soot xaa nii lo mgaal chan xaa kchë ngo. ¹⁰Per klo lo tub tiiy soldad nii nche nap kwtedy xaa. Loxsye ngo lëë xaa kwtedy lo stub tiiy soldad nii nche nap stub lugar. Aan tsiñee lëë xaa ptsiñ chu puert kiib ngol nii kë chu nëz, lëë puert ko byaly xaly aan lëë xaa pchoo. Loxsye kwsë xaa xisy wiñ, lëë angly psaan xaa. ¹¹Axte tsigolye lëë Pedre byaabini aan lëë xaa chëb:

—Na si nagon, chanaa nii nli lëë Dios pxaal xangly biidlìi naa ña Herodes ni biid kteelaa naa lo kchë nii kokladzy meñ Israel nyuñ xaa naa.

¹²Ngo nladzy Pedre lëë xaa si lidzy Mariy, xñaa Juan, xaa nii kwnee gak meñ Marcos. Ndaly meñ pkaal lsa siko par kutiitsni meñ Dios. ¹³Tsiñee lëë xaa pseetsy

chu puert nii kë nëz chu nëz, lëë tu kwnaa nii tugak xkyé tsiiñ nii pcholé Rode kukuy dyon chow.

¹⁴Tsiñee lëë me byuumbey tsiy Pedre, pxaldy me chu puert, sink lo kyalwle go lëë me bikche sey me leñ yu stub, sikni me tiits nii lëë Pedre so chu puert.

¹⁵Per lëë meñ ncheno leñ yu chëb lo me:

—iChak wetyoo!

Per tugak ndip xtiits me nii nli lëë xaaw. Lëë kchë meñ go chëb:

—Lëdy xaaw, buty xangly xaaw.

¹⁶Lëë Pedre gaa tugak no kseetsy chu puert. Aan tsiñee lëë meñ pxaly chu puert, psee meñ kon meñ nii nli lëë xaaw. ¹⁷Per lëë xaa kwloo señ con ña xaa parñee kwetse meñ, aan lëë xaa bitiits xa kulii Dios xaa skiiib, ni lëë xaa chëb:

—Kol kutiits nrii lo Jacob ni lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios.

Loxsye ngo lëë xaa pchoo, lëë xaa si stub lugar.

¹⁸Tsiñee lëë lyu byaani, xyeñdy soldad dyon xa kuñ xaa, porñee nandy xaa pe kok Pedre. ¹⁹Lëë Herodes kwnabey kok wyub Pedre, aan como ptsildy xaa xaa, lëë xaa kwtsyetsy xaa nii kwënap chu skiiib aan lëë xaa kwnabey kuty xaa. Loxsye ngo lëë Herodes pchoo Judea, lëë xaa si Cesarea.

Xkyalkutky Herodes

²⁰Leñ tse go lëë Herodes xlëë lo meñ Tiro ni Sidón, per lëë chop kyedzy ko kwnee dyon xa tsinee xaa lo Herodes. Tsigo lëë xaa byub mod kwnee xaa lo Blasto, tu xaa nii tugak so kex lo rey Herodes. Lëë Blasto kwnee lo Herodes parñee klëëdre xaa lo chop kyedzy ko,

porñee tañ nii xñabey Herodes xchoo nii xtyaaw xtañ meñ Tiro ni meñ Sidón. ²¹Lëe Herodes kwle tu tse nii tsinee chop kyedzy ko lo xaa. Aan tsi lëe tse go kol, lëe Herodes kokw xab lni ni lëe xaa kwsob lo xyakxily xaa leñ yulyey aan lëe xaa bislo kwnee xaa lo meñ go. ²²Tsi lëe meñ go biñ tsiy xaa, lëe meñ go bislo kwchuptsyé xñee:

—iLëdre xaa lo kislyu ngue nonee, sink tu dioslew!

²³Wor go kazh lëe tu xangly Dios beeñ ksaknë Herodes aan lëe msyog beety xaa porñee beeñ ksakty xaa Dios.

²⁴Lëe meñ nii pkëetyag ni bniladzy xtiits Dios ptyalyre.

²⁵Tsiñee lëe Bernabé ni Saulo byal xtsiñ, lëe xaa bi Jerusalén, aan lëe xaa biy Juan, xaa nii xñee gak meñ Marcos.

Lëe Saulo ni Bernabé chislo lo tsiiñ nii pteedy Dios lo xaa

13 Kwo profet ni maestre lady meñ Antioquía nii bniladzy xtiits Dios. Lëe lë xaa nríi: Bernabé, Simoñ (Yeesy kwnee meñ lo Simoñ), Lucio xaa Cirene, Manaén (xaa nii kwroob tusyke chop Herodes, xaa nii kwnabey Galilea) ni Saulo. ²Lëe tu tse, lëe meñ ncheyutiitsni Dios ni tawdy meñ go par kuuñ ksak meñ go Dios. Lëe Kyalbini Ntson chëb:

—Kol kwixaa Bernabé ni Saulo par kuuñtsyey xaa tu tsiiñ nii ktedyaa.

³Loxsye bitiitsni xaa Dios ni tawdy xaa par kuuñ ksak xaa Dios, lëe xaa pxob ña xaa kik Saulo ni Bernabé aan lëe xaa psonëz xaa.

Lëe Saulo ni Bernabé xtsiñ Chipre

⁴Lëe Kyalbini Ntson pxaal Bernabé ni Saulo kyedzy nii lë Seleucia aan

siko lëe xaa kwyo barkw par tsi xaa Chipre. ⁵Tsiñee lëe xaa ptsiñ kyedzy nii lë Salamina nii nche Chipre, lëe xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios leñ xiktoo meñ Israel. Wi Juan kunal kuñ xaa yudar. ⁶Aan lëe xaa kwte tyub lo kislyu wiñ go ptsiñ xaa axte Pafos. Siko lëe xaa kuktsiil tu xaa Israel nii pcholë Barjesús nii nak bruj. Tu wnee xuuy nak xaa, xñee xaa nii xtiits Dios xñee xaa. ⁷Lëe bruj ko kok xamigw xtiisy Chipre nii pcholë Sergio Paulo. Tu xaa nyaani kok xtiisy ko, lëe xaa kwnabey koktsyetsy Bernabé ni Saulo, parñee jkëetyag xaa xtiits Dios. ⁸Per lëe bruj Barjesús, xaa nii pcholë gak Elimas, kokladzy nsyonlë parñee nilasty xtiisy xtiits Dios. ⁹Tsigo lëe Saulo, xaa nii pcholë gak Pable, buy lo bruj ko, nyoo nii no Kyalbini Ntson leñ styoo Saulo, ¹⁰aan lëe xaa chëb:

—iSinak xaatox nakoo! iNgo nii xñee xuuyoo ni ngo nii xyody cos buen styool? ¿Penak nii tugak sonlël lo xnëz tubli Dios? ¹¹Lëe na lëe Dios ksaksi lii. Lëel kyaan ciegw aan ndaly kpidz kchilodyn kanoo lo xbini ngidz.

Wor go kazh lëe bruj ko byaan ciegw, aan lëe xaa byub dyon cho señ ña xaa porñee chandy xaa.

¹²Tsiñee lëe xtiisy kon kchë ngo, lëe xaa bniladzy xtiits Dios, aan psee xaa biñ xaa xtiits Dios.

Lëe Pable ni Bernabé xtsiñ kyedzy Antioquía nii ngab Pisidia

¹³Lëe Pable byo barkw chu nis Pafos ksa xcombañer par tsi xaa Perge, tu kyedzy nii nche nëz tañ nii lë Panfilia. Per lëe Juan pchoxso lo xaa, aan lëe Juan sey Jerusalén. ¹⁴Loxsye kwte xaa Perge, lëe xaa

ptsiñ Antioquía, tu kyedzy nii nche nëz tañ nii lë Pisidia. Lëë tsi lëë tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ kol, lëë xaa kwséeb ktoo aan lëë xaa kwsob. ¹⁵Loxsye pkab libre ley ni libre nii pkëë profet, lëë xaa nii xñabey leñ ktoo chëb lo xaa:

—Beetsy, deelñee chakladzy to kñee do choplan xtiits to lo meñ, schilo kñee dow nina.

¹⁶Tsigo lëë Pable kuso, aan lëë xaa kwloo señ con ña xaa parñee kwetse meñ, chëb xaa:

—Kol kono, meñ Israel, ni kchësy to siñee xtsyeb to Dios: ¹⁷Lëë xDios meñ Israel kwle pxusykoltoo no ni lëë Dios beeñ ktyaly xaa axte kok xaa tu kyedzy ngol worñee bii ncheno xaa Egípto. Siko kok xaa meñ sit. Loxsye ngo por xkyalwnabey Dios lëë xaa pchoo tañ go. ¹⁸Choow iz pxekw Dios lo pxusykoltoo no tañ pidzy nii kwtedy xaa, ¹⁹ni lëë xaa bnitylo kadzy kyedzy ngol nii nche nëz tañ nii lë Canaán par ktee xaa xilyu meñ go lo pxusykoltoo no. ²⁰Tap kyoow grol iz kwë pxusykoltoo no singo. Loxsye ngo lëë Dios pso juesty kwnabey lo pxusykoltoo no. Lëë profet Samuel kok lultime juesty.

²¹Loxsye ngo lëë pxusykoltoo no kwnab tu rey lo profet Samuel, aan lëë Dios pso Saúl xiñ Cis nii sëed lo xtiiy Benjamín kok rey. Choow iz kwnabey Saúl lo pxusykoltoo no. ²²Lëë Dios kwlii Saúl, aan lëë xaa pso David kok David rey, chëb xaa: “Lëë David xiñ Isaí nak tu xaa nii xyo styoon ni suuñtsyey xaa kchë nii chakladzyaa.” ²³Lo xtiiy David sëed Jesús, xaa nii pxaal Dios biid kteelaa meñ Israel, sinak nii

psaanle Dios tiits. ²⁴Klo Juan biid lo xaa. Lëë Juan bluuuy xtiits Dios kchë lo meñ Israel, xñee Juan nii no nii ktikche meñ styoo lo Dios ni chobnis meñ. ²⁵Aan tsiñee lëë xtse Juan mer ksa, lëë Juan chëb: “Lëdy naa nak xaa nii nladzy to nii nakaa. Per skere sëed tu xaa nii mastre non lon, por naa ni parñee kliityaa lab xaa xkiiñdyaa.”

²⁶Kol kono gaanoo, beetsy, kchësy to siñee sëed to lo xtiiy Abraham ni kchësy to siñee xtsyeb to Dios. Lëë Dios pxaal tiits re lo no parñee kñë xaa xa telaa no.

²⁷Koknandy meñ nii no Jerusalén ni koknandy xaa xñabey cho kok Jesús. Ni byeñdy xaa kchë kitsy nii pkëë profet nii xcab leñ ktoo ksatyee tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ. Por ngo lëë xaa beeñ cumplir nii pkëë profet tsi lëë xaa beety Jesús. ²⁸Aan nikxe gaa ni tu pe beeñtsyeydy Jesús par kety xaa, lëë meñ kwnab lo Pilat kuty xaa.

²⁹Tsiñee lëë Jesús lox kwtedy kchë nii kë leñ xkitsy Dios nii no tedy xaa, lëë meñ blity xaa lo crusy aan lëë meñ pkeetsy xaa. ³⁰Per lëë Dios beeñ kpañ xaa. ³¹Aan ndaly kpidz byaklo Jesús lo kchë meñ nii kwënsë ksa xaa tyub Galilea ni Jerusalén, aan lëë kchë meñ go chutiitso lo meñ nina.

³²Por ngo nii lëë noo xñee tiits ntson nii psaan Dios lo pxusykoltoo no lo do. ³³Lëë noo syoopnii xtiits Dios lo do. Kchë nii byaan Dios tiits ksa pxusykoltoo no, lëëw beeñ xaa cumplir lo no nii nak no xiñ pxusykoltoo no. Lëë xaa beeñ kpañ Jesús sinak nii kë leñ salmo dos nii xñee sinrii: “Lii nak xiñaa.

Naa bnetsy kyalmbañ lool natse.”
34 Kwneel Dios nii lëë xaa kuuñ kpañ Jesúś parñee kpkchedre kety Jesúś. Leñ kitsy nii kë xtiits xaa chëb xaa sinrii: “Lëën kne kchë kyalnsaak nii chëpaa lo David lool.”
35 Por ngo leñ kitsyak nii kë salmos xñee: “Klaadyoo kyodz xcuerp xaa nii xsoob xtiitsoo.” **36** Ni nan gaa to xa beeñtsyey David kchë nii kwnabey Dios xtiemp xaa. Loxsye ngo lëë xaa kuty sinak nii kuty kchë pxusykolttoo xaa aan lëë xcuerp xaa byodz. **37** Per byosty xcuerp Jesúś, xaa nii beeñ kpañ Dios. **38-39** Por ngo, beetsy, lëë noo syoopnee lo do nii lëë Jesúś nak xaa nii xteelaa meñ lo tol. Por kchë tol nii pchilody xley Moisés ntsily, lëë Jesúś xtsilyo, deelñee kniladzy to xtiits xaa. **40** Kol kap cuent, toontlaa ktsyool do nii pkëë profet leñ xkitsy Dios tsínee chëb xaa:

41 Kol kono gaanoo kchësy to siñee xidzyni do xtiits Dios, kol ktsyeb aan kol kety, porque naa nii nakaa Dios, lëën kuuñtsyey tu cos nii iip knilasty to, nikxe cho kutiitso lo do.

42 Tsiñee lëë Pable ni Bernabé pchoo ktoo, lëë meñ chëb nii kpkche xaa stub par kñeere xaa kchë ngo stu tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ. **43** Ndaly meñ Israel ni ndaly meñ sit nii kwsëeb xlad meñ Israel kunal Pable ni Bernabé tsi lëë ktoo kwlox. Aan lëë Pable ni Bernabé kwnab nii ksaandy kchë meñ go xtiitsli Dios.

44 Lëë ptsiilo xmal, tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ, ndaly meñ kyedzy ptyop par jkëëtyag meñ

xtiits Dios. **45** Per tsínee lëë meñ Israel kon nii singootyee ndaly meñ ptyop, lëë xaa blëë aan lëë xaa kwlootsyetsy Pable. **46** Per ptsyebyt Pable ni Bernabé. Lëë xaa kwnee, chëb xaa:

—No nii klo lo do kluuy noo xtiits Dios nii nak to meñ Israel, per como xsaldy tow, ni soot to nii chigaldy jkaa do tu kyalmbañ nii nitylody, lëë noo kyoneew lo meñ sit. **47** Por singo kwnabey Dios lëë noo, në xaa:

Lëën pso lii sinak tu bini,
 parñee ksaaniil kchë lo meñ
 nii nche lo kislyu,
 ni lëën pso lii parñee tsineel xa
 telaa meñ nii nche tyub lo
 kislyu lo tol.

48 Tsiñee lëë meñ sit biñ ngo, ble xaa, xñee xaa xaatke ntson Dios, aan lëë xaa nii nonguial le jkaa kyalmbañ nii nitylody bniladzy xtiits Dios. **49** Por ngo ndaly meñ pkëëtyag xtiits Dios tyub tañ go.

50 Per lëë meñ Israel kwlootiits bla kwnaa rikw nii tugak chi ktoo ni bla xaa non nii no kyedzy ko parñee ktilyni xaa Pable ni Bernabé tsiiñ kchoo xaa tañ go. **51** Tsigo lëë Pable ni Bernabé kwtsib yuti nii xña niy xaa parñee kyeñ meñ nii no xtol meñ, aan loxsye ngo lëë xaa si stu kyedzy nii lë Iconio. **52** Per pe pseedy kchë meñ nii bniladzy xtiits Dios. Tugak ble meñ go ni nyoo gaa nii no Kyalbini Ntson leñ styoo kchë meñ go.

**Lëë Pable ni Bernabé xtsiñ
 leñ kyedzy Iconio**

14 Tsiñee lëë Pable ni Bernabé ptsiñ leñ kyedzy Iconio lëë

xaa kwsëëb leñ xiktoo meñ Israel chop xaa, aan lëë xaa bislo kwnee xaa xtiits Dios, aan ndaly meñ Israel ni meñ sit bniladzy xtiits Dios. ²Per lëë meñ Israel nii koklasty niladzy xtiits Dios pkiily meñ sit parñee ktilyni xaa kchë meñ nii bniladzy. ³Por ngo mastre xtse kwlës apostle leñ kyedzy ko. Nder confians bluuy xaa xtiits Dios, ni lëë Dios kaa bluuy lo meñ nii nli xtiits Dios xñee xaa, porñee ptee Dios tiits beeñtsyey xaa kyalntson. ⁴Per lëë meñ kyedzy ko kok chop tiiy. Grol meñ pchoo xfavor meñ Israel, lëë stu grol meñ pchoo xfavor apostle. ⁵Tsigo lëë meñ Israel ni meñ sit bitiits ksa xaa xñabey parñee ksaksi xaa ni kuty xaa apostle lo kyo. ⁶Per tsínee lëë Pable ni Bernabé byeño, lëë xaa pxooñ, lëë xaa si nëz Listra ni Derbe. Chop kyedzy ko ngab Licaonia. ⁷Wi tañ go bluuy xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús.

**Lëë meñ xtee kyo Pable
leñ kyedzy Listra**

⁸Leñ kyedzy Listra kwyo tu xaa nii chilody së. Destye nii koly xaa ndaandy niy xaa, aan lo nii mbañ xaa karty së xaa. ⁹Lëë xaa sob jkëetyag nii xñee Pable aan tsínee lëë Pable buy lo xaa byeñ Pable nii xnildzy xaa nii schilo kuuñ kyak Dios xaa. ¹⁰Tsigo nguidzy kwnee Pable, chëb Pable lo xaa:

—Kuso, beeñ tubli niyoo.

Aan lëë xaa nii xsyedy ko kwyasklaa, lëë xaa kwsoli aan lëë xaa bislo kwsë xaa. ¹¹Tsínee lëë meñ kon nii beeñtsyey Pable, lëë meñ bislo chuptsyë xñee con tiitsë Licaonia:

—iLëë dios byety kpaa sëed kan lëë no! iNyaa xaa si nyaa meñ!

¹²Xñee meñ nii lëë Bernabé nak dios nii lë Zeus aan lëë Pable kwnee meñ dios Hermes, porñee lëë Pable nak xaa nii xñee. ¹³Ni lëë pxosy nii xkyenap xiktoo dios Zeus nii sob chu kyedzy biidni yosy ni tukyoo chu puert ktoo par kokon xaa ma lo Pable ni lo Bernabé kchë xaa meñ. ¹⁴Per tsínee lëë Bernabé ni Pable byeñ kchë nii noyuuñtsyey meñ, lëë xaa pchos xab xaa parñee kyeñ meñ nii xyody nii noyuuñtsyey meñ styoo xaa, aan lëë xaa kwsëëb lady meñ xñee xaa:

¹⁵—iKol kono! ¿Penak nii chuuñtsyey do singue? Sinakak to nak noo, lëdy dioos noo. Lëë noo syoop kluuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús lo do. Kol ksaan kchë ximdyo do par kniladzy to Dios mbañ nii psaa kpaa ni kislyu ni nistoo ni kchësy cos nii no lo kislyu. ¹⁶Kwyo tu tiemp nii lëë Dios blaa beeñtsyey meñ nii kwlaañtyee styoo meñ. ¹⁷Per psaandy xaa meñ, sink tugak kokni xaa meñ, aan por kchë xkyalnsaak xaa lëë xaa bluuy nii buen xaa. Por lëë xaa xaal kyo parñee kak xkwaa do ni lëë xaa xnee nii kaw do parñee kle do.

¹⁸Aan nikxe chëb xaa kchë ngo, neñ beeñ xaa gan nii beejty meñ yosy par kokon meñ ma lo xaa.

¹⁹Lëëtyee gaa leñ tse go lëë bla xaa Israel nii no Antioquia ni Iconio ptsiñ, aan lëë xaa pkiily meñ Listra par kteekyo xaa Pable. Lëë xaa pteekyo Pable ni lëë xaa kwtopxax Pable, kukchon xaa Pable tublad chu kyedzy, nladzy xaa nii kuty Pable. ²⁰Per tsínee lëë meñ nii

xniladzy xtiits Dios ptyop kyako Pable, lëë xaa kuxche aan lëë xaa byo leñ kyedzy stub. Lëë byaani lyu, lëë xaa si kyedzy nii lë Derbe chop xaa Bernabé.

²¹Lëë xaa bluuuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús lo meñ Derbe, aan ndaly meñ kyedzy ko bniladzy. Loxsye ngo lëë xaa bikche sey xaa nèz Listra ni Iconio ni Antioquía stub. ²²Kchë kyedzy nii ptedy xaa pchoobladzy xaa styoo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, xñee xaa nii no nii tugak kniladzy meñ, ni xñee xaa nii parñee syëeb no laañee xñabey Dios no nii tyeedy no ndaly lo kyalnë. ²³Ksa kyedzy nii ptedy xaa pso xaa xaa kol nii kñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Aan loxsye bitiitsni xaa Dios ni tawdy xaa par kuuñ ksak xaa Dios, lëë xaa kwnab nii kakni Dios ksa xaa kol nii pso xaa.

Lëë Pable ni Bernabé xtsiñ Antioquía stub

²⁴Kwte xaa nèz Pisidia par ktsiñ xaa xtañ meñ Panfilia. ²⁵Loxsye bluuuy xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús leñ kyedzy Perge, lëë xaa ptsiñ Atalia. ²⁶Siko lëë xaa byo barkw, lëë xaa sey kyedzy Antioquía, sikni xaa tiits lo meñ nii xniladzy nii lëë xaa byal tsiñ nii pxaal Dios xaa. ²⁷Tsiñee lëë xaa ptsiñ Antioquía, lëë xaa ptop kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios aan lëë xaa bitiits kchë cos nii beeñtsyey Dios, ni lëë xaa bitiits xa ptee Dios tiits nii wi meñ sit kniladzy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. ²⁸Xtse kwlës Pable ni Bernabé lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no leñ kyedzy ko.

Lëë Pable ni Bernabé chi Jerusalén

15 Lëëtyee gaa leñ tse go, lëë bla xaa Judea ptsiñ Antioquía, aan lëë xaa bislo xñee xaa lo meñ nii xniladzyle xtiits Dios: Chilody telaa do deelñee tsobeydy to sinak nii xñabey xley Moisés. ²Por ngo lëë Pable ni Bernabé ptilytiitsni xaa go. Nroob kok xtily xaa, lëë byalo lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios pxaal Pable ni Bernabé ni stubla xaa nii xniladzy Jerusalén par tsinabiits xaa lo apostle ni lo kchë xaa kol dyon xa kak tily go.

³Lëë meñ Antioquía nii xniladzy xtiits Dios kwloonëz xaa, aan tsí lëë xaa kwtedy xtañ meñ Fenicia ni Samaria, lëë xaa bitiits nii wi meñ sit bniladzy xtiits Dios. Aan kchësy meñ nii biñ ngo ble.

⁴Tsiñee lëë Pable ni Bernabé ptsiñ Jerusalén, lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios, ni apostle, ni kchësy xaa kol kuktsiil nèz xaa, aan lëë xaa bitiits kchë nii beeñtsyey Dios. ⁵Per lëë bla xaa fariseo nii xniladzy xtiits Dios chëb:

—No nii tsobey kchë meñ sit nii xniladzy xtiits Dios, ni no nii kuuñtsyey meñ sit kchë nii xñabey xley Moisés.

⁶Tsigo lëë apostle ni lëë xaa kol ptyop par kutiits xaa dyon xa kak tily go. ⁷Loxsye kok xtse nche ktilytiits xaa, lëë Pedre kuso chëb:

—Beetsy, nan do gon nii penaadle lëë Dios kwle naa lady to par kluyaa xtiits xaa nii xñee cho nak Jesús lo meñ sit parñee wi kchë meñ go kniladzy. ⁸Lëë Dios nii nan kchë nii xsya styoo no, bluuuy nii wi

meñ sit schilo telaa lo xtol. Lëë xaa pteedy xKyalbini Ntson xaa lo meñ sit sinak nii bneetsyak xaa Kyalbini Ntson lo no. ⁹Lëdy wi Dios xkwe meñ. Tugak nak no lo Dios, ni wi gaa xtol kchë meñ sit ptsily xaa porñee bniladzy meñ sit xtiits xaa. ¹⁰Lëë na, lëë do noyuuñ klëë Dios, porñee chakladzy to jkoy do meñ sit tu yow ni nii pxusykoltoo no ni lëë no chilody kooy. ¹¹Buendy gon no kik to, por nan buen do nii por xkyalnsaak Jesús xtyelaa no lo tol. Singo gak kaa xtyelaa kchë meñ sit nii xniladzy.

¹²Tsigo tsesy kwche xaa go, mentre lëë Pable ni Bernabé bitiits kchë kyalntson nii blaa Dios beeñtsyey xaa lady meñ sit laañee kwey xaa. ¹³Tsiñee lëë Pable ni Bernabé lox kwnee, lëë Jacob chëb:
—Beetsy, kol kon choplan xtitaa gaanoo. ¹⁴Lëë Pedre gon bitiits lo no nii wi meñ sit xkëstyoo Dios. Por ngo, wi meñ sit kwle xaa. ¹⁵Ni leñ xkitsy kaa Dios pkëe profet sinrii:

¹⁶Sitsiñ tse nii lëen ktop kchë meñ Israel nii ngab lo xtiyy David stub,
ni sitsiñ tse nii lëen kwek meñ go laañee kwche meñ go klo,
¹⁷parñee kchësy meñ sit ktikche styoo lon,
ni parñee kchësy meñ sit nii kwlen kpig lon.
¹⁸Lëë Dios kwnee kchë tiits re, destye tiemp pxaal xaa xtiits xaa.

¹⁹Sootaa gon nii nonguialdy jkaal no meñ sit nii xniladzy xtiits Dios. ²⁰Lëew comñee kxaal no tublë kitsy lo meñ sit parñee kawtre meñ sit kchë cos nii chokon lo mdyo, ni

tsonidy meñ sit stu meñ deel no tsiił meñ sit, ni kawdy meñ sit ma nii xiyañ, ni kawdy meñ sit cheñ. ²¹Ni ksatyee gaa tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ xcab xley Moisés leñ kchë ktoo destye tyub tiemp.

²²Tsigo lëë apostle, ni lëë xaa kol ni lëë kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios byaan tiits nii lëë xaa kwe bla xaa nii no lady xaa tsinal Pable ni Bernabé Antioquía. Lëë xaa pso Judas, xaa nii pcholë gak Barsabás, ni lëë xaa pso Silas. Xaa non nak chop xaa go lady meñ nii xniladzy xtiits Dios. ²³Loxsye ngo lëë xaa pkëe tublë kitsy nii koy xaa nii tsi. Sinrii xñee leñ kitsy ko:

“Lëë noo nak apostle. Lëë noo xkëëptyux lëë do nii nak to meñ sit ksa noo xaa kol. Kchë do siñee ncheno do Antioquía, ni Siria ni Cilicia xkëëptyuux noo lëë do. ²⁴Ptsyon noo nii lëë bla xaa nii pchoo nu biid kteenë lëë do ni biid jkan kik to. Lëdy lëë noo pxaal xaa. ²⁵Por ngo lëë noo byaantiits kchëe noo, aan lëë noo pso bla xaa nii kiid tedy lo do ksa xaa betsy no Bernabé ni Pable. ²⁶Ndalyle vuelt notelaa Bernabé ni Pable kety xaa porñee xsoob xaa xtiits Jesucrist. ²⁷Lëë noo xaal Judas ni Silas tsuin yuub xaa kñë lo do xa nak kchë cos nii kë leñ kitsy nii xaal noo lo do. ²⁸Porque buen kwxaak Kyalbini Ntson ni buen kwxaak noo, nii ktsiibtre noo pe stu cos lady to, xaktyee nii precisy sye ²⁹nii kawdy to xpëél kchë ma nii chokon lo mdyo, ni kawdy to cheñ, ni kawdy to xpëél ma nii xiyañ, ni tsonidy to stu meñ deelñee no tsiił do. Deelñee kuuñtsyeydy to kchë cos re, buen tsi do. Kakni Dios to dyon.”

³⁰Loxsye kwloonëz apostle xaa, lëë xaa sinal Bernabé ni Saulo Antioquía. Tsínee ptsiñ xaa, lëë xaa ptop kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios aan lëë xaa ptee kitsy nii sinoy xaa. ³¹Aan tsínee lëë kitsy ko lox pkab lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, kchë meñ go ble porñee pchoobladzy tiits ko styoo meñ. ³²Aan como wi Judas ni Silas xñee tiits nii xaal Dios, lëë xaa pchoobladzy kchë styoo meñ nii xniladzy xtiits Dios. ³³⁻³⁴Lëë kwloxo bla kpidz ngui psonëz meñ nii xniladzy xtiits Dios xaa parñee kyey xaa lo meñ nii pxaal xaa. ³⁵Per lëë Pable ni Bernabé byaan Antioquía aan lëë xaa bluuuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesúz ksa xaa stubla meñ nii xniladzy.

Lëë Pable ni Bernabé xlë

³⁶Lëë kok xtsew, lëë Pable chëb lo Bernabé:

—Kol tsoo kchë kyedzy laañee bluuuy no xtiits Dios parñee tyon no dyon xa no kchë meñ nii bniladzy.

³⁷Lëë Bernabé kokladzy nii wi Juan, xaa nii xñee gak meñ Marcos nyinal. ³⁸Per kwnëdy Pable porñee nche gak Pable ni Bernabé leñ kyedzy Panfilia, lëë xaa bikche, kunaldy xaa axte nyal tsiiñ. ³⁹Lëë xaa ptilytiits chop xaa, lëë byalo lëë xaa blë Iса. Lëë Bernabé kwyo tu barkw nii si nëz Chipre chop Marcos. ⁴⁰Lëë Pable gaa kwle Silas. Loxsye kwnab meñ nii xniladzy xtiits Dios por lëë xaa lo Dios, lëë xaa pchoo, ⁴¹aan lëë xaa kwtedy nëz Siria ni nëz Cilicia xchoobladzy xaa styoo kchë meñ nii xniladzy.

Lëë Timoteo ni Silas chinal Pable

16 Lëë Pable ni Silas ptsiñ kyedzy nii lë Derbe. Loxsye ngo lëë xaa ptsiñ stu kyedzy nii lë Listra. Siko lëë xaa kuktsiil tu xaa nii xniladzy xtiits Dios nii lë Timoteo. Xiñ tu kwanaa Israel nii xniladzy nak xaa, per xaa griego nak pxosy xaa. ²Kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz Listra ni Iconio kwnee nii buen Timoteo. ³Por ngo lëë Pable kokladzy nii wi Timoteo tsinal, aan parñee kody xaa falt lo kchë meñ Israel nii no tañ go, lëë xaa kwlobey Timoteo. Por kchë meñ go nan nii xaa griego nak pxosy Timoteo. ⁴Aan kchë kyedzy nii kwtedy xaa, lëë xaa kwnee kchë nii xñabey apostle ni xaa kol nii ncheno Jerusalén nii no kuuñtsyey meñ nii xniladzy. ⁵Singo mod ni tu meñ nii xniladzy pchosody styoo, sink tse con tse lëë meñ nii xniladzy ptyalyre.

Lëë Pable chan tu xaa

Macedonia lo mgaal

⁶Blaady Kyalbini Ntson nyee xaa xtiits Dios xtañ meñ Asia. Por ngo lëë xaa kwte nëz xtañ meñ Frigia ni Galacia, ⁷aan lëë xaa ptsiñ axte laañee chislo xtañ meñ Misia. Siko lëë xaa kokladzy nyi xaa nëz Bitinia, per blaady xKyalbini Jesúz. ⁸Por ngo lëë xaa koñee kwtedy Misia, lëë xaa ptsiñ Troas. ⁹Siko lëë Pable kon tu xaa Macedonia lo mbaal nii soli xñee: “Beeñ favor kwte Macedonia par kuñoo lëë noo yudar.” ¹⁰Siikñee lëë Pable lox kon xaa go lo mbaal, lëë noo pxixkwaa par kyo noo Macedonia, porñee byeeñ noo nii

lëë Dios xkwetsy lëë noo parñee kluuy noo xtiits xaa nii xñee cho nak Jesús siko.

Lëë Pable ni Silas xtsiñ Filipos

¹¹Lëë noo ptsyo barkw Troas, aan lëë noo syo tubli lo kislyu wiñ nii lë Samotracia. Lëë byaami lyu lëë noo ptsiñ kyedzy nii lë Neápolis. ¹²Siko pchoo noo, lëë noo syo Filipos. Lëë meñ Roma xñabey kyedzy ko. Tu kyedzy non nii ngab Macedonia nak Filipos. Ndaly kpidz blyëës noo kyedzy ko.

¹³Lëë tsi lëë tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ kol, lëë noo pchoo leñ kyedzy, lëë noo syo tu chu kiigwhee laañee chikutiitsni meñ Israel Dios. Lëë noo psyoob siko, aan lëë noo bitiitsni kchë kwnaa nii ptyop. ¹⁴Lidia lë tu kwnaa nii pkëetyag nii kwnee Pable. Tiatira lë xkyedzy me aan nonsyke ladx non xto me. Lëë Dios beeñ nii bniladzy me nii kwnee Pable porñee xtsyeb me Dios. ¹⁵Lëë me kwchobnis kchë meñ lidzy me. Loxsye ngo lëë me në loo noo:

—Nan do gon nii xniladzyaa Dios, na kol të kwës to lidzyaa.

Aan lëë me beeñ gan, blyëës no lidzy me.

¹⁶Lëë tu vuelt, lëë noo syo laañee chutiitsni meñ Israel Dios, tsi lëë noo ptsiil tu kwnaa nii no tu kyalbini mal nii chuñ kyalnsiñ leñ styoo. Nroob tumi xtsiñaa me par xpixwan me porñee chuñ me kyalnsiñ. ¹⁷Lëë me pchoonal lëë noo, chuptsyé me xñee me:

—Xtsiñ Dios nii sob kpaa chuuñtsyey meñ gue, ni lëë meñ gue xluuy xa telaa do lo tol.

¹⁸Ndaly kpidz kwë me singo, axte nii lëë me lox beeñ kyeedy Pable. Tsigo lëë xaa bikche aan lëë xaa chëb lo kyalbini mal nii no leñ styoo me:

—Con xtiitspey Jesucrist xñen lool nii kchool leñ styoo kwnaa gue.

Aan wor go kazh lëë kyalbini mal go pchoo.

¹⁹Per tsiñee lëë xpixwan kwnaa go byeñ nii chilodre ktsiñaa me tumi par lëë xaa, lëë xaa kwnaasy Pable ni Silas aan lëë xaa kukso xaa lo xaa xñabey chu yulyey. ²⁰Lëë xaa ptsiñni Pable ni Silas lo xtisy aan lëë xaa chëb:

—Lëë xaa Israel re noyuuiñ chop kik meñ xkyedzy no, ²¹ni lëë xaa re no kluuy cos nii nonguialdy kuuñtsyey no, porñee nak no xaa Roma.

²²Tsigo lëë meñ blëë. Por ngo lëë xtisy kwnabey pchoo xab Pable ni xab Silas aan lëë soldad ptee xcheñ xaa. ²³Loxsye ptee xaa xcheñ xaa, lëë xaa kwloo xaa skiib, aan lëë xaa chëb lo xaa nii xkyénap skiib nii buen buen kyénap xaa Pable ni Silas. ²⁴Tsiñee lëë xaa nii xkyénap skiib biñ ngo, lëë xaa kulo xaa axte xan skiib ni lëë xaa pxituu niy xaa lady chop lë yag.

²⁵Per lëë koko wrol kyoool, lëë Pable ni Silas noyutiitsni Dios, ni lëë xaa noyool lo Dios, ni lëë stubla gaa xaa nii no skiib nojkëetyag, ²⁶tsiñee kolpsyé lëë tu xu bni aan lëëw beeñ kxisy kchë xcimient skiib. Aan wor go kazh lëë kchë puert skiib byaly, ni lëë caden nii nxituu kchë meñ nii no skiib byak. ²⁷Tsi lëë xaa nii xkyénap skiib bna, kon xaa nii lëë kchë puert sinyaly. Lëë xaa kwlii xispad xaa par

kuty xaly xaa xaa, porñee nladzy xaa nii kchë meñ nii no skuib pxoõn. ²⁸Per lëë Pable kwchuptsyë chëb:

—Ksaksidyoo lii, por kchësy noo ncheno nu.

²⁹Tsigo lëë xaa nii xkyënap skuib kwnab bini, aan lëë xaa kwsëëb wxooñ leñ skuib. Xisy xaa, lëë xaa psoxib lo Pable ni lo Silas. ³⁰Loxsye kwlii xaa Pable ni Silas skuib, lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—Kol në dyon pe cos kuuñtsyeyaa parñee telaan lo tol.

³¹Lëë Pable ni Silas kwëb chëb:
—Bniladzy xtiits Jesucrist tyub styool aan lëël telaa lo tol kchëël meñ liidzyoo.

³²Lëë Pable ni Silas bluuuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesúis lo xaa ni lo kchë meñ nii ncheno lidzy xaa. ³³Aan wor kyool go, lëë xaa nii xkyënap skuib kwtiib lady Pable ni lady Silas laañee bnek ni lëë xaa kwchobnis kchë meñ lidzy xaa. ³⁴Loxsye ngo lëë xaa kuni Pable ni Silas lidzy xaa, aan lëë xaa ptee nii taw xaa, ni lëë xaa ble porñee kchë meñ lidzy xaa bniladzy xtiits Dios.

³⁵Lëë byaani lyu, lëë xtiis pxaal soldad lo xaa nii xkyënap skuib chëb: Blaa xaa nii kwyo skuib neeg. ³⁶Tsigo lëë xaa nii xkyënap skuib chëb lo Pable:

—Lëë xtiis pxaal tiits nii klaan lëë do. Lëë na, schilo kchoo do.

³⁷Per lëë Pable chëb lo soldad:

—Ni byeñdy xixtisy to pe cos nak xfaalt noo, per lëë xaa kwtiñ lëë noo xña lo meñ kyedzy ni lëë xaa kwloo lëë noo skuib. Nandy xaa nii wi noo ngab Roma. ¿Lëë nana chakladzy xaa klaa tsilaan xaa lëë noo? Yuub xaa wo kiidlii lëë noo.

³⁸Lëë soldad kuknitiits lo xtiis, aan tsi lëë xtiis biñ nii Roma ngab Pable ni Silas, lëë xtiis ptsyeb.

³⁹Lëë xtiis kuknab perdón lo Pable ni lo Silas, ni lëë xaa kwlii xaa skuib chëb xaa:

—Kol kuñ favor, kol kchoo kyedzy re.

⁴⁰Siikñee lëë Pable ni Silas pchoo skuib, lëë xaa kwey tubli lidzy Lidia, aan loxsye pchoobladzy xaa styoo meñ nii xniladzy xtiits Dios, lëë xaa bi.

Lëë Pable ni Silas xtsiñ leñ kyedzy Tesalónica

17 Lo xiviaj Pable ni Silas, lëë xaa kwte nëz Anfípolis ni Apolonia. Loxsye ngo lëë xaa ptsiñ leñ kyedzy Tesalónica laañee sob tu xiktoo meñ Israel. ²Psaandy Pable xcostumbre, lëë xaa kwey xiktoo meñ Israel, aan tson sabt nii xiladzy meñ lo tsiiñ kukutiitsni xaa meñ Israel kitsy nii kë xtiits Dios. ³Lëë xaa bluuuy laañee xñee nii no kety xaa nii pxaal Dios, ni no nii kpañ xaa, ni chëb Pable:

—Lëë Jesúis nii xsetyaa lo do nak xaa nii pxaal Dios.

⁴Tsigo lëë bla meñ Israel ni ndaly meñ griego ni kwnaa non kok ksa Pable ni Silas. Kchë meñ go bniladzy nii kwnee Pable. ⁵Per lëë meñ Israel nii bnilasty blëë aan lëë xaa ptop bla xaa yox nii kënsé pal nëz parñee kuuñ jkyey xaa kik meñ kyedzy tsiiñ klëë meñ kyedzy. Ni lëë xaa kusëëb xoo lidzy Jasón par kñaasy xaa Pable ni Silas tsiiñ jko xaa xaa ña meñ. ⁶Aan como ptsildy xaa Pable ni Silas siko, lëë xaa biy Jasón ni bla meñ nii xniladzy xtiits

Dios. Lëë xaa kukso xaa lo xtsy nii xñabey leñ kyedzy ko, aan lëë xaa chëb:

—Lëë xaa nii noyuuñ jkyey kik kchë meñ nii nche tyub lo kislyu kwlañche nu,⁷ aan lëë Jasón ptee lidzy kwlës xaa. Xsaldy xaa nii xñabey xtsy Roma, sink xñee xaa nii no stu rey nii lë Jesús.

⁸Tsiñee lëë meñ kyedzy ni meñ xtsy biñ ngo, lëë xaa kok ntseeb.

⁹Per lëë Jasón ni lëë xaa nii ksa xaa kwyo skiib kwtiix multy aan lëë xtsy blaa xaa.

Lëë Pable ni Silas xtsiñ kyedzy nii lë Berea

¹⁰Tsiñee lëë lyu pkyey, lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios pxaal Pable ni Silas nëz kyedzy nii lë Berea. Tsiñee lëë xaa ptsiñ kyedzy ko, lëë xaa kwey leñ xiktoo meñ Israel.

¹¹Ndoladzy kchë meñ Israel nii no kyedzy ko. Nakty xaa sinak meñ Israel nii no leñ kyedzy Tesalónica, por mbëë pkëetyag xaa xtiits Dios nii bluuy Pable ni ksathee gaa tse xyub xaa leñ kitsy nii kë xtiits Dios par kaknan xaa dyon pe nli kchë nii xñee Pable lo xaa. ¹²Singo mod ndaly meñ Israel bniladzy xtiits Dios, ni ndaly gaa meñ griego bniladzy. Nikxe kwnaa nono, nikxe gaa xaapkiyo, kchë nak xaa bniladzy. ¹³Per tsiñee lëë meñ Israel nii no Tesalónica biñ nii wi leñ kyedzy Berea no kluuy Pable xtiits Dios, lëë xaa kwey siko par jkiily xaa meñ. ¹⁴Per blyëdy lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios pxaal Pable nëz chu nis, mentre lëë Timoteo ni Silas bii byaan leñ kyedzy Berea. ¹⁵Axte Atenas bikche ksa xaa nii kunal

Pable. Lo xaa go pxaal Pable tiits nii kyob tsiktsiil Silas ni Timoteo xaa leñ kyedzy Atenas.

Lëë Pable so leñ kyedzy Atenas

¹⁶Mentre lëë Pable këmbës ktsiñ Silas ni Timoteo Atenas, iip kwyonguiooldy styoo xaa kon xaa nii singootyee ndaly mdyo no leñ kyedzy ko. ¹⁷Por ngo bitiitsni xaa meñ Israel leñ ktoo ni bitiitsni xaa meñ sit nii xtsyeb Dios, ni ksathee gaa tse bitiitsni xaa meñ nii xtsyooltyee xaa lo kiy. ¹⁸Wi bla xaa chak nii xñee meñ Epicúreos ni bla xaa chak nii xñee meñ Estoicos bislo bitiitsni Pable. No xaa go chëb lo xcombañer:

—Nandy xaa gue pe xñee xaa.

No gaa xaa chëb:

—Sootee na xñee xaa nii no stu mdyo kub.

Singo kwnee xaa porñee biñ xaa nii xluuy Pable xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús ni biñ xaa nii xñee Pable nii xpañ meñ kuty. ¹⁹Por ngo lëë xaa kuni Pable tu laañee nii lë Areópago. Siko xkaal Isa nonsyke xaa chak. Lëë xaa kwnabiits lo Pable chëb xaa:

—¿Pe schilo dyon kñëél loo noo xa nak wseedy kub nii sëéndil?

²⁰Porque ndaly kchë cos ngub nii xñeel xyeeñdy noo. Chakladzy noo kaknan noo dyon xa nako.

²¹Singo chëb xaa porñee kchësy meñ Atenas ni meñ sit nii no siko iip choxkody xaa nii kuuñtsyey xaa stu cos, sink tugak xkyëmbës xaa jkëetyag xaa ni kñee xaa tu cos ngub.

²²Lëë Pable kusoli groltyee lady xaa chak ko, aan lëë xaa chëb:

—Kol kono kchësy to nii nak to xaa Atenas, chanaa gon nii ndaly mdyo xleni do. ²³Por worñee kwteedyaa laañee sob ximdyo do, konaa tu lo pkoog nii kë sinrii: “Lëë pkoog re kwyaa par tu Dios nii ni tu cho xyuumbeydy.” Lëë Dios nii nagon xleni do aan xyuumbeydy to nak Dios nii xsetyaa lo do.

²⁴Lëë Dios nii xsetyaa lo do psaa kislyu ni kchë cos nii no lo kislyu. Lëë xaa xñabey kpaa ni lëë xaa xñabey kislyu. Nody xaa leñ ktoo nii xsaa chol meñ lo kislyu re, ²⁵ni nody xaa lyaadzy nii dyon pe ktee meñ lo xaa, por lëë xaa xnee kyalmañ kchë lo no, ni kchë cos nii xkiiñ no.

²⁶Klo tugak mguiy ni tugak kwnaa psaa Dios parñee ktyaly meñ lo kislyu. Ni lëë Dios psaanle pa tiemp ni pa tañ kpañ catu meñ. ²⁷Singo beeñtsyey Dios parñee kyub meñ Dios, tsiiin tsaaplaa gaa stsil meñ xaa, nikxe nii sjity so Dios catu lo no. ²⁸Lëë Dios xnee kyalmañ lo no, ni lëë xaa chuuñ kni lëë no, ni por lëë xaa mbañ no, sinak nii kwnee bla xaa chak nii no lady to, tsiiñee chëb xaa: “Xtiiy Dios nak no.” ²⁹Deelñee lo xtiiy Dios tsigo busy syoop no, nody nii kniladzy no nii chol mdyo or ni mdyo plat o mdyo kyo gaa nii xsaa chol meñ nak Dios. ³⁰Tyub tsigo pxekw Dios kon kchë xkyalnguey meñ, per lëë na tyub lo kislyu xñabey xaa nii ktsëe meñ xmod. ³¹Por lëë Dios psol tu tse nii lëë tu xaa nii kwlel xaa kiid kuñ kyalntisy lo kislyu, ni lëë Dios kaa bluuyle chow lo meñ tsiiñee lëë xaa beeñ kpañ xaa.

³²Tsiñee lëë xaa chak ko biñ nii xpañ meñ kuty, no xaa pxidzyni Pable, no gaa xaa chëb:

—Na lëety dyon pa stu tse jkëetyag noo nii xñeel.

³³Tsigo lëë Pable pchoo lady xaa.

³⁴Per lëë bla meñ nii bniladzy sinal Pable. Lady meñ go si Dionisio, tu xaa nii wi xkaal lsa lady meñ nii xtyop laañee lë Areópago. Ni wi tu kwnaa nii pcholë Dámaris bniladzy ni stubla meñ.

Lëë Pable xtsiñ leñ kyedzy Corinto

18 Loxsye ngo lëë Pable pchoo Atenas, lëë xaa si leñ kyedzy nii lë Corinto. ²Siko lëë Pable kuktisiil tu xaa Israel nii pcholë Aquila. Kyedzy nii lë Ponto koly xaa. Kal lik ptsiñ xaa Corinto chop tsiiil xaa Priscila. Nëz Italia siid xaa, porñee lëë xtisy Claudio kwnabey pchoo kchësy meñ Israel Roma. Lëë Pable kutedy lo xaa ³aan, como misme tsiiñ nii chuñak xaa chuñ Pable, xsaa xaa yu kidy, lëë Pable kwlës lo xaa par kyë xaa tsiiñ chop xaa. ⁴Aan ksatyee tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ kwey Pable ktoo par kutiitsni xaa meñ Israel ni meñ sit xa nak xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús.

⁵Lëë Silas ni Timoteo pchoo Macedonia aan tsiiñee lëë xaa ptsiñ Corinto, lëë Pable bislo xluuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús ksatyee tse. Bluu yaa lo meñ Israel nii lëë Jesús nak Crist, xaa nii pxaal Dios.

⁶Per lëë meñ bislo ptilyni Pable ni lëë meñ go pxiñ tiits lo xaa. Por ngo lëë xaa kwtsib yuti nii xña xab xaa parñee kyeñ meñ nii no xtol meñ, ni lëë xaa chëb:

—Xcuent to deelñee telaady to lo tol, lëdy xcuentno. Por destye natse lëen kluy xtiits Dios lo meñ sit.

⁷Tsiñee lëe Pable pchoo ktoo, lëe xaa si lidzy tu xaa nii pcholë Justo. Tu xaa nii xniladzy xtiits Dios nak Justo. Kexka chu ktoo no xaa.

⁸Wi tu xaa nii pcholë Crispo nii xñabey leñ ktoo bniladzy xtiits Dios kchë meñ lidzy. Ni ndaly gaa meñ Corinto nii pkëetyag xtiits Dios ni bniladzy kwchobnis. ⁹Lëe tu kyool lëe Dios chëb lo Pable lo mgaal:

—Ktsyeebtyoo. Tugak kwnee, ksuuwgwyoo chuwoo. ¹⁰Naa nakni lii. Ni tu cho chilody ksaksi lii, por ndaly meñ nii ngab lon no leñ kyedzy re.

¹¹Tu iz grol kwlës Pable leñ kyedzy Corinto, bluuuy xaa xtiits Dios lo meñ.

¹²Per tsi lëe Galión pkaa kok xtisy Acaya, lëe meñ Israel kwnaasy Pable aan lëe meñ kukso xaa lo xtisy, ¹³aan lëe meñ chëb lo xtisy:

—Lëe xaa re no kluuy lo meñ kyedzy nii no nii kniladzy meñ xtiits Dios tu mod nii xñabeydy xley meñ Israel.

¹⁴Lëe Pable si nii nyee, tsi lëe Galión chëb lo meñ Israel:

—Deelñee ngo xaa tu falt nroob o nyuty kaa xaa tu meñ, nyonaa xtiits to. ¹⁵Per como tiits sye nak kchë nii xñee do ni nonsyke lë meñ xseety to ni kchë cos nii dyon xa xñee xley do, kol kan dyon xa kuuñtsyey do, por chaklastyaa sëëbaa lo xcuent to.

¹⁶Aan lëe Galión kwnabey pchoo meñ leñ yulyey. ¹⁷Tsigo lëe meñ kwnaasy tu xaa nii pcholë Sóstenes nii xñabey leñ ktoo, aan kexka chu yulyey ptee meñ xcheñ xaa, per pe beeñdy xtisy Galión.

Lëe Pable xpi Corinto

¹⁸Bii ndaly kpidz kwlës Pable leñ kyedzy Corinto. Loxsye ngo lëe xaa blë ksa xaa meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan lëe xaa kwyo barkw par tsi xaa næz Siria ksa xaa Priscila ni Aquila. Aan antes nii lëe barkw kchoo chu nis nii lë Cencrea, lëe Pable pka kik par kuñ xaa cumplir nii byaan xaa tiits chop xaa Dios.

¹⁹Tsiñee lëe xaa ptsiñ leñ kyedzy Efeso, lëe xaa psaan Priscila ni Aquila, aan lëe xaa kwey ktoo par kñee xaa lo meñ Israel nii xkaal Isa siko. ²⁰Lëe meñ Israel go kwnab nii ngwësre Pable, per kwnëdy xaa. ²¹Lëe xaa bi, chëb xaa:

—Deelñee snë Dios, lëen kyely teedy lo do stub.

Aan lëe Pable byo barkw par kpi xaa Efeso. ²²Tsiñee lëe Pable ptsiñ Cesarea, lëe xaa kwey Jerusalén kujkëeptyux xaa meñ nii xniladzy xtiits Dios. Loxsye ngo lëe xaa si Antioquía. ²³Kok xtsedyako lëe xaa pchoo stub, kutedy xaa kchë kyedzy nii nche næz Galacia ni næz Frigia par kchoobladzy xaa styoo meñ nii xniladzy xtiits Dios.

Lëe Apolos xluuy xtiits Dios leñ kyedzy Efeso

²⁴Leñ tse go lëe tu xaa Israel nii pcholë Apolos ptsiñ leñ kyedzy Efeso. Xaa Alejandría nak xaa. So xnëz nak xtiits xaa ni buen buen xyumbey xaa kitsy nii kë xtiits Dios. ²⁵Por ngo nii xyumbey xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesùs ni tyub styoo xaa xñee xaa lo meñ cho nak Jesùs, nikxe nii por Juansye kwchobnis xaa. ²⁶Iip

ptsyebty Apolos, lëë xaa bluuuy xtiits Dios lo meñ Israel leñ ktoo. Per tsiñee lëë Priscila ni Aquila biñ nii xñee Apolos, lëë xaa kuni Apolos lidzy xaa parñee kluuyre xaa xa nak xtiits Dios lo Apolos.²⁷ Tsi lëë Apolos kwlokyeñ tsi nëz Acaya, lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios pkëë tublë kitsy kwseñ xaa si lo meñ nii xniladzy nii no siko, parñee ngui kñee meñ go lo xaa. Tsiñee lëë xaa ptsiñ Acaya, mbëë beeñ xaa meñ nii xniladzy xtiits Dios yudar.²⁸ Xña lo meñ ptilyiitsni xaa xaa Israel, per beeñ xaa gan porñee bluuuy xaa nii leñ xkitsy Dios kë nii lëë Jesúz nak Crist, xaa nii pxaal Dios.

Lëë Pable xtsiñ leñ kyedzy Efeso

19 Mentre lëë Apolos këno Corinto, lëë Pable kutedy kchë kyedzy nii nche kexka chu nëz nii si Efeso, aan leñ kyedzy Efeso lëë xaa kuktsiil bla meñ nii xniladzy xtiits Dios. ²Lëë Pable kwnabtiits chëb:

—¿Pe kwsëeb Kyalbini Ntson leñ styoo do worñee bniladzy to xtiits Dios?

Lëë meñ go kwëb chëb:

—Per ni ndondy noo nii no

Kyalbini Ntson.

³Tsigo lëë Pable chëb:

—¿Xa kwchobnis to tsigo?

Lëë meñ go kwëb chëb:

—Si bluuuy Juan, singo kwchobnis noo.

⁴Loxsye ngo lëë Pable chëb:

—Lëë Juan pchoobnis meñ Israel nii ptsëë xmod, per lëë gak Juan chëb nii no nii kniladzy meñ xaa nii kiid loxsye kpi Juan. Lëë xaa go nak Jesúz.

⁵Tsiñee lëë meñ go biñ ngo, lëë meñ go kwchobnis sinak nii xñabey Jesúz. ⁶Aan tsiñee lëë Pable pxob ña kik meñ go, lëë Kyalbini Ntson kwsëeb leñ styoo kchësy meñ go, ni lëë meñ go bislo xñee stub clasy tiits ni nii tu cho karty kon ni lëë meñ go kwnee nii psyaab Dios leñ kik meñ go. ⁷Tsiipchop nak meñ go.

⁸Tson mëë tugak kwewy Pable leñ ktoo siko, xluuy xaa xtiits Dios ni xñee xaa xa nak xkyalwnabey Dios. Iip ptsyebty xaa. ⁹Per lëë bla meñ nii koñee koklasty niladzy kwneenë xtiits Dios nii xñee cho nak Jesúz. Por ngo lëë Pable pchoo lady meñ go aan lëë xaa kuni kchë meñ nii xniladzy laañee sob xyuscuel tu xaa nii pcholë Tirano. Siko bluuuy xaa xtiits Dios lo meñ ksathee tse.

¹⁰Chop iz kwëkluuy xaa xtiits Dios. Por ngo nii kchë meñ nii no nëz Asia pkëetyag xtiits Dios, nikxe meñ Israelo, nikxe gaa meñ sito. ¹¹Ni ndaly kchë kyalntson nii beeñtsyey Pable porñee kokni Dios xaa. ¹²Axte wi xbayjan Pable ni xab xaa nii biy meñ psë meñ lady meñ xsyaknë aan lëë meñ xsyaknë byak ni lëë kyalbini mal pchoo leñ styoo meñ.

¹³Wi bla xaa Israel nii xkwii kyalbini mal leñ styoo meñ pal nëz kokladzy nseety lë Jesúz par kwii kyalbini mal, chëb xaa lo kyalbini mal:

—Con xtiitspey Jesúz nii xseety Pable xñen lo do: Kol kchoo leñ styoo meñ gue.

¹⁴Ksa kadzy xiñ Esceva, xaa nii xñabey lo pxosy, beeñtsyey ngo.

¹⁵Per lëë kyalbini mal chëb lo xaa:

—Xyumbeyaa Jesúz, ni nanaa cho nak Pable. Per lëë do, ¿cho nak to?

¹⁶Wor go kazh lëë xaa nii no kyalbini mal go leñ styoo kwyas kwseñ ksa xaa go. Per nli busy ptee xaa go xcheñ xaa. Koksyé gan pchoo xaa ña xaa nii no kyalbini mal leñ styoo. Xña xaa cheñ lëë xaa pxooñ nëb kidy xaa. ¹⁷Aan kchësy meñ Israel ni meñ sit nii no Efeso nii koknano ptsyeb. Por ngo ndaly meñ blisklaa lë Jesús.

¹⁸Ndaly meñ nii bniladzy kwey wxobtol, aan bitiits meñ go kchë cos mal nii beeñtsyey meñ go worñee karty kniladzy meñ go Dios.

¹⁹Ni ndaly meñ nii pseedy kyalbruj biidni kchë xlibre, aan xña lo meñ lëëw kwyek. Kwlloolbey meñ nii masy tu choowptsii mily pes plat nono. ²⁰Singo mod ndaly meñ nii pkëëtyag xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús bniladzy.

²¹Loxsye kwte kchë cos ko, lëë Pable kwlokyeñ tsitedy kyedzy nii nche nëz Macedonia ni Acaya, axte ktsiñ xaa Jerusalén. Ni chëb xaa nii loxsye kpikche xaa Jerusalén, no nii tsi xaa Roma. ²²Lëë xaa pxaal Timoteo ni Erasto nëz Macedonia mentre lëë xaa bii byaan Asia pa slal tiemp. Chop xaa go chuñ xaa yudar.

Lëë meñ Efeso xlëë

²³Leñ tse go lëë tu tily bislo por xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. ²⁴Lëë tu xaa nii pcholë Demetrio bislo tily go. Nonsyke mdyo plat ni xiktoo wiñ naybaa nii lë Diana xsaa xaa, aan nroob tumi xsaan tsiiñ go lo xaa ni lo xaa nii xkyë tsiiñ lo xaa.

²⁵Lëë xaa kwnee lo xaa nii xkyë tsiiñ lo xaa, ni lo kchë xaa nii xkyë misme tsiiñ go, chëb xaa:

—Nan do gon nii nroob tumi xsaan tsiiñ re lo no. ²⁶Ni nan do gon ni chon do nii lëë Pable no kluuy lo meñ nii lëdy Dios nak kchë mdyo nii xsaa chol meñ, aan ndaly gaa styoo meñ nojko xaa. Lëdy nonsy leñ kyedzy Efeso nu no kluuy xaa kchë ngo, sink wi tyub nëz Asia. ²⁷Ntseebo gon, por neñdy tsodre xtsiñ no, ni neñdy axte wi xiktoo naybaa Diana kyaanladzy aan kijitre meñ Asia ni meñ sit nii nche tyub lo kislyu lo naybaa Diana.

²⁸Tsiñee lëë meñ biñ ngo, per nli busy blëë meñ aan lëë meñ bislo kwchuptsyë, xñee:

—iByinayk Diana xnaybaa meñ Efeso!

²⁹Kchë meñ kyedzy pkyey kik. Lëë meñ kwnaasy Gayo ni Aristarco. Chop xaa Macedonia go nak ksa Pable. Lëë meñ kuni xaa axte tu laañee xkaal Iса meñ. ³⁰Lëë Pable kokladzy nyinee xaa lo meñ, per blaady meñ nii xniladzy xtiits Dios xaa. ³¹Wi bla xamigw Pable nii xñabey Asia pxaal tiits nii nody nii tsisëeb Pable lady meñ go. ³²Xaal xaal nii kwchuptsyë meñ nii kwey junt. Pkyey kik meñ go. Ndaly meñ go ni nandy dyon pe cos tsiiñ kwey. ³³Per lëë bla meñ Israel chëb lo Alejandro xa nak cuent ko. Loxsye ngo lëë meñ Israel pchëëp xaa lady meñ. Loxsye kwso Alejandro grolyee lady meñ, lëë xaa kwloo señ con ña xaa parñee kwetse meñ. Kokladzy xaa nchoo xaa xfavor meñ Israel. ³⁴Per tsiñee lëë meñ byeñ nii xaa Israel xaa, lëë meñ bislo kwchuptsyë. Siik chop wor kwchuptsyë meñ, xñee meñ:

—iByinayk Diana, xnaybaa meñ Efeso!

³⁵Tsiñee lëë xsecretario xtsisy beeñ gan kwleektse meñ, lëë xaa chëb:

—Kol kono gaa meñ Efeso, kchësy meñ nii nche lo kislyu gon nan nii lëe meñ Efeso xyal kantsi xiktoo naybaa Diana ni kchësy meñ nan nii kpaa byab xnaybaa no Diana.

³⁶Nan do nii ni tu cho chilody kñë nii nlidy kchë nrii. Por ngo, kol kwetse. Kuuñtsyedy to cos nii nonguialdy. ³⁷Karty gon kwan chop xaa nii biidni do nu ktoo ni karty kñeenë xaa xnaybaa no. ³⁸Deelñee Demetrio ni xaa nii ksa xaa xkyë tsiiñ xñab kyalxtisy, par ngo no xtisy ni no yulyey. Schilo tsinab Demetrio kyalxtisy lo xaa xñabey parñee siko catu xaa kñee dyon xa nak xcuent xaa ni parñee kak ndoon gaa cho xaa nli xñee. ³⁹Aan deelñee gaa chakladzy to kñab to pe stu cos, no nii kñab tow tu lo junt, per con ngui mod. ⁴⁰Ntseeb gon tsijkëekiy meñ no këb meñ nii lëe no noyuuñ tily por kchë nii beeñtsyeey no natse, ni kindy kaa pe tyeesy no deelñee cho kñabtiits lo no penak kok tily re.

⁴¹Loxsye chëb secretario ngo, lëe xaa psonëz meñ.

Lëe Pable chi Macedonia ni Grecia

20 Tsínee lëe tily go byal, lëe Pable kwtsyetsky
kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios
par kchoobladzy xaa styoo kchë
meñ go. Loxsye ngo lëe xaa si
nëz Macedonia. ²Kchë kyedzy nii
kutedy xaa pchoobladzy xaa styoo
meñ nii xniladzy xtiits Dios. Loxsye
ngo lëe xaa ptsiñ Grecia. ³Tson mëë
kwlës xaa Grecia. Lëe xaa no nëz
nii tso xaa barkw par tsi nëz Siria,
tsínee lëe xaa biñ nii lëe meñ Israel
kénal kuty xaa. Por ngo lëe xaa sey

nëz Macedonia stub. ⁴Lëe xiñ Pirro nii pcholë Sópater kunal Pable. Xaa Berea nak Sópater. Ni wi gaa chop xaa Tesalónica nii pcholë Aristarco ni Segundo, ni tu xaa Derbe nii pcholë Gayo, ni Timoteo, ni chop xaa Asia nii pcholë Tíquico ni Trófimo kunal. ⁵Lëe xaa kwtenech loo noo aan lëe xaa kwlës lëe noo leñ kyedzy Troas. ⁶Loxsye kwte lni nii xtyaaw kyaxtily nii xkyëdy levadur, lëe noo pchoo leñ kyedzy Filipos. Lëe tse nii kwloxo kaay kpidz lëe xaa nii kwtenech pkaa loo noo leñ kyedzy Troas. Kadzy kpidz blyëës noo leñ kyedzy ko.

Lëe Pable xluuy xtiits Dios leñ kyedzy Troas

⁷Tsi lëe tse tminkw kol lëe noo pkaal lsa par tyaaw noo kyaxtily. Lëe Pable beeñ kseedy meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan como no nii kchoo xaa kyaani lyu, lëe xaa biskool xiwseedy xaa axte wrol kyool. ⁸Leñ tu yu klaa pkaal lsa noo. Ndaly pis nak yu go. Aan tyub leeñgo kwë bini petroly. ⁹Lëe tu xaa wiñ nii pcholë Eutico kwsob kexka chu ventan. Aan como lëe Pable biskool xiwseedy, lëe xaa kwë maaal aan lëe xaa pchingaa chu ventan axte lyu. Kuty xaa blis meñ xaa. ¹⁰Lëe Pable byety kwteetsky xaa wiñ go. Aan lëe xaa chëb lo meñ nii xniladzy xtiits Dios:

—Ktsyebyto, mbañ xaa.

¹¹Lëe Pable byo leñ yu aan lëe xaa taw kyaxtily ksa xaa meñ nii xniladzy xtiits Dios. Loxsye ngo lëe xaa kwnee lo meñ tyub kyool. Lëe byaani lyu lëe xaa bi. ¹²Psak styoo meñ porñee mbañ xaa wiñ nii pchingaa chu ventan sikni meñ xaa.

Lëë Pable xtsiñ kyedzy nii lë Mileto

13Lëë noo bñeech syo noo kyedzy nii lë Asón con barkw par kwëës noo Pable siko, por singo byaan noo tiits por lëë Pable si tub lo kislyu.

14Tsiñee lëë noo ptsiil Pable leñ kyedzy Asón, lëë noo ptsyo barkw ksa noo xaa, aan lëë noo syo nëz Mitilene. **15**Lëë byaani lyu lëë noo ptyee mer laañee nyoo Quío. Lëë byaani stu lyu lëë noo ptsiñ chu nis nii lë Samos. Siko pchoo noo lëë noo ptsiñ Mileto. **16**Byody noo Efeso porñee koklasty Pable nii nlyëë noo xtañ meñ Asia. Lëë xaa kwlokyeñ ktsiñ noo Jerusalén tse nii chak lni Pentecostés, deelñee ndeedyo tiits.

Lëë Pable xñee lo xaa kol

17Tsiñee lëë noo ptsiñ leñ kyedzy Mileto, lëë Pable kwnabey koktsyetsy xaa kol nii xñabey lo meñ Efeso nii xniladzy xtiits Dios. **18**Tsi lëë kchë xaa kol go kwlañche, lëë Pable chéb:

—Nan do gon xa nak xmodaa destye primer tse nii kwlañcheen Asia. **19**Ni nan gaa to nii tyub nii kwyon lady to con kyalndoladzy ni wiiñ psobaa xtiits Dios, ni ndaly gaa kyalnë pteedy meñ Israelaa.

20Per psaandyaa tugak bluyaa xtiits Dios lo do. Kwnen lo do leñ kyedzy ni kwnen lo do lidzy to. **21**Ni chépaa lo meñ Israel ni lo meñ sit nii no nii ktikche meñ styoo lo Dios ni kniladzy meñ xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. **22**Lëë na lëën ka Jerusalén, porñee lëë Kyalbini Ntson xaal naa. Nandyaa pe ktsyoolaa siko. **23**Ni nansyaa ksatyee kyedzy nii kan xñee

Kyalbini Ntson nii lëë skiib ni lëë kyalnë këmbës naa. **24**Per ni tu pe sinidy kikaa, ni xkyalmbañaa nondy lon. Lëëw comñee mbëë kyaalaa tsiiñ nii bneetsy Dios lon. Lëë tsiiñ go nak nii kluyaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús lo meñ.

25'Bluyaa lo do xa nak xkyalwnabey Dios. Lëë na xyeñpaa nii kpkchedre kan do naa. **26**Por ngo chakladzyaa kniyaa lo do natse nii chaaptyaa tol deelñee no tu do nii telaady. **27**Por nanaa nii kchë nii kwnabey Dios bluyaa lo do. Ni tu pe kwloolandyaa lo do.

28Por ngo, kol kap cuidad lëë do ni kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios. Porque por kchë do kuty Jesús lo crusy ni lëë gaa Kyalbini Ntson pso lëë do parñee kap cuidad to meñ nii xniladzy xtiits Dios. **29**Nanaa nii tsíñee lëën kpi, lëë meñ nii ko kyalnë kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios kiid. Nak meñ go sinak chol ma tox nii chuty mëkwxiily. **30**Ni mismé lady kaa to kchoo xaa nii kluuy tiits xuuy parñee tsinal meñ nii xniladzy xtiits Dios xaa. **31**Kol kap cuent, kol ksaladzy gaanoo nii tson iz nder tyub styoon bluyaa xtiits Dios lo do tsel kyool.

32'Lëë nana, beetsy, xñabaa nii kakni Dios to ni xñabaa nii ksaanlasty to xtiits Dios nii xniladzy to. Lëë xtiits Dios kchoobladzy styoo do ni lëë xtiits Dios knee kchë kyalnsaak nii xtee Dios lo kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa. **33**Tyub nii kwyon lady to kwyokidya xab meñ ni karty kaa tsokin xtumi meñ. **34**Nan buen do nii kwén tsiiñ par ktsiñaan nii jkiiñaa ni nii jkiiñ meñ nii biidnal

naa.³⁵Tugak bluyaa nii singo kak tsiiñ tsiin kchilo kuñ ñe meñ nii no lyaadzy yudar, ni ksaladzy ñe xtiits Jesús tsiñee chëb xaa: "Mastre xle meñ nii xkady que meñ nii xñaasy."

³⁶Loxsye kwnee Pable lëë xaa psoxib aan lëë xaa bitiitsni Dios ksa xaa.³⁷Kchësy xaa kol go biïn, ni lëë xaa kwteetsy Pable.³⁸Mban ptee styoo xaa porñee biñ xaa nii kpikchedre kan xaa Pable. Loxsye ngo lëë xaa kuksionëz Pable axte chu barkw.

Lëë Pable si Jerusalén

21 Loxsye psaan xaa go lëë
noo, lëë noo ptsyo barkw
aan lëë noo syo tubli lo kislyu
wiñ nii lë Cos. Lëë byaani lyu lëë
noo ptsiñ lo stu kislyu wiñ nii lë
Rodas. Siko pchoo noo, lëë noo
ptsiñ kyedzy nii lë Pávara.²Chu nis
Pávara psyeen noo tu barkw nii tsi
nëz Fenicia.³Tsiñee lëë noo syo lo
nis, lëë noo ptyon kislyu wiñ nii
lë Chipre. Lëëw byaan nëz ñapeg
noo, lëë noo syo axte Siria. Aan
como no nii ksaan barkw yow chu
nis nii lë Tiro, lëë noo blyëës siko.
⁴Loxsye ptsiil noo meñ nii xniladzy
xtiits Dios, lëë noo blyëës kadzy
kpidz lo meñ go. Aan lëë Kyalbini
Ntson kwnee kchë nii ktsyool Pable
Jerusalén lo meñ go, aan lëë meñ
go chëb lo Pable:

—Nody nii tsil Jerusalén.

⁵Per tsi lëë ksa kadzy kpidz
ko psa, lëë noo bii. Kchë tsiil ni
xiñ meñ nii xniladzy xtiits Dios
kuksionëz lëë noo axte chu nistoo,
aan lëë noo psoxib chu nis ko par
kutiitsni noo Dios kchësy noo.
⁶Loxsye ngo lëë noo blë lsa. Lëë

noo ptsyëëp barkw, lëë gaa meñ
kyedzy ko bikche sey lidzy.

⁷Tiro pchoo noo lëë noo ptsiñ
kyedzy nii lë Tolemaida. Siko lëë
noo byo jkëëptyux meñ nii xniladzy
xtiits Dios aan lëë noo blyëës siko
tu kpidz.⁸Lëë byaani lyu lëë noo
ptsiñ kyedzy nii lë Cesarea. Siko
lëë noo byo lidzy Felip nii xluuy
xtiits Dios. Wi Felip ngab lady ksa
kadzy xaa nii kwle meñ leñ kyedzy
Jerusalén par kuñ xaa xyudar
apostle.⁹Ksa tap xiñtsyaap Felip nii
karty ktsiilña xñee tiits nii xsyaab
Dios leñ styoo me.¹⁰Ndaly kpidz
kok nii nche noo siko, tsiñee lëë
tu profet nii sëëd nëz Judea nii
pcholë Agabo kwlañche.¹¹Lëë xaa
biid tedy loo noo. Lëë xaa kwseñ
xcinturón Pable aan lëë xaa pxituu
niy xaa ni ña xaa con xcinturón
Pable, xñee xaa:

—Lëë Kyalbini Ntson xñee nii
sinrii kxituu meñ Israel xpixwan
cinturón re leñ kyedzy Jerusalén, ni
lëë meñ jko xaa ña meñ sit.

¹²Tsiñee lëë noo ptsyon xtiits xaa
go, lëë noo kok ksa meñ Cesarea
bñee noo lo Pable parñee tsidy xaa
Jerusalén.¹³Per lëë Pable kwëb, në:

—¿Penak choon do ni xko kyalnë
do naa? Snëën kxituu meñaa, ni
snëën ketyaa Jerusalén par kuuñ
ksakaa Jesús.

¹⁴Aan como pchiloody noo
ngwiisoo noo styoo xaa, lëë noo
psaan xaa, ptyeesy noo:

—Lëë Dios dyon kaknil.

¹⁵Loxsye ngo, lëë noo pxixkwaa
aan lëë noo syo Jerusalén.¹⁶Wi bla
xaa Cesarea nii xniladzy xtiits Dios
biidnal lëë noo. Lëë xaa go kuni lëë
noo lidzy tu xaa Chipre nii pcholë

Mnasón. Kok xtsele nii xniladzy xaa xtiits Dios. Lidzy Mnasón blyëës noo.

Lëë Pable chitedy lo Jacob

¹⁷Tsiñee lëë noo ptsiñ Jerusalén, con kyalwle biid ktsiilnëz meñ nii xniladzy xtiits Dios lëë noo. ¹⁸Lëë byaani lyu lëë noo byoteedy lo Jacob ksa noo Pable, aan lëëtyee gaa wi kchë xaa kol nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nche siko. ¹⁹Lëë Pable pkëéptyux kchë xaa go. Loxsye ngo lëë Pable bislo bitiits kchë kchësy cos nii pteedy Dios tiitspey beeñtsyey xaa lady meñ sit. ²⁰Tsiñee lëë kchë xaa go lox biñ nii bitiits Pable, lëë xaa ptee skizh lo Dios. Tsigo lëë xaa chëb lo Pable:

—Bueno, beetsy, per nan nyëël gon nii ndaly meñ Israel xniladzy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. Aan kchësy meñ Israel go chuuñ ndip xtiits nii no nii kyonaal no xley Moisés. ²¹Ni lëë meñ Israel go biñ nii xluuyoo lo meñ Israel nii no tañ nii ksaldy xaa kchë nii psaan Moisés. Ni lëë xaa biñ nii xñeel lo meñ Israel nii no tañ nii kobeydy xaa xiñ xaa ni tsinaldy xaa xcostumbre no. ²²¿Xa kuuñ no? Por lëë meñ gon ktypop tsiñee lëë meñ kon nii lëél blañ. ²³Lëëw nii nako no nii kuuñtsyeyoo nii kniyy noo: Lëë tap xaa nii chakladzy kuuñ ksak Dios nche nu. ²⁴Kuni xaa, kol kuuñ nyë lëë do sinak nii xñabey xley Moisés, ni kwitiix parñee jka kik xaa tsiin kyeñ meñ nii nlidy nii chuuñtsyeyoo kchë nii noyon meñ, sink lëë meñ kyeñ nii wil chuuñtsyey nii xñabey xley Moisés.

²⁵Lëë noo pxaal le tublë kitsy lo meñ sit nii xniladzy xtiits Dios parñee kawdy meñ sit xpëél kchë ma nii chokon lo mdyo, ni kawdy meñ sit cheñ, ni kawdy meñ sit xpëél chol ma nii xiyañ, ni nody nii tsoni meñ sit stu meñ deelñee no tsil meñ sit.

Lëë meñ xñaasy Pable leñ lidzy Dios

²⁶Lëë Pable sini ksa tap xaa go. Lëë byaani lyu lëë xaa kok nyë ksa xaa sinak nii xñabey xley Moisés. Loxsye ngo lëë Pable kwteyo leñ lidzy Dios par këb xaa pa tse kyal kak nyë ksa tap xaa go ni parñee këb xaa pa tse kokon xaa go nii sini xaa go lo Dios.

²⁷Per lëë ksa kadzy kpidz ko merle ksa, tsiñee lëë bla xaa Israel nii no nëz Asia kon nii lëë Pable no leñ lidzy Dios aan lëë xaa go pkiily meñ par kñaasy xaa Pable. ²⁸Lëë xaa kwchuptsyë, chëb xaa:

—iKol kono meñ kyedzy, kol kuñ lëë noo yudar kñaasy no xaa re! Por nody xaa xlad meñ xkyedzy no, sink lëë xaa xluuy nii ksaldy meñ xley Moisés ni ksaldy meñ lidzy Dios. Tyub lo kislyu xluuy xaa nrii. Lëë na axte wi bla meñ sit psëëb xaa leñ lidzy Dios. Sinrii mod lëë xaa beeñ tu cos nii nongualdy kak.

²⁹Singo chëb xaa Israel go porñee kon xaa Pable leñ kyedzy chop Pable tu xaa Efeso nii pcholé Trófimo. Nladzy xaa te wi Trófimo kuni Pable leñ lidzy Dios.

³⁰Kchësy meñ kyedzy blëë aan lëë meñ ptyop tub lugarak. Lëë meñ kwtopxax Pable, kwlii meñ xaa leñ lidzy Dios. Loxsye ngo lëë meñ psuugw puert. ³¹Kwxaak xaa wor go kazh

nyuty xaa Pable, per tsiñee lëë tiits ptsiñ lo xaa nii xñabey lo soldad nii lëë kchë meñ Jerusalén noyuñ tily,³² lëë xaa go ptop kchë xsoldad ni kchë xaa nii xñabey lo xsoldad xaa aan lëë xaa ptsiñ wxooñ laañee nche meñ. Tsiñee lëë meñ kon xaa nii xñabey lo soldad ni kon soldad, lëë meñ psaan Pable, pteejtre meñ xcheñ xaa.³³ Tsigo lëë xaa nii xñabey lo soldad big, aan lëë xaa kwseñ Pable, ni lëë xaa kwnabey pxituu Pable con chop lë caden. Loxsye ngo lëë xaa kwnabtiits cho nak Pable ni pe cos beeñtsyey xaa.³⁴ Per xaal xaal nii kwnabee meñ. Pchilody nyon xaa nii xñabey lo soldad pe xñee meñ porñee kchë meñ chuptsyë. Por ngo lëë xaa kwnabey kuni soldad Pable laañee sob yu nii no soldad.³⁵ Tsiñee lëë soldad ptsiñni Pable laañee chislo scaler nii xyakxoob axte chu yu go, lëë soldad kwlañ Pable, porñee tir ntseeb chak meñ nii nal,³⁶ xñee meñ:

—iNo nii kety kazu xaa!

Lëë Pable xñee lo meñ

³⁷ Lëë soldad si nii jko Pable leñ yu, tsi lëë Pable chëb lo xaa nii xñabey lo soldad:

—¿Pe schilo kñen choplan xtitsaa lool?

Tsigo lëë xaa nii xñabey lo soldad kwëb chëb:

—¿Pe chakoo nayak xñeel griego?

³⁸ ¿Pe mod lëdy lii tsigo nayak nak xaa Egipto nii penaadle beeñtsyey tu tily ni kuni tap mily nweety bñech tu tañ pidzy?

³⁹ Tsigo lëë Pable chëb:

—Lëdyo. Xaa Israelaa. Tarso kolyaa. Tu kyedzy non nii nche Cilicia nak Tarso. Beeñ favor blaakñen choplan xtitsaa lo meñ.

⁴⁰ Lëë xaa nii xñabey lo soldad ptee tiitspey, aan lëë Pable kusoli lo scaler. Lëë xaa kwloo señ con ña xaa par kwetse meñ. Tsi lëë meñ lox kwchetse, lëë xaa kwnee con xtiitsë meñ Israel chëb xaa:

22 —Kol kono, beetsy, ni kol kono xaa kol. Lëën kñe choplan xtitsaa lo do parñee kyeñ do nii nody xfaltaa.

² Tsiñee lëë meñ biñ nii con xtiitsë meñ kwnabee xaa, mastre tse kwche meñ. Tsigo lëë Pable chëb:

³ —Xaa Israelaa. Tu kyedzy nii lë Tarso nii nche nëz Cilicia kolyaa, per leñ kyedzy Jerusalén nu kwroobaa. Lëë Gamaliel beeñ kseedy naa xley pxusykolttoo no, ni tugak kaa choxkoon kuuñ ksakaa Dios tyub styoon sinak nii noyuñ ksak to Dios natse. ⁴ Penaadle kwénalaa nyutya meñ nii xniladzy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. Nikxe kwnaaw, nikxe gaa xaapkiyo, kchë nak xaa kwyalon skiib. ⁵ Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni kchë xaa kol nan kchë nii beeñtsyeyaa, por lëë xaa bneetsy kitsy nii kwseeñaa si lo xaa Israel nii no leñ kyedzy Damasco, aan lëën kwya kyedzy ko sakyubaa meñ nii xniladzy par kyely knin kchë meñ go nu ni par ksaksin kchë meñ go.

⁶ Per tu tse mer xwe ngbidz, lëën no nëz nii ktsiiñaa leñ kyedzy Damasco, tsiñee lëë tu bini ngol nii sëedsëeb kpaa bibëly kyako kwin. ⁷ Lëën byab lyu, aan lëën biñ tsiy tu xaa nii xñee: “Saulo, Saulo, ¿penak nii xsaksil naa?” ⁸ Tsigo lëën kwnabtiits chépaa: “¿Chool?” Aan lëë tsiy xaa go në lon: “Naa nak Jesús Nazaret, xaa nii xsaksil.”

9Kchë xaa nii ksan sa ptsyeb kon bini go, per biñdy xaa tsiy xaa nii kwnee lon. **10**Tsigo lëen chëp: “Kwnë na busy pe cos kuuñtsyeyaa.” Aan lëe xaa në: “Kuxche, ptsiñ Damasco. Siko no tu xaa nii kñë pe cos kuñoo.” **11**Aan como lëe bini go bnek lon, pchilody nyanaa. Lëe xaa nii ksan sa kwtob ñan, ptsiiñaa leñ kyedzy Damasco.

12Leñ kyedzy ko kwyo tu xaa nii pcholë Ananías. Tu xaa nii nli xniladzy Dios nak xaa ni chuuñtsyey xaa nii xñabey xley Moisés. Kchësy kaa meñ Israel nii no Damasco xñee nii buen xaa.

13Lëe Ananías biid tedy lon. Tsi lëe xaa kwlañ, lëe xaa në: “Beetsy Saulo, pxaly lool ni kon stub.” Aan wor go kazuñ lëe lon byaabini aan lëen kon Ananías. **14**Loxsye ngo lëe xaa në lon: “Lëe xDios pxusykolttoo no kwle lii penaadle parñee kaknanoo pe cos chakladzy xaa ni parñee kanoo xiñ ntson xaa ni parñee konoo tiits nii xchoo chuw xiñ xaa. **15**Por lii kutiits cho nak xiñ xaa lo meñ nii nche lo kislyu. No nii kutiits kchë nii konoo ni biiñoo. **16**Lëe nana ɿpe xlyëel nii chischedyoo tsiiñ chobnisoo? Kwnab lo Dios nii koy xaa kchë xtoloo.”

17Tsiñee lëen blañ Jerusalén nu, lëen kwya lidzy Dios, kwyakutiitsnin Dios, aan lëe tu mgaal kwtedy lon. **18**Lo mgaal go lëen kon Jesú, aan lëe xaa në lon: “Sinusy byobladzy pchoo Jerusalén, porque ksaldy meñoo tsiñee lëel kutiits cho nakaa.” **19**Tsigo lëen chëp: “Kchë meñ re nan nii naa kwyansy meñ nii xniladzy xtiitsoo

leñ kchë ktoo, ni nan meñ nii naa kwyalo kchë meñ nii xniladzy xtiitsoo skiib ni naa gaa ptedy xcheñ kchë meñ go. **20**Ni byo gaa styoon nii kuty Xteb, xaa nii bluuy xtiitsoo. Naa byaani xab xaa nii kukyeety xaa.” **21**Per lëe Jesú në lon: “Pchoo leñ kyedzy Jerusalén, por lëen kxal lii xtañ meñ sit.”

Lëe Pable no ña xaa nii xñabey lo soldad

22Tse kwche meñ biñ nii kwnee Pable, per tsíñee lëe meñ biñ nii lëe xaa pseety meñ sit, lëe meñ bislo kwchuptsyé xñee:

—iNo nii kety xaa gue!
iNonguialtre nii kpañ xaa!

23Aan como byoogwty chuw meñ, sink lëe meñ bislo xkwii xab ni xlëp yu kpaa parñee kaknyoo nii xlëe meñ, **24**por ngo lëe xaa nii xñabey lo soldad kwnabey nii jko soldad Pable leñ yu, ni lëe xaa kwnabey ktee soldad cheñ Pable parñee kñeeli Pable dyon penak nii singootyee xlëe meñ lo Pable. **25**Per tsíñee lëe soldad lox pxituu Pable, lëe Pable chëb lo tu soldad nii so siko:

—ɿPe nonguial dyon nii kteedy to cheñ tu xaa Roma, deelñee karty kaknan do pe cos beeñ xaa?

26Tsiñee lëe soldad ko biñ ngo, lëe xaa kuni tiits lo xaa nii xñabey lo kchë soldad, chëb xaa:

—Byeñ gon pe cos kuuñtsyeyoo, por Roma ngab xaa gue.

27Tsigo lëe xaa nii xñabey lo kchë soldad big lo Pable, aan lëe xaa kwnabiits, chëb xaa:

—ɿPe nli nii Roma ngaboo?
Lëe Pable kwëb chëb:

—Nliw.

²⁸Loxsye ngo lëë xaa nii xñabey lo soldad chëb:

—Deel naa nyazh kwtizhaa par jkabaa Roma.

Lëë Pable chëb:

—Per lëë naa destye nii kolyaa ngabaa Roma.

²⁹Tsiñee lëë soldad nii nche mbës ktee cheñ Pable biñ ngo, lëë xaa bichee tublad. Aan axte wi xaa nii xñabey lo kchë soldad ptsyeb, porñee kwnaasy xaa Pable ni pxituu xaa Pable con caden aan nandy xaa nii Roma ngab Pable.

Lëë Pable so lo xaa Israel nii xñabey

³⁰Lëë byaani lyu lëë xaa nii xñabey lo kchë soldad kokladzy nyaknan dyon pe cos xkëékiy meñ Israel Pable. Lëë xaa kwlii Pable skiib, ni lëë xaa kwnabey koktsyetsy kchë xaa nii xñabey lo pxosy ni kchësy xaa non nii no Jerusalén. Loxsye ngo lëë xaa pso Pable grolyee lady kchë xaa xñabey go.

23 Lëë Pable buy kchë lo xaa xñabey go aan lëë xaa chëb:

—Beetsy, axte natse gon mbëe mbañaa. Pe sidy kikaa porñee chuuñtsyeyaa nii chakladzy Dios.

²Tsigo lëë xaa nii xñabey lo pxosy nii pcholë Ananías kwnabey nii kyaasy meñ nii nche kexka lo Pable chuw Pable. ³Per lëë Pable kwëb chëb:

—iLëë Dios kiñ lii, xaa yox! Deelñee soboo ske par kuñoo kyalxtisy sinak nii xñabey xley Moisés, ¿penak tsigo nii xsaldyoo ley, sink lëël xñabey kiñ meñaa?

⁴Loxsye ngo lëë meñ nii nche siko chëb:

—¿Singuee gaa nawen xiñoo tiits lo xaa nii pso Dios kñabey lo pxosy?

⁵Tsigo lëë Pable chëb:

—Beetsy, nandyaa nii lëë xaa nak xaa nii xñabey lo pxosy, por leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee: “Ktsiibtedyoo xaa nii xñabey xkyedzyoo.”

⁶Tsi lëë Pable byeñ nii grol meñ nii ncheno lo junt no xlad xaa fariseo, lëë stu grol meñ no xlad xaa saduceo, nguiedzy kwnee xaa, chëb xaa:

—Beetsy, xaa fariseo nakaa ni xaa fariseo nak pxosyaa, per lëë meñ biid kso naa nu porñee xniladzyaa nii spañ meñ kuty.

⁷Tsiñee lëë Pable lox chëb ngo, lëë meñ fariseo ni meñ saduceo bislo ptilytiits lsa, aan lëë kchë meñ go kok chop tiiy. ⁸Porñee kchësy meñ saduceo xñee nii nlidy kpañ meñ kuty, ni xnilasty meñ go nii no angly ni no kyalbini. Per lëë meñ fariseo xniladzy kchësy ngo. ⁹Kchësy meñ bislo chuptsyé aan lëë bla maestre ley nii no xlad xaa fariseo kuso chëb:

—Ni tu cos mal karty kuuñtsyey xaa re. Neñdy tu angly o tu kyalbinii gaa kwnee lo xaa.

¹⁰Aan como xyaldy kuptsyé meñ, lëë xaa nii xñabey lo soldad ptsyeb, nladzy xaa neñdy kuty meñ Pable tsí lëë meñ lox klëë. Por ngo lëë xaa kwtsyetsy bla soldad kulii Pable siko par tsikni xaa Pable laañee sob yu nii no xaa.

¹¹Tsi lëë kyool kol lëë Jesúz byaklo lo Pable aan lëë xaa chëb:

—Ndaan kok, por siñee bitiitsoo gon cho nakaa lo meñ leñ kyedzy

Jerusalén, singo gak no nii kutiitslo Roma.

**Lëë xaa Israel xyub dyon
xa kuty xaa Pable**

12Lëë byaani lyu lëë bla xaa Israel bittiits dyon xa kuty xaa Pable, aan lëë xaa pkon Dios nii kawdy xaa ni kidy xaa axte nii kuty xaa Pable.

13Masy choow xaa Israel pkon Dios. **14**Lëë xaa go kwey lo xaa nii xñabey lo pxosy ni lo kchë xaa kol nii xñabey lo meñ Israel aan lëë xaa chëb:

—Lëë noo pkon Dios nii tyawdy noo ni tyowdy noo axte nii kuuty noo Pable. **15**Lëë na nagon, no nii kñee do lo xaa nii xñabey lo soldad parñee kiidni xaa Pable lo do kxe. Kol këb nii lëë do kan dyon xa kak xcuent xaa, aan lëë noo lyëës xaa nëz par kuuty noo xaa antes nii klyañche xaa.

16Per lëë xiñgan psyañ Pable koknano aan lëë xaa kuni tiits lo Pable laañee no soldad. **17**Lëë Pable kwtsyetsy tu soldad aan lëë xaa chëb lo xaa:

—Kuni xaa wiñ re lo xaa nii xñabey lo do, parñee këb xaa tiits nii sëedni xaa.

18Lëë soldad kuni xaa wiñ go lo xaa nii xñabey aan lëë xaa chëb:

—Lëë Pable, xaa nii no skuib kwtsyetsy naa aan lëë xaa në lon: Kuni xaa wiñ re lo xaa nii xñabey lo do. Toon pe cos tiits sëedni xaa lool.

19Tsigo lëë xaa nii xñabey lo soldad kwseñ ña xaa wiñ go, lëë xaa kuni xaa tublad, aan lëë xaa kwnabiits, chëb xaa:

—¿Pe cos tiits sëednil lon?

20Tsigo lëë xaa wiñ go chëb:
—Lëë xaa Israel byaan nii lëë xaa kñee lool parñee tsinil Pable lo xaa nii xñabey lo meñ Israel kxe, porñee lëë lëësy xaa me kan dyon xa kak xcuent Pable. **21**Per knilastyoo xtiits xaa, por masy choow xaa nii no xlad xaa tse nchenolan, aan pkon xaa Dios nii kawdy xaa ni kidy xaa axte nii kuty xaa Pable. Lëë na xaktyee xtiitsoo nche mbës xaa.

22Tsigo lëë xaa nii xñabey lo soldad psonëz xaa wiñ go, per lëë xaa chëb kazh nii ni tu cho lo këbty xaa nii lox bittiits xaa.

**Lëë xaa nii xñabey lo soldad xaal
Pable lo xtisy nii pcholë Felsy**

23Lëë xaa nii xñabey lo kchësy soldad kwtsyetsy chop soldad nii xñabey lo xcombañer, aan lëë xaa chëb:

—Kol kweektseye chop kyoow soldad nii së niy, ni kol kweek mbës tsongaltsii xaa nii xsyob cabay, ni chop kyoow xaa nii koy spad, par tsi xaa Cesarea nawtse a las nueve.

24Ni lëë xaa kwnabey kwyo xab cabay nii sob Pable, ni lëë xaa kwnabey nii ndaan Pable ni mbañ Pable ktsiñni xaa Pable lo xtisy nii pcholë Felsy. **25**Lo soldad pxaal xaa tublë kitsy nii si lo xtisy Felsy. Sinrii xñee lo kitsy ko:

26“Naa nak Claudio Lisias. Lëën xal tublë kitsy re lool nii nakoo xtisy.

27Lëë meñ Israel kwnaasy xaa nii xalaa lool, mer nyuty meñ xaa, per tsiñee biñaa nii Roma ngab xaa, lëën kwya ksan xsoldadaa, byaklan xaa.

28Aan como kokladzypaa nyaknanaa pe cos xkëékiy meñ xaa, lëë xaa

kwyaanin lo xaa Israel nii xñabey.
29 Siko biñaa nii lëdy cos nii xkëékiy meñ xaa, sink pel cos cheñ xley meñ xkëékiy meñ xaa. Per xyaldy nii kety xaa, ni skiib xyaldy tso xaa.
30 Per como lëén biñ nii lëé meñ Israel chakladzy kuty xaa, lëé xaa xalaa lool ni lëén kwne gaa lo meñ nii xkëékiy xaa nii kiidnee xaa lool deelñee pe cos xkëékiy xaa Pable.”

31 Lëé soldad beeñtsyey nii kwnabey xaa nii xñabey lo soldad. Lëé xaa sini Pable nëz Antípatris wor kyool go. **32** Lëé byaani lyu lëé kchë soldad nii si niy bikche ptsiñ laañee sob xaa nii xñabey lo soldad. Lëé kchë gaa xaa nii sob cabay sini Pable. **33** Tsiñee lëé soldad nii sini Pable ptsiñ Cesarea, lëé xaa ptee kitsy nii pxaal xaa nii xñabey lo soldad lo xtisy ni lëé xaa ptee xcuent Pable. **34** Loxsye blab xtisy kitsy ko, lëé xaa kwnabiits cho xaa Pable. Tsiñee biñ xaa nii xaa Cilicia nak Pable, **35** lëé xaa chëb:

—Na tsiñee kiidsye xaa nii xkëékiy lii konaa dyon xa nak xcueentoo.

Loxsye ngo lëé xaa kwnabey nii kyénap soldad Pable leñ yulyey nii psaa Herodes.

Kchë nii chëb Pable lo xtisy Felsy

24 Tse nii kwloxo kaay kpidz, lëé Ananías, xaa nii xñabey lo pxosy ptsiñ Cesarea ksa xaa bla xaa kol ni tu xaa chak nii pcholë Tértulo. Lëé xaa ptsiñ tubli lo xtisy par jkëékiy xaa Pable. **2** Tsiñee lëé Pable koktsyetsy, lëé Tértulo bislo xkëékiy xaa, xñee Tértulo lo xtisy Felsy:

—Skizhoo xtisy, mbëë nche noo ni kindy tily leñ xkyedzy noo

por xkyalchakoo. **3** Tyub laañee xñabeyoo xsako styoo noo. **4** Per parñee kislëédre noo lii, xñabaa nii jkëétyagoo choplan xtiits noo. **5** Lëé noo gon bñaasy xaa re porñee nak xaa sinak tu kyalkits. Laañee xkaatyee noyuñ xaa meñ Israel chop tiiy ni lëé xaa xñabey lo tub tiiy meñ nii lë Nazareno. **6** Kokladzy xaa nguidyni xaa lidzy Dios nii sob Jerusalén. Por ngo nii lëé xaa bñaasy noo aan lëé noo nyuuñ kyalxtisy sinak xñabey xleey noo, **7** per lëé xaa nii lë Lisias nii xñabey lo soldad biid kla xaa loo noo. **8** Lëé na mismé lii gaanoo, kwnabiits lo xaa parñee kyeñoo nii nli kchë nii xkëékiy noo xaa.

9 Wi kchë meñ Israel nii nche siko chëb nii nli beeñtsyey Pable kchë nii xkyëékiy xaa. **10** Tsigo lëé xtisy kwloo señ lo Pable parñee kñee Pable, aan lëé Pable chëb:

—Xlen nii lii kon xa nak xcuentaa por nanaa nii kokle bla iz nii soboo xñabeyoo tañ re. **11** Natse gon chak tsiipchop kpidz nii ptsiñaa Jerusalén par kolaalay lo Dios. **12** Ni tu cho kondy nii lëén no ktilytiits pal nëz, nikle leñ lidzy Dioso, nikle gaa leñ ktoow. Ni tu cho pkaldya leñ kyedzy Jerusalén. **13** Chilody kluuy meñ Israel nii nche nu nii nli beeñtsyeyaa kchë nii xkëékiy xaa naa. **14** Lëén kñëëli lool nii nikxe nii xñee xaa re nii nlidy kchë nii bluuy Jesús Nazaret, xsobaa xtiits xDios pxosyaa sinak xñabey xaa. Ni xniladzy kaan kchë nii kë leñ xley Moisés ni kchë nii pkëë profet. **15** Ni wi gaan xniladzy nii xniladzy xaa re. Xniladzyaa nii lëé Dios kuuñ kpañ meñ kuty. Nikxe

meñ malo, nikxe gaa meñ bueno, kchélo meñ kuuñ kpañ Dios. ¹⁶Por ngo, tugak choxkoon kuuñtsyeyaa nii chakladzy Dios ni chuuñtsyeyaa kyalbuen lo meñ.

¹⁷Kok xtsele nii kënsën xtañ meñ sit. Lëe na lëen bikche tu kyedzya par kyelynin palal tumi jkiiñ meñ nii no lyaadzy ni parñee kokonaa nii xñabey xley Moisés lo Dios.

¹⁸Kché ngo noyuuñtsyeyaa tsínee lëe bla meñ Israel nii no nëz Asia kon naa leñ lidzy Dios. Kok nyé kaazhaa sinak nii xñabey xleey noo antes nii sëbaa leñ lidzy Dios, ni kwyaanidy kaan tub yox meñ, ni byubtyaa tily. ¹⁹Lëe xaa nii kon naa leñ lidzy Dios kiid jkëékiy naa deelñee beeñtsyeyaa tu cos nii nonguialdy. ²⁰O deelñee gaa kchilody kiid xaa go, kñë xaa nii nche nu dyon pe cos falt kwlon worñee kukso xaa naa lo xaa nii xñabey lo meñ Israel. ²¹Xakxe worñee nguiedzy kwnen chépaa: "Lëe do biid kso naa nu natse porñee xniladzyaa nii spañ meñ kuty", neñdy wor go kwlon falt.

²²Tsiñee lëe xtisy Felsy biñ xa së lo xtiits Pable, aan como nanle gaa xaa xa nak xiwseedy meñ nii no xlad Crist, lëe xaa pkwëës lo cuent ko, aan lëe xaa chéb:

—Na tsínee kiidsye Lisias, xaa nii xñabey lo soldad, kaknanraa xa nak xcueentoo.

²³Loxsye ngo lëe xtisy Felsy kwnabey nii bii kyaan Pable leñ skiib, per lëe xaa chéb lo soldad nii klaa xaa Pable xisy wiñ ni klaa xaa tsitedy xamigw Pable lo Pable.

²⁴Lëe koko bla kpidz lëe xtisy Felsy ptsiñ chop tsíil xaa Drusila.

Meñ Israel nak tsíil xaa. Aan lëe xaa kwnabey koktsyetsy Pable par kñee Pable dyon xa nak nii kniladzy meñ Jesucrist. ²⁵Per tsínee lëe Pable pseedy nii no nii tsoxko meñ kpañ meñ sinak nii xñabey Dios, ni no nii kxekw meñ kuuñtsyeydy meñ nii klyaanítyee styoo meñ por sitsiñ tse nii lëe Dios kwetsy catu meñ, lëe xtisy Felsy ptsyeb aan lëe xaa chéb lo Pable:

—Kwey. Na tsínee kteedyoo tiits lon, kwetsyaa lii stub.

²⁶Ni lëew na kwëmbës xtisy Felsy nii ndee Pable tumi parñee nlaa xaa Pable. Por ngo kety kety kwtsyetsy xaa Pable parñee kñee xaa lo Pable.

²⁷Lëe kwloxo chop iz, lëe gaa xiz xtisy Felsy psa, aan lëe Porcio Festo pkaa kwsob xlugar xaa kok xtisy. Aan lëe Felsy psaan Pable skiib parñee buen kyaan xaa lo meñ Israel.

Lëe Pable chaktsyetsy lo Festo

25 Tse nii kwloxo tson kpidz nii pkaa xcuent Festo kyalxtisy, lëe xaa pchoo Cesarea, lëe xaa si Jerusalén. ²Tsiñee lëe xaa ptsiñ Jerusalén, lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni kché xaa Israel nii mastre non kujkëékiy Pable lo xaa. ³Lëe xaa go kwnab tu kyalnsaak lo Festo chéb xaa nii kñabey Festo kyey Pable Jerusalén. Ni lëew na nol kik xaa nii deelñee ndee Festo tiits, lëe xaa nyikuty Pable nëz.

⁴Per lëe Festo chéb:

—Cesarea no Pable skiib ni klyëëdy kaan lëen kya Cesarea. ⁵Por ngo no nii kiid xaa nii xñabey lo do Cesarea parñee jkëékiy xaa Pable siko deelñee pe cos falt kwloo Pable.

⁶Xonak o tsii gak kpidz kwlës Festo Jerusalén, lëë xaa bikche sey xaa Cesarea. Lëë byaani lyu nii ptsiñ xaa, lëë xaa kwsob leñ yulyey, aan lëë xaa kwnabey koktsyetsy Pable. ⁷Tsiñee lëë Pable kwsëeb yulyey, lëë xaa Jerusalén big kex, aan lëë xaa bislo pkëékiy xaa Pable tub yox cos ntseeb, per ni tu cos nii pkëékiy xaa Pable pchilody nyuñ xaa preb nii nli beeñtsyey Pablo. ⁸Per lëë Pable gaa tugak kwnee xaa, chëb xaa:

—Karty kuuñtsyeyaa kchë nii xkëékiy xaa gue naa. Nlid y nii xsaldyaa xley meñ Israel, ni nlidy nii xsaldyaa lidzy Dios, ni nlidy nii xsaldyaa xtisy Roma.

⁹Per como lëë Festo kokladzy kyaan buen xaa lo meñ Israel, lëë xaa chëb lo Pable:

—¿Pe snëél tsil Jerusalén parñee siko kanaa dyon xa kak xcueentoo?

¹⁰Tsigo lëë Pable kwëb chëb:

—Leñ yulyey nii ngab lo xtisy Roma son. Penak nii toon pare kan par kak xkyalxtisyaa. Ni nan bueen gaal nii karty kon falt lo meñ Israel. ¹¹Deelñee kwlo gaan tu falt nii xyal ketyaa, penaktyo na ketyaa. Per como nlidy kchë nii xkëékiy xaa gue naa, ni tu cho xyaldy jko naa ña xaa Israel. Xñabaa nii yuub xtisy Roma kan dyon xa kak xcuentaa.

¹²Tsigo, lëë Festo kwnabtiits lo xaa nii ksa xaa xñabey. Loxsye ngo lëë xaa chëb lo Pable:

—Lëël kwnab nii yuub lo xtisy Roma tsil. Na tsil lo xaa na parñee kan xaa xa kak xcueentoo.

Lëë Pable so lo rey Agripa

¹³Blyëëdyako lëë rey Agripa ni Berenice kwey Cesarea kujkëéptyux

Festo. ¹⁴Aan como ndaly kpidz kwlës xaa, lëë Festo bitiits lo xaa xaa nak xcuent Pable, chëb Festo:

—Lëë tu xaa nii psaan Felsy skiib bii no nu. ¹⁵Aan tsi lëën kwya Jerusalén, lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni kchë xaa kol nii xñabey lady meñ Israel biid jkëékiy xaa. Kchë xaa go kwnab nii kñabeyaa kety xaa. ¹⁶Per lëën chëp nii xñabeydy xtisy Roma kety tu meñ deelñee karty kan xaa ktilytiitsni meñ go kchë xaa nii xkëékiy xaa parñee kak ndoon dyon cho xaa nli xñee. ¹⁷Por ngo, tsiñee lëë xaa Israel go kwlañche nu, blyëëdyaa. Siñee byaani lyu lëën kwsoob leñ yulyey aan lëën kwtsyetsy xaa nii xkëékiy xaa go. ¹⁸Per tsiñee lëë xaa lox ptilytiits, ni tu cos ntseeb nii nladzyaa pkëékiydy xaa xaa. ¹⁹Nii biñsyaa nonsyke kchë deel xa nak xlay xaa pkëékiy xaa xaa ni por tu xaa nii lë Jesús nii kuty, per lëë Pable xñee nii mbañ Jesús. ²⁰Aan como byeñdyaa pe nyuuñtsyeyaa, lëën kwnabtiits dyon pe nyë Pable nyi xaa Jerusalén parñee siko nyanaa dyon xa nyak xcuent xaa. ²¹Per como lëë xaa kwnab nii yuub lo xtisy nii sob Roma tsi xaa, lëën kwnabey nii laady xaa axte nii kteedyo tiits lon kxalaa xaa lo xtisy Roma.

²²Tsigo lëë Agripa chëb lo Festo:

—Wi gaan gon no gan konaa xa së lo xtiits xaa go.

Lëë Festo kwëb chëb:

—Kxe kazh kaanoo, lëël kon xa së lo xtiits xaa.

²³Lëë byaani lyu, lëë Agripa ni Berenice kwsëeb yulyey ksa bla xaa nii xñabey lo soldad ni xaa non nii

no leñ kyedzy Cesarea. Nonsyke ladx non nche nakw xaa. Loxsye ngo lëë Festo kwnabey koktsyetsy Pable. ²⁴Tsigo lëë Festo chëb:

—Rey Agripa ni kchësy to siñee nche do nu, lëë xaa re so lo do nu. Ndalyle meñ Israel nii no Jerusalén ni meñ Israel nii no leñ kyedzy Cesarea nu nonab lon nii kñabeyaa kety xaa. ²⁵Per naa nii xcuentaa sootaa nii karty ko xaa tu falt nii tsigal kety xaa, per como lëë xaa kwnab nii kak kiy kchë nii xkëékiy meñ go xaa axte lo xtisy Roma, lëën kwlokyen kxalaa xaa lo xtisy Roma. ²⁶Aan como xyeñdyaa gaa dyon pe cos beeñtsyey xaa, lëë xaa syelynin lo do, ni loopoo rey Agripa syelynin xaa parñee kñabiitsoo lo xaa parñee tsaap singo mod kyeñaa pe cos jkën lo kitsy nii kxalaa lo xtisy Roma. ²⁷Porque lika sëlidyo nii kxalaa tu xaa nii no skiib, deelñee këptyaa pe cos beeñtsyey xaa.

Lëë Pable xñee lo rey Agripa xa nak xcuent xaa

26 Tsigo lëë rey Agripa chëb lo Pable:

—Schilo kñeel xfavoroo.

Tsigo lëë Pable blis ña aan lëë xaa bislo kwnee xaa, chëb xaa:

²—Nli gaa na, rey Agripa, xlen ni xsak styoon kñen lool xa nak kchë nii xkëékiy meñ Israel naa parñee singo mod misme naa ksoli naa lool. ³Ni xlen porñee nanaa nii xyeñoo xa nak xcostumbre noo kchësy noo siñee nak noo meñ Israel ni nanoo pe cos nak xiwtilyiits noo. Por ngo xñabaa nii kapoo paciensy konoo kchë nii kniyaa.

⁴Kchësy meñ Israel nan xa kwyon lady meñ tu kyedzyaa ni xa

kwyon Jerusalén destye nii nakaa xaa wiñ. ⁵Xyuumbey nyë xaa Israel naa. Schilo kñë xaa nii xtse kwyon xlad tub tiiy xaa nii lë fariseo deelñee chakladzy xaa. Lëë xaa fariseo nak tub tiiy xaa nii mastre choxko kuñ cumplir xleey too.

⁶Aan lëë na lëë meñ Israel xkëékiy naa porñee tyub styoon xniladzyaa nii lëë Dios kuuñ kpañ kchë meñ kuty sinak nii kwneel xaa lo pxusykolttoo noo. ⁷Ni ksa tsiipchop kaa xtiyy noo nii no Israel këmbës nii kak cumplir nii kwneel Dios. Por ngo, tsel kyool choxko kchë meñ go kleni Dios ni kuuñtsyey nii xñabey Dios. Aan porñee win xniladzy nii kwneel Dios, lëë meñ Israel biid kso naa nu. ⁸¿Lëë dook, penak nii xnilasty to nii chuuñ kpañ Dios meñ kuty?

⁹'Klo nladzyaa nii no nii ktilyin meñ nii no xlad Jesùs Nazaret ¹⁰ni beeñtsyey gaan nii no kikaa leñ kyedzy Jerusalén. Con xtiitspey xaa nii xñabey lo pxosy ndaly kchë meñ nii no xlad Jesùs kwlon skiib. Aan tsiñee lëë xaa xñabey chakladzy kuty tu xaa go, win kwne nonguiyal kety xaa. ¹¹Ndaly vuelt psaksin xaa nii no xlad Jesùs parñee nsaan xaa nyilastre xaa Jesùs. Laañee sobtyee ktoo kwyen, aan por xkyalwléen axte xtañ meñ sit kwyanglagaa meñ go.

Lëë Pable chutiits xa bniladzy xaa Dios

¹²Kchë ngo no kikaa lëën sa kyedzy Damasco con xtiitspey xaa nii xñabey lo pxosy. ¹³Per mer xwe ngbidz gon, rey, lëën no nëz ksa xcombañeraa tsiñee lëën kon tu bini

nii sëëdsëëb kpaa. Mastre xpibëlyo que lo xbini ngbidz. ¹⁴Tsigo kchëësy noo byab lyu. Loxsye ngo lëën biñ tsiy tu xaa nii në lon con xtiitsë meñ hebreo: “Saulo, Saulo, ¿penak nii xsaksil naa? Misme lii gon no ksaksi lii, sinak nii chuuñtsyey yosy tsiñee xkëëniy ma punt yag nii xkwib meñ ma.” ¹⁵Tsigo lëën chëp: “¿Chool?” Aan lëë tsiy xaa go në lon: “Lëë meeraa nak Jesùs, xaa nii xsaksil. ¹⁶Per kuxche, por lëën byaklo lool parñee kuuñtsyeyoo nii chakladzyaa ni parñee kutiitsoo kchë nii konoo natse ni kchë nii kluuyre gaan lool. ¹⁷Naa kteelaa lii lo meñ Israel ni naa kteelaa lii lo meñ sit. ¹⁸Lëën kxal lii lo meñ sit parñee ksaabiniil kchë lo meñ go, parñee sëdre meñ go lo nguey, sink lo bini, ni parñee ksoobtre meñ go xtiits xaatox, sink ksoob meñ go xtiits Dios, ni kniladzy meñ go xtiitsaa tsiin telaa meñ go lo xtol ni jkaa meñ go nii ktee Dios lo meñ nii xniladzy.”

¹⁹Por ngo, rey Agripa, lëën psob xtiits tsiy xaa nii kwnee lon. ²⁰Klootyee lo meñ Damasco bluyaa xtiits Dios. Loxsye ngo lëëw bluyaa lo meñ Jerusalén ni tyub xtañ meñ Judea ni lo meñ sit. Chëpaa nii ktsëë meñ xmod, ni ktikche meñ styoo lo Dios, ni kuuñtsyey meñ cos nii kluuy nii nli xniladzy meñ Dios. ²¹Por ngo lëë xaa Israel kwnaasy naa leñ ktoo aan kokladzy xaa nyuty xaa naa. ²²Per por xkyalnsaak Dios lëën bii so nu, xluyaa xtiits Dios lo kchësy meñ. Karty kñen ni tu cos nii kwneedy profet ni kwneedy Moisés nii kak, sink nonsyke ngo xñen. ²³Lëë xaa

go kwnee nii lëë Crist kety, ni lëë xaa go kwnee nii klootyee Crist kpañ parñee kiidni Crist tiits nii xteelaa lo meñ xkyedzy noo ni lo meñ sit.

²⁴Ngo nonee Pable tsiñee lëë Festo kwchuptsyë chëb:

—iChak wetyoo, Pable! Kchë xiwseedyoo noyuuñ wety lii.

²⁵Per lëë Pable kwëb chëb:

—Chakwejtyaa, Festo, sink sëli xtiitsaa ni nli gaa kchë nii xñen.

²⁶Lëë rey Agripa so nu. Nan buen xaa xa nak kchë cos re. Por ngo nder confians xñen lo xaa. Nan bueena nii wi xaa nan xa nak kchë cos re, por lëdy tu cos nii koktsilaano.

²⁷Nli gaa na, rey Agripa, ¿pe xniladzyoo kchë nii pkëë profet dyon? Nanaa nii xniladzyo.

²⁸Loxsye ngo lëë rey Agripa chëb:

—Slalak nu lëël lox ngo styoon parñee kniladzyaa xtiits Jesucrist.

²⁹Tsigo lëë Pable chëb:

—Nikxe nii slalak nu o xlyëëre gaa lox ngon styool, tsaap në Dios que nii lëdy nonsy lii, sink wi kchë meñ nii nche jkëëtyag nii xñen natse kak sinakaa, nikxe nii lëdy kchë meñ kxituu con caden.

³⁰Loxsye chëb Pable kchë ngo, lëë rey ni xtiisy ni Berenice ni kchë xaa nii nche sob siko kuso. ³¹Lëë xaa si tublad parñee kutiits xaa dyon xa kak cuent ko, xñee xaa lo xcombañer xaa:

—Karty ko xaa re tu tol nii tsigal kety xaa, per ni skiib nongualdy tso xaa.

³²Ni lëë Agripa chëb lo Festo:

—Nchilo nlyaa xaa re deelñee nyabty xaa nii yuub xtiisy Roma kan xa kak xcuent xaa.

Lëë Festo xaal Pable Roma

27 Tsíñee lëë xaa nii xñabey kwlokyeñ kxaal lëë noo Italia, lëë Pable ni stubla xaa nii no skiib kok entregar lo tu xaa nii xñabey lo soldad nii pcholë Julio. Xsoldad xtsiy Roma nak kchë soldad ko. ²Lëë noo ptsyo tu leñ xbarkw meñ Adramitio. Lëë barkw ko no nëz nii kchoo tsi tyub nëz Asia. Wi Aristarco, xaa Tesalónica nii ngab Macedonia, kwsénal lëë noo. ³Lëë byaani lyu lëë noo ptsiñ chu nis nii nche Sidón. Siko lëë Julio pkëstyoo Pable, lëë xaa blaa kutedy Pable kchë lo xamigw ni lëë xaa blaa ptee meñ go nii pkiiñ Pable. ⁴Tsíñee lëë noo pchoo Sidón, lëë noo byoteedy chu kislyu wiñ nii lë Chipre, porñee tir xpi me. ⁵Lëë noo ptyeelaag nistoo mer laañee nyoo Cilicia ni Panfilia, aan lëë noo ptsiñ tu kyedzy nii ngab Licia nii lë Mira.

⁶Siko lëë xaa nii xñabey lo soldad kon tu xbarkw meñ Alejandría nii no nëz tsi nëz Italia, aan lëë xaa blép lëë noo barkw par kyo noo. ⁷Ndaly kpidz tseyga kwo barkw nëz, aan tsíñee lëë noo ptsiñ laañee nyoo Gnido, blaadre me nyo noo par delanty. Por ngo lëë noo ptyee mer laañee nyoo kyedzy nii lë Salmón nii nche lo kislyu wiñ nii lë Creta. ⁸Në syo noo tub chu nis, per lëë noo ptsiñ tu lugar nii lë Buenos Puertos. Kexka siko nche kyedzy nii lë Lasea.

⁹Kok xtsele ncheno noo lo nis, ni ntseeble gaa së barkw lo nistoo, porñee lëë mëë nii chaknal sëed yob. Por ngo lëë Pable kwnee chëb:

¹⁰—Kol kono gaanoo, chanaa gon nii ntseeb ktsyool no tu kyalnë deelñee kyore no tub lo nis. Neñdy kloo no barkw tyub xyowo, ni ntseeb kety no.

¹¹Per psaldy xaa nii xñabey lo soldad Pable, sink lëë xaa psoob xtiits xpixwan barkw ni xtiits xaa nii chuuñ ksëe barkw. ¹²Aan como nguidy nak chu nis ko par kwës meño mëë nii chaknal, kchësy xaa kwlokyeñ nii masy buen kchoo noo siko, parñee tsaap schilo ktsiñ noo Fenice aan tyeedy noo mëë nal siko. Fenice nak tu kyedzy nii ngab Creta. Siko xtsiñ barkw.

¹³Aan como lëë tu me wiñ nii sëed nëz kyety bislo xpi, nladzy xaa nii sini lëë noo nii schilo kchoo noo siko. Lëë xaa pchooni barkw tub chu nis Creta. ¹⁴Per kok xtsedyak pchoo barkw tsíñee lëë tu medox nii lë Nordeste ¹⁵bislo kwtopxax barkw. Aan como blaady me nyo noo par delanty, lëë noo blaa biy me lëë noo. ¹⁶Byoteedy noo tublad chu kislyu wiñ nii lë Claudia. Xisy xpi me siko. Por ngo nikxe në pkyëë noo, per lëë noo bliis canow wiñ nii sëedngopxax barkw. ¹⁷Loxsye byëp canow wiñ go, lëë xaa nii sini barkw pxituu tsitsy barkw con tuu. Ptsyeb xaa nyisobnag barkw lo yuzh nii lë Sirte. Por ngo lëë xaa blity ladx nii kë kik barkw, ni lëë xaa blaa sini me barkw laañee xkaatyee. ¹⁸Lëë byaani lyu lëë xaa bislo blaal xaa xyow barkw lo nis porñee lëë medox ko bii xpi. ¹⁹Lëë tse nii kwloxo tson kpidz lëë xaa go blaal kchë xtsiñ barkw lo nistoo. ²⁰Ndaly kpidz ptyoondy noo lo ngbidz ni ptyoondy noo mëly. Tir

ntseeb bi medox ko. Por ngo nii nladzy noo nii sikootyee nyaan noo.

²¹Aan como kokle ndaly kpidz nii karty tyaaw noo, lëë Pable kusoli grolytee lady kchë xaa nii sini lëë noo aan lëë xaa chëb:

—Deelñee nyon do xtitsaa nii nchoody no Creta, ntsyooldy no kchë kyalnë re ni nsëëbty no xyow barkw. ²²Per na xa kuuñre no. Lëëw ptsyool le no. Per pe tsinid y kik to. Nikxe nitylo barkw re lo nis, per ni tu do kejty. Ktsyebyt y to. ²³Porque tsikyool lëë tu angly byaklo lon. Lëë Dios nii xñabey naa pxaal angly ko biidnë lon sinrii: ²⁴“Ktsyeetyoo, Pable, porque no nii ktsiñnoo lo xtisy Roma, aan por lii lëë Dios kteelaa kchë xaa nii ksal no leñ barkw.” ²⁵Por ngo, kol ko nguiool styoo do, ktsyebyt y to, por xniladzyaa xtiits Dios ni xniladzyaa nii lëë kchë nii në angly lon kak cumplir. ²⁶Per tesody nii lëë me tsikchon lëë no tu chu kislyu wiñ nii nche lo nis re.

²⁷Lëë kyool nii kwloxo chop xmal nii kënsëe noo lo nistoo nii lë Adria, lëë xaa nii chuuñ ksëe barkw byeñ nii lëë noo mer ktsiñ chu kislyu. ²⁸Lëë xaa ptiix dyon pe nxityre jkaa lo kislyu. Tsigo lëë xaa kon nii xaktyee skalyptsiipxoopak metre nxity laañee si barkw. Kok xtsedyako lëë xaa ptiix stub aan lëë xaa kon nii xaktyee skalyptyadzyak metre nxity laañee si barkw. ²⁹Aan como ptsyeb xaa nyijkaan barkw lo kyo, lëë xaa pchon tap lë kiib nëz xan barkw parñee sëdy barkw. Loxsye ngo lëë xaa kwnab lo Dios nii kyob kyaani lyu. ³⁰Mentre gaa lëë kchë xaa nii xkyë tsiiñ leñ

barkw kwlokyeñ kxooñ, lëë xaa blity tu canow wiñ nii noy barkw, xkëëlo xaa nii lëë xaa kchon kiib nii kë nëz kë barkw lo nis. ³¹Per lëë Pable kuni tiits lo xaa nii xñabey lo soldad chëb:

—Deelñee kwësty ni tu xaa gue leñ barkw, ni tu do telaady.

³²Tsigo lëë soldad koñee pchug tuu nii nxituu canow wiñ go aan lëëw byab lo nis.

³³Bii nguey, lëë Pable kwnee lo kchësy xaa nii si leñ barkw, chëb xaa:

—Natse gon chak chop xmal nii karty kaw do por kyalnë nii nandy to pe cos ktsyool no. ³⁴Xñabaa nii kaw do parñee jkaa do fuersy telaa do, por ni tu kits kik to kloowdy to.

³⁵Loxsye chëb Pable ngo, lëë xaa kwseñ tu kyaxtily aan xña lo kchësy xaa go lëë xaa ptee skizh lo Dios. Tsigo lëë xaa bislo wagw. ³⁶Lëë styoo kchë xaa go byonguiool aan lëë xaa taw kchë xaa. ³⁷Choop kyoow tsongaly ptsiipxoop noo syo leñ barkw. ³⁸Tsi lëë wagw kwlox lëë xaa blaal xobxtily nii noy barkw lo nis parñee knitynë barkw.

Lëë barkw xntitylo lo nis

³⁹Tsiñee lëë lyu byaani, byuumbeydy xaa nii chuuñ ksëe barkw dyon xa lë tañ nii nche noo. Per lëë xaa kon tu kislyu wiñ nii nche kexka tu chu play, aan lëë xaa kwlokyeñ ktsig xaa barkw siko deelñee ndeedyo tiits. ⁴⁰Lëë xaa pchug tuu nii këtuu kiib nii kë xan barkw aan lëëw byab lo nistoo. Ni lëë xaa bislëë yag nii xchug nis parñee së barkw nëz nii chakladzy xaa. Loxsye ngo lëë xaa blis ladx

nii kë kë barkw lo me, aan lëë barkw bislo xpig chu play. ⁴¹ Per lëë kë barkw kwsobtip lo yuzh, pchilodre niw, aan lëë xfuersy nis bislo chuuñ pyuy nëz xano. ⁴² Tsigo lëë soldad kokladzy nyuty kchë xaa nii sikni xaa tso skiib Roma parñee kxoobnisty xaa aan kxoõn xaa. ⁴³ Per como koklasty xaa nii xñabey lo soldad nii nyety Pable, blaady xaa nyuuñtsyey soldad ngo, sink lëë xaa kwnabey nii klo kchë xaa nii chak xoobnis ktsiñ xaa chu kislyu. ⁴⁴ Lëë kchë xaa nii kokty na nxoobnis ptsiñ lo kislyu con table nii nyaa barkw. Singo mod kchësy noo ptsiñ chu kislyu.

**Lëë Pable xtsiñ lo kislyu
wiñ nii lë Malta**

28 Tsiñee lëë noo lox ptsiñ chu kislyu go kchësy noo, lëë noo kok ndon nii Malta lë kislyu wiñ go. ² Mbëë kon meñ nii ncheno siko lëë noo, aan como singootyee chak nal ni so kyo, lëë meñ go psaay ki parñee ktsëep noo. ³ Lëë Pable kuktop chop lë yag, aan lëëw no ktsiib xaa lo ki, tsiñee lëë tu mëël nii no lady yag pchoo por xinlëë ki, aan lëë ma pchal ña Pable. ⁴ Tsiñee lëë meñ nii no lo kislyu wiñ go kon nii lëë mëël go kënyoogw ña Pable, lëë meñ go bislo xñee lo xcombañer:

—Neñdy tu nweety bñech nak xaa gue. Ngo nii nikxe lëë xaa kwtelaa lo nistoo, per xlaady xkyalxtisy Dios kpañ xaa axte nii kizh xaa xtol xaa.

⁵ Per lëë Pable kwtsib ña aan lëë mëël go byab lo ki, per lëë lëë xaa, ni tu pe kokty xaa. ⁶ Kchësy

meñ kwche mbës nii nsyëki ña xaa o kolpsye gaa nyety xaa. Per kok xtsesy nche mbës meñ kon meñ nii ni tu pe chakty xaa. Lëë meñ bislo ptsëë xtiits, xñee meñ nii tu dios nak Pable.

⁷ Kexka siko kë xkwaa xaa nii xñabey lo kislyu wiñ go. Publio pcholë xaa. Lëë noo byolëës lidzy xaa aan mbëë kon xaa lëë noo tson kpidz onder. ⁸ Aan lëëtyee gaa leñ tse go lëë pxosy Publio nix no xlyëë ni kë yoobcheñ. Lëë Pable kutedy lo xaa, aan loxsye kwnab Pable lo Dios por lëë xaa, lëë Pable pxob ña lady xaa aan lëë gaa xaa byak. ⁹ Tsiñee kon meñ ngo, wi kchë meñ xsyaknë nii no lo kislyu wiñ go biid, aan kchë meñ xsyaknë byak. ¹⁰ Aan mbëëre kontsi kchë meñ lëë noo, aan tsiñee lëë wor kol nii ktsëep noo barkw stub, bnee meñ go kchë nii jkiiñ loo noo nëz.

Lëë Pable xtsiñ Roma

¹¹ Tse nii kwloxo tson mëë nii nche noo lo kislyu wiñ go, lëë noo ptsyëep tu xbarkw xaa Alejandría nii kwlës chu kislyu wiñ go tyub mëë nal. Kë chop mdyo nii xñee xaa Cástor ni Pólux kë barkw ko. ¹² Tsiñee lëë noo ptsiñ chu nis nii lë Siracusa, lëë noo blyëës tson kpidz. ¹³ Siko pchoo noo lëë noo syo tub chu nis axte ptsiñ noo laañee lë Regio. Lëë byaani lyu lëë tu me nii xchoo nëz kyety bislo xpi. Lëë tse nii pchopo kpidz lëë noo ptsiñ kyedzy nii lë Puteoli. ¹⁴ Leñ kyedzy ko lëë noo byo ktsiil bla xaa nii xniladzy xtiits Jesús. Lëë xaa kwnee loo noo parñee kwëës noo lo xaa tu xmal. Lëë tsi lëë

xmal go kwyaa lëë noo pchoo siko par ktsiiñ noo Roma. ¹⁵Lëë gaa meñ nii xnilandzy xtiits Jesúz nii no Roma tse koknan nii lëë noo no nëz ktsiiñ noo Roma. Ngo nii lëë meñ biid ktsiilnëz lëë noo axte laañee lë Foro de Apio ni laañee lë Las Tres Tabernas. Tsínee lëë Pable kon kchësy meñ go, lëë xaa ptee skizh lo Dios ni lëë xaa pkaa fuersy. ¹⁶Tsínee lëë noo ptsiñ Roma, lëë xaa nii xñabey lo soldad ptee tiits nii tso Pable tublad chop tu soldad parñee kap cuidad soldad Pable.

Lëë Pable xluuy xtiits Dios Roma

¹⁷Tse nii kwloxo tson kpidz ptsiñ noo, lëë Pable kwnabey koktsyetsky chë xaa Israel non nii no Roma. Tsínee lëë kchë xaa go lox pkaal lsa, lëë Pable chëb:

—Beetsy, nikxe gon ni pe beñdyaa lo meñ Israel ni nikxe nii kwneedyaa contre xcostumbre pxusykolttoo no, lëë meñ kwnaasy naa aan lëë meñ pko naa ña xaa Roma leñ kyedzy Jerusalén.

¹⁸Tsínee lëë xaa Roma nii xñabey lox kwnabtiits dyon pe nli beeñtsyeyaa kchë nii xkëékiy meñaa, lëë xaa byeñ nii nody xtolaa ni chigaldy ketyaa. Lëë xaa kokladzy nlaa xaa naa. ¹⁹Per kwxikyaldy xaa Israel. Por ngo lëën kwnab nii yuub xtisy nii sob Roma nu kan dyon xa kak xcuentaa, per kwnabtyaa kyelyaa nu par jkëékiyaa xaa tu kyedzyaa. ²⁰Por ngo nagon kwtsyetsyaa lëë do parñee kñen choplan xtitsaa lo do. Porque win xnilandzy kchë nii xnilandzy meñ Israel aan por ngo kétuun nu.

²¹Tsigo lëë kchë xaa nii

koktsyetsky ko chëb:

—Ni tu xcart xaa Judea karty klyañ loo noo nii kseety lii, ni ni tu xaa betsy no nii chiid nu karty kñee contre lii. ²²Lëë na chakladzy noo tsyon noo dyon xa no kikoo, por ndon noo nii laañee xkaatyee xñee meñ contre lay kub nii xluuyooo.

²³Lëë xaa pso tu tse nii jkaal lsa xaa, aan singootyee ndaly meñ kwey laañee xkwës Pable. Aan destye wor silytoo axte ptsye tse bluuy Pable xa nak xkyalwnabey Dios. Pseety xaa xley Moisés ni kchë nii pkëë profet parñee jko xaa styoo meñ kniladzy meñ xtiits Jesúz. ²⁴Grol meñ bniladzy nii kwnee Pable, lëë stu grol meñ koñee bnilastyo. ²⁵Aan como lëdy kchë meñ bniladzy, lëë meñ bislo bi. Tsigo lëë Pable chëb:

—Nli gak nii kwnee profet Isaías tsínee por xKyalbini Ntson Dios chëb xaa:

²⁶Na kwey aan kudzy lo meñ gue:
Nlipee nikxe xaapre kon do, per
kyeñdy to,
ni nikle gaa kuy do, per kandy
to.

²⁷Por lëë kchë styoo meñ lox
pkyedzy,
ntse tyag meñ,
ni ndiib lo meñ.
Kchë nrii ptsyool meñ parñee
kchilody kan meñ,
ni kon meñ,
ni kyeñ meñ.
Ni lëë meñ ptsyool kchë nrii
parñee ktikchedy meñ styoo
lon tsiin ktsilyaa xtol meñ.

²⁸Kol kaknan nii destye natse
lëë xkyalwtelaa Dios tsi lo meñ

sit. Meñ gosy skeetyag xtiits Dios.
²⁹Tsiñee lëë Pable lox chëb ngo, lëë
xaa Israel bi, per tir ptilytiits lsa
xaa.

³⁰Chop iz nder kwitiñ Pable
tu yu leñ kyedzy Roma, aan

leñ yu go kutedy meñ lo xaa.

³¹Mbëë bluuy xaa xa nak
xkyalwnabey Dios lo meñ ni
bluuy xaa xtiits Dios nii xñee
cho nak Jesús. Ni tu cho pe
chëbty lo xaa.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ nii no leñ kyedzy Roma

1 Paablaa. Xtsiiñ Jesucrist xkyën. Lëë Dios kwtsyetsy naa parñee kakaa xapostle xaa parñee kluyaa tiits nii xteelaa.

²Penaadle bluuuy Dios tiits re. Ndaly profet pkéew leñ kitsy nii kë xtiits Dios. ³Lëë tiits re xñee cho nak Jesucrist, Xiñ Dios. Lo xtiiy rey David sëëd xaa. ⁴Per por xkyalwnabey Kyalbini Ntson lëë xaa kok Xiñ Dios, porñee pañ xaa lo kyalkutya.

⁵Por Jesucrist lëë Dios bnee tiits nii kakaa apostle parñee tyub lo kislyu tso meñ nii kniladzy xtiits xaa ni ksoob xtiits xaa. ⁶Lady meñ nii kwtsyetsy Dios jkab lo Jesucrist ngab to. ⁷Lëë Dios xkéstyyo lëë do kchë do siñee no do leñ kyedzy Roma, ni lëë xaa kwle lëë do parñee jkab to xkyedzy xaa. Lëë lëësy Tat Tios dyon ni lëë lëësy Jesucrist kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Lëë Pable xkokyeñ tsi Roma

⁸Xtedyaa skizh lo Jesucrist ni lo Tat Tios por lëë do, por laañee xkaatyee chakyety to porñee xniladzy to xtiits Dios. ⁹Aan lëë Dios chan nii tugak xsaladzyaa lëë

do tsiñee chutiitsnin xaa. Xtsiiñ Dios xkyën. Tyub styoon xluya xtiits xiñ xaa. ¹⁰Tugak xñabaa lo Dios nii knee xaa tiits kyely teedyaa lo do. ¹¹Por chakladzyaa kanaa to parñee jcaa do xkyalnsaak Dios tsiiñ kchosody styoo do, ¹²sinak nii xñee ñe, parñee kchoobladzy lsa no styoo no porñee xniladzy no xtiits Dios.

¹³Beetsy, kol kaknan gaanoo nii ndaly vuelt kwlokyeeñaa kyelyaa lo do, per xtejtyo tiits. Chakladzyaa kyelyaa parñee ktopaa kyalnsaak sinak nii xtopno stub lugar. ¹⁴No nii kluyaa xtiits Dios lo kchë meñ, nikxe lo meñ nii no kyedzyo, nikxe gaa lo meñ nii no taño, nikxe lo meñ nyaaniw, nikxe gaa lo meñ ngueyo. ¹⁵Por ngo nii xtee gaanaa kyely kluyaa xtiits Dios wi lo do nii no do leñ kyedzy Roma.

Xtiits Dios nii xteelaa

¹⁶Xtelastyaa xtiits Dios nii xteelaa, por xkyalwnabey Dios nako parñee kteelaaw kchë meñ nii xniladzyo. Klo meñ Israel telaa. Tsigore telaa meñ sit. ¹⁷Lëë tiits re xñee nii lëë Dios xteelaa lëë no lo tol porñee xniladzy sye no xtiits xaa. Ni leñ

kitsy kaa nii kë xtiits Dios xñee:
“Por kyalwniladzy lëë xaa nii buen
kpañ.”

Xtol meñ

¹⁸Xtyon no nii lëë xcastigw ntseeb Dios sëed kpaa parñee ksaksi xaa kchë meñ yox ni meñ mal, por xlaady xtol kchë meñ go jkaasy xtiitsli Dios. ¹⁹Aan nan meñ go cho nak Dios, por mismé Dios bluuyo. ²⁰Schilo kak nyoo nii nyoodý por kchë cos nii psaa Dios. Destye nii kwche kislyu kok nyoo nii lëë xaa nak Dios ni kyaaldy kaa xkyalwnabey xaa. Por ngo nii kindy pe jkëlo meñ go. ²¹Per nikxe xyumbey meñ go Dios singo mod, chuuñ ksakty meñ go Dios ni xteejty meñ go skizh lo xaa. Al contrario cos nii pa xkiiñdysye sini kik meñ go, ni lëë xkyalcheñ meñ go pkyey. ²²Nikxe nii xñee meñ go nii nyaani meñ go, per nguey meñ go. ²³Por lëë meñ go psaan xkyalntson Dios nii xnitylody por mdyo nii chak si chak chol meñ, ni por mdyo nii nyaa si nyaa mguiñ, ni por mdyo nii chak si chak ma nii sob tap niy, ni ma nii xtyoopxax.

²⁴Por ngo lëë Dios psaanladzy meñ go parñee kuuñtsyey meñ go kchë cos mal nii no styoo meñ go. Aan chuuñtsyey meñ go cos nii xkwii kyalto kchë xcombañer, ²⁵porñee xnilasty meñ go xtiitsli Dios, sink tiits xuuy xniladzy meñ go. Xsoxib meñ go lo kchë cos nii psaa Dios. Xsoxbty meñ go lo Dios nii psaw. Por lëë Dios xyal jkaa skizh tugak. Singo no nii kako.

²⁶Por ngo lëë Dios psaanladzy meñ go parñee kuuñtsyey meñ go

cos nii xkwii kyalto. Por axte wi kwnaa ptsëë xmod. Choni me saa kwnaa me. ²⁷Singo gak xaapkiy, chokidre xaa kwnaa, sink saapkiy xaa choki xaa. Chuuñtsyey xaa cos nii xkwii kyalto ksa saapkiy xaa, aan mban xtye xcuerp xaa castigw por cos mal nii chuuñtsyey xaa.

²⁸Chaklastre xaa ksal xaa Dios, aan lëë Dios kaa psaanladzy xaa parñee kuuñtsyey xaa nii chigaldy kak. ²⁹Kchëlo cos mal no kik xaa, mal xaa, ngbiñ xaa, mbidy xaa, nweety bñech xaa, xtilyni xaa meñ, wnee xuuy xaa, ni wagw tiits kizh xaa. ³⁰Xñeenë xaa meñ, xtilyni xaa Dios, xekwty xaa lo meñ, nyaa xaa, chuuñtsyey xaa cos mal, ni xsoobty xaa xtiits pxosy xaa. ³¹Chondy xaa tiits, chuñdy xaa cumplir xtiits xaa, xkëstyoody xaa meñ, xkombedy xaa styoo xaa. ³²Nan xaa nii lëë Dios xñabey kety kchë meñ nii chuuñtsyey ngo, per lëëw chuuñtsyey xaa, aan axte xle xaa chan xaa meñ nii chuuñtsyeyo.

Lëë Dios chuñ kyalxtisy

2 Por ngo kindy pe jkëlool, lii nii xseel meñ, deelñee chootyee nakoo. Misme lii xtee kyo lii tsíñee xseel meñ, por chuuñtsyeyoo nii chuuñtsyey meñ. ²Por ndon no nii tsíñee lëë Dios chuñ kyalxtisy, xsaksi xaa meñ nii chuuñtsyey kchë ngo. ³Aan lii nii xseel chanoo nii chuuñtsyey meñ aan chuuñtsyeylo, çpe xsyakoo nayak nii stelaal lo xkyalwsaksi Dios? ⁴¿Pe xsyablyul xkyalndoladzy Dios nayak ni xpaciency xaa? ¿Xyeñdyoo nayak nii lëë xkyalndoladzy Dios xtsig lii lo xaa? ⁵Per nguidzy styool ni

chaklastyoo ktikcheel styool lo Dios. Por ngo lëël xyuubre kyalnë par tse nii lëë Dios kiid kuñ kyalxtisy. ⁶Lëë xaa kizh meñ según kchë nii beeñtsyey meñ. ⁷Lëë Dios ktee kyalmbañ nii nitylody lo meñ nii tugak beeñtsyey kyalbuen ni tugak beeñ ksak Dios. ⁸Per lëë xaa ksaksi meñ nyaa nii xsaldy tiitsli ni meñ ngoptol. ⁹So kyalwsaksi ni kyalnë par kchë meñ nii chuuñtsyey kyalmal, klo par meñ Israel, tsigore par meñ sit. ¹⁰Per lo meñ nii chuuñtsyey kyalbuen lëë Dios ktee kyalnsaak parñee mbëë kpañ meñ go. Klo gak lo meñ Israel ktee xaaw, tsigore lo meñ sit.

¹¹Por lëdy wi Dios xkwe meñ. ¹²por kchë meñ sit nii beeñ tol aan nandy meñ go nii no xley Moisés, tsody ley tsiñee lëë meñ go kety. Per lëë xkyalxtisy meñ Israel nii beeñ tol kak sinak xñabey xley Moisés. ¹³Por xtyelaady meñ nii xkëetyag nii xñabey ley, sink meñ nii chuuñtsyey nii xñabey ley xtyelaa. ¹⁴Per tsiñee lëë meñ nii nandy nii no ley chuuñtsyey nii xñabey ley, misme meñ go xsaa ley. ¹⁵Por kchë nii chuuñtsyey meñ go nyoo nii leñ styoo meñ go no ley. Ni misme gaa xkyalcheñ meñ go ksoli meñ go o ksyablyu gaa meñ go ¹⁶tse nii lëë Dios ni lëë Jesucrist kuñ xkyalxtisy meñ según kchë nii no kik meñ. Lëë xtiits Dios nii xluuya xñee nii singo kako.

Meñ Israel ni xley Moisés

¹⁷Per lii nii xñeel nii meñ Israeloo, ni xsyeeñoo xley Moisés ni xtaanoo Dios, ¹⁸nanoo pe cos chakladzy Dios. Ni xluuy ley lool nii no nii

kwel cos mbëë. ¹⁹Xsyakoo nii lii kob ña meñ nii xñady lo ni ksaabini lo meñ nii so lo nguey. ²⁰Xsyakoo nii schilool kuuñ kseedyoo meñ nguey ni kñeel lo meñ mban, por nanoo nii lo xley Moisés kë kyalchak ni tiitsli. ²¹Deelñee chuuñ kseedyoo meñ, ¿penak nii chuuñ kseejtyoo lii? Deelñee xluuyoo nii ndox kwan meñ, ¿penak nii xkwano? ²²Deelñee xñeel nii ndox tsoni meñ stu kwanaa o stu mguiy deelñee no tsiil meñ, ¿penak nii chuuñtsyeyoo singo? Deelñee xlëël chanoo mdyo, ¿penak nii xkwano? nii no xiktoo mdyo? ²³Xtaanoo xley Moisés, per xsyablyul Dios tsiñee xsaldyoo ley go. ²⁴Nli gak nii xñee kitsy nii kë xtiits Dios: “Por lëë do, xñeenë meñ sit Dios.”

²⁵Xkiiñ kyalwyobey palalsye deelñee xsaloo xley Moisés, per deelñee chuuñtsyeydyoo nii xñabey ley, pe nandy nii kwyobeyoo. ²⁶Per deelñee no xaa nii nobeydy aan chuuñtsyey xaa nii xñabey ley, sak cuent nii nobey xaa, nikxe nii nobeydy xaa. ²⁷Kchë xaa nii nobeydy xcuerp, per chuuñtsyey xaa nii xñabey ley, ksee kan lii. Por chuuñtsyeydyoo nii xñabey ley, nikxe nii xyeñlo ni nobeyoo. ²⁸Por lëdy laa klaasy kak no meñ Israel, ni lëdy xaktee porñee nobey xcuerp now, ²⁹sink tyub styoo no no nii kak no meñ Israel, ni no nii tsobey styoo no. Këdy kchë ngo lo kitsy, sink styoo no now. Kchë xaa nii nak singo xsolidy chol meñ xaa, sink Dios xsoli xaa go.

3 ¿Pe non dyon nii kak no meñ Israel, ni pe non nii tsobey no?
²Nono gon. Por lo meñ Israel psaan

Dios xtiits. ³¿Pe kok tsigo worñee pchooxso meñ Israel? ¿Pe ptsëe Dios lo xtiits nayak? ⁴iLëdyo gon! Tugak xñee Dios tiitsli nikxe kchë meñ xñee xuuy, por leñ kitsy nii kë xtiits xaa xñee:

Sak meñ nii bueenoo por kchë
nii xñeel,
ni mbëë kchukëél tsiñee kak
kyalxtisy.

⁵Per deelñee por xtol no chak nyoo xkyalbuen Dios, ¿pe mal Dios porñee xsaksi xaa lëë no? No meñ xñee nii nliw. ⁶Per ilëdyo gon! Por deelñee nyak mal Dios, ¿xa kuñ xaa kyalxtisy lo kislyu?

⁷Per deelñee xkiiñ xtiits xuuyaa parñee kak nyooore xtiitsli Dios, ¿penak tsigo xsyak xaa nii no xtola? ⁸Deelñee nyako singo, ¿penak nii chuuñtsyedy no cos mal parñee kiid cos buen? No meñ xñee nii ngo xluyaa par ksyablyu meñaa, per nonguial ksaksi Dios meñ go.

Kindy meñ buen

⁹¿Pe tyeesy no dyon? ¿Pe mastre nayak buen no que meñ sit? iLëdyo gon! Por ndon no nii nikxe meñ Israel no, nikxe gaa meñ sit no, ña tol no no. ¹⁰Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee:

Kindy meñ buen,
ni tu meñ buen nody.

¹¹Kindy meñ nii xyeñ,
kindy cho kyub Dios.

¹²Kchësy meñ këtañ,
kchësy meñ byab lo tol.
Kindy cho kuñ kyalbuen,
ni tu cho kindy.

¹³Nak yañ meñ sinak tu paa nii
nyaly,
con ludzy meñ xñee xuuy meñ,

xvenen mëël xchoo chuw meñ.

¹⁴Nonsyke cos mal ni tiits në
xchoo chuw meñ.

¹⁵Ligier xsyé meñ par kuty meñ,
¹⁶kchë nii chuuñtsyey meñ xntylo
ni xsaksi,

¹⁷nandy meñ xa tso mbëë meñ.

¹⁸Sinidy xkyalntseeb Dios kik
meñ.

¹⁹Ndon gaa no nii kchë nii xñee xley Moisés, lo meñ nii sinalo xñeeew, parñee kyoogw chuw kchësy meñ ni parñee kchësy meñ kyab lo xkyalxtisy Dios. ²⁰Por ni tu tol ktsildy Dios porñee sinal meñ ley, por xaktyee parñee kñë ley nii no xtol no xkiñ ley.

Lëë no telaa por xtiits Jesucrist

²¹Lëdy por ley telaa no, por lëë Dios bluuy nii no stu mod nii telaa no, aan kchë ngo xtyoon tsiñee xcab xley Moisés ni xlibre profet. ²²Lëë Dios xteelaa lëë no porñee xniladzy no xtiits Jesucrist. Xkwedy xaa meñ, sink kchë meñ nii xniladzy xtiits Jesucrist xteelaa xaa. ²³Por kchësy meñ no xtol ni kchësy meñ nche sit lo Dios. ²⁴Per por xkyalnsaak Dios lëë xaa xteelaa meñ singosy, porñee xniladzy meñ xtiits Jesucrist. ²⁵Lëë Dios pso Crist parñee por xkyalkuty Crist kpily xtol no deelñee kniladzy no xtiits xaa. Aan lëëw kok singo parñee kak nyoo nii buen Dios. Psaldy Dios tol nii beeñtsyey meñ tiemp ²⁶porñee kop xaa paciensy, nikle gaa nina nyoo nii buen Dios, por lëë xaa xteelaa kchë meñ nii xniladzy xtiits Jesús.

²⁷¿Pa byaan xkyalnyaa no tsigo?
Lëëw bichee gon. ¿Penak dyon

bicheew? ¿Pe porñee chuuñtsyey no nii xñabey xley Moiséo? Lëdyo, sink porñee xniladzy no xtiits Jesucristo. ²⁸Xtyon no tsigo busy nii lëë Dios xteelaa meñ porñee xniladzy meñ xtiits Jesucrist. Xteelaady xaa meñ porñee chuuñtsyey meñ nii xñabey ley.

²⁹¿Pe xaktyee meñ Israel nayak xteelaa Dios? ¿Pe lëdy wi meñ sit nayak xteelaa xaa? Wi meñ sit gon xteelaa Dios, ³⁰por tugak Dios no. Lëë Dios xteelaa meñ nii xniladzy xtiits Jesucrist. Xkwenjty xaa deelñee nobey meñ o nobeydy kaa meñ. ³¹¿Pe porñee xniladzy no xtiits Jesucrist tsigo, lëë no ksyablyu xley Moisé? iLëdyo gon!, sink lëë no xlisklaa ley.

Xkyalwniladzy Abraham

4 ¿Pe styeesy no tsiñee kseety no pxusykoltto no Abraham?
²Deelñee nyak Abraham tu xaa buen por xtsiñ xaa, nyo pe ndaan xaa, nikxe nii ndaandy xaa lo Dios.
³¿Pe lëdy nayak xñee kitsy nii kë xtiits Dios: “Bniladzy Abraham xtiits Dios, por ngo lëë Dios beeñ cuent nii buen xaa”? ⁴Lëë nana, deelñee xkyé tu xaa tsiñ, chayjty xaa nii chazh xaa, sink nii nséeb meñ lo xaa xkaa xaa. ⁵Per deelñee no tu xaa nii xniladzy xtiits Dios nii xteelaa meñ lo tol, lëë Dios chuñ cuent nii buen xaa porñee bniladzy xaa, nikxe nii beeñtsyeydy xaa ni tu cos par tsigal xaw. ⁶Lëë rey David xñee xa xle xaa nii xsaldy Dios xtol, sink chuñ Dios cuent nii buen xaa.
⁷Chëb rey David:
 Dichos meñ nii ptsily Dios xtol aan psaldy Dioso.

⁸Dichos meñ nii chuñdy cuent Dios xtol.

⁹¿Pe par meñ nii nobeysye dyon nak kyalwle re, ote wi par meñ nii nobeydyo yak? Lëë noo bñeel gon nii lëë Dios beeñ cuent nii buen Abraham porñee bniladzy Abraham. ¹⁰Per ¿pa wor dyon beeñ Dios cuent nii buen Abraham? ¿Pe loxsye kwyobey xaw, ote klow yak? Klow. ¹¹Aan tsigore kwyobey Abraham parñee kak nyoo nii lëë Dios beeñ cuent nii buen xaa porñee bniladzy xaa xtiits Dios. Por ngo lëë Abraham byak pxosy kchësy meñ nii nobeydy nii xniladzy xtiits Dios, ni por ngo lëë Dios chuñ cuent nii wi meñ go buen. ¹²Ni lëë Abraham nak pxosy meñ nii nobey nii xniladzy xtiits Dios sinak nii bniladzy Abrahamo worñee karty tsobey xaa.

Lëë tiits nii psaan Dios chak cumplir

¹³Lëë Dios chëb lo Abraham nii lëë xaa kyaani kislyu kchë meñ lidzy xaa. Per chëbty Dios ngo porñee beeñtsyey Abraham nii xñabey xley Moisé, sink porñee bniladzy Abraham xtiits Dioso ni porñee beeñ Dios cuent nii buen xaw. ¹⁴Por deelñee xaktyee meñ nii chuuñtsyey nii xñabey xley Moisé jkaa nii ksaan Dios, pa xkiiñdy tsigo nii kniladzy meñ xtiits Dios, ni lëë tiits kaa nii psaan Dios kyablyu. ¹⁵Por xsaksi ley, per laañee kindy ley, kindyak cho ko falt.

¹⁶Lëë Dios beeñlay Abraham porñee bniladzy Abraham xtiits xaa, aan kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios xkaa kyalnsaak ko

singosy. Lëdy xaktyee par meñ nii chuuñtsyey nii xñabey xley Moisés nak kyalnsaak ko, sink wi par kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios sinak bniladzy Abrahamo. Lëë Abraham nak pxosy kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios, ¹⁷sinak nii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios: “Lëën byuñ lii pxosy ndaly meñ nii nche tyub lo kislyu.” Dios nii chuuñ kpañ meñ kuty ni xko cos nii nody bniladzy Abraham.

¹⁸Nikxe kwyody pe nsaladzy Abraham, lëë xaa bniladzy xtiits Dios, aan singo mod lëë xaa byak pxosy ndaly meñ nii nche tyub lo kislyu. Por lëë Dios chëb lo xaa: “Lëë kchë meñ nii jkab lo xtiyyoo ktyaly.” ¹⁹Pchosody styoo Abraham, nikxe nii tsel tu kyoow iz xaa, ni nikle nan xaa ni nii lëë xaa ni nii tsil gaa xaa Sara chilody kap mëëd. ²⁰Pkandy kik xaa ni psaanlasty xaa tiits nii psaan Dios lo xaa, sink tyub styoo xaa bniladzy xaaw ni ptee xaa skizh lo Dios. ²¹Tyub styoo xaa bniladzy xaa nii chuñ Dios cumplir xtiits. ²²Por ngo nii lëë Dios beeñ cuent nii buen xaa.

²³Lëdy por Abrahamsye xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii lëë Dios beeñ cuent nii buen xaa. ²⁴Wi por lëë now. Por lëë Dios chuñ cuent nii buen no kchë no siñee xniladzy no xtiits xaa nii beeñ kpañ Jesucrist. ²⁵Lëë Jesucrist kuty lo crusy por kchë xtol no, ni lëë xaa pañ parñee kteelaa xaa lëë no lo tol.

Mbëë nche no lo Dios

5 Na nii lëë no kwtelaa lo tol porñee bniladzy no xtiits Dios, mbëë nche no lo Dios por Jesucrist.

²Por Jesucrist kwaa no xkyalnsaak Dios porñee bniladzy no xtiits xaa. Tsititsy nche no lo xtiits xaa ni xle no nii lëë no jkaa xkyalwnabey Dios. ³Ni lëdy kaa por ngosy xle no, sink xle no lo kyalnë, por ndon no nii lëë kyalnë xnee kyalndaan lo no parñee kaap no paciensy. ⁴Aan lëë paciensy chakni lëë no parñee buen kchukë no lo Dios, aan loxsye kchukë buen no, mestre kniladzy no xtiits Dios. ⁵Aan kyaan maldy tiits ko lo no, por lëë Dios bnee xKyabini Ntson lo no porñee xkëstyoo xaa lëë no.

⁶Por worñee karty kchilo telaa no, lëë Crist kuty por kchë meñ ngoptol worñee lëë tse kutsiñ. ⁷Lëdy likasy kety meñ xcient stu meñ, nikxe nii neñdy so tu xaa nii kety xcient tu meñ buen. ⁸Per nyoo nii xkëstyoo Dios no, por lëë Crist kuty por lëë no worñee bii ngoptol no. ⁹Lëë nana nii lëë no kwtelaa lo tol por xkyalkuty Jesucrist, lëë no telaa lo kyalnë dox nii kiid. ¹⁰Por deelñee big no lo Dios por xkyalkuty xiñ xaa worñee bii xtilyni no xaa, pe lëëdyxe nina tsigo nii lëë xiñ xaa mbañ. ¹¹Ni xle gaa no lo Dios por Jesucrist, porque por Jesucrist big no lo xaa.

Adán ni Jesucrist

¹²Por tugak xaa kwyo tol lo kislyu aan lëë tol biidni kyalkuty. Singo mod kchë meñ pchal kyalkuty, por kchë meñ kwloo tol. ¹³Antes nii nyo ley, lëë tol tse no lo kislyu, nikxe nii chakty cuent nii no tol tsiñee kindy ley. ¹⁴Per destye xtiemp Adán axte xtiemp Moisés lëë kyalkuty ptaan lo xaa nii kwloo tol, nikxe nii

beeñtsyeydy xaa si beeñtsyey Adán worñee psoobty Adán xtiits Dios. Lëë Adán kok sinak xaa nii tsigore biid.

¹⁵Per nakty tol nii beeñtsyey Adán sinak nii xneetsy Dios lo no. Por xtol tugak xaa ndaly meñ kuty. Per lëë kyalwtelaa nii xkady Dios, por tugak xaa biido, aan mastre ntsono, por ndaly meñ xteelaaw. ¹⁶Nakty xtol Adán sinak xkyalnsaak Dios. Por tugak tol biid castigw, per lëë xkyalnsaak Dios xtsily kchë kchësy xtol meñ. ¹⁷Per deelñee xaktyee por xtol tu xaa ptaan tol, mastre no nii ktaan meñ nii ptsily Dios xtol singosy. Xtaan meñ go, por lëë meñ go mbañ sinak xñabey Jesucrist.

¹⁸Deelñee xaktyee por xtol Adán lëë xtol kchësy meñ kwyo, singo gak xaktyee por xkyalbuen Jesucrist pteelaa xaa kchësy meñ lo tol. ¹⁹Porñee psoobty tugak xaa tiits, lëë xtol kchësy meñ kwyo, per singo gak porñee psoob tugak xaa tiits, lëë meñ telaa lo tol.

²⁰Lëë ley biid parñee ktyaly tol, per tsiñee lëë tol lox ptyaly, mastre ptyaly xkyalnsaak Dios. ²¹Lëë tol biidni kyalkutu. Lëë gaa xkyalnsaak Dios pteelaa lëë no lo tol ni bneetsy tu kyalmañ nii tsitsiñdy tse nitylo lo no porñee bnildzy no xtiits Jesucrist.

Kuuty no lo tol, per mbañ no lo Dios

6 ¿Pe tyeesy no? ¿Pe slyore no tol nayak parñee kak nyooore xkyalnsaak Dios? ²iLëdyo gon! Lëë no kutyle lo tol. ¿Xa tsyore no lo tol na dyon? ³¿Pe nandy to nayak nii lëë no byak tusy ksa no Crist

por kyalwchobnis, ni lëë no byak ksa xaa lo xkyalkutu xaa? ⁴Por kyalwchobnis lëë no pkyeetsy ksa no Jesucrist ni lëë no kuty parñee kpañ no ni jkaa no tu kyalmañ kub, sinak nii pañ Jesucrist por xkyalwnabey Tat Tios.

⁵Por deelñee byak tusy no Crist worñee kuty xaa, lëë no kyak tusy xaa tsi lëë no kpañ si pañ xaa.

⁶Ndon no nii lëë kchë nii xsya styoo no kwë lo crusy ksa Crist parñee nitylow tsiin kñabeytre tol lo no. ⁷Por chilody kñabey tol lo meñ nii chety. ⁸Deelñee ksa no Crist kuty, ndon no nii lëë no tsyo lo xaa. ⁹Por ndon no nii lëë Crist pañ lo kyalkutu aan kpikchedre kety xaa. Pe kuñtre kyalkutu xaa. ¹⁰Tsiñee lëë Crist kuty, kaazhkaa kuty xaa lo tol, per lëë xaa pañ parñee tso xaa lo Dios. ¹¹Singo gak lëë do, kol kuñ cuent nii lëë do kuty lo tol, per mbañ do lo Dios, porñee nak ksa do Jesucrist.

¹²Por ngo, klaady to nii kñabey tol lo do, parñee kuuñtsyeydy to nii klyaañtyee styoo do. ¹³Kteejty to nii kyab to lo tol par kuuñtsyey do cos mal, sink kol tso ña Dios sinak meñ nii kuty ni bikche pañ stub. Kol tso ña Dios par kuuñtsyey do cos buen. ¹⁴Por kñabeytre tol lëë do, por nodre to ña ley, sink lëë do no lo xkyalnsaak Dios.

Lëë do kwtelaa lo tol

¹⁵¿Pew tsigo? ¿Pe slyo no tol nayak por xñabeytre ley lëë no, sink lo xkyalnsaak Dios no no? iLëdyo gon! ¹⁶Nan nyë do nii deelñee to do lo tu xaa par ksoob to xtiits xaa, xpixwan do nak xaa

aan no nii ksoob to xtiits xaa. Singo tsigo busy deelñee ksoob to xtiits tol, lëë do kety, o deelñee ksoob kaa to xtiits Dios, lëë do kyak tubli. ¹⁷Per skizh Dios nii kchësy to siñee kwyo do lo tol, lëë do psoob xtiits Dios tyub styoo do. ¹⁸Lëë na nii lëë do kwtelaa lo tol, lëë do mbañ sinak xñabey Dios. ¹⁹Xñen si xñee chol meñ, por chilody kyeñ do kchë cos re. Sinak nii ptee do tiits beeñtsyey do kchë cos mal, kol ktee nii kuuñtsyey do cos buen nii xyo styoo Dios.

²⁰Worñee lëë do bii no lo tol, beeñtsyeydy to nii xñabey Dios. ²¹¿Per pe cos dyon beeñ do gan? Xaktyee xkyalto do xkwii kchë cos ko nina. Por xaktyee kyalkuty xneetsyo. ²²Per lëë na nii lëë do kwtelaa lo tol ni lëë do xkiñ lo Dios, lëë do jkab lo Dios ni lëë do jkaa tu kyalmañ nii xnitylody. ²³Kyalkuty sye xneetsy tol, per lëë xkyalnsaak Dios xneetsy kyalmañ nii xnitylody, porñee byak ksa no Jesucrist.

Kyalwtsiilña

7 Beetsy, xyuumbey do ley ni nan do nii xaktyee tsíñee mbañ meñ xñabeyo meñ. ²Sinak tu kwnaa nii xtsiilña, no nii tsoni me tsiił me mentre mbañ xaa, per deelñee kety tsiił me, lëë me xlyaa lo xley kyalwtsiilña. ³Por ngo, deelñee tsoni me stu mguiy mentre bii mbañ tsiił me, tol chuñ me. Per deelñee kety tsiił me, schilo ktsiilña me stu mguiy aan chuñdy me tol, por nonidre me tsiił me.

⁴Singo gak lëë do, beetsy, nii ngab to lo Crist, lëë do kuty lo xley

Moisés parñee ktsiilña do stu xaa. Lo Jesucrist nii pañ lo kyalkuty ngab to nina. Singo mod lëë no jkiiñ lo Dios. ⁵Worñee pañ no sinak cho xaa ngoitol, lëë ley psoob ki kyalmal nii no leñ styoo no aan lëë kyalmal go beety lëë no. ⁶Per lëë na nii lëë no kuty lo ley nii pkëëtuu lëë no, lëë no kwlaa parñee jkiiñ no lo Dios sinak xñabey Kyalbini Ntson, lëdy sinak xñabey ley.

Tol nii no leñ styoon

⁷¿Pe styeesy no tsigo nayak, nii tol xley Moisés? iLëdyo gon! Per deelñee nyody ley, nyaknandyaa nii no tol. Nyaknandyaa nii ndox tsokin xcheñ meñ deelñee nyeedy ley: “Tso kidyoo xcheñ meñ.” ⁸Per lëë tol kwseñ ley parñee ksoobkiw kchë cos mal nii no leñ styoon. Por deelñee kindy ley, pa nondy tol. ⁹Worñee byuumbeydyaa ley, pañaa. Per tsíñee lëén byuumbey ley, lëë tol nii no leñ styoon pkaa fuersy aan lëén kuty. ¹⁰Singo lëë ley nii bneetsy kyalmañ lon beety naa. ¹¹Por lëë tol kwseñ ley aan lëew pkëëti naa aan misme con ley beetyo naa.

¹²Ntson xley Moisés, ni buen nii xñabey ley. ¹³¿Per pe buen ley tsigo aan beetyo naa? iLëdyo gon! Lëë tol beety naa aan singo kok nyoo nii tolo. Kwseñ tol cos buen par kutyo, aan singo mod kok nyoo nii tir mal tol.

¹⁴Ndon no gon nii lëë Dios pxaal ley, per xaa lo kislyun aan lëë tol xñabey naa. ¹⁵Xyeñdyaa penak xtsyolaa nríi. Por chuuñtsyeydyaa nii chakladzyaa, sink nii xyody styoon chuuñtsyeyaa. ¹⁶Per

deelñee chuuñtsyeyaa nii chaklastyaa kuuñtsyeyaa, xyeñaa nii buen ley. ¹⁷Por ngo lëdre naa chuuñtsyey kchë cos ko, sink tol nii no leñ styoono. ¹⁸Por nanaa nii xaa lo kislyun aan nody cos buen leñ styoon. Chakladzyaa kuuñtsyeyaa cos buen, per chilody kuuñtsyeyno. ¹⁹Chuuñtsyeydyaa cos buen nii chakladzyaa, sink lëën chuuñtsyey cos mal nii chaklastyaa. ²⁰Deelñee chuuñtsyeyaa nii chaklastyaa kuuñtsyeyaa, lëdre naa chuuñtsyeyo, sink tol nii no leñ styoon chuuñtsyeyo.

²¹Singo tsiñee chakladzyaa kuuñtsyeyaa cos buen, klol cos mal xchoo leñ styoon. ²²Xyo xley Dios styoon, ²³per no tu cos leñ styoon nii xsyonlë lo xkyalcheñaa. Lëë tol nii no leñ styoono aan nguëtuuw naa.

²⁴iBroobaa! ¿Cho kteelaa naa lo tol re? Por lëëw chutu naa. ²⁵iDios syew gon! Xtedyaa skizh lo Dios, por lëë Jesucrist pteelaa naa. Xyeñaa nii no nii kuuñtsyeyaa nii xñabey Dios, per como xaa lo kislyun, lëën këtuu lo tol.

Kyalmbañ nii xneetsy xkyalbini Dios

8 Kintre pe cos kyékiy xaa nii nak ksa Crist. ²Lëë xkyalbini mbañ nii xnee Jesucrist pteelaa lëë no lo xley tol ni lo kyalkuty. ³Por lëë Dios beeñtsyey nii pchilody xley Moisés. Lëë ley go byab lyu por xtol meñ. Lëë Dios pxaal xiñ sinak tu xaa nii no tol, aan biid xiñ xaa sinak chol meñ lo kislyu, parñee kuñ xaa gan lo tol. ⁴Singo biid xaa parñee kchilo kuuñtsyey no nii xñabey ley, por mbañtre no sinak

no chol xaa lo kislyu, sink lëë no mbañ sinak xñabey xKyalbini Dios.

⁵Kchë xaa nii mbañ sinak mbañ chol meñ, nii nosy lo kislyu sini kik xaa. Per lëë xaa nii mbañ sinak xñabey Kyalbini Ntson, ngosy sini kik xaa. ⁶Aan kyalkuty xtsyool meñ nii sini kik cos nii chak lo kislyu re, per mbëë kpañ meñ nii chuuñtsyey nii xñabey xKyalbini Dios. ⁷Kchësy meñ nii xaktyee cos lo kislyu re sini kik xtilyni Dios, por chaklasty meñ go ni chilody meñ go ksal xley Dios. ⁸Por ngo chuuñ ksakty meñ go Dios, por nii xlyaañtyee styoo meñ go chuuñtsyey meñ go.

⁹Per lëë do chuuñtsyeytre to nii chuuñtsyey kchë meñ nii no lo kislyu, sink sinak xñabey Kyalbini Ntson mbañ do, deelñee busy no Kyalbini Ntson leñ styoo do. Kchë meñ nii nody xkyalbini Crist leñ styoo, ngabty meñ go lo Crist. ¹⁰Per deelñee no Crist leñ styoo do, mbañ xkyalbini do, por lëë Dios pteelaa lëë do, nikxe nii lëë xcuerp to kety por tol. ¹¹Aan deelñee no xkyalbini xaa nii beeñ kpañ Crist lo kyalkuty leñ styoo do, yuub xaa knee kyalmabañ lo do por Kyalbini Ntson nii no leñ styoo do.

¹²Singo tsigo busy, beetsy, nsëëb no tu cos, per nsëëbty now lo tol, parñee tsyo no si cho chol meñ lo kislyu. ¹³Por deelñee kpañ do si klaañtyee styoo do, lëë do kety. Per deelñee kuñ Kyalbini Ntson lëë do yudar parñee ksaan do xtol do, lëë do kpañ.

¹⁴Kchësy meñ nii chuuñtsyey nii xñabey Kyalbini Ntson nak xiñ Dios. ¹⁵Por lëdy xkyalbini nii jkëëtuu lëë do nak Kyalbini Ntson nii kwaaw

do, parñee ktsyeb to stub, sink lëë kyalbini go xyuñ lëë do xiñ Dios parñee këb to nii lëë Dios nak pxosy to. ¹⁶Lëë Kyalbini Ntson xyak tusy xkyalbini no parñee tyeesy no nii xiñ Dios nak no. ¹⁷Aan como xiñ Dios nak no, wi no jkaa nii ksaan Dios lo Crist. Deelñee xtyee no kyalnë ksa no xaa, lëë no kyo laañee xñabey xaa.

¹⁸Pa lëdy kyalnë nii xtyeedy no natiaemp lo kyalnsaak nii nare tyon no. ¹⁹Xekwtre kchë nii psaa Dios këmbëso tse nii lëë meñ nii nak xiñ Dios kakyety. ²⁰Kchë nii psaa Dios byablyu, per lëdy porñee kokladzyo, sink styoo Dios kwlañ nii singo kak. Per kwyo tiits ²¹nii nitylodyo, parñee jkaaw kyalntson nii jkaa meñ nii nak xiñ Dios. ²²Ndon no nii mban xtyedy kchë nii psaa Dios. Xkyëw yoob sinak xkyë tu kwnaa nii kap mëëd yoob. ²³Ni lëdy kaa xaktyee kchë nii kwyaa xtye kyalnë, sink wi no, nikxe nii lëë no kwaal Kyalbini Ntson, parñee kak nyoo nii lëë no jkaa nii kneetsy Dios. Xkyëë no tu yoob në, këmbëës no tse nii lëë no kyak xiñ Dios, parñee jkub xcuerp no. ²⁴Por porñee pkyëmbëës no, lëë no kwtelaa. Per deelñee nyoo nii këmbëës no, pe nandyo, por lëëw nyool. Deelñee xtyonle no tu cos, penak kyëmbëës now. ²⁵Per deelñee këmbëës no tu cos nii xtyondy no, no nii kaap no paciensy kyëmbëës now.

²⁶Ni lëë gaa Kyalbini Ntson chuñ lëë no yudar lo xkyalmban no. Por nandy no xa kñee no lo Dios, per yuub Kyalbini Ntson xñab por lëë no lo Dios. Tsiitsyweew aan chilody kñee no xa nak nii xñeew con tiits.

²⁷Per como nan Dios pe xsya styoo no, nan xaa pe xñee Kyalbini, por lëë Kyalbini xñab nii xyo styoo Dios par meñ nii ngab lo Dios.

Beeñ no gan

²⁸Ndon no nii kchë cos no xfavor meñ nii xkëstyoo Dios. Kchë meñ go kwtsyetsy Dios porñee singo kwlaño styoo xaa. ²⁹Por kchë meñ nii klo byuumbey Dios, psaanle Dios nii lëë meñ go kak sinak xiñ xaa, parñee kak xiñ xaa xaa non lo kchë meñ nii ngab lo xaa. ³⁰Aan lëë Dios kwtsyetsy kchë meñ nii psaanle xaa destye klo, ni lëë xaa ptsily xtol meñ nii kwtsyetsy xaa, ni kchë gaa meñ nii ptsily xaa xtol kwaa xkyalnsaak xaa.

³¹¿Pe tyeesy no tsigo? Deelñee no Dios xfavor no, ¿cho lë nii jkaal lëë no? ³²Per ni Xiñ Dios pkady Dios lo no, sink lëë xaa blaa kuty xiñ xaa por kchësy no. ¿Xa kneesty xaa kchë cos nii jkaa xiñ xaa wi lo no tsigo? ³³¿Cho jkëëkiy kchë meñ nii kwle Dios na dyon?, con lëë Dios xñee nii nody xtol meñ go. ³⁴¿Cho ktee kyo na dyon?, con lëë Jesucrist kuty ni lëë gaa xaa pañ, aan lëë xaa sob kwi Dios næzli, xñab xaa por lëë no. ³⁵¿Cho lë nii na dyon kuso lëë no lo xkyalwkëstyoo Crist? ¿Pe skwiso kyalnë no, o nii kyënlaag kaa meñ no, o kpiñ gaa, o kyalproob kaa, o kyalntseeb kaa, o kyalkutky kaa? ³⁶Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee:

Por lii ksatyee tse kënal
kyalkutky noo.
Xsyak meñ noo sinak mëkwxiily
nii kety.

³⁷Per chuñ no gan por xaa nii xkëstyoo lëë no. ³⁸Xyeñpaa nii per

ni kyalkuty, ni kyalmbaň, ni angly, ni kyalbini mal, ni nii no natiem, ni nii nare gaa kiid,³⁹ ni nii no kpaa, ni nii no gaa leň kislyu, ni tu cos nii no chilody kuso lëe no lo kyalwkëstyoo nii bneetsy Dios lo no por Jesucrist.

Meñ nii kwle Dios

9 Tiitsli xñen, por xnilandzyaa xtiits Crist. Xkëetiidyaa, por lëe Kyalbini Ntson xñee nii tiitsli xñen. ²Xteenén ni tugak xkyé yoob styoon. ³Axte xtegaanaa kyaabaa lo kyalsi, ni so sitaa lo Crist, deelñee nchilo nyuñaa meñ tu kyedzyaa yudar. ⁴Meñ Israel nak meñ tu kyedzyaa, aan lëe Dios beeñ cuent nii xiñ Dios nak meñ go. Kwylo Dios lady meñ go ni psaan xaa xley Moisés lo meñ go, ni chëb xaa nii lëe xaa kteelaa meñ go, ni lëe xaa chëb xa kool meñ go lay. ⁵Xaa xñabey nak pxusykolttoo meñ go ni lo xtiyy gaa meñ go pchoo Crist worñee koly xaa. Lëe Crist nak Dios. Kol tsoo ktee no skizh lo xaa tugak.

⁶Per lëdy nii kokty cumplir tiits nii psaan Dios lo meñ Israel, sink koktyo par meñ Israel nii ngabty lo Dios. ⁷Lëdy kchë meñ nii sëed lo xtiyy Abraham nak xiñ Dios, por lëe Dios chëb lo xaa: “Lëe Isaac kuuñ ktyaly xiñoo.” ⁸Nrii gon xluuy nii nakty meñ xiñ Dios por lo tiiy nii chaly meñ, sink xaktyee meñ nii koly sinak psaan Dios tiits nak xiñ Dios. ⁹Por lëe Dios chëb lo Abraham: “Tsiñee lëe tiemp tsitsiñ, lëen kyely, aan lëe Sara kap tu mëed.”

¹⁰Ni lëdy sikosy byalo. Tugak pxosy chop xiñ Rebeca, Isaac

pxusykolttoo no. ¹¹⁻¹³Por ni karty kaly mëed kwach ko, ni tu kyalbuen o kyalmaal gaa beeñtsyeydy xaa, lëe Dios chëb lo Rebeca: “Lëe mëed kol ksoob xtiits mëed wiich.” Ni leň kitsy nii kë gaa xtiits Dios xñee: “Pkëstyoon Jacob, per blëen lo Esaú.” Nu nyoo nii lëe Dios xkwe meñ nii xlyañ styoo xaa, meñ nii chakladzy xaa xkwetsy xaa. Xkwenjty xaa nii chuuñtsyey meñ.

¹⁴¿Pe styeesy no tsigo nii mal Dios? iLëdyo gon! ¹⁵Por lëe xaa chëb lo Moisés: “Skëstyoon xaa nii kakladzyaa.” ¹⁶Singo tsigo busy, pe nandy nii kakladzy no o ktee gaa no fuersy, deelñee xkëstyoodys Dios no. ¹⁷Por leň kitsyak nii kë xtiits Dios xñee nii chëb Dios lo rey Egípto: “Pson lii kakoo rey parñee kluyaa xkyalwnabeyaa, ni parñee kaknan meñ cho nakaa lo kislyu.” ¹⁸Skëstyoo Dios meñ nii kakladzy xaa, ni suuñ jkyedzy kaa xaa styoo meñ nii kakladzy xaa.

¹⁹Per neñdy snëël lon: “Deelñee singo mod nako, ¿pe jkëëkiy Dios meñ con ni tu cho chilody sonlë lo xaa?” ²⁰Per ¿chool na dyon parñee ktilytiitsnil Dios? ¿Pe xñee kis peñ lo xaa nii psaaw nayak: “¿Penak nii psaal naa sinrii?” ²¹Schilo xaa nii chuuñ tsiiñ peñ kuuñtsyey nii klyaañtyee styoo xaa. Schilo ksaa xaa tu kis peñ ngui, ni schilo ksaa xaa tu kis nii palsye jkiiñ.

²²¿Aan pe tyeesy no deelñee kokladzy Dios nluuy xcastigw ni xkyalwnabey, pxekw xaa lo meñ nii xyal tedy castigw ni xyal nitylo? ²³Lëew gon beeñtsyey xaa parñee kluuy xaa xkyalntson xaa lo no. Pkëstyoo xaa lëe no ni

pxixkwaa xaa lëë no parñee tyon no xkyalntson xaa. ²⁴Por lëë Dios kwtsyetsy lëë no. No no nak meñ Israel. No gaa no nak meñ sit. ²⁵Leñ libre nii pkëë profet Oseas chëb Dios:

Meñ sit kak meñ tu kyedzyaa,
ni meñ nii xkëstyoodyaaj
jkëstyoon.

²⁶Ni misme laanee chëb Dios:
“Lëdy meñ tu kyedzyaa nak to”,
siko lëë xaa këb:

Lëë do nak xiñ Dios mbañ.

²⁷Per tsi lëë meñ Israel kokyety,
lëë profet Isaías chëb: “Nikxe
ndaly meñ Israel sinak ndaly yuzh
nii nche chu nistoo, ndalydy meñ
go telaa. ²⁸Por klyëedy lëë Dios
kuñ cumplir xtiits tyub lo kislyu.”

²⁹Misme profet Isaías chëb:
Deelñee ngwiladzy Dios meñ nii
sëed lo xtiyy no,
lëë no nyak sinak meñ Sodoma
ni Gomorra.

Bnilasty meñ Israel xtiits Dios

³⁰¿Pe styeesy no tsigo?

Kwëkyubty xaa sit nii mbig kex
xaa lo Dios, sink lëë xaa big kex lo
Dios porñee bniladzy xaa. ³¹Per lëë
meñ Israel nii kwyoxko beeñtsyey
nii xñabey ley, beeñdy meñ go
gan mbig kex lo Dios. ³²¿Penak
dyon beeñdy meñ go gan? Porñee
gon big kexty meñ go lo Dios por
kyalwniladzy, sink lëë meñ go big
kex lo Dios por nii beeñtsyey meñ
go. Por ngo lëë niy meñ go kwladzy
kyo nii xlyadzy niy meñ. ³³Kyo re
xseety kitsy nii kë xtiits Dios:

Lëén kso tu xaa leñ kyedzy
Jerusalén.

Lëë xaa kchal niy meñ,

per kchosody styoo meñ nii
kniladzy xtiits xaa.

10 Beetsy, tyub styoon xñabaa
lo Dios nii telaa meñ Israel
lo tol. ²Nli xñen nii tir choxko meñ
Israel jkiiñ lo Dios, per nandy meñ
Israel xa kuuñtsyey nii chakladzy
Dios. ³Por xyeñdy meñ Israel nii lëë
Dios xtsily xtol meñ, sink xaa mod
chakladzy meñ Israel telaa lo tol.
Xsaldy meñ Israel nii psaan Dios.
⁴Lëë Crist bisyaal xley Moisés tsin
kchë meñ nii kniladzy xtiits xaa
telaa lo tol.

⁵Lëë Moisés xñee nii kchë meñ
nii kuuñtsyey nii xñabey ley telaa
lo tol. Per par ley sye kpañ meñ
go. ⁶Per lëë meñ nii telaa lo tol
por kyalwniladzy, xñee kitsy nii kë
xtiits Dios: “Këébyoo leñ styool:
¿Cho tsép kpaa? (Nak nrii sinak
nii nyéboo parñee kyety Crist.) ⁷Ni
këébyoo: ¿Cho kyety leñ kislyu?”
(Por nak nrii sinak nii nyéboo
parñee kchoo Crist lady meñ kuty.)
⁸Xñee kitsy nii kë xtiits Dios:

“Kexka lool so xtiits Dios, ni kexka
chuwoo, ni kexka styool.” Lëë tiits
ko nak xtiits Crist nii xluuy noo.

⁹Deelñee con chuwoo xñeel nii lëë
Jesús xñabey lo no, ni tyub styool
xniladzyoo nii beeñ kpañ Dios xaa
lo kyalkutu, lëël telaa. ¹⁰No nii
kniladzy no leñ styoo no parñee
kpily xtol no, ni no nii con chuw no
kñee no cho nak Jesucrist parñee
telaa no.

¹¹Xñee kitsy nii kë xtiits Dios:
“Ni tu meñ nii kniladzy xtiits Crist
kchosody styoo.” ¹²Nak xaady
meñ Israel ni meñ sit. Por misme
xDiosak meñ Israel nak xDios meñ
sit, ni kchë gaa lo meñ xteedy xaa

nii xñab meñ. ¹³Por xñee kitsy nii kë xtiits Dios: "Kchësy meñ nii kseety lë Dios telaa lo tol." ¹⁴¿Per xa kseety meñ lë Dios na dyon, deelñee karty kniladzy meñ xtiits Dios? ¿Ni xa kniladzy meñ Dios na dyon, deelñee karty jkëëtyag meñ xtiits Dios? ¿Ni xa jkëëtyag kaa meñ xtiits Dios na dyon, deelñee kindy cho kluuyo lo meñ? ¹⁵¿Ni xa tso xaa nii tsikluuy xtiits Dios na dyon, deelñee kindy cho kxaal xaa? Sinak xñee kitsy nii kë xtiits Dios: "iXaatke ntson chak tsínee xlyañche xaa nii xluuy xtiits Dios!"

¹⁶Per lëdy kchë meñ xsal xtiits Dios. Sinak xñee profet Isaías: "Tat Tios, ¿cho xniladzy kaa xtiits no na dyon?" ¹⁷Singo tsigo busy, lëë meñ xniladzy porñee xkëëtyag meñ xtiits Crist.

¹⁸Per xñe gakaa: ¿Pe pkëëtyag meñ xtiits Dios yak? iPkëëtyag meño gon! Por xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios:

Tyub lo kislyu biñ meñ tsiy xaa
nii bluuy xtiits Dios,
ni tyubñaa lo kislyu ptsiño.

¹⁹Per xñe gakaa stub: ¿Pe karty yak kyeñ meñ Israelo? Destye klo gon kwnee Moisés:

Lëën kuñ nii ksiniy do tu
kyedzy nii lëdy kyedzy,
ni lëën kuñ nii klëë do lo tu
kyedzy nii chaklasty kon
tiits.

²⁰Lëë gak profet Isaías byax chëb:
Meñ nii kwëkyubty naa ptsil
naa,
ni lëën bluyllo lo meñ nii
kwnabtiisty por naa.

²¹Aan tsi lëë profet Isaías xseety
meñ Israel, xñee xaa: "Tyub tse

kwtsyetsyaa meñ ntseeb nii xsoobty
tiits."

Meñ Israel nii kwle Dios

11 Lëë nana xñen: ¿Pe psaan Dios meñ Israel tublad yak? iLëdyo gon! Misme naa, xaa Israela. Abraham nak pxusykolttoon. Lo xtiyy Benjamín syelyaa. ²Destye klo kwle Dios meñ Israel parñee jkab meñ Israel xkyedzy Dios. Lëë na xsaandy Dios meñ Israel tublad. ¿Pe nandy kaa to nayak nii leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii tsínee biily profet Elías lay, pkëëkiy xaa meñ Israel lo Dios? Chëb xaa: ³"Tat Tios, lëë meñ beety xiprofetoo ni lëë meñ bnitylo xipkoogoo. Xaktyee naa mbañ aan win chakladzy meñ kety." ⁴Per lëë Dios kwëb: "Lëën kwle kadzy mily xaa nii karty ksoxib lo mdyo nii lë Baal parñee jkiiñ xaa lon." ⁵Singo gak natiemp bii no chop tson xaa nii kwle Dios por xkyalnsaak Dios. ⁶Aan por xkyalnsaak Dioso, lëdy por kyalbuen nii chuuñtsyey meño. Por deelñee nyako por nii chuuñtsyey meñ, lëdre por xkyalnsaak Dioso.

⁷Kwaady xaa Israel nii kwëkyub xaa, per lëë xaa nii kwle Dios sye kwaaw. Lëë los demasy meñ pkyedzy styoo, ⁸sinak xñee kitsy nii kë xtiits Dios: "Lëë Dios beeñ jkyedzy styoo xaa go, aan axte natse singo nak xaa. Sob mëlo xaa, per xñady lo xaa, ni sob tyag xaa, per chondy xaa." ⁹Wi gak rey David chëb:

Deelba kyak xilni xaa tramp ni
kyako kyex,
parñee ladzy niy xaa tsiin te xaa
castigw.

10 Deelba jkyey lo xaa parñee
kandy xaa,
ni deelba kyeech xitsy xaa
kaazhkaa.

Meñ sit nii xtyelaa

11 Lëë nana xñe gaakaa: ¿Pe kaazhkaa nayak byab meñ Israel lyu? iLëdyo gon!, sink worñee nii lëë meñ Israel pchooxso lo Dios, lëë meñ sit pchilo kwtelaa parñee tsoki styoo meñ Israel. **12** Deelñee por xtol meñ Israel lëë meñ sit kwaa xkyalnsaak Dios, ¿pe toodyxe tso kyalwle tsinnee lëë meñ Israel ktikche styoo lo Dios?

13 Per lëën kniy tu cos lo do nii nak to meñ sit. Lëë Dios pxaal naa lo meñ sit. Por ngo ngui chuuñtsyeyaa xtsinää. **14** Por chakladzyaa nii tsoki styoo meñ tu kyedzyaa kan lëë do parñee ktee xaa nii telaa xaa lo tol. **15** Por deelñee byaan meñ Israel tublad parñee kpig meñ sit lo Dios, ¿pe lë nii kak tsigo tsinnee lëë meñ Israel kpig lo Dios stub? Lëë meñ Israel gon jkaa kyalmañ. **16** Por deelñee nak lay kyaxtily, tyub kobyi nak lay, aan deelñee nak lay lu tu yag, wi xikwo nak lay lo Dios.

17 Nak meñ Israel sinak xikw yag oliv nii kwchug, aan xlugaro kwsëeb to nii nak to sinak tu yag oliv tañ. Singo mod lëë do pkab lo lu yag ko. **18** Per ktaandy to lo xikw kol yag ko. Deelñee xtaan do, kol ksaladzy nii lëdy lu yag ko nak to, sink lu yag ko nseñ lëë do.

19 Neñdy snë do: “Per lëë xikw yag ko kwchug parñee kyënaady no chex yag ko.” **20** Nliw, per lëë meñ Israel kwchug porñee bnilasty

meñ Israel xtiits Dios, aan lëë do sob chex yag ko porñee bniladzy to. Ktaandy to, sink masy kol ktsyeb. **21** Por deelñee beeñdy Dios perdón xaa nii penaadle kok xikw yag, ni lëë do kuñdy xaa perdón. **22** Kol kuy gaanoo xaatke buen Dios, nikxe nii ntseeb xaa. Ntseeb xaa lo meñ Israel nii pchooxso, per buen xaa lo do. Per no nii kpañ do sinak xñabey xaa, por deelñee kpañdy to singo, lëë do chug. **23** Deelñee kniladzy xaa Israel xtiits Dios, lëë xaa kpig lo Dios stub, por schilo ktsig kex Dios xaa stub. **24** Deelñee lëdy xaa Israel do, tu xikw yag oliv tañ do, aan lëë do kwënaady chex yag buen. ¿Pe lëëdyxe xaa Israel tsigo nii destye chex yag buen kwsob xaa, lëë xaa gon kyënaady chex xyag xaa stub?

Lëë meñ Israel telaa

25 Lëën kniy nii ngolan Dios, parñee sakty to nii xaa chak to. Lëë styoo meñ Israel pkyedzy parñee kpig kex meñ sit lo Dios. **26** Aan tsinnee lëë ngo kyal, kchë meñ Israel telaa lo tol, por xñee xkitsy Dios:

Lëë xaa nii kteelaa kiid
Jerusalén, aan lëë xaa kwii
xtiity Jacob lo tol.

27 Aan tiits re xsanaa, nii lëën
ktsily kchë xtol meñ Israel.

28 Nak xaa Israel sinak meñ nii xlëë lo xtiits Dios, parñee knee Dios tiits telaa do. Per bii xkëstyoo Dios xaa Israel, por lëë Dios kwle pxusykolttoo xaa. **29** Por xlady Dios nii xneetsy xaa, ni xtsëëdy Dios lo xtiits. **30** Tiemp psoobty to xtiits Dios, per lëë na nii xsoobty meñ Israel tiits, lëë Dios xkëstyoo lëë do. **31** Xsoobty xaa Israel tiits

nina, parñee jkëstyoo Dios lëë do ni parñee jkëstyoo Dios xaa nina.
32Lëë Dios blaa nii kchësy no ksoobty tiits, parñee jkëstyoo xaa lëë no, kchësy no.

33iNatsypee ngol xkyalnsaak Dios, ni xkyalnyaani xaa, ni xkyalchak xaa! Ni tu cho chilody kyeñ nii no kik xaa ni kchë nii chuuñtsyey xaa. **34**Por icho nan na dyon pe cos no kik Dios? Ni cholë nii gaa kteedy consef lo xaa? **35**Pe no gaa cho pteedy pe tu cos lo xaa parñee ktikche xaaw? **36**Por kchë cos sëed lo Dios. Por lëë xaa ni par lëë gaa xaa no kchësy cos. iTugak kol tsoo ktee no skizh lo Dios! Amén.

**Nii no kuuñtsyey meñ nii
xniladzy xtiits Dios**

12 Xñabaa lo do, beetsy, nii por xkyalnsaak Dios kokon do xcuerp to lo xaa. Por xyo styoo Dios nii kteedy to skizh lo xaa singo mod. **2**Kpañdy to si mbañ meñ natiemp, sink kol ktsëë xmod to parñee ngui kpañ do ni kyeñ do nii chakladzy Dios, tsuin kyeñ do pe cos buen, ni pe cos mbëë, ni pe cos tubli.

3Por kyalnsaak nii bneetsy Dios lon, lëën xñe kchë lo do nii sakty to nii tir non do, sink ngui kol ko kik to aan ndoladzy kol kak, según kyalnsaak nii bneetsy Dios lo do porñee xniladzy to xtiits xaa. **4**Ndaly nii sob lady no, per xaal xaal laa xkiño. **5**Singo gak lëë no, nikxe ndaly no, lo Crist ngab no kchësy no. Tusyke nak no ksa no xaa, sinak nii nyak no tugak cuerp.
6Xaal xaal nak kyalnsaak nii bneetsy Dios lo no, según kwlaño

styoo xaa. Por ngo, deelñee kwaa no kyalnsaak nii kñee no xtiits Dios, no nii kñee now tyub styoo no.

7Deelñee kwaa gaa no kyalnsaak nii jkiiñ no lo meñ, no nii jkiiñ no ngui mod. Xaa nii kwaa kyalnsaak nii kluuy xtiits Dios, no nii kluuy xaaw lo meñ. **8**Lëë xaa nii gaa kwaa kyalnsaak nii kchoobladzy styoo meñ, no nii kchoobladzy xaa styoo meñ. Lëë xaa nii gaa xkady, no nii ngui mod jkady xaa. Singo gak xaa nii kwaa tu tsiiñ, no nii kuuñtsyey ngui xaaw. Singo gak xaa nii chuñ yudar, no nii nguiool tso styoo xaa tsiiñee chuñ xaa yudar.

9Kol jkëstyoo lsa lëë do tyub styoo do. Kol kpixladzy kan do cos mal aan kol kuuñtsyey cos buen.

10Kol jkëstyoo xcombañer do sinak nii nyak xaa betsy to. Kol ktee xlugar xaa ni kol ksal xaa.

11Kol kyë tsiiñ, ktsyaabty to. Kol jkiiñ lo Dios tyub styoo do.

12Nguiool kol kpañ por kchë nii xniladzy to. Kol kxekw kyalnë. Ksaandy to tugak kol kool lay lo Dios.

13Kol sak nii xlyaadzy to nak xlyaadzy meñ nii xniladzy xtiits Dios. Ngui kol kan meñ nii chiid tedy lo do.

14Kol nab lo Dios nii kuuñlay xaa xaa nii xkyénlaag lëë do. Ktsibtedy to xaa.

15Kol kle ksa do xaa nii xle, ni kol koon ksa do xaa nii choon.

16Ngui kol kpañ kchë xcombañer do. Kak nyaady to, sink kol kak ndoladzy. Sakty to nii tir chak to.

17Ktikchedy to mal por mal. Kol ktee nii tugak kuuñtsyey do cos nii buen lo kchë meñ. **18**Axte laañee

kteedyo tiits, ngui kol kpañ kchë xcombañer do. ¹⁹Beetsy, kuñdy to kyalxtisy yuub to, sink kol klaa nii lëe Dios ksaksi, sinak nii xñee xtiits xaa: “Naa kuñ kyalxtisy ni naa kizh meñ.” ²⁰Ni xñeew: “Deelñee xlyaañ xaa nii xlëe lool, ptee nii kaw xaa. Ni deelñee xlyaa xaa nis, ptee nii ki xaa, tsiiñ kyan lo xaa lo kyalto.” ²¹Klaady to nii kuñ kyalmal gan lo do, sink kol kuñ gan lo kyalmal con kyalbuen.

13 No nii kchë do ksoob xtiits xaa xñabey. Por nody ni tu xaa xñabey nii psobtby Dios, aan kchë xaa xñabey nii no, Dios pso xaa. ²Por ngo kchë xaa nii xsoobtby xtiits xaa xñabey, xtiits Dios xsoobtby xaa. Aan lëe kchë xaa go tedy castigw. ³Por nody xaa xñabey parñee ktseb xaa xaa nii chuñ kyalbuen, sink lëe xaa no par xaa nii chuñ kyalmal. Deelñee chaklastyoo ktsyeeboo xaa xñabey, ngui kok tsiiñ kakni xaa xñabey lii. ⁴Por Dios kë xaa xñabey tsiiñ parñee kuñ xaa lii yudar. Per deelñee chuñoo kyalmal, ptsyeb. Por lëdy lika noy xaa spad, por xtsiiñ Dios kë xaa par ksaksi xaa xaa nii chuñ kyalmal. ⁵Por ngo no nii ksoob no xtiits xaa xñabey, lëjty xaktyee parñee ksaksidy xaa lëe no, sink porñee no xkyalcheñ no. ⁶Wi por ngo xkizh to contribucioñ, por xtsiiñ Dios kë xaa xñabey aan ngo nak xtsiiñ xaa.

⁷Kol ktee nii chigal catu xaa. Kol kizh kchë contribucioñ lo xaa nii xtopo. Deel no gaa xaa nii ksal do, kol ksal xaa, ni deel no gaa xaa nii xyal ksoob to xtiits, kol ksoob xtiits xaa.

⁸Ni tu cho lo kyetiñdy to, sink kol jkëstyoo lsa xcombañer do. Por deelñee jkëstyoo do, lëe do beeñle cumplir nii xñabey ley. ⁹Lëe ley gon xñee: “Tsonidyyo stu meñ deelñee no tsiloo, kujtyoo, kwandyoo, tsookidyyo.” Per schilo kak cumplir kchë ngo con ley nii xñee: “Pkëstyoo xcombañeroo sinak xkëstyool lii.” ¹⁰Xsaksidy xaa nii xkëstyoo xcombañer. Singo mod lëe kyalwkëstyoo chuuñtsyey nii xñabey ley.

¹¹Kol kyeñ xa nak tiemp nii no no, ni kol kaknan nii lëe wor kutsiñ nii kte xkaal no. Por xtsedre lëe no telaa. Naktyo sinak worñee kal bniladzy no xtiits Dios. ¹²Lëe kyool mer tedy aan lëe yutseye sëed. Por ngo kol tsoo ksaan no cos nii chak lo nguey, aan kol tsoo kwe no lo bini sinak tsiñee xkwetsey soldad.

¹³Ngui kol tso tsyo no sinak cho meñ yutseye. Kyëëdy no kunip ni kuuñdy no lni yox, ni tsyonidy no stu mguiy o stu gaa kwnaa, ni ktildy no ni kak mbijty no. ¹⁴Sink kol sak Jesucrist sinak tu ladx kiib nii kakw to, aan kuuñtsyeydy to cos mal nii no styoo do.

Kñeenëdy to

14 Ngui kol nee lo xaa mban nii xyuumbey nizhty xtiits Dios. Ktilytiitsnidy to xaa. ²No xaa nii chaw kchëlo cos. No gaa xaa mban nii kizh yësy chaw. ³Per nody nii ksee xaa nii chaw kchëlo cos xaa nii chawdy cualquier cos. Singo gak xaa nii chawdy kchëlo cos nody nii ksee xaa nii chaw kchëlo cos, por lëe Dios pkaña xaa tub tub xaa. ⁴¿Cho nakoo parñee kñeenël

xmos stu xaa? Deelñee buen so xaa o maal gaaw, lëë xpatrón xaa kan. Per buen kyaan xaa lo xpatrón xaa, por lëë Dios ksoli xaa.

⁵No xaa nii xsyak nii no tse nda, ni no xaa nii xsyak nii tublosy nak tse. Catu xaa no nii kniladzy xaa nii no styoo xaa. ⁶Kchë xaa nii xsyak nii nda nak tu tse, par Dios xsyak xaa ndaw. Lëë xaa nii gaa chaw kchëlo cos, par Dios chaw xaaw aan xtee xaa skizh lo Dios. Singo gak xaa nii chawdy kchëlo cos, par kuuñ ksak xaa Dios chawdy xaa kchëlo cos ni xtee gaa xaa skizh lo Dios.

⁷Ni tu no mbañdy porñee chakladzy no, ni ni tu no chejty porñee xlyáño styoo no. ⁸Deelñee mbañ no, par Dios mbañ no. Deelñee kety kaa no, par Dios kety no. Por ngo nikxe kpañ no, nikxe gaa kety no, lo Dios ngab no. ⁹Por lëë Crist kuty ni lëë xaa pañ parñee kñabey xaa lo meñ kuty ni lo meñ mbañ.

¹⁰¿Penak tsigo xñeenél betsyoo? ¿O penak kaa xpixladzyoo chanoo xaa? Kchë no kyo lo Dios parñee kuñ xaa xkyalxtisy no. ¹¹Por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee:

Nli xñen, chëb Tat Tios,
nii kchësy meñ ksoxib lon,
ni kchë meñ knee skizh lon.

¹²Singo tsigo busy kchë no kak tsyetsy lo Dios parñee ktee no cuent lo xaa.

Kuñdy to xtol xcombañer do

¹³Por ngo nody nii kñeenë no xcombañer no. Kol ktee nii kchondy to xcombañer do lo tol tsiin kusody to xaa lo xtiits Dios. ¹⁴Nanaa nii

ni tu cos nii xtyaaw peejty. Xñen nrii porñee xniladzyaa xtiits Crist. Per deelñee no tu xaa nii xsyak nii peedy tu cos, peedyo lo xaa. ¹⁵Deelñee porñee chaawoo xkëétañoo xcombañeeroo, lëdre por kyalwkëstyoo chuuñtsyeyoo cos. Klaadyoo nii kyëtañ tu xaa nii xniladzy xtiits Dios por cos nii chaawoo, por wi por lëë xaa kuty Crist. ¹⁶Kteejty to tiits nii kñeenë meñ kyalnsaak nii kwaa do. ¹⁷Por nody Dios lady no porñee xtyaaw no o xtyow gaa no pe cos, sink lëë xaa no lady no porñee mbañ no sinak xñabey xaa ni porñee xle no por Kyalbini Ntson nii no leñ styoo no. ¹⁸Kchë xaa nii xkiiñ lo Crist singo mod, chuuñ ksak xaa Dios ni buen xchukë xcuent xaa lo meñ.

¹⁹Por ngo, kol tsoo kuuñtsyey no kchë cos nii kchoobladzy styoo xcombañer no, ni kol tsoo kuuñ no xaa yudar. ²⁰Jkëtañdy to lo xtsiñ Dios por nii xtyaaw. Kchë nii xtyaaw nyë, per ntseeb ktyaaw tu cos deelñee xkëétañ meñ. ²¹Masy silidyee tyaawdy no pëël ni tyowdy no viñ ni kuuñtsyeydy no cos nii kuso xcombañer no lo xtiits Dios. ²²Deelñee xniladzyoo xtiits Dios, liisy ni Dios sye nano. iDichos xaa nii pe sinidy kik por chuuñtsyey xaa nii xyo styoo Dios! ²³Per lëë xaa nii nolidy kik tsiñee chaw xaa pe tu cos, chak xtol xaa, porñee chawdy xaaw tyub styoo xaa. Aan kchë xaa nii no tulblidy styoo tsiñee chuuñtsyey xaa tu cos, tol chuñ xaa.

Beeñ ksak xcombañeeroo,
kuuñ ksaktyoo lii

15 Kchë no siñee tsiitsy nche
no lo xtiits Dios, no nii

syak no xlyaadzy xaa mban sinak nii nyako xlyaadzy no aan kuuñ ksakty no lëë no. ²No nii kchë no kuuñtsyeey cos buen parñee kuuñ ksak no xcombañer no tsiin kniladzyre xaa xtiits Dios. ³Por ni Crist beeñ ksakty xaa lëë xaa, sink lëë xaa beeñ cumplir xtiits Dios nii xñee: "Naa pchal kchë nii kwlootsyetsy meñ lii." ⁴Kchë nii kwnee Dios tiemp kwë parñee jkiñlo lo no tsiin kchosody no ni kchoobladzyo styoo no parñee kniladzyre now. ⁵Aan lëë lëesy Dios nii xnee kyalndoladzy dyon kakni lëë do parñee ngui kpañ do kchë xcombañer do sinak nii bluuyl Crist ⁶parñee tugak kak tsiy do tsiñee ktee do skizh lo Tat Tios pxosy Jesucrist.

Lëë meñ sit xkëetyag xtiits Dios

⁷Kol jkaaña xcombañer do sinak nii pkaaña Crist to parñee kteedy meñ skizh lo Dios. ⁸Chakladzyaa kniyaa lo do nii lëë Crist biid parñee jkiñ xaa lo meñ Israel. Lëë xaa biid kuñ cumplir nii chëb Dios lo pxusykoltto meñ Israel parñee kluuy xaa nii chuñ Dios cumplir kchë nii xñee Dios. ⁹Ni lëë xaa biid parñee wi meñ sit ktee skizh lo Dios por xkyalnsaak Dios, sinak nii xñee kitsy nii kë xtiits xaa:

Por ngo lëën kñe cho nakoo lo
meñ sit,
ni lëën kol lay lool.

¹⁰Lëë stub lugar xñee xkitsy Dios: Kchë do siñee nak to meñ sit,
kol kle ksa do meñ xkyedzy
Dios.

¹¹Lëë gak kitsy nii kë xtiits Dios xñee:

Kchësy to siñee nche do lo
kislyu,

kol ktee skizh lo Tat Tios.

¹²Lëë stub lugar pkëë profet Isaías:

Lëë xtiiy Isaí jkëpeñ,
aan lëë xaa kchoo kñabey xaa lo
meñ sit,
aan lëesy xaa ksaladzy meñ sit.

¹³Lëë lëesy Dios nii xnee kyalndoladzy dyon, ko nguiool styoo do ni knee tiits nii mbëë kpañ do kchë do siñee xniladzy to xtiits xaa, parñee mastre tso kyalwniladzy leñ styoo do por xkyalwnabey Kyalbini Ntson.

¹⁴Beetsy, nanopaa nii no kyalndoladzy leñ styoo do, ni nanaa nii chak to, ni nanaa nii schilo kuuñ kseedy to xcombañer do, ¹⁵per lëën byax pkëen chop tson cos leñ kitsy re, parñee knitylasty tow. Lëë Dios kwnabey naa. ¹⁶Kyën xtsiñ Jesucrist lo meñ sit. Xluyaa xtiits Dios nii xteelaa lo meñ sit, parñee kpig meñ sit lo xaa, ni kak meñ sit sinak tu cos nii xlyaa nex nii chokon lo Dios. Por lëë Kyalbini Ntson chuuñ nyë meñ sit.

¹⁷Porñee xniladzyaa xtiits Jesucrist, ngo nii xlen kën xtsiñ Dios. ¹⁸Kyaxtyaa kñën stu cos, sink lëën kñe nii chuuñtsyey Crist por naa, parñee ksoob meñ sit xtiits Dios. Pkëetyag meñ sit xtsaa ¹⁹ni kon meñ sit kyalntson ni milagre nii beeñtsyeyaa por Kyalbini Ntson. Singo mod lëën beñ cumplir bluyaa xtiits Crist nii xteelaa. Destye Jerusalén bislon aan ptsiñaa axte xtañ meñ Iliria. ²⁰Singo mod lëën bluy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesucrist laañee karty kon meño,

parñee kyëdyaa tsiiñ laañee bislol stu meñ. ²¹Lëen beñ nii xñee kitsy nii kë xtiits Dios:

Lëe meñ nii destye karty kon
cho nak xaa kan xaa,
ni lëe meñ nii karty jkëëtyag
xtiits xaa kyeñ.

Lëe Pable xkockeyñ tsi Roma

²²Por ngo karty ktee tiits kyely teedyaa lo do, nikxe ndaly vuelt kwlokyyeñaa nyelyaa. ²³Per lëe na nii lëen byal xtsiñaa tañ re, ni como kokle gaa ndaly iz nii chakladzyaa kyelyaa lo do, ²⁴tsaap steedyo tiits tsínee lëen ka Espana. Aan loxsye kanaa lëe do, tsaap schilo kuñ do naa yudar ktsiñaa laañee san. ²⁵Per lëe na lëen ka Jerusalén par kanin tu nii jkiiñ lo betsy no nii no siko. ²⁶Por lëe styoo meñ Macedonia ni meñ Acaya kwlañ nii ktop xaa tumi aan kxaal xaaw lo betsy no nii no lyaadzy Jerusalén. ²⁷Styoo xaa kwlaño ni bueen gaa beeñtsyey xaa, porque por meñ Israel bniladzy xaa xtiits Dios. Por ngo no nii kuñ xaa meñ Israel yudar. ²⁸Tsiñee lëen lox kte nii ptyop, lëen kcho par Espana aan lëen kyely teedy lo do. ²⁹Xyeñpaa nii tir kuuñlay Crist lëe do tsínee lëen kyely teedy lo do.

³⁰Beetsy, por Jesucrist ni por kyalwkëstyoo nii xneetsy Kyalbini Ntson lo no, xñabaa nii kyak tusy no, parñee kñab no lo Dios por naa. ³¹Kol nab lo Dios nii kteelaa xaa naa lo meñ Judea nii xnilasty xtiits Crist, ni kol nab nii mbëë jkaaña meñ Jerusalén nii sanin, ³²parñee tsaap në Dios que nii nguiool no styoon tsínee klyaañaa lo do aan

kxiladzyaa lo do. ³³Lëe lëesy Dios nii xchoobladzy styoo meñ dyon kakni lëe do. Amén.

Lëe Pable xkëëptyux meñ

16 Xkëëbaa psyañ no Febe lo do. Leñ kyedzy Cencrea kë me xtsiñ Dios. ²Kol kan me sinak xtyoon meñ nii ngab lo Crist, por singo no nii kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtiits Crist. Kol ktee kchë nii jkiiñ lo me, por tir chuñ me meñ yudar ni wi gaan beeñ me yudar.

³Kol jkëëptyux Prisca ni Aquila. Ksan me kë xtsiñ Crist. ⁴Kwyo me xnëz kyalkuty par kteelaa me naa. Lëdy nonsyaa xte skizh lo me, sink wi kchë meñ sit nii xniladzy xtiits Dios. ⁵Kol jkëëptyux kchë meñ nii xkaal Ilsa lidzy Prisca ni Aquila. Kol jkëëptyux xamigwaa Epeneto. Klootyee xaa bniladzy xtiits Crist nëz Asia. ⁶Kol jkëëptyux Mariy nii tir xkyë tsiiñ lady to. ⁷Kol jkëëptyux xaa tu kyedzyaa Andrónico ni Junias. Ksan xaa kwyo skiib. Apostle nii nli chuñ tsiiñ nak xaa. Klo xaa bniladzy xtiits Crist lon.

⁸Kol jkëëptyux Ampliato. Xamigwaa nii xniladzy xtiits Crist nak xaa. ⁹Kol jkëëptyux Urbano. Ksa noo xaa xkyëë tsiiñ. Ni kol jkëëptyux Estaquis. ¹⁰Kol jkëëptyux Apeles. Tugak xluuy xaa nii nli xniladzy xaa xtiits Crist. Ni kol jkëëptyux meñ lidzy Aristóbulo. ¹¹Kol jkëëptyux xaa tu kyedzyaa Herodión, ni kol jkëëptyux meñ lidzy Narciso nii xniladzy xtiits Dios. ¹²Kol jkëëptyux Trifena ni Trifosa. Wi me xkyë xtsiñ Crist. Ni kol jkëëptyux psyañ no Pérsida.

Tir xkyë me xtsiiñ Dios. ¹³Kol jkëëptyux Rufo. Ngab xaa lo Dios. Ni kol jkëëptyux xñaa xaa. Nak me sinak tnan. ¹⁴Kol jkëëptyux Asíncrito, ni Flegonte, ni Hermes, ni Patrobas, ni Hermas ni betsy no nii nche lo xaa. ¹⁵Kol jkëëptyux Filólogo, ni Julia, ni Nero ni psyañ xaa, ni Olimpas ni kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios nii nche lo xaa.

¹⁶Kol jkëëptyux lsa xcombañer do aan kol kaw tu pxit kwes y xaa. Kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios xkëëptyux lëë do.

¹⁷Beetsy, xñabaa nii kan do cho chuñ lëë do chop tiiy ni cho xlyë lo xtiits Dios nii pkëëtyag to. ¹⁸Kol ksosit lo xaa go, por xkyëdy xaa xtsiiñ Jesucrist, sink lyaadzy nii kuuñtsyey xaa nii xlyañ styoo xaa no xaa, aan con tiits ngui xkëëti xaa meñ mban. ¹⁹Kchësy meñ nan nii nsoob tiits to. Por ngo xlen. Aan chakladzyaa nii kak nyaani do par kuuñtsyey do cos buen, lëjty nii kuuñtsyey do cos mal. ²⁰Aan klyëedy lëë Dios knee tiits

nii sobniy do xaatox. Lëë lëësy Jesucrist dyon kakni lëë do.

²¹Xkëëptyux Timoteo lëë do. Chopaa xaa xkyë tsiiñ. Ni xkëëptyux xaa tu kyedzyaa Lucio ni Jasón ni Sosípater lëë do.

²²Naa nak Tercio. Naa xkë kitsy re. Xkëëptyuuxaa lëë do. Win ngab lo Crist.

²³⁻²⁴Xkëëptyux Gayo lëë do. Lidzy xaa xkwësaa. Kchë lo meñ nii xniladzy xtiits Dios xtee xaa lidzy xaa. Ni xkëëptyux Erasto nii nak tesorer lëë do, ni xkëëptyux betsy no nii lë Cuarto lëë do.

²⁵Kol tsoo ktee no skizh lo Dios. Lëë xaa kso tsiitsy lëë do lo xtiits Crist nii bluyaa lo do. Tiits ko kwlootsey Dios destye worñee karty kwe kislyu, ²⁶per lëë na lëëw kok ndoon por kchë nii pkëë profet. Lëë Dios kwnabey nii singo kako. Lëë nii kwlootsey Dios kok ndoon parñee kchë meñ kniladzyo ni kuuñtsyeyo.

²⁷iLëësy Dios nyaani! iLo xaa kol tsoo ktee no skizh tugak por Jesucrist! Amén.

Kitsy klo nii pxaal Pable lo meñ Corinto

1 Naa nak Pable, styoo Dios kwlañ nii kakaa xapostle Jesucrist. Chopaa betsy no Sóstenes xal kitsy re lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz Corinto. ²Lëë Dios kwle lëë do parñee jkab to lo Jesucrist ni parñee jkab to xkyedzy Dios tsin kyak ksa do meñ nii xsob xtiits Jesucrist tyub lo kislyu. ³Lëë lëësy Dios dyon ni lëë lëësy Jesucrist kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Lëë Pable xtee skizh lo Dios

⁴Tugak xtedyaa skizh lo Dios por kchë kyalnsaak nii bneetsy xaa lo do por Jesucrist. ⁵Por Crist lëë Dios bnee kchë kchësy cos lo do. Lëë xaa bnee tiits nii kñee do ni lëë xaa bnee kyalchak lo do. ⁶Singo mod lëë do byeñ nii nli kchë tiits nii xñee cho nak Crist. ⁷Por ngo, ni tu pe chaktre falt knee Dios lo do, mentre kyembés to kiid Crist stub. ⁸Ni lëë gaa Dios kakni lëë do, parñee ni tu cho jkëékiydy lëë do tse nii lëë Jesucrist kiid. ⁹Kchë tiits nii xñee Dios chuñ xaaw cumplir ni lëë gaa xaa kwtsyetsy lëë do parñee tso do xlad xiñ xaa Jesucrist.

Lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios chak chop tiiy

¹⁰Por tiitspey nii bneetsy Jesucrist lon lëën xñe lo do nii kakty to chop

tiiy. Sink ngui kol kpañ, tugak kol ko kik to. ¹¹Por lëë meñ lidzy Cloé pxaal tiits lon nii no tily lady to. ¹²Xaal xaal xñee do, no do xñee nii xlad Pable no do, no gaa to xñee nii xlad Apolos no do, ni no do xñee nii xlad Pedre no do ni no stubla do nii xlad Crist no do. ¹³Per kol në dyon pe ndaly tiiy nayak nak Crist. ¿Pe lëë Pable nayak kwë lo crusy parñee ktsily Dios xtol do? ¿Ote porñee ngab to lo Pable yak kwchobnis to?

¹⁴Xtedyaa skizh lo Dios nii ni tu do pchoobnistyaa, xaktyee Crispone Gayo pchoobnisaa, ¹⁵parñee këbty meñ nii lëë meñ kwchobnis porñee ngab meñ lon. ¹⁶Wi meñ lidzy Estéfanas pchoobnisaa, per xsalastyaa dyon pe no cho stu meñ pchoobnisaa. ¹⁷Por pxaaldy Crist naa par kchoobnisaa meñ, sink lëë xaa pxaal naa parñee kluyaa xtiits xaa lo meñ, pxaaldy xaa naa parñee toon pere kñen, parñee kyanlyudy xkyalkutu xaa lo crusy.

Lëë Crist nak xkyalnyaani no

¹⁸Xsyak meñ nii këtañ lo tol nii pa xkiiñdy tiits nii xñee nii lëë Crist kuty lo crusy, per lëë lo no nii kwtelaa no lo tol ndon no nii tu

xkyalwnabey Dios nak. ¹⁹Lëë gak Dios xñee:

Lëën knitylo xkyalchak meñ nyaani,
ni lëën kuuñ jkyey kik meñ nii
xyeñ.

²⁰¿Pa së xaa nii chak na ni pa sëë gaa maestre ley ni pa së kchë xaa nii tant nan lo kislyu re? ¿Pe bnitylody Dios xkyalchak meñ lo kislyu re nayak? ²¹Nan Dios pe cos chuuñtsyey xaa. Por ngo blaady xaa nii con xkyalchak meñ nyuumbey meñ xaa, sink styoo xaa kwlañ nii kchë meñ nii kniladzy xtiits xaa telaa lo tol, nikxe nii no meñ xsyak so xnëzty xtiits xaa.

²²Kchë meñ Israel chakladzy kan kyalntson, lëë meñ sit na chakladzy kyalchak. ²³Lëë lëë noo xtiits Crist nii kwë lo crusy xluuy noo, per xteladzy meñ Israel xkëetyago. Lëë meñ sit na xsyak nii pa xkiñdyo, ²⁴per lëë meñ nii no xlad Crist, nikxe meñ Israelo, nikxe gaa meñ sito, nan meñ go nii lëë Crist kwaa xkyalwnabey Dios ni xkyalnyaani Dios. ²⁵Xsyak meñ nii so xnëzty cos nii chuuñtsyey Dios, per mastre so xnëzo lo kchë cos nii chuuñtsyey meñ. Singo gak kchë cos nii xsyak meñ mban, per lo Dios mastre ndaano que lo kchë cos nii chuuñtsyey meñ. ²⁶Beetsy, no nii kyeñ do nii lëë Dios kwle lëë do, nikxe nii xsyak meñ nii nyaanidy to, ni nikxe lëdy xaa xñabey nak to, ni nikxe nakty meñ lidzy to meñ non. ²⁷Lëë Dios kwle kchë xaa nii xsyak meñ nguey parñee kuuñ kteladzy xaa meñ nyaani, ni lëë xaa kwle xaa mban parñee kuuñ kteladzy xaa meñ ndaan. ²⁸Lëë Dios kwle

meñ nii pa nondy lo kislyu re sinak nii xñee ñe meñ nii pa xkiñdy, meñ nii ni tu cho nakty, parñee ksyablyu xaa meñ non. ²⁹Por ngo ni tu cho chilody ktaan lo Dios. ³⁰Misme Dios ptsig lëë do lo Crist, ni lëë gaa xaa pso Crist parñee kak Crist xkyalnyaani no tsiin por Crist lëë noo kpig lo Dios ni lëë gaa no telaa. ³¹Por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Deelñee no cho chakladzy ktaan, no nii ktaan xaa por Crist.”

Xtiits Crist nii kwë lo crusy

2 Pkiiñdyaa tiits ngan ni kwneedyaa si xñee xaa chak worñee byely kluyaa xtiits Dios lo do. ²Xtiits sye Crist nii kuty lo crusy kuni kikaa worñee byelyaa lo do. ³Mban chakaa worñee byelyaa lo do ni xisyaa tseb, ⁴ni koklasty gaan ngon styoo do con tiits nii xñee xaa chak worñee bluyaa xtiits Dios, sink lëë Kyalbini Ntson ni lëë xtiits Dios pko styoo do, ⁵parñee xtiits sye Dios kniladzy to, knilasty to xtiits chol meñ.

Por Kyalbini Ntson xyuumbey meñ Dios

⁶Xñee noo tiits ngan lo meñ nii penaadle xniladzy xtiits Dios. Per lëdy xtiits xaa nii no lo kislyu re nak tiits ngan go ni lëdy xtiits xaa nii xñabey lo kislyu rew, por ktiiydy xaa. ⁷Xtiits Dios nii ni tu cho karty kon xñee noo. Lëë tiits ko xñee nii destye nii kwyaas kislyu nol kik Dios xa kteelaa xaa lëë no. ⁸Karty kyeñ xaa xñabey tiits re, por deelñee nyeñ xaaw nguëdy xaa Crist lo crusy. ⁹Per leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii lëë Dios kwlootsey

cos nii ni tu cho karty kan ni kon, parñee kluuy xaa lo meñ nii xkëstyoo xaa. Ni tu kik meñ karty tsini cos ko. ¹⁰Lëë Kyalbini Ntson xluuy cos ko lo no, por lëë Kyalbini Ntson nan xa nak kchë cos, axte kchë cos nii ngotsey Dios nan Kyalbini Ntson.

¹¹Deel lo kislyu gaaw, ¿cho nan kchë nii xsya leñ styoo meñ na dyon? Xaktyee xkyalbini meñ gon nano. Singo gak Dios, xaktyee xKyalbini Ntson xaa nan pe xsya styoo xaa. ¹²Kwaady no kyalbini nii no leñ styoo chol meñ lo kislyu re, sink Kyalbini nii xneetsy Dios kwaa no, parñee kchilo kyeeñ no xa nak kyalnsaak nii bneetsy Dios lo no. ¹³Tiits nii bluuuy Kyalbini Ntson loo noo xñee noo. Xñedy noow porñee byo noo wseedy. Singo xluuy noo xtiits Dios lo meñ nii no Kyalbini Ntson leñ styoo.

¹⁴Xsaldy meñ nii nody Kyalbini Ntson leñ styoo tiits nii sëedni xKyalbini Ntson Dios. Xsyak meñ go nii pa xkiiñdyoo porñee xyenđy meñ gow. Xaktyee meñ nii no Kyalbini Ntson leñ styoo xyeño. ¹⁵Schilo ksee kchë meñ nii no Kyalbini Ntson leñ styoo xa chak kchë cos, per ni tu cho chilody ksee kan xa chak meñ go. ¹⁶Por xñee kitsy nii kë xtiits Dios: “¿Cho lë nii kyeñ pe cos no leñ kik Dios? ¿Cho lë nii kchilo kuuñ kseedy Dios?” Per lëë lëë no sinak nii no kik Crist no kik no.

Lëë meñ nii xnilandzy xtiits
Dios chak chop tiiy

3 Pchilody ñen lo do sinak nii xñen lo meñ nii mbañ sinak

xñabey Kyalbini Ntson, sink sinak nii xñen lo chol meñ lo kislyu re kwnen lo do, por nak to sinak xaa wiñ, karty kal do lo xtiits Dios.

²Nonsyke tiits nii ngandy bluyaa lo do, por nak to sinak mëëd yeeñ nii chilody kaw niskwaan, pchilody nyeñ do tiits ngan ni naa gaa xyeñdy tow, ³por bii no kik to si no kik chol meñ lo kislyu. Deelñee chaknladzy to, ni xtily do ni chak to chop tiiy sinak nii chuuñtsyey yak chol meñ chuuñtsyey do.

⁴Por tsiñee xñee tu do: “Naa xlad Pable non”, xñee stu do: “Naa nii xcuentaa xlad Apolos non”, lëë do chuuñtsyey sinak chuuñtsyey chol meñ lo kislyu re.

⁵¿Cho nak Pable na dyon ni cho nak Apolos? ¿Pe lëdy nayak xtiits sye Dios xsoob noo? Por ngo bluuuy noow lo do ni bniladzy kaa tow. Catuu noo beeñtsyey nii kwnabey Dios lëë noo. ⁶Naa kwlolyu pni, lëë Apolos psiwi, per lëë Dios beeñ nii kwlañ pni go ni lëë gaa xaa beeñ kroobo. ⁷Por ngo paaty nondy xaa nii chan ni xaa nii xsii. Lëë Dios nak xaa nii non por lëë xaa chuuñ kroob pni go. ⁸Tugak nak xaa nii chan ni xaa nii xsii, nikxe lëë Dios kizh xaa según tsiiñ nii beeñtsyey xaa. ⁹Xaa nii xkyë xtsiiñ Dios nak noo, lëë do nak xilyu Dios. Ni nak to sinak tu yu nii no ksaa Dios.

¹⁰Nakaa sinak tu albanily. Lëë Dios bneetsy tiits nii kwekaa cimient, aan xaa xaa nii no klëp xipyedzyo. Per no nii kap xaa nii klépo cuidad.

¹¹Por ni tu cho chilody kweek stu cimient. Lëë Crist nak cimient ko.

¹²Schilo klëp no xipyedzy cimiento ko con or, con plat ni con kyo ngui,

o con yag, con kizhkoob kaa ni con koobki gaa. ¹³Per lëë kchë xtsiiñ no kak nyoo tsiñee lëë Dios kuñ kyalxtisy. Por tse go lëë Dios kxaal ki parñee kuñ ki preb kchë xtsiiñ no. ¹⁴Deelñee tso tu xaa nii ksaa tu yu nii tsekty lo ki go, lëë Dios kizh xaa. ¹⁵Per deelñee tsek yu nii psaa no, nikxe mban tyeedy no, lëë noo telaa sinak tu xaa nii xtyelaa lo ki.

¹⁶¿Pe nandy kaa to nayak nii leñ styoo do nak lidzy Dios ni leñ styoo do no xKyalbini Ntson Dios? ¹⁷Deel cho knitylo lidzy Dios, lëë Dios knitylo meñ go, por nda lidzy Dios nii lëë gaa to nak yu go.

¹⁸Kyëti xaldy to. Deelñee no do xsyak nii tir chak to, no nii kyak to sinak tu xaa nii ni tu pe chakty parñee kyak to tu xaa chak. ¹⁹Por pa xkiiñdy kyalchak nii no lo kislyu re lo Dios. Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii misme Dios xchon xaa chak lo tramp. ²⁰Ni leñ kitsy ko gak xñee nii nan Dios nii pa xkiiñdy xkyalnyaani xaa chak. ²¹Por ngo, ktaandy to deelñee kënal do chol xaa lo kislyu re, por xcheñ do nak kchësy cos. ²²Xcheñ do nak Pable ni Apolos ni Pedre. Xcheñ do nak kislyu, xcheñ do nak kyalmbañ ni xcheñ do nak kyalkuty, xcheñ do nak kchë cos nii no natiemp ni xcheñ do nak kchë cos nii nare kiid, ²³ni lo Crist kaa ngab to, ni lëë Crist ngab lo Dios.

Tsiiñ nii chuuñtsyey xaa nii nak apostle

4 Kol sak lëë noo sinak tu mos nii xkyë xtsiiñ Crist, o sinak kaa tu xaa nii sëed kluuy nii no kik Dios. ²No nii kak nyoo nii schilo

kñélo Dios lëë no deelñee jkaa no tu tsiiñ. ³Naa nii xcuentaa pe sinidy kikaa dyon pe xyo xtsiñaa styoo do o styoo gaa xaa xñabey. Per ni naa nody kyalnë dyon xa si lo xtsiñaa. ⁴Karty kyeñaa dyon pe no pa kwlon falt, per lëdy por ngo nii kniyaa nii nody xfaltaa. Lëë Dios nan pe cos nak xfaltaa, por lëë xaa chuñ xkyalxtisyaa. ⁵Kuñdy kaa to kyalxtisy. Kol kwës axte nii kiid Jesùs parñee kwii xaa kchë cos nii nolan nëz lo bini. Lëë Jesùs kwii kchë nii xsya styoo meñ tsiiñ kizh Dios kchë meñ.

⁶Beetsy, lëën xñe kchë cos re lo do porñee xkëstyoon lëë do. Ni lëën psety kaa Apolos ni naa lo do parñee kan do kchë nii chuuñtsyey noo tsiiñ kchosody to lo xtiits Dios parñee kaknidyl to tu xaa par kteekyo do stu meñ. ⁷Por ñecho xlisklaal na dyon nii xtaa noo lo meñ, ni pe cos chap kaal nii bneesty Dios? Aan deelñee gaa lëë xaa bneesty kchë nii chapoo, ñpenak tsigo nii xtaanoo?

⁸Xsyak to ni tir rikw to ni xsyak to nii ni tu pe xkiiñdy to. Xsyak to nii rey do. Xkiiñtre to lëë no. iDeelba nli nyak to rey parñee syoob noo kñabey no ksa no!

⁹Sootaa nii kchëë noo siñee nak noo apostle lëë Dios psaanladzy lëë noo. Nak no sinak xaa nii nche mbës kety. Xiwkity meñ ni xiwkity angly nak noo. ¹⁰Xsyak meñ nii nguey noo, porñee no noo xlad Crist. Lëë lëë do xsyak to nii tir xyeñ do xtiits Crist. Mban noo, per lëë do tir ndaan do. Xsyakty meñ lëë noo, per lëë do xsoob meñ xtiits to. ¹¹Axte natse gon chak falt nii

tyaaw noo ni nii tyow noo, ni chak falt xab noo. Xsaksi meñ lëë noo ni kindy liidzy noo. ¹²Xtsaag noo xkyëë noo tsiiñ. Xkotsyetsy meñ lëë noo, per tiits buen xtikchee noo lo meñ. Xkyënlaag meñ lëë noo, per xekw noo. ¹³Xñeenë meñ lëë noo, per nguudzy xtikchee noo lo xtiits meñ. Sinak nii xsyak meñ pel cos xsyak meñ lëë noo. Axté natse xyak meñ nii pa xkiiñdy noo.

¹⁴Xkëdyaa kchë nríi parñee kwin xkyalto do, sink lëëw xkën parñee kñen lo do sinak nii nyak to xiñaa. ¹⁵Por nikxe nyo tsii mily maestre nii kluuy xtiits Dios lo do, nody ndaly pxosy to. Naa nak pxosy to, por naa byely kluuy xa nak xtiits Dios lo do. ¹⁶Por ngo xñabaa nii kuuñtsyey do nii chuuñtsyeyaa.

¹⁷Lëën xal Timoteo lo do.

Xkëstyoon xaa. Nak xaa sinak xiñaa. Lëë xaa kuuñ ksaladzy lëë do nii chuuñtsyeyaa kchë nii xñabey xtiits Dios nii xluyaa kchë laañee chateedya. ¹⁸No do xtaan porñee xsyak to nii kyely teejtyaa lo do. ¹⁹Per deelñee sneetsy Dios tiits klyëëdy lëën kyely teedy lo do. Tsigo lëën kan dyon pe cos nak xtsiiñ xaa nii tant chak nyaa lëjty xaktyee tiits ktaan xaa. ²⁰Por lëjty tiits sye nak xkyalwnabey Dios, sink nli xñabey xaa. ²¹¿Pe chakladzy to nii kak ntseebaa lo do tsinée kyelyaa ote chakladzy to yak nii ngui kñen lo do ni kantsin lëë do?

Cos nii nongualdy kak

5 Kayonaa gon nii no tu xaa nii noni tsiił pxosy lady to. Per ni lady meñ nii xnilasty xtiits Dios

gon chakty tol go. ²iAan xtaan do, lëjty nii tso do kyalnë! No nii kwii do xaa nii chuuñtsyey tol go lady to. ³Por nikxe nii sodyaa yuubaa lo do, lëë xkyalbinin so lo do, ni lëën kwlokyeñle gaa pe cos kuuñtsyey do. ⁴⁻⁵Kol jkaal lsa aan con xtiitspey Jesucrist kol kwii xaa go lady to, por lëë Jesucrist kakni lëë do, ni lëë xkyalbini gaan so lo do. Kol kwii xaa nii beeñ tol go lady to parñee kyab xaa ña xaatox, aan lëë xkyalbini xaa telaa tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy.

⁶Buendy gon nii ktaan do por kchë cos nii chuuñtsyey do. ¿Pe nandy to nayak nii chop lë gak levadur xkuube kobyi? ⁷Kol kwii levadur nii kwxiñle lady to parñee kak to sinak kobyi nii xkyëdy levadur. Ni nli gaa nii nak to sinak kyaxtily nii xkyëdy levadur, por lëë Crist kuty por lëë noo sinak nii chuty meñ mëkwxiily paskw. ⁸Kol tsoo kuuñtsyey no paskw, per ksaady no kyaxtily con levadur nii kwxiñle, sink kol tsoo ksaa no kyaxtily nii xkyëdy levadur, por kyaxtily go nak sinak tiitsli ni tiits ndoladzy. Lëë levadur nii kwxiñle nako sinak tol.

⁹Leñ stu kitsy nii pxalaan gon niyaa lo do nii ktsiil lsady to meñ nii no xikwnaa o ximguiy gaa.

¹⁰Per niydyaa nii koñee kñeedre to lo kchë meñ nii no ximguiy o xikwnaa gaa, ni lo meñ ngbiñ, ni lo meñ nii xsoxib lo mdyo, por parñee kñeedre to lo kchë meñ go no nii kchoo do lo kislyu re. ¹¹Sink niyaa nii ktsiil lsady to meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no ximguiy o xikwnaa gaa me, ni meñ ngbiñ,

ni meñ nii xsoxib lo mdyo, ni meñ nii xñee tiits kizh, ni meñ ngonip, ni meñ ngbaan. Per ni kawnidy to clasy meñ go. ¹²⁻¹³Xyaldy nii kanaa meñ nii xnilasty xtiits Dios. Lëë Dios kuñ xkyalxtisy meñ go. Per lëë do nonguial nii kuñ do xyalxtisy lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Por ngo, kol kwii xaa nii beeñ tol go lady to.

**Lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios
chi lo xtisy nii xnilasty Dios**

6 Tsiñee xtily do ksa xcombañer do, ¿penak nii xyax to chinab to xyalxtisy lo xtisy nii xnilasty xtiits Dios? ¿Penak nii chinaby tow lo tu xaa nii xniladzy xtiits Dios? ²¿Pe nandy to nayak nii lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios kuñ xyalxtisy lo kislyu? Aan deelñee lëë do kuñ xyalxtisy lo kislyu ¿penak nii kakty kuñ do tu xyalxtisy wiñ? ³¿Pe nandy to nayak nii axte lo angly kuñ no xyalxtisy? Deelñee singo tsigo busy nako, ¿penak nii chilody kweekli no pel cos wiñ nii xtsyool no lo kislyu re? ⁴Deelñee xtily do ¿penak nii chini do xtily do lo xaa nii xnilasty xtiits Dios? ⁵Lëën xñe nrii parñee kteladzy to. ¿Pe nody ni tu xaa nyaani lady to nayak parñee jkwéés xaa lo xtily do? ⁶Ni lëdy kaa xaktyee xtily do ksa do xcombañer do nii xniladzy xtiits Dios, sink chini do xtily do lo xtisy nii xnilasty xtiits Dios.

⁷Tu kyaltow nii tso tily lady to. ¿Penak nii xekwty to ksaksi meñ do ni penak nii masy xlaady to kwan meñ do? ⁸Per xaal nii chuuñtsyey do, misme lëë do xkwan xcombañer do nii xniladzy xtiits Dios.

9-10 ¿Pe nandy to nayak nii chilody sëëb meñ ngoptol laañee xñabey Dios? Këbty to tsaaplaa nlidyo, por sëëbty meñ nii choni stu kwaa o stu mguiy, ni meñ nii xsoxib lo mdyo, ni mguiy nii chaani stu mguiy, ni ngbaan, ni meñ ngbiñ, ni meñ ngonip, ni meñ nii xñee tiits kizh ni kchë meñ nii chuñ tramp laañee xñabey Dios. ¹¹No do beeñtsyey tol go, per lëë Dios beeñ nyë lëë do worñee bniladzy to xtiits Jesucrist ni kwsëëb Kyalbini Ntson leñ styoo do.

Leñ styoo no no Kyalbini Ntson

¹²Xñee do ni tu cho xsiniydy naa. Schilo kuuñtsyeyaa nii klyaañtyee styoon. Nli tiits ko, per lëdy kchë cos buen. Schilo kuuñtsyey no nii klyaañtyee styoo no, per nody kñabey ni tu cos lo no. ¹³Nli xtiits meñ tsiñee xñee meñ nii par niskwaan kwyaan xpans no ni par xpaans kaa no byaan nii kak wagw, per lëë Dios knitylo chop cos ko. Per nlidy nii byaan no parñee tso ximguiy no o xikwnaa gaa no, por par Dios byaan no ni lo Dios kaa ngab no. ¹⁴Por sinakak nii beeñ kpañ Dios Crist, kuñ kpañ xaa lëë no por xñabey xaa.

¹⁵¿Pe nandy to nawen nii lo Crist ngab no? ¿Pe sak chopaa tu kwaa yox nii chaani ndaly mguiy nawen deelñee lo Crist ngabaa? ¡Chilodoy gon! ¹⁶¿Ote nandy to yak nii tsiñee chak chop mguiy tu kwaa tugak meñ xyak xaa chop xaa me? Singo xñee kitsy nii kë xtiits Dios. ¹⁷Singo gak tsiñee chak chop no Dios, tugak xyak no ksa no Dios.

¹⁸Kol kpichee lo xtol meñ nii no ximguiy o xikwnaa gaa. Kchë

tol nii chuuñtsyey meñ laa klaasy xyaano, per lëë meñ nii no ximguiy o xikwnaa gaa, xcuerp meñ xsaksi tol go. ¹⁹ ¿Pe nandy to nii leñ styoo do nak sinak tu yu aan leeñgo no Kyalbini Ntson nii bneetsy Dios lo do ni lëdre gaa lëë do xñabey xcuerp to? ²⁰Por lëë Dios kwxii lëë do. Por ngo no nii ksoob to xtiits Dios tyub styoo do.

Lëë Pable xñee lo meñ nii ptsiilñal ni lo meñ nii nare ktsiilña

7 Lëën ktkiche lo kchë nii kwnabtiits to leñ kitsy nii pxaal do lon. Buen tsi meñ deelñee ktsiilñady meñ. ²Per como ndox nii tsoni meñ stu kwanaa o stu mguiy gaa, masy buen nii catu kwanaa ni catuu gaa mguiy kap tsiil. ³Ni no gaa nii kuñ xaapkiy cumplir lo tsiil, nikle gaa kwanaa no nii kuñ me cumplir lo tsiil me. ⁴Nody nii jka kwanaa xcuerp, por cheñ tsiil me nako. Singo gak mguiy nody nii jka xaa xcuerp xaa, por cheñ tsiil xaa nako. ⁵Jkady to lëë do lo tsiil do, deelñee byaandy to tiits nii ktsiil lsady to por lëë do kutiitsni Dios. Loxsye te tiemp nii byaan do tiits, no nii kyak chop to stub, por toontlaa kxekwty to aan kuñ xaatox xtol do.

⁶Nak nii kñen lo do sinak tu permis, xñedyaa nii no kuuñtsyey dow. ⁷Nii no kikaa, deelba kchë do nyak sinakaa, per xaal xaal psaa Dios lëë no.

⁸Kchë lo meñ solter ni lo kwanaa viud xñen nii masy buen tsi do, deelñee ktsiilñady to, sinak naa. ⁹Per deelñee xyeñ do nii kxekwty to, kol ktsiilña, porque masy buen ktsiilña do lëjty nii kak xtol do.

¹⁰Lëë lo meñ nii ptsiilñal xñabaa nii klaady kwanaa tsiiil. Lëdy kiksyaa xlyañoo nrii, sink lëë Jesucrist xñabey nii singo kako. ¹¹Per deelñee klaa kwanaa tsiiil, nodre nii ktsiilñaa me, o xakxe gaa deelñee knee ngui me chop tsiiil me. Singo gak xaapkiy nody nii ksëeb tsiiil xaa.

¹²Lëën kñe lo meñ nii karty ksetyaa, styoon xlyañ nrii, lëdy Jesucrist xñabeyo. Deelñee xnilasty tsiiil tu xaa xtiits Dios, per sinidy kik me nii klaa me xaa, nody nii klaa xaa me. ¹³Singo gak deelñee no tsiiil tu kwanaa nii xnilasty xtiits Dios, per sinidy kik xaa nii klaa xaa me, nody nii ksëebtsiil kwanaa go. ¹⁴Por nikxe nii xnilasty xaapkiy xtiits Dios, lëë xaa xpig kex lo Dios por tsiiil xaa. Singo gak kwanaa nii xnilasty xtiits Dios, lëë me xpig kex lo Dios por tsiiil me. Deelñee kaktyo singo mod lëë xiñ do kak sinak xiñ meñ nii xnilasty xtiits Dios, per lëë na lo Dios le ngab xiñ do. ¹⁵Per deelñee tugak xñee xaapkiy o kwanaa gaa nii xnilasty xtiits Dios nii lëë xaa ni lëë me ksëeb tsiiil, masy buen nii ksëebtsiil xaa ni ksëebtsiil me. Singo mod lëë kwanaa ni lëë xaapkiy nii xniladzy xtiits Dios kyaan tusy, por lëë Dios kwtsyetsy lëë no parñee mbëë kpañ no. ¹⁶Por ¿xa kñe kwanaa na dyon nii schilo kteelaa me tsiiil me, o xa kñëë gaa xaapkiy nii schilo kteelaa xaa tsiiil xaa?

¹⁷Deelñee xaatyee nak to worñee kwtsyetsy Dios to, no nii singo kyaan do. Nrii xñen lo kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios. ¹⁸Deelñee nobeyle to worñee kwtsyetsy Dios to, singo kol kyaan. Deelñee

nobeydy kaa to, tsobeydy to.

¹⁹Precisty nii tsobeypee to, sink kol ksoob xtiits Dios, ngo precisy.

²⁰No nii kyaan do sinak to worñee kwtsyetsy Dios to. ²¹Deelñee no xpixwan do worñee kwtsyetsy Dios to, pe tsinidy kikoo. Per deelñee xtee tiits nii laa do, kol ktee nii laa do. ²²Por kchë xaa nii no xpixwan worñee kwtsyetsy Dios xaa, nodre xpixwan xaa. Tu xaa nii kë xtsiin Dios nak xaa. Lëë kchëë gaa xaa nii nody xpixwan worñee koktsyetsy xaa, lëë Crist nak xpixwan xaa nina. ²³Nyazh gon kwxii Dios to. Klaady to nii cholsye meñ kak xpixwan do. ²⁴Singo tsigo busy, beetsy, kol kak sinak to worñee kwtsyetsy Dios to.

²⁵Lëë nana lëën kñe lo meñ nii karty ktsiilña, lëdy xtiits Dios kñen, sink lëën kñe sinak xñee tu xaa nii chap Dios confians. ²⁶Xsyakaa gon nii buen nii ktsiilñady xaapkiy, por ntseeb nak natiem. ²⁷Per deelñee ptsiilñal xaa, nody nii klaa xaa tsiil xaa, per deelñee karty ktsiyol xaa kwnaa masy kyubty xaa me. ²⁸Ni nikle gaa ktsiilña xaapkiy, lëdy tolo. Singo gak kwnaa nikxe ktsiilña me, lëdy tol chuñ me. Per lëën xñe kazh nii lëë meñ nii ktsiilña te kyalnë lo kislyu, aan chaklastyaa nii te do kyalnë.

²⁹Beetsy, chakladzyaa kniyaa lo do nii xtsedre kwe no nu. Por ngo, kchë xaa nii ptsiilña no nii tso xaa sinak nii nyody tsiil xaa. ³⁰Singo gak xaa nii no kyalnë, no nii kpañ xaa sinak nii nyody xaa kyalnë. Nikxe gaa xaa no lni, no kak xaa sinak chak meñ nii xledy. Singo gak xaa nii xkyë wsi no nii sak xaa nii lëdy xcheñ xaa nak cos nii kwxii

xaa. ³¹Singo gak kchë xaa nii xsyak nii no gan lo kislyu re, no nii sak xaa nii nodyo cuent, por lëë kislyu re lox.

³²Chaklastyaa nii tso do kyalnë, por tsinée bii so tusy tu xaa, choxko xaa ksoob xaa xtiits Dios ni choxko xaa kuuñ ksak xaa Dios.

³³Per tsinée lox xtsiilñasy xaa, lyadzy lo kislyusy cho xaa, parñee kuuñ ksak xaa tsiil xaa. ³⁴Singo gak kwnaa nii karty ktsiilña ni kwnaa nii iip ptsiilñady. Choxko me kuuñ ksak me Dios tyub styoo me. Per lëë kwnaa nii no tsiil, lyadzy lo kislyusy no me, parñee kuuñ ksak me tsiil me.

³⁵Skiiñ tiits nii xñen lo do.

Chaklastyaa ksiniyaa lëë do, sink chakladzyaa nii mbëë kpañ do kuñ do xtsiilña Dios.

³⁶Per deelñee no tu xaa nii xsyak nii masy buen ktsiilña xaa, porñee xekwtre xaa. Schilo kuuñtsyey xaa nii no kik xaa, por lëdy tol ktsiilña meñ. ³⁷Singo gak deelñee no tu xaa nii koñee kaklasty ktsiilña, penaktyo. ³⁸Por buen chuuñtsyey xaa nii xtsiilña, per mastre buen chuuñtsyey xaa nii xtsiilñady.

³⁹No nii tsoni kwnaa tsiil mentre mbañ xaa. Per deelñee kety xaa, schilo ktsiilña me stu mguiy nii xniladzy xtiits Dios. ⁴⁰Per mastre mbëë tso me deelñee kpikchedy ktsiilña me. Nrii nak xtiitsaa, per xsyakaa nii lëë xKyalbini Ntson Dios nii no leñ styoon xñee pe cos kñen.

Niskwaan nii chokon lo mdyo

8 Lëën kñe xa nak xcuent niskwaan nii xkokon meñ lo

mdyo. Nli nii kchë no ndon xa nak cuent re, per por xkyalnan no lëë no chak nyaa, per lëë kyalwkëstyoo chuuñ jkyedzy lëë no. ²Deelñee no tu xaa nii xsyak nii chak, karty lox kseedy xaa. ³Per deelñee no tu xaa nii xkëstyoo Dios, xyumbey Dios xaa.

⁴Lëë xcient nii dyon pe schilo ktyaaw niskwaan nii chokon lo mdyo, ndon no gon nii nondy mdyo lo kislyu re, ni ndon no nii tugak Dios no. ⁵Nikxe tso tub yox mdyo nii lë dios lo kislyu o kpaa gaa, ⁶per par lëë no tugak Tat Tios no. Lëë xaa psaa kchë cos, ni por lëë gaa xaa lëë no mbañ. Ni tugak xaa xñabey no. Lëë xaa go nak Jesucrist. Por lëë xaa kwyaa kchësy cos, ni por lëë xaa kwyaa no.

⁷Per lëdy kchë meñ nan nríi. No meñ nii byél kuksòxib lo mdyo, aan tsínee chaw meñ niskwaan nii chokon lo mdyo, xsyak meñ nii tol chuuñtsyey meñ. ⁸Lëdy kaa nii ktyaaw ktsig lëë no lo Dios. Por ngo pe nakty deelñee tyaaw no o tyaawdy kaa no. ⁹Per kol kap cuent, por toontlaa ksyaab to meñ nii kal bniladzy xtiits Dios lo tol. ¹⁰Deelñee nanoo xa nak cos re aan tsil wagw laañee chokon niskwaan lo mdyo, aan kan tu xaa nii kal bniladzy xtiits Dios lii, neñdy wi xaa kyax kaw xaa nii kwyokon lo mdyo, nikxe nii xsyak xaa nii ndoxo. ¹¹Aan por xkyalnanoo lëél jkëétañ tu xaa nii kal bniladzy xtiits Dios, ni lëew na wi por lëë xaa kuty Crist. ¹²Singo tsigo busy deelñee ksyaab to xaa nii kal bniladzy xtiits Dios lo tol, falt xko do lo Crist. ¹³Por ngo, deelñee ksyabaa meñ lo tol por

niskwaan nii chawaa, masy buen nii kpkchedraa kawaa niskwaan go, parñee kuñdyaa xtol meñ.

Nii xyal jkaa xaa nii nak apostle

9 Nli gon nii schilo kuuñtsyeyaa kchë nii chuuñtsyey tu apostle, por konaa Jesucrist ni nyoo gaa nii kën xtsiñ Dios por por ngo lëë do xniladzy xtiits Dios. ²Neñdy no meñ nii xnilasty nii apostlaa, per lëë do no nii kniladzy tow, por lëë do xniladzy xtiits Dios nii bluyaa aan siko kesy xluuy nii nli apostlaa.

³Nrii xñen lo meñ nii xñee në naa: ⁴Nonguijal nii kneetsy meñ nii kawaa ni kin, ⁵ni nonguijal nii kaapaa tsiliia nii xniladzy xtiits Dios, sinak nii chap stubla apostle tsiiil, ni betsy Jesús, ni Pedre. ⁶¿Ote xsyak to yak nii chopsye too Bernabé chilody kyaan meñ nii xniladzy xtiits Dios? ⁷¿Ni pe no gaa tu soldad nii xkizh xgast, ni pe no tu xaa nii xso yag uv aan chawdy xaa uv ni pe no tu xaa nii chap mëkwxiily aan chidy xaa nidzy? ⁸Këbty to nii kiksyaa xlyañ cos re, porque axte lo xley Moisés xñee: ⁹“Kodyoo kyex chuw yosy nii xkyë kon.” Chébty Dios ngo gon porñee sini yosy kik xaa, ¹⁰sink lëew chëb xaa por lëë no. Porque nikxe xaa nii xkyë kono, nikxe gaa xaa nii xkyë kwalaapo, no nii tsini kik xaa, nii wi xaa kchal nii ktyop lo kwa. ¹¹Singo tsigo busy deelñee bluuy noo xtiits Dios lo do, ¿pe tir xsyak xuuy do nii kñab noo palal cos nii jkiñ noo? ¹²Deelñee xteedy to nii xkiiñ stu meñ, no nii kneetsy to nii jkiñ noo.

Per karty gon kñab now. Al contrario, xekw noo parñee

syonlëdy noo lo xtiits Dios. ¹³Ni nan gaa to nii kchë xaa nii xkyë tsiiñ leñ lidzy Dios siko xchoo nii chaw xaa. Kchë xaa nii xkyë tsiiñ laañee chety ma nii chokon lo Dios, chaw xaa xpëél ma nii chety siko. ¹⁴Ni lëë gaa Jesucrist psaan tiits nii kchë xaa nii xluyu xtiits Dios siko klyañ nii kaw xaa. ¹⁵Per karty gon kuuñtsyeyaa ngo, ni xaldy gaan kitsy re parñee kñabaa pe cos lo do. iSiliyee ketyaa, lëjty nii ktichee meñ kyalwle nii no leñ styoon!

¹⁶Deel naa, lëdy parñee ktaanaa xluyaa xtiits Dios, sink nonguijal kluyno. Por ibroobsyaa deelñee kluydyno! ¹⁷Por ngo, deelñee kluyno porñee xlyáño styoon, lëën kozhle. Per nikxe gaa chaklastyaa, lëew kluyaa por lëë Dios xñabey naa. ¹⁸Por ngo xlen xluyaa xtiits Dios porñee cho xkizhty naa. Xtsiñaadyaa nii kawaa porñee xluyaa xtiits Dios.

¹⁹Nikxe ni tu cho xñabeydy naa, xaalyaa ptee tiits nii kñabey meñ naa, parñee singo mod ndaly re meñ kniladzy xtiits Dios. ²⁰Tsiñee non lady meñ Israel chakaa si chak meñ Israel parñee jkon styoo meñ go. Kchë meñ Israel go sinal xley Moisés ni wi gaan chanal ley go nikxe nii xñabeydy ley go naa. ²¹Singo gak parñee jkon styoo meñ nii sinaldy xley Moisés chakaa si chak meñ go, nikxe nii xñabeydy Dios chuuñtsyeyaa, por lëë Crist xñabey naa. ²²Tsiñee gaa non lady meñ nii kal bnildzy xtiits Dios win chak si chak meñ go parñee jkon styoo meñ go. Si chak kchë meñ chakaa, parñee telaa meñ lo tol. ²³Kchë nrii chuuñtsyeyaa por

xtiits Dios nii xteelaa, parñee jkan kyalnsaak nii xnee tiits re.

²⁴Nan do gon nii tsíñee cho carrer ndaly meñ xko corr, per xaktyee xaa nii chuñ gan xkaa premio. Per lëë do kol ko corr parñee kuñ do gan tsiiñ jkaa do premio. ²⁵Kchë xaa nii chakladzy gon kuñ gan lo tu wkity, xsaan xaa kchë cos nii chuñ mal xaa. Aan xaktyee tu coron nii nyaa con xikw laurel nii pa xkiiñdy chuñ xaa gan. Per lëë do tu premio nii nitylody jkaa do. ²⁶Deel naa, xkodyaa corr sinak xaa nii xñady lo, ni xkëdy kaan puñety lo me, ²⁷sink xsaksin xcuerpaa parñee ksoobo xtitsaa, parñee kyaandyaa tublad aan naa beeñ ksedy ndaly meñ.

No nii kap meñ cuent lo mdyo

10 Kol kaknan gon nii kchë pxusykoltoo noo kwsë lo xingal xkey nii pxaal Dios ni kchë xaa kwtekë nistoo nii lë Nistoo Nixñë. ²Kchë xaa byak ksa Moisés tsíñee lëë xaa kwchobnis lo xkey go ni lo nistoo go. ³Ni kchëë gaa xaa taw nii pxaal Dios, ⁴ni kchë xaa kow nii pxaal Dios. Kow xaa nis nii kwlañ lady kyo nii tugak kwënoy xaa nëz. Lëë kyo go nak Crist. ⁵Per ndaly xaa psakty styoo lo Dios, por ngo lëë xaa kuty tañ laañee kwtedy xaa.

⁶Kchë ngo kok parñee tsyon now aan tsokidy no cos mal, sinak nii kwyoki xaa gow. ⁷Por ngo, ksoxibty to lo mdyo, sinak nii beeñtsyey bla xaa go ni leñ kitsy kaa nii kë xtiits Dios xñee: “Lëë meñ kwsob taw ni kow aan loxsye ngo lëë meñ beeñtsyey nii pkatyee.” ⁸Kapty no ximguiy no ni xikwnaa gaa

no, sinak nii beeñtsyey xaa go aan tu kpidzak kuty kalyptson mily xaa. ⁹Jkaaldy no Crist sinak nii beeñtsyey xaa go, aan ndaly xaa kuty porñee taw mëël xaa. ¹⁰Kliskiydy to pe cos lo Dios sinak nii beeñtsyey pxusykolttoo noo, aan beety xangly nguialkuty xaa.

¹¹Kchë nríi ptsyool pxusykolttoo no aan lëëw kwë lo kitsy nii kë xtiits Dios parñee tsyon now, kchë no siñee no no natiem pñ nii lëë kislyu mer nitylo. ¹²Deelñee no xaa nii xsyak nii tubli so xaa, no nii kap xaa cuent parñee kyabty xaa. ¹³Sinak nii xtsyoolak to kyalnë ptsyool xaa nii penaadle kwyow, per kol ksalandzy Dios por buen xaa aan klaady xaa ktsyool do tu kyalnë nii kxekwty to. Al contrario lëë xaa kluuy xa kchoo do lo kyalnë aan singo mod lëë do kxekw te do lo kyalnë.

¹⁴Por ngo, beetsy, kol ksaan kchë mdyo. ¹⁵Xñen lo do sinak xñen lo meñ nyaani ni misme lëë gaa to kol kyeñ xa së lo xtitsaa. ¹⁶Tsiñee gon xtyow no nii no leñ vas nii nak lay, xcheñ Crist ngo xtyow no. Singo gak tsiñee xtyaaw no kyaxtily nii nak lay, xcuerp Crist ngo xtyaaw no. ¹⁷Ni nikxe gaa ndaly no, kchë no xtyaaw kyaxtily go. Por ngo tugak nak no.

¹⁸Kol kuy gaanoo xa nak xmod xaa Israel, kchë xaa nii chaw xpëél ma nii xyakon nako sinak nii wi xaa go nsakon cos lo Dios. ¹⁹Per xñedyaa lo do nii non mdyo ni xñedyaa nii stu nak pëél nii chokon lo mdyo. ²⁰Sink lëën xñe nii lo kyalbini mal xkokon meñ nii xnilasty xtiits Dios cos, lëjty lo

Dioso aan chaklastyaa nii ktsiil lsa do kyalbini mal. ²¹Chilody gon jkë chuw do chu xvas Crist ni chu xvas kyalbini mal, ni chilody kawni do Dios ni kawni do kyalbini mal mismi tiemp.

²²¿Ote chakladzy no yak kuuñ klëë no Dios? ¿Pe mastre nayak ndaan no lo xaa?

No nii kuuñ ksak no xcombañer no

²³Nli nii schilo kuuñtsyeey no nii no kik no, per lëdy kchë cos buen. Schilo kuuñtsyeey no nii no kik no, per lëdy kchë cos xchoobladzy styoo meñ nii xniladzy xtiits Dios. ²⁴No nii kuuñ ksak no xcombañer no, tsinidy kik no nii lëësy no precisy.

²⁵Kol kaw kchë nii xtyo leñ mesón, kñabtiisty to pa sëedo parñee jkaandy kik to. ²⁶Por xcheñ Dios nak kislyu ni xcheñ xaa nak kchë cos nii no loo go.

²⁷Deelñee kwetsy tu xaa nii xnilasty xtiits Dios lëë do parñee kaw do, aan tsi do, kol kaw kchë nii kyë xaa, ni tu pe kñabtiisty to parñee jkaandy kik to. ²⁸Per deelñee kñë tu xaa lo do: Lo mdyo kwylo kon pëél gue, kawdy tow, parñee kündy to xtol xaa go ni parñee jkaandy kik xaa. ²⁹Lëdy kik to gon jkan, sink kik xaa nii në ngo lo dow.

Per neñdy no xaa nii kñë: “¿Penak nii chilody kuuñtsyeeyaa nii no kikaa deelñee xaa kik xaa nii xkan?

³⁰Deelñee xtedyaa skizh lo Dios tsiñee chawaa, ¿penak nii kñeenë meñ naa tsiñee chawaa?” ³¹Por ngo, deelñee chaw do o chi gaa to, kol ktee skizh lo Dios. ³²Kyubty

to nii kyab meñ lo tol, nikle meñ Israelo, nikle gaa meñ sito, ni nikle gaa meñ nii xniladzy xtiits Dioso.

³³Naa nii xcuentaa, tugak choxkoon nii kuuñ ksakaa styoo kchësy meñ, nodyaa lyaadzy naasy, sink wi lyaadzy meñ non, parñee kchë meñ telaa lo tol.

11 Kol kuuñtsyey nii chuuñtsyeyaa, sinak nii chuuñtsyeyaa nii beeñtsyey Crist.

Xa kutiitsni kwnaa Tat Tios

²Xlen lo do gon, beetsy, porñee tugak xsaladzy to naa ni porñee sinal do xtiits Dios nii bluyaa lo do. ³Per chakladzyaa nii kaknan do nii lëë Crist xñabey lo xaapkiy, aan lëë xaapkiy xñabey lo tsiiil. Singo gak lëë Dios xñabey lo Crist.

⁴Deelñee xtse tu xaapkiy kik tsiñee chutiitsni xaa Dios o tsiñee gaa xluuy xaa xtiits Dios, xkyalto xaa nii xñabey lo xaa xkwii xaa. ⁵Per deelñee xtsedy tu kwnaa kik tsiñee chutiitsni me Dios o tsiñee gaa xluuy me xtiits Dios, xkyalto tsiiil me xkwii me. Nakako sinak nii nga me kik me. ⁶Deelñee chaklasty kwnaa ktse kik, masy jka mew, per deelñee xsyak me nii tu kyaltow deelñee jka kik me, no nii ktse me kik me. ⁷Nody nii ktse xaapkiy kik, por si nyaa Dios psaa Dios xaa, tsiin singo lëë xaapkiy xsal Dios. Per lëë kwnaa xsal xaapkiy. ⁸Por worñee psaa Dios xaapkiy, lëdy lady kwnaa pchoo xaapkiy, sink lady xaapkiy pchoo kwnaa. ⁹Por xaapkiy kwyaa kwnaa, lëdy por kwnaa kwyaa xaapkiy. ¹⁰Por ngo ni por angly no nii ktse kik kwnaa parñee kak nyoo nii lëë tsiiil me xñabey lo me.

¹¹Per kol kyeñ gaanoo kindy mguiy deelñee kindy kwnaa ni nyody kwnaa deelñee nyody xaapkiy.

¹²Nli nii lady xaapkiy pchoo kwnaa ni nli nii por kwnaa lëë mguiy chaly, per lëë Dios chuuñtsyey tsiiñ go.

¹³Misme lëë do dyon kol kyeñ pe buen nii ktsedy kik kwnaa tsiñee kutiitsni me Tat Tios. ¹⁴Ni misme gaa lëë no xtyon nii tu kyaltow deelñee klaa xaapkiy kak nool kik xaa, ¹⁵aan tu kyalnsaako lo kwnaa deelñee nool kik me, por nool kits kik me parñee ktsew kik me. ¹⁶Deelñee no xaa nii xyody nrii styoo, no nii kaknan xaa nii chaapty noo ni chapyt meñ nii xniladzy xtiits Dios stu costumbre.

Xixtsee Crist

¹⁷Xlëën gon nii xkën nrii, por pe nandy nii xkaal lsa do, sootee na nii kuño buen lëël mal chuño.

¹⁸Ni kanëël gaa meñ lon nii tsiñee xkaal lsa do, chop tiiy nak to, aan no xtiits meñ go xniladzyaa.

¹⁹iNli nawen nii lëë do kak chop tiiy parñee kak nyoo cho do nli xniladzy xtiits Dios! ²⁰Aan porñee nak to chop tiiy tsiñee xkaal lsa do par kaw xtsee do, lëdre xixtsee Crist chuuñtsyey do. ²¹Por tsi lëë xwor xtsee chal, xaal xaal chaw do, aan no meñ nii chawdy ni no meñ nii axte xsyudzy. ²²¿Pe chilody nawen kaw do ni ki do chilidzy to? ¿Penak nii xkwipee to xkyalto meñ nii xniladzy xtiits Dios ni xkyalto meñ nii kindy pe kaw? Kol në dyon pe slen lo do. iKledyaa gon!

²³Misme Crist gon në nii bluyaa lo do nii wtse nii lëë tu apostle kok

niladzy xaa, lëë xaa kwseñ kyaxtily
24 aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëëw beeñ grol xaa aan lëë xaa chëb: “Lëë xcuerpaa nrii. Kol kawo parñee ksaladzy to naa, por lëën kety parñee telaa do.” **25** Aan singo gak tsiñee lëë xtsee kwlox lëë xaa kwseñ tu vas aan lëë xaa chëb: “Tu cheñaa nrii. Kol kiw parñee ksaladzy to nii por tu cheñaa lëë Dios beeñ cumplir xtiits lo do.” **26** Por ngo cad nii ki dow ni kaw dow lëë do xsaladzy nii lëë Crist kuty aan lëë xaa kiid stub.

27 Kchë xaa nii chaw ni chi tsiñee chak xixtsee Crist aan chuuñ ksakty xaa Crist, tu tol chuñ xaa lo xcuerp Crist ni lo xcheñ Crist. **28** Por ngo catu do kol kyeñ deel no xtol do antes nii kaw do ni ki do nii xkaasy lo xixtsee Crist. **29** Por deel comñee kaw do ni ki do aan xyeñdy to nii xcuerp Crist chaw do ni xcheñ xaa chi do, lëë do te castigw. **30** Ni por ngo gaa ndaly do xsyaknë ni ndaly do choxchal, ni no gaa xcombañer do noyestyle. **31** Per deelñee kyeen no pe cos chuuñtsyeey no, xkiiñdy nii ksaksi Dios no. **32** Ni nan gaa to nii lëë Dios xsaksi lëë no, parñee tyejty no kyalnë nii te kchë meñ nii xnilasty xtiits xaa.

33 Singo tsigo busy, beetsy, tsiñee jkaal lsa do par kaw xtsee do, kol kwës xcombañer do. **34** Deelñee no tu xaa nii xlyaan, kaw xaa lidzy xaa, parñee ksaksidy Dios to tsiñee xkaal lsa do. Kchë cos nii kwneedyaa xa kak yuubaa kan xa kako tsiñee kyelyaa.

Kyalwnabey nii xkiisy Kyalbini Ntson

12 Beetsy, chakladzyaa nii kaknan do xa nak kyalnsaak nii xnee Kyalbini Ntson.

2 Nan do gon nii worñee karty kniladzy to xtiits Dios, mdyo ngop nii xkaatyee bniladzy to. **3** Lëë na chakladzyaa nii kaknan do nii ni tu cho chilody këb: “iNguialsi Jesúsl!” deelñee no xKyalbini Ntson Dios leñ styoo xaa. Ni ni tu cho chiloody këb: “iLëë Jesúsl xñabey!” deelñee nody Kyalbini Ntson leñ styoo xaa.

4 Xaal xaal nak kyalnsaak nii xkaa meñ, per tugak nak Kyalbini Ntson nii xneetsyo. **5** Ndaly mod schilo jkiiñ meñ, per tugak lo xaa nii xñabey xkiiñ meñ. **6** Ni ndaly gaa mod schilo kak cos, per tugak nak Dios nii no leñ styoo kchë meñ. **7** Kchëlo meñ chiid Kyalbini Ntson parñee jkiiñ meñ lo xcombañer.

8 Lëë Kyalbini Ntson xtee kyachak lo bla meñ, ni no gaa lo meñ xteedy Kyalbini Ntson kyalnyaani. **9** No lo meñ xteedy Kyalbini Ntson kyalwniladzy ni no meñ xkaa tiitspey parñee kuuñ kyak meñ xaa xsyaknë. **10** No meñ xkaa tiitspey parñee kuñ meñ kyalntson, ni no meñ xkaa tiitspey parñee kñee meñ tiits nii xaal Dios. No gaa meñ xkaa kyalnyaani parñee kyeñ meñ xa nak kyalbini mal ni xa nak kyalbini buen, ni no meñ xkaa tiitspey parñee kñee meñ stu tiitsë nii ni tu cho xyeñdy, ni no meñ nii xkaa tiitspey parñee kñee meñ xa nak kchë tiitsë go. **11** Per tugak nak Kyalbini Ntson nii chuuñtsyeey kchë cos re, ni lëë gaa Kyalbini Ntson xkiisy kchë kyalwnabey según xlyaan styoo Kyalbini Ntson.

Kchësy to ngab lo Crist

12 Nikxe ndaly party nyaa xcuerp no, per tugak cuerp nako. Singo gak

Crist. ¹³Singo gak lëë no, nikxe meñ Israel no o meñ sit kaa no, ni nikxe no xpixwaan no o nody kaa xaa, lëë no pchoobnis Kyalbini Ntson parñee kyak tusy no ni tugak kaa nak Kyalbini Ntson nii no leñ styoo no.

¹⁴Lëdy tugak party gon nyaa xcuerp no, sink ndaly party nyaaw.

¹⁵Deelñee këb niy no lo xcuerp no: "Lëdy ñal nakaa, ngabtyaa lool", lëdy por ngo nii sobtyo lady no.

¹⁶O deelñee gaa këb tyag no: "Lëdy mëlool nakaa, ngabtyaa lool", lëdy por ngo nii sobtyo lady no. ¹⁷Kol kyeñ gaanoo deelñee tyub lady no nsyob mëlo no, ḷxa tsyon no tsigo? O deelñee gaa tyub lady no nsyob tyag no, ḷxa knuup no cos tsigo?

¹⁸Per lëë Dios psoob catu cos laañee kwlaño styoo xaa. ¹⁹Deelñee tugak cos nsaa Dios, ḷpa nyaan xcuerp no tsigo? ²⁰Per nikxe gaa ndaly party nyaas cuerp, tugak cuerp no.

²¹Chilody gon këb mëlo no lo ña no: "Xkiiñdyaa lii", ni chilody këb kik no lo niy no: "Xkiiñdyaa to."

²²Al contrario no party nii xsyak no mban aan party ko mastre xkiiñ lo no. ²³Ni ngui xkakw xab no party nii xisy xyo styoo no ni ngui xtyon party nii xsyak no nguidy ²⁴Xkiiñdy party nii ngui nii toon xare xixkwaaw. Lëë Dios psaa xcuerp no singo parñee tyontsi no party nii xsyak no nguidy, ²⁵ni parñee ktildy xparty xcuerp no, sink kan lsaw xcombañero. ²⁶Deelñee né tublé xcuerp no, tyub lady no xsee yoob ko. Singo gak deelñee xtyoontsi tublé lady no, tyub xcuerp no xle.

²⁷Lëë do gon nak xcuerp Crist, ni lo Crist kaa ngab to kchësy to.

²⁸Por ngo xaal xaal nak tsiiñ nii ptee Dios lo kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa. Klo apostle pso xaa. Loxsye ngo lëë xaa pso profet, ni meñ nii kak maestre, ni meñ nii kuñ kyalntson, ni meñ nii kuuñ kyak xaa xsyaknë, ni meñ nii kuñ yudar, ni meñ nii so lo kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa, ni meñ nii kñee stub clasy tiitsë. ²⁹Lëdy kchë meñ gon nak apostle ni lëdy kchë meñ chuuñtsyey kyalntson, ³⁰ni lëdy kchë meñ chuuñ kyak xaa xsyaknë ni lëdy kchë meñ xñee stub clasy tiitsë ni lëdy kaa kchë meñ schilo kñë xa nak tiits ko. ³¹Kol tsoxko nii kneetsy Dios kyalnsaak nii mastre non lo do.

Kyalwkëstyoo

13 Lëen kluy tu cos nii mastre precisy lo do. Deelñee xñen stu tiitsë nii xyeñ meñ ni xñen tiitsë nii xñee angly, aan nody kyalwkëstyoo leñ styoon, nakaa sinak tublë kiib o tu platiiy gaa nii xsyetsy. ²Deelñee xñen tiits nii xaal Dios, ni nanaa cos nii Dios sye nan, ni chakaa kchëlo cos, ni tyub styoon xniladzyaa nii schilo kticheen kiy xlugaro, cho naktyaa deelñee nody kyalwkëstyoon leñ styoon. ³Deelñee kiisya kchë nii chaapaa lo meñ prob ni klaan ksaay meñaa, per pe nandy kchë ngo, deelñee nody kyalwkëstyoo leñ styoon.

⁴Kchë xaa nii no kyalwkëstyoo leñ styoo, chap xaa paciensy, buen xaa ni chak mbijty xaa ni chak nyaady xaa. ⁵Chak yoxtty xaa ni chak nyasty xaa, xlëëdy xaa ni chody kyalnë styoo xaa. ⁶Xledy xaa

tsiñee xyab stu meñ lo tol, sink xle xaa chon xaa tiitsli. ⁷Tugak xekw xaa xtsyool xaa kyalnë ni xkwës xaa te kyalnë ni tugak xniladzy xaa xtiits Dios.

⁸Tsitsiñdy tse nii tsodre kyalwkëstyoo, per sitsiñ tse nii tsodre xaa nii nak profet, ni kñeedre meñ stub clasy tiitsë, ni jkiiñtre kyalchak. ⁹Por xyuumbey nizhty no xtiits Dios, ni xñeedy profet kchësyo, ¹⁰per tsiñee lëë tse nii lëë no kaknan kchë cos, tsitsiñ ksalastre no kchë cos wiñ nii ndon no nina.

¹¹Worñee kokaa xaa wiñ, kwnen si xñee xaa wiñ ni kwyo kikaa sinak no kik xaa wiñ, per tsi lëën kol, lëën psaan xmod xaa wiñ. ¹²Xtyon nyëdy no kchë cos nina. Nako sinak tsiñee xtyon no cos lo tu kyowan, per sitsiñ tse nii lëë no tyon nyë cos. Nandyaa xa nak kchë cos nina, per sitsiñ tse nii lëën kaknan xa nako, sinak nii nan Dios xa nakaa.

¹³No tson cos nii tejty, lëë cos ko nak kyalwniladzy, ni kyalwsaladzy ni kyalwkëstyoo, per lëë kyalwkëstyoo nak nii mastre precisy.

Meñ nii xñee stub clasy tiitsë

14 Kol tsoxko nii jkëstyoo do, ni kol tsoki nii kneetsy Dios tu kyalnsaak lo do. Kol nab nii kñee do tiits nii xaal xaa. ²Lo Dios xñee xaa nii xñee stub clasy tiitsë, xñeedy xaa lo meñ. Por Kyalbini Ntson xñee xaa, per ni tu cho xyeñdyo. ³Aan lëë xaa nii xñee tiits nii xaal Dios gon, lo meñ xñee xaa parñee kyeñ meñ, ni parñee

kchoobladzy xaa styoo meñ ni ko nguiool xaa styoo meñ. ⁴Losye xaa nii xñee stub clasy tiitsë xkiiñoo, per lëë xaa nii xñee tiits nii xaal Dios, kchë lo meñ nii xniladzy xtiits Dios xkiiño.

⁵Nlen deelñee kchë do ngaa kyalnsaak nii kñee do stub clasy tiitsë, per mastre nlen deelñee kchë do nyee tiits nii xaal Dios. Por mbëëre nii kñee do tiits nii xaal Dios, ni buenak kaa nii kñee do stub clasy tiitsë deelñee tso cho kñee xa nako parñee kchë lo meñ nii xniladzy xtiits Dios jkiiño. ⁶Por ngo, beetsy, deelñee kyelyaa lo do aan kñen stub clasy tiitsë, ni tu cho kyeñdy xtitsaa. Pe nandy kyelyaa, xakxe deelñee kñen tiits nii pxaal Dios o kluy gaan pe tu cos lo do.

⁷Nak kchë nrii sinak kiib musyk, sinak flaut o arp kaa. Deelñee nyoody pa ti chool meñ, nyoody dyon chow xsyetsy. ⁸Singo gak tsiñee chak guerr, deelñee nyoody pe xkwetsy trompet, kyëmbësty meñ nii kislo tily. ⁹Singo gak lëë do deelñee kñeedy to tiits nii xyeñ meñ, ¿xa kaknan meñ pe cos xñee do? iLo me xñee do, lëdy lo meño! ¹⁰Ni ndon gaa no nii ndaly clasy tiitsë no lo kislyu, aan kchësy tiitsë go xkiiñ. ¹¹Per deelñee xyeñdyaa xtiitsë xaa nii xñee lon, tu xaa sit nakaa lo xaa ni tu xaa sit nak xaa lon. ¹²Ya ke nii tir choki do jkaa do kyalnsaak nii xnee Kyalbini Ntson, kol tsoxko jkaa do tu kyalnsaak nii jkiiñ lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios.

¹³Por ngo, kchë xaa nii xñee stub clasy tiitsë no nii kñab xaa lo Dios nii kyeñ xaaw. ¹⁴Por deelñee

kutiitsnin Dios con stub clasy tiitsë, nli nii lo Dios xñee xkyalbinin, per nandyaa dyon pe cos xñen. ¹⁵Pe cos kuuñtsyeyaa tsigo? No nii gon kutiitsnin Dios con stub clasy tiitsë ni no nii kutiitsnin xaa con tiitsë nii xyeeñaa. No nii kolaa lay con stub clasy tiitsë ni no nii kolno con tiitsë nii xyeeñaa. ¹⁶Por deelñee kool do lay lo Dios con stub clasy tiitsë nii xaktyee xkyalbini do xyeñ, chilody koolni chol meñ lëë do lay, por xyeñdy xaa pe xñee do. ¹⁷Nikxe ntson lay nii chool do, per xyeñdy chol meño. ¹⁸Xtedyaa skizh lo Dios nii naa nak tu xaa nii mastre xñee stub clasy tiitsë. ¹⁹Per tsiñee xkaal lsa meñ nii xniladzy xtiits Dios, buen nii nikxe kaayak lan tiits nii kyeñ meñ kñen, lëjty nii kñen tsii mily tiits aan ni tu cho kyeñdyo.

²⁰Beetsy, tsody kik to sinak no kik xaa wiñ. Kol kak sinak xaa wiñ tsiñee chan do cos mal, per kol ko kik to sinak no kik xaa kol. ²¹Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee: “Nikxe kñen lo meñ re con xtiitsë meñ sit, ni nikxe kñee meñ sit lo meñ re, kondy meñ re xtiitsaa.” ²²Parñee kan meñ xkyalwnabey Dios ngo nii xñee meñ nii xniladzy xtiits Dios stub clasy tiitsë, per tsiñee lëë tu xaa xñee tiits nii xaal Dios, lo meñ nii xniladzy xtiits Dios xñee xaa. ²³Deelñee sëëb tu xaa nii xnilasty xtiits Dios laañee xkaal lsa do, aan kan xaa nii lëë do nchenee stub clasy tiitsë nii ni tu cho xyeñdy, sëëb xaa nii chak wety to. ²⁴Per deelñee kchë do nchenee tiits nii xaal Dios, aan sëëb tu xaa nii xnilasty xtiits Dios, misme lëë xaa kyeñ nii no xtol xaa tsiñee kon xaa

xtiits Dios nii nchenee do. ²⁵Singo mod lëë xaa kwii kchë tol nii no ngueetsy leñ styoo xaa, aan lëë xaa ksoxib lo Dios ni lëë xaa kyeñ nii nli no Dios lady to.

So xnëz kol kuuñtsyey cos

²⁶Singo tsigo busy, beetsy, tsiñee jkaal lsa do, no do kakladzy kool lay lo Dios, no gaa to kuuñ kseedy ni no do kñee nii pxaal Dios lo do, ni no do kñee stub clasy tiitsë, ni no do kñee xa nak tiitsë go. Kol kuuñtsyey kchë ngo parñee jkiiño lo meñ nii xniladzy xtiits Dios.

²⁷Tsiñee kñee do stub clasy tiitsë, schilo kñee chop to o tson gaa to, per no nii tuga to kñee, ni no nii tso tu xaa nii kñee xa nak tiits ko.

²⁸Deelñee kindy tu xaa nii kñee xa nak tiits ko, masy kñeedy tow, kol neesy lo Dios leñ styoo do. ²⁹Singo gak deelñee kñee do tiits nii xaal Dios, schilo kñee axte tson do. Lëë los demasy to, kol jkëetyag nii kñee xaa go. ³⁰Per deelñee kñee Dios lo tu xaa nii sob, lëë xaa nii klo bislo xñee kwës ³¹parñee kchilo kñee xaa, tsiin kchë do kseedy ni kchë styoo do kchoobladzy Dios. ³²No nii tsitsy so xaa nii xñee tiits nii xaal Dios, parñee kñeedy xaa nii jkaatyee. ³³Porque ndoladzy Dios, xkaandy xaa kik meñ. Singo nak xaa lo kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa.

³⁴Nody nii kñee kwnaa tsiñee xkaal lsa do, sink no nii ksoob me xtiits tsiil me, por singo xñabey xley Moisés. ³⁵Deelñee no tu cos nii xyeñdy kwnaa, no nii kñabtiits me lo tsiil me tsiñee ktsiñ me lidzy me, por buendy nii kñee kwnaa tsiñee

xkaal lsa do. ³⁶Kol ksalandzy kaa noo nii lëdy por lëë do bislo xtiits Dios, ni lëdy kaa lëesy to xniladzyo. ³⁷Deelñee no tu xaa nii xsyak nii profet xaa, o xsyak kaa xaa nii lëë Kyalbini Ntson ptee tu kyalnsaak lo xaa, syeñ xaa nii lëë Dios kwnabey pkën nríi. ³⁸Per deelñee xsaldy xaa nii pkën, ksaldy to xaa.

³⁹Singo tsigo busy, kol tsoxko kñee do tiits nii xaal Dios, per jkady to kñee meñ stub clasy tiitsë. ⁴⁰Per ngui kol kak ni so xnëz kol kuuñtsyey cos.

Lëë Jesucrist pañ

15 Beetsy, chakladzyaa nii ksalandzy to xtiits Dios nii bluyaa lo do. Bniladzy to tiits ko ni tsiitsy so do low. ²Por tiits ko lëë do telaa lo tol deelñee ksaandy tow, per deelñee ksaan dow xlyë bniladzy tow.

³Klo nii bluyaa Dios lon bluyaa lo do. Bluyaa nii leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii por xtol no kuty Crist, ni leñ kitsyak ko xñee ⁴nii lëë xaa pkyeetsy aan tse nii kwloxo tson kpidz lëë xaa pañ. ⁵Ni bluyaa nii klo lo Pedre byaklo xaa, tsigore byaklo xaa lo ksa tsipchop apostle. ⁶Loxsye ngo tugak tiemp byaklo xaa lo kaay kyoow meñ nii xniladzy xtiits Dios, ni ndaly gaa meñ go bii mbañ, no gaa meñ go kutyle. ⁷Tsigore byaklo xaa lo Jacob, ni lo kchë apostle.

⁸Lultime lon byaklo xaa nii nakaa sinak tu mëëd xaly. ⁹Por naa nak tu xaa nii xisy non lo apostle, per ni chilody kcholën apostle, por kwënlagaa meñ nii xniladzy xtiits Dios. ¹⁰Per por xkyalnsaak Dios

lëën nak apostle. Ni byaan maaldy gaan lo xaa, sink mastre ndip xkyen tsiiñ que kchë apostle, nikxe nii lëdy naa kë tsiiñ, sink Dioso. Por Dios tugak nakni naa. ¹¹Por precisty dyon cho mastre chuñ tsiiñ, xtiits Dios precisy ni lëë gaaw bniladzy to.

Spañ meñ nii chety

¹²Deelñee xñee noo lo do nii lëë Crist pañ, ¿penak nii no do xñee nii nlidy xpañ meñ kuty? ¹³Por deelñee xpañdy meñ kuty, ni Crist tsigo pañdy. ¹⁴Aan deelñee pañdy Crist, pa nondy tiits nii xluuy noo, ni pe nandy kchë nii xniladzy to. ¹⁵Deelñee nyak nli kchë ngo, wnee xuuy noo, por lëë noo niiy lo do nii lëë Dios beeñ kpañ Crist. Per deelñee nlidy nii xpañ meñ kuty, nlidy nii pañ Crist. ¹⁶Deelñee xpañdy meñ kuty, ni Crist tsigo pañdy. ¹⁷Aan deelñee pañdy Crist, pe nandy kchë nii xniladzy to, ni lo tol bii no do. ¹⁸Deelñee singo nako, kchë meñ kuty nii bniladzy xtiits Dios kwëtañ. ¹⁹Deelñee xaktee lo kislyu re xsaladzy no Crist, tu xaa nii mastre mban nak no.

²⁰Per pañ Crist gon. Klootyee xaa pañ lo kchë meñ kuty nii kpañ. ²¹Por sinak nii por tugak xaa kwlañ kyalkuty lo kislyu, singo gak por tugak xaa kwlañ nii lëë meñ kuty kpañ. ²²Por Adán kchësy meñ chety. Lëë por Crist na, kchësy meñ kuty kpañ. ²³Per catu meñ kpañ tsiñee kchhal meño. Klo Crist pañ. Axté tsiñee kiid Crist stub, lëë kchë meñ nii no xlad xaa kpañ. ²⁴Wor go lëë kislyu nitylo, ni wor go lëë Crist knitylo kchë xaa xñabey aan

lëë xaa jko kyalwnabey ña Tat Tios. ²⁵Por axte lox kweekli Dios kchë meñ nii xlëë lo Crist, axte tsigolye lëë Crist kñabey. ²⁶Lultime nguialkuty knytylo xaa. ²⁷Lëë Dios kwloo kchësy cos ña Crist. Per tsiñee xñee kitsy nii kë xtiits Dios nii kchë cos no ña Crist, lëdy wi Dios gon, por lëë Dios pko kchë cos ña Crist. ²⁸Aan tsiñee lëë kchë cos lox kyo ña Crist, lëë Crist kyo ña Dios, por lëë Dios pko kchësy cos ña xaa. Aan singo mod lëë Dios kñabey kchë kchësy cos.

²⁹No meñ gon xchoobnis por meñ kuty. ¿Penak chuuñtsyey meñ ngo con xpañdy meñ kuty na? Deelñee xpañdy meñ kuty, ¿penak tsigo nii xchobnis meñ por meñ kuty? ³⁰¿Ni penak nii tugak ntseeb ktsyool noo tu kyalnë? ³¹Nli gon, beetsy, nii ksatyee tse xtyelaa ketyaa, ni nli nii xlen nii xniladzy to xtiits Crist. ³²Deelñee styoosyaa kwlañ nii ptilyin ma tox leñ kyedzy Efeso, pe nandyo. Deelñee xpañdy meñ kuty, nli xtiits xaa nii xñee: “Kol tso tyaw no ni kol tso tyow no. Byeñxke kxe widzy lëë no kety.”

³³Kyëtidy to, por nli tiits nii së sinrii: “Lëë xaa mal xkëëtañ xaa buen.” ³⁴Kol jko xkyalcheñ do, kuñdy to tol, por no do gon xyuumbeydy Dios. Lëën xñe nrii parñee kteladzy to.

³⁵Neñdy no do nladzy: “¿Xa lë nii kpañ meñ kuty ni pe sak meñ kuty nii kpañ si chak no?” ³⁶Nguey do, por tsiñee xñaa tu medzy, klo chety medzy ko parñee klyañ tu yag. ³⁷Lëdy yag nii klyañ gon cholyu, sink xaktyee xmedzyo cholyu, nikxe xobxtily, nikxe gaa stub clasys

pniw. ³⁸Aan lëë Dios gon xsaa pni go sinak nii xlyañ styoo xaa, ni catu pni go xroob lal nii xñabey Dios. ³⁹Xaal xaal gon nak cuerp. Xaa nak xcuerp bñech, xaa gaa nak xcuerp ma, ni xaa nak xcuerp mguiñ, ni xaa nak xcuerp mël. ⁴⁰Ni xaa gaa nyaa cuerp nii no kpaa, ni xaa nyaa cuerp nii no lo kislyu. Ntson cuerp, per xaa nyaa xkyalntson cuerp nii no kpaa, ni xaa nyaa xkyalntson cuerp nii no lo kislyu. ⁴¹Ni stu nak xbini ngbidz lo xbini mëë, ni xaa nak xbini mëly ni misme gaa lady mëly no ndaly clasy bini.

⁴²Singo gak tsiñee xpañ meñ kuty. Xkyeetsy cuerp nii xnitylo, aan xpañ tu cuerp nii nitylody.

⁴³Xkyeetsy tu cos nii yox, aan xpañ tu cos ngui. Xkyeetsy tu cos mban, aan xpañ tu cos ndaan. ⁴⁴Xkyeetsy tu cuerp nii pchoo lo kislyu, aan xpañ tu cuerp nii sëëd kpaa. Deelñee no cuerp nii pchoo lo kislyu, no gak cuerp nii sëëd kpaa.

⁴⁵Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee nii Klootyee Adán kok tu xaa mbañ, per lëë Adán nii biid lultime nak kyalbini nii xnee kyalmbañ.

⁴⁶Per lëdy klo kyalbini gon biid, sink klo cuerp kwyo. Lultime kwlañche kyalbini. ⁴⁷Meñ lo kislyu nak Klootyee mguiy nii kwyaa con yu, per meñ kpaa nak mguiy nii biid despuesy. ⁴⁸Chak meñ lo kislyu si kok xaa nii kwyaa con yu. Lëë meñ nii ngab kaa kpaa chak si chak xaa nii pchoo kpaa.

⁴⁹Deelñee pcho no mguiy nii kwyaa con yu, scho no mguiy nii sëëd kpaa.

⁵⁰Kol kono gaa, beetsy. Chilody gon tso cuerp nii nyaa con tsit

ni pëél laañee xñabey Dios, por chilody tso cos nii xnitylo laañee no cos nii xnitylody. ⁵¹ Per lëén kniy tu cos nii nolan lo do. Lëdy kchë no kety, per kchë no ktsyëelo. ⁵² Kolpsye, sinak tsíñee xtiib lo no, tsíñee lëé lultime trompet kpetsy, lëé kchësy meñ kuty kpañ parñee kpikchedre kety meñ kuty. Aan lëé no ktsyëelo. ⁵³ Por lëé xcuerp no nii xnitylo kyak tu cuerp nii nitylody. Lëew kyak tu cuerp nii kejty. ⁵⁴ Aan tsíñee lëé xcuerp no lox kyak tu cuerp nii nitylody, lëé xtiits Dios kak cumplir nii xñee: “Lëé kyalkuty kwnitylo por lëé gan kok.” ⁵⁵ Kyalkuty, éko xkyalndaanoo na par ksaksil lëé noo? ⁵⁶ Lëé tol xtee tiits parñee ksaksi kyalkuty lëé no, ni lëé xley Moisés xtee kyalwnabey lo tol. ⁵⁷ Per skizh Dios, por lëé xaa xnee tiits nii kuuñ no gan, porñee xniladzy no xtiits Jesucrist.

⁵⁸ Por ngo, beetsy, tugak kol kuñ xtsiñ Dios. Ksaandy to ni kchooxsody to lo xtiits Dios, por nan do lëdy singosy xniladzy to xtiits Jesucrist.

Tumi nii xtyop par meñ nii xniladzy xtiits Dios

16 Tumi nii xtyop gon par meñ nii xniladzy xtiits Dios, kol ktopo sinak nii psanaa tiits lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz Galacia. ² So sobsyé tse tminkw kol kwiixaa palal tumi según nii ptsiñaa do, aan kol kotseyo parñee ktopyt to tumi tsíñee lëén klyañche. ³ Por naa kxal xaa nii kwe do tsi Jerusalén, ni naa ktedy kitsy nii señ xaa, parñee tsini xaa nii ptop to lo betsy no nii no leñ kyedzy ko. ⁴ Aan

deelñee precisy nii win ka, lëé noo kyo ksa noo.

Lëé Pable xñee pare tsitedy Pable

⁵ Klo xtañ meñ Macedonia kateedyaa. Loxsye ngo lëén klyáñ Corinto. ⁶ Neñdy slyéen lo do xisy wiñ, o neñdy kaa lo do teedyaa tyub nii chak nal, tsin kuñ do naa yudar tsin lëén kpi, par kan laañee no kan. ⁷ Por chaklastyaa nii ketyle kanaa to, sink chakladzyaa nii kwësa lo do xisy, deelñee snee Dios tiits. ⁸ Per lëén kwës leñ kyedzy Efeso axte lni Pentecostés, ⁹ por xtee tiits nii kyën xtsiñ Dios par kuñaa gan, nikxe nii ndaly meñ xlëé lo no.

¹⁰ Deelñee klyáñ Timoteo, kol ktee nii kle xaa ni pe tsinid y kik xaa, por wi xaa xkyë xtsiñ Dios sinak nii xkyëno. ¹¹ Por ngo ni tu do ksyablyudy xaa, sink kol kuñ xaa yudar parñee klyañche xaa lon, por lëé xaa këmbësaas ksan stubla betsy no.

¹² Kwnen lo Apolos nii nyiid tedy xaa lo do ksa xaa betsy no, per kwnëdy xaa. Per tsíñee kteedyo tiits lëé xaa kiid.

¹³ List kol kwe, ksaandy to xtiits Dios. Kol ko valor lo do, tsitsy kol so. ¹⁴ Tsiñee kuuñtsyey do tu cos, kol kuuñtsyeyo con kyalwkëstyyo.

¹⁵ Nan do gon nii klootyee meñ lidzy Estéfanás bniladzy xtiits Dios nëz Acaya, aan lëé xaa no jkiñ lo meñ nii xniladzy xtiits Dios.

¹⁶ Chakladzyaa nii ksoob to xtiits kchë meñ nii nak sinak xaa ni xtiits kchë meñ nii xkyë xtsiñ Dios.

¹⁷ Xlen nii biid Estéfanás ni Fortunato ni Acaico, por lëé xaa

beeñtsyey nii chilody kuuñtsyey xaa. ¹⁸Pchoobladzy xaa styoon ni styoo do. No nii kyeñ do nii non clasys xaa go.

¹⁹Xkëëptyux meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no næz Asia lëë do ni xkëëptyux meñ nii xkaal lsa lidzy Aquila ni Prisca lëë do. ²⁰Kchë betsy no xkëëptyux lëë do. Kol ktee tu pxit kwesy

xcombañer do tsiñee jkëëptyux to xaa.

²¹Paablaa, naa xal tyux re lo do con yuub ñan ni xletraa pkëno.

²²Deelñee no tu xaa nii xkëstyody Jesucrist, nguialsi xaa. iTë Jesucrist!

²³Kakni Jesucrist to dyon.

²⁴Xkëstyoon kchësy to por lo Crist ngab no.

Kitsy pchop nii pxaal Pable lo meñ Corinto

1 Naa nak Pable. Styoo Dios kwlañ nii kakaa xapostle Jesucrist. Chopaa Timoteo xal kitsy re lo meñ Corinto nii xniladzy xtiits Dios ni lo meñ nii no tyub nëz Acaya. ²Lëë lëësy Tat Tios dyon ni lëë lëësy Jesucrist kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Xkyalnë Pable

³Kol tsoo ktee no skizh lo Tat Tios, pxosy Jesucrist, por lëë Tat Tios xkëstyoo lëë no ni lëë xaa xchoobladzy styoo no. ⁴Lëë Dios xchoobladzy styoo no tsiñee no no tu kyalnë, parñee singo gak kchoobladzy no styoo xcombañer no tsiñee no xaa tu kyalnë. ⁵Por nikxe nii xtyee noo kyalnë porñee xsoob noo xtiits Crist, per lëë gak Crist xchoobladzy styoo noo. ⁶Por lëë noo xtyee kyalnë parñee kchoobladzy noo styoo do ni parñee telaa do lo tol. Aan tsiñee xchoobladzy Dios styoo noo, wi styoo do xchoobladzy xaa, tsiin kxekw to tedy to kchë lo kyalnë nii xtyeedy noo. ⁷Pe sinidy kik noo por ndon noo nii nikxe mban xtyedy to, lëë Dios kchoobladzy styoo do.

⁸Chakladzy noo kniy noo lo do nii tir mban ptyeedy noo nëz Asia,

lëdy nii kxekw meño, nladzy noo sikootyee nyaan noo. ⁹Pche noo si xkwe xaa nii këmbës kety, per lëë noo ptsyool kchë kyalyne go parñee kyeeñ noo nii chilody kteelaa xaaly noo lëë noo, sink Dios sye nii chuuñ kpañ meñ kuty schilo kteelaa lëë noo. ¹⁰Ni nli gaa lëë Dios pteelaa lëë noo lo kyalyne dox ko. Lëë na xyeeñ noo nii kyalyne nii ktsyoooltyee noo lëë Dios kteelaa lëë noo, ¹¹deelñee kuñ do yudar kñab to lo Dios por lëë noo. Deelñee ndaly meñ kñab lo Dios por lëë noo, singo gak ndaly meñ ktee skizh tsiñee lëë Dios kuuñlay lëë noo.

Lëë Pable xñee penak nii kweydy xaa Corinto

¹²Xle noo porñee xyeeñ noo nii sinak xñabey Dios mbañ noo ni chan gaa to nii singo mbañ noo lo kislyu re. Lëë Dios beeñ lëë noo yudar parñee kpañ noo sinak xñabey xaa, lëdy porñee tir chak noow. ¹³Lëë noo xkëë cos nii schilo klab to ni kyeñ do. Tsaap në Dios que nii syeñ dow, ¹⁴parñee tse nii lëë Jesucrist kiid kle do kan do lëë noo ni klee gaa noo tyon noo lëë do.

¹⁵Ngo no styoon worñee kokladzyaa nyely teedyaa lo do,

parñee ngo wlen styoo do chop vuelt. ¹⁶Kokladzyaa nyely teedyaa lo do worñee nyan Macedonia ni worñee mbikchen, parñee ngui nsonëz to naa tsiñee nyan Judea. ¹⁷Kñëx to: “¿Penak tsigo bijjtyo?” ¿Pe syak to nayak nii nakaa sinak chol xaa lo kislyu re nii xñee san aan chidy xaa? Lëdyo gon. ¹⁸Lëë Dios nan nii tugak nak xtiits noo. Xñeedy noo schilow ni xñeedy noo kchilodyo tugak tiemp. ¹⁹Por worñee bluuuy noo nii Jesucrist nak Xiñ Dios, ksa noo Sil ni Timoteo, tugak bñee noo nii tiitsliw, deel Criist kaa tugak tiitsli nak xtiits xaa. ²⁰Ni por lëë gaa xaa lëë kchë tiits nii psaan Dios chak cumplir, ni por lëë xaa xñee no “Amén” tsiñee lox xtee no skizh lo Dios. ²¹Aan lëë Dios chakni lëë noo ni lëë do parñee kchooxsody no lo xtiits Crist, ni lëë xaa kwle lëë noo. ²²Lëë xaa kwlooseñ lëë no worñee kwsëeb Kyalbini Ntson leñ styoo no parñee kyeeñ no nii nli schal no nii nare kneetsy xaa.

²³Si sob Dios, byely kteejtyaa Corinto sinak nii kwlokyeeñaa parñee kodyaa to kyalnë. ²⁴Xñeedy noo nríi porñee chakladzy noo nii kniladzy to nii no kik noo, por ndon noo nii tsiitsyle nche do lo xtiits Dios, sink chakladzy noo kuuñ noo lëë do yudar parñee kle do.

2 Por ngo nii byely kteejtraa lo do parñee ko kyalnëdyaa to. ²Por deelñee ko kyalnën do, écho lë nii ko nguiool styoon? Lëë gak tow gon. ³Lëën pkë kitsy ko por lëën kwlokyeñ kadyaa parñee ko kyalnëdy to naa, por nguijal nii kuuñ kle do naa. Xyeñpaa

nii tsiñee kan do nii xlen, wi do kle. ⁴Por axte biñaa worñee pkën kitsy ko, por kyalnë nii non. Per pxaldyno parñee ko kyalnën do, sink lëëw pxalaa parñee kyeñ do nii xkëstyoon do tyub styoon.

Kol kuñ perdón xaa nii kwloo falt

⁵Deelñee no cho kwloo falt, lëdy nonsyaa kwloo kyalnë xaa, sink wi do kwloo kyalnë xaa, per chaklastyaa ksaksin xaa. ⁶Lëë lew castigw nii ptee do xaa. ⁷Per kol kuñ xaa perdón ni kol kchoobladzy styoo xaa. Toontlaa por kchë kyalnë nii no xaa kchoso styoo xaa. ⁸Por ngo xñabaa nii jkëstyoo do xaa. ⁹Lëën pkël xa kak cuent ko, parñee kuñaa to preb ni parñee kanaa dyon pe xsoob to xtitsaa. ¹⁰Deelñee beeñ do xaa go perdón, win kuñ xaa perdón, deelñee no xfalt xaa. Por lëë do chuñaa xaa perdón ni porñee lëë Crist xñabey naa, ¹¹parñee kuñdy xaatox xtsiñ, por ndonle no kchë xmañ xaa.

Kwlësty Pable leñ kyedzy Troas

¹²Tsiñee ptsiñaa leñ kyedzy Troas par kluyaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesucrist, pteepée tiits nii nguién xtsiñ Dios. ¹³Per kwyo lidy kikaa porñee ptsildyaa betsy no Tito. Por ngo lëën pka nëz aan lëën kwya nëz xtañ meñ Macedonia.

Por Crist lëë noo chuuñ gan

¹⁴Per skizh Dios, por lëë xaa xneetsy tiits nii kuuñ noo gan por Crist, ni loo gaa noo xaal xaa xtiits xaa parñee kiisy noow, parñee laañee xkaatyee klyaa nexo. ¹⁵Lëë noo nak sinak kox yaal nii xko

Crist lo Dios, aan xlyaaaw kik meñ nii xtyelaa lo tol ni kik meñ nii xtyelaady. ¹⁶Nak kox yaal re lo meñ nii xtyelaady lo tol sinak tu me nii chuty, per lëë lo meñ nii xtyelaa lo tol nak kox yaal re sinak tu me nii xnee kyalmñañ. Per ɿcho listle na dyon nche par kuuñtsyey tsiiñ re? ¹⁷No ktody noo xtiits Dios gon, sinak chuuñtsyey grol meñ. Al contrario chan Dios nii tyub styoo noo xluuy noow, por lëë Dios pxaal noo parñee kyëë noo xtsiiñ Crist.

Tiits nii xnee kyalmñañ

3 Tsiñee xñee noo sinrii, ɿpe xsyak to nii xfavor noo xñee noo? ɿOte chakladzy to yak nii kluuy noo tublë kitsy nii kñee cho nak noo o kñab kaa noo tublë kitsy lo do, sinak chuuñtsyey bla meñ? ²Lëdyo gon, por misme lëë do nak kitsy nii nseeñ noo. Nak to sinak kitsy nii kë leñ styoo noo, aan kchë meñ xyeño ni xlabo. ³Lëë do nak kitsy nii pkëë Crist aan lëë noo xaalo. Lëdy con tint kwë do, sink con xKyalbini Tat Tios kwë do. Lëdy lo table kyo kwë cart ko, sink leñ xkyalmñañ meño.

⁴Tyub styoo noo xniladzy noo nrii, porñee por Crist Dios sye xsaladzy noo. ⁵Xñeedy noo nrii porñee xyeen noo nii schiloo noo kuuñtsyey noo pe cos, por kchë nii chuuñtsyey noo lëë Dios xluuyo loo noo. ⁶Lëë xaa bluuy xa kuuñ kseedy noo meñ parñee telaa meñ lo tol. Per xluuydy noo xley Moisés nii xñabey kety meñ, sink lëë noo xluuy xtiits xKyalbini Dios nii xnee kyalmñañ.

⁷Lo table kyo kwë ley nii pxaal Dios lo Moisés, aan tsiñee lëë Moisés ptsiñ, pchiloddy nyuy meñ Israel lo Moisés, porñee tir xpibëly lo xaa. Per xtsedy bibëlyo. Singo kwlañche ley nii xñabey kety meñ, ⁸per imastre kok xkyalwnabey Dios worñee lëë Kyalbini Ntson kwlañche! ⁹Deelñee ntson ley nii kwnabey kety meñ, imastre ntson tiits nii xñee nii lëë Dios ptsily xtol no! ¹⁰Lëë xkyalwnabey xley Moisés nii biid klo byab lyu, por lëë xtiits Dios nii biid despuesy beeñ gan low. ¹¹Aan deelñee kok ntson xley Moisés nii ptiiydy, mastre kak ntson xtiits Dios nii tsitsiñdy tse kyal.

¹²Porñee tiits gosy xsaladzy noo. Por ngo nder confians xñee noow. ¹³Chuuñtsyedy noo sinak beeñtsyey Moisés. Ptse Moisés lo con tublë ladx parñee kandy meñ Israel xa tseyga tseyga xpibëltre lo xaa. ¹⁴⁻¹⁵Per lëë kik meñ Israel pkyey. Por ngo, axte nina, tsiñee xlab meñ Israel xley Moisés, misme ladx ko xlaady kyeñ meñ. Karty kyety ladx ko lo meñ, por xaktee Crist schilo klityo. ¹⁶Per tsiñee lëë meñ xpig lo Dios, lëë ladx nii ntse lo meñ xyety. ¹⁷Por lëë Dios nak Kyalbini Ntson, aan laañee so xKyalbini Ntson Dios, kchë meñ nche nlaa. ¹⁸Por ngo, kchë no siñee byety ladx nii ntse lo no, lëë no byak sinak tu kyowan laañee chak nyoo xkyalntson Dios. Aan singo mod tseyga lëë no kyak sinak Crist, por lëë no xyuumbey xa nak xkyalntson xaa. Kchë nrii chuuñtsyey Dios por lëë xaa nak Kyalbini Ntson.

4 Por ngo nii xchosody styoo
noo, por skizh xkyalnsaak
Dios nii bneetsy xaa tsiiñ re loo
noo. **2**Karty kuuñtsyeey noo tu cos
nii chak tsilaan ni cos nii xkwii
kyalto. Xkëëtidy noo meñ ni karty
kaa jkëëtañ noo lo xtiits Dios.
Tiitslisy xñee noo ni Dios sye sini
kik noo tsiñee xtyon noo lëë do.
3Deelñee ngan xtiits Dios nii xluuy
noo, lo meñsy e nii karty telaa lo
tol ngano. **4**Per xnilasty meñ go
xtiits Dios porñee lëë xaatox nii
xñabey lo kislyu re pkan kik meñ
go parñee kniladzy meñ go xtiits
ntson Crist, por lëë Crist chak
si chak Dios. **5**Tsiñee xñee noo,
xñeedy noo nii no kik noo, sink
xñee noo nii lëë Jesucrist nak xaa
nii xñabey, ni xñee noo nii cholsye
xaa nii xkiiñ lo do nak noo, porñee
xkëstyoo Jesú noo. **6**Por misme
Dios nii psaabini lo nguey psaabini
leñ styoo noo, parñee con bini go
kchilo tyon noo xkyalntson Dios. Lo
Jesucrist chak nyoo kyalntson go.

7Nak xcuerp noo sinak tu kis peñ
aan leeñgo no nii pkaady Dios loo
noo. Lëë noo xluuy xkyalwnabey
Dios, per lëdy xcheñ noow. **8**Por
ngo, nikxe xtyeedy noo ndaly
kyalnë, per xyaabty noo, ni nikxe
mban xtyee noo, per xsyakty noo
nii sikoootyee kyaan noo. **9**Ni nikxe
xkyenal meñ noo, xsyedy noo
nonsy noo, ni nikxe xchon meñ lëë
noo lyu, xyaandy noo sikoootyee.
10Laañee xyootyee noo, xtyelaa
kety noo si kuty Jesú, parñee kpañ
noo si pañ Jesú. **11**Por mente
mbañ noo, cualquier tse ntseeb
kety noo porñee xsoob noo xtiits
Jesú, parñee kak nyoo nii no Jesú

leñ styoo noo. **12**Singo mod lëë
kyalkutu chuñ xtsiiñ leñ styoo noo,
lëë kyalmabañ gaa chuñ xtsiiñ leñ
styoo do.

13Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon
xñee: "Bniladzyaa, por ngo kwnen."
Singo lëë noo porñee bniladzy
noo xtiits Dios, ngo nii xñee noow.
14Ndon noo nii lëë Dios beeñ kpañ
Jesús, ni ndon noo nii lëë xaa kuuñ
kpañ lëë no ni lëë xaa tsikni lëë no
laañee sob xaa. **15**Par lëë do kok
kchë cos ko, parñee siñee xtyaly
meñ nii xkaa xkyalnsaak Dios,
singo gak ktyaly meñ nii ktee skizh
lo Dios por xkyalnsaak xaa.

16Por ngo gaa nii iip xchosody
styoo noo. Por nikxe nii chox
xcueerp noo, tse con tse lëë
xkyalbinii noo xkub. **17**Por lëdy
cos kchë kyalnë nii xtsyool noo,
que kchë kyalnsaak nii jkaa noo.
18Xtyoondy noo cos nii nyoo, sink
cos nii nyoody xtyon noo. Por
xtsedy xtiiy cos nii nyoo, per lëë
cos nii nyoody iip nitylodyo.

Lidzy no nii sob kpaña

5 Nak xcuerp no sinak tu yu nii
sob lo kislyu, per ndon no nii
deelñee nitylo yu re, lëë Dios psaal
tu yu nii nitylody leñ kpaña par lëë
no, ni lëdy kaa cholsye psaaw. **2**Nli
nii mban xtyee noo mente no no
leñ cuerp re, porñee chakladzy no
kyob kyoo no leñ lidzy no nii sob
kpaña, **3**lëë no tsyo leñ yu go sinak
nii nyako xab no parñee kwedy no
nëb kidy no. **4**Xteenë no ni mban
xtyeedy noo mente bii ncheno no
leñ xcuerp no, porñee chaklasty no
kchoo no leñ xcuerp yoox no, sink
chakladzy no nii kneetsy Dios tu

cuerp nii nitylody lo no. ⁵Lëë Dios pxixkwaal lëë no par ngo ni lëë xaa bneetsy Kyalbini Ntson sinak tu señ nii lëë no jkaa nii kneetsy xaa.

⁶Por ngo, tugak nguiool no styoo no, por ndon no nii mentre bii ncheno no leñ xcuerp no, sit nche no lo Dios. ⁷Chilody tyon no xaa nina, per xniladzy no xtiits xaa. ⁸Nguiool no styoo no ni choki gaa no kchoo no leñ xcuerp no, parñee kyoo no lo Dios. ⁹Por ngo nii tugak choxko no kuuñ ksak no Dios, nikxe no no o nody kaa no leñ xcuerp no. ¹⁰Por kchë no kaktsyetsy tse nii lëë Crist kuñ kyalxtisy, parñee jkaa no nii xyaal no, según kyalbuen o kyalmaal gaa nii beeñtsyey no mentre ptsyo no leñ xcuerp no.

Lëë Crist ptsig lëë no lo Dios

¹¹Porñee xtsyeeb noo Dios ngo nii xtee noo nii jko noo styoo meñ. Nan Dios cho nak noo ni chakladzy gaan nii wi do kyuumbey do lëë noo. ¹²Xñeedy noo nrii parñee kle do loo noo stub, sink lëëw xñee noo parñee kchilo ktikche do lo xtiits xaa nii xsee xa chak meñ aan chandy xaa nii no leñ styoo meñ. ¹³Por deelñee chak wety noo, lo Dios chak wety noo. Per deelñee nyaanii noo, lo do nyaanii noo. ¹⁴Destye nii byeeñ noo nii lëë Jesucrist kuty por kchësy meñ, lëë xkyalwkëstyoo xaa xñabey lëë noo, por lëë noo kuty lo tol. ¹⁵Lëë Crist kuty por kchësy meñ, parñee kpañdy meñ singosy, sink kpañ meñ par kuuñ ksak meñ xaa, por lëë xaa kuty ni lëë xaa pañ por meñ. ¹⁶Por ngo nii xtyoontre noo meñ sinak chan chol xaa lo kislyu re

meñ. Nikxe nii si chan chol meñ lo kislyu re ptyon noo Crist, xtyoontre noo xaa singo nina. ¹⁷Por ngo nii xkub kchë meñ nii xniladzy xtiits Crist. Lëë kchë cos nii kok klo kwtedy. Lëë na kchësy cos ngub.

¹⁸Lëë Dios chuuñtsyey nrii. Lëë xaa ptsig lëë noo lo xaa por Crist, ni lëë gaa xaa pso lëë noo parñee ktsig noo kchësy meñ lo xaa. ¹⁹Por Crist lëë Dios ptsily xtol meñ, aan lëë xaa pso lëë noo parñee kyonii noo tiits re lo meñ. ²⁰Por ngo xaa nii sëedni xtiits Crist nak noo. Nako sinak nii yuub Dios nyee lo do. Xñab noo lo do tsigo busy nii por Crist kol kpig lo Dios. ²¹Ni tu tol gon kwloody Crist, per por lëë no lëë Dios psaksi xaa sinak nii nyak xaa tu ngoptol, parñee tsinée kpig no lo Crist, telaa no lo tol.

6 Xaa nii kë xtsiiñ Dios nak noo. Por ngo xñee noo lo do nii ksaanlasty to xkyalnsaak Dios. ²Por leñ kitsy nii kë xtiits xaa xñee:

Worñee pteedyo tiits pkëëtyagaa xtiitsoo,

koknин lii tse nii kwtelaaal.
Lëë wor kutsiñ nina. Natse schilo telaal lo tol.

³Chuuñdy noo cos nii nonguialdy kak parñee kñeenëdy meñ xtsiiñ noo, ⁴sink tugak choxko noo nii kan meñ nii xtsiiñ Dios këë noo, por xekw noo kyalnë, ni xtyee noo lyaadzy. ⁵No kiñle meñ lëë noo ni no kol meñ lëë noo skiib, pxekwle noo xkyalnxoly meñ ni no kyëöl noo tsiiñ ndip, ni no kchool xkaal noo ni no tyeedyle gaa noo kpiñ. ⁶Ni nyoo gaa nii xtsiiñ Dios xkyëë noo por ngui mod mbañ noo, ni porñee xyeeñ noo xtiits Dios ni

por paciensy nii chaap noo, ni por Kyalbini Ntson nii no leñ styoo noo ni por xkyalwkëstyoo noo,⁷ ni por xtiitsli Dios nii xluuy noo ni por xkyalwnabey Dios, ni porñee xsoob noo xtiits Dios, lëë xaa chakni lëë noo.⁸ No wor xlisklaa meñ noo, no gaa wor xsyablyu meñ noo. No wor mbëë xñee meñ cho nak noo, no gaa wor xñeenë meñ noo. No wor xsyak meñ nii wnee xuuy noo nikxe nii tugak xñee noo tiitsli.⁹ No wor xsyak meñ nii xaa sit noo, nikxe nii kchë meñ xyumbey lëë noo. Xnëzle kyalkuty no noo, per lëë noo bii mbañ. Xaksi meñ noo, per chujty meñ noo.¹⁰ Chak kyalnë loo noo, per tugak nle no styoo noo. Mban chak noo, per ndaly meñ no kyuuñ noo rikw. Sootee nii ni tu pe chaapty noo, per kchë cos no ña noo.

¹¹ Beetsy, kchë do siñee no do leñ kyedzy Corinto, tiitslisy bñee noo lo do ni tyub kaa styoo noo xkëstyoo noo lëë do.¹² Ni tu cos xkeesty noo lo do, sink misme lëë do xsosit loo noo.¹³ Xñen lo do sinak xñee xaa lo xiñ, nii jkëstyoo do lëë noo sinak nii xkëstyoo noo lëë do.

Lëë no nak lidzy Dios

¹⁴ Kak chopty to meñ nii xnilasty xtiits Dios, por xaa nak kyalbuen ni xaa nak kyalntseeb. ¿Xa ktsiil lsa gaa bini nguey?¹⁵ Chilody gon ktsiil lsa Crist xaatox, ni chiloody kaa ktsiil lsa xaa nii xniladzy xtiits Dios tu xaa nii xnilastyo.¹⁶ ¿Pe so mdyo leñ lidzy Dios nayak? Lëë no gon nak lidzy Dios mbañ ni misme gaa Dios chëb:

Lëën tso ni lëën kyënsë lady meñ,

ni lëën kak xDios meñ,
ni lëë meñ jkab tu kyedzyaa.

¹⁷ Ni lëë gak Dios xñee:
Kol kchoo lady meñ nii xnilasty,
aan kuñdy to tol nii chuuñtsyey
meñ go,
tsiin jkaa xcuentaa to.

¹⁸ Naa kak pxosy to ni lëë do kak
xiñganaa ni xiñtsyaapaa.
Singo xñee Dios nii xñabey.

7 Lëë Dios gon, beetsy, psaan
tiits re lo no. Por ngo no nii
ksaan no tol nii xkiypeedy xcuerp
no ni xkyalbini no. Kol tsoo ktsyeb
no Dios parñee xtiits sye xaa ksob
no.

Lëë meñ Corinto xtikche styoo

² iKol klaa syëeb noo leñ styoo do!
Ni tu cho karty ksaksi noo, ni ni
tu cho karty jkëetii noo.³ Xñedyaa
kchë nrii parñee kñeenën lëë do,
por lëën niyle nii tugak no do leñ
styoon par kpañ no ni parñee kety
no tusyke.⁴ Tyub styoon xñen lo do
ni xlen lo do, por nikxe ptyee noo
kyalnë, nguiool no styoon ni xle
gaan.

⁵ Destye nii kwlañchee noo xtañ
meñ Macedonia, karty kxiladzy noo,
masyke kyalnë xtsyoool noo. Xtilyny
meñ noo ni ptsyeeb kaa noo.⁶ Per
lëë Dios nii xchoobladzy styoo meñ
nii no kyalnë pchoobladzy styoo
noo worñee lëë Tito kwlañche.

⁷ Per lëdy porñee kwlañchesy xaa
pchoobladzy xaa styoo noo, sink
porñee pchoobladzy to styoo xaaw.
Lëë xaa në nii chakladzy to kan do
lëë noo ni në xaa nii no do kyalnë
por naa, aan tir blen biñaa ngo.

⁸ Nikxe nii beeñ kteenë kitsy nii
pxalaa lëë do, xteenëdya nina.

Nikxe nii pteenën konaa nii pteenë do xisy wiñ, ⁹lëe na xlen. Per xledyaa porñee pteenë do, sink porñee lëe kyalnë go ptikche styoo do lo Dios. Kwtedy to kyalnë go sinak xyo styoo Dios. Por ngo nii ni tu pe kokty to por lëe noo. ¹⁰Por kchë meñ nii xtye lo kyalnë sinak xyo styoo Dios, xtsëë meñ go xmod aan singo mod lëe meñ go xtyelaa aan kindy penak tso meñ go kyalnë. Per lëe meñ nii xtyee kyalnë nii no lo kislyu re, kaazhkaa chety meñ go. ¹¹Kwte do kyalnë sinak xyo styoo Dios, aan lëe na ikol kuy kchë nii beeñ do gan! Byeñ do nii no nii kchoo do xfavoraa. Blëe do aan axte ptsyeb to. Loxsyé ngo lëe do kokladzy nyan do naa ni lëe do kokladzy nsaksi do xaa nii kwloo falt. Kchë ngo beeñtsyey do parñee kak nyoo nii lëdy to kwloo falt. ¹²Worñee pxalaa kitsy ko lo do, pxaldyno por xaa nii kwloo falt, ni pxaldyno por xaa nii kwtedy kyalnë go, sink lëew pxalaa parñee kan Dios nii sini noo kik to. ¹³Por ngo nii pchoobladzy to styoo noo.

Per lëdy por ngosy byo nguiool styoo noo, sink wi porñee ptyon noo singootyee xle Tito, por kchë do kwloo nguiool styoo xaa. ¹⁴Byaan maaldyaa lo Tito worñee chëpaa nii xlen lo do. Por sinakak nii nli kchë nii niiy noo lo do, nli kchë nii ptyeesy noo lo Tito. ¹⁵Aan tir xkëstyoo xaa lëe do tsinnee xsaladzy xaa nii beeñtsyey do kchë nii kwnabey xaa ni ptsyeb to kon do xaa. ¹⁶Xlen nii schilo kña loon do.

Meñ nii xkady cos tyub styoo

8 Lëe nana, beetsy, lëe noo
kutiits lo do xa nak kyalnsaak

nii pteedy Dios lo meñ Macedonia nii xniladzy xtiits xaa. ²Nikxe nii mban kwtedy meñ go kyalnë, xle meñ go, ni nikxe nii prob meñ go, lëe meñ go pkady cos sinak nii nyak meñ go rikw. ³Nli xñen nii tyub styoo meñ go pkady cos aan axte nii kindy pkady meñ go. ⁴Xtse kwnab meñ go nii klaa noo kuñ meñ go yudar xaa nii xniladzy xtiits Dios. ⁵Nlasty noo nii nyuuñtsyey meñ go kchë ngo, por klo xtiits Dios bniladzy meñ go. Loxsye ngo lëe meñ go psoob xtiits noo sinak xyo styoo Dios. ⁶Por ngo lëe noo bñab lo Tito nii wi lo do kñab xaa nii xtop noo, por destye klo lëe xaa bislo xtop xaaw. ⁷Lëe do chuñ gan lo kchë cos, xniladzy to xtiits Dios, ni chuñ do gan tsinnee xluuy do xtiits Dios, ni chak to, ni xkëstyoo do lëe noo. Por ngo no nii kuñ do gan na nii xtop noo nii jkiiñ lo betsy no.

⁸Xñabeydyaa nii kuuñtsyey do nrii, sink lëew niyaa lo do parñee ktee tiits nii kluuy do nii nli no kyalkëstyoo leñ styoo do sinak nii now leñ styoo meñ. ⁹Por nanle to xa nak xkyalnsaak Jesucrist. Rikw xaa, per lëe xaa byak prob porñee xkëstyoo xaa lëe do, parñee por xkyalprob xaa lëe do kyak rikw.

¹⁰Lëen kniy nii no kikaa. Destye iz kwtedy gon bislo do ptop to tumi re tyub styoo do. ¹¹Lëe na kol kisyaalo sinak nii nguiool kwyoo styoo do worñee bislo do. Kol ktee nii kchilootyee lo do. ¹²Por deelñee no meñ gan ktee tu cos, xkaaña Dioso. Xñabty xaa nii chaapty no.

¹³Xñabty noo nrii parñee te do lyaadzy porñee beeñ do stu meñ

yudar, ¹⁴sink lëëw xñab noo parñee kchë no kap nii jkiiñ lo no. Lëëw xtee tiits nii ktee do nii chak falt lo meñ go, so gaa tse nii kneetsy meñ go nii kak falt lo do. Singo mod kchë no kuuñ yudar, ¹⁵sinak nii xñee xkitsy Dios: "Kokty falt cos lo meñ nii chap ndalyo, ni lo meñ gaa nii chappy ndalyo koktyo falt."

Lëë Tito chitedy lo meñ Corinto

¹⁶Per skizh Dios nii kwloo xaa lëë do leñ styoo Tito sinak nii no do leñ styoon. ¹⁷Por ngo lëë xaa psoob xtiitsaa, aan como tugak sini do kik xaa, lëë xaa sëëd tedy lo do porñee kwlaño styoo xaa.

¹⁸Lëë Tito sëëd chop tu betsy no nii xyumbey kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, porñee no xaa xfavor xtiits Dios. ¹⁹Ni lëdy kaa por ngosy sëëd xaa, sink lëë kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios kwle xaa parñee kuñ xaa lëë noo yudar kuuñ noo tsiñ re parñee kuuñ ksak noo Dios ni parñee kak nyoo nii chakladzy noo kuuñ noo yudar. ²⁰Kchë nrii chuuñtsyeey noo parñee kñeenëdy meñ lëë noo porñee xtop noo kchë tumi re. ²¹Lëjty xaktyee por Dios, sink wi por meñ, chakladzy noo ktop noo tumi re ngui mod.

²²Lëë noo xaal stu betsy no. Nyoo nii nguiool no styoo xaa. Lëë na mastre xle xaa porñee chap xaa lëë do confians. ²³Deelñee kñabtiits meñ cho nak Tito, kol këb nii xcombañeraa xaa ni chopaa xaa chuñ lëë do yudar. Singo gak deelñee kñabtiits meñ cho nak xaa nii ksa Tito sëëd, kol këb nii lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios pxaal

xaa parñee kuuñ ksak xaa Crist.

²⁴Aan parñee kniladzy meñ, kol kluuy nii nli xkëstyoo do xaa, ni kol kluuy nii lëdy likasy xtaan noo lëë do.

Tumi nii xtyop

9 Xkiiñdy nii jkën leñ kitsy re xa nak xcuent tumi nii xtyop par betsy no nii xniladzy xtiits Dios. ²Por nanlaa nii buen styoo do, ni mbëë gaa xtee styoon tsiñee xñen lo meñ Macedonia nii destye iz kwtedy lëë do kwlokyeñ kuñ do yudar, aan por lëë do wi meñ Macedonia kwlañ styoo kuñ yudar. ³Per lëën xal betsy no lo do parñee kak ndoon nii nli kchë cos buen nii chutiitsaa. Lëë betsy no xalaa parñee list kwe do, ⁴por toontlaa kiidnal bla xaa Macedonia naa aan kan xaa nii nche tseydy to aan kchoo xkyalto noo, aan nder confians bñee noo nii buen styoo do ni kchoo gaa xkyalto do. ⁵Por ngo nagon kwxaakaa nii buen kxalaa betsy no lo do parñee kuñ xaa lëë do yudar lox ktop to nii byaanle to tiits destye klo, tsiin singo mod kak nyoo nii lëdy lëë noo xñabo lo do, sink styoo do xlyáño.

⁶Kol ksaladzy tiits nii xñee sinrui: Kchë meñ nii xisy chan, xisy nii xtop meñ go, per lëë kchë meñ nii nroob chan, ndaly nii xlaap meñ go. ⁷No nii ktee do nii kwlañ styoo do. Kwteexyody tow, por xle Dios lo meñ nii xle chuñ yudar. ⁸Lëë Dios kneetsy kchëlo kyalska lo do, parñee ni tu pe kakty falt lo do ni parñee kuñ do yudar. ⁹Sinrui xñee xkitsy Dios:

Ndaly nii ptee xaa lo meñ prob,

aan ni tu cho knitylasty
kyalnsaak nii beeñtsyey xaa.

¹⁰Lëë Dios nii xnee pni nii xñaa
ni xnee nii xtyaaw, knee kchë nii
jkiïñ do ni lëë xaa kuuñ ktyaly
kchë cos buen nii no leñ styoo do.
¹¹Singo mod lëë do kap kchëlo cos
parñee kchilo kuñ do yudar. Aan
lëë kchë meñ nii jkaa nii kxaal do
loo noo ktee skizh lo Dios. ¹²Lëdy
kaa xaktyee nii xkiïñ lo betsy no
xteedy to, sink por kchë ngo chop
kyon vuelt xtee xaa skizh lo Dios.
¹³Lëë betsy no nii jkaa nii ktop to
ktee skizh lo Dios, por nyoo nii
xsoob to xtiits Dios. Ni lëë styoo
xaa ksak lo Dios por kchë nii ptop
to par kak meñ yudar. ¹⁴Aan lëë
xaa go kñab lo Dios por lëë do ni
skëstyoo xaa lëë do por kyalnsaak
nii bneetsy Dios lo do. ¹⁵iSkizh Dios
por kyalnsaak nii bneetsy xaa lo no!

Xkyalwnabey Pable

10 Paablaa, con kyalndoladzy
nii bneetsy Crist lon xñen
lo do. Xñee meñ nii tir ndoladzyaa
tsiñee son lo do, per xtaanaa tsiñee
son sit. ²Por ngo xñabaa nii kyubty
to nii kak ntseebaa lo xaa nii
xñee nii styoo noo xlyañ kchë nii
chuuñtsyey noo, por syaxaa kñen
lo xaa tsiñee lëen kyely. ³Nli nii xaa
lo kislyu re nak noo, per xtiildy noo
sinak xtily meñ lo kislyu re. ⁴Por
xsyeñdy noo kiib nii no lo kislyu,
sink xkyalwnabey Dios nak xkiib
noo par knityloo noo xkyalwkëti
xaatox. ⁵Xnityloo noo kchë cos nii
xlaady kyuumbey meñ Dios. Kchë
cos nii no kik meñ xtsig noo lo Crist
parñee ksoob meñ xtiits xaa. ⁶Saksi
noo meñ nii xsoobty tiits tsiñee

tyon noo nii lëë do xsoob tiits xtiits
Dios.

⁷Nii chansye to xniladzy to.
Deelñee no tu do xsyak nii xlad
Crist no do, kol kyeñ gaanoo nii
wi noo no xlad Crist. ⁸Nikxe nii
xsyak to nii chakladzypaa kaknan
do nii xñabey noo, kindy penak
kteladzyaa. Por lëë Dios bnee
tiitspey parñee kchoobladzy noo
styoo do. Syopty noo par jkëetañ
noo lëë do. ⁹Chaklastyaa nii sak
to nii chakladzyaa ktseebaa lëë do
con kitsy nii xalaa. ¹⁰No do xñee
nii ntseeb xñee lo xcartaa, per ni
tu cho xsaldy naa tsiñee son lo
do. ¹¹No nii kaknan xaa nii xñee
singo nii sinakak xtiits noo tsiñee
nche noo sit, singo gak kako tsiñee
kyoop noo lo do.

¹²Xyaxty noo kak noo sinak
kchë xaa nii xtaan xaly. Buendy
chuuñtsyey xaa go, por xtaan lsa
xaa lo xcombañer xaa. ¹³Xkiñdy nii
ktaan noo, por mismé Dios xluuy
nii kuuñtsyey noo, ni lëë gaa xaa
bnee tiits nii kwlañchee noo lo do
leñ kyedzy Corinto. ¹⁴Schilo kñabey
noo lo do, por lëë Dios bneetsy
tiitspey loo noo worñee byoop noo
lo do, por klootyee noo byoob kluuy
cho nak Crist lo do. ¹⁵Ni xtaandy
kaa noo xtsiiñ stu meñ sinak nyako
xtsiiñ noo. Al contrario, lëë noo
këmbës nii kniladzyre to xtiits Dios
parñee kluuyre noow lo do, per
nody nii kchoo noo laañee pxaal
Dios lëë noo. ¹⁶Nare kluuy noo
xtiits Dios lo meñ nii no sit lo do,
per ktaandy noo xtsiiñ stu meñ.

¹⁷Deelñee no tu xaa nii chakladzy
ktaan, no nii ktaan xaa xtiits
Dios. ¹⁸Por deelñee mismé lëë no

kchoo xfavor no, kchukëdy no. Per deelñee yuub Dios kchoo xfavor no, schukë no.

Xaa nii chakladzy kak apostle

11 Lëen kñe blalan tiits nii so xnëzty lo do. Kol kxekw jkëetyag tow. ²Xsiniyaa lëe do sinak xyostyoo Dios, por lëen kwlootin lëe do lo Crist aan chakladzyaa ktedyaa to lo xaa sinak xchotiñ kwnaa yeeñ nii xtsiilña tugak mguiy. ³Per xtsyeebaa nii kyëti do sinak pkëeti mëël Eva aan kchoso styoo do lo Crist. ⁴Por chanaa nii xkëetyag to xtiits xaa nii xñee nii no stu Crist, ni xkëetyag to xtiits xaa nii xñee nii no stu kyalbini, ni xkëetyag to xtiits xaa nii xñee nii no stu tiits nii xteelaa. ⁵Sotaa gon nii xyablyudya lo apostle nii kwsëeb to xlad. ⁶Nikxe kaktyaa kñe nguin, per lëdy porñee chaktyno. Ni kayanle gaa to nii nli chakaa, por kon do kchë nii beeñtsyeyaa.

⁷ ¿Ote mal yak beñaa nii singosy bluyaa xtiits Dios lo do, ni byablyn par klisklaan lëe do? ⁸Xaa lo meñ nii xniladzy xtiits Dios pticheen tumi, porñee kwnasyaa nii kwtiix meñ go naa parñee kyën tsiiñ lo do. ⁹Ni nikle gaa kwyon lyaadzy worñee kwyon lady to, ni tu cho lo kwlootsiñdyaa, por lëe xaa Macedonia nii kwlañche bnee kchë nii kok falt lon. Kopaa cuent parñee kotsiñdyaa lo do ni singo gaa tugak kuuñtsyeyaa. ¹⁰Nan nyëen nii nli xyumbeyaa xtiits Crist, aan ni tu cho chilody jka nii klen, por ni tu pe bneesty meñ nii no nëz Acaya lon. ¹¹ ¿Penak dyon xñen sinrii, pe porñee xkëstyoodya lëe dow? Axté Dios gon nan nii xkëstyon lëe do.

¹² Per ksandyaa nii chuuñtsyeyaa, parñee ktejtyaa tiits nii chol xaa kle si xle noo. ¹³ Por nlidy nii apostle nak kchë xaa go. Wnee xuuy nii chakladzy kak xapostle Crist nak xaa. ¹⁴ Ni lëdy kaa nii ksee ñe kan ñe xaa go, por yuub xaatox xtsyëelo parñee kak xaa sinak xangly Dios. ¹⁵ Por ngo kchë xaa nii no xlad xaatox xtsyëelo parñee kan meñ nii buen xaa, per mban kyal xcient kchë xaa go.

Kyalnë nii xtye Pable

¹⁶ Ni xñe gakaa xñen: Këbty to tsaaplaa chak wetyaa, per deelñee xsyak to nii nli chak wetyaa, lëen kñe lo do si xñee xaa nii chak wety parñee win ktaan xisy wiñ. ¹⁷ Lëdy Dios bneetsy tiitspey nii xñen kchë nrii, sink lëew xñen si xñee tu xaa wety nii chakladzy ktaan. ¹⁸ Por ndaly xaa nii xtaan cos nii no lo kislyu re no. Por ngo, win ktaan. ¹⁹ Ni tir gaa nyaani do, per xekw to xkëetyag to xtiits xaa nii chak wety. ²⁰ Xekw to lo xaa nii xkuñ lëe do tsiiñ, ni xla xcheñ do, ni xkëeti lëe do, ni xlëe chan lëe do, ni xkotsyetsy lëe do. ²¹ Axté xteladzyaa kñen nii tir nguudzy kok noo lo do.

Per syaxaa ktaanaa sinak xtaan stu xaa, nikxe nii kñen si xñee tu xaa nii chak wety. ²² Deelñee xñee xaa go hebreo, win xñew. Deelñee xaa Israeel gaa nak xaa go, win nak xaa Israel. Deelñee lo xtiyy gaa Abraham sëed xaa go, win syely lo xtiyy Abraham. ²³ Deelñee xtsiñ gaa Crist xkyë xaa go, mastre xkyén xtsiñ Crist que xaa go. Xñen si xñee tu xaa nii chak wety. Por ndalyre

tsiiñ nii noyuuñtsyeyaa, ni ndalyre vuelt no ko meñaa skiib, ni no kiñ meñaa, ni ndalyre vuelt notelaan lo kyalkuty. ²⁴Kaay vuelt pxob xaa Israel naa kalyptsiipkee ña tuu kidy. ²⁵Tson vuelt pxob yag meñ naa. Lëe stu vuelt lëe meñ blaal kyo naa. Tson vuelt kwnity barkw nii san lo nis. Tu vuelt nder kyool ni tyub tse kwyon lo nistoo. ²⁶Tyub nii kén viaj, ndaly vuelt kwtelaa nyoy nis kiigwpee naa. Ni ndaly vuelt notelaan lo ngbaan ni lo xaa tu kyedzyaa ni lo xaa sit. Ndaly vuelt notelaan lo meñ leñ kyedzy ni tañ ni lo nistoo. Ndaly vuelt notelaan lo meñ nii nlidy xniladzy xtiits Dios. ²⁷Kakyëlaa tsiiñ ndip ni noteedyla kyalnë. Ni ndaly vuelt no kchoo xkalaa, ni no teedyaa kpiñ. Ndaly vuelt kwlaan nis. Ndaly gaa vuelt tawdyaa. Noteedyla nal ni kok falt xabaa.

²⁸Kchë lo kyalnë go noteedya, per tugak sini kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios kikaa. ²⁹Deelñee no tu xaa nii no nguiooldy styoo, wi styoon cho nguiooldy. Deelñee xchon meñ tu xaa lo tol, xlëen. ³⁰Deelñee kakladzyaa ktaanaa, schilo ktaanaa xkyalmbanaa. ³¹Lëe Tat Tios nii nak pxosy Jesucrist xyal jkaa skizh tugak. Lëe xaa nan nii nli kchë nii xñen. ³²Worñee kwyen Damasco, lëe xtisy nii psoob rey Aretas pxaal xaa nii kulës naa chu kyedzy parñee kñaasy xaa naa. ³³Per lëe meñ kwloo naa leñ tu tskwidy par klity meñ naa nëz chex pyedzy nii ntse kyako kyedzy, aan singo kwtelaan lo xaa go.

Xkyalmban Pable

12 Pe nandy nii ktaanaa, per xlëen ktaan kchë cos nii

bluuuy Crist lon. ²⁻³Kok tsida iz nii kuni Dios naa kpaa klaa. Nandyaa deelñee tyub xcuerpaa kuni Dios naa, ote xaktyee xkyalbinino yak. Dios sye nano. ⁴Per lëe Dios kuni naa kpaa, aan siko biñaa cos nii ni tu xaa lo kislyu re chilody knëe. ⁵Schilo ktaanaa kchë ngo, per xtaandyno, sink xtaanaa por xkyalmbanaa. ⁶Nikle nii schilo ktaanaa, por nli kchë nii kñen, per xtaandyaa, parñee këbty meñ nii chaktyaa nii xaa nonaa ni chaktyaa nii xaa chakaa. ⁷Per parñee nyak nyaadyaa por kchë nii konaa, lëen kwlañ tu yoob. Nako sinak tu kitsy nii blisy xaatox naa. ⁸Tsonle vuelt nonabaa lo Crist nii ktichee xaa yoob ko, ⁹per në xaa lon: "Xkyalwkëstyoosyaa xkiñoo, por lo xaa mban xtedyaa xkyalwnabeyaa." Por ngo xlen nii mbanaa, parñee jkan xkyalwnabey Crist. ¹⁰Xlen tsiñee mbanaa, ni xlen tsiñee xkotsyetsy meñaa, ni xlen tsiñee non lyadzy, ni tsiñee xkyënlaag meñaa, ni tsiñee xtyeedya kyalnë porñee xniladzyaa xtiits Crist. Por tsiñee xsyakaa nii mbanaa, wor go mastre ndanaa.

Lëe Pable no kyalnë por meñ Corinto

¹¹Kwnen si xñee tu xaa nii chak wety, per lëe do chap tol. No nii lëe do klistklaa naa, por nody nii kyablyun lo apostle nii kwsëeb to xlad, nikxe nii ni tu pa nondyaa. ¹²Ni worñee kwyg gaan lady to, kopaa paciensy. Ni kon do nii nli apostlaa por kchë kyalntson ni milagre nii beeñtsyeyaa.

¹³Kwxaaktyaa nii mban do lo los demasy xaa nii xniladzy xtiits Dios, xakxe porñee kwlootsiiñdyaa lo do.

iKol kuñaa perdón deelñee por ngo kwlon falt lo do!

¹⁴Lëew kyon vuelt nii kyely tedyaa lo do. Aan ko tsiiñdyaa lo do. Por kyeldyaa parñee kneetsy to nii chap to lon, sink lëen kyely kan lëe do. Por nody nii ktop xaa wiñ tumi par pxosy xaa, sink pxosy xaa wiñ no nii ktop tumi par xaa wiñ. ¹⁵Mbëëre kuñaa gast nii chaapaa. Axte win kak gast por lëe do. Per sootee na nii tsiñee mestre xkëstyoon lëe do, xisy xkëstyoo do naa.

¹⁶Kwlootsiñdyaa lo do, per no do xñee nii byubaa mod nii byab to tu lo tramp. ¹⁷¿Pe no tu xaa nii pxalaa nayak pkëeti lëe do? ¹⁸Naa pxal Tito chop stu betsy no biid tedy lo do. ¿Pe pkëeti Tito lëe do? ¿Pe lëdy nayak nii tugak no kikaa chop kik Tito?

¹⁹Neñdy xsyak to nii misme lëe noo xfavor noo xñee noo. Per lëdyo gon, por xña lo Dios nii xñee noo si xñee xaa nii ngab lo Crist. Aan kchë nrii xñee noo parñee kyuumbeyre to xtiits Dios. ²⁰Xtsyebaa tsiñee kyelyaa lo do, xaale nak to, o xaale gaa nakaa. Xtsyebaa nii nche ktily do, ni noyak to mbidy, ni nche klëe do, ni noyak nyaa do, ni ncheyaw do tiits kizh, ni nche neenë do, ni ncheno do si xkaatyee. ²¹Xtsyebaa nii kuuñ kteladzy Dios naa tsiñee kyelyaa lo do, aan konaa porñee karty ksaan do xtol do, ni noni do stu kwnaa o stu gaa mguiy, ni xsaandy to kchë cos ntseeb nii noyuuñtsyey do.

Lëe xilban Pable xyal

13 Lëew kyon vuelt nii kyelyaa lo do. Aan no nii kso do chop testigw o tson gaa

testigw nii nan xa nak xfalt xaa nii beeñ tol. ²Per lëen xñe kazh lo xaa nii kwloo falt klo ni kchë lo do, nii nikxe sodyaa lo do, per kol ksaladzy nii niyaa lo do worñee pchop vuelt byelyaa lo do. Por kaptraa paciensy tsiñee lëen kyely stub. ³Por chakladzy to kaknan do dyon pe nli nii no xkyalwnabey Crist leñ styoon. Aan mbandy Crist gon, sink ndaan chak xaa lo do. ⁴Nli nii kwë xaa lo crusy sinak xkyë tu xaa mban, per por xkyalwnabey Dios lëe xaa mbañ. Singo gak lëe noo mban chak noo. Per sinak nii por xkyalwnabeyak Dios pañ Crist, kpañ noo, parñee jkiñ noo lo do.

⁵Misme lëe do kol kyeñ deelñee nli xniladzy to xtiits Dios. Kol kuñ lëe do preb. Kol kyeñ dyon pe nli no Crist leñ styoo do, ote nlidyo yak.

⁶Naaty kyeñ do nii nli xniladzy noo xtiits Dios. Ptyeedy noo preb.

⁷Xñab noo lo Dios nii kuuñtsyeydy to cos mal. Xñeedy noo nrii parñee kuuñ ksak to lëe noo, sink lëew xñee noo parñee kuuñtsyey do cos buen, nikxe nii xsyak to nii ptyejty noo preb. ⁸Por chilody ktilyni noo tiitsli, sink xfavor tiitsli no noo. ⁹Por ngo xle noo tsiñee mban xtyee noo parñee kak ndaan do, ni lëe noo kñabre lo Dios por lëe do parñee kyak tubli do. ¹⁰Lëen xal kitsy re antes nii kyelyaa lo do parñee kak ntseebtyaa tsiñee kyelyaa. Por lëe Dios bneestsy tiitspey lon parñee kluyaa xtiits xaa lo do. Bneestsy xaaw parñee jkëëtañaa lëe do.

¹¹Kakni Dios to dyon, beetsy. Kol ktee nii ngui kpañ do. Kol kchoobladzy lsa styoo do tsiin

kakni Tat Tios nii xkëstyoo meñ lëë do.¹² Kol jkëeptyux xcombañer do ni kol kaw tu pxit kwesy xcombañer do.¹³ Kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz re xkëeptyux lëë do.

¹⁴Lëë lëësy Jesucrist dyon kakni lëë do, ni lëë lëësy Dios jkëstyoo lëë do, ni lëë lëësy Kyalbini Ntson kneetsy tiits nii mbëë kpañ do.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ Galacia

1 Naa nak Pable, xapostle Jesucrist. Lëdy cholsye pso naa ni lëdy cholsye pxaal naa, sink yuub Jesucrist ni Tat Tios, xaa nii beeñ kpañ xaa pxaal naa ni pso naa.

2 Ksan kchë xaa nii xniladzy xtiits Dios nii nche lon nu, xal kitsy re lo kchë meñ Galacia nii xniladzy xtiits Dios. **3** Lëe lëesy Tat Tios dyon ni lëe lëesy Jesucrist kakni lëe do parñee mbëë kpañ do. **4** Lëe Jesucrist gon kuty por kchë xtol no, parñee kteelaa xaa lëe no lo kchë cos ntseeb nii no lo kislyu re. Styoo Tat Tios kwlañ nii singo kuuñtsyey xaa. **5** iTugak kol tsoo ktee no skizh lo Dios!

Tugak tiits nii xteelaa no

6 Xseen gon nii blyëëdy lëe do tse psaan Dios nii kwtsyetsy lëe do por xkyalwkëstyoo Crist, par kniladzy to stu tiits nii xteelaa. **7** Per nody stu tiits nii xteelaa gon, sink no bla xaa nii xkan kik to aan chakladzy xaa kxiñ xaa xtiits Crist nii xteelaa. **8** Deelñee kiid tu xaa nii kluuy lo do nii no stu tiits nii xteelaa aan xaa nako lo nii bluuylo noo lo do, nguialsi xaa nikxe yuub naaw o nikxe gaa tu angly nii byety kpaaw. **9** Nii kwne gakaa klo, xñen: Deelñee

kiid tu xaa nii kluuy stu tiits nii xteelaa lo do aan xaa nako lo nii xniladzyle to, nguialsi xaa.

10 Chaklastyaa kuuñ ksakaa meñ, sink lëen chakladzy kuuñ ksakaa Dios. Deelñee kakladzyaa kuuñ ksakaa meñ, chilody kyën xtsiñ Crist.

Xa kwlañ nii lëe Pable kak apostle

11 Kol kaknan gaanoo, beetsy, nii lëdy leñ kik chol meñ lo kislyu re kwlañ tiits xteelaa nii xluyaa.

12 Porque lëdy cholsye bluuyo lon, sink yuub Jesucrist bluuyo.

13 Biñle gaa to nii worñee kwyon lo xlay meñ Israel, kwënlagaa meñ nii xniladzy xtiits Dios aan kokladzyaa nlooxaa kchë meñ go. **14** Lo kchë xlaay meñ Israel nii psedyaa beñaa gan lo kchë xaa nii tusy kchëen, porñee kwyoxkoon kuuñtsyeyaa nii psaan pxusykolloon. **15** Per antes nii nyalyaa lëe Dios kwle naa, aan por xkyalwkëstyoo xaa lëe xaa kwtsyetsy naa worñee kwlaño styoo xaa. **16** Lëe xaa bluuy xiñ xaa lon, parñee nluyaa xtiits xaa lo meñ sit. Tsiñee lëe tse go kutsiñ ni tu cho lo kwyanaabtiistyaa, **17** ni kwyady kaan Jerusalén nyakanaa xaa nii nakle

apostle. Sink blyëëdyaa lëen kwya nëz Arabia, loxsye ngo lëen kwya Damasco stub.

¹⁸Axte kwloxo tson iz lëen kwya Jerusalén. Tsigore lëen byuumbey Pedre. Tsiiñ kpidz kwlësaa lo xaa. ¹⁹Per kondyaa ndaly xaa nii nak apostle, xaktyee Jacob betsy Jesús konaa. ²⁰Xkonaa Dios nii tiitsli nak kchë tiits nii xkën.

²¹Loxsye ngo lëen kwya nëz xtañ meñ Siria ni nëz xtañ meñ Cilicia.

²²Per byuumbeydy meñ nii xniladzy xtiits Crist nii no nëz Judea naa.

²³Xaktyee biñ meñ go nii xñee meñ: “Lëe xaa nii kwënläag lëe no tyub tsigo, ni kokladzy nloox lëe no, xluuy xtiits Dios lo meñ nina.” ²⁴Kchë meñ go ptee skizh lo Dios porñee bniladzyaa xtiits Dios.

Lëe Pable chinee lo apostle nii xñabey

2 Lëe kwloxo tsida iz lëen kwya Jerusalén chopaa Bernabé. Wi Tito byonii noo. ²Kwyan porñee byeñaa nii Dios pxaal naa. Tsi lëen ptsiñ Jerusalén, nonsy lo xaa nii xñabey bitiitsaa xa nak tiits nii xteelaa nii xluyaa lo meñ sit. Kwyant porñee koklastyaa nii xlyësy nguiën tsiiñ. ³Nikxe nii lëdy xaa Israel Tito, ni tu cho kwnabedy nii nyobey xaa. ⁴Per lëe bla xaa nii nlidy xniladzy xtiits Dios kwsëeb tsilaan lady noo parñee kleetsy xaa dyon xa mbañ noo porñee xniladzy noo xtiits Crist aan lëe xaa kokladzy nii nyuuñtsyeey noo nii xñabey xley Moisés. ⁵Per psaldy noo xaa, porñee koklasty noo nii nchoxso do lo xtiits Dios nii xteelaa.

⁶Per ni tu pe nëdy xaa xñabey go lon, nikxe nii xkwenjtyaa deel

chootyee kok kchë xaa go, por tugak nak no lo Dios. ⁷Lëe xaa byeñ nii lëe Dios pxaal naa kakluyaña tiits nii xteelaa lo meñ sit, sinak nii pxaal Dios Pedre tsikluuy xaw lo meñ Israel. ⁸Porque misme Dios nii pxaal Pedre kak xaa apostle lo meñ Israel, pxaal naa kakaa apostle lo meñ sit.

⁹Por ngo lëe Jacob ni Pedre ni Juan kwseñ ñan ni ña Bernabé ksa xaa xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Lëe xaa byeñ nii lëe Dios bnee kyalnsaak re lon aan lëe noo byaan nii lëe xaa tsi lo meñ Israel, lëe gaa noo kyo lo meñ sit. ¹⁰Nësy xaa nii tugak ksaladzy noo meñ prob, ni nli gaa tugak choxkoon kuñaa meñ prob yudar.

Lëe Pable chak ntseeb lo Pedre

¹¹Per tsi lëe Pedre biid leñ kyedzy Antioquía, kwëntseebaa lo xaa, porñee klëeñ ñe kan ñe nii chuuñtsyeey xaa. ¹²Klo name chaw xaa ksa xaa meñ sit, per tsíñee lëe bla xaa nii pxaal Jacob kwlañ, lëe xaa bislo psosit xaa lo kchë meñ go, porñee ptsyeb xaa xaa nii chakladzy tsobey meñ sit. ¹³Aan wi bla meñ Israel nii xniladzy xtiits Dios beeñtsyeey nii beeñtsyeey Pedre, axte wi Bernabé byab lo xkyalwnee xuuy xaa. ¹⁴Per tsíñee konaa nii chuuñtsyeedy xaa nii xñabey xtiits Crist, xña lo meñ chépaa lo Pedre: “Xaa Israeloo aan kél si xkyë meñ sit. ¿Xa chakladzyoo tsigo nii xoo kpañ meñ sit sinak nii mbañ meñ Israel?”

¹⁵Meñ Israel no destye nii koly no, lëdy meñ sit nii no xtol nak no. ¹⁶Per ndon no nii xtsildy xley Moisés xtol no, sink lëe Crist xtsilyo.

Por ngo nii wi no bniladzy xtiits Jesucrist, parñee kpily xtol no, por chilody xley Moisés ktsily xtol meñ.

¹⁷Lëë na deelñee tol chuuñ no tsiñee xpig no lo Crist par ktsily xaa xtol no, ¿pe lëë Crist tsigo chuñ xtol no? iLëdyo gon! ¹⁸Por deelñee xñen nii lëdy xley Moisés xtsily tol aan naa gak xñee nii kuuñtsyey meñ nii xñabey ley, tu ngoptol nakaa. ¹⁹Por mbañtraa par kuuñtsyeyaa nii xñabey ley, sink lëën mbañ par kuuñtsyeyaa nii xñabey Dios. ²⁰Ni lëdre gaa naa mbañ, sink lëë Crist mbañ leñ styoon, por win kwë lo crusy worñee kwë Crist. Aan kchë nii chuuñtsyeyaa nina lëëw chuuñtsyeyaa porñee xniladzyaa xtiits Xiñ Dios. Xkëstyoo xaa naa por lëë xaa kuty xcientaa. ²¹Chaklastyaa ksanaa xkyalnsaak Dios tublad, por deelñee nchilo ntsily ley xtol no, pe nandy kuty Crist.

No nii kniladzy to xtiits Dios

3 iNatsypee nguey kchë do siñee nak to meñ Galacia! ¿Cho pkëeti lëë do, parñee ksaan do xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús nii kwë lo crusy? ²Kol në dyon penak nii kwsëeb xKyalbini Ntson Dios leñ styoo do. ¿Pe porñee beeñtsyey do nii xñabey xley Moiséso, ote porñee yak bniladzy to xtiits Dioso? ³Natsypee nguey do. Deelñee kwsëeb xKyalbini Ntson Dios leñ styoo do porñee bniladzy to xtiits Dios, ¿penak nii chakladzy to kuuñtsyey do nii xñabey xley Moiséso stub? ⁴¿Pe ni tu pa pkiiñdy kchë kyalnë nii kwtedy to? iDeelba nguiño siquier palalsye! ⁵Tsiñee

chuuñtsyey xKyalbini Dios tu kyalntson lady to, ¿pe chuuñtsyey xaaw porñee chuuñtsyey do nii xñabey xley Moisés, ote chuuñtsyey xaaw yak porñee xniladzy to xtiits Dios?

⁶Bniladzy Abraham xtiits Dios, ngo nii lëë Dios pkaaxcuent xaa sinak nii nyak xaa tu xaa buen. ⁷Kol kaknan tsigo busy nii kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios ngab lo xtiyy Abraham. ⁸Ni sëedle gaa leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii lëë Dios ktsily xtol kchë meñ sit nii kniladzy xtiits xaa. Por ngo nii destye tiemp chëb xaa lo Abraham: “Kchësy meñ nii nche lo kislyu kuuñlayaa por lii.” ⁹Singo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios chaklay sinak koklay Abraham, porñee bniladzy xaa.

¹⁰Nguialsi kchë meñ nii xñalo xley Moisés. Por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii nguialsi meñ nii chuñdy cumplir kchë nii xñabey xley Moisés. ¹¹Nyoo tsigo busy nii kpildy xtol meñ nii chuuñtsyey nii xñabey xley Moisés, por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii lëë xaa nii pily xtol kpañ, porñee xniladzy xaa xtiits Dios. ¹²Per lëë xley Moisés xkiñdy nii kniladzy meño, sink no nii kpañ meñ par kuuñtsyey meñ nii xñabeyo.

¹³Lëë Crist pteelaa lëë no lo xley Moisés nii ptsiibtee lëë no. Lëë xaa biy kyalsi go xcient no, por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Nguialsi xaa nii chety lo tu crusy.”

¹⁴Singo ptsyool Crist parñee wi meñ sit jkaa kyalnsaak nii chëb Dios lo Abraham ni parñee sëeb Kyalbini Ntson leñ styoo no deelñee xniladzy no xtiits Dios.

Tiits nii psaan Dios lo Abraham

¹⁵ Beetsy, nan do gon nii tsíñee chaa tublë kitsy, aan chuñ xaa nii xsaaaw firmar, ni tu cho chilody ktsilyo ni ni tu cho chilody kaa pe cos jkéere low. ¹⁶Lëë Dios psaan xtiits lo Abraham ni lo xtiiy Abraham. Xñeedy leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon: “lo kchësy xtiiy Abraham”, sinak nii nyo ndaly xtiiy xaa, sink lëew xñee: “lo xtiyyoo.” Lëë tiiy go nak Crist. ¹⁷Lëë Dios psaan xtiits lo Abraham aan chëb xaa nii lëew kuñ xaa cumplir. Por ngo chilody xley Moisés ksyablyu ni ksaanladzy tiits nii psaan Dios, por axte kwte tap kyoow kalyptsii iz biido. ¹⁸Deelñee nchoo kyalnsaak nii knee Dios lo no lo xley Moisés, lëdre tu cos nii pchoo chuw Dios. Per lëë Dios chëb kash lo Abraham nii singosy kneetsy xaaw lo no.

¹⁹Kñéëx to, cpa xkiñ xley Moisés tsigo? Lëew gon biid parñee kak ndon no pe cos nak tol. Lëew pkiiñ worñee karty kiid xaa nii jkaa kyalnsaak nii chëb Dios lo Abraham. Lëë angly biidni ley, aan lëe Moisés pkéew. ²⁰Per tsi lëë xtiits Dios biid, pkiiñtre Moisés ni angly, por yuub Dios biidniw.

Penak dyon biid ley

²¹ ¿Pe no xley Moisés contre tiits nii psaan Dios lo Abraham dyon? Lëdyo gon, por pchilody xley Moisés ndee kyalmbañ ni ntsily xtol meñ nii beeñtsyey nii xñabeyo. ²²Per leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii kchësy no nche kétuu lo tol, parñee xaktyee meñ nii kniladzy xtiits Jesucrist kchal kyalnsaak nii kxaal Dios.

²³Worñee karty kiid Crist lëë xley Moisés kwsonlë lo no, porñee karty tsitsiñ tse nii kluuy Dios xa kniladzy no Crist parñee telaa no. ²⁴Lëë ley kuni lëë no lo Crist sinak nii nyak no xaa wiñ, parñee tsíñee kniladzy no xtiits Crist, telaa no lo tol. ²⁵Per lëë na nii lëë Crist biid, naktre no cuent ley. ²⁶Por kchësy to nak xiñ Tat Tios porñee xniladzy to xtiits Crist, ²⁷ni porñee kwchobnis to, lëë do nak ksa Crist. ²⁸Kintre nii dyon cho nak meñ Israel o cho nak kaa meñ sit, ni kintre nii dyon cho no xpixwan o cho kindy kaa xpixwan, ni kintre nii dyon cho nak mguiy o cho nak kaa kwnaa, por tugak nak no lo Crist. ²⁹Aan deelñee lo Crist ngab to, wi do ngab lo xtiiy Abraham ni wi do jkaa kyalnsaak nii chëb Dios lo Abraham.

4 Tsiñee gon lëë tu xaa wiñ xyaani kchë xcheñ pxosy, sinakak chol mos nii tugak xkyë tsiiñ lo meñ nak xaa, nikxe nii lëë xaa nak xpixwan kchë nii byaani xaa. ²No meñ nii chan xaa, axte xsa tse nii psaan pxosy xaa tiits. ³Singo gak lëë no, worñee karty kiid Crist, kok no sinak xaa wiñ. Ptsyo no ña kchë cos nii xñabey lo kislyu. ⁴Per tsiñee lëë tse kutsiñ, lëë Dios pxaal xiñ. Tu kwnaa kop xiñ xaa ni pañ xiñ xaa sinak xñabey xley Moisés ⁵parñee kteelaa xaa lëë no lo kchë nii xñabey ley go, tsiiñ jkaaxcuent Dios no sinak nii nyak no xiñ Dios, ⁶aan parñee kluuy nii nli xiñ Dios nak no, lëë Dios pxaal xKyalbini xiñ kwsëeb leñ styoo no, aan lëë Kyalbini go xñee nii lëë Tat Tios nak pxosy no. ⁷Por ngo nii naktre to sinak xaa nii xkyë tsiiñ, sink lëë

do nak xiñ xaa nii xchee. Xiñ Dios nak to aan styoo Dios kwlañ nii wi do kyaani nii kneetsy xaa.

Chaklasty Pable nii kchoso styoo meñ Galacia

⁸Klo worñee karty kyumbey do Dios, xtiits kchë mdyo nii nakty Dios psoob to. ⁹Lëë na nii lëë do xyuumbey Dios, per masty kol tsoo kñee no, na nii lëë Dios xyuumbey lëë do, ḷpenak chakladzy to ksoxib to lo kchë mdyo mban go stub par kuuñtsyey do nii xñabey mdyo go? ¹⁰Bii no tse, ni mëë, ni iz nii nda nako lo do. ¹¹Xtsyebaa nii xlyëtyee bluyaa xtiits Dios lo do.

¹²Beetsy, xñabaa nii kak to sinakaa, porque sinak to nakaa. Kñëdy to nii tsaplao no pe beeñ do naa. ¹³Por nanle to nii worñee klootyee bluyaa xtiits Dios lo do, lëëw bluyaa por tu kyalkits nii kwxaakaa. ¹⁴Tu preb kwteedy to por kyalkits nii kwlaañaa. Per lëdy por ngo nii nsaldy to naa, sink kon do naa sinak nii nyakaa tu xangly Dios, ni sinak nii nyakaa Jesucrist. ¹⁵¿Pa psaan do kchë kyalwle go tsigo? Schilo gon kchon xfavor do aan kñen nii klo deelñee nchilow mer wi mëlo do ngwii do parñee neetsy tow lon. ¹⁶Lëë nana, ḷpe xtiily no nayak porñee kwnen xtiitsli Dios lo do?

¹⁷Choxko xaa nii gon chiid lo do xa kak to, per no lidy kik xaa, por chakladzy xaa nii ksaan do naa parñee lëesy xaa tsoxko do. ¹⁸Buen nii tsoxko do meñ, per no nii tubli tso kik to, ni no nii tugak tsoxko do, lëjty xaktyee tsiñee son lo do. ¹⁹Xiñ, xkyëen yoob si xkyë kwnaa nii kap

mëedo por lëë do, ni tugak kyëeno axte nii kniladzy to Crist tyub styoo do. ²⁰iDeelba yuubaa nsyo lo do parñee nyën lo do stu mod, por nandyaa pe xsyakaa!

Agar ni Sara

²¹Kchësy to siñee chakladzy to kuuñtsyey do nii xñabey xley Moisés, ḷpe karty nayak kon do nii xñee ley go? ²²Xñeew gon nii chop xaa wiñ kop Abraham. Tu xiñ xaa kop tu kwnaa nii kwë tsiiñ lo tsiił xaa, lëë stu xiñ xaa kop tsiił xaa. ²³Sinak chaly chol mëëd koly xiñ kwnaa nii kwë tsiiñ lo tsiił xaa, per lëë xiñ tsiił xaa koly parñee kak cumplir tiits nii chëb Dios. ²⁴Ngan nak nríi. Chop kwnaa go nak sinak chop testament. Tu testament ko nak kiy Sinaí, aan lëë Agar nak cuent siko. Kchë meñ nii chaly siko xkyë xtsiiñ meñ. ²⁵Lëë Agar nak cuent kiy nii lë Sinaí nii sob Arabia. Tu kwnaa nii tugak xkyë xtsiiñ meñ nak me. Por ngo nii nak meñ Jerusalén sinak me, por kchësy meñ go këtuu lo xley Moisés. ²⁶Per no stu Jerusalén kpaa, aan kyëtuudy meñ nii tso siko lo xley Moisés. Kyedzy ko ngab no. ²⁷Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee:

Lii nii nakoo kwnaa nii chilody kap mëëd, ble.

Lii nii karty kyëél yoob nii xkyë kwnaa nii chap mëëd, ble ni kwchuptsyé.

Porque ndalyre mëëd kap kwnaa nii psëëb tsiił que kwnaa nii no tsiił.

²⁸Beetsy, sinak Isaac nak to, por lëë Dios psaan tiits nii lëë xaa kaly. ²⁹Per sinakak tiemp ko nak

natiemp. Lëë mëëd nii koly si chaly chol mëëd ptilyni mëëd nii koly sinak xñabey Kyalbini Ntson.³⁰ ¿Per pe cos xñee kitsy nii kë xtiits Dios dyon? Xñeew gon nii chëb Dios lo Abraham: “Psonëz kwnaa nii xkyë tsiiñ chop xiñ me, por chilody kyaani xiñ kwnaa nii xkyë tsiiñ nii kyaani xiñ kwnaa nii nak tsiiłoo.”³¹ Singo tsigo busy, beetsy, nakty no sinak xiñ kwnaa nii xkyë tsiiñ, sink sinak xiñ kwnaa nii no tsiił nak no.

Kchooxsody to lo xtiits Crist

5 Lëë Crist pteelaa lëë no lo xley Moisés parñee kyënlaa no. Tsitsy kol so kyalwtelaa go parñee kyetuudy to lo ley stub.

² Kol kon xtitsaa. Deelñee tsobey do, pe nandy nii xniladzy to xtiits Crist. ³ Kchë xaa nii chobey no nii kuuñtsyey xaa kchë nii xñabey xley Moisés. ⁴ Kchësy to siñee chakladzy to ktsily Dios xtol do porñee chuuñtsyey do nii xñabey xley Moisés, lëë do pchoso lo xtiits Crist ni lëë do psaanladzy xkyalwkëstyoo Dios. ⁵ Per lëë no ndon no nii stsily Dios xtol no porñee xniladzy no xtiits Crist ni porñee no Kyalbini Ntson leñ styoo no. ⁶ Deelñee nakni Crist no, precisty nii tsobey no, sink precisy nii kniladzy no xtiits Crist ni jkëstyoo no xcombañer no.

⁷ Buen gon si do. ¿Cho kwliso styoo do parñee ksaan do tiitsli?⁸ Lëdy kik Dios nii xkwetsy lëë do gon kwlañ nii lëë do ksaan tiitsli.⁹ “Chop lë wiñak levadur xkobe kchë kob yi.”¹⁰ Xyeñpaa nii klaady Dios kniladzy to xtiits xaa nii xkëeti lëë do, per deelñee chootyee no jkëetañ lëë do, lëë Dios ksaksi xaa.

¹¹ Naa nii xcuentaa, deelñee bii nyoxkoon nii tsobey meñ nii xniladzy xtiits Crist, nguiënlaagty xaa Israel naa, ni nlëëdy xaa nyon xaa nii lëë Crist kuty lo crusy.

¹² iDeelba kaazhkaa chug kchë xaa nii chakladzy tsobey do!

¹³ Lëë do koktsyetsy parñee kyënlaa do, per këbty to nii por ngo lëë do kuuñtsyey nii klyaañtyee styoo do, sink masy kol jkëstyoo xcombañer do. ¹⁴ Kol jkëstyoo xcombañer do si xkëstyoo do lëë do, por ngosy xñabey ley kuuñtsyey do. ¹⁵ Per deelñee xkyënyaw lsa do kchë xcombañer do, kol kap cuent, por toontlaa misme lëë do jkëetañ xcombañer do.

Kol kpañ sinak xñabey Kyalbini Ntson

¹⁶ Por ngo nii xñen lo do: Kol kpañ sinak xñabey Kyalbini Ntson. Kuuñtsyeydy to cos mal nii xlyañ styoo do. ¹⁷ Por xtilyni Kyalbini Ntson cos mal nii xsya leñ styoo no ni xtilyni gaa cos mal go Kyalbini Ntson. Por ngo chilody kuuñtsyey do nii klañañtyee styoo do. ¹⁸ Per deelñee nakni Kyalbini Ntson do, këtuudre to lo ley.

¹⁹ Nyoo xa chak xaa nii chuuñtsyey nii xlyaañtyee styoo, por choni xaa meñ nii nakty tsiił xaa, ni chuuñtsyey xaa kchëlo cos yox nii xsya styoo xaa, ²⁰ xsoxib xaa lo mdyo ni chuñ xaa kyalbruj. Xtily xaa, xyub xaa tily, xsiiniy xaa, ni sinusy xlëë xaa. Chuñ ktily xaa meñ, xkyëksaa xaa tiiy, ni chuñ xaa meñ chop tiiy. ²¹ Chak mbidy xaa, xkyë xaa kunip, ni ndalyre gaa nii chuuñtsyey xaa. Lëen xñe nii kwne

gakaa klo lo do, nii sëëbty kchë xaa
nii chuuñtsyey ngo laañee xñabey
Dios.

²²Per lëë xaa nii no xKyalbini
Ntson Dios leñ styoo xkyëstyoo
meñ, nguiool no styoo xaa,
ndoladzy xaa, chap xaa paciensy,
ngui xñee xaa lo meñ, buen xaa,
ni chuuñtsyey xaa nii xñee xaa.

²³Ndoo xaa ni chuuñtsyeytre xaa
nii xlyaañtyee styoo xaa. Ni tu ley
chilody ksaksi xaa nii chuuñtsyey
nrii. ²⁴Kchë xaa nii ngab lo Crist
sinidre kik xaa nii kuuñtsyey xaa
kchë cos yox nii no styoo xaa.

²⁵Deelñee no Kyalbini Ntson leñ
styoo no, kol tsoo ktee no tiits
nii lëë Kyalbini Ntson kñë pe cos
kuuñtsyey no.

²⁶Nody nii kak nyaa no, ni nody
nii ktiily no, ni nody nii kak mbidy
no xcombañer no.

Kol kuñ lsa lëë do yudar

6 Beetsy, deelñee kan do nii lëë
tu xcombañer do byab lo tu tol,
lëë do nii xchooxsody lo nii xñabey
Kyalbini Ntson, kol kuñ xaa yudar.
Per ngui mod ni con kyalndoladzy
kol nee lo xaa, por toontlaa wi do
kyab lo tol. ²Kol kuñ lsa lëë do yudar,
tsiin kuuñtsyey do nii xñabey Crist.

³Deelñee no tu xaa nii chak nyaa,
aan ni tu cho nakty xaa, xaly xaa
xkyëti xaa. ⁴Catu do, kol kyeñ dyon
pe cos chuuñtsyey do, aan deelñee
xyow styoo do, kol kle, per ktaandy
to nii chuuñtsyey xcombañer do.

⁵Por catu lo no bneetsy Dios nii
kuuñ no.

⁶Kchë xaa nii xseedy xtiits Dios
no nii ksak styoo xaa lo xaa nii
chuuñ kseedy xaa.

⁷Kyëtidy to. Ni tu cho chilody
kityni Dios. Nii kan do ngo klaap
to. ⁸Deelfñee kuuñtsyey do kchë cos
yox nii klyaañtyee styoo do, lëë do
kety. Per deelñee kuuñtsyey do nii
xñabey Kyalbini Ntson, lëë do jkaa
tu kyalmbañ nii tsitsiñdy tse nitylo.
⁹Tugak kol tsoo kyuuñtsyey no
kyalbuen, porque deelñee kchosody
styoo no, stsiñ tse nii lëë no jkaa nii
tsigal no. ¹⁰Por ngo cad nii kteedyo
tiits kol tsoo kuuñ no meñ yudar.
Per deelñee meñ nii xniladzy xtiits
Dioso, mastre tsoxko no kuuñ no
meñ go yudar.

¹¹Kol kuy gaanoo palaaty ke kchë
letre ngol nii xkën lo kitsy nii xalaa
lo do. Con yuub ñan pkëno. ¹²Kchë
xaa nii chakladzy nii tsobey do, lëëw
chuuñtsyey xaa parñee buen kyaan
xaa lo meñ, ni parñee kyënlagty
meñ xaa sinak xkyënlagty meñ xaa
nii xluuy nii lëë Crist kuty lo crusy.

¹³Por ni xaa nii chobey chuñdy
cumplir kchë nii xñabey ley. Per
chakladzy xaa nii tsobey do parñee
ktaan xaa nii lëë lëësy xaa kwlobey
lëë do. ¹⁴Lëë naa nii xcuentaa,
xaktyee por xkyalkuty sye Crist lo
crusy xtaanaa. Porque por Crist lëëen
psan kchë cos nii no lo kislyu re.

¹⁵Mastre precisy ktsëë Dios xmod
no que nii tsobey no o tsobeydy kaa
no. ¹⁶Lëë lëësy Dios dyon kakni lëë
do, kchësy to siñee mbañ do sinak
bluyaa lo do, ni lëë lëësy Dios kakni
kchë meñ nii nli ngab lo Dios.

¹⁷Destye natse chaklastraan nii
cho kotsiñ lon, por kchë bey nii no
ladyaa xluuy nii mban noteedyaa
porñee nli xtsiñ Crist kën.

¹⁸Lëë lëësy Jesucrist dyon kakni
lëë do. Amén.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ Efeso

1 Paablaa, xapostle Jesucrist nakaa. Styoo Dios kwlaño. Lëén xal kitsy re lo meñ Efeso nii ngab lo Dios nii xniladzy xtiits Jesucrist. ²Lëé lëesy Tat Tios dyon ni lëé lëesy Jesucrist kakni lëé do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Xkyalnsaak Dios

³Kol tsoo ktee no skizh lo Tat Tios, pxosy Jesucrist, por lëé xaa xaal kchëlo kyalnsaak nii sëed kpaa lo no porñee nak ksa no Crist. ⁴⁻⁵Lëé xaa kwle lëé no destye worñee karty kwe kislyu, parñee tsyo no lo xaa ni tsody xtol no. Psaanle xaa tiits nii por Jesucrist lëé no kak xiñ xaa. Por singo kwlaño styoo xaa. ⁶Por ngo, tugak kol tsoo ktee no skizh lo Dios por xkyalnsaak xaa, por lëé xaa beeñlay lëé no por xiñ ntson xaa. ⁷Tir xkëstyoo Dios lëé no. Por ngo lëé xaa pteelaa lëé noo por cheñ nii pxee xiñ xaa ni lëé xaa ptsily xtol no. ⁸Lëé xaa psaabini lëé no ni lëé xaa pxaly lo no ⁹parñee kyeñ no cos nii lëesy xaa nan. ¹⁰Kchë ngo kak cumplir tsiñee lëé tiemp tsitsiñ. Lëé Dios kso Jesucrist parñee kñabey xaa lo kchë cos nii no lo kislyu ni kchë lo cos nii no kpaa.

¹¹Penaadle kwle Dios lëé no parñee jkab no lo Jesucrist tsiin jkaa no nii ksaan xaa. Singo kwlaño styoo xaa, por nii xlyañ styoo xaa chuuñtsyey xaa. ¹²Lëew beenñsyey xaa singo, parñee kchësy noo siñee Klo bniladzy noo Crist, ktee noo skizh lo Dios por xkyalntson xaa. ¹³Singo gak lëé do, worñee pkëetyag to tiitsli nii xteelaa, ni bniladzy to Crist, lëé do byak tusy ksa do Crist ni lëé Dios bluuuy nii lo xaa ngab to, por lëé xaa bnee xKyalbini Ntson xaa lo do. ¹⁴Lëé Kyalbini Ntson nak sinak tu señ nii lëé no jkaa nii ksaan Dios lo no, loxsye kteelaa xaa kchë meñ nii ngab lo xaa. Kol tsoo ktee no skizh lo Dios por xkyalnsaak xaa.

Lëé Pable xñab nii ksaabini Dios meñ

¹⁵Por ngo, tsiñee biñaa nii xniladzy to xtiits Jesús, ni xkëstyoo do meñ nii ngab lo Dios, ¹⁶tugak xtedyaa skizh lo Dios por lëé do. ¹⁷Xñabaa lo xTat Tios Jesucrist nii kneetsy xaa kyalnyaani lo do parñee kyeñ do xtiits xaa ni kyuumbey nizh to xaa. ¹⁸Xñabaa lo Dios nii ksaabini xaa kik to parñee kaknan do pe cos këmbës meñ nii ngab lo xaa, ni kaknan do xa nak

kyalnsaak nii jkaa meñ nii ngab lo xaa, ¹⁹ni parñee kan do blaktre kyalwnabey ptee Dios lo meñ nii ngab lo xaa. Lëë kyalwnabey go kok nyoo ²⁰worñee beeñ kpañ xaa Crist ni psoob xaa Crist kwi xaa leñ kpaas.

21 Tu xaa nii mastre non byuñ xaa Crist. Kchë lo xaa xñabey xñabey Crist. Kchë lo cos nii no ni nare gaa tso xñabey Crist. ²²Lo Crist psaan xaa kchë cos ni Cristak pso xaa kñabey lo kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa. ²³Kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios nak sinak xcuerp Crist, aan lëë Crist xsaalo kchë cos.

Por xkyalnsaak Dios lëë no kwtelaa

2 Lëë Dios beeñ kpañ lëë do, por tyub tsigo kuty to por kchë xkyalntseeb to ni xtol do.

2 Beeñtsyey do tol nii chuuñtsyey meñ nii nche lo kislyu re, ni psoob to xtiits xaatox nii xñabey lo me ni xchoobladzy styoo meñ nii xsoobty xtiits Dios. **3**Singo gak lëë noo tyub tsigo beeñtsyey noo nii kwlaañtyee styoo noo ni beeñtsyey noo nii kwlaañtyee kik noo. Por ngo nii wi noo nchal xcastigw Dios, sinak chol meñ. **4**Per tirak buen Dios, ni tirak xkëstyoo xaa lëë no.

5 Por ngo lëë xaa beeñ kpañ no ksa no Crist, worñee bii kuuty no por kchë xtol no. Por xkyalnsaak Dios lëë do kwtelaa lo tol. **6**Lëë Dios beeñ kpañ lëë no ksa no Crist, parñee kñabey no ksa no xaa leñ kpaas. **7**Kchë nríi beeñtsyey xaa parñee stub tse kak nyoo nii nli xkëstyoo xaa lëë no, porñee ngab no lo Jesucrist. **8**Por xkyalnsaak Dios lëë do kwtelaa lo tol, porñee bniladzy to xtiits xaa. Lëdy lëë do

beeñ gan, sink lëë Dios bneetsyo lo do. ⁹Por ngo nii ni tu cho chilody ktaan. ¹⁰Por lëë Dios psaa lëë no parñee kyak ksa no Crist tsuin kuuñtsyey no cos buen nii penaadle no kik xaa.

Lëë Crist xyuuñ tusy meñ

11 Ni nan bueen gaa to gon nii lëdy meñ Israel do. Meñ nii nobeydy xñee meñ Israel lo do. Lëë meñ Israel xkobey aan meñ nii nobey lë kchë meñ go. **12**Kol ksaladzy gaanoo nii penaadle per ni Crist xyuumbeydy to. Ngabty to lo meñ Israel ni chigaldy kyaani do ni tu nii ksaan Dios. Sin Dios kwche do lo kislyu re. Kwyody ni tu pe cos nii nsaladzy to. **13**Per lëë na nii lëë do ngab lo Crist por cheñ nii pxee xaa, lëë do big kex lo xaa. **14**Lëë Crist nak xkyalndoladzy no. Lëë xaa byuñ meñ Israel ni meñ sit tugak kyedzy. Bnitylo xaa pyedzy nii chuñ meñ go chop tiiy. Con xkyalkuty Crist **15**bisyaal xaa xley Moisés aan lëë xaa byuñ chop kyedzy ko tu kyedzy kub. Singo mod lëë xaa kwleek ngui meñ go lo xaa. **16**Worñee kuty Crist lo crusy lëë xaa bisyaal xtily chop kyedzy ko, ni lëë xaa kwleek ngui meñ go lo Dios. Lëë xaa byuñ kchë meñ go tugak kyedzy.

17Lëë Crist biidni tiits nii xchoobladzy lo kchësy meñ, nikle lo meñ sito, nikle gaa lo meñ Israelo. **18**Por Crist kchë no schilo kpig no lo Tat Tios por tugak nak Kyalbini Ntson nii no leñ styoo no. **19**Por ngo nii lëdre to meñ sit, nchedre to xtañ meñ sit, sink tugak nak to ksa do meñ nii ngab lo Dios. Meñ xkyedzy

Dios nak to nina. ²⁰Nak to sinak tu yu nii nche xcimient lady apostle ni profet, aan yuub Jesucrist nak sinak kyo nii mastre non. ²¹Lëë Crist ladzy tu axte tsaalow, tsiin kyako lidzy Dios. ²²Singo gak lëë do, lëë do kyak tu yu laañee tso xKyalbini Dios.

Lëë Dios pxaal Pable lo meñ sit

3 Por ngo lëën no skiib porñee xluyaa xtiits Crist lo kchë do siñee nak to meñ sit. ²Ni kayonle gaa to nii lo xkyalnsaak Dios lëë xaa bnee tsiiñ re lon. ³Lëë Dios bluuy nii ngotsilaan xaa lon, ni lëë xaa në lon xa nako, ni lëëw niyle gaan lo do klo. ⁴Xsobaa nii tsiñee lëë do klab kitsy re, syeñ do nii nli xyuumbeyaa nii ngotsilaan Crist. ⁵Ni tu cho koknandy pe cos ngotsey Dios tyub tiemp, per lëë na lëëw bluuy xaa lo apostle ni lo profet por xKyalbini Ntson xaa. ⁶Lëë nii kwloonan Dios nrii: nii por xtiits Jesucrist nii xteelaa, lëë meñ sit jkaa nii jkaa meñ Israel, por tugak nak xaa aan kchë xaa jkaa nii chëb Dios.

⁷Chigaldyno, per por kyalwnabey nii bnee Dios lon lëën kë tsiiñ re. ⁸Mastre kyety non lo kchë xaa nii ngab lo Dios, per lëë xaa bnee kyalnsaak re lon nii kluyaa xtiits xaa nii xñee xa nak xkyalnsaak Crist lo meñ sit. ⁹Aan lëë Dios nii psaa kchëlo cos pxaal naa parñee kluyaa kchë nii kwloonan xaa lo meñ tyub tiemp. ¹⁰Singo beeñtsyey xaa parñee lëë kchë xaa xñabey nii ncheno leñ kpaa kyuumbey xkyalntson xaa por kchë meñ nii ngab lo xaa. ¹¹Lëë Dios beeñtsyey

kchë nrii, sinak nii kwlokyeñle xaaw aan lëë Jesùs beeñ cumplir. ¹²Aan por Jesucrist lëë no xpig lo Dios. Nder confians xpig no porñee xniladzy no xtiits xaa. ¹³Por ngo xñabaa nii kchoxsody styoo do por kchë kyalnë nii noteedyaa por lëë do, porque lal tu kyalnsaako lo do.

Xkyalwkëstyoo Crist

¹⁴Por ngo xsoxibaa lo Tat Tios. ¹⁵Lëë xaa kwleek kchë meñ, nikxe leñ kpaaw nikxe gaa lo kislyuw. ¹⁶Xñabaa lo Tat Tios nii lo kchë nii chap xaa knee xaa xKyalbini Ntson xaa lo do parñee jkaa do fuersy ni kyalwnabey. ¹⁷Ni xñabaa nii tso Crist leñ styoo do parñee kchosody to lo xtiits Dios ni ksaandy to xkyalwkëstyoo do ¹⁸tsiin tusyke ksa do meñ nii xniladzy xtiits Dios kyeñ do gaanoo palaatyke xkyalwkëstyoo Crist. ¹⁹Xñabaa nii kyuumbey do kyalwkëstyoo ngol parñee kyuumbey nizh to Dios.

²⁰Skizh xkyalnsaak Dios nii ntsibre nii chuuñtsyey xaa que lo nii xñab no o no gaa kik no. ²¹iTugak kol tssoo ktee no skizh lo Dios kchësy no siñee xniladzy no xtiits Dios ni ngab no lo Crist! Amén.

Tsiiñ nii kwitiisy Crist

4 Lëën no skiib porñee xluyaa xtiits Dios. Por ngo xñabaa nii kwe do sinak nii nonguijal kwe xaa nii ngab lo Dios. ²Kol kak ndoladzy ni kol kap lsa paciensy lo xcombañer do ni kol jkëstyoo xaa. ³Kol tsoxko nii kchooxsody to lo Kyalbini Ntson nii kwaa do. Tugak kol kyak ni ngui kol kwe. ⁴Tugak

xcuerp Crist no ni tugak Kyalbini Ntson ni tugak xkyalwtelaa Dios. ⁵Tugak xaa xñabey no, tugak kyalwniladzy, ni tugak kyalwchobnis. ⁶Tugak Tat Tios nii xñabey kchë lo meñ no aan lëë xaa no leñ styoo no.

⁷Per lëë Crist bnee tsiiñ nii kuuñ no catu no, según kwlaño styoo xaa.

⁸Por ngo nii xñee kitsy nii kë xtiits Dios:

Lëë xaa byëp kpaa, siknoy xaa meñ nii kwnaasy xaa, ni lëë xaa psaan tsiiñ nii kuñ catu meñ.

⁹¿Aan penak dyon nii xñeeew nii lëë xaa byëp kpaa? Singo gon xñeeew porñee klo byety xaa lo kislyu, tsigore byëp xaa kpaa. ¹⁰Misme gak xaa nii byety byëp kpaa parñee jkiñ xaa tyubo. ¹¹Ni yuub xaa ptee tiits nii tso xaa nii kak apostle, ni profet, ni xaa nii kluuy xtiits Dios, ni xaa nii kyënap meñ nii xniladzy xtiits Dios, ni xaa nii kuuñ kseedy meñ. ¹²Singo kwtiisy xaa tsiiñ go lo meñ nii xniladzy xtiits Dios parñee singo mod ktyalyre meñ nii jkab lo Dios, ¹³axte nii tusyke tso kik no kchësy no siñee xniladzy no xtiits Dios ni kyuumbey no Xiñ Dios. Singo mod lëë no kak si chakladzy Crist. ¹⁴Kaktre no sinak chol xaa wiñ, nii pelsye xkyëti ni chinal xiwseedy chol xaa wnee xuuy nii xkëëtañ xaa. ¹⁵Kol tsoo kñee no tiitsli ni kol tso jkëstyoo no meñ. Kol tsso kak ksa no Crist por lëë Crist xñabey lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios. ¹⁶Ni lëë Crist xyuñ tusy lëë no, aan deelñee ni tu no xkëëtañdy, ngui kwe no, jkëstyoo lsa no xcombañer no.

Xa kpañ meñ nii ngab lo Dios

¹⁷Por xtiitspey Crist xñabaa lo do nii kpañdy to sinak mbañ meñ nii xyuumbeydy Dios, por si xlyaañtyee kik meñ go mbañ meñ go. ¹⁸Nguey meñ go. Mbañdy meñ go sinak xñabey Dios, porñee nguidzy styoo meñ go. ¹⁹Neñtre meñ go, lëë meñ go lox byab lo visy. Chuuñtsyey meñ go kchë lo cos yox.

²⁰Per lëë do byuumbeydy to Crist parñee singo tso do, ²¹deelñee nli gaa busy pkëëtyag to xtiitsli xaa, ni biñ do cho nak xaa. ²²Kol ktsëë xmod to, kpañtre to si pañ do klo, por ni tu pa xkiñdy kchë cos yox ko. Xaktyee xkëëtañ lëë do. ²³No nii jkub xkyalbini do ni xkyalcheñ do, ²⁴ni no nii tso do si xñabey Dios, kuuñtsyey do cos buen ni kñee do tiitsli. ²⁵Por ngo, jkëëtidre to, sink kol nee tiitsli lo xcombañer do, por tugak nak no kchësy no. ²⁶Deelñee xlëë do xkody to tol, per kol ktee nii klëëdy to tyub tsye. ²⁷Kteejty to tiits lo xaatox. ²⁸Deelfñee kwë do kyalkpaan, kwantre to, sink kol kyë tsiiñ con ña do, parñee señ do pe cos ktee do lo meñ nii no lyaadzy. ²⁹Kñeedy to tiits yox, sink kol kyub tiits ndoladzy. Kol nee tiits nii kchoobladzy styoo meñ nii xkëëtyag xtiits to. ³⁰Kuuñ kteenëdy to xKyalbini Ntson Dios, por lëë Kyalbini Ntson go nak sinak tu bey lo do parñee kak nyoo nii lo Dios ngab to tse nii lëë Dios lox kteelaa lëë do. ³¹Kol ksaan kchë kyalmbixladzy, kyalntseeb, kyalwlëë, kyalwchuptsyë, kyalwkëti, ni kol ksaan kchë cos yox. ³²Kol kak ndoladzy lo xcombañer do ni kol

kuñ xaa perdón, sinak nii beeñ Dios to perdón por Crist.

Xa kyaabini lo no

5 Xiñ Dios nak to. Xkëstyoo xaa lëe do. Por ngo no nii kak to sinak xaa. ²Kol jkëstyoo meñ sinak nii pkëstyoo Crist lëe no. Axte xkyalmbañ xaa ptee xaa parñee kpily xtol no. Byo nii beeñtsyey xaa styoo Dios por kwyokon xaa sinak chokon tu ma aan nizh xlyaa kox ko chëpo kpaa.

³Lëe do nii ngab to lo Dios, nody nii tsoni do stu mguiy o stu gaa kwnaa, ni nody nii kuuñtsyey do ni stu clasy cos yox ni kyalmbixladzy nii chuuñtsyey meñ. ⁴Kñeedy to tiits yox, ni kñeedy to tiits nii pa xkiiñdy, ni kñeedy to tiits peedy, por pa xkiiñdyo, sink masy kol kool lay lo Dios. ⁵Por nanle to nii ni tu xaa nii choni stu mguiy o stu gaa kwnaa, ni ni tu xaa nii chuuñtsyey cos yox, ni ni tu xaa nii chak mbixladzy, sëëbty laañee xñabey Crist ni xñabey Dios. ⁶Klaady to nii jkëti chol meñ nii xñee tiits nii pa xkiiñdy lëe do, porque por kchë cos ko lëe Dios ksaksi meñ nii xsobtby xtiits xaa. ⁷Ktsiil lsady to kchë meñ go.

⁸Klo nguey do, per lëe na nii lëe do ngab lo Dios, lëe do byaabini. Kol tso si no xaa nyaani, ⁹por lëe kyalnyaani xnee tiits nii kuuñtsyey do cos buen, ni mbëë kpañ do ni kñee do tiitsli. ¹⁰Kol tsoxko kuuñtsyey do nii xyostyoo Dios. ¹¹Kuuñtsyedy to kchë cos nii chuuñtsyey meñ nii nyaanidy, sink kol ksaabini lo meñ go. ¹²Por axte xteladzy ñe kñee ñe nii chuuñtsyey

tsilaan kchë meñ go, ¹³per tsiñee lëe kchë cos xchukë lo bini, kchësyo chak nyoo. ¹⁴Por ngo xñee meñ:

Bna, lii nii nixyesyoo.

Kuxche, pchoo lady meñ kuty, tsiiin ksaabini Crist lool.

¹⁵Por ngo, kol kap cuent. Kpañdy to si xkaatyee, sink nsaaksye kol kpañ. ¹⁶Ngui kol kwe, kxiñdy to tiemp, porque nguidy nak tse.

¹⁷Kuuñtsyedy to nii xkaatyee, sink kol ktee nii kyeñ do pe cos chakladzy Dios. ¹⁸Kyëdy to kunip, por xkëëtañ nip kik meñ. Sink kol ktee tiits nii kñabey Kyalbini Ntson lëe do. ¹⁹Tsiñee kutiits to ksa do xcombañer do, kol kool salmos ni cant. Tyub styoo do kol kuuñ ksak Dios. ²⁰Tugak kol ktee skizh lo Tat Tios por kchë nii xneetsy xaa lo no por Jesucrist.

Kol jkëstyoo tsiiil do

²¹Kol ksoob lsa xtiits xcombañer do, kol ksal lëësy Jesucrist.

²²Kwnaa, kol ksoob xtiits tsiiil do si xsoob to xtiits Crist. ²³Por lëe xaapkiy xñabey lo kwnaa, sinak xñabey Crist lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Lëe Crist xteelaa kchë meñ go. Lo xaa ngab meñ go. ²⁴Aan sinak nii xsal meñ nii ngab lo Dios Crist, singo no nii ksal kwnaa tsiiil.

²⁵Xaapkiy, kol jkëstyoo tsiiil do, sinak nii pkëstyoo Crist meñ nii xniladzy xtiits Dios, axte kuty xaa por kchë meñ go. ²⁶Kchë ngo beeñtsyey xaa parñee kuuñ nyë xaa kchë meñ go con xtiits xaa nii xteelaa ni con nis, ²⁷parñee tsiñee ktsiñ meñ go lo xaa, tsody xtol meñ go. Ni kakty meñ go sinak tu ladx nii pxuñ lady, sink mbëë nyë

meñ go ni ntson meñ go ktsiñ lo xaa. ²⁸Sinak nii xkéstyoo xaapkiy xcuerp, singo no nii jkéstyoo xaa tsiil xaa. Kchë xaapkiy nii xkéstyoo tsiil xkéstyoo xaa lëë xaa. ²⁹Por ni tu cho xtilynidy xcuerp, sink chantsi xaaw ni xyaan xaaw sinak nii chantsi Crist kchë meñ nii xnildazzy xtiits Dios, ³⁰por lo xaa ngab no. ³¹“Por ngo no nii ksaan xaapkiy pxosy xaa ni xñaa xaa, parñee kyak tusy xaa chop tsiil xaa, aan kaktre xaa chop meñ, sink tugak meñ kak xaa.” ³²Nli gaa ngan nak tiits re, per Crist ni meñ nii xnildazzy xtiits Dios xseetyo. ³³Per xñee gako nii jkéstyoo xaapkiy tsiil, ni ksoob kwnaa xtiits tsiil.

6 Xaa wiñ, kol ksoob xtiits pxosy to, por nongual nii singo kuuñtsyey xaa wiñ nii ngab lo Crist. ²⁻³Lo tu mandamient gon xñee: “Psoob xtiits pxoosyoo ni xtiits xñaal parñee nle tsol ni xtse kpañoo lo kislyu re.” Lëë primer mandamient re xñee nii lëë no jkaa tu kyalnsaak deelñee kuuñtsyey no nii xñabey Dio.

⁴Singo gak lëë do, xaa kol, ngui kol nee lo xiñ do. Kuuñ klëedy to xaa. Kol kuuñ kseedy xaa sinak xñabey Crist.

Xaa nii xchee mos

⁵Singo gak lëë do nii xkyë do xtsiñ meñ, kol ksoob xtiits xpixwan do lo kislyu re. Kol ksal xaa ni kol ktsyeb xaa. Kol kuñ cuent nii lo Crist kë do tsiñ.

⁶Tugak kol kyë tsiñ, lëjty xaktyee tsiñee so xpixwan do parñee kan xaa lëë do, sink tyub styoo do kol kyë tsiñ, por lo Crist ngab to ni

ngo gaa xyo styoo Dios. ⁷Nguiool kol ko styoo do tsiñee xkyë do tsiñ. Kol kuñ cuent nii lo Dios kë do tsiñ, kuñdy to cuent nii lo meño. ⁸Por nanle to nii kchësy no deelñee chootyee nak no, lëë Dios kizh lëë no segün cos buen nii beeñtsyeey no.

⁹Singo gak lëë do nii xchee do mos, ngui kol kak lo xmos to, ktsebty to xaa. Kol ksaladzzy gaanoo nii lo Dios nii sob kpaa ngab no kchësy no aan lëdy wi xaa xkwe meñ.

Nak meñ nii xnildazzy xtiits Dios sinak soldad

¹⁰Lëë na, beetsy, kol kyak tusy ksa do Crist. Kchooxsody to lo xkyalwnabey xaa. ¹¹Nak kchë tiits nii xluuy Dios lo do sinak tu ladx kiib nii chakw soldad. Kol kakwo parñee kxekw to lo kchë xkyalwkëti xaatox. ¹²Porque lëdy contre chol meñ lo kislyu re xtiily no, sink contre kyalbini mal nii no leñ kpaaw. Lëë kyalbini mal go xñabey lo kislyu nguey re. ¹³Por ngo, tsiitsy kol so lo xtiits Dios, por nako sinak tu ladx kiib nii chakw soldad, parñee kxekw to lo kyalnë ni kyabty to lo tol. ¹⁴Tsiitsy kol so, por lëë tiitsli ni lëë kyalxtisy kakni lëë do. ¹⁵List kol kwe parñee tsikluuy do xtiits Dios nii xteelaa lo meñ. ¹⁶Lëë xkyalwniladzy to ksuuy kchë flech nii kchoon xaatox chex to. ¹⁷Lëë kyalwtelaa kak sinak tu cachuch kiib nii sob kik to. Lëë gaa xtiits Dios kak sinak tu spad nii xnee Kyalbini Ntson señ do. ¹⁸Tugak kol nee lo Dios, kol knab nii kakni Kyalbini Ntson do. List

kol kwë, kchosody styoo do ni kol nab por kchë meñ nii ngab lo Dios.
¹⁹ Kol nab lo Dios por naa parñee ktsyol pe kñen ni ktsyeebtyaa tsínee kñen xtiits xaa nii xteelaa lo meñ.
²⁰ Lëë Dios pxaal naa kanin xtiits xaa lo meñ. Lëë na lëën no skiiib. Kol nab nii ktsyeebtyaa kluyaa xtiits xaa.

²¹ Lëë betsy no Tíquico nii tugak kë xtsiiñ Dios kñë lo do dyon xa

non ni pe cos noyuuñtsyeyaa.
²² Por ngo lëë xaa xalaa lo do, parñee kñë xaa xa no noo tsuin kchoobladzy xaa styoo do.

²³ Lëë lëësy Tat Tios dyon ni lëë lëësy Jesucrist knee tiits nii mbëë kpañ do, jkëstyoo lsa do xcombañer do ni kniladzy to xtiits xaa.
²⁴ Ni lëë lëësy Dios kakni lëë do kchësy to siñee xkëstyoo Jesucrist tyub styoo do.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ Filipos

1 Paablaa, chopaa Timoteo nii xkyë xtsiiñ Jesucrist xal kitsy re lo meñ Filipos nii ngab lo Dios, ni lo xaa nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios ni lo xaa nii chuñ xaa xñabey go yudar. ²Lëë lëësy Tat Tios dyon ni lëë lëësy Jesucrist kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Lëë Pable xñab lo Dios por meñ nii xniladzy

³Cad nii xsaladzyaa lëë do xtedya skizh lo Dios. ⁴Ni cad nii chutiitsniñ Dios xñabaa por lëë do. ⁵Xlen porñee ksa no tugak xluuy xtiits Dios nii xteelaa, destye nii kwyan xtañ do axte natse. ⁶Tyub styoon xniladzyaa nii lëë Dios nii kwsëëb leñ styoo do worñee bniladzy to kakni lëë do axte nii lëë Jesucrist kiid stub. ⁷Nonguijal nii klen lo do, por xkëstyoon do, ni porñee tugak chakni do naa, tsínee non skiib, ni tsínee chanen xtiits Dios. ⁸Dios nan nii xkëstyoon lëë do sinak xkëstyoo Jesucrist to. ⁹Xñabaa lo Dios nii tsore kyalwkëstyoo leñ styoo do, ni tsaabini do parñee kyeñ do, ¹⁰ni parñee kwe do cos buen, tsin kpañ do sinak xñabey Dios ni tsody pe

cos nii kyëkiy do tsínee lëë Crist kiid stub. ¹¹Por Jesucrist lëë do kuuñtsyey cos buen parñee kuuñksak to Dios.

Parñee jkiiñ no lo Crist mbañ no

¹²Beetsya, chakladzyaa kniyaa lo do nii lëë kchë ni ptsyoolaa pkiiñ parñee jkëëtyag meñ xtiits Dios nii xteelaa. ¹³Por kchë soldad nii xkyënap yulyey ni kchë meñ nii no siko nan nii lëën no skiib porñee ngabaa lo Crist. ¹⁴Aan tsínee chan betsy no nii lëën no skiib, xtsyebyt xaa, sink lëë xaa xluuy xtiits Dios nder confians. ¹⁵No xaa xluuy xtiits Dios por kyalmbixladzy ni kyalwlëë, per no xaa xluuyo tyub styoo. ¹⁶⁻¹⁷No xaa xluuy xtiits Dios parñee ksyablyu xaa naa, na nii lëën no skiib. Per no xaa nii xluuyo tyub styoo, por nan xaa nii lëë Dios pso naa par kchon xfavor xtiits Dios. ¹⁸¿Per pe xcuent kaan? Deelñee tyub styoo xaaw o lëdy kaaw, lëë xaa xseety Crist aan ngo chuuñ kle naa, ¹⁹por nanaa nii buen nii kchukë xcuentaa, por xñab to lo Dios por naa ni chakni gaa xkyalbini Jesucrist naa. ²⁰Chaklastyaa nii kchoo xkyalton, sink chakladzyaa

ni tugak kñen xtiits Dios ni
kak nyoo nii xniladzyno, nikxe
mbañaa, nikxe gaa kutyaa.²¹ Por
parñee kyén xtsiñ Crist non, nikxe
mbañaa nikxe gaa kutyaa.²² Per
deelñee parñee kyén xtsiñ Dios
no nii kpañaa, nandyaa pe cos
kwen.²³ Ngano por lal buen nii
ketyaa par kyan lo Crist,²⁴ per
parñee kuñaa lëë do yudar no nii
kpañaa.²⁵ Nanpaa nii lëën bii so
lo do parñee kuñaa lëë do yudar
kniladzyre to xtiits Dios ni kle do.²⁶
Lëën bii so lo do, parñee ksak
styoo do lo Crist.²⁷ Per kol tsoxko
nii kpañ do sinak xñabey xtiits
Crist, tsin nikxe kyely teedya
lo do, nikxe gaa kyely tejty kaan,
chakladzyaa konaa nii xchoxsody
to lo xtiits Dios, sink tub tiiyak
nak to lo xtiits Dios nii xteelaa,
²⁸ xtsyebyt to xaa nii xlëë lo do.

Siko kesy xluuy nii lëë xaa go nitylo
ni siko xluuy nii lëë Dios kteelaa lëë
do.²⁹ Por Crist lëë Dios bnee tiits
nii kniladzy to xtiits xaa ni tedy to
kyalnë por lëë xaa.³⁰ Ksan do kë
tsiñ re. Kon do xa kwën tsiñ re ni
bii chon gaa to nii lëën bii kë tsiñ.

Xkyalndoladzy Crist

2 Singo tsigo busy deelñee
xchoobladzy Crist styoo do,
ni no kyalwkestystoo leñ styoo do,
ni deel nakni kyalbini lëë do,² kol
kpañ sinak xñabey Dios, parñee
kuuñ kle do naa. Tugak kol ko
kik to, ni kol jkéstystoo lsa lëë
do.³ Kuñdy to cos parñee ktaan
do ni parñee kak nyaa do, sink
ndoladzy kol kak. Kol sak nii
mastre buen xcombañer do que lëë
do.⁴ Kuuñtsyeydy to cos nii xaktyee

lo do jkiiñ, sink kol kuñ nii jkiiñ
lo xcombañer do.⁵ Kol ko kik to si
kwy o kik Crist.⁶ Por nikxe Dios xaa,
kok wnabeydy xaa porñee sinak
Dios nak xaa,⁷ sink lëë xaa psaan
kyalwnabey go tublad aan lëë xaa
kok sinak tu mos, aan koly xaa si
chaly chol mëëd.⁸ Aan tsi lëë xaa
byaklo mguiy, ndoladzy kok xaa
aan por xkyalwsoob tiits xaa lëë
xaa kuty, nikxe nii pchoo xkyalto
xaa porñee kuty xaa lo crusy.⁹ Por
ngo lëë Dios blisklaa xaa ni lëë Dios
byuñ xaa tu xaa nii mastre xñabey,
¹⁰ parñee tsinnee kakyety lë Jesú,
ksoxib kchësy meñ nii no kpaa, ni
lo kislyu ni leñ kislyu,¹¹ ni parñee
kchësy meñ këb nii lëë Jesú nak
xaa nii xñabey tsin ksak styoo meñ
lo Dios.

Nak to sinak bini

¹² Por ngo, beetsy, siñee psoob
to xtiitsaa worñee kwson lo do, kol
ksoobo na nii lëën so sit lo do. Kol
tsoxko nii kchoxsody to lo xtiits
Dios, kol kak ndoladzy ni kol ktsyeb.
¹³ Por lëë Dios xnee tiits nii tsini
cos buen kik to ni lëë xaa kuñ lëë
do yudar kuuñtsyey dow, según
xa klyaño styoo xaa.¹⁴ Ngu kol
kuuñtsyey kyuunklëedy lsadre to
lëë do ni ktilytiistre to,¹⁵ parñee
tsody pe cos jkëékiy meñ do. Kol
kak sinak xiñ Dios nii nody xtol,
jkaaydy to xtol meñ mal ni ngoptol.
Xpibëly do lady kchë meñ go sinak
mëly nii xsaani lo nguey,¹⁶ tsinnee
xluuy do xtiits Dios. Tsinnee lëë
Crist kiid stub sle styoon kanaa lëë
do. Tsigo lëën kyeñ nii kwëdyaa
tsiñ singosy.¹⁷ Aan nikxe ketyaa
parñee kniladzy to xtiits Dios, slen

ni slenis do.¹⁸ Nikle lëë do kol kle tsiñee lëën xle.

Timoteo ni Epafroditó

¹⁹ Deelñee snee Jesucrist tiits lëën kxal Timoteo kiid tedy lo do, parñee klen tsiñee konaa xa no do. ²⁰ Por nody stu xaa nii no kik si no kikaa ni tsoxko por lëë do. ²¹ Kchë meñ chuuñtsyey nii xlyañ styoo aan xkwenjty meñ nii chakladzy Crist. ²² Per nan do xa xkyë Timoteo xtsiñ Dios. Beeñ xaa naa yudar sinak tu xaa wiñ nii chuñ yudar pxosy. ²³ Kansyaa xa si lo xcuentaa lëë xaa kxalaa lo do, ²⁴ tsaapnëé gaa Dios nii klyëedy yuubaa kyely teedy lo do. ²⁵ Xsyakaa nii precisy kxalaa betsy no Epafroditó lo do. Chopaa xaa xtyee kyalnë ni xkyë xtsiñ Dios. Lëë do pxaal xaa parñee jkiiñ xaa lon. ²⁶ Xtee gan xaa kan xaa lëë do, ni nolidy kik xaa porñee biñ do nii lëë xaa xsyaknë. ²⁷ Nli nii kwxaaknë xaa, mer nyety xaa. Per lëë Dios pkëstyoo xaa ni lëë Dios pkëstyoo naa, parñee ktyalytre xkyalnën. ²⁸ Por ngo lëenlëdy lëë xaa xalaa lo do parñee kle do kan do xaa stub ni parñee kteenédraa. ²⁹ Con kyalwle kol tsiktsiiñ nëz xaa, por betsy to xaa, ni kol kantsi xaa nii nak sinak xaa. ³⁰ Mer nyety xaa por xtsiñ Crist. Psaanladzy xaa xkyalmbañ xaa parñee jkiiñ xaa lon ni kuñ xaa tsiiñ nii pchilody nyuñ do yuub to.

Xa telaa meñ lo tol

3 Lëë nana, beetsy, kol kle lo Dios. Ktsaagtyaa ksetyaa nii pkëlaa, por xkiño lo do. ² Kol kap cuent lo xaa ngoptol nii nak sinak

mëkw. Por xkobey xaa xcuerp xaa. ³ Per nobeydy xaa. Lëë no si nobey no, por xtee no skizh lo Dios porñee no xkyalbini Dios leñ styoo no, ni xle no nii ngab no lo Jesucrist, aan xkwenjty no bey nii cho lady meñ. ⁴ Nikle nii yuubaa nchilo nii xaktyee cos ko ñelon, nody stu xaa nii ñëlo cos ko sinak naa. ⁵ Xon kpidzaa worñee kwyobeyaa, por xaa Israelaa. Lo xtiyy Benjamín syelyaa. Xaa hebreo nakaa, por xaa hebreo nak pxosyaa. Lady xaa fariseo nii xseedy xley meñ Israel kwyon. ⁶ Tyub styoon bniladzyaa ley go. Por ngo kwënlagaa meñ nii ngab lo Crist. Pañaa sinak xñabey ley go. Kwyody nii cho pe nliskiy lon. ⁷ Koknon kchë cos ko lon klo. Lëë na lëëw chutiitsaa sinak tu cos nii nguiñdy. Por Crist xsyakaa kchë cos ko singo. ⁸ Lëë kchë nii kopaa kwnity, porñee lëën xyuumbey Jesucrist. Lëëw psëbaa si xsyëeb kizh, parñee jkabaa lo Crist ⁹ ni parñee kakni xaa naa. Telaadyaa lo tol porñee chuuñtsyeyaa nii xñabey ley, sink porñee xniladzyaa xtiits Crist. Lëë Dios kteelaa naa porñee xniladzyaa xtiits xaa. ¹⁰ Chakladzyaa kyuumbeyaa Crist, ni kyeeñaa xa beeñ kpañ Dios xaa worñee kuty xaa. Ni teedyaa xkyalnë xaa ni ktedyaa xkyalmbañaa si ptee xaa xkyalmbañ xaa, ¹¹ tsiin kpañaa tsiñee lëë Dios kuuñ kpañ meñ kuty.

Kpaa ngab no

¹² Kniydyaa lo do nii lëën beñle gan kuñaa kchë nii xñabey Dios, ni kniydyaa nii tir bueenaa, per xtedyaa nii ktsiñaa laañee

chakladzy Crist por par ngo kwtsyetsy xaa naa.¹³ Beetsy, xñedyaa nii lëen beñle gan kuuñtsyeyaa kchë cos ko, per lëen bnityladzy kchë cos nii byaan tsiin kanaa cos nii nare kiid,¹⁴ parñee jkan nii ktee Dios lo meñ nii ngab lo Jesucrist.¹⁵ Singo tso kik no kchësy no siñee xniladzy no xtiits Dios tyub styoo no. Deelñee no cos nii xaa no kik to, lëe Dios kñew lo do.¹⁶ Per no nii kpañ no sinak xñabey xtiits Dios nii xniladzy no.¹⁷ Beetsy, kol kak sinakaa, ni kol kak sinak xaa nii mbañ sinak nii bluuy noo lo do.¹⁸ Lëew niylaa ni axte chon gaan tsiñee xñen stub nii no meñ nii mbañ sinak xpañ xaa nii xlëe lo Crist nii kwë lo crusy.¹⁹ Lëe meñ go nitylo. Lyaadzy wagwsye no xaa go, ni xtaan xaa cos nii no ndeladzy xaa. Cos nii no lo kislyu re sini kik xaa.²⁰ Per lëe no, kpaña ngab no, aan lëe no këmbëes nii kyety Jesucrist nii pteelaa lëe no.²¹ Lëe xaa ktsëe xcuerp mban no, parñee kak xcuerp no sinak xcuerp xaa. Lëe xaa kuuñtsyeyo por xñabey xaa par ktsëe xaaw ni xñabey xaa kchëlo cos.

Tugak kol kle lo Dios

4 Por ngo, beetsy, xtee gaanaa kanaa to, por lëe do xko nguiool styoon ni lëe do nak xganaa. Kchoxsody to lo xtiits Dios.² Xñabaa lo Evodia ni lo Síntique nii knee ngui me por pél me, por xniladzy me xtiits Dios.³ Lëe lool nii xkyëël xtsiñ Dios, xñabaa nii kuñoo yudar psyañ no, por ksan me kwtee kyalnë bluuy noo xtiits Dios, ksa me Clemente ni stubla meñ. Lëe

lë kchë meñ go tse kë leñ libre nii xoob kpaa.⁴ Tugak kol kle lo Dios. Kol kle xñen.⁵ Kol ktee nii kchë meñ kyeñ nii buen do. Lëe Crist sëed kexle.⁶ Kteenëdy to por ni tu cos, sink kol këb kchësylo Dios. Kol nab nii kuñ xaa lëe do yudar, ni kol ktee skizh lo xaa.⁷ Aan lëe Dios kchoobladzy styoo do nikxe kyeñy to xa kuuñtsyey xaaw, ni lëe xaa koli kik to porñee ngab to lo Crist.

Kol tsini cos buen kik to

8 Kol tsini cos nli kik to, cos nii so xnëz, cos nii no xkyalcheñ, cos nii xkody falt, cos nii cho xñeenëdy. Kol tsini cos buen kik to ni cos nii xyo styoo Dios.⁹ Kol kuuñtsyey nii bluya lo do, ni kol kuuñtsyey nii niyaa ni kon do beñaa. Kol kuuñtsyey ngo aan lëe Dios nii xchoobladzy kakni lëe do.

Lëe Pable xtee skizh lo meñ Filipos

10 Xlen lo Dios nii lëe do psaladzy naa stub. Këbty to nii kwxaakaa nii bnityladzy to naa, sink pteejty tiits nii nyuñ do naa yudar.¹¹ Xñedyaa kchë nríi porñee non lyaadzy, por nle no styoon deelñee xaatyee chakaa.¹² Nanaa tsiñee ni tu pe chapyt ñe ni nanaa tsiñee ndaly nii chap ñe. Nanaa xa teedyaa tse tsiñee kaktsëen ni tsiñee xlyaañaa, ni tsiñee chaapaa ndaly cos ni tsiñee gaa ni tu pe chapyaa.¹³ Stedyaa kchëlo kyalnë, por lëe Crist xnee kyalndaan lon.¹⁴ Per buen nii beeñ do naa yudar kwteedyaa lo xkyalnën.¹⁵ Nan do gon, meñ Filipos, nii worñee bislon xluya xtiits Dios nëz xtañ do, lëesy to beeñ naa yudar worñee

lëen bi Macedonia. ¹⁶Nikle worñee kwson Tesalónica siik chop vuelt pxaal do nii pkiiñ lon. ¹⁷Sinidy kikaa nii dyon pe kneetsy to lon, sink chakladzyaa nii jkaare to xkyalnsaak Dios. ¹⁸Por naa lëen kwal kchë xkyalnsaak Dios. Skaal nii pxaal do lo Epafroditó jkiiñ lon. Nak nii pxaal do sinak tu cos nii xlyaa nex, nako sinak tu cos nii xkokon do lo Dios aan xyow styoo xaa. ¹⁹Por ngo lëe Tat Tios kneetsy

kchë nii kak falt lo do. Lëe xaa knee kchë nii no kpaa lo do porñee ngab to lo Jesucrist. ²⁰iTugak kol tsoo ktee no skizh lo Tat Tios!

Amén.

²¹Kol jkëéptyux meñ nii ngab lo Jesucrist. Kchë betsy no nii nche lon nu xkëéptyux lëe do. ²²Kchë xaa nii ngab lo Dios ni xaa nii xkyë xtsiñ xtisy Roma xkëéptyux lëe do. ²³Lëe lëesy Jesucrist dyon kakni lëe do.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ Colosas

1 Paablaa, styoo Dios kwlañ
nii kakaa xapostle Jesucrist.
2 Chopaa betsy no Timoteo xal kitsy
re lo meñ nii xniladzy xtiits Crist
ni ngab lo Dios nii no leñ kyedzy
Colosas. Lëë lëësy Tat Tios dyon
kakni lëë do ni lëë lëësy xaa knee
itiits nii mbëë kpañ do.

Lëë Pable xtee skizh por kchë meñ nii ngab lo Dios

3 Tugak xtee noo skizh lo Tat Tios
pxosy Jesucrist tsiñee xñab noo por
lëë do. **4** Por xtsyon noo nii xniladzy
to xtiits Crist ni xkëstyoo do kchë
meñ nii ngab lo Dios. **5** Xkëstyoo do
porñee nan do nii lëë nii jkaa do
no kpaa. Këmbës kchë ngo porñee
pkëetyag to xtiits Dios nii xteelaa
meñ lo tol. **6** Lëë meñ nii xniladzy
xtiits Dios ktyaly lo kislyu. Sinak
nii ptsyoolak to worñee bniladzy
to nii nli xkëstyoo Dios to ptsyool
kchë meñ go. **7** Lëë betsy noo
Epafras bluuuy xtiits Dios lo do. Ksa
noo xaa xkyé tsiiñ. Tu xaa nii xsoob
xtiits Crist nak xaa. **8** Lëë xaa në loo
noo xa nak kyalwkëstyoo nii xnee
Kyalbini Ntson lo do. **9** Destye nii
ptsyon noo ngo, tugak xñab noo lo
Dios nii ksaabini xaa lëë do parñee
kyeñ do pe cos xyo styoo xaa, **10** ni

kpañ do sinak nonguial kpañ meñ
nii ngab lo Crist, ni kuuñtsyey
do nii xyo styoo Dios ni kchëlo
cos buen parñee kyuumbey nizh
to Dios. **11** Xñab noo nii knee xaa
kyalndaan lo do parñee kxekw to ni
kap to paciensy, **12** ni ktee do skizh
lo Tat Tios, por lëë xaa kwle lëë do
parñee jkaa do nii ktee xaa lo meñ
nii ngab lo xaa kpaa. **13** Lëë Dios
kwlii lëë no lo nguey, aan lëë xaa
kuni lëë no laañee xñabey xiñ xaa
nii xkëstyoo xaa. **14** Por xkyalkuty
xiñ xaa, lëë xaa ptsily kchë xtol no.

Lëë Crist xtsig lëë no lo Dios

15 Nyoodys Dios, per lëë xaa kok
nyoo worñee biid xiñ xaa Crist.
Lëë xiñ xaa nak xaa nii Klootyee
kwyo. **16** Lëë xiñ xaa psaa kchësy
cos nii no kpaa ni no lo kislyu,
nikxe cos nii nyooow, nikxe gaa cos
nii nyoodyo. Lëë xaa psaa kchë
kyalbini nii xñabey. Por lëë xaa
ni par lëë xaa kwyaa kchësy cos.
17 Klootyee Crist kwyo lo kchë cos,
aan por lëë xaa lëëw no. **18** Ni lëë
gaa Crist xñabey lo kchë meñ nii
ngab lo Dios. Klootyee xaa pañ lo
kyalkuty parñee kñabey xaa lo
kchë cos. **19** Styoo Dios kwlañ nii lëë
Crist kak sinak xaa, **20** ni styoo xaa

kwlañ nii lëë Crist ktsig kchë cos lo xaa, nikxe nii no lo kislyuw, nikxe gaa nii no kpaaw. Por ngo nii kuty Crist lo crusy. ²¹Meñ sit ni meñ nii xtilyni Dios nak to klo por kchë xtol do, ²²per lëë na lëë do big lo Dios por xkyalkuty Crist. Lëë xaa kuty parñee nyë do ktsiñ do lo Dios. ²³Per nody nii kchooxso do lo xtiits Dios nii xnildazy to. Lëë tiits re xkaasy tyub lo kislyu, aan Paablaa win xluyo.

Lëë Pable xluuy xtiits Dios lo meñ sit

²⁴Xlen nii xtyeedya kyalnë por lëë do, parñee tedyaa kyalnë nii kwtedy Crist por meñ nii xnildazy xtiits Dios. ²⁵Lëë Dios pso naa parñee jkiiñaa lo meñ nii xnildazy xtiits xaa. Xluyaa xtiits xaa siñee nakpeew. ²⁶Xluyaa nii kwloolan Dios lo meñ tyub tiemp, per lëë na lëëw xluuy xaa lo meñ nii ngab lo xaa. ²⁷Chakladzy Dios nii kaknan meñ sit nii lëë Crist no leñ styoo meñ sit, ni por Crist lëë meñ sit jkaa kyalnsaak nii ktee Dios. Ngo nak nii kwloolan Dios tyub tiemp. ²⁸Lëë noo xluuy xtiits Crist. Kchë lo do xluuy noow parñee kyuumbey nizh to Crist. ²⁹Por ngo, tugak xkyën tsiiñ con kyalndaan ni kyalwnabey nii bneetsy Crist lon.

2 Chakladzyaa nii kaknan do nii mban xtyeedya por lëë do ni por meñ Laodicea ni por meñ nii xyuumbeyd naa. ²Mban xtyeedya xchoobladzyaa styoo do parñee jkëstyoo do xcombañer do ni kyaabini do parñee kyeñ do nii lëë Crist nak kyalnsaak nii kwloolan Dios tyub tiemp. ³Lëë Crist biidni kchëlo kyalchak ni kyalnyaani.

⁴Lëën xñe kchë nrri lo do parñee ni tu cho jkëetidy lëë do con pel tiits ngui. ⁵Nikxe sodyaa yuubaa lo do, per so xkyalbinii aan xlen nii ngui nche do ni xchooxsody to lo xtiits Crist. ⁶Por ngo, sinak nii bnildazy to xtiits Crist, singo no nii kpañ do, kchooxsody to lo xaa. ⁷No nii tsitsy so do lo xtiits xaa, ni no nii tugak ktee do skizh, ksaandy to xtiits xaa.

Kyalmbañ nii xneetsy Crist

⁸Kol kap cuent tsiin jkëetidy xaa nii xñee pel cos lëë do por xsaldy xaa xtiits Crist, sink xtiits sye chol meñ xñee xaa, ni nii no kik xaa xñee xaa. ⁹Lëë Crist nak sinakpee Dios, ¹⁰aan lëë Dios no leñ styoo do porñee ngab to lo Crist. Lëë xaa xñabey lo kchë kyalbini nii xñabey. ¹¹Wi do kwyobey porñee ngab to lo Crist, per kwyobedy to si chobey chol meñ, sink lëë do kwyobey porñee lëë kchë xtol do bily. Lëë Crist xko clasy bey go. ¹²Worñee kwchobnis to lëë do pkyeetsy ksa do Crist ni lëë do pañ worñee pañ xaa, porñee bnildazy to xtiits Tat Tios nii beeñ kpañ xaa. ¹³Mbañy to tyub tsigo por xtol do ni porñee nobedy to, per lëë Dios bnee kyalmbañ lo do por Crist ni lëë xaa ptsily xtol do. ¹⁴Nikxe nii xsaldy no xley Moisés, lëë Dios ptsily xtol no worñee lëë Crist kuty lo crusy. ¹⁵Lëë Dios beeñ gan lo kchë kyalbini nii xñabey, aan lëë xaa kwlii xkyaltow. Kwleek bëël xaaw worñee lëë xaa beeñ gan low.

Kol tsoxko kap to cos kpaa

¹⁶Kol ktee nii kñeenëdy meñ do por nii chaw do o chi gaa to, o

deelñee gaa xsal do lni nii xkë mëë yeen o tse nii gaa chakty tsiiñ. ¹⁷Tu xmalë cos nii nare kak nak cos ko, per lo Crist ngab kchë cos. ¹⁸Klaady to nii kuñ xaa nii tir lëesy buen ni xsoxib lëesy lo angly gan lo do. Por ni karty kan xaa kchë nii xniladzy xaa, aan xtaan xaa por cos nii xlyañ leñ kik chol meñ lo kislyu re. ¹⁹Ngabty xaa lo Crist. Lëë Crist nak xaa nii xñabey lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, ni lëë xaa xyuuñtusy meñ sinak chakladzy Dios. ²⁰Ksa do Crist kuty. Siko psaan do kchë nii chuuñtsyey meñ lo kislyu re. ¿Penak nii bii no do si no meñ lo kislyu re? ²¹Xñee do: "Jkaaldyoo ngue, kaawdyoo nrek, seeñdylo con ñäl." ²²Kik chol meñ kwilañ kchë kyalwnabey go. Lo cos nii xtiiydysye xkiiñoo. ²³Sootee nii nyaani xaa nii kwnee kchë cos ko, porñee nda chako ni xsaksiw meñ, per ni tu pa xkiiñdyo par ktsëew xmod meñ.

3 Ya ke nii lëë do pañ ksa do Crist kol tsoxko kap to cos nii no leñ kpaa laañee sob Crist kwi Dios nëzli. ²Cos nii no kpaa kol ko kik to, tsoxkody to cos nii no lo kislyu re. ³Por lëë do kuty ksa do Crist aan lëë xaa sikni xkyalmbañ do lo Dios. ⁴Yuub Crist nak xkyalmbañ do, aan tsíñee lëë xaa kiid stub wi do kiidni xaa ni wi do tso laañee kñabey xaa.

Kyalmbañ kub

⁵Por ngo, kol ksaan tol nii no lo kislyu re. Tsonidy to stu mguiy o stu gaa kwnaa, ni kuñdy to cos mal, ni kuñdy to cos nii klyaañtyee styoo do. Ni kak ngbiñdy to, por

nak kyalkpiñ sinak nii nsoxib to lo chol mdyo. ⁶Por kchë tol re lëë Dios ksaksi meñ nii xsoobty xtiits xaa. ⁷Tyub tsigo beeñtsyey do kchë tol go. ⁸Per na kol ksaan xkyalwlëe do, xkyalyox to ni xkyalmal do. Kotsyesty to ni kñeedy to tiits yox. ⁹Jkëetidre to xcombañer do, por naktre to si kok to klo, lëë do ptsëël xmod to, ¹⁰aan lëë do pkub sinak kwnabey Dios parñee kyuumbey nizh to xaa. ¹¹Kintre nii kak to o kakty kaa to meñ Israel, ni kintre ni tsobey do o tsobeydy kaa to, ni kintre nii kak to xaa nguey, xaa nii psyuuy o xaa nii gaa kënlala, por kchë do ngab lo Crist ni kchë leñ styoo do no xaa. ¹²Xkëstyoo Dios to aan lëë xaa kwle lëë do parñee jkab to lo xaa. Ngui kol kpañ, kol jkëstyoo, ni kol kak ndoladzy, ni kol kap paciensy. ¹³Kol kxekw lsa lo do ni kol kuñ perdón xcombañer do, sinak nii beeñ Crist to perdón. ¹⁴Tugak kol jkëstyoo por lëë kyalwkëstyoo xyuuñtusy lëë do. ¹⁵Lëë lëesy xkyalndoladzy Crist dyon kluuy pe kuuñtsyey do, por lëë Dios kwtsyetsy lëë do parñee kyak to tugak. Aan kol ktee skizh lo xaa. ¹⁶Lëë lëesy xtiits Crist dyon ko tubli styoo do. Kol kseedy ni kol kchoobladzy lsa styoo xcombañer do, ni kol kool salmos, ni kol kool cant nii xtee skizh lo Dios. ¹⁷Cualquier cos nii kuuñtsyey do ni kñee do, kol ksaladzy Jesucrist, ni kol ktee skizh lo Tat Tios por lëë xaa.

Xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

¹⁸Kwnaa, kol ksoob xtiits tsiil do, por singo xñabey Dios kuñ kwnaa

nii xniladzy xtiits xaa. ¹⁹Xaapkiy, kol jkëstyoo tsiił do, klëödy to lo me. ²⁰Xaa wiñ, kol ksoob xtiits pxosy to, por kchë ngo xyo styoo Dios. ²¹Xaapkiy, kuuñ klëödy to xiñ do, parñee kchosody styoo xaa. ²²Singo gak lëë do nii psyuuy do, kol ksoob xtiits xaa nii kwxii lëë do. Tugak kol kyë tsiiñ, lëjty xaktyee tsiiñee so xaa, sink tyub styoo do kol kuñ tsiiñ. Kol ktsyeb Dios. ²³Nguiool kol ko styoo do tsiñee kuuñtsyey do cualquier cos. Kuñdy tow sinak nyako xtsiiñ meñ, sink kol kuño sinak nii nyako xtsiiñ Dios. ²⁴Por nan do nii lëë Dios knee nii jkaa do. Por xtsiiñ Jesucrist xkyë do. ²⁵Per lëë kchë xaa nii chuñ cos mal, lëë xaa kazh por xkyalmal xaa, por lëdy wi Dios xkwe meñ.

4 Singo gak lëë do nii kwxii do mos, ngui kol kak lo xaa. Kol ksaladzy nii nikle lëë do no tu xaa nii xñabey lo do kpaa. ²Tugak kol kutiitsni Dios ni ligier kol kak, tugak kol ktee skizh. ³Kol nab por lëë noo parñee knee Dios tiits kluuy noo xtiits xaa ni kñee noo cho nak Crist, porñee por tiits re non skiib. ⁴Kol nab nii nyë kluyno. ⁵Ngui kol kak lo meñ nii xnilasty xtiits Dios. Kxiñdy to xtiemp to. ⁶Tsiñee kutiits to, ngui kol nee, ni ngui kol ktikche lo xtiits xcombañer do.

⁷Lëë beetsy no Tíquico nii chuñ naa yudar lo xtsiiñ Dios lox kñë lo do dyon xa non. ⁸Por ngo xalaa xaa lo do parñee kñë xaa xa no noo nu ni kchoobladzy

xaa styoo do. ⁹Chop xaa betsy no Onésimo sëed. Wi Onésimo xkyë xtsiiñ Dios. Xaa xkyedzy to nak xaa. Chop xaa kutiits kchë nii chak nu lo do. ¹⁰Xkëéptyux Aristarco nii chopaa no skiib lëë do, ni xkëéptyux Marcos betsy yeeñ Bernabé lëë do. Lëen niyle lo do cho nak Marcos. Deelñee kiid tedy xaa lo do, ngui kol nee lo xaa. ¹¹Wi Jesúس nii xñee meñ Justo lo xkëéptyux lëë do. Lëesy ksa tson xaa Israel nii chuñ naa yudar lo xtiits Dios nríi. Xchoobladzy xaa styoon. ¹²Xkëéptyux Epafras nii chuñ xtsiiñ Crist lëë do. Tu xcombañer do nak xaa. Tugak xñab xaa lo Dios por lëë do parñee tsiitsy so do lo xtiits Dios ni kuuñtsyey do nii chakladzy Dios. ¹³Yuubaa chan nii choxko Epafras por lëë do ni por meñ nii no leñ kyedzy Laodicea ni kyedzy Hierápolis. ¹⁴Wi xamigw no Lucas nii chuñ rmedy ni Demas xaal tyux lo do. ¹⁵Kol jkëéptyux meñ Laodicea. Ni kol jkëéptyux Ninfas ni meñ nii xniladzy xtiits Dios nii xkaal lsa lidzy me. ¹⁶Loxsye klab to kitsy re kol kxaalo parñee klab meñ Laodiceaw. Singo gak lëë do kol klab kitsy nii kneetsy meñ Laodicea lo do. ¹⁷Kol këb lo Arquipo: “Beeñtsyey tsiiñ nii bneetsy Dios lool.” ¹⁸Paablaa, con yuub ñan ni xletraa xkëñ tyux nii xalaa lo do. Kol ksaladzy nii skiił non. Lëë lëesy Dios dyon kakni lëë do. Amén.

Kitsy klo nii pxaal Pable lo meñ Tesalónica

1 Lëë Pable ni Sil ni Timoteo
xaal kitsy re lo meñ Tesalónica
nii xsoob xtiits Tat Tios ni xtiits
Jesucrist. Lëë lëësy Dios dyon kakni
lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ
do.

Xa bniladzy meñ Tesalónica xtiits Dios

2 Tugak xtee noo skizh lo Dios
por kchë nii chuuñtsyey do ni
tugak xsaladzy noo lëë do tsiñee
chutiitsni noo Dios. **3** Cad nii
chutiitsni noo Tat Tios, xsaladzy
noo kchë tsiiñ nii beeñ do porñee
xniladzy to xtiits xaa. Ni xtee noo
skizh lo Dios porñee beeñtsyey
do kchë tsiiñ go tyub styoo do. Ni
porñee gaa Jesúsyе xsaladzy to, ngo
nii xekw to kchë kyalnë nii xtsyool
do. **4** Beetsy, xkëstyoo Dios to, ni
ndon noo nii lëë xaa kwle lëë do.
5 Por ngo, worñee bluuuy noo xtiits
Dios nii xñee cho nak Jesucrist lo
do, lëdy singosy bñee noow, sink
lëë Kyalbini Ntson bñee tiitspey
bñee noow, ni tyub kaa styoo noo
ndon noo nii tiitsli nak kchë tiits nii
bñee noo. Nan buen do nii ngui kok
xmood noo worñee ptsyo noo lady
to porñee pkëstyoo noo lëë do.

6 Lëë do byak sinak noo ni
sinak Jesús, aan nikxe gaa mban
kwtedy to worñee bniladzy to
xtiits Dios, lëë Kyalbini Ntson
pchoobladzy styoo do. **7** Por ngo,
axte wi meñ Macedonia ni meñ
Acaya nii xniladzy xtiits Dios
byeñ nii ngui nak xmod to. **8** Lëdy
nonsy Macedonia ni Acaya pkaasy
xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús
worñee bniladzy tow, sink wi tyub
lo kislyu ni ndaly gaa laañee nan
meñ nii nli tyub styoo do xniladzy
to xtiits Dios. Por ngo xkiiñtre nii
kutiits noow. **9** Por kchë laañee xyo
noo xaly gaa meñ chutiits nii ngui
kon do lëë noo worñee Klootyee
byoob teedy noo lo do ni xaly gaa
meñ chutiits nii lëë do psaan kchë
ximdyo do par ksoob to xtiits xaa
nii nli nak Dios. **10** Chutiits meñ nii
lëë do këmbës kyety Xiñ Dios kpaan.
Lëë Dios beeñ kpañ xaa worñee
kuty xaa. Lëë xaa kteelaa lëë no lo
xkyalntseeb Dios nii kiid.

Sinrii kok xmod Pable leñ kyedzy Tesalónica

2 Misme lëë do, beetsy, nan
nii byoob xlyëdy noo lo do.
2 Ni nan bueen gaa to nii antes nii

kyoop no lo do lëë meñ kyedzy Filipos psaksi lëë noo, aan nikxe mban ptyee noo kchëlo kyalnë go, lëë Dios beeñ lëë noo yudar bluuuy noo xtiits xaa nii xñee cho nak Jesùs lo do. ³Porñee tiitsli nak kchë nii bñee noo, lëdy tiits nii xkëeti meño. ⁴Porñee xsoob noo xtiits Dios, ngo nii lëë xaa kwle lëë noo kluuy noo xtiits xaa nii xñee cho nak Jesùs. Xluuydy noo xtiits Dios par kuuñ ksak noo styoo chol meñ, sink lëëw xluuy noo par kuuñ ksak noo styoo xaa. Lëë xaa nan kchë nii xsya styoo noo. ⁵Axte Dios kaa chan nii karty kñee noo tiits ngui par jko noo styoo do ni karty kaa kyuub noo mod nii ktsiñaa noo tumi. ⁶Xyuubty noo nii ksal meñ lëë noo ni xyuubty noo nii ksal do lëë noo. ⁷Xapostle Crist nak noo, ngo nii ptee tiits ñabey noo lëë do worñee ptsyo noo lady to, per kwnabeydy noo lëë do, sink lëë noo kok sinak tu kwnaa nii chantsi xiñ. ⁸Ble noo bluuuy noo xtiits Dios nii xñee cho nak Jesùs lo do, ni lëdy kaa nonsy xtiits Dios bluuuy noo, sink beeñ noo to yudar porñee tir xkëstyoo noo lëë do. ⁹Xsaladzy to gon, beetsy, xa pkyëë noo tsiiñ, ptsiñaa noo nii kwte lo xtsee noo. Tsel kyoool pkyëë noo tsiiñ parñee ko tsiiñdy noo ni tu lo do mentre no kluuy noo xtiits Dios.

¹⁰Axte Dios kaa ni lëë do nan nii ngui kok xmood noo worñee ptsyo noo lady to, blyody noo falt ni tu lo do. ¹¹Ngui ptyon noo lëë do sinak nii chan meñ xiñ. ¹²Pchoobladzy noo styoo do ni bluuuy noo xa kpañ do sinak xñabey Dios, por lëë Dios kwle lëë do parñee tso do laañee xñabey xaa.

¹³Tugak xtee noo skizh lo Dios, porñee kaazhkaa bniladzy to nii nli xtiits Dios nak kchë nii bñee noo, kwxaakty to nii xtiits chol meño. Ni nli gaa nii xtiits Dioso. Lëëw xtsëé xmod kchë meñ nii xniladzy. ¹⁴Beetsy, sinak nii psaksi gak meñ xkyedzy to lëë do, psaksi meñ Israel kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz Judea. ¹⁵Lëë xaa Israel go beety Jesùs, sinak nii beetyak xaa kchë profet nii biid penaadle, ni lëë xaa kwlii lëë noo Judea. Chuun ksakty xaa Dios, sink kchë meñ xtilyni xaa. ¹⁶Tsiñee chakladzy noo kluuy noo xtiits Dios nii xñee cho nak Jesùs lo meñ sit parñee wi meñ sit telaa, xlaady xaa. Por ngo lëë kchë xtol xaa lox ptyaly, ni lëë Dios kaa ksaksi xaa.

Lëë Pable xkokyen tsi Tosalónica stub

¹⁷Beetsy, worñee lëë no blë, nikxe nii xtse ptyoondy noo lëë do, per tugak psaladzy noo lëë do ni tugak kwyo kik noo nii lëë noo kyop tyon lëë do. ¹⁸Ndaly vuelt kokladzyaa nii nyooptedy noo lo do, per blaady xaatox. ¹⁹¿Cho ksaladzy sye noo dyon ni cho kuuñ ksak styoo noo tsiñee lëë Jesùs kiid? ²⁰Misme lëë dow.

3 Por ngo pxekwtraa, lëën byaan Atenas nonsyaa, ²aan lëën pxal betsy no Timoteo. Wi xaa xkyë xtsiiñ Dios xluuy xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesucrist. Lëë xaa pxalaa biid tedy xaa lo do parñee kchoobladzy xaa styoo do tsiiñ kniladzy re to. ³Por chaklastyaa nii kchoso styoo do por kchë kyalnë re, ni nanle gaa to nii

no nii singo ktsyool no. ⁴Worñee bii ncheno noo lo do, niiy kaazh noo nii no nii tyeedy no kyalnë. Aan nli gaa singo koko. ⁵Aan como pxekwtraa lëen pxal Timoteo biidnabiits dyon pe bii xniladzy to xtiits Dios. Por ptsyebaa nii nchëep xaatox to lo tol aan pe nandy tsiiñ nii pkyëe noo tsigo.

⁶Per lëe na nii lëe Timoteo blañ chutiits xaa nii mbëë xniladzy to xtiits Dios ni mbëë xkëstyoo do meñ. Në xaa nii tugak xsaladzy to lëe noo tyub styoo do ni tugak xkokyen do kan do lëe noo sinakak lëe noo soot noo deelba xaatsye tyon noo lëe do. ⁷Por ngo, nikxe nii no noo lyaadzy ni xtyee noo kyalnë, lëe do xchoobladzy styoo noo porñee ndon noo nii mbëë xniladzy to Dios. ⁸Pchoobladzy to styoo noo tsiñee ptsyon noo nii iip xsaandy to xtiits Dios. ⁹Por ngo, tugak xtee noo skizh lo Dios por lëe Dios chuuñ ksak styoo noo por lëe do. ¹⁰Tsel kyool xñab noo lo Dios nii knee xaa tiits kyoop teedy noo lo do parñee lox kluuy noo xtiits xaa nii bii chak falt.

¹¹Xñab noo lo Tat Tios ni lo Jesucrist nii knee xaa tiits parñee kyoopteedy noo lo do. ¹²Ni xñab noo nii jkëstyoo do kchë meñ tyub styoo do sinak nii xkëstyoo noo lëe do. ¹³Xñab noo nii kchooxsody styoo do tsiiñ tsody xtol do lo Tat Tios tsiñee lëe Jesucrist kiid stub kchë xangly xaa. Singo kako.

Nii chakladzy Dios kuuñtsyey meñ
4 Por tiitspey nii bneetsy Jesús
 loo noo, lëe noo xñab nii
 ksaandy to nii kpañ do sinak nii

bluuy noo lo do parñee kuuñ ksak to Dios.

²Nanle to kchë nii bluuy noo lo do, ni lëe gaa Jesús kwnabey lëe noo bluuy noow. ³Chakladzy Dios gon nii ngui kpañ do parñee kuuñ ksak to xaa. Chaklasty Dios nii tsoni do stu meñ deelñee no tsiił do. ⁴No nii ngui kan do tsiił do sinak xñabey Dios, ⁵ksaksidy to me. Kuuñtsyeydy to sinak chuuñtsyey meñ nii xnilasty Dios. ⁶Ndoxtsoni do stu meñ deelñee no tsiił do, por xsaksi Dios kchë meñ nii chuuñtsyey singo, ni lëew niyle gaa noo lo do. ⁷Por lëe Dios kwtsyetsy lëe no parñee ksaan no xtol no ni parñee kpañ no sinak xñabey xaa. ⁸Kchësy meñ nii chaklasty ksal nii xluuy noo, lëdy xtiits noo xsaldy meñ go, sink xtiits Dios nii xneetsy Kyalbini Ntson lo dow.

⁹Xkiiñdy nii kniyy noo leñ kitsyre nii jkëstyoo do kchë xcombañer do nii xniladzy xtiits Dios, por ndon noo nii lëe Dios tse bluuy lo do nii no nii jkëstyoo lsa do lëe do. ¹⁰Sinak nii jkëstyoo do kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz Macedonia, per lëe noo xñab nii mastre jkëstyoo do. ¹¹Kol tsoxko nii nsaaksye kpañ do. Sëëbty to lo xcuent meñ, sink kol kuñ tsiiñ con ña do sinak nii bluuy noo lo do, ¹²parñee ni tu pe kakty falt lo do ni parñee kñeenëdy meñ nii nche tublad lëe do.

Kchë nii kak tsiñee lëe Jesús kiid

¹³Beetsy, chakladzy noo nii kaknan do xa kak kchë meñ kuty parñee ktee nëdy to sinak xtee në meñ nii xnilasty Dios. ¹⁴Por

deelñee xniladzy no nii kuty Jesús ni xniladzy no nii beeñ kpañ Dios xaa, no nii kniladzy no nii lëë Dios kuuñ kpañ kchë meñ kuty nii xniladzy Jesús.

¹⁵Xtiits Dios xluuy noo. Por ngo nii xñee noo lo do nii tsiñee lëë Jesús kiid stub, deelñee bii mbañ no, chilody tyenech no lo meñ nii klo kuty. ¹⁶Por lëë tu angly jkwetsy xtrompet Dios aan klo meñ kuty nii xniladzy Jesús kpañ. ¹⁷Loxsye ngo deelñee bii mbañ no, lëë no kyo ksa no meñ nii pañ, kyo ktsiil nëz no Jesús lo me, parñee tugak tsyo no ksa no xaa. ¹⁸Kol kchoobladzy lsa styoo xcombañer do con kchë tiits re.

5 Precisty gon, beetsy, nii jkëë noo leñ kitsy re pa wor o pa tsee gaa kiid Jesús stub. ²Por nan buenle to nii kuñdy Jesús visy tsiñee lëë xaa kiid, sink lëë xaa kiid sinak tu ngabaan nii chi kyalkpaan kyool. ³Tsiñee lëë meñ këb: “Mbëë nak, kindy kyalnë”, lëë Dios kxaal kyalnë sinak nii kolpsyehislo xyoob kwanaa nii kap mëëd, aan ni tu cho telaady. ⁴Per lëë lëë do, beetsy, nchedy to lo nguey parñee kyeñdy to kiid Jesús sinak nii chiid ngabaan. ⁵Kchësy to nak sinak xbini ngbidz nii xsaani wor yutsye. Nchedy no kyool ni nchedy no lo nguey. ⁶Por ngo nody nii kyëë no mgaal sinak grol meñ, sink no nii list kwe no ni no nii tugak kak nyaani no. ⁷Kyool chakesy meñ nii xkyëë mgaal ni kyool gaa xsyutsy meñ nii xkyëë kunip. ⁸Per lëë lëë no, nii nak no sinak xbini ngbidz nii xsaani wor yutsye, no nii tugak nyaani kwe no. No nii tsyakw no

xtiits Dios ni xkyalwkëstyoo xaa sinak nii nyako tu mankw kiib nii chakw soldad, ni no gaa nii ksoob no xtiits Dios nii xteelaa kik no sinak nii nyako tu cachuch kiib nii xsyob kik soldad. ⁹Porque kwtsyesty Dios lëë no parñee ksaksi xaa lëë no, sink lëë xaa kwtsyetsy lëë no parñee kteelaa Jesucrist no lo tol. ¹⁰Lëë Jesucrist kuty por lëë no, parñee nikxe mbañ no o kety kaa no lëë no tsyo ksa no xaa. ¹¹Por ngo, ksaandy to tugak kol ko nguiool styoo do ni kol kchoobladzy lsa styoo xcombañer do.

Lëë Pable xñee xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

¹²Beetsy, xñab noo nii ksal do kchë xaa nii xluuy xtiits Dios lo do, por lëë Dios pso xaa parñee kuñ xaa tsiiñ lo do. ¹³No nii kantsi do xaa ni jkëstyoo do xaa por kchë tsiiñ nii chuñ xaa. Ngui kol kwe kchë xcombañer do.

¹⁴Ni xñab noo lo do, beetsy, nii kak ntseeb to lo meñ nii chaklasty kyë tsiiñ. Kol kchoobladzy styoo meñ nii no kyalnë, ni kol kap paciensy lo kchë meñ.

¹⁵Deelñee ksaksi meñ do, kol kap cuent kuñdy to kyalxtisy xaly gaa to, sink kol tsoxko nii tugak kuñ do kyalbuen lo xcombañer do ni lo kchë meñ nii nche tublad.

¹⁶Tugak kol ko nguiool styoo do.

¹⁷Ni ksaandy to, tugak kol kutiitsni Dios. ¹⁸Nikxe peetyee xtsyool do tugak kol ktee skizh lo Dios, por no nii singo kuuñtsyey meñ nii xniladzy Jesús.

¹⁹Sonlëdy to lo xKyalbini Ntson Dios nii no leñ styoo do. ²⁰No nii

ksal do xtiits xaa nii xsaabini Dios leñ kik. ²¹Kol kyeñ cho xñee tiitsli ni kol kyeñ cho xñee tiits xuuy aan kol kniladzy tiitsli. ²²Kol ksaan kchë cos nii chuñ xtol do.

²³Lëë Dios nii xkëstyoo lëë no kuuñ nyë xkyalmbañ do ni xkyalbini do ni lëë xaa kuuñ nyë tyubñaa do parñee tsel nyë nche do tsínee lëë Jesucrist kiid. ²⁴Buen xaa, ksaandy xaa lëë do, ni suñ gaa

xaa cumplir kchë nii në xaa lo do, sisyal xaa xtsiiñ xaa.

²⁵Beetsy, kol nab lo Dios nii kuñ xaa lëë noo yudar.

²⁶Tsiñee jkëëptyux to, kol ktee tu pxit kwesy xcombañer do.

²⁷Por tiitspey nii bneetsy Dios lon, lëën xñab nii jkab kitsy re lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios.

²⁸Lëë lëësy Jesucrist nii xñabey dyon kakni lëë do.

Kitsy pchop nii pxaal Pable lo meñ Tesalónica

1 Lëë Pable ni Sil ni Timoteo xaal kitsy re lo meñ Tesalónica nii xsoob xtiits Tat Tios ni xtiits Jesucrist. ²Lëë lëësy Tat Tios dyon ni lëë lëësy Jesucrist kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Lëë Dios ksaksi meñ nii xnilasty xtiits xaa

³Beetsy, nonguijal gon nii tugak ktee noo skizh lo Dios por lëë do, por sisi tse lëë do xniladzyre xtiits xaa ni sisi tse lëë do xkëstyoore xcombañer do. ⁴Por ngo, yuub noo chutiits lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii tsitsy so do lo xtiits Dios ni xekw to xtyedy to kchëlo kyalnë. ⁵Nyoo nii chuñ Dios kyalxtisy, por lëë xaa kwle lëë do parñee tso do laañee xñabey xaa. Por ngo xekw to kchëlo kyalnë.

⁶Nonguijal ksaksi Dios meñ nii xsaksi lëë do, ⁷tsiin ktee tiits kxiladzy to kchësy to siñee notedy to kyalnë ni ktee tiits kxiladzy noo. Lëë Dios kuuñtsyey ngo tsiñee lëë Jesúus kiid ksa angly nii xñabey. ⁸Con bëly ksaksi xaa meñ nii xnilasty xtiits Dios ni meñ nii xsoobty xtiits xaa. ⁹Lëë meñ go nitylo kaazhkaa, aan kpkchedre

kan meñ go Dios ni kpkchedre kan meñ go xkyalwnabey Dios. ¹⁰Tse go lëë Jesúus kiid par kleni meñ nii xniladzy xtiits Dios xaa, aan wi do ksee ksa do meñ go porñee bniladzy to xtiits Dios nii bluuuy noo lo do.

¹¹Por ngo, tugak xñab noo lo Dios nii kpañ do sinak xñabey xaa tsiin kak nyoo nii lëdy xlyësy kwle xaa lëë do, ni xñab noo nii knee xaa tiits kuuñtsyey do kchë cos buen nii no kik to ni kchë tsiiñ nii chuuñtsyey do porñee xniladzy to xtiits xaa. ¹²Singo mod lëë meñ kleni Jesucrist por lëë do, ni lëë gaa xaa kleni lëë do según xkyalnsaak Tat Tios ni xkyalnsaak xaa.

Xaa mal nii kiid

2 Lëë nana, beetsy, lëë noo kniiy lo do xa kak tse nii lëë Jesucrist kiid stub ni xa ktsiilnëz no xaa. Xñab noo ²nii jkandy kik to ni ktsyebyt to deelñee kon do nii lëë tse kutsiñ nii lëë Jesucrist kpkche. Nikxe kñë meñ nii lëë noo bñeew o lëë gaa noo pkëew, knilasty tow. ³Kyëtidy to, por antes nii tsitsiñ tse go, lëë meñ ktilyni Dios, ni lëë tu xaa mal kiid, per nol nii lëë xaa nitylo. ⁴Lëë xaa go ktilyni Dios ni

lëë xaa këb nii mastre non xaa lo kchë mdyo nii xleni meñ. Lëë xaa sob leñ lidzy Dios aan lëë xaa këb nii Dios xaa.

⁵ ¿Pe xsalasty to nayak nii
bitiitsaa kchë cos re worñee bii
kwyon lady to? ⁶Ni nan gaa to
cho xsyonlë lo xaa parñee axte
kal tiemp kiid xaa. ⁷Lëë kchë cos
ntseeb nii kuuñtsyey xaa mal go lox
kwxixkwaa, xaktyee kpichee xaa
nii sonlë lo xaa. ⁸Lëë xaa kiid, per
xaktyee con xpe Jesús kuty Jesús
xaa, ni lëë Jesús knitylo xaa con
xkyalwnabey. ⁹Lëë xaatox nakni
xaa mal go. Lëë xaa kñabey ni lëë
xaa kuuñtsyey kchë clasy kyalntson.
¹⁰Lëë xaa mal go jkëeti kchë meñ
nii këtañ, porñee koklasty meñ go
niladzy xtiits Dios nii xteelaa. ¹¹Por
ngo lëë Dios xsaan nii kniladzy meñ
go tiits xuuy ¹²parñee ksaksi Dios
kchë meñ go, porñee koklasty meñ
go niladzy tiitsli, sink tol byo styoo
meñ go.

Xaa nii kwle Dios

¹³Beetsy, xkëstyoo Dios to. Por
ngo lëë xaa kwle lëë do parñee
klo do jkaa kyalwtelaa nii sëedni
Kyalbini Ntson porñee bniladzy to
xtiits xaa, ni por ngo gaa no nii
tugak ktee noo skizh lo Dios por
lëë do. ¹⁴Lëë Dios kwtsyetsy lëë
do parñee tso do laañee xñabey
Jesucrist porñee bniladzy to xtiits
xaa nii bluuy noo.

¹⁵Tsiitsy tsigo busy, beetsy, kol so,
kchosody to lo xtiits Dios nii yuub
noo bluuy lo do ni lo kchë tiits nii
pkëë noo lo kitsy nii pxaal noo lo
do. ¹⁶⁻¹⁷Lëë lëësy Jesucrist dyon ni
lëë lëësy Tat Tios nii xkëstyoo lëë

no ni xchoobladzy styoo no kakni
lëë do parñee kchosody styoo do ni
parñee ngui kchukë kchë nii kñee
do ni kchë nii kuuñtsyey do.

Kol nab lo Dios por lëë noo

3 Beetsy, kol nab lo Dios por
lëë noo parñee kyob jkaasy
xtiits Dios ni jkëetyag meño sinak
nii pkëetyag tow. ²Ni kol nab nii
kteelaa xaa lëë noo lo kchë xaa
ntseeb ni xaa mal, porque lëdy kchë
meñ xniladzy xtiits Dios. ³Per lëë
Dios kakni lëë do parñee kchosody
styoo do ni kyabty to lo tol. ⁴Tyub
styoo noo xniladzy noo nii lëë
Dios kuñ lëë do yudar parñee
kuuñtsyey do kchë nii bluuy noo lo
do. ⁵Lëë lëësy Dios dyon kuñ lëë do
yudar parñee jkëstyoo do sinak nii
xkëstyoo xaa, ni lëë lëësy xaa kakni
lëë do parñee kxekw to kyalnë
sinak nii pxekw Jesucristo.

Xaa nii xkyëdy tsiiñ

⁶Beetsy, por xtiitspey Jesucrist
lëë noo xñab nii ktsiil lsady to xaa
nii chaklasty kyë tsiiñ ni chaklasty
ksoob xtiits Dios nii bluuy noo lo
do. ⁷Por nan do xa kpañ do parñee
kak to sinak noo. Ptsyody noo lady
to singosy, ⁸ni karty kaa tyaaw noo
xkuuñ meñ singosy, sink tsel kyool
pkyëë noo tsiiñ parñee kotsiñdy
noo ni tu lo do. ⁹Ni lëëw na
nchilopee nyab noo nii nyuñ do lëë
noo yudar, per lëë noo pkyëë tsiiñ
parñee kluuy noo lo do xa kpañ
do. ¹⁰Worñee ptsyo noo lady to niiy
noo nii kawdy xaa nii chaklasty
kyë tsiiñ. ¹¹Per xtsyon noo gon nii
no bla xaa nii xkyëdy tsiiñ lady to,
aan sidy kik xaa nii pe kuuñtsyey

xa. ¹²Con xtiitspey Jesucrist lëë
noo xñab nii kyë kchë xaa go tsiiñ
par kaw xaa ni parñee ngui kpañ
xaa.

¹³Beetsy, ktsagty to, tugak kol
kuñ kyalbuen. ¹⁴Deelñee no xaa
nii chaklasty ksal nii xñee noo leñ
kitsy re, kol kuy chow aan ktsiil
lsady to xaa parñee kteladzy xaa.
¹⁵Per klöödy to lo xaa, sink ngui

kol nee lo xaa sinak nii nyak xaa
betsy to.

¹⁶Lëë lëësy Dios nii xchoobladzy
dyon tugak kchoobladzy styoo do ni
lëë lëësy xaa kakni lëë do.

¹⁷Paablaa, con yuub ñan ni
xletraa xkëñ tyux re. Sinrii xkëñ
kchë leñ kitsy nii xalaa, con xletraa
xkëno. ¹⁸Lëë lëësy Jesucrist dyon
kakni lëë do.

Kitsy klo nii pxaal Pable lo Timoteo

1 Naa nak Pable. Xapostle Jesucrist nakaa. Lëë Dios nii xteelaa lëë no lo tol ni lëë Jesucrist nii këmbëés no pxaal naa. ²Lëën xal kitsy re lool, Timoteo, xiñpaa nakoo por xniladzyoo xtiits Dios. Xñabaa lo Tat Tios ni lo Jesucrist nii kakni xaa lii ni jkëstyoo xaa lii ni knee xaa tiits nii mbëë kpañoo.

Xaa nii xluuydy tiitsli

³Lëën kwnel lool worñee lëën sa næz Macedonia niyaa:
—Byaan kyedzy Efeso, parñee klaadyoo kluuy grol meñ tiits wkëti, ⁴ni kudzy nii ksaldy meñ cuent tiemp nii toon pare xseety. Por pa xkiiñdyo, xaktyee xlyëw parñee knilasty meñ xtiits Dios tyub styoo meñ.

⁵Lëën psan tiits nii kuuñtsyeyoo ngo parñee jkëstyoo lsa no lëë no tyub styoo no, ni mbëë tso kik no ni kniladzy no xtiits Dios tyub styoo no. ⁶No xaa nii pchoxso lo xtiits Dios aan lëë xaa këtañ por cos nii pa xkiiñdy. ⁷Chakladzy xaa kluuy xaa xley Moisés, aan ni nandy xa pe xñee xaa ni xyeñdy xaa nii xluuy xaa, per nder confians xluuy xaw.

⁸Ndon no nii buen xley Moisés, deelñee kluuy meño siñee nakpew.

⁹Per byaandy ley gon par ksaksiw meñ buen. Sink lëëw byaan par ksaksiw xaa yox ni xaa nii xsoobty tiits, ni xaa ntseeb ni xaa ngoptol, ni xaa nii xsaldy Dios ni xaa nii xsaldy xtiits Dios, ni xaa nii chuty pxosy o xñaa gaa, ni kchë nweety bñech. ¹⁰Lëë ley ksaksi xaa nii choni stu meñ nii no tsiil, ni xaa nii choni saapkiy, ni xaa nii xto meñ ni xaa nii xkëti ni xaa nii xkon Dios parñee kniladzy meñ nii tiitsli xñee xaa, ni kchë xaa nii xsoobtiisty xtiits Dios. ¹¹Aan lëë Dios pso naa parñee kluyaa tiits ntson go lo meñ.

Lëë Pable xtee skizh lo Dios

¹²Xtedyaa skizh lo Jesucrist, por lëë xaa xnee kyalndaan lon ni lëë xaa kwle naa parñee kuñaa xtsiiñ xaa, ¹³nikxe kwneenën xaa ni kwënlagaa xaa ni kwlootsyetsyaa xaa klo. Per lëë Dios pkëstyoo naa, porñee karty kniladzyaa xtiits xaa wor go aan nandyaa pe beñaa. ¹⁴Lëë Dios psaabini naa parñee kniladzyaa xtiits xaa ni parñee jkëstyoon xaa porñee pkëstyoo Jesucrist naa.

¹⁵No nii kchë do kniladzy nii lëë Jesucrist biid lo kislyu par kteelaa xaa meñ nii no xtol por nliw. Naa

nak tu xaa nii mastre no xtol. ¹⁶Por ngo, pkëstyoo Dios naa, aan lëe Jesús pteelaa naa parñee kan meñ nii nare kniladzy xtiits xaa nii tir chap xaa paciensy. ¹⁷Tugak kol tsoo ktee no skizh lo Rey nii tejty, ni kejty, ni nyoody. Lëesy xaa nak Dios. Singo kol tsoo kuuñtsyey no.

¹⁸⁻¹⁹Timoteo, xiñ, kyablyudyoo, sink tsiiitsy kwso lo xtiits Dios ni kwloo xkyalcheeñoo, lkëébre xsanaa lool. Psaladzy kchë nii kwnee xaa nii psaabini Dios leñ kik worñee pseety xaa lii. No xaa nii kwloody xkyalcheñ aan lëe xaa pchoxso lo xtiits Dios. ²⁰Singo ptsyool Himeneo ni Alejandro. Lëë xaa psanaa lo xaatox parñee kseedy xaa kxiñdy xaa tiits lo Dios.

Lëë Pable xñee pe cos kñab meñ lo Dios

2 No nii kñab to lo Dios por kchë meñ nii nche lo kislyu ni por xlyaadzy meñ go. Kol ktee skizh lo Dios por kchë meñ go. ²Kol nab por kchë xaa xñabey ni xaa nii nak xtisy, parñee kuñ xaa kyalxtisy sinak xñabey Dios, tsiiin tsody tily ni tsody falt lo Dios tsiiin mbëë kpañ no. ³Buen nii kuuñtsyey do kchë ngo ni xyo gaaw styoo Dios nii pteelaa lëe no lo tol, ⁴por kchë meñ chakladzy xaa telaa ni kchë meñ chakladzy xaa kniladzy tiitsli. ⁵Por tugak Dios no, ni tugak xaa nii xtsig meñ lo Dios no. Lëë xaa go nak Jesucrist. ⁶Lëë Jesucrist kuty lo crusy par kteelaa xaa kchë meñ, ni nanle gaa to nii singo no nii ktsyool xaa. ⁷Por ngo lëë Dios pso naa kakaa apostle par kluyaa xtiitsli xaa lo meñ nii nakty meñ Israel. Nli kchë nii xñen, xkëétiidya.

⁸Chakladzyaa nii kchë laañee no xaapkiy nii xniladzy xtiits Dios, kñee xaa lo Dios, per klëédy xaa ni ktilytiisty xaa. ⁹Ni chakladzyaa nii ngui kakw kwnaa xab. Kyooñdy kik me nii toon pare, ni xkiñdy nii jkiñ me or, ni kyo nii lë perle o kakw kaa me ladx non, ¹⁰sink no nii kuuñtsyey me cos buen. Ngo nak nii kuuñtsyey kwnaa nii xniladzy xtiits Dios. ¹¹No nii jkëétyag kwnaa xtiits xaa nii chuuñ kseedy, nody ni pe kñee me. ¹²Ni nëëdyaa nii kuuñ kseedy kwnaa meñ nii xniladzy xtiits Dios ni nëëdyaa nii kñabey kwnaa lo mguiy. Chaklastyaa nii kñee me laañee xkaal Isa meñ nii xniladzy xtiits Dios. ¹³Porque klo Adán psaa Dios, tsigore psaa xaa Eva. ¹⁴Ni lëdy kaa Adán kwëti, sink lëe kwnaa kwëti, aan singo mod lëe me byab lo tol. ¹⁵Per stelaa kwnaa deelñee ngui kan kwnaa xiñ ni kchosody kwnaa lo xtiits Dios, ni jkëstyoo kwnaa, ni kpañ kwnaa sinak xñabey Dios.

Xaa nii kñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios

3 Nli deelñee no tu do chakladzy kñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, tsiiñ roob xyub to. ²Por ngo no nii ngui kak xmod xaa nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Tugak kwnaa kap xaa ni ngui kpañ xaa sinak xñabey Dios ni no nii ksal meñ xaa. No nii ktee xaa lidzy xaa kwës meñ. Ni no nii ligier kak xaa par kluuy xaa xtiits Dios. ³Kyëdy xaa kunip ni kyéktildy xaa, tu xaa buen kak xaa ni tu xaa ndoladzy, tsinidy xcuent tumi kik xaa. ⁴No nii kñabey xaa lidzy

xaa parñee ksoob xiñ xaa tiits ni
ksal xiñ xaa xaa. ⁵Porque deelñee
xñabeydy xaa lidzy xaa, éxa kñabey
xaa lo meñ nii xnilandzy xtiits Dios?
⁶Por ngo nody nii kñabey tu xaa
nii kal kwséeb xnëz Dios lo meñ nii
xnilandzy xtiits Dios. Por toontlaa
kyak nyaa xaa aan kyab xaa lo
tol nii byab xaatox. ⁷Axte meñ nii
xnilasty xtiits Dios no nii ksal xaa
parñee kchoody xkyalto xaa ni
kyabty xaa lo xitramp xaatox.

Xaa nii kuñ yudar xaa nii xñabey

⁸Singo gak xaa nii kuñ yudar xaa
nii xñabey no nii ksal meñ xaa ni
no nii kuñ xaa cumplir xtiits xaa,
ni nody nii kyë xaa kunip, ni nody
ni tsini xcient tumi kik xaa. ⁹No
nii tsiitsy so xaa lo xtiits Dios nii
xnilandzy no, ni no nii ngui tso kik
xaa. ¹⁰Klo kak xaa preb, aan loxsye
ngo, deelñee nody xfalt xaa, schilo
kuñ xaa yudar xaa nii xñabey.
¹¹Singo gak tsiil xaa, no nii ksal
meñ me ni nody nii ktop me tiits
kizh, ni no nii kak me tu kwnaa
wsoob tiits. ¹²Tugak kwnaa kap xaa
go, ni no nii kñabey xaa lidzy xaa.
¹³Por deelñee ngui kuñ xaa xtsiñ
xaa, lëe xaa ktyoontsi, aan singo
mod no chuw xaa kñee xaa xtiits
Dios lo meñ.

Nii no kniladzy meñ nii ngab lo Dios

¹⁴Xkokyeeñaa nii klyëedy lëen
kyely kan lii. Per lëen xal kitsy
re ¹⁵parñee, deelñee kyeldy kan
lëel nanle xa kak xmod no tsiñee
no no lady meñ ni xnilandzy xtiits
Dios. Lo Tat Tios ngab meñ go, ni
lëe Tat Tios mbañ chakni meñ go
parñee kchosody meñ go lo tiitsli.

¹⁶Tir gon ntson xtiits Tat Tios nii
xnilandzy no:

Biid Jesucrist sinak tu mguiy,
ni bluu Kyalbini Ntson nii
Xiñ Dios nak xaa.
Kon angly xaa.
Biñ meñ nii nche tyub lo kislyu
xtiits xaa,
aan bniladzy meño,
ni byëp xaa kpaa.

Meñ nii kchoxso lo xtiits Dios

4 Per nyë xñee Kyalbini Ntson
nii sitsiñ tse nii lëe meñ
kchoxso lo xtiits Dios, par kniladzy
meñ xtiits xuuy kyalbini mal ni
kniladzy meñ xlay xaatox. ²Ni lëe
meñ ksal xtiits xaa wnee xuuy, pe
xseedy styoo xaa tsiñee xkëeti xaa
meñ. ³Xka xaa ktsiilña meñ ni no
cos nii xka xaa ktyaaw, ni lëew
na lëe Dios psaano par ktee meñ
nii xnilandzy xtiits xaa skizh tsiñee
kaw meño. ⁴Por kchë nii psaan
Dios bueno. Aan ni tu pe kpixlasty
no, sink no nii ktee no skizh tsiñee
kñaasy now, ⁵por lëe xtiits Dios
ni lëe skizh nii ktee no lo Dios
kuuñlayo ni kuuñnyëw.

Xaa nii nli chuñ xtsiñ Jesucrist

⁶Deelñee sluuyoo kchë cos ko
lo meñ ni tugak tsinaloo tiitsli
aan iip kchoxsodyoo, tu xaa nii
nli chuñ xtsiñ Jesucrist kakoo.
⁷Per ksaldyoo kchë cos nii nody
xkyalcheñ nii chutiits meñ. Sink
ptee nii tugak beeñ xtsiñ Dios.
⁸Por nikxe xkiiñ ejercisy par
xcuerp no, mastre xkiiñ kchë xtsiñ
Dios nii kuuñtsyeey no, por styon
now lo kislyu re ni styon now lo stu
kislyu. ⁹Kol kniladzy kchë nrii, por

nliw. ¹⁰Por xkyëë no tsiiñ ni xtyee mban no, porñee Tat Tios mbañsyé xsaladzy no. Lëë xaa xteelaa kchësy meñ nii xniladzy ni lëë xaa kteelaa meñ nii nare kniladzy.

¹¹No nii kñabeyoo kuuñtsyey meñ ngo ni no nii kluuylo. ¹²Kteejtyoo nii ksyablyu meñño porñee nakoo xaa yeeñ, sink ngui kwnee ni ngui kok, pkëstyoo meñ ni kwloo xkyalcheeñoo, parñee kakladzy meñ nii xniladzy xtiits Dios kak sinakoo. ¹³Mentre klyaañaa, blab kitsy nii kë xtiits Dios lo meñ, ni pchoobladzy styoo meñ ni beeñ kseedy meñ. ¹⁴Psaladzy kyalnsaak nii bneetsy Dios lool worñee psaabini xaa leñ kik xaa kol par kxob xaa kol ña kikoo. Ksaandylo.

¹⁵Kuni kchë nii xñen kikoo, beeñtsyeyoo, parñee kchësy meñ kan nii nli chuñlo cumplir. ¹⁶Kop cuent nii xluuyoo lo meñ, ni tsiitsy kwso kchoxsodyoo. Deelñee kuuñtsyeyoo kchë ngo lëël kteelaa lii ni lëël kteelaa meñ nii xkëëtyag nii xluuyoo.

Xa no nii kak xmod meñ nii xniladzy Dios

5 Këntseebyoo lo xaa kol. Ngui kwnee lo xaa sinak nii nyak xaa pxoosyoo. Ni ngui kwnee lo xaa yeeñ sinak nyak xaa betsyo. ²Singo gak ngui kwnee lo kchë kwaa kol sinak nii nyak me xñaal. Nikle gaa lo kwnaa yeeñ kwnee lo me sinak nyak me psyañoo.

³Beeñ kwnaa viud nii ni tu chonody yudar. ⁴Per deelñee no tu kwnaa viud nii no xiñ o xyag kaa, xaa go no nii kuñ me yudar por meñ wlidzy me ni no nii

jkëstyoo xaa meñ lidzy xaa por singo nonguiak kako ni xyo gaaw styoo Dios. ⁵Kchë kwnaa nii nli byaan viud, Dios sye xsaladzy me, ni tugak chutiitsni me Dios nikxe yutsye nikxe gaa kyoolo. ⁶Per lëë kwnaa viud nii chuuñtsyey tol nii chak lo kislyu re, kutyle me nikxe mbañ me. ⁷Kudzy nríi lo kchë meñ nii nche ske parñee ni tu pe kuuñkiydy meñ lo meñ gue. ⁸Por deelñee no xaa nii choxkody kan meñ lidzy, xka xaa nii xniladzy xaa xtiits Dios aan mastre ntsab xaa que xaa nii xnilasty.

⁹Nonstyee kwnaa viud nii chap masy tsongaly iz ni kwyo tugak tsil tso list. ¹⁰No nii kyuumbey meñ me por kchë kyalbuen nii beeñ me: deelñee ngui broob me xiñ me, deelñee ngui xñee me lo meñ nii chi lidzy me, deelñee kontsi me xaa nii xniladzy xtiits Dios, deelñee beeñ me yudar meñ prob, ni deelñee beeñ me kchë kyalbuen nii nonguiak kak.

¹¹Per ksoobtyoo lë viud nii bii nyeeñ lo list ko. Porque tsi lëë me kakladzy ktsiilña me stub, lëë me ksaan xtsiñ Crist. ¹²Aan tol chuñ me porñee beñdy me cumplir xtiits me. ¹³Ni lëë me xkyënsë yu por yu chi me ni lëë me xyak tu kwnaa nii xtsyaab aan lo kyalwtsyaab ko, lëë me xkyék top tiits kizh, ni lëë me xsyëëb laañee chigaldy me ni lëë me xñee cos nii xkaatyee. ¹⁴Por ngo chakladzyaa nii ktsiilña kwnaa viud nii bii nyeeñ parñee kan me xiñ me ni tso me chilidzy me, parñee kteejtyo no tiits nii kñee në meñ nii xlëë lo no lëë no. ¹⁵Porque nol kwnaa viud nii pchooxso aan lëë me kwsëëb xlad xaatox.

16 Deelñee no meñ lidzy kwnaa nii no lady to nak viud, no nii kuñ me me yudar, parñee kotsiïndy me lo xaa nii xniladzy xtiits Dios, tsiiñ kchilo kuñ xaa kwnaa viud nii ni tu cho nody yudar.

17 No nii ktyoontsi xaa kol nii ngui xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, per mastre no nii ktyoontsi xaa deelñee xluuy xaa xtiits Dios ni chuuñ kseedy xaa meñ. **18** Por misme kitsy nii kë xtiits Dios xñee: "Kody to kyex chuw yosy nii xkyë kon." Ni nikle gaa: "No nii kazh xaa nii xkyë tsiiñ."

19 Deelñee jkëékiy meñ tu xaa kol, ksaldyoo nii kñee chop o tson gaa xaa nii kñë nliw. **20** No nii këntseeboo lo xaa nii xsanda xtol tsiñee nche kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, parñee ktsyeb los demasy meñ. **21** Xña lo Dios ni xña lo Jesucrist ni xña lo angly nii kwle Dios, xsanaa tiits re lool parñee kuuñtsyeylo. Kchë lo meñ, kwneew; kwedyyo. **22** Kxobtyoo ñal kik meñ par kak meñ tu xtsiiñ deelñee karty kuñlo pensar. Jkaaydyoo xtol meñ. Bichee lo tol.

23 Kidyoo nonsy nis, sink kow xisy viñ, por nanaa nii kety kety xlyaañoo yoob.

24 No meñ nii nyoo no xtol antes nii kak kyalxtisy. No gaa meñ nii axte lox chak kyalxtisy lëew chak nyoo. **25** Singo gak kyalbuen nyë nyooow. Lëe kyalbuen nii nyoody kaa chilody nii tugak jkyeetsyo.

6 Kchësy xaa nii psyuuy par kyë tsiiñ no nii ksoob xaa xtiits xaa nii kwxii xaa, parñee kñeenëdy meñ xtiits Dios nii xniladzy no ni xluuy no. **2** Nikle xniladzy xaa nii

kwxii xaa xtiits Dios, lëdy por ngo nii ksoobty xaa xtiits xaa. Mastre no nii ngui kuñ xaa xtsiiñ xaa, por tu lo xaa nii xniladzy xtiits Dios kë xaa tsiiñ.

Cos nii nli non

Kudzy lo meñ nii **3**deelñee tso tu xaa nii kluuy tu cos nii nakty sinak xtiits Jesucrist **4**tu xaa nyats nak xaa aan ni tu pe nandy xaa. Tugak no ktilytiits xaa nako sinak tu kyalkits lo xaa. Aan siko lëe kyalmbixladzy, ni tily, ni kotsyetsy chislo. **5** Ni xyaldy kaa xtily xaa go porñee no lidy kik xaa ni xnilasty xaa tiitsli, aan xsyak xaa nii schilo kak gan tumi lo xtiits Dios. **6** Ni nli gaa rikw meñ nii xniladzy xtiits Dios deelñee kleni meñ nii chap meñ. **7** Por ni tu pe byobniidy no lo kislyu re, ni ni tu pe kyooydy no. **8** No nii kle no deelñee no pe tyaaw no ni pe tsyakw no. **9** Per lëe xaa nii chakladzy kak rikw xekwty xaa. Lëe xaa chak ngbiñ aan lëe xaa xkyétañ ni lëe xaa xyab lo tol. **10** Por xkyalwlë tumi lëe tol xlyañ. No meñ nii no kchoxso lo xtiits Dios porñee xsyëébladzy meñ tumi aan mban no tedy meñ go.

Xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

11 Per lëe lii, bichee lo kchë cos ko por lo Dios ngaboo. Mbëë pañ sinak xñabey Dios, bleni Dios, ni bniladzy xaa, ni pkëstyoo meñ, kyeejtyoo ni ndoladzy kok. **12** Tsitsy kwso lo xtiits Dios. Klaadyoo kyalmañ nii nitylody, por par ngo kwtsyetsy Dioosoo ni por ngo gaa ndaly lo meñ kwneel nii xniladzyoo xtiits Dios.

¹³Lëë nana, xña lo Dios nii xtee kyalmbañ lo kchësy cos nii no lo kislyu re, ni xña lo Jesucrist nii kwnee xtiits Dios lo Poncio Pilato, lëën xñabey ¹⁴nii kuuñtsyeyoo kchë nii niyaa lool, ktsëëdylo, parñee kak ntseebyaa lool. Tugak beeñtsyeyo axte nii kiid Jesucrist stub. ¹⁵Lëë Dios kwe tse nii kxaal Dios xaa, por lëësy xaa nak Dios ntson nii xñabey, ni lëësy xaa nak rey, ni lëësy xaa nak xaa nii chuñ kyalxtisy. ¹⁶Tsitsiñdy tse nii kety xaa, lo tu bini no xaa aan ni tu cho chilody kpig, ni ni tu cho karty kan xaa ni kchilody kaa kan meñ xaa. iLëësy xaa xyal jkaa skizh ni kyalwnabey! Singo no nii kako.

¹⁷Kudzy lo xaa rikw nii kak nyaasty xaa porñee chap xaa cos, por xtiiydy cos. Kudzy nii masy Dios sye ksaladzy xaa por lëë Dios xnee kchë cos nii jkiiñ no. ¹⁸Kwnabey nii kuñ xaa rikw kyalbuen ni jkady xaa palal nii chap xaa lo meñ nii ni tu pe chapt. ¹⁹Parñee singo mod lëë xaa kap cos nii nitylody ni lëë xaa jkaa kyalmbañ nii nitylody.

²⁰Timoteo, ngui gon beeñtsyey nii kwnabey Dios lii, ksaldyoo kchë cuent yox nii pa xkiiñdy nii xso xaa nii xsyak nii nyaani. ²¹Por no meñ nii kwsëëb lo cuent ko pchoxso lo xtiits Dios.

Kakni Dios to dyon.

Kitsy pchop nii pxaal Pable lo Timoteo

1 Paablaa, xapostle Jesucrist nakaa, styoo Dios kwlañ pxaal xaa naa parñee kluyaa xtiits Jesucrist nii xnee kyalmbañ. ²Lëen xal kitsy re lool, Timoteo nii nakoo sinak xiñaa. Xñabaa lo Tat Tios ni lo Jesucrist nii kakni xaa lii, ni jkëstyoo xaa lii, ni knee xaa tiits nii mbëe kpañoo.

Nii xñabey Pable kuñ Timoteo

³Cad nii xtedyaa skizh lo Dios xsaladzyaa lii aan nikle yutsyew nikle gaa kyoolo xñabaa nii kakni xaa lii, tyub styoon chuuñtsyeyaa xtsiñ xaa sinak nii beeñ pxusykolttoo noo. ⁴Xsaladzyaa worñee biiñoo, nii lëe no blë aan xsyakaa naaty kyob kan parñee klen stub. ⁵Por xsaladzyaa nii tyub styool xniladzyoo xtiits Dios. Ni klo gaa xñakooloo Loida ni xñaal Eunice, bniladzyoo aan sootpaa nii wil byaani kyalwniladzy ko.

⁶Por ngo xñabaa nii ksaanlastyoo xKyalbini Dios nii kwséeb leñ styool worñee pxobaa ñan kikoo. ⁷Por bneesty Dios tu kyalbini mban lo no, sink tu kyalbini ndaan bneestsy xaa parñee jkëstyoo no meñ ni tso xkyalcheñ no. ⁸Ktelastyoo tsiñee kchool xfavor xtiits Jesucrist ni

ktelastyoo kanoo naa porñee non skiib por xtiits xaa, sink con kyalndaan nii bneestsy Dios lool ptee nii wil tedy kyalnë por xtiits xaa nii xteelaa. ⁹Lëe Dios pteelaa lëe no lo tol parñee kpañ no sinak xñabey xaa. Kwtsyesty xaa lëe no por xkyalbuen no, sink lëe xaa kwtsyetsy lëe no porñee singo kwlaño styoo xaa ni porñee pkëstyoo xaa lëe no chop xaa Jesucrist. Destye nii kwche kislyu xkëstyoo Dios lëe no. ¹⁰Lëe na nii lëe xaa pxaal Jesucrist biid kteelaa lëe no, lëe xkyalwkëstyoo xaa kok nyoo. Lëe Jesucrist biid knitylo xkyalwnabey kyalkuty aan por xtiits xaa lëe no jkaa kyalmbañ nii nitylody.

¹¹Lëe Dios psonaa kluyaa xtiits xaa, ni lëe xaa pxaal naa kakaa apostle. ¹²Por ngo xtyeedya kyalnë re. Per xtelastyaa por nanaa cho xsaladzyaa. Ni nan nyëen nii lëe xaa kakni naa axte tse nii kiid xaa stub.

¹³Bluuy kchë nii chanoo xluyaa, ni pañ sinak xñabey xtiits Dios, ni pkëstyoo meñ sinak xkëstyoo Jesucrist no. ¹⁴Lëe Kyalbini Ntson nii no leñ styoo no kuñ lii yudar, parñee kuñoo tsiñ nii bneestsy Dios lool.

¹⁵Nanloo nii lëë kchë xaa nii no nëz Asia psaanladzy naa. Lady kchë xaa go no Figelo ni Hermógenes.

¹⁶Lëë lëësy Dios dyon kakni meñ lidzy Onesíforo, por ndaly vuelt biid kchoobladzy xaa styoon aan ptelasty xaa nikxe kon xaa nii lëën no skiib.

¹⁷Siiknee kwlañ xaa Roma, lëë xaa byub naa aan pxilasty xaa, axte nii ptsil xaa naa. ¹⁸Xñabaa nii jkëstyoo Dios xaa tse nii lëë Jesucrist kiid stub. Psaladzy gaanoo xaatke beeñ xaa lëë no yudar leñ kyedzy Efeso.

Xaa nii nli chuñ xtsiñ Dios

2 Lëë lii, xiñ, tsiiitsy kwso lo tiits nii bneetsy Jesucrist lool. ²Kchësy nii konoo bluyaa lo meñ, bluuyo lo xaa nii xyeñoo nii schilo kluuyo lo meñ nii karty kono. ³Wil kwte kyalnë, kwxak nii tu soldad nii xsoob xtiits Jesucrist nakoo.

⁴Chilody gon kuñ soldad stu tsiiñ. No nii kuuñ ksak xaa xaa nii xñabey lo xaa. ⁵Singo gak xaa nii chi tu lo wkity kuñdy xaa gan deelñee kijty xaa sinak nonguial kity xaa. ⁶Nikle gaa xaa nii xkyë kon no nii klo xaa jkaa nii xyal xaa tsi lëë kwalaap kak.

⁷Tugak kuni nii niyaa kikoo, aan lëë Dios ksaabini kikoo parñee kyeeñlo. ⁸Psaladzy nii bikche kpañ Jesucrist ni psaladzy nii lo xtiiy rey David sëëd xaa. Kchë ngo xñen lo meñ. ⁹Aan por tiits ko xtyeedya kyalnë, ni këtuun si xkyëtuu tu xaa mal. Per lëdy wi xtiits Dios gon këtuu. ¹⁰Por kchë xaa nii kwle Dios xekwaa kyalnë re parñee telaa xaa lo tol ni jkaa xaa kyalmañ nii kneetsy Jesucrist:

¹¹Nli nii deelñee kety no porñee xniladzy no xtiits xaa, lëë no kyoo lo xaa,

¹²ni deelñee kxekw no lo kyalnë, lëë no kñabey ksa no xaa, ni deelñee jka no xaa, lëë xaa jka lëë no.

¹³Deelñee kuuñdy no cumplir xtiits no, lëë xaa si suñ xaaw cumplir, por chilody jka xaa lëë xaa.

¹⁴Beeñ ksaladzy meñ ni kwnab lo meñ nii ktilytiistre meñ por cualquier cos por pa xkiiñdy wtilytiits ko. Xaktyee xkëétaño meñ. ¹⁵Tyub styool bluuuy xtiits Dios. Tu xaa nii nli xkyë tsiiñ kok parñee tsody penak kteladzyoo lo Dios.

¹⁶Kñeedyoo kchë tiits yox nii so xnëzty ni pa xkiiñdy, por kchë meñ nii xñee tiits ko xyab lo tol. ¹⁷Nak xtiits meñ go sinak cangren. Tiits ko xñee Himeneo ni Fileto. ¹⁸Lëë xaa pchooxso lo xtiits Dios aan xñee xaa nii lëë Dios beeñ kpañle meñ kuty aan no kik meñ xkan.

¹⁹Per nak meñ nii xniladzy xtiits Dios gon sinak tu xcimient yu, aan lo cimient ko xñee nii xyuumbey Dios meñ nii ngab lo xaa, ni kchësy kaa meñ nii ngab lo Dios no nii kpichee lo tol.

²⁰Tu leñ yu ngol gon, lëdy xaktyee cos or ni cos plat no, sink wi cos yag ni cos psiñ no. Now xkiiñdy palsye no gaaw palsye xkiiñ. ²¹Parñee jkiiñ no tu laa precisy lo Dios, no nii ksaan no tol parñee kak nyé no, singo mod lëë no kuuñtsyey kchëlo cos buen.

²²Lëë lii, bichee lo kchë tol nii chuuñtsyey xaa yeeñ, aan pañ sinak xñabey Dios, bniladzy xtiits xaa, pkëstyoo meñ ni mbëë pañ ksal meñ nii xniladzy xtiits xaa.

²³Ksaldyoo kchë wtilytiits yox nii

so xnëzty por xaktyee chuuñ ktilyo meñ. ²⁴Aan tu xaa nii xkyë xtsiin Dios gon nody nii kyëno xaa lo tily, sink no nii buen kak xaa lo kchë meñ, ni no nii ligier kak xaa par kluuy xaa xtiits Dios, ni no nii kap xaa paciensy ²⁵ni no nii ngui kñee xaa lo meñ nii chondy tiits. No nii kñab xaa nii kpikche styoo meñ go lo Dios tsiiñ kyuumbey meñ go tiitsli, ²⁶parñee kte xkaal meñ go ni telaa meñ go lo xitramp xaatox, por nguëétuu xaatox meñ go parñee kuñ meñ go nii chakladzy xaa.

Tsi lëe kislyu mer nitylo

3 No nii kaknanoo nii tsiñee lëe kislyu mer nitylo lëe kyalnë tso. ²Lëe meñ kyak nyats, lyaadzy tumisy tso meñ, ni lëe meñ kak mbixladzy. Lëe meñ kñee në Dios, ksaldy meñ xtiits xaa ni ksaldy meñ pxosy ni ksakty styoo meñ. ³Jkëstyoody meñ, lëe meñ kyék top tiits kizh, kxekwty meñ, lëe meñ kuñ tol, lëe meñ kyak ntseeb aan kyody cos buen styoo meñ. ⁴Lëe meñ kyak niladzy, ktsyebyt meñ, lëe meñ kyak nyaa. Nii xyo styoo meñ kuñ meñ, kuñdy meñ nii xyo styoo Dios. ⁵Lëe meñ jkëelo nii xniladzy meñ xtiits Dios, per lëe kchë xtol meñ kluuy nii nlidy xñee meñ.

Jkaaldyoo kchë meñ go. ⁶Por lo meñ go ngab kchë xaa nii chi yu por yu aan xkëeti xaa kchë kwanaa mban nii tolsye sini kik. ⁷Tugak no me wseedy, per iip xyaldy kyeñ me xtiitsli Dios. ⁸Sinakak bruj nii lë Janes ni Jambres nii kwsonlë lo Moisés nak xaa go, xsyonlë xaa lo tiitsli. No lidy kik xaa, lëe xaa

pchooxso lo xtiits Dios. ⁹Per xtsedy ktiiy xaa, por lëe meñ kyeñ nii nyaanid yaa, sinak nii ptsyoolak chop bruj nii kwsonlë lo Moisés ktsyool xaa.

Nii xñabey Pable kuñ Timoteo

¹⁰Per lii chanaa nii mbëë sinaloo nii bluyaa lool, nanoo xa mbañaa, nii no kikaa, ni xniladzyaa Dios, ni chaapaa paciensy, ni xkëstyoon meñ, ni nanoo xa xekwaa lo kyalnë. ¹¹Nanoo xa kwënlag meñ naa, ni nanoo xa ptsyoola kyalnë leñ kyedzy Antioquía, ni Iconio ni Listra. Per lëe Dios pteelaa naa.

¹²Nli xñen nii lëe kchë xaa nii chakladzy jkab lo Crist tedy kyalnë. ¹³Per lëe xaa mal ni xaa wnee xuuy, ksaandy xaa xtol xaa, sink tugak lëe xaa jkëeti meñ ni tugak lëe xaa kyëti xaly.

¹⁴Lëe lii tsiitsy kwso lo xtiits Dios nii pseedyoo ni xniladzyoo por nanoo cho bluuyo lool. ¹⁵Psaladzy nii destye nii nakoo xaa wiñ xyuumbeyoo kitsy nii kë xtiits Dios. Lëew xñee nii lëe Dios kteelaa lii deelñee kniladzyoo xtiits Jesucrist.

¹⁶Lëe Dios psaabini kik xaa nii pkëë xtiits xaa, aan xkiïño par kuuñ kseedyoo meñ, ni par këntseebo lo meñ, ni par ktikchew styoo meñ ni këkluuyo xa kpañ meñ sinak xñabey Dios. ¹⁷Xluuyo xa kuuñtsyey meñ kchëlo cos buen nii xyo styoo Dios.

4 Lëe nana xña lo Dios ni xña lo Jesucrist nii kiidnabey lo meñ mbañ ni lo meñ kuty, lëen xñab ²nii kluuyoo xtiits Dios lo meñ, ni kñeel lo meñ tsiñee kteedyo tiits ni nikle gaa kteejtyo tiits kwnee. Pkostyoo

meñ ni kwéntseeb tsíñee ko meñ falt, ni pchoobladzy styoo meñ, ni kop paciensy tsíñee kuuñ kseedyoo meñ. ³Porque sitsiñ tse nii kaklastre meñ kon xtiits Dios. Sink lëe meñ kyub tubtsoon maestre parñee kluuy maestre nii kakladzy meñ. ⁴Lëe meñ ksaanladzy xtiits Dios aan lëe meñ kniladzy kchë cuent nii pa xkiiñdy. ⁵Per lëe lii tugak kwlooli kikoo, pxekw tedyoo kyalnë, tugak kwékluyu xtiits Dios nii xteelaa. Ngui beeñ xtsiñoo.

⁶Na lëen merle kpi lo kislyu re, lëen kety par kuuñ ksakaa Dios. ⁷Tsiitsy kwson lo xtiits Dios, byaalaa tsíñ nii bneetsy xaa lon, ni pxekwaa pchooxsodyaa lo xtiits xaa. ⁸Lëen jka premio nii kneetsy Jesucrist tse nii lëe xaa kiid kuñ kyalxtisy. Ni lëdy nonsy lon kneetsy xaaw, sink wi lo kchësy meñ nii këmbës kiid xaa stub ktee xaaw.

Nii xñab Pable lo Timoteo

⁹Ptee nii kyob kiid tedyoo lon. ¹⁰Por lëe Demas sey Tesalónica, lëe xaa psaan naa por mastre xyo cos lo kislyu re styoo xaa. Lëe Crescente na pxalaa si nëz xtañ meñ Galacia, lëe Tito na pxalaa si nëz xtañ meñ Dalmacia. ¹¹Xaktyee Lucas so lon nu. Byub Marcos aan kol té chop to, por skiiñ xaa lon nu. ¹²Lëe Tíquico pxalaa si Efeso. ¹³Tsiñee kiidoo, kwte lidzy Carpo

nii no leñ kyedzy Troas, aan têni xkaxkemaa nii byaan lidzy xaa ni xlibraa, per mastre precisy nii kiidnil kitsy nii psanaa.

¹⁴Tir noyak yox Alejandro nii chuuñ xtsiñ kiib lon, per lëe Dios ksaksi xaa por kchë nii beeñ xaa.

¹⁵Kop cuent lo xaa, porque tir xñeenë xaa xtiits Dios nii xluuy no.

¹⁶Worñee Klootyee kwtsyetsy xtisy naa, ni tu cho kwsénaldy ncho xfavoraa. Kchësy xaa psaan naa. Xñabaa nii kuñdy Dios cuent nii beeñsyey xaa. ¹⁷Per lëe Dios beeñ naa yudar ni bneetsy kyalndaan lon kwnen xtiits xaa ni beñaa nii pkëetyag xaa sitrew. Lëe Dios pteelaa naa kwxaakaa nii chuw mëëtsy kwlii xaa naa. ¹⁸Lëe Dios kteelaa naa kchëlo cos mal, ni lëe xaa kap ciudad naa tsin kyan laañee xñabey xaa. iTugak kol tsoo ktee no skizh lo xaa! Singo no nii kako.

¹⁹Xkëéptyuuxaa Prisca ni Aquila, ni meñ lidzy Onesíforo. ²⁰Lëe Erasto byaan leñ kyedzy Corinto, lëe Trófimo na psanaa leñ kyedzy Mileto por lëe xaa xsyaknë. ²¹Ptee nii kiidoo antes nii kislo nal. Xkëéptyuux Eubulo lii, ni Pudente, ni Lino, ni Claudia, ni kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios nii nche nu.

²²Lëe lëësy Jesucrist dyon kakni lii ni lëe lëësy Dios ksaabini kik to.

Kitsy nii pxaal Pable lo Tito

1 Naa nak Pable, xtsiiñ Dios xkyén, xapostle Jesucrist nakaa. Lëë Dios pxaal naa kluyaa xtiits xaa lo meñ nii kwle xaa, parñee kaknan meñ nii lëë xtiits xaa xñee nii ²lëë no jka tu kyalmañ nii nitylody. Por destye worñee karty kwe kislyu kwnee Dios nii lëë xaa knee kyalmabañ go aan xkëëtidy xaa. ³Lëë nana, nii lëë tse kutsiñ, lëë Tat Tios nii pteelaa lëë no lo tol pxaal naa kluyaa xtiits xaa. ⁴Lëën xal kitsy re lool, Tito. Xiñaa nakoo por chop no xniladzy xtiits Dios. Xñabaa lo Dios ni lo Jesucrist nii kakni xaa lii ni knee xaa tiits nii mbëë tsol.

Lëë Tito kso xaa nii kñabey

⁵Lëën psan lii lo kislyu wiñ nii lëë Creta parñee kso xnëëzoo kchë cos nii karty kso xnëz, ni parñee kchë kyedzy nii tedyoo ksool xaa kol nii kñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, psaladzy kchë nii kwnabeyaa lii. ⁶Deelñee ksool tu xaa kol, no nii kyuboo tu xaa nii ngui mbañ, parñee tsody pe jkëëkiy meñ xaa. No nii kyuboo tu xaa nii tugak kwnaa chap, wi xiñ xaa no nii kniladzy xtiits Dios ni no nii ksoob xiñ xaa tiits. ⁷Xtsiiñ Dios

gon xkyë xaa nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Por ngo nii kpañ xaa sinak xñabey Dios, ni no nii kon xaa tiits, ni nody nii kak ntseetsy xaa. Nody nii kyë xaa kunip, ni nody nii kyëno xaa lo tily, ni nody nii tsini xcuent tumi kik xaa. ⁸No nii ktee xaa lidzy xaa kwës meñ, tu xaa nii chuñ buen kak xaa, ni xaa nii no xkyalcheñ, ni tu xaa nii xtsiiñsyé Dios chuñ. ⁹No nii tsitsy so xaa lo xtiits Dios parñee kchoobladzy xaa styoo meñ ni jko xaa styoo meñ nii xñeenë xtiits Dios.

¹⁰Por ndaly xaa nii chondy tiits no. Xñee xaa nii no tsobey meñ. Nonsyke cos nii pa xkiiñdy xñee xaa aan xkëëti xaa meñ. ¹¹No nii ktse no chuw kchë xaa go, porque xkëëtañ xaa meñ. No wor axte tub yu meñ xkëëtañ xaa, porñee xluuy xaa cos nii nongualdy parñee kwii xaa tumi.

¹²Misme gak tu xaa chak nii no Creta chëb tu vuelt: “Wnee xuuy meñ Creta, ni nak meñ Creta sinak chol ma tañ, chawcho meñ Creta aan xtsyaab meñ Creta kyë tsiiñ.”

¹³Aan nli gaa singo nak meñ Creta. Por ngo, kwëntseeb parñee tsitsy so meñ lo xtiits Dios, ¹⁴ni parñee

ksaldy meñ kchë cuent nii xso meñ Israel, ni ksaldy meñ nii xñabey xaa nii pchooxso lo xtiits Dios.

¹⁵Nody cos peedy lo xaa nii tubli no kik, per par xaa nii xnilasty xtiits Dios ni no lidy kik kchësy cos xsyak xaa nii peedyo, por axte xkyalcheñ xaa nyëdy. ¹⁶Xñee xaa nii xniladzy xaa xtiits Dios, per chuuñtsyedy xaa nii xyo styoo Dios, mbixladzy xaa ni xsoobty xaa tiits, lëdy xaa nii kuñ tu kyalbuen nak xaa.

Xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

2 Per lëë lii, tsíñee kñeel, xtiits sye Dios kwnee. ²Kwnee lo xaa kol parñee nsaaksye kak xaa no nii ksal meñ xaa ni no nii tso xkyalcheñ xaa ni no nii mbëë kniladzy xaa Dios, ni no nii jkëstyoo xaa meñ ni no nii kxekw xaa te xaa kyalnë. ³Singo gak kchë kwnaa kol no nii ksal meñ me, ktopty me tiits kizh, ni susty me. No nii kpañ me sinak xñabey Dios, ⁴parñee kluuy me lo kwnaa yeeñ xa jkëstyoo kwnaa yeeñ tsiił, ni xa jkëstyoo kwnaa yeeñ xiñ, ⁵ni kluuy me xa tso xkyalcheñ kwnaa yeeñ, parñee tsody xtol kwnaa yeeñ, ni kluuy me xa kan kwnaa yeeñ lidzy. No nii buen kak kwnaa yeeñ ni ksoob kwnaa yeeñ xtiits tsiił, parñee ktejtyoo no tiits kñeenë meñ xtiits Dios.

⁶Singo gak kwnee lo kchë xaa yeeñ parñee tso xkyalcheñ xaa, ⁷yuuboo bluu yxa kpañ xaa. Tsíñee kñeel lo xaa tubli psë lo xtiitsoo parñee kan xaa nii xkjityoo. ⁸Ngui psë lo xtiitsoo tsiiñ ni tu pe kliskiydy meñ lool. Singo mod

lëë xaa nii xlëë lo no kteladzy aan tsody xa kñeenë xaa lëë no.

⁹Kwnee lo xaa nii psyuu parñee ksoob xaa xtiits xaa nii kwxii xaa, kudzy nii kak ndoladzy xaa ni ktikchedy xaa tiits. ¹⁰Kudzy nii kwandy xaa, sink ngui kak xmod xaa, parñee kchësy meñ kan nii buen xaa porñee xniladzy xaa xtiits Dios nii pteelaa lëë no lo tol.

¹¹Por xkyalnsaak Dios lëë Jesucrist biid kteelaa kchësy meñ lo tol. ¹²Por ngo no nii ksaan no kchë cos mal ni kchë tol nii chak lo kislyu, no nii kpañ no sinak xñabey Dios ni no nii ksoob no xtiits xaa. ¹³No nii kyëmbëës no nii kiid xDios no Jesucrist nii pteelaa lëë no lo tol. ¹⁴Lëë xaa kuty parñee ktsily xaa lo kchë xtol no, tsiiñ jkab no lo xaa ni kuñ no kyalbuen.

¹⁵Kchë nríi no nii kluuyoo lo meñ. Pchoobladzy styoo meñ ni ntseeb kwnee lo meñ. Ktejtyoo tiits nii ksyablyu meñoo.

Nii kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtiits Dios

3 Beeñ ksaladzy meñ nii no nii ksoob meñ xtiits xtsisy ni xtiits kchë xaa nii xñabey, ni tsoxko meñ kuñ meñ kyalbuen. ²Kudzy nii kñeenëdy meñ xcombañer, ni kudzy nii kak ndoladzy meñ lo kchë xcombañer men.

³Por nikle lëë no klo nguey no, psoobty no xtiits Dios. Kwëtañ no ni beeñtsyey no kchë clasy cos mal ni kokniladzy no ni ptilyni no meñ ni ptilyni gaa meñ no. ⁴Per kutsiñ tse nii lëë Dios pxaal xkyalnsaak ni xkyalwkëstyoo lo kchë meñ nii nche lo kislyu, ⁵aan lëë xaa pteelaa

lëë no porñee pkëstyoo xaa lëë no, lëdy porñee beeñtsyeey no cos buen. Lëë Dios beeñ jkub lëë no worñee kwchobnis no ni lëë xKyalbini Ntson xaa bneetsy kyalmañ kub lo no. ⁶Porñee bniladzy no xtiits Jesucrist lëë xaa bneetsy xKyalbini Ntson xaa lo no. ⁷Por xkyalnsaak xaa lëë xaa pteelaa lëë no lo tol parñee jkaa no kyalmañ nii nitylody nii kneetsy xaa.

⁸Nli kchë nii xñen lool. Por ngo chakladzyaa nii chop kyon vuelt kñeelo lo meñ nii xniladzy xtiits Dios tsin tsoxko meñ kuñ meñ cos buen. Kchë nrii nonguial kuñ meñ por xkiño. ⁹Per sëëbtyoo lo wtilytiits nii so xnëzty, ksaldyoo kchë cuent nii xseety dyon xa kwtedy meñkoltoo, ni sëëbtyoo lo xtily meñ nii xtilytiits dyon xa nak xley Moisés. Por pa xkiñdy kchë wtilytiits ko, so xnëztyo.

¹⁰Deelñee no tu xaa nii chuñ meñ nii xniladzy xtiits Dios chop tiiy, kwëntseeb lo xaa tu vuelt o chop kaa vuelt, aan deelñee ksaldy xaa lii, psonëz xaa. ¹¹Por mismé xtol xaa xluuy nii sinidre xtiits Dios kik xaa.

¹²Lëën kxal Aremas o Tíquico kiid tedy lool tsinnee klyañche xaa ptee nii kiid tedyoo lon Nicópolis, porque lëën kwlokyeñ nii siko teedyaa mëë nal. ¹³Beeñ Apolos ni Zenas nii xseedy ley yudar axte laañee kteedyo tiits lool parñee ni tu pe kakty falt lo xaa næz. ¹⁴No nii kseedy kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios kuñ yudar tsinnee no tu lyaadzy, parñee kyeñ meñ nii no laa jkiiñ meñ.

¹⁵Kchësy xaa nii nche lon nu xkëëptyux lii. Pkëëptyux kchë xaa nii xniladzy xtiits Dios nii nche ske. Lëë lëësy Dios dyon kakni lëë do.

Kitsy nii pxaal Pable lo Filemón

¹Naa nak Pable, skiib non porñee xluyaa xtiits Jesucrist. Chopaa betsy no Timoteo xal kitsy re lool Filemón nii nakoo xcombañer noo lo tsiiñ. ²Lool ni lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii xkaal lsa liidzyoo xal noow, ni lo psyañ no Apia ni lo Arquipo. Wi xaa xkyë tsiiñ Dios. ³Lëë lëesy Tat Tios dyon ni lëë lëesy Jesucrist kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Xkyalwkëstyoo Filemón

⁴Tugak gon Filemón xtedyaa skizh lo Dios por lii tsínee chutiitsnin xaa, ⁵por chonaa nii tyub styool xniladzyoo xtiits Jesucrist ni xkëstyool meñ nii ngab lo Dios. ⁶Xñabaa lo Dios nii tsínee kluuyoo xtiits Jesucrist lo meñ, kyeñ meñ xa nak kchë kyalsaaak nii xneetsy Jesucrist lo no. ⁷Xlen por kyalwkëstyoo nii no leñ styool, por lii xchoobladzy styoo meñ nii xniladzy.

Lëë Pable xñab tu favor lo Filemón

⁸Schilo kñabeyaa pe cos xnuñtsyeyoo, por xapostle Crist nakaa. ⁹Per kñabeydyaa lii, sink ngui mod kñen lool, por xkëstyoon lii. Naa nak Pable, koolaa. Lëën no

skiib por xtiits Jesucrist. ¹⁰Lëën xñab tu favor lool par Onésimo. Nak xaa sinak xiñaa leñ skiib nu.

¹¹Tu xaa nii pa pkiiñdy lool kok Onésimo klo, per lëë na xkiñ xaa lool ni lon. ¹²Lëë xaa xalaa lool stub. Pkaaxcuent xaa. Tyub styoon xkëstyoon xaa. ¹³Xtee gaanaa nii kyaan xaa lon parñee kuñ xaa naa yudar xcuento mentre non skiib por xtiits Jesucrist. ¹⁴Per chaklastyaa xuuñtsyeyaa nii no kikaa sin xtiitspeyoo parñee kuñxoodyoo favor nii xñabaa, sink kuñlo porñee xlyáño styool. ¹⁵Neñdy pxooñ Onésimo lool xisy parñee na nii lëë xaa siid stub, xkoontre xaa. ¹⁶Saktroo xaa sinak chol xaa nii xkyë tsiiñ lool, sink kwxaak xaa sinak nii nyak xaa betsy no. Xkëstyoon xaa, per lëë lii mastre jkëstyool xaa, por lëë xaa kyë tsiiñ lool ni por lëë xaa xniladzy xtiits Jesucrist.

¹⁷Singo tsigo busy deelñee xsyakoo nii xcombañeeroo naa, pkaaxcuent xaa sinak nii nyako naa. ¹⁸Deelñee psaksi xaa lii o nséeb kaa xaa tu cos, beeñ cobraly lon. ¹⁹Paablaa, yuub ñan xkën nrii. Naa kizho, per psaladzy gaanoo nii singosy

bluyaa xtiits Dios lool. ²⁰Beeñ favor go lon, beetsy. Pchoobladzy styoon, por betsy no por xtiits Crist.

²¹Lëën xal kitsy re lool por nanaa nii suuñtsyeyoo nii xñabaa ni ntsiibre gaa nii kuuñtsyeyoo.
²²Pxixkwaan laañee kwësaa, por xyeeñpaa nii lëë Dios ktikche lo

xtiits to aan lëë xaa knee tiits kyely teedyaa lo do.

²³Xkëëptyux Epafras lii. Chopaa xaa no skiib por xtiits Jesucrist.

²⁴Ni xkëëptyux Marcos lii, ni Aristarco, ni Demas ni Lucas. Lëë xaa chuñ naa yudar lo tsiiñ.

²⁵Lëë lëësy Dios dyon kakni lëë do.

Kitsy nii kwë lo meñ Israel

Lëë Dios pxaal xiñ biidnee lo meñ

1 Tiemp, ndaly vuelt ni ndaly mod kwnee Dios lo pxusykolttoo no worñee pxaal xaa profet. ²Lëë natiemplëë Dios pxaal xiñ sëednee lo no. Por lëë xaa psaa Dios kislyu ni lëë gaa xaa byaani kchë nii psaa Dios. ³Lëë xaa nak xkyalntson Dios ni sinakpee Dios nak xaa. Con xtiits sye xaa xñabey xaa kchë nii no lo kislyu. Loxsye ptsily xaa xtol no lëë xaa kwsob kwi Dios nëzli.

Mastre non Xiñ Dios lo angly

⁴Mastre non Xiñ Dios lo angly, por mastre nroob kyalwnabey nii kwaa xaa que nii kwaa angly. ⁵Por ni tu lo angly karty këb Dios:

Xiñaa nakoo,
naa bnetsy kyalmabañ lool natse.

Ni karty kaa këb Dios lo angly nii lëë Dios kak pxosy angly, ni karty këb xaa nii lëë angly kak xiñ xaa.

⁶Per tsiñee lëë Dios pxaal xiñ lo kislyu, chëb xaa:

No nii kchësy xangly Dios
ksoxib lo xiñ xaa.

⁷Lëë tsiñee xseety xaa angly, xñee xaa:

Nak xangly Dios sinak me, ni
nak xaa nii xkyë tsiiñ lo xaa
sinak bëly.

⁸Per tsiñee lëë xiñ xaa chakyety, xñee xaa:

Iip kyaldy xkyalwnabeyoo, Dios,
tu xaa nii chuñ kyalxtisy nakoo.

⁹Pkëstyool kyalbuen ni
pixladzyoo kyalmal.
Por ngo nii lëë Dios kwle lii ni
mastre nroob kyalwle nii
bneetsy Dios lool que nii
pteedy xaa lo xcombañeroo.

¹⁰Ni lëë gak Dios xñee:
Lii psaa kislyu ni lii psaa kpaa
destye klo.

¹¹Stedy kchë cos,
per lii tejtyoo.
Kchësy cos kozh si chozh ladx,
¹²aan lëëw kxeechoo si xyech
ladx, ni lëëw ktsëel si xtsyëë
ladx.

Per lëë lii ktsyëëdyoo ni iip
kejtyoo.

¹³Ni tu lo angly karty këb Dios:
Kwsob kwin nëzli,
axte nii tsitsiñ tse nii kñabeyoo
lo kchë meñ nii xlëë lool.

¹⁴Kyalbini nii xkyë tsiiñ lo Dios
nak angly. Lëë Dios xaal angly par
kuñ xaa yudar meñ nii telaa lo tol.

Nody nii ksaanladzy no xtiits Dios

2 No nii tyon no xa nak tiits nii
pkëetyag no parñee kchosody

styoo no. ²Tiitsli biidni angly lo pxusykolttoo no tiemp, aan kchësy meñ nii psoobty tiits ko kwte castigw. ³¿Lëë no tsigo, xa lë nii tyeelaa no deelñee ksaanladzy no xtiits Dios nii xteelaa?, con yuub Jesucrist biidniw, aan lëë xaa nii biño xñee nii nliw. ⁴Ni misme gaa Dios bluuuy nii nli kchë tiits ko worñee beeñtsyey xaa kyalntson ni milagre, ni lëë xaa bnee Kyalbini Ntson lo no según kwlañ styoo xaa.

Sinak meñ kok Jesús

⁵Psody Dios angly par kñabey angly lo kislyu nii nare kwe nii xsetyaa lo do. ⁶Al contrario, leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee:

¿Cho nak mguiy parñee
ksaladzyoo mguiy?

¿Ni cho nak xiñ mguiy parñee
ksaloo xaa?

⁷Psyablyul mguiy lo angly xisy wiñ,
per lëë xaa blisklaal, aan lëël
ptee tiitspey lo xaa parñee
kñabey xaa lo kchë cos nii
psaal.

⁸Kchë cos pkol ña xaa.

Ni tu cos byaaldy. Kchësyo kwyo ña xaa. Per xtyon no natiemp nii lëdy kchë cos no ña xaa. ⁹Ndon no nii lëë Dios psyablyu Jesús lo angly xisy wiñ. Aan por xkyalnsaak Dios lëë xaa kuty por lëë no porñee xkëstyyo Dios no. Lëë na lëë Dios blisklaa xaa por kyalkutky ko.

¹⁰Par Dios no kchësy cos ni por Dios kwyaaw. Chakladzy xaa nii ndaly meñ tso laañee xñabey xaa. Por ngo nii lëë Jesucrist kwte kyalnë parñee ktsily xaa xtol meñ. ¹¹Kchë no siñee ptsily Jesús xtol no,

tugak nak no ksa no xaa, ni tugak kaa pxosy no. Por ngo xtelasty Jesús tsíñee xñee xaa lo no beetsy, ¹²ni lëë gak Jesús xñee lo Dios:

Lëën kluy xtiitsoo lo betsyaa,
ni lëën kol lay lool laañee xkaal
lsa meñ.

¹³Lëë gak Jesús xñee:
Dios sye ksaladzyaa.

Lëë stub lugar xñee xaa:

Lëën so lo meñ nii bneetsy Dios
lon.

¹⁴Sinak nii kë pëél meñ ni no
meñ cheñ, kwë pëél Jesús ni kwyo
xaa cheñ. Aan lëë xaa kuty parñee
ksyablyu xaa xaatox nii xñabey
lo kyalkutky. ¹⁵Singo mod lëë xaa
pteelaa kchë meñ nii tugak no
xtseb kyalkutky. ¹⁶Bijity Jesús par
kuñ xaa angly yudar, sink lëë xaa
biid par kuñ xaa meñ nii ngab lo
xtiyy Abraham yudar. ¹⁷Por ngo nii
kok xaa sinakpee meñ, parñee kak
xaa tu pxosy ndoladzy nii xsob
xtiits Dios, tsiiñ ktsily xaa xtol
kchësy meñ. ¹⁸Kwte xaa kyalnë
worñee pkaal xaatox xaa. Por ngo
nii schilo kuñ xaa yudar meñ nii
xkaal xaatox.

Mastre non Jesús lo Moisés

3 Beetsy, lëë do pchooxaal par
jkiñ do lo Dios. Tugak kol
ksaladzy Jesús, por lëë Dios pxaal
xaa parñee kak xaa pxosy nii kuñ
lëë no yudar parñee kniladzy no
xtiits Dios. ²Tugak psoob Jesús
xtiits Dios sinak nii psoob Moiséso.

³Per mastre non Jesús lo Moisés.
Nako sinak tu xaa nii xsaa yu.
Mastre non xaa lo yu. ⁴No xaa nii
xsaa yu, per lëë Dios xsaa kchë
kchësy cos nii no. ⁵Mbëë psoob

Moisés xtiits Dios. Kop cuidad
Moisés meñ nii ngab lo Dios ni
kwnee xaa nii beeñtsyey Dios
despuesy. ⁶Per lëë Crist, Xiñ Dios
nak xaa. Chap cuidad xaa lëë no,
por nak no sinak lidzy Dios deelñee
kchosody no lo xtiits Dios.

Wxiladzy nii xnee Dios

⁷Por ngo gaa nii xñee Kyalbini
Ntson leñ xkitsy Dios:

Deelñee xkëetyag to xtiits Dios
natse,

⁸kuuñ jkyeesty to styoo do sinak
beeñtsyey meñ nii beeñ
Dios preb worñee sitedy
meñ tañ pidzy.

⁹Siko pkaal pxusykolt too do naa,
nikxe nii kon pxusykolt too do
kyalntson nii beeñtsyeyaa
choow iz.

¹⁰Por ngo nii lëën blëë lo
pxusykolt too do
aan chëpaa: “Tugak këtañ xaa.
Chaklasty xaa tso xaa xnëzaa.”

¹¹Blëën lo xaa,
aan chëpaa nii ktsiñdy xaa
laañee kxiladzy xaa.

¹²Beetsy, kol kap cuent tsuin tsody
cos mal leñ styoo do, parñee kchosody
to lo xtiits Dios. ¹³Kol kchoobladzy
styoo xcombañer do ksatyee tse, lëë
ka bii xtedyo tiits, parñee kyëtidy
to ni kyabty to lo tol. ¹⁴Por deelñee
kchosody no lo xtiits Crist axte tse nii
lëë no kety, skaa no nii jkaa Crist.

¹⁵Kol kuy gaanoo nii xñee xkitsy
Dios:

Deelñee jkëetyag to xtiits Dios
natse,
kuuñ jkyeesty to styoo do sinak
beeñtsyey meñ nii pkaal
Dios.

¹⁶¿Cho pkëetyag xtiits Dios dyon
aan loxsye ngo beeñ klëë Dios?
¿Pe lëdy nayak kchë meñ nii kwlii
Moisés Egiptow? ¹⁷¿Ni cho lo blëë
gaa Dios choow iz? ¿Pe lëdy nayak
blëë xaa lo meñ nii kwloo tol? Aan
kchë meñ go kuty tañ pidzy. ¹⁸¿Ni
cho lo chëb Dios: “Ktsiñdy to laañee
kxiladzy to”? ¿Pe lëdy nayak lo
meñ nii psoobty xtiits xaaw? ¹⁹Ni
nli gaa nii ptsiñdy meñ go, porñee
bnilasty meñ go xtiits Dios.

4 Nikxe nii byaan tiits nii lëë
no syëeb laañee knee Dios
kyalwxiladzy lo no, kol tsoo ktsyeb
no, por toontlaa sëëbty tu do. ²Por
sinak nii biidak xtiits Dios nii
xteela lo meñ go, sëedo lo no, per
pkiiñdyo lo meñ go, porñee bnilasty
meñ gow. ³Per lëë no nii bniladzy no
xtiits Dios, lëë no jkaa kyalwxiladzy
nii xseety Dios, tsïnee xñee xaa:

Por ngo blëën aan chëpaa nii
ktsiñdy meñ go laañee
kxiladzy meñ go.

Ni lëëw na, destye tse nii lox psaa
Dios kislyu, lëë xtsiñ xaa byal. ⁴Por
leñ kitsyak nii kë xtiits Dios xñee
nii tse nii kwloxo kadzy kpidz lëë
Dios pxiladzy lo tsiiñ. ⁵Aan leñ
kitsy ko gak xñee nii chëb Dios:

Ktsiñdy meñ laañee kxiladzy
meñ.

⁶Per ndaly meñ bii chak falt jkaa
kyalwxiladzy nii ktee Dios. Per
jkaady meñ nii klo pkëetyag xtiits
Dioso, porñee psoobty meñ go tiits.

⁷Por ngo nii lëë Dios pso stu tse,
aan natse nak tse go. Por mismé
Dios kwnee lo David tsïnee pkëë
David sinrii:

Deelñee xkëetyag to xtiits Dios
natse,

kuuñ jkyesty to styoo do.
8 Deelñee ndee Josué laañee nxiladzy meñ Israel, nseejty Dios nii lëë xaa kso stu tse nii jkaa meñ kyalwxiladzy. **9** Nare tsigo busy kxaal Dios kyalwxiladzy lo meñ nii ngab lo xaa. **10** Por kchë meñ nii ktsiñ laañee ktee Dios kyalwxiladzy kxiladzy lo xtsiñ sinak nii pxiladzy Dios. **11** No nii tsigo busy tsyoxko no ktsiñ no laañee kxiladzy no, por toontlaa tso meñ nii ktsyool si ptsyool meñ nii bnilasty.

12 Porque mbañ xtiits Dios ni xñabeyo. Mastre ndoxo que lo spad, ni nxity xsyëëbo leñ kyalmbañ no tsiin kak nyoo nii xsya styoo no ni nii no kik no. **13** Chilody jkyeetsy ni tu cos lo Dios. Kchësyo chan xaa aan lo xaa ktee no cuent.

Lëë Jesús nak pxosy nii mastre non

14 Lëë Jesús nak Xiñ Dios ni lëë xaa nak xipxosy no, por lëë xaa kwsëëb laañee xñabey Dios. Por ngo nody nii ksaan no xtiits xaa. **15** Por lëë xipxosy no jkëstyoo lëë no por xkyalmban no, por pkaal xaatox xaa sinak nii xkaal xaatox no, per beeñdy xaa tol. **16** Nder confians kol tsoo kpig no lo Tat Tios nii xkëstyoo lëë no, tsiin kuñ xaa lëë no yudar tsiñee no no kyalnë.

5 Lady meñ xpee pxosy nii mastre non parñee kñee xaa xcuent meñ lo Dios, ni parñee kokon xaa cos lo Dios, ni kuty xaa ma nii tsokon par xtol meñ. **2** Aan como wi pxosy xtye lo tol, chap xaa paciensy lo meñ nguey ni lo meñ nii këtañ. **3** Ni wi gaa por xtol xaa xkokon xaa cos, sinak nii xkokon xaaw por xtol meñ. **4** Ni tu cho

chilody kak pxosy nii mastre non singosy, por yuub Dios xkwetsy xaa nii kako sinak nii kwtsyetsy xaa Aarón. **5** Aan singo gaa ptsyool Crist. Lëdy xaly gaa xaa kok pxosy nii mastre non, sink lëë Dios ptee tsiiñ go lo xaa, por yuub Dios chëb:

Lii nak xiñaa.

Naa bne kyalmbañ lool natse.

6 Lëë gak Dios chëb stub lugar:

Lii kak pxosy tugak,
sinak nii kok Melquisedeco.

7 Worñee biid Crist lo kislyu, nguiedzy kwnee xaa ni axte biiñ xaa lo Dios, kwnab xaa nii ndeela Dios xaa lo kyalkuty. Aan biñ Dios xtiits xaa, porñee nsob tiits xaa.

8 Nikxe Xiñ Dios nak Crist, pseedy xaa, psoob xaa tiits por kchë kyalmban nii kwtedy xaa. **9** Aan como psoob xaa xtiits Dios, lëë xaa byak xaa nii xteelaa kchë meñ nii xsoob xtiits Dios lo tol. **10** Lëë Dios pso xaa nak xaa pxosy nii mastre non, sinak nii kok Melquisedeco.

Ndox kchooxso no lo xtiits Dios

11 Ndaly nii no kniy noo lo do, per ngano, por chaklasty to kyeñ dow. **12** Nchilol nyak to maestre, per bii chak falt kseedy to xtiits Dios. Mban do, nidzy sye ki do, chilody kaw do. **13** Kchë xaa nii chi nidzy nak sinak xaa wiñ nii bii chadzy, por karty kyumbey xaa xtiits Dios.

14 Par xaa kol nak kyat, por nanle xaa pe cos buen ni pe cos mal.

6 Nody nii kpikche kseedy no xtiits Dios nii pkëëtyag no worñee bniladzy no stub, por bluuylo noo cho nak Crist, ni bluuylo noo nii no nii ksaan do tol ni no nii kniladzy to Dios.

²Ni bluuyle gaa noo xa nak kyalwchobnis, ni bluuyle noo penak xob meñ ña kik xcombañer, ni bluuyle noo nii spañ meñ kuty, ni bluuyle noo nii lëë Dios kuñ kyalxtisy. ³Deelñee snee Dios tiits, lëë no kseedyre tiits xaa.

⁴Por kchë meñ nii kwsëéble lo bini ni nanle xa nak kyalnsaak nii xnee Dios ni kwaal Kyalbini Ntson, ⁵ni kchë meñ nii pkëetyagle xtiits ntson Dios ni nanle xa nak xkyalwnabey Dios nii nare kiid, ⁶deelñee kchooxso styoo meñ go, chilodre kpikche styoo meñ go lo Dios, por lëë meñ go nojkëë Crist lo crusy stub, aan xkwii meñ go xkyalto xaa. ⁷Nak meñ go sinak lyu nii xkyëb nis kyo. Deelñee chak pni nii xñaa lo kwaa go, chuuñlay Dioso, ⁸per deelñee yakitsy sye ni pel kizh xroob low, ni tu pa xkiiñdyo. Lëë Dios ktsiibteew aan lëë kyalo lëëw tsek.

Nii këmbëës no

⁹Per nikxe xñee noo lo do sinrii, beetsy, ndonle noo nii lëë do jkaa kyalnsaak nii xkaa meñ nii xtyelaa. ¹⁰Por buen Dios. Xnitylasty xaa kyalnsaak nii beeñtsyey do ni xnitylasty xaa xa pkëstyoo do betsy no nii xniladzy xtiits xaa worñee beeñ do xaa yudar, ni tugak kaa bii chuuñtsyey dow. ¹¹Per chakladzy noo nii iip kchooxsody styoo do parñee jkaa do kchë nii këmbëës do. ¹²Ktsyaabty to, sink kol kak sinak xaa nii xniladzy ni chap paciensy, por lëë xaa go xkaa nii psaan Dios tiits.

¹³Por worñee psaan Dios tiits lo Abraham, misme por lëë Dios pkon

Dios, por kintre por cho stu xaa jkon xaa. Chëb xaa: ¹⁴“Naa kuuñlay lii ni naa kuuñ ktyaly xtiiyoo.”

¹⁵Aan kop Abraham paciensy, kwlës xaa. Por ngo kwaa xaa nii chëb Dios. ¹⁶Tsiñee xkon meñ, xkon meñ por tu xaa nii mastre non lo meñ. Por ngo kchë meñ xniladzyo. ¹⁷Ni por ngo gaa pkon Dios lëë lo xaa nii psaan xaa xtiits xaa, parñee nyan meñ nii nli xñee xaa, nii suñ xaaw cumplir. Ktsëedy xaaw. ¹⁸Psaan Dios tiits ni pkon xaa lëë xaa, aan por chop cos ko chilody jkëeti Dios. Ni ngo gaa xchoobladzy styoo no kchë no siñee lëësy xaa xsaladzy no ni këmbëës no kak cumplir nii kwnee xaa. ¹⁹⁻²⁰Lëë kyalwsaladzy re chakni xkyalmbañ no, sinak kiib nii xlaady kpische barkw. Lëë Jesúz nak xkyalwsaladzy no aan klo xaa kwsëëb lidzy Dios kpaa. Por ngo nii lëë xaa byak pxosy nii mastre non tugak, sinak nii kok Melquisedec pxosy.

Lëë Jesúz nak sinak Melquisedec

7 Lëë Melquisedec re kok rey leñ kyedzy Salem ni lëë xaa kok pxosy lo Tat Tios. Worñee kwey Abraham lo tily aan beeñ xaa gan lo kchë rey, lëë Melquisedec kuktsiilnëz xaa ni beeñlay xaa, ²aan ptee Abraham diesme lo xaa. Lo kchë nii beeñ Abraham gan lo tily kwetob xaaw. (Rey nii buen nak lë Melquisedec. Lëë Salem laañee kok xaa rey nak sinak nii xñee ñe laañee kindy tily ni kwloolë gak meñ xaa rey nii xyubty tily.) ³Chak yejty pxosy xaa ni xñaa xaa ni pxusykolttoo gaa xaa, ni chak yejty pa wor koly xaa ni pa wor kuty xaa.

Nak xaa sinak Xiñ Dios. Tugak nak xaa pxosy, iip ktsyëdy xaa.

⁴Kol kuy gaanoo nii tu xaa non nak Melquisedec, por yuub pxusykolttoo no Abraham kwseñ nii beeñ gan lo kchë rey par ktee xaa diesme lo Melquisedec. ⁵Lo xley Moisés xñee nii lëë pxosy nii sëëd lo xtiiy Leví no ktop diesme lo xaa kyedzy, nikxe xaa wlidzy xaa ni nikxe lo xtiiyak Abraham sëëd xaa. ⁶Per nikxe lëdy lo xtiiy Leví sëëd Melquisedec, lëë xaa kwaa xdiésme Abraham nii kwaa xtiits Dios. Aan beeñlay Melquisedec Abraham. ⁷Ni ni tu cho chiloody kaa jka nii mastre non xaa nii chuuñlay, que xaa nii chak lay. ⁸Xaa lo kislyu nii chety xkaa xdiésme no, per lëë Melquisedec, xñee xkitsy Dios nii bii mbañ xaa. ⁹Ni schiloo gaa kñee no nii wi Leví ni kchë pxosy nii sëëd lo xtiiy xaa nii xtop diesme nina kwtiixo lo Melquisedec worñee kwtiix Abrahamo. ¹⁰Por lady Abraham bii no Leví worñee kuktsiilnëz Melquisedec Abraham. Karty kaly xaa.

¹¹Por pxosy nii sëëd lo xtiiy Aarón kwaa meñ Israel ley. (Lo xtiiy Leví pkab Aarón.) Deelfíee ley go nyuuñ buen meñ, penak tsigo nii psody Dios tu pxosy nii nak sinak xaa nii sëëd lo xtiiy Aarón, sink precisypee pso xaa tu pxosy nii nak sinak Melquisedec. ¹²Porñee tsiñee xtsyëë pxosy, wi ley xtsyëë, ¹³aan lëë Jesucrist gon, xñee xkitsy Dios nii stu lo xtiiy meñ Israel sëëd xaa. Ni tu xaa lidzy xaa karty kak pxosy. ¹⁴Ni ndon gaa no nii lo xtiiy Judá sëëd Jesús, aan pseejty Moisés tiiy re worñee pseety xaa pxosy.

¹⁵Ni nyoo gaa xa nak nrii, por lëë pxosy kub nii xso Dios nak sinak Melquisedec, ¹⁶por nakty xaa pxosy porñee sëëd xaa lo tiiy nii xñee ley, sink lëëw nak por xkyalwnabey xaa ni xkyalmbañ xaa nii nitylody. ¹⁷Sinrii xñee Dios tsiñee xseety Dios xaa:

Lii kak pxosy tugak,
sinak nii kok Melquisedeco.

¹⁸Singo mod lëë ley nii biid klo byaanladzy porñee mbano ni pa xkiiñdyo, ¹⁹por ni tu pe psolidy xley Moisés. Aan xlugaro byaan tu xaa nii mastre buen. Por lëë xaa, lëë no kpig lo Dios.

²⁰Aan pkon Dios lëë worñee pso Dios xaa. Lëë worñee pso los demasy pxosy, ni tu cho pkondy xaa, ²¹per tsi lëë Dios pso Jesús, xñee xkitsy Dios:

Lëë Dios pkon lëë aan ktsëëdy
xaa lo tiits nii xñee xaa:

“Lii kak pxosy tugak.”

²²Por ngo lëë Jesús biid kyeeñ cumplir xtiits Dios aan mastre mbëë nii beeñtsyey xaa que nii beeñtsyey xley Moisés. ²³Ndalý pxosy kwyo porñee masyke chety xaa, ptiiydy xaa tugak. ²⁴Per lëë Jesús, chejty xaa. Por ngo, tugak nak xaa pxosy. ²⁵Ni por ngo nii tugak xteelaa xaa meñ nii xpig lo Dios, porñee tugak mbañ xaa par kñab xaa lo Dios por kchë meñ.

²⁶Lëë Jesús nak pxosy nii xkiiñ no. Chuuñtsyey xaa nii xyo styoo Dios, ni nody xtol xaa. Xtsiil lsady xaa ngoptol, ni mastre gaa klaa xaa lo kpaa. ²⁷Nakty xaa sinak kchë pxosy nii klo xkokon ma lo Dios por xtol ksatyee tse, ni por xtol meñ. Por tugak vuelt kwyokon xaa lo

Dios yuub xaa. ²⁸Lëë xley Moisés xso xaa nii no gak xtol chak pxosy. Per despuesy re ley biid xtiits Dios nii kwnee nii lëë xaa pso xiñ xaa nii nody xtol kak pxosy tugak.

Lëë Jesús nak xipxosy no

8 Per mastre precisy kaknan do nii lëë xaa nii nak xipxosy no sob kwi Dios leñ kpaa, ²aan lëë xaa nak pxosy lo pkoog nii psaa Dios. Psaady chol meño.

³Kchë pxosy nii mastre non xso par kokon xaa cos, ni kuty xaa ma nii tsokon. Por ngo, wi Crist no nii kokon. ⁴Deelñee nsyo xaa lo kislyu, ni nyakty xaa pxosy, por no pxosy nii xkokon kchë nii xñabey xley Moisés. ⁵Per nak kchë nii chuuñtsyey pxosy ko sinak xmalë nii chak leñ kpaa. Ndon no nii nako sinak tu malë, por worñee nsaa Moisés pkoog, chëb Dios lo xaa: “Buy, aan psaaw sinak nyaa nii bluyaa lool kik kiy.” ⁶Per mastre buen tsiiñ nii chuuñtsyey xipxosy no, por lëë xaa xtsig meñ lo Dios, aan lëë Dios chëb nii singo kuuñtsyey xaa.

⁷Deelñee nyak tubli tiits nii pxaal Dios lo Moisés, nguiñdy nii nxaal Dios xtiits stub. ⁸Per kon Dios nii pchilody nyuñ meñ cumplir xley Moisés. Por ngo lëë Dios chëb:

Sitsib tse nii lëën kxal tiits kub lo meñ Israel ni lo meñ Judá.

⁹Kaktyo sinak tiits nii psanaa lo pxosykolttoo meñ go, tse nii kwlin xaa xtañ meñ Egípto.

Aan como psoobty xaa tiits, lëë xaa psanaa.

¹⁰Sinrii kak tiits nii ksanaa lo meñ Israel

tsiñee lëë tse go tsitsiñ: Leñ kik meñ go jkën xtitsaa, ni leñ styoo meñ go kono. Tsigo naa kak xDios meñ go, ni lëë meñ go kak meñ tu kyedzyaa.

¹¹Jkiiñtre nii kuuñ kseedy lsa meñ xcombañer,

parñee kyuumbey meñ naa, por kchë meñ kyuumbey naa, destye xaa wiñ axte xaa kol.

¹²Naa ktsily xtol meñ go aan tsitsibtre tse nii ksaladzyaa xtol meñ go.

¹³Tsiñee xñee Dios nii lëë xaa kxaal tu tiits kub, nyoo nii lëë nii pxaal xaa klo kwyox, aan klyëedre lëë nii kwyox ko kpichee.

Ktoo nii sob kpaa ni ktoo nii sob lo kislyu

9 Lëë xley Moisés kwnabey xa kak lay, per leñ ktoo nii sob lo kislyu rew. ²Chop leñ ktoo kwy. Laañee ntson pcholë tu leño. Siko kwsob candilier ni kwso mezñ nii kwtisib kyaxtily nii naklay. ³Kwë tu ladx ngol leñ ktoo, aan xitsy ko kwy stu laañee pcholë “laañee mastre ntson”. ⁴Siko kwsob psiñ kox yaal nii nyaa con or, ni siko pxoob caj nii ptyëeb or tyub lady. Leñ caj ko kwyotsey tu candy or.

Leñ candy or go kwyotsey kyaxtily nii lë maná, ni leñ caj ko kwyotsey xvar Aarón nii pkëpeñ, ni leeñgo kwyotsey kyo nii kë xley Moisés. ⁵Lady caj ko sob xangly Dios, aan con xikw angly ntse chu caj ko. Per chilody kñee noo dyon xa nakpee kchë cos ko nina.

⁶Singo nyaa ktoo go, aan kety kety kwsëëb pxosy leeñgo par kxixkwaa xaa nii xkiïn tsiñee kool xaa lay. ⁷Per lëë stu leño xaktyee pxosy nii mastre non xsyëëb tu vuelt leñ iz, aan choy xaa xcheñ ma parñee kokon xaaw por xtol xaa ni por tol nii xyeñdy meñ kyedzy chuuñtsyey. ⁸Nu lëë Kyalbini Ntson xluuy lo no nii kwyo tu laañee kok lay lo Dios, per pchilody nsyëëb meñ laañee mastre ntson. ⁹Kchë ngo xluuy lo no natimp nii kchë cos ni ma nii chokon lo Dios siko, xkolidyo kik kchë meñ nii xkokono lo Dios. ¹⁰Nii xtyaawsye ni nii xtyoowsye nak kchë cos ko. Ladysye meñ chuuñ nyëw. Lëëw jkiïñ axte nii ktsëë Dios cos. ¹¹Per lëë Crist biidle, aan lëë xaa nak pxosy nii mastre non. Ña xaa no kchë cos buen nii nare kak. Mastre ngui ktoo nii nak xaa pxosy. Psaady chol meñ lo kislyu rew ni sobtyo lo kislyu. ¹²Lëë Crist kwsëëb leñ ktoo go, per kwsëëbty xaa par kokon xaa xcheñ mëkwxiily ni xcheñ becerr, sink lëë xaa kwlookon xcheñ xaa. Tu vueltak kwsëëb xaa, aan lëë xaa pteelaa lëë no kaazhkaa. ¹³Nli nii lëë xcheñ chiv, ni xcheñ yosy, ni lëë xkiti nii chek becerr lo pkoog, xchob lady meñ par kuuñ nyëw meñ. ¹⁴Deelñee chuuñ nyë kchë ngo meñ, ¿pe toodyxe xcheñ Crist tsigo? Porque por Kyalbini Ntson lëë xaa kwyokon lo Dios. Kwyody xtol xaa, ni lëë xcheñ xaa chuuñ nyë xkyalcheñ no, parñee kchilo jkiïñ no lo Tat Tios mbañ.

¹⁵Por ngo lëë Jesucrist biidni tiits kub nii pxaal Dios. Lëë xaa kuty parñee kteelaa xaa meñ nii

kwtsyetsy Dios. Ptsily xaa tol nii beeñtsyey meñ worñee kwnabey xley Moisés, parñee jkaa meñ nii knee Dios. ¹⁶Aan parñee kak non tu testament, no nii kak ndoon nii lëë xaa nii psaano kutyle. ¹⁷Pa nondy testament deelñee bii mbañ xaa nii psaano. Axté nii chety xaa lëëw chak non. ¹⁸Por ngo nii pxeet cheñ worñee pxaal Dios xtiits lo Moisés. ¹⁹Lëë Moisés blab xley Dios lo meñ kyedzy. Loxsye ngo lëë xaa kwseñ tublë kits lady mëkwxiily ni tublë yag nii lë hisopo, lëëw pkadz xaa lo xcheñ becerr ni lo xcheñ chiv nii nots nis, aan lëëw pchoon xaa lady libre nii kë ley ni lady meñ. ²⁰Aan lëë xaa chëb lo meñ: “Lëë cheñ re xluuy nii no nii ksoob to xtiits Dios.” ²¹Lëë gak Moisés pchoon cheñ lady ktoo ni lady kchë cos nii jkiïñ leeñgo. ²²Lëë ley xñabey nii casy kchë cos kak nyë con cheñ ni lëë ley xñee nii kpildy tol deelñee kxeedy cheñ.

Xcheñ Crist nii xtsily tol

²³Kchë cos ko pkiïñ parñee kak nyoo kchë nii chak leñ kpaa. Per nikxe cos nii chak leñ kpaaw, xkiïñ nii tsokon cos nii mastre mbëë. ²⁴Por kwsëëbty Crist leñ ktoo nii psaa chol meñ, por lika tu xmalë ktoo nii sob kpaa nak ktoo go. Sink mer kpaa kwsëëb Crist, par kchoo xaa xfavor no lo Dios. ²⁵Cad iz xsyëëb xipxosy meñ Israel nii mastre non laañee mastre ntson par kokon xaa xcheñ ma. Per lëë Crist gon kwyokondy xaa ndaly vuelt. ²⁶Por deelñee nyako singo, no nii nyety xaa ndaly vuelt destye nii kwche kislyu. Per lëë na nii lëë

wor kutsiñ, lëë Crist biid tu vueltak, aan lëë xaa kuty parñee kpily xtol meñ. ²⁷Singo gak kaa tu vueltak kety meñ. Loxsye ngo lëë Dios kuñ kyalxtisy. ²⁸Singo gak Crist, tu vueltak kuty xaa parñee ktsily xaa xtol meñ. Lëë xaa kiid stub, per ktsildre xaa tol, sink lëë xaa kteelaa meñ nii këmbës xaa.

10 Kok xley Moisés sinak xmalë cos buen nii nare kiid. Koktyo sinakpee cos. Por ngo chilody kuuñ buen ley meñ nii xkokon cos lo Dios iz con iz. ²Deelñee nchilo ley nyuuñ bueno meñ, nyokontre kchë nii chokon. Por tsiñee lox nyak nyé xaa nii xkokon cos ko, nyodre xtol xaa. ³Per xaktyee parñee ksaladzy meñ xtol cad iz xkiiñ kchë nii chokon go, ⁴por chilody xcheñ yosy ni xcheñ chiv ktsily tol.

⁵Por ngo, worñee lëë Crist kwlañche lo kislyu, chëb xaa lo Dios:

Chaklastyoo xcheñ ma ni chaklastyoo nii tsokon cos lool,

sink lëël pxixkwaa xcuerpaa.

⁶Xyody styool nii chek ma kuty lool,

ni chety ma par kpily tol.

⁷Tsigo chëpaa:

“Lëén syely, Tat Tios, parñee kuuñtsyeyaa nii chakladzyoo.

Leñ kitsy nii kë xtiitsoo kë nii singo kuuñtsyeyaa.”

⁸Klo xñee xaa nii xyody styoo Dios nii kety ma ni tsek ma par kpily tol, nikxe nii lëë ley xñabey kak kchë ngo. ⁹Loxsye ngo xñee xaa: “Lëén syely, Tat Tios, parñee

kuñaa nii chakladzyoo.” Singo mod lëë Dios ptichee kchë nii chokon aan lëë xaa psaan nii tsokon Crist. ¹⁰Lëë Dios beeñ nyé lëë no porñee lëë Crist beeñtsyey nii chakladzy Dios worñee tu vueltak kwlookon xaa yuub xcuerp xaa.

¹¹Kchë pxosy Israel chool lay ksattee tse ni xkokon xaa ma ndaly vuelt, nikxe nii xtsildy kchë ngo xtol meñ. ¹²Lëë Crist, yuub xaa kwyokon parñee ktsily xaa xtol meñ kaazhkaa, aan loxsye ngo lëë xaa kwsob kwi Dios nëzli. ¹³Siko sob mbës xaa axte nii kñabey xaa lo kchë xaa nii xlëë lo xaa. ¹⁴Por tu vueltak kwyokon xaa parñee kyak buen kchë meñ nii kwle Dios. ¹⁵Aan lëë Kyalbini Ntson xñee nii nli xtiits Dios tsiñee chëb xaa:

¹⁶Sinrii kak tiits nii ksanaa lo meñ Israel tsiñee lëë tse go tsitsiñ:

Leñ styoo meñ kon xtitasa, ni leñ kik meñ jkëno.

¹⁷Ni tsitsiñtre tse nii ksaladzyaa xtol meñ ni xkyalntseeb meñ.

¹⁸Singo tsigo busy, tsiñee xpily tol, xkiiñtre nii tsokon pe stu cos par kpilyo.

No nii kpig no lo Dios

¹⁹Por ngo, beetsy, schilo syëëb no lo pkoog ntson nder confians por cheñ nii pxee Jesucrist. ²⁰No nii syeeñ no nëz kub nii pxaly xaa worñee pchos xaa ladx nii kë leñ ktoo. Misme lëë xaa nak nëz ko.

²¹Lëë Jesús nak xipxosy no. Lëë xaa xñabey lidzy Dios kpaa. ²²Por ngo no nii tyub styoo no kpig no lo Dios ni tyub styoo no kniladzy no, por

lëë xaa beeñ nyë styoo no parñee tsodre xtol no, ni lëë xcueerp kaa no kwyadx lo nis nyë. ²³Ksaandy no nii xniladzy no, ni jkandy no kik no, por lëë Dios kuñ cumplir tiits nii psaan xaa lo no. ²⁴No nii kuuñ lsa no lëë no yudar parñee tso kyalwkëstyoo leñ styoo no ni kuuñ no kyalbuen. ²⁵Kuuñtsyeydy no si chuuñtsyey xaa nii xkaal lsady tsiñee xkaal lsa no, sink kol tsoo kchoobladzy lsa no styoo xcombañer no, por lëë tse nii kuñ Dios kyalxtisy mer tsitsiñ.

²⁶Per deelñee tsiinpee kuuñ no tol, aan xyumbey no tiitsli, kintre pe cos tsokon par kpily xtol no.

²⁷Xaktyee kyalxtisy ni ki nii ksaay xaa nii xlëë lo Dios xyaan. ²⁸Tsiñee xsaldy tu xaa xley Moisés, aan no chop o tson testigw nii xñee nliw, kintre pere, lëë xaa go chety. ²⁹Pe toodyxe tsigo ntseeb castigw nii tedy xaa nii xsyubniy Xiñ Dios ni xpixladzy cheñ nii pxee xaa, ni xko falt lo xKyabini Dios nii xkëstyoo meñ? Lëë cheñ go xluuy nii lëë xtiits Dios kok cumplir ni lëëw chuuñ nyë meñ. ³⁰Ndon no nii lëë Dios chëb: “Naa xyal ksaksi, ni naa kizh.” Ni lëë gak xaa chëb: “Naa kuñ xkyalxtisy meñ tu kyedzyaa.” ³¹iTirak ntseeb kyab ñe ña Tat Tios nii mbañ!

³²Per kol ksaladzy tiemp worñee kal byaabini lo do. Pxekw to kchë kyalnë nii kwteedy to. ³³No lo do kwëntseeb meñ, ni no do kwitiñ meñ leñ kyedzy, ni no gaa to kwtee xkyalnë xaa nii mban kwtedy.

³⁴Pkëstyoo do xaa nii kwyo skiiib, ni axte ble do worñee bla meñ nii chap to porñee nan do nii mastre

mbëë nii jkaa do leñ kpaa, ni tsitsiñdy tse nii nitylow. ³⁵Ksaandy to xkyalwniladzy to, porque por lëëw lëë do jkaa tu kyalnsaak.

³⁶No nii nguedzzy kak to lo kyalnë parñee kuuñtsyey do nii chakladzy Dios tsiin jkaa do nii kneetsy xaa.

³⁷Por leñ xkitsy xaa xñee:

Klyëëdre lëë xaa nii no kiid kiid.

Klyëëdre xaa.

³⁸Por kyalwniladzy lëë xaa nii
buen kpañ,
per deelñee kpikche styoo xaa,
kledyaa lo xaa.

³⁹Per nakty no xaa nii xpikche styoo ni xkyëtañ, sink xaa nii xniladzy xtiits Dios ni xaa nii xteelaa xkyalmbañ nak no.

Kyalwniladzy

11 Deelñee xniladzy no xtiits Dios, no nii kyëmbëës no nii kneetsy xaa. Nikxe nii xtyondy now, per ndon no nii now. ²Beeñ pxusykolttoo no gan porñee bniladzy xaa xtiits Dios.

³Porñee xniladzy no xtiits Dios, ngo nii ndon no nii con xtiits sye Dios psaa xaa kislyu, ni por ngo nii ni tu cos nii xtyon no natiem kwyady con cos nii nyoo.

⁴Porñee bniladzy Abel, ngo nii mastre mbëë nii kwlookon xaa lo Dios que nii kwlookon Caín. Por ngo buen xaa lo Dios, ni por ngo kwnaasy Dios nii kwlookon xaa. Nikxe kutyle Abel, per lëë xaa bii chakyety, porñee bniladzy xaa.

⁵Porñee bniladzy Enoc, ngo nii kujty xaa, sink mbañ xaa sey xaa, aan ptsildy meñ xaa porñee lëë Dios byoy xaa. Ni xñee gaa leñ xkitsy Dios nii antes nii nyey Enoc,

beeñ ksak xaa Dios. ⁶Per chilody gon kuuñ ksak no Dios deelñee xnilasty no xtiits xaa, por parñee kpig no lo Dios no nii kniladzy no nii no xaa ni no nii kniladzy no nii chuuñ ksak xaa meñ nii xpig lo xaa.

⁷Porñee bnildazy Noé, ngo nii tsínee lëë Dios chëb nii lëë cos nii nyoodiy kak, psoob xaa tiits ni lëë xaa psaa tu barkw parñee telaa meñ lidzy xaa. Porñee bnildazy xaa, ngo nii pkëékiy xaa meñ nii nche lo kislyu, aan lëë Dios ptee xkyalnsaak lo xaa porñee bnildazy xaa xtiits Dios.

⁸Porñee bnildazy Abraham, ngo nii psoob xaa tiits worñee lëë Dios kwtsyetsy xaa, aan lëë xaa pchoo par tsi xaa tañ nii ktee Dios lo xaa. Ni nandy xaa dyon pa si xaa worñee pchoo xaa xtañ xaa. ⁹Porñee bnildazy Abraham, ngo nii kwyo xaa tañ nii chëb Dios lo xaa sinak cho meñ sit. Leñ yuladx kwyo xaa. Singo gak kwyo Isaac ni Jacob porñee Dios chëbo lo xaa. ¹⁰Kwëmbës Abraham kyedzy nii nxity ndeeñ xcimient nii ksaa Dios.

¹¹Porñee bnildazy Sara, ngo nii nikxe kol me par kap me mëëd, lëë me kop tu mëëd, porñee bnildazy me nii suñ Dios cumplir xtiits. ¹²Por ngo, nikxe nii lëë xtse Abraham psal, tir ptyaly meñ lidzy xaa sinak nii xtyaly mëly nii no leñ kpaa ni sinak nii xtyaly yuzh nii nche chunistoo aan chilody jkabo.

¹³Kchë xaa go kuty aan kwaady xaa nii chëb Dios, per como bnildazy xaa xtiits Dios, lëëw kon sit xaa. Por ngo chëb xaa nii nak xaa sinak xaa sit nii sitedy lo kislyu re. ¹⁴Kchë xaa nii xñee singo nyoo

nii lëë xaa bii no kyub xkyedzy xaa. ¹⁵Deelñee nsaladzy xaa tañ nii pchoo xaa, nchilopee mbikche xaa siko. ¹⁶Per tu tañ nii mastre mbëë kokladzy xaa, tañ nii nche leñ kpaa. Por ngo xtelasty Dios nak xDios xaa, por psaal Dios tu kyedzy laañee ktsiñ xaa.

¹⁷porñee bnildazy Abraham, ngo nii worñee beeñ Dios xaa preb, kuni xaa Isaac par kety Isaac. Tyub styoo xaa ngookon xaa xiñ tusy xaa lo Dios, nikxe nii Diosak chëb lo xaa: ¹⁸“Por Isaac lëë xiñoo ktyaly.” ¹⁹Per byeñ Abraham nii schilo kuuñ kpañ Dios meñ kuty. Por ngo lëë Abraham pkaa xiñgan stub.

²⁰Porñee bnildazy Isaac, ngo nii lëë xaa chëb nii lëë Jacob ni lëë Esaú jkaa kyalnsaak.

²¹Porñee bnildazy Jacob, ngo nii worñee lëë xaa no nëz kyalkuty, beeñlay xaa xiñ José, ni lëë xaa ptee skizh lo Dios kwseñ punt xbaston xaa.

²²Porñee bnildazy José, ngo nii worñee lëë xaa mer kety chëb xaa nii lëë meñ Israel kchoo leñ kyedzy Egipto, ni lëë xaa psaan kazh tiits xa kuñ meñ xtsit xaa.

²³Porñee bnildazy pxosy Moisés, ngo nii worñee koly Moisés kwloolan xaa Moisés tson mëë, porñee kon xaa nii tu mëëd ngui nak Moisés, aan ptsyebyt xaa, nikxe kwnabey rey nii no kety kchë mëëdpkiy.

²⁴Ni porñee bnildazy kaa Moisés, ngo nii kwnëdy xaa ncholë xaa xiñgan xiñtsyaap rey Egipto worñee lëë xaa kwroob, ²⁵sink lëë xaa kwlokyen te xaa kyalnë ksa xaa meñ nii ngab lo Dios, lëjty nii mbëë

te xaa xisy wiñ aan kyab xaa lo tol.
26 Kwxaaak xaa nii mastre mbëë te xaa kyalto por Crist, que nii kap xaa kchë cos non nii no Egipto, porñee tugak psaladzy xaa nii ktee Dios lo xaa.

27 Porñee bniladzy Moisés, ngo nii ptsyebyt xaa rey aan lëë xaa pchoo xtañ meñ Egipto. Tubli kwyo kik xaa, soot na kon xaa Dios nii nyoodiy. **28** Porñee bniladzy Moisés, ngo nii kwnabey xaa kety mëkwxiily ni kwnabey xaa kchoon xcheñ ma chu puert, parñee jkaaldy xangly kyalkuty ni tu xiñgan klo meñ Israel.

29 Porñee bniladzy meñ Israel, ngo nii kwtekë xaa Nistoo Nixñë sinak nyak tu laa mbidzy, aan tsiñee lëë xaa Egipto kokladzy wi ndyekë, kchë xaa kuty.

30 Porñee bniladzy xaa Israel, ngo nii byab pyedzy nii ntse kyako kyedzy Jericó tse nii kwloxo kadzy kpidz nii no kyoogwni meñ Israelo. **31** Ni porñee bniladzy kwnaa yox nii lë Rahab, kujty me ksa me meñ nii psoobty xtiits Dios, porñee ptee me laa kwlës xaa Israel nii kukleetsy tañ go.

32 ¿Pe cos kniyraa lo do dyon? Kyobty ksetyaa Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, ni profet. **33** Porñee bniladzy kchë xaa go, ngo nii beeñ xaa gan kyedzy, ni beeñ xaa kyalxtisy, ni kwaa xaa nii chëb Dios, ni ptse xaa chuw mëëtsy. **34** Psuuuy xaa bëly ngol, ni kwtelaa nyety xaa lo spad. Kwlíi xaa kyalndaan lo kyalmban, aan beeñ xaa gan lo meñ sit nii ptilyni xaa. **35** No kwnaa nii kuty meñ lidzy aan lëë xaa bikche pañ.

No gaa xaa mban kuty. Kwnëdy xaa ndyelaa xaa parñee kpañ xaa lo stu kislyu. **36** No gaa xaa kwte kyalto, ni kwaa golp, ni no xaa kwëtuu con caden, ni kwyo skiib. **37** Kuty xaa lo kyo. Kwchug xaa gröltyee. Kuty xaa lo spad. Nëz re nëz rek kunsë xaa nakw xaa kidy mëkwxiilyse ni kidy chivsy. Prob xaa, kwyo xaa kyalnë, ni mban kwtedy xaa. **38** Kukaldy nii nyiid xaa go lo kislyu. Kunsë xaa tañ pidzy ni kiy, ni kwyo xaa cuev ni leñ kyeech nii ndeeñ lo kislyu.

39 Nikxe beeñ xaa gan porñee bniladzy xaa xtiits Dios, kwaady xaa nii chëb Dios, **40** por lëë Dios psaladzy lëë no, aan lëë xaa psaan nii kyak tublidzy xaa go deelñee kindy no.

Jesúsyne no nii ksaladzy no

12 No nii kniladzy no xtiits Dios sinak bniladzy kchë xaa gow, ni no nii ktichee no nii xlyë lo no, ni ksaan no tol nii xlaady lëë no, aan lyo no corr parñee kyo no par delanty. **2** Jesúsyne kol tsoo ksaladzy no, porque por lëë xaa xniladzy no xtiits Dios. Mban kwtedy Jesús lo crusy, per psaldy xaa kyalto nii kuty xaa singo mod, porñee nan xaa nii loxsye tedy kyalnë lëë xaa kle, aan lëë xaa kwsob kwi Dios nëzli laañee xñabey Dios.

3 Kol ksaladzy kchë kyalnë nii pteedy xaa ngoptol Jesús, aan ktsagty to ni kchooxsody styoo do. **4** Por karty kuty meñ do porñee xyody tol styoo do. **5** Aan lëë do bnityladzy xtiits Dios nii xñee:

Xiñ, ksyablyudyoo xtiits Dios tsiñee kñee xaa lool,

ni kchooksody styool tsiñee
kéntseeb xaa lool.

6 Por lo xaa nii xkëstyoo Dios
xñee xaa,
ni lo xaa nii nak xiñ xaa chak
ntseeb xaa.

7 Kol kxekw castigw nii kteedy
Dios to parñee kak nyoo nii xiñ
Dios nak to. ¿Pe no xaa nii xñeedy
lo xiñ nayak? **8** Deelñee chak
ntseebty Dios lo do sinak nii chak
ntseeb tu xaa lo xiñ, lëdy mer xiñ
Dios nak to. **9** Worñee kok no xaa
wiñ, kok ntseeb pxosy no lo no
aan psal no xaa. ¿Penak tsigo nii
ksaldy no Tat Tios parñee jkaa no
kyalmbañ? **10** Kwéntseeb pxosy no
lo no porñee kwixaak xaa nii bueno,
nikxe nii xtsedy kpañ no lo kislyu
re. Per lëë Dios chak ntseeb xaa lo
no parñee kuñ xaa lëë no yudar
kak no sinak xaa. **11** Nli nii xyody
castigw styoo no tsiñee xtyeedy
now, por nëw. Per deelñee kseedy
no, mbëë kyo styoo no.

Ntseeb nii ksaldy no xtiits Dios

12 Por ngo no nii jkaa ña do fuersy,
ni no nii jkyedzy niy do. **13** Ni kol
kyub tu nëz tubli tsuin kyak niy do
nii tublidy aan kpikchedre kyeecho.

14 Kol ktee nii mbëë kpañ do kchë
xcombañer do, ni kol ksaan xtol do.
Por deelñee ksaandy tow, kandy to
Tat Tios. **15** Kol kap cuent parñee
ni tu do kyaaldo, sink kchë do jkaa
xkyalnsaak Dios. Ni kyubty to tily,
por xkëétañ xaa nii xyub tily meñ.

16 Tsonidy to stu mguiy o stuu gaa
kwnaa, ni ksyablyudy to xtiits Dios,
por singo beeñtsyey Esaú. Por tu
niskwaansye pto xaa kchë nii chigal
xaa porñee nak xaa mëëd klo. **17** Ni

nan gaa to nii tsiñee kokladzy
Esaú nii nyuuñlay pxosy xaa xaa,
pchilodrew. Aan nikxe biñ Esaú,
pchilodre mbily nii beeñtsyey xaa.

18 Bigty to chex kiy nii noyek, ni
laañee nguey, ni laañee xpi medox,
sinak big meñ Israel. **19** Ni biñdy
to xbi trumpet, ni biñdy to tsiy
Dios. Kchë xaa nii biñ tsiy Dios
kwnab xaa nii kñeedre Dios lo xaa.

20 Porñee pxekwty xaa nguëtyag
xaa nii kwnabey Dios tsiñee chëb
xaa: “No nii kety ma o meñ gaa
nii kso niy chex kiy re con kyo.”

21 Ntseeb kok kchë nii kon Moisés.
Por ngo chëb xaa: “Xisyaa tseb.”

22 Per lëë do, chex kiy nii lë Sión
big to, ni xkyedzy Tat Tios big to.
Lëë kyedzy ko nak Jerusalén nii
nche kpaa. Ni lo kchë angly nii
ncheyool lay lo Dios big to. **23** Ni
lëë do big lo kchë xiñ Dios nii
ngab kpaa. Big to lo Dios nii chuñ
kyalxtisy lo kchësy meñ, ni lëë do
big lo xkyalbini xaa nii beeñ buen
Dios. **24** Ni lëë do big lo Jesúz nii
xchoo xfavor meñ lo Dios, ni lëë do
big lo xcheñ xaa nii chuuñ nyë lëë
no, ni mastre gaa non xcheñ xaa lo
xcheñ Abel.

25 Por ngo kol kap cuent parñee
ksal do xaa nii xñee lo no. Por
kw telaady meñ nii psaldy Dios
worñee kwnee xaa lo kislyu re, ni
lëë gaa no, telaady no deelñee
ksaldy no xtiits xaa nii xñee lo
no destye kpaa. **26** Beeñ kxisy tsiy
Dios kislyu tiemp ko. Lëë na lëë
xaa xñee: “Lëën kuuñ kxisy kislyu
stub, ni lëdy kaa nonsy kislyu, sink
wi kpaa.” **27** Tsínee xñee xaa “stub”,
nyoo nii lëë kchë cos nii xni nii
no kpichee parñee kyaan cos nii

chilody kni. ²⁸Kol tsoo ktee no skizh, por kpicheedy xkyalwnabey Dios nii jkaa no. Kol tsoo ksoxib lo xaa, por xsak ngo styoo xaa. ²⁹Nak xDios no sinak bëly nii xsaay kchë cos.

Xa kuuñ ksak no Dios

13 Tugak kol jkëstyoo lsa xcombañer do sinak xkëstyoo do betsy to. ²Ngui kol nee lo meñ nii klyañche lidzy to, por singo mod no meñ ptee lidzy kwlës angly aan ni byeñdy meñ nii anglyo.

³Kol ksaladzy meñ nii no skiib. Kol kuñ cuent nii wi do no skiib. Kol ksaladzy kchë meñ nii no tedy kyalnë, por neñdy wi do ktsyool kyalnë.

⁴Ngui kol tsoni tsiił do, por lëë Dios ksaksi mguiyi ni kwnaa nii choni stu meñ.

⁵Tsokidy to tumi. Kol kleni nii chap to, porque misme Dios xñee: "Tsitsiñdy tse ksanaa lii nonsyoo."

⁶Por ngo schilo tyeesy no nder confians:

Lëë Dios kuñ naa yudar,
ktsyeebytaa nii pe kuñ meñaa.

⁷Kol ksaladzy kchë xaa nii bluuy xtiits Dios lo do. Kol kuy xa si lo xtse xaa, aan kol kniladzy xtiits Dios sinak nii xniladzy xaaw.

⁸Sinakak Jesùs neeg, nak xaa natse. Iip ktsyëedy xaa. ⁹Knilasty to cualquier lay. Por masy buen nii sëëb xkyalwkëstyoo Dios leñ styoo do que nii kon do dyon pe cos schilo ktyaaw. Por nikxe kon do kchë ngo, ni tu pa xkiiñdyo.

¹⁰Ngub xiktoo no, aan chilody jkaa pxosy nii kwlookon cos leñ ktoo kol nii jkaasy leñ ktoo kub.

¹¹Lëë xipxosy meñ Israel nii mastre non xkokon xcheñ ma kuty lo pkoog parñee singo mod kpily tol, per tublad chek kchë xcuerp ma kuty ko. ¹²Singo gak tublad chu kyedzy kuty Jesùs parñee ktsily xaa xtol meñ con xcheñ xaa. ¹³Kol tso tyeedy no kchë kyalnë nii kwtedy Jesùs tsigo busy. ¹⁴Por ni tu kyedzy nii ktiyy kaazhkaa kindy lo kislyu re, sink lëë no këmbëës tu kyedzy nii nare kwe. ¹⁵No nii ktee no skizh lo Dios, por lëë Jesùs kuty por lëë no. iTugak tso ktee no skizh lo xaa!, por lëë xaa xñabey lëë no. ¹⁶Tugak kol kuñ kyalbuen ni kol kuñ xcombañer do yudar, por kchë ngo xyo styoo Dios.

¹⁷Kol ksal xaa nii xluuy xtiits Dios lo do ni kol ksoob xtiits xaa, por xilasty xaa, tugak chap cuidad xaa lëë do, por lëë xaa ktee cuent lo Dios. Kol klaa nii ngui kyë xaa tsiiñ. Klyëdy to lo xaa, por ni tu pe nandy nii kuñ do singo.

¹⁸Kol nab lo Dios por lëë noo, por ndon noo nii tubli no kik noo, per chakladzy noo nii ngui kak xmood noo laañee xkaathee. ¹⁹Kol knab lo Dios nii knee xaa tiits kyob kyely teedya lo do.

²⁰⁻²¹Lëë lëësy Dios nii beeñ kpañ Jesùs dyon kakni lëë do. Lëë Jesùs xkyenap meñ nii xniladzy xtiits Dios sinak xyaap mëkwxiily, ni lëë xaa kuty parñee kyaani meñ xtiits Dios nii tsitsiñdy tse te. Lëë xaa jko tubli styoo do parñee kuuñtsyey do nii chakladzy xaa, ni lëë xaa knee tiits nii kuuñtsyey no nii klyaañtyee styoo xaa porñee xniladzy no xtiits Jesucrist. iSkizh Jesucrist! Amén.

22Beetsy, kol kap paciensy lo chop tson lan tiits ndoladzy nii xalaa lo do. **23**Kol kaknan gaanoo nii lëë betsy no Timoteo tse kwlaa. Deelñee slañ gaa xaa, lëë xaa kyelynin tsifnee kyelyaa lo do.

24Kol jkëëptyux kchë xaa nii xluuy xtiits Dios lo do ni kchë meñ nii ngab lo Dios. Xaal xaa Italia tyux lo do.

25Lëë lëësy Dios dyon kakni lëë do.

Kitsy nii pkëë Santiagw

Lëë Santiagw xaal kitsy re
lo meñ nii ncheno tañ

1 Naa nak Santiagw, xaa nii
chuñ xtsiiñ Dios ni xtsiiñ
Jesucrist. Lëën xkëëptyux ksa
tsiipchop xtiyy Israel nii ncheno tañ
tyub lo kislyu.

Kyalnyaani nii xnee Dios

²Beetsy, no nii kle do tsiñee lëë
do no tedy tu lo kyalnë. ³Por nanle
to nii tsiñee xtyedy to tu kyalnë
porñee xniladzy to Dios, xkiiño. Por
singo mod lëë do xseedy xa kxekw
to kyalnë. ⁴Per kol ktee nii jkiiñ
kchë kyalnë go lo do, parñee kak
to tu xaa nyaani, tsuin nii ni tu pe
kakty falt lo do.

⁵Deelñee chak falt kyalnyaani
lo do, kol nabo lo Dios por xkady
Dioso, lëëw xteedy xaa kchë lo meñ
nii xñabo. ⁶Per no nii kñab tow
tyub styoo do, jkandy kik to, por
nak meñ nii xkan kik sinak nistoo
nii choy me nëz re nëz rek. ⁷Pe
kteejty Dios lo meñ nii nak singo,
⁸por natse no tu cos kik meñ go, lëë
kxe gaa na stuwo, chiloddy tsoli kik
clasy meñ go.

⁹No nii ktaan tu xaa mban
deelñee klisklaa Dios xaa. ¹⁰Singo

gak rikw no nii ktaan xaa deelñee
ksyablyu Dios xaa. Por nak rikw
sinak xkyoo kizh, xtiiydyo. ¹¹Tsiñee
lëë ngbidz xlyañ, lëë kizh xpidzy
aan lëë xkyoow xlyaal. Aan
sikootyee lëë kchë xkyalntsono xyal.
Singo gak rikw nikxe kyënap xaa
kchë nii chap xaa, lëëw nitylo.

Dichos meñ nii xtyedy kyalnë

¹²Dichos xaa nii xekw kyalnë, por
tsi lëë xaa lox te lo kyalnë, lëë xaa
jkaa kyalmbañ nii ktee Dios lo meñ
nii xkëstyoo Dios. ¹³Tsiñee kakladzy
to kuñ do tu cos mal, këbty to
tsaaplaa Dios xchëëp lëë do par kuñ
do cos mal go. Porque nlejty Dios
parñee kuñ xaa cos mal, ni xkiildy
xaa meñ par kuñ meñ cos mal. ¹⁴Sink
misme xtol meñ xchëp meñ parñee
kuñ meñ cos mal. ¹⁵Kchë cos mal nii
xxya leñ styoo meñ xyaklo tol, aan
tsiñee lëë tol xroob lëë kyalkuty sëed.

¹⁶Kyëtidy to, beetsy, ¹⁷por kchë
cos buen nii chaap no, kpaa sëedo.
Dios nii psaa kchë mëly nii no leñ
kpaa pxaalo. Ktsyëëdy Dios. Nakty
xaa sinak malë nii xtyedy lo kislyu.
¹⁸Lëë xaa bnee kyalmbañ lo no,
worñee bniladzy no xtiitsli xaa. Por
styoo xaa kwlañ nii lëë no kak xaa
nii mastre non lo kchë nii psaa xaa.

Kol kuuñtsyey nii xñabey Dios

19 Kol ksaladzy gon, beetsy, nii ligier kak to, par jkëetyag to, per no nii kwës to par kñee do ni par klëë do. **20** Por chuuñtsyeydy meñ nii xlëe nii xyo styoo Dios. **21** Kol ksaan kchë cos yox ni kchë tol nii no leñ styoo do aan kol ksal xtiits Dios nii no leñ styoo do, parñee kteelaa tiits ko lëë do.

22 Per kol kuuñtsyey nii xñabey xtiits Dios, lëjty xaktyee jkëetyag tow, por deelñee kuuñtsyeydy tow misme lëë do no kyëti xaly. **23** Nak xaa nii xaktyee xkëetyag xtiits Dios, aan chuuñtsyeydyo, sinak meñ nii xuy lo lo kyowan. **24** Xuy xaa lo xaa lo kyowan, per xaktyee stee xaa vuelt lëë xaa xnityladzy dyon xa chak lo xaa. **25** Per lëë xaa nii xnitylasty nii xkëetyag, sink xsoob xaa xtiits Dios nii xteelaa meñ lo tol, lëë Dios kuuñlay kchë xtsiñ xaa.

26 Deel no tu xaa nii xsyak nii xsoob xaa xtiits Dios, per xyoogwty chuw xaa, misme lëë xaa xkyëti xaly aan nlidy nii xsoob xaa xtiits Dios. **27** Deelñee nli nii xniladzy to xtiits Tat Tios no nii kuñ do yudar psyëb ni kwnaa viud nii no kyalnë, ni no nii ksaan do tol nii chuuñtsyey chol meñ nii nche lo kislyu.

Nody nii kwe do meñ

2 Beetsy, lëë do nii xniladzy to xtiits Jesucrist nii xñabey, nody nii kwe do meñ. **2** Kol tso tyeesy no nii sëëb tu xaa rikw nii xixkwaa ni no tu nily or ña laañee xkaal lsa do, aan sëëbak tu xaa prob nii nakw tu ladx yox,

3aan deelñee xñee do lo xaa rikw: “Kwsob nu, ngui nak”, per lëë lo xaa prob xñee do: “Lii kwsolis y ske, o kwsob kaa lo lyu”, **4**lëë do noyuñle kyalxtisy singo mod, porñee xsee do dyon xa chak meñ aan xsya tol kik to.

5Beetsy, kol kon nríi gaanoo: lëë Dios gon kwle prob lo kislyu re, parñee kyak prob rikw tsíñee lëë prob kniladzy xtiits Dios ni tsíñee lëë prob jkaa nii ktee Dios lo xaa nii xkëstyoo xaa. **6**Per lëë lëë do lëél xkwii do xkyalto prob. ¿Pe lëdy rikw nawen xsaksi lëë do ni pe lëdy rikw nawen chikso lëë do lo xaa xñabey? **7**¿Ni pe lëdy lëë rikw nawen xñeenë xaa nii pteelaa lëë do?

8Buen si do deelñee chuñ do cumplir xley Dios nii xñee: “Pkëstyoo xcombañeroo sinak nii xkëstyool lii.” **9**Per deelñee xkwe do meñ, tu tol le ngo noyuñ do aan chuñdy to cumplir xley Dios. **10**Deelñee no tu xaa nii chuuñtsyey kchë nii xñabey ley, per kyeñdy xaa ksal xaa tugak cos nii xñabey ley, nontre kchë nii beeñtsyey xaa. Nako sinak nii ni tu pe nyuuñtsyeydy xaa. **11**Por yuub Dios chëb: “Tsonidyyo stu meñ deelñee no tsiloo”, lëë gak Dios chëb: “Kujtyoo.” Singo tsigo busy, deelñee nonidy to stu meñ nii nakty tsil do, per chuty to, lëë do pchooxsol lo xley Dios. **12**Lëë lëë do kol nee ni kol kpañ sinak xñabey xley Dios nii xteelaa meñ lo tol. **13**Por kchësy xaa nii xkëstyooddy xcombañer jkëstyooddy Dios xaa go tse nii lëë kyalxtisy kak. Per lëë xaa nii xkëstyoo xcombañer, ndaan kchukë xaa tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy.

Nii kuuñtsyey meñ nii xniladzy

¹⁴Beetsy, ḡpe nan nii kēb to nii xniladzy to Dios, deelñee ni tu pe chuuñtsyeydy to? ḡPe steelaa kyalwniladzy lëë do nawen?

¹⁵Kol tso tyeesy no nii kan do tu xcombañer do nii kindy xab ni kindy pe kaw, ¹⁶aan kēb to: “Na ligier, byey, pix xaboo tsiiñ ktsyööl ni taw”, per xteejty to nii jkiiñ xaa, ḡpe nan nii kēb to singo? ¹⁷Singo gak nak xaa nii xniladzy xtiits Dios deelñee ni tu pe kuuñtsyeydy xaa. Pe nandy nii xniladzy xaa.

¹⁸Per so tu xaa nii kēb:

“Xniladzyoo xtiits Dios, lëë naa chuuñtsyeyaa cos.” Bluuy dyon nii nli xniladzyoo, aan lëë gaan klyu nii nli xniladzyaa por kchë cos nii chuuñtsyeyaa. ¹⁹Xniladzyoo lë nii tugak Dios no. Buen nii xniladzylo, per wi xaatox gon xniladzy nii tugak Dios no, ni xtsyeb xaa chan xaa Dios. ²⁰Byaabini gaanoo aan byeñ nii deelñee kuuñtsyeydyoo cos, pe nandy nii xniladzyoo xtiits Dios. ²¹Lëë Dios gon pkaaxcient pxusykolt too no Abraham sinak nii nyak xaa tu xaa buen porñee kwlookon xaa xiñgan xaa Isaac lo Dios. ²²Buy xcuent Abraham gaanoo aan kon nii kok nyoo nii bniladzy xaa Dios, por kchë nii beeñtsyey xaa, ni por kchë ngo lëë xaa bniladzy re Dios. ²³Singo mod kok cumplir xtiits Dios nii xñee: “Bniladzy Abraham Dios, por ngo lëë Dios pkaaxcient xaa sinak nii nyak xaa tu xaa buen.” Ni singo mod lëë Abraham byak xamigw Dios.

²⁴ḡPe chan dow na, nii lëë Dios xñee nii buen meñ por kchë nii

chuuñtsyey meñ, lëjty xaktyee porñee xniladzy meñ xaa? ²⁵Singo ptsyool tu kwnaa yox nii pcholë Rahab. Stuble stuble mguiy kwnee lo me. Per lëë Dios pkaaxcient me sinak nii nyak me tu kwnaa buen, porñee ptee me lidzy me kwlës xaa nii kukleetsy dyon xa nak xkyedzy me ni beeñ me yudar pxooñ xaa go. ²⁶Por nan do nii deelñee kindy kyalbini leñ styoo no, mbañdy no. Singo gak deelñee xniladzy no xtiits Dios aan ni tu pe chuuñtsyeydy no, pe nandy nii xniladzy no.

Ludzy meñ

3 Beetsy, deelba tsody ndaly xaa nii chuuñ kseedy lady to, por nan do nii kchëe noo siñee chuuñ kseedy noo, ndaly re nii kuuñkiy Dios loo noo tsi lëë kyalxtisy kak. ²Kchësy no xlyo falt. Deelñee no gaa tu xaa nii xiñdy tiits na buen xaa, aan axte xcuerp xaa xsoob xtiits xaa. ³Tsiñee xlyo no fren chuw cabay parñee ksoob ma xtiits no, tyub xcuerp ma xsoob xtiits no. ⁴Kol kuy gaanoo xa nak barkw. Ngolo ni ntseeb kchë me dox nii xchëépo. Per con tublësy yag wiñ nii kë xaan go chuuñ ksëé meño laañee chakladzy meñ. ⁵Singo gak nak ludzy no. Lal nuw sobo leñ chuw no, per ntseeb kchë nii chuuñtsyeyo. iTublë gak ki wiñ xsaay tu kiy ngol! ⁶Nak ludzy no sinak tu bëly nii sob leñ chuw no, aan chuño xtol no. Misme ki chek linfiern. Xsoob kiw, aan xkëëtaño lëë no. ⁷Chuuñ ndoo mguiy kchëlo ma tox, ni kchëlo ma nii xoobe, kchëlo mëël, ni kchëlo ma nii no lo nistoo. ⁸Per lëë ludzy meñ ni tu

cho karty kuñ gan low aan chutyo meñ sinak nii nyako tu ngwaan.

⁹Con misme ludzy no nii xtee no skizh lo Tat Tios, xtsiibtee no meñ nii chak si chak xaa. ¹⁰Buendy gon, beetsy, nii chuwan no nii xchoo tiits ngui nii xñee no lo Dios kchoo tiits nii ktsiibtee no meñ. ¹¹Singo gak chilody kchoo nis nex ni nisnla tu chu xlyañ. ¹²Ni xkyëdy oliv lo yag yegw, ni xkyëdy yegw lo yag uv. Singo gak nak tu xlyañ. Chilody klyáño nis nex ni nis sety tugak tiemp.

Kyalchak nii xnee Dios

¹³Deelñee no tu xaa chak ni nyaani lady to, no nii kak ndoladzy xaa ni no nii ngui kpañ xaa parñee kak nyoo nii nyaani xaa. ¹⁴Per deelñee chakniladzy to meñ ni chuuñtsyey do cos par ksyablyu do meñ, chilody ktaan do por sinaldy to xtiits Dios. ¹⁵Lëdy Dios pxaal kchë cos ko, lo kislyu pchoow, kik meñ ni kik xaatox kwlaño. ¹⁶Por laañee no kyalwniladzy ni no tily no kchë clasy cos mal. ¹⁷Per lëë xaa nii xsabini Dios leñ kik, si xñabey Dios mbañ xaa, ndoladzy xaa ni buen xaa. Xkëstyoo xaa meñ ni chuuñtsyey xaa cos buen. No xkyalcheñ xaa ni nonsyke tiitsli xñee xaa. ¹⁸Kchësy xaa chaklasty tso tily, ngui xñee xaa lo meñ por sitsiñ tse nii lëë meñ kuñ cos buen.

Meñ nii xsee chan xcombañer

⁴ ¹¹Beetsy, kñeenëdy to xcombañer do. Kchësy xaa nii xñeenë xcombañer xñeenë ley. Aan deelñee xsee do ley, lëë do xyak xtisy aan chuuñtsyedy to nii xñabey ley. ¹²Tugak xaa nii bnee ley no, aan misme gak lëë xaa nak xtisy lëësy xaa schilo kteelaa ni ksaksi meñ. Per lëë do, ¿cho nak to parñee ksee do kan do xcombañer do?

como chapyt tow, lëë do chuty, ni lëë do choki cos aan como chapyt tow, lëë do chuñ tily. Chapyt to nii chakladzy to, porñee xñabty tow lo Dios. ³Nikxe gaa xñab tow, xneesty Dioso, porñee xñab nguidy tow, por xñab tow parñee kxiñ dow laañee xkaatyee. ⁴iMal do! ¿Pe nandy to nawen nii deelñee choki do cos nii no lo kislyu re, lëë do xtilyni Dios? Kchë xaa nii choki cos nii no lo kislyu re, xtilyni Dios. ⁵Por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Tir xkëstyoo Dios kyalbini nii kwloo xaa leñ styoo no ni chakladzy kaa xaa nii jkëstyoo no xaa.” ⁶Lëë Dios kuñ lëë no yudar. Por leñ kitsy nii kë xtiits xaa xñee: “Xsyonlë Dios lo meñ nyaa. Per ngui xñee xaa lo meñ mban.” ⁷Kol ksoob xtiits Dios, ni kol kxekw lo xaatox, tsuin jkaaldy xaa lëë do. ⁸Kol kpig lo Dios tsuin kpig xaa lo do. Kchësy to siñee bii chakladzy to kuuñtsyey do tol, kol ktikche styoo do ni kol nab nii ktsily Dios xtol do, tsuin kak nyë styoo do. ⁹Kol ktee në ni kol koon. Deelñee xidzy to kol koon ni deelñee gaa xle do kol kte në. ¹⁰Kol kak ndoladzy lo Dios tsuin klisklaa xaa lëë do.

Meñ nii xsee chan xcombañer

¹¹Beetsy, kñeenëdy to xcombañer do. Kchësy xaa nii xñeenë xcombañer xñeenë ley. Aan deelñee xsee do ley, lëë do xyak xtisy aan chuuñtsyedy to nii xñabey ley. ¹²Tugak xaa nii bnee ley no, aan misme gak lëë xaa nak xtisy lëësy xaa schilo kteelaa ni ksaksi meñ. Per lëë do, ¿cho nak to parñee ksee do kan do xcombañer do?

Ndoondy pe cos kak kxe

¹³Kol kon nríi kchë do siñee xñee do: “Natse o kxe gaa lëë noo kyo kyedzy rek, aan tu iz tsys noo siko par kyëë noo dilgensy ni ktsiñaa noo tumi”, ¹⁴aan ni nandy to dyon pe cos kak kxe. Nak to sinak tu xkey nii xlyañ palsye leñ kpaa, per xlyëëdyo. ¹⁵Këbty to singo, sink masy kol këb: “Deelñee sneetsy Dios kyalmbañ, lëë noo kuuñtsyey nríi o nrek kaa.” ¹⁶Per lëë lëë do ndaan xñee do, ndox gon nii kak nyaa do. ¹⁷Tol gon chuñ meñ nii nan xa kak cos buen aan chuuñtsyeydy mew.

Nii ktsyool meñ rikw

5 iKol kono na rikw!, aan kol koon ni kol kuptsyë por ntseeb kchë kyalnë dox nii ktsyool do. ²Kchë nii chap to xiñ, ni lëë kchë xab non do kyëma. ³Ni lëë kchë xor do ni xtsiñ do nii nyaa con plat kyoo. Lëë kyalnë go ksaksi lëë do sinak nii nyako ki. Pe nandy nii beeñlo do kchë nii chap to, por lëë tiemp mer kyal. ⁴Kchë xaa nii kwë tsiñ lo xkwaa do singosy xkëékiy lëë do aan lëë Tat Tios biñ kchë nii chuuñkiy xaa go. ⁵Mentre kwche do lo kislyu mbëë pañ do, kop to kchë nii kokladzy to, ni bro do si xro ma. Per lëë xtse kyalkuty sëed yob. ⁶Kwnabey do kuty ni beety kaa to meñ nii nody xtol aan ni tu cho pe nëdy lo do.

Kol kyëmbës kiid Jesús

⁷Lëë lëë do gon, beetsy, kol kwës axte nii kiid Jesús stub. Kol kak sinak xaa nii xkyë kon, xkwës xaa xtiemp kyo parñee kak xkwaa xaa.

⁸Kol kwës ni kol kxekw, por klyëëdy lëë Jesús kiid stub. ⁹Jkëékiydy to xcombañer do, tsin ni tu pe kliskiydy Dios lo do, por klyëëdy lëë xaa kiid kuñ kyalxtisy. ¹⁰Kol kak si kok kchë profet nii biid kluuy xtiits Dios. Mban kwte xaa, per pxe kw xaa. ¹¹Dichos xaa nii xtye lo kyalnë ni xekwo. Kayonle gaa to kyalnë nii kwte Job aan pxe kw xaa, ni kayonle to xa kontsi Dios xaa despuesy, por tir buen Tat Tios ni xkëstyoo xaa meñ nii xsob xtiits xaa.

¹²Beetsy, jkoondy to Dios por kpaa, ni jkoondy to Dios por kislyu, ni jkoondy to Dios por cualquier cos. Tsíñee këb to nii nliw, ktsëëdy to lo xtiits to. Singo gak tsíñee gaa këb to nii nlidyo, parñee ksaksidy Dios to.

¹³Deelñee no do kyalnë, kol nee lo Dios. Deelñee xle gaa to kol kool lo Dios. ¹⁴Deelñee xsyaknë do, kol kwetsy xaa kol nii xniladzy xtiits Dios parñee kñab xaa lo Dios por lëë do kyëëb xaa lëë do aceit con xtiitspey Dios. ¹⁵Aan deelñee tyub styoo do kñab to lo Dios nii kyak xaa xsyaknë, lëë xaa kyak. Aan deelñee no xtol xaa lëë Dios ktsilyo. ¹⁶Por ngo, kol kxobtol lsa xtol do lo xcombañer do, ni mismë lëë do kol nab lo Dios nii kyak xcombañer do. Por chon Dios xtiits xaa buen. ¹⁷Sinakak no kok profet Elás, aan tsíñee tyub styoo xaa kwnab xaa lo Dios nii nyabty kyo, tson iz grol byabty kyo lo kislyu. ¹⁸Aan tsíñee lëë xaa kwnee lo Dios stub, parñee kyab kyo, lëë kyo byab aan lëë kwaakok.

¹⁹⁻²⁰Beetsy, deelñee kchoxso tu xcombañer do lo xtiits Dios aan ktikche do xaa, lëë do kteelaa xaa lo kyalkuty ni lëë Dios ktsily kchë xtol xaa.

Xkitsy klo San Pedre

1 Pedraa, xapostle Jesucrist nakaa. Lëen xal kitsy re lo meñ nii ncheno tañ nëz Ponto, Galacia, Capadocia, Asia ni Bitinia. ²Lëe Dios kwle lëe do destye penaadle por Kyalbini Ntson parñee kyak nyë xkyalmbañ do con xcheñ Jesucrist ni parñee ksoob to xtiits xaa. Kakni Dios to tsigo busy ni knee xaa tiits nii ngui kwe do.

Kyalmbañ nii këmbëës no

³Kol tsoo ktee no skizh lo Tat Tios pxosy Jesucrist, porque por xkyalwkëstyoo xaa lëe xaa bnee tiits kaly no stub porñee lëe Jesucrist pañ lo kyalkuty. Nrii xchoobladzy styoo no ⁴aan lëe no jkaa nii kneetsy Dios kpaa. Nitylody ngo ni jkaaynejtyo ni jkoldyo. ⁵Porñee xniladzy to xtiits Dios lëe xaa chakni lëe do parñee jkaa do kyalwtelaa nii kneetsy xaa tsiñee lëe tse go tsitsiñ.

⁶Por ngo tir xle do, nikxe nii tedy to kyalnë xisy wiñ. ⁷Por nak xkyalwniladzy to sinak or. No nii tedyo lo ki parñee kako preb. Deelñee kxekw to preb, mastre kak non xkyalwniladzy to que lo or, por xnytlo or. Por ngo, tsiñee lox kak xkyalwniladzy to preb, mastre

kak ntsono ni kak nono tsiñee lëe Jesucrist kiid stub.

⁸Xkëstyoo do Jesucrist nikxe nii karty kan do xaa ni xniladzy to xtiits xaa nikxe nii chandy to xaa. Xle do aan chilody kñee do dyon xa nak kyalwle go con tiits, ⁹porñee lëe do kwtelaa lo tol, ni por ngo gaa nii xniladzy to xtiits xaa.

¹⁰Destye tiemp byub profet xa nak kyalwtelaa re ni kwnee xaa xa nak kyalnsaak nii kxaal Dios lo do. ¹¹Lëe xKyalbini Crist kwneel lo profet kchë kyalnë nii ktsyool Crist ni kchë kyalntson nii kiid despuesy, aan lëe profet byub dyon cho nak Crist ni pa wor kak kchë nii xñee Kyalbini go. ¹²Per lëe Dios chëb nii lëdy par lëe xaa nak kchë cos ko, sink par lëe dow. Kchë ngo kwnee xaa nii bluuuy xtiits Dios lo do. No Kyalbini Ntson nii pchoo kpaa styoo xaa. Axté angly chakladzy kyeñ cos ko.

Chakladzy Dios nii kpichee no lo tol

¹³por ngo, kol kuñ pensar pe cos kuñ do ni list kol kak. Tyub styoo do kol ksaladzy nii kneetsy Dios lo do tsiñee lëe Jesucrist klyañche. ¹⁴Kol kak sinak xaa wiñ nii xsoob tiits. Tsody to si kwyo do worñee

karty kniladzy to xtiits Dios, ¹⁵sink kol kpichee lo tol, por nody xtol Dios nii kwtsyetsy lëë do. ¹⁶Por leñ xkitsy Dios xñee: “Kol kpichee lo tol, por nody xtolaa.”

¹⁷Deelfñee xñee do nii pxosy to nak Dios nii chuuñtsyey kyalxtisy lo kislyu ni nan do nii xkwedy xaa meñ, no nii ksal do xaa tugak ni ktsyeb to xaa. ¹⁸Por lëë Dios pteelaa lëë do lo cos nii pa xkiñdy nii psaan pxusykolttoo do, ni nan gaa to nii kozhty xtol do con cos nii xnitylo. Kozhtyo con or o plaat kaa, ¹⁹sink con cheñ nii pxee Crist kozho. Kuty xaa si chety tu mëkwxiily nyë nii chokon lo Dios. ²⁰Destye worñee karty kwe kislyu byaan tiits nii singo ktsyool Crist, per axte natiempl lëë xaa biid kteelaa lëë do. ²¹Por Crist lëë do xniladzy xtiits Dios. Lëë Dios beeñ kpañ xaa ni blisklaa xaa, ni por ngo, Dios sye xsaladzy to ni xniladzy to.

²²Porñee psoob to xtiits Dios, ngo nii lëë xkyalmbañ do kok nyë parñee jkëstyoo do xcombañer do. Kol jkëstyoo xcombañer do tyub tyub styoo do. ²³Por lëë do koly stub, per lëdre xaa nii chety nak pxosy to, sink lëë do koly por xtiits Dios nii nitylody. ²⁴Ni lëë gaa Xtiits Dios xñee:

Nak kchë meñ sinak kizhyë, ni nak xkyalndaan meñ sinak xkyoo kizhyë.

Xpidzy kizhyë ni xlyaal kyoo, ²⁵per lëë xtiits Dios, tsitsiñdy tse nii nitylow.

Lëë tiits nii xteelaa go bluuuy noo lo do.

2 Por ngo, kol ksaan kchë clasys tol, ni kyalwkëti, ni kyalmbidy

ni kchë clasys tiits xuuy. ²Kol tsoki xtiits Dios sinak nii choki mëëd yeeñ nidzy, parñee kroob to ni telaa do lo tol, ³por kayanle to nii tir buen Dios.

Lëë Crist nak sinak tu kyo nii mastre xkiñ

⁴Kol kpig lo Crist, por nak xaa sinak tu kyo mbañ nii psëëb meñ, per par Dios tu kyo nii mastre xkiñ ni non nak xaa. ⁵Singo gak lëë do nak to sinak kyo mbañ, aan lëë Dios jkiiñ lëë do parñee por Jesucrist kokon do cos lo Dios. ⁶Por ngo gaa xñee xtiits Dios:

Leñ kyedzy Sión kixaa tu kyo nii mastre xkiñ.

Pee kyo go ni nguiw.

Lëë Crist nak kyo go aan buen tsi meñ nii kniladzy xtiits xaa.

⁷Tir non Crist lo do, porñee xniladzy to xtiits xaa. Per lëë lo xaa nii xnilasty, lëë xtiits Dios chak cumplir tsiñee xñeew:

Lëë kyo nii psëëb xaa nii xsaa yu byak tu kyo nii mastre non.

⁸Ni chak cumplir tiits nii xñee: Tu kyo nii kchhal niy meñ ni kchon meñ byak kyo go. Xchalo niy meñ porñee xsaldy meñ xtiits Dios ni par ngo gaa byaano.

Meñ nii ngab lo Dios

⁹Per lëë do pee do, pxosy nii xkiñ lo rey nak to, meñ nii xpichee lo tol nak to, tu kyedzy nii ngab lo Dios nak to, parñee kluuy do xkyalntson Dios nii kwlii lëë do lo nguey ni psëëb lëë do lo bini. ¹⁰Klo

kwyody xkyedzy to, per lëë na lo xkyedzy Dios ngab to. Klo ni tu cho pkëstyoody lëë do, per lëë na xkëstyoo Dios to.

Kol kpañ si xñabey Dios

¹¹Beetsy, xñen lo do sinak nii nyak to xaa sit nii sitedy lo kislyu re nii kpichee do lo tol por xtilyniw xkyalmbañ do. ¹²Ngui kol kak lady xaa nii xnilasty Dios, tsiin nikxe xñeenë xaa lëë do sinak nii nyak to meñ mal, per tsiñee kan xaa nii buen do, lëë xaa ktee skizh lo Dios tse nii lëë kyalxtisy kak.

¹³Chakladzy Dios nii ksoob to xtiits kchë xaa xñabey nii no lo kislyu. Kol ksoob xtiits xtisy, por lëë xaa nak xaa nii mastre xñabey, ¹⁴ni kol ksoob xtiits xaa xñabey nii kxaal xaa ksaksi meñ mal ni kan meñ nii chuñ buen.

¹⁵Chakladzy Dios nii kuuñtsyey do kyalbuen, parñee tsody pe cos jkëékiy meñ nguey lëë do.

¹⁶Kol kpañ sinak tu xaa nii kindy cho kñee lo, per lëdy por ngo nii kuñ do tol. Kol tso si cho xaa nii ngab lo Dios. ¹⁷Kol ksal meñ ni kol jkëstyoo xcombañer do nii xniladzy xtiits Dios, ni kol ktsyeb Dios ni kol ksoob xtiits xtisy.

Kyalmban nii kwtedy Crist

¹⁸Kchë do siñee no xpixwan do kol ksoob xtiits xaa nii kwxii lëë do, nikxe buen xaa nikxe gaa mal xaa. ¹⁹Por buen nii tyeedy no lo kyalnë nii chigaldy no porñee xsoob no xtiits Dios. ²⁰Per deelñee xsaksi meñ lëë do porñee beeñtsyey do tu cos mal, ¿pe nan nii kxekw to castigw? Suuñ ksak to Dios deelñee

kuuñtsyey do tu cos buen aan tedy to castigw. ²¹Par ngo kwle Dios to, por mban kwtedy Crist por lëë do. Kol kak si kok xaa. ²²Kwloody xaa tol ni pkëëtidy xaa meñ, ²³kwëbty xaa tsiñee kwlootsyetsy meñ xaa, ni pe chëbty xaa tsiñee psaksi meñ xaa, sink Dios nii chuñsy kyalxtisy psaladzy xaa. ²⁴Lëë Crist byoy xtol no lo crusy, parñee ksaan no xtol no aan kpañ no sinak nonguijalo. Biswee meñ Crist parñee kyak to. ²⁵Por kwche do si xkwe mëkwxiil nii këtañ, per lëë na nii lëë do big lo Crist, lëë xaa chan lëë do si chan meñ mëkwxiily ni chap cuidad xaa xkyalmbañ do.

Xa kpañ meñ nii no tsil

3 Kwnaa, kol ksoob xtiits tsil do, parñee deelñee no xaa xnilasty xtiits Dios, kniladzy xaaw tsiñee kan xaa xa nak xmod to. Xkiiñdy nii tant tiits. ²Tsiñee kan xaa nii ngui nak xmod to, lëë xaa kniladzy. ³Xixkwaady to nëz fuer, koondy to kik to parñee kan meño, xixkwaady to con cos or ni kakwty to ladx non, ⁴sink kol kxixkwaaa xkyalmbañ do, por nitylody kyalwxixkwaa go. Nyo kyalwxixkwaa go tsiñee ni tu pe sidy kik to. Ngo xyo styoo Dios. ⁵Por singo kwxixkwaa kwnaa nii bniladzy xtiits Dios tiemp. Dios sye psaladzy me ni psoob me xtiits tsil me. ⁶Singo kok Sara. Psoob me xtiits tsil me Abraham ni “xey” kwnee me lo xaa. Xiñ me kak to deelñee suñ do kyalbuen ni ktsyebty to.

⁷Singo gak lëë do xaapkiy, ngui kol nee lo tsil do. Kol ktee xlugar

me, lëjty xaktyee porñee nda me, sink porñee wi me jkaa kyalnsaak nii kneetsy Dios lo do. Singo kol kuuñtsyey parñee ni tu pe klyëdy lo do tsiñee kutiitsni do Dios.

**Xaa nii xtyedy kyalnë porñee
chuuñtsyey xaa kyalbuen**

⁸Ngui kol kpañ, kol jkëstyoo xcombañer do. Kol kuñ kyalbuen ni kol kak ndoladzy. ⁹Ktikchedy to mal por mal, ni ktikchedy to wlotsyetsy por kyalwlotsyetsy, sink kol nab lo Dios nii kakni xaa meñ por lëe xaa kwtsyetsy lëe do parñee kuuñlay xaa to.

¹⁰ Por deelñee chakladzy to nii mbëe kpañ do,
no nii kap cuidad to ludzy to.
Kñeedy to tiits mal ni kchoody
tiits xuuy chuw do.

¹¹ Kol kpichee lo kyalmal ni kol kuuñtsyey cos buen,
ni kol kyub xa ktilynidy to meñ.

¹² Por chap cuidad Dios xaa nii
chuñ kyalbuen
ni xkëetyag xaa xtiits xaa go,
per xlëe xaa lo xaa nii chuñ cos
mal.

¹³ ¿Cho ksaksi lëe do na dyon
deelñee tugak chuñ do kyalbuen?
¹⁴ Per nikxe tedy to kyalnë por
xkyalbuen do, dichos to. Ni tu cho
ktsyebty to, ¹⁵sink kol klaa nii
kñabey Crist leñ styoo do. List kol
kwe parñee ktikche do lo xtiits
kchë xaa nii kñabiits penak nii
xniladzy to xtiits Dios, per con
ndoladzy kol nee ni nguudzy kol
kak. ¹⁶ Ngui kol kpañ parñee ni tu
pe tsinidy kik to, ni parñee kteladzy
kchë xaa nii xñeenë lëe do porñee
xniladzy to Crist. ¹⁷Mbëe tedy to

kyalnë porñee chuñ do kyalbuen,
deelñee singo klyaño styoo Dios,
lëdy nii tedy to kyalnë porñee
chuuñtsyey do cos mal.

¹⁸Por yuub Crist kuty por xtol no,
ni tu vueltak kuty xaa. Buen xaa,
per lëe xaa kwte kyalnë por xtol no,
parñee kpig no lo Dios. Kuty xcuerp
xaa, per lëe xkyalbini Dios beeñ
kpañ xaa stub. ¹⁹Aan por xKyabini
Dios lëe xaa kukluuy xtiits Dios
lo kyalbini nii no nyogw. ²⁰Kchë
kyalbini go psoobty tiits xtiemp
Noé, worñee kwëmbës Dios mentre
lëe barkw noyaa, aan xaktyee
xon meñ kwtelaa lo nis. ²¹Lëe nis
ko nak sinak kyalwchobnis nii
xteelaa lëe no natieomp. Xkiiñdy
kyalwchobnis parñee kak nyë
xcuerp no, sink lëew xkiiñ parñee
kñab no nii koli Dios kik no, aan
lëe xaa xteelaa lëe no porñee lëe
Jesucrist pañ, ²²ni lëe gaa xaa byëp
kpaa aan lëe xaa sob kwi Dios
nëzli aan kchë angly ni kyalbini nii
xñabey xsoob xtiits xaa.

Xa no nii kpañ no

4 No nii tsini kik to nii lëe do
tedy kyalnë si kwtedy Cristo.
Kchë xaa nii xtyedy kyalnë xpichee
lo tol, ²parñee tyub nii kpañ xaa
tso xaa sinak xñabey Dios aan
kuuñtsyeytre xaa nii xlyañ styoo
xaa. ³Tyub tsigo beeñtsyey do nii
chuuñtsyey xaa nii xnilasty xtiits
Dios. Beeñtsyey do cos mal, kwë
do kunip ni beeñtsyey do lni yox ni
psoxib to lo mdyo. ⁴Lëe nana, como
chuuñtsyeytre to kchë cos ko, lëe
meñ xsee ni lëe meñ xñeenë lëe do.
⁵Per lëe meñ go kaktsyetsy lo xaa
nii kuñ kyalxtisy lo meñ mbañ ni

lo meñ kuty. ⁶Por wi lo meñ kuty kukluuy Crist xtiits Dios, parñee kpañ xkyalbini meñ kuty sinak xñabey Dios, nikxe nii si chetyak chol meñ lo kislyu re kuty meñ go.

⁷Lëë xtse kchë cos mer ksa. Por ngo, kol ko xkyalcheñ do ni kol kutiitsni Dios. ⁸Per mastre precisy nii jkëstyoo lsa do xcombañer do, por ndaly tol chuñ lsa lëë no perdon por kyalwkëstyoo. ⁹Kol ktee lsa lidzy to kwës xcombañer do, kyeejty to meñ. ¹⁰Kol jkiiñ lo xcombañer do según kyalnsaak nii bneetsy Dios catu lo do. ¹¹Deelñee no tu xaa nii xñee, no nii kak xtiits xaa sinak xtiits Dios. Deelñee no gaa tu xaa nii xkyë tu tsiiñ no nii kuñ xaaw según fuersy nii pteedy Dios lo xaa. Kchë nii kuuñtsyey do no nii kteedy to skizh lo Dios por Jesucrist. Lo xaa, no nii tugak ktee no skizh. Amén.

No nii tyeedy no kyalnë

¹²Beetsy, kseedy to tsínee tedy to kyalnë, parñee kak to preb cos nii nonguialdy kako, ¹³sink kol kle nii lëë do no tedy kyalnë nii kwtedy Crist, tsíin singo gaa kle do tsínee lëë xaa kiid. ¹⁴Deelñee xkotsyetsy meñ do porñee xniladzy to xtiits Crist, dichos to, por lëë xKyabini Ntson Dios tugak chakni lëë do. ¹⁵Deelba ni tu do tejty kyalnë por kyalkpaan o porñee gaa beety to o porñee gaa xsyëeb to lo xtily meñ. ¹⁶Per deelñee xtyedy to kyalnë porñee xniladzy to xtiits Crist, ktelasty to, sink kol ktee skizh lo Dios nii ngab to lo Crist. ¹⁷Por lëë tse kutsiñ nii lëë kyalxtisy kislo lady meñ nii ngab lo Dios. Aan

deelñee lady no kislo kyalxtisy, ¿xa lë nii kak xaa nii xsobty xtiits Dios? ¹⁸Aan deelñee pensy xtyelaa xaa buen, ¿xa lë nii ktsyool xaa mal ni xaa ngoptol? ¹⁹Por ngo kchë xaa nii ngab lo Dios nii xtye kyalnë, nody nii ksaan xaa kyalbuen, sink no nii jko xaa xkyalmbañ xaa ña Dios, por lëë Dios psaaw, ni bueen gaa Dios.

Lëë Pedre xñee lo xaa kol

5 Lëën kñe lo xaa kol nii xñabey no meñ nii xniladzy xtiits Dios, por sinak xaa nakaa. Konaak kyalnë nii kwtedy Crist, ni wi gaan jka nii nare kneetsy Dios. ²Sinak tu xaa nii chap cuidad mëkwxiily, kol kap cuidad meñ nii ngab lo Crist nii psaan Dios lo do. Kol kan meñ go sinak xñabey Dios. Kyëdy to tsiiñ por tumi, sink tyub styoo do kol kuñ xtsiiñ do. ³Kakty to sinak nii lëë do nyak xpixwan meñ nii ngab lo Dios, sink kol ktee nii kseedy meñ lo do, ⁴parñee tsínee kiid mer xaa nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, jkaa do tu premio nii nitylody.

⁵Singo gak lëë do xaa yeeñ kol ksoob xtiits xaa kol. No nii ksoob lsa do xtiits xcombañer do, por xyody xaa nii chak nyaa styoo Dios, per chuñ xaa yudar xaa ndoladzy.

⁶Kol kak ndoladzy lo Dios, parñee klisklaa xaa lëë do tsínee lëë tiemp tsitsiñ. ⁷Kol ksaan kchë kyalnë nii sini kik to lo Dios, por lëë xaa nakni lëë do. ⁸Kol kak nyaani ni kol kwena, por lëë xaatox nii xlëë lo do kënsë sinak xkyënsë tu mëëtsy nii këkyub pe kaw. ⁹Fuert kol kak, kchooxsody to lo xtiits Dios, por

nan do nii wi kchë xcombañer do nii nche tyub lo kislyu no tedy lo kyalnë nii no tedy to. ¹⁰Per tsínee lox tedy to kyalnë xisy wiñ, lëë Dios kuñ ktaan lëë do ni lëë xaa kyuñ lëë do segur. Xkëstyoo Dios no ni lëë gaa xaa kwtsyetsy lëë no parñee jkaa no kyalntson nii kteedy xaa lo meñ nii ngab lo Crist, aan iip kyaldy kyalntson go. ¹¹Kyaldy xkyalwnabey Dios. Tugak kñabey xaa. Amén.

¹²Chopaa Sil xkë kitsy re, por tu xaa nii chaapaa confians

nak xaa. Lëën xal kitsy re parñee kniyaa nii lëë do kwaa xkyalnsaak Dios, porñee xkëstyoo xaa lëë do. Kchooxsody to lo kyalnsaak ko.

¹³Xkëëptyux meñ Babilonia nii xniladzy xtiits Dios lëë do. Wi meñ go kwle Dios sinak kwle Dios lëë do. Ni xkëëptyux Marcos lëë do. Nak xaa sinak xiñaa. ¹⁴Kol jkëëptyux xcombañer do con tu pxit. Tsaap në Dios que nii ngui tso do kchë do siñee ngab to lo Jesucrist. Amén.

Xkitsy pchop San Pedre

1 Naa nak Simoñ Pedre. Xtsiiñ Jesucrist xkyën, xapostle xaa nakaa. Lëen xal kitsy re lo do porñee xniladzy to xtiits Dios sinak nii xniladzy noow, por tir buen Dios ni tir buen Jesucrist nii xteelaa lëë no lo tol. ²Lëë Dios kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do, porñee xniladzy to xtiits xaa ni xniladzy to xtiits Jesús.

Xa no nii kpañ meñ nii ngab lo Dios

³Lëë Dios xneetsy kchë cos nii xkiiñ no parñee kpañ no ni jkiiñ no lo xaa. Lëë xaa bluuuy xkyalntson xaa nii kwtsyetsy lëë no. ⁴Por kchë cos re lëë xaa bneetsy xkyalntson xaa nii mastre non lo no, parñee por kchë cos re kpig to lo Dios tsiin telaa do lo kchë tol nii no lo kislyu. ⁵Ni por ngo no nii ktsëë do xmod to deelñee xniladzy to, ni no nii ko do xkyalcheñ do parñee kyeñ do. ⁶Deelñee xyeñ do, no nii kxekw to, aan deelñee xekw to, no nii kap to paciensy, aan deelñee chap to paciensy, no nii ksob to xtiits Dios. ⁷Aan deelñee xsoob to xtiits Dios, no nii kleni do betsy to, aan deelñee xleni do betsy to, no nii jkëstyo do xaa.

⁸Deelñee kuuñtsyey do kchë cos re, no cuent nii mbañ do

ni byuumbeydy to Jesucrist singosy. ⁹Sinak ciegw ni sinak xaa nii chandy sit nak xaa nii chuuñtsyeydy kchë cos re, bnityladzy xaa nii ptsily Dios xtol xaa. ¹⁰Por ngo, beetsy, kchë do siñee kwle Dios to ni kwtsyetsy Dios to, kol ktee nii kchosody styoo do, tsuin kyabty to lo tol. ¹¹Singo mod nëz re nëz rek kyal laañee xñabey Jesucrist sëëb to.

¹²Ksandyaa, nikle nii nanle to kchë cos re ni xchosody to lo xtiits Dios. Tugak lëëw ksetyaa lo do.

¹³Por mentre bii mbañaa, nonguial nii kñen lo do. ¹⁴Lëë Jesucrist nël nii klyëedy lëën ksaan kislyu re. ¹⁵Per lëën kte nii nikxe ketyaa knitylasty to kchë cos re.

Xaa nii kon xkyalntson Crist

¹⁶Kchë tiits nii bñee noo lo do nii xñee xa nak xkyalwnabey Jesucrist ni xñee nii lëë xaa kiid stub, lëdy cuento. Por yuub loo noo ptyon noo xkyalntson xaa. ¹⁷Ptyon noo ptee Dios xkyalwnabey lo xaa ni ptsyon noo tiits ntson nii chëb Dios: “Lëë xiñaa nríi. Xkëstyoon xaa ni xlen lo xaa.” ¹⁸Ptsyon noo nii kpañ pchoo tsiy Dios, por ksa noo Jesucrist nche chek kiy ntson go.

¹⁹Kchë nrii xluuy nii tiitsli nak nii pkëë kchë profet. Buen chuñ do nii xsal dow. Nako sinak bini nii xsaani lo nguey, axte nii kyaani lyu, ni klyañ mëly nii ksaani leñ styoo do. ²⁰Per kol ksaladzy nii chilody nii cholsye kñee xa nak xtiits Dios. ²¹Por kwneedy profet porñee kwlaño styoo xaa, sink xcuent Dios kwnee xaa, ni lëë gaa Kyalbini Ntson psaabini leñ kik xaa.

Xaa nii xluuy tiits xuuy
(Judas 4-13)

2 Per kwyo profet wnee xuuy leñ xkyedzy meñ Israel, ni so gaa maestre wnee xuuy lady to. Tsilaan kluuy xaa xlay xaa. Ska xaa Jesucrist nii pteelaa xaa, per klyëdy lëë xaa kyab lo tol. ²Ndaly meñ sëëb xlad xaa, aan por kchë xaa go lëë meñ kñeenë xtiits Dios nii xteelaa. ³Aan como choki maestre go tumi, lëë xaa jkëëti lëë do, per ktiyydy xaa por lëë xtse xaa kyal.

⁴Ptsildy Dios xtol angly nii kwloo falt, sink lëë Dios pxaal angly ko linfiern. Lo nguey no angly ko axte nii kak kyalxtisy. ⁵Ni ptsildy Dios xtol meñ tiemp, sink lëë Dios psaab tu kyotox nii bnitylo meñ mal go, aan xaktyee Noé ni skadzy meñ pteelaa xaa, porñee bluuy Noé xtiits xaa. ⁶Lëë gak Dios bnitylo kyedzy nii lë Sodoma ni kyedzy nii lë Gomorra. Psaaaw axte nii byako nëb xkiti, parñee ktsyeb meñ mal nii xsoobty xtiits Dios. ⁷Per pteelaa xaa Lot, porñee tu xaa buen kok Lot ni pteenë Lot kon xaa xa pañ kchë meñ mal go.

⁸Sosobsye tse pteenë Lot kon Lot ni biñ Lot kchë nii beeñtsyey meñ

mal go. ⁹Nan Dios xa kteelaa xaa meñ nii xsoob xtiits xaa lo kyalnë ni lëë xaa ksaksi meñ mal tugak, axte tse nii lëë kyalxtisy kak. ¹⁰Lëë Dios ksaksi meñ nii xsaandy tol ni xsaldy Dios. Chondy meñ go tiits ni xtsyebyt meñ go xkotsyetsy meñ go kyalwnabey nii no kpaa. ¹¹Lëë angly, nikxe nii ndaan xaa ni xñabey xaa, xyaxty xaa këntseeb xaa lo kyalwnabey go xcuent Dios.

¹²Nak kchë xaa go sinak ma nii nody xkyalcheñ, singosy mbañ xaa, par kety xaa mbañ xaa. Xñeenë xaa cos nii nandy xaa xa nak, per lëë xaa kety si chety chol ma, ¹³lëë xaa ktsyool kyalnë sinak nii psaksi xaa meñ. Xsyak xaa nii xle xaa, chuñ xaa nii xlyaañtyee styoo xaa. Xkwii xaa xkyalto do tsiñee chinal xaa lëë do tu fiest.

¹⁴Chilody kan xaa tu kwnaa por lëë xaa xsyä tol gaa, xyeejty xaa lo tol. Xkwiiso xaa styoo meñ mban, choki xaa cos, nguialsi xaa. ¹⁵Këtañ xaa por lëë xaa pchooxso lo xtiits Dios. Nak xaa sinak profet Balaam xiñ Beor, nii kokladzy ntsiñaa tumi con cos mal, ¹⁶aan kwëntseeb tu burr kusy lo xaa por kchë xtol xaa. Kwnee ma si xñee meñ aan blaady ma nii nyuñre xaa cos mal.

¹⁷Nak kchë xaa go sinak kiigw nii nody nis ni xkey nii choy me, lëë xaa kyey lo nguey poo yeesy.

¹⁸Xñee xaa kchë tiits yox nii pa xkiñdy, aan con kyalwniladzy ni tol xkwiiso xaa styoo xaa nii kal lik kwtelaa lo tol. ¹⁹Xñee xaa nii lëë meñ telaa, per ni lëë xaa kënlaady, por kchë xaa nii xyab lo tol këtuu low. ²⁰Kchë xaa nii xniladzy xtiits Jesucrist ni kwtelaa lo tol, deelñee

kyab xaa lo tol stub, mastre ntseeb xyak xaa. ²¹Por masy buen nyi xaa deelnee nyuumbeydy xaa xtiits ntson Dios, lëjty nii psaan xaaw. ²²Per lëë xaa chuñ cumplir tiits nii xñee: “Lëë mëkw xpikche lo xintsib, ni lëë ngutsy nii lox kosy xtuupxto lo peñ.”

Lëë Jesús kiid

3 Beetsy, nrii schop kitsy nii xalaa lo do. Leñ chop kitsy re kokladzyaa nii nsabinin kik to. ²Kol ksaladzy nii kwnee profet penaadle, ni kol ksaladzy nii kwnabey Jesucrist nii pteelaa lëë no. Lëë apostle bluuyo lo do.

³Per precisy nii ksaladzy to nii tsínee lëë tse mer tsitsib, lëë xaa nii kidyni xtiits Dios kiid, lëë xaa go kpañ si xkaatyee, ⁴aan lëë xaa go këb: “¿Koo gaa Crist na kiid? Destye nii kuty pxosykolttoo no, sinak kak cos nako destye nii kwche kislyu.” ⁵Chaklasty xaa go kyeñ xaa nii destye tiemp no kpaa, aan por xkyalwnabey Dios lëë kislyu pchukë lo nis, lo nis kwyaaw. ⁶Aan por xnisak kyotox nii byab lëë kislyu go kwnitylo. ⁷Per lëë kpaa ni kislyu nii no natiemp byaanle par ki por lëë Dios kwnabey nii singo kako. Lëë ki ksaayo tse nii lëë kyalxtisy kak, tse nii lëë meñ mal nitylo.

⁸Ni knitylasty to, beetsy, nii tu kpidz nak sinak tu mily iz lo Dios, ni nak tu mily iz sinak tu kpidz lo xaa. ⁹Lëdy nii xlyëë Dios par kuñ xaa cumplir xtiits xaa, sinak

nii xsyak grol meñ, sink chap xaa paciensy, por chaklasty xaa nii kyëtañ ni tu meñ, sink chakladzy xaa nii ktikche meñ styoo lo xaa.

¹⁰Per lëë Jesucrist kyood sinak tsínee chiid tu ngbaan. Tse go lëë tu bidox tso aan lëë kpaa nitylo, kchë cos tsek con ki, ni lëë kchë cos nii no lo kislyu tsek.

¹¹Ya ke nii lëë do nan xa nitylo kchë cos, ¿pe toodyxe no nii kpañ do sinak xñabey Dios, ni kniladzy to xtiits xaa tyub styoo do? ¹²Kol kyembés Dios ni kol ktee nii kyob kyood xaa. Tse go lëë kpaa nitylo lo ki ni lëë kchë cos tsek lo bëly, ¹³per lëë no këmbés kpaa kub ni kislyu kub nii kneetsy Dios. Kchësy meñ kpañ lo kislyu go sinak xñabey Dios.

¹⁴Por ngo, beetsy, lëë ka lëë do këmbés kyood xaa, kol ktee nii kpañ do sinak xñabey Dios parñee tsody xtol do. ¹⁵Kol ksaladzy nii chap Jesucrist paciensy lo no parñee tyeelaa no. Singo pkëë betsy no Pable lo kitsy nii pxaal xaa lo do. Lëë Dios psaabini kik xaa. ¹⁶Kchësy leñ kitsy nii pxaal xaa pkëë xaa kchë cos re. No cos nii ngan kyeeñ no, aan xkëëtañ meñ nguey lo tiits ko, sinakak xkëëtañ meñ lo xkitsy Dios, per lëë meñ nii chuuñtsyeyo nitylo.

¹⁷Por ngo, beetsy, kol kap cuent, por nanle to kchë cos re parñee jkëëtidy meñ mal lëë do ni parñee kchosody styoo do. ¹⁸Per kol kyuumbey nyë Dios ni Jesucrist aan kol jkëstyoo xaa leñ styoo do. iTugak kol ktee skizh lo xaa! Amén.

Xkitsy klo San Juan

Tiits nii xnee kyalmbañ

1 Lëë noo xkëë nii nol worñee karty kwe kislyu. Ptsyon noow ni ptyon noow con yuub loo noo. Ptryon noow ni psyeeñ noow con ña noo. Tiits nii xnee kyalmbaño. ²Lëë kyalmbañ go biid. Ptryon noow ni lëë noo xñee xa nako. Lo Dios kwyd kyalmbañ nii nitylody ko, per lëëw biid loo noo. ³Lëë na lëë noo xñee kchë nii ptyon noo ni ptsyon noo lo do parñee kyak tusy no, por lo Tat Tios ni lo xiñ xaa Jesucrist ngab no. ⁴Lëë noo xkëë kchë cos re tsuin lox kle noo.

Lëë Dios nak bini

⁵Lëë Jesucrist në loo noo nii lëë Dios nak bini. Ni tu nguey kindy laañee sob xaa, ni nli gaaw. Por ngo lëëw xniyy noo lo do. ⁶Per deelñee xñee no nii lo Dios ngab no, aan no no lo nguey, wnee xuuy no, por chuuñtsyeedy no nii xñee no. ⁷Deelñee no no lo bini sinak nii no Dios lo bini, lëë no kyak tusy ksa xcombañer no ni lëë xcheñ xiñ xaa Jesucrist ktsily kchësy xtol no.

⁸Deelñee xñee no nii nody xtol no, misme lëë no xkyëti, aan nody tiitsli leñ styoo no. ⁹Per deelñee

kxobtol no xtol no, ndon no nii buen Dios, aan lëë xaa ktsily xtol no ni lëë xaa kuun nyë lëë no.

¹⁰Deelñee xñee no nii xlyody no tol, tsigo lëë no xñee nii lëë Dios nak wnee xuuy, aan karty kniladzy no xtiits xaa tyub styoo no.

Lëë Jesús xsoli lëë no lo Dios

2 Xiñ, lëën xkë nrii lo kitsy nii xalaa lo do, parñee kody to tol. Per deelñee ko tu do tol, chaap no tu xaa nii ksoli lëë no lo Tat Tios, lëë xaa go nak Jesucrist. Buen xaa. ²Lëë Jesucrist kuty parñee ktsily xaa xtol no, ni lëdy kaa nonsy xtol no, sink wi xtol kchë meñ nii nche lo kislyu.

³Deelñee xsoob no xtiits Dios, schilo tyeesy no nii xyumbey no xaa. ⁴Per deelñee no tu xaa nii xñee: “Naa si xyumbeyaa Dios”, aan xsoobty xaa xtiits Dios, tu wnee xuuy xaa aan nlidy nii xñee xaa. ⁵Per lëë xaa nii xsoob xtiits Dios nyoo nii tyub styoo xaa xkëstyoo xaa Dios, aan singo mod ndon no nii lo Dios ngab no. ⁶Kchë xaa nii xñee nii lo Dios ngab xaa, no nii kpañ xaa sinak pañ Jesucrist.

Meñ nii no lo bini

⁷Beetsy, ngubty tiits nii xkëñ lo kitsy nii xalaa lo do. Biñle

tow destye klo. Lëëw nak tiits nii pkëetyagle to. ⁸Per ngubo ni tiitsliw porñee beeñtsyey Cristo ni porñee chuuñtsyey dow. Lëë nguey kwtedy aan lëë bini nii nli xsaani xpibëly.

⁹Deelñee no tu xaa nii xñee: "Lo bini son", aan xkëstyooddy xaa xcombañer xaa, lo nguey bii so xaa. ¹⁰Lëë xaa nii gaa xkëstyoo xcombañer lo bini so xaa, aan kindy cos nii ksyaab xaa lo tol. ¹¹Per lëë xaa nii xkëstyooddy xcombañer lo nguey no xaa, aan nandy xaa pa si xaa, porñee xlaady nguey kan xaa.

¹²Beetsy, lëën xkë nríi lo kitsy nii xalaa lo do parñee kniyaa nii lëë Dios ptsily kchë xtol do por Jesucrist. ¹³Lëën xal kitsy re lo do kchë do siñee nak to xaa kol, por lëë do xyumbey xaa nii nol worñee karty kwe kislyu. Kchë do siñee nak to xaa yeeñ, lëën xal kitsy re lo do por lëë do beeñ gan lo xaatox. ¹⁴Lëën xal kitsy re lo do parñee xyumbey do Tat Tios. Lo do siñee nak to xaa kol xalaa kitsy re, por xyumbey do xaa nii nol worñee karty kwe kislyu. Singo gak lëë do, xaa yeeñ, lëën xal kitsy re lo do porñee ndaan do ni porñee xniladzy to xtiits Dios ni porñee beeñ do gan lo xaatox.

¹⁵Jkëstyooddy to kislyu ni jkëstyooddy to kchë nii no low. Porque chilody jkëstyoo do Dios deelñee xkëstyoo do nii no lo kislyu re. ¹⁶Porque ni tu cos nii xnee kislyu ngabty lo Dios, sink lo kislyu ngabo. Lo kislyu xlyañ kyalmal, ni xlyañ nii kap meñ kchë nii chan meñ, ni lo kislyu xlyañ nii lëë meñ kap cos parñee kak nyaa meñ. ¹⁷Por lëë kislyu ni lëë kchë cos mal nii no

low tedy, per lëë xaa nii chuuñtsyey nii xyo styoo Dios tejty xaa, sink lëë xaa kpañ tugak.

Tiitsli ni tiits xuuy

¹⁸Beetsy, lëë wor kutsiñ. Kayonle to gaanoo nii lëë tu xaa nii xlëë lo Crist kiid. Lëë na ndaly xaa nii xlëë lo Crist kwlañche. Por ngo nii ndon no nii lëë wor kutsiñ. ¹⁹Lady no pchoo xaa, per lëdy ksa no xaa nak, porque deel nyak ksa no xaa, ngwës xaa lo no. Per lëëw kok singo parñee kak nyoo nii lëdy ksa no xaa nak.

²⁰Lëë Crist bneetsy Kyalbini Ntson lo do. Por ngo kchësy to xyeñ.

²¹Xkëdyaa kchë nríi lo kitsy nii xalaa lo do, porñee xyumbeydy to tiitsli, sink lëëw xkën porñee xyumbey dow ni porñee nan do nii chilody kchoo tiits xuuy lo tiitsli.

²²¿Cho nak wnee xuuy dyon? Wnee xuuy gon nak xaa nii xñee nii lëdy Jesúz nak xaa nii pxaal Dios. Lëë xaa go xlëë lo Crist, por xka xaa Dios ni xka xaa Xiñ Dios. ²³Nody Dios leñ styoo xaa nii xka Xiñ Dios, per lëë xaa nii xchoo xfavor Xiñ Dios, no Dios leñ styoo xaa.

²⁴Kol ksoob xtiits Dios nii pkëetyag to penaadle. Por deelñee tugak tso tiits ko leñ styoo do, lëë do kak ksa Dios ni lëë do kak ksa xiñ xaa. ²⁵Ni lëë Jesucrist kaa nël nii lëë xaa knee tu kyalmabañ nii nitylody lo no.

²⁶Lëën xkë kchë nríi parñee jkëëtidy meñ do. ²⁷Per lëë Kyalbini Ntson nii bneetsy Jesucrist no leñ styoo do, aan xkiiñdy nii cho kuun kseedy lëë do, por misme Kyalbini

Ntson xluuy kchë cos lo do, ni nonsyke tiitsli xluuyo. Xluuydyo tiits xuuy. Tugak kol kak ksa Jesucrist por singo bluuy Kyalbini Ntson lo do.

²⁸Beetsy, tugak kol kak ksa Crist parñee ni tu pe tsinidy kik no tsíñee lëë xaa kiid, ni parñee ktelasty no tyon no xaa. ²⁹Nan do gon nii buen Jesús, per no nii kaknan do nii kchësy xaa nii chuuñtsyey kyalbuen nak xiñ Dios.

Xaa nii nak xiñ Dios

3 Kol kuy gaanoo xaatke xkëstyoo Tat Tios lëë no. Por ngo nii nak no xiñ xaa, ni nli gaa nii xiñ xaa nak no. Por ngo xyuumbeydy chol meñ lo kislyu re lëë no, porñee karty kyuumbey meñ Dios. ²Xiñ Dios gon, beetsy, nak no, aan nikxe nii ndondy no cho kak no o xa kak kaa no despuesy, ndon no nii tsíñee lëë Jesús kiid, lëë no kak sinak xaa, por lëë no tyon xa chak xaa. ³Aan kchësy xaa nii Jesúsye xsaladzy chak nyé, porñee nan xaa nii nyé Jesús.

⁴Kchësy xaa nii chuñ tol chuñ cos mal, por cos mal nak tol. ⁵Ni nanle gaa to nii lëë Jesús biid lo kislyu par ktsily xaa tol, ni nan do nii nody xtol xaa. ⁶Por ngo nii chuñdy kchë xaa nii nak ksa Jesús tol, per lëë xaa nii chuñ tol karty kan xaa Jesús ni karty kyuumbey xaa xaa. ⁷Beetsy, kyëtidy to por buen kchë xaa nii chuñ kyalbuen, sinak nii buen Jesús. ⁸Per lëë xaa nii chuñ tol lo xaatox ngab xaa, por wal nii ngoptol xaatox destye penaadle. Por ngoo gaa lëë Xiñ Dios biid knitylo xtsiñ xaatox.

⁹Ni tu xaa nii nak xiñ Dios chuñdy tol, porque lëë xaa kwaa kyalmabañ nii pteedy Dios aan chilody kuñ xaa tol, por xiñ Dios nak xaa. ¹⁰Ndoon cho nak xiñ Dios ni ndoon cho nak xiñ xaatox, porque kchë xaa nii chuñdy kyalbuen ni xkëstyoody xcombañer lëdy xiñ Dios nak xaa.

Kol tso jkëstyoo no xcombañer no

¹¹Penaadle kayon do nii no nii jkëstyoo no xcombañer no. ¹²Kakty no sinak Caín, por lo xaatox ngab xaa. Por ngo nii beety xaa betsy xaa. ¿Penak dyon beety xaa betsy xaa? Porñee gon nonsyke cos mal beeñtsyey xaa. Lëë betsy xaa beeñtsyey nonsyke cos buen. Por ngo nii beety xaa xaa.

¹³Beetsy, kseedy to deelñee klëë meñ lo kislyu lo do. ¹⁴Por lëë no kwtelaal lo kyalkuty par jkaa no kyalmabañ aan ndon no nii lëëw kwaa no, por xkëstyoo no xcombañer no. Mbañdy kchë xaa nii xkëstyoody, sink kuty xaa. ¹⁵Nweety bñech nak kchë xaa nii xkëstyoody xcombañer ni nan gaa to nii ni tu nweety bñech jkaady kyalmabañ nii nitylody.

¹⁶Ndon no xa nak xkyalmabañ por lëë Jesús ptee xkyalmabañ por lëë no. Singo gak, no nii ktee no xkyalmabañ no por xcombañer no. ¹⁷¿Per xa tso xkyalwkëstyoo Dios leñ styoo no deelñee rikw no aan chuuñdy no xcombañer no nii no lyaadzy yudar? ¹⁸Beetsy, lëjty xaktee tiits sye tyeesy no nii xkëstyoo no, sink no nii kuuñ no betsy no yudar.

Mastre ngol Dios lo styoo no

¹⁹Singo mod ndon no nii xiñ Dios nak no, aan ktsyebty no

Dios. ²⁰Deelñee xsyak no nii mal no leñ styoo no, pe tsinidy kik no, por mastre ngol Dios lo styoo no aan lëë xaa nan kchë kchësy cos. ²¹Beetsy, deelñee pe sinidy kik no, Dios sye xsaladzy no. ²²Aan lëë xaa kneetsy kchësy nii kñab no, porñee xsoob no xtiits xaa ni chuuñtsyeey no nii xyo styoo xaa. ²³Lëë xaa xñabey nii kniladzy no xiñ xaa Jesucrist, ni jkëstyoo no xcombañer no sinak kwnabey Jesucrist. ²⁴Kchë xaa nii xsoob xtiits Dios, no Dios leñ styoo xaa ni no xaa leñ styoo Dios. Aan por Kyalbini Ntson nii bneetsy Dios lo no ndon no nii no Dios leñ styoo no.

XKyalbini Dios ni xkyalbini xaa nii xlëë lo Crist

4 Beetsy, knilasty to xtiits kchë xaa nii xñee nii no xKyalbini Dios leñ styoo, sink kol kuñ xaa preb, parñee kyeñ do dyon pe xKyalbini Dios no leñ styoo xaa ote lëdyo yak. Porque tir ndaly xaa wnee xuuy ncheno lo kislyu aan xñee xaa nii xtiits Dios xluuy xaa. ²Sinrii mod kyeñ do cho no xKyalbini Dios leñ styoo: kchësy xaa nii xñee nii lëë Jesucrist biid sinak tu mguiy no xKyalbini Dios leñ styoo. ³Per lëë xaa nii xñeedy singo nody xKyalbini Dios leñ styoo xaa, sink xkyalbini xaa nii xlëë lo Crist no leñ styoo xaa. Kayonle gaa to nii lëë kyalbini go kiid lo kislyu, per lëew kwalañchel.

⁴Beetsy, lo Dios ngab to ni lëë gaa to beeñle gan lo kchë xaa wnee xuuy go. Por mastre ndaan xaa nii no xlad to que xaa nii no xlad xaa nii nche lo kislyu. ⁵Lo kislyu

ngab kchë xaa go. Por ngo nii chak lo kislyu xñee xaa ni por ngo nii xkëëtyag meñ xtiits xaa. ⁶Lëë lëë no lo Dios ngab no, aan kchë xaa nii xyuumbey Dios xkëëtyag nii xñee no, per lëë xaa nii ngabty lo Dios xkëëtyagty xaa nii xñee no. Sinrii mod tsigo busy kyeeñ no cho nli no xKyalbini Dios leñ styoo, ni cho no gaa xkyalbini wnee xuuy leñ styoo.

Xkyalwkëstyoo Dios

⁷Beetsy, no nii jkëstyoo lsa no lëë no, por xkëstyoo Dios lëë no. Aan kchësy xaa nii xkëstyoo nak xiñ Dios ni xyuumbey Dios. ⁸Per lëë xaa nii xkëstyoody xyumbeydy xaa Dios, por tir xkëstyoo Dios kchësy meñ. ⁹Nyoo nii xkëstyoo Dios lëë no por lëë xaa pxaal xiñ tusy xaa lo kislyu parñee kneetsy xaa kyalmbañ lo no. ¹⁰Ni lëdy kaa lëë no pkëstyoo Dios, sink lëë xaa pkëstyoo lëë no, aan lëë xaa pxaal xiñ xaa biid ktsily xtol no. Singo mod lëë xaa bluuy xa nak kyalwkëstyoo.

¹¹Beetsy, deelñee singo pkëstyoo Dios lëë no, no nii jkëstyoo no xcombañer no. ¹²Ni tu cho karty kan Dios, per deelñee xkëstyoo lsa no xcombañer no, no Dios leñ styoo no ni lëë xkyalwkëstyoo xaa no leñ styoo no. ¹³Ndon no nii no no leñ styoo Dios ni no xaa leñ styoo no por lëë xaa bneetsy xKyalbini xaa lo no. ¹⁴Ni lëë gaa no ptyon ni xñee nii lëë Tat Tios pxaal xiñ par kteela xaa meñ nii nche lo kislyu. ¹⁵Kchësy xaa nii xñee nii Xiñ Dios nak Jesú, no Dios leñ styoo xaa ni no xaa leñ styoo Dios.

¹⁶Singo mod lëë no ndon ni lëë no xniladzy nii xkëstyoo Dios no. Tir xkëstyoo Dios, aan leñ styoo xaa nii xkëstyoo xcombañer no Dios ni no gaa xaa leñ styoo Dios. ¹⁷Sinrii mod xluuy no nii no kyalwkëstyoo leñ styoo no, parñee tsiñee lëë Dios kuñ kyalxtisy ktsyebty no, por sinak Jesucrist nak no lo kislyu re. ¹⁸Deelñee no kyalwkëstyoo kindy tseb. Por lëë kyalwkëstyoo xkwii tseb, por castigw chiidni tseb. Deelñee no tu xaa nii xtsyeb, karty jkëstyoo xaa.

¹⁹Xkëstyoo no porñee klo Dios pkëstyoo lëë no. ²⁰Deelñee no tu xaa nii xñee: "Xkëstyoon Dios", aan xlëë xaa lo xcombañer xaa, tu wnee xuuy nak xaa, por deelñee chan xaa xcombañer xaa aan xkëstyood y xaa xaa, chilody jkëstyoo xaa Dios nii chandy xaa. ²¹Ni lëë gaa Jesús kwnabey nii kchësy xaa nii xkëstyoo Dios no nii jkëstyoo xaa xcombañer xaa.

Xaa nii chuñ gan lo tol

5 Kchësy xaa nii xniladzy nii lëë Jesú nak Crist nii pxaal Dios nak xiñ Dios, aan deelñee xkëstyoo no Tat Tios, no nii jkëstyoo no xiñ xaa. ²Tsiñee xkëstyoo no Dios ni chuuñtsyeey no nii xñabey xaa, ndon no nii xkëstyoo no kchë xiñ xaa. ³Deelñee xkëstyoo no Dios, no nii kuuñtsyeey no nii xñabey xaa ni ngandy kaa nii xñabey xaa. ⁴Por kchë xaa nii nak xiñ Dios chuñ gan lo tol nii no lo kislyu re, aan porñee xniladzy kaa no Dios ngo nii chuuñ no gan lo kchë tol nii no lo kislyu. ⁵Nonstyee xaa nii xniladzy nii lëë Jesús nak Xiñ Dios chuñ gan lo tol nii no lo kislyu.

Tiits nii xñee cho nak Xiñ Dios

⁶Biid Jesucrist lo kislyu re, kwchobnis xaa ni pxee xaa xcheñ xaa lo crusy, ni lëjty kaa xaktyee kwchobnis xaa, sink pxee xaa cheñ lo crusy. Ni lëë gaa Kyalbini Ntson xñee nii nliw, por lëë Kyalbini xñee tiitsli. ⁷⁻⁸Tson nak testigw nii xñee cho nak Jesucrist: Kyalbini na, nis na ni cheñ nii pxee xaa lo crusy, ni tugak kaa nak ksa tson testigw ko. ⁹Xniladzy no xtiits meñ, per mastre non xtiits Dios, porque lëë xaa xñee cho nak xiñ xaa. ¹⁰Kchë xaa nii xniladzy xtiits Xiñ Dios no Kyalbini Ntson leñ styoo xaa, per lëë xaa nii xnilasty xtiits Dios xsyak xaa nii wnee xuuy Dios, porñee xnilasty xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Xiñ Dios. ¹¹Lëë tiits ko xñee nii lëë Dios bneetsy tu kyalmabañ nii nitylody lo no, aan lëë xiñ xaa biidni kyalmabañ go. ¹²Kchë xaa nii xniladzy Xiñ Dios kwaa kyalmabañ go, per lëë xaa nii xnilasty Xiñ Dios karty jkaa xaa kyalmabañ go.

Kyalmabañ nii nitylody

¹³Kchësy lo do nii xniladzy to xtiits Xiñ Dios xalaa kitsy re parñee kaknan do nii lëë do kwaaw tu kyalmabañ nii nitylody.

¹⁴Ndon no nii deelñee kñab no tu cos nii xyo styoo Dios, chon xaa xtiits no. ¹⁵Aan deelñee ndon no nii chon Dios xtiits no, ndonak no nii lëë xaa kneetsy nii kñab no lo xaa.

¹⁶Deelñee kan do nii lëë tu xcombañer do noyuñ tu tol nii ntseebty, no nii kñab to lo Dios por lëë xaa tsiiñ ktsily Dios xtol xaa. No tu tol nii chilody kpily aan kniydyaa nii kñab to lo Dios por tol go.

¹⁷Kchësy cos mal tolo, per no tol nii
xnitylody meñ kaazhkaa.

¹⁸Ndon no nii xkody kchë xaa nii
nak xiñ Dios tol, por lëë Jesús chap
cuidad xaa, aan xkaaldy xaatox xaa.

¹⁹Ndon no nii lo Dios ngab no,
ni ndon gaa no nii kchësy meñ lo
kislyu ngab lo xaatox.

²⁰Ni ndon no nii lëë Xiñ
Dios biid ksaani lo no parñee
kyuumbey no xaa nii nli nak
Dios. Ksa no Jesús nii nli nak
Dios nak. Lëë Dios re xneetsy
kyalmbañ nii nitylody. ²¹Beetsy,
kol kap cuent, ksoxibty to lo
mdyo.

Xkitsy pchop San Juan

Tiitsli ni kyalwkëstyoo

¹Xaa koolaa. Lëen xal kitsy re lo kwinaa nii kwle Dios ni lo xiñ me nii xkëstyoon tyub styoon, ni lëdy kaa nonsyaa, sink wi kchë xaa nii xniladzy xtiitsli Dios. ²Xkëstyoon lëë do por xtiitsli Dios nii no leñ styoo no ni tugak kaa tsow leñ styoo no. ³Lëe lëesy Tat Tios dyon ni lëe lëesy xiñ xaa Jesucrist kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do ni lëe lëesy xaa kchoobladzy styoo do con xtiitsli xaa ni con xkyalwkëstyoo xaa.

⁴Blen konaa bla xiñoo nii mbañ sinak xñabey xtiits Tat Tios. ⁵Lëe nana xñabaa nii jkëstyoo lsa no lëë no. Ngubty nii xñabeyaa. Biñle tow destye worñee bniladzy to xtiits Jesucrist. ⁶Deelñee xkëstyoo no, no nii kpañ no sinak xñabey Dios. Ni nanle gaa to nii lëë Dios xñabey nii jkëstyoo lsa do lëë do.

Xaa nii xkëëti

⁷No ndaly xaa wnee xuuy nii xñee nii bijty Jesús lo

kislyu sinak chiid tu mguiy. Wnee xuuy ni xaa nii xlëë lo Crist nak xaa go. ⁸Kol kap cuent tsiin kyëtañdy lo xtsiiñ do parñee jkaa do kchë nii chakladzy Dios kneetsy xaa lo do.

⁹Kchë xaa nii kchoxso lo xtiits Crist nody Dios leñ styoo xaa. Per lëe xaa nii xsal xtiits Crist no Dios ni no Xiñ Dios leñ styoo xaa. ¹⁰Deelñee kiid tedy tu xaa nii xluuydy xtiits Crist lo do, klaady to sëëb xaa leñ lidzy to ni jkëëptyuxty to xaa. ¹¹Porque deelñee jkëëptyux to xaa, ksa do xaa nak.

¹²Ndaly nii no kniyaa lo do, per chaklastyaa kniyno lo kitsy re, por xkokyeeñaa kyely teedya lo do, tsiin yuubaa kñe lo do parñee lox kle no.

¹³Lëe meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nu xkëëptyux lëë do. Lëë Dios kwle meñ re sinak kwle Dios to.

Xkitsy byon San Juan

Xkyalnsaak Gayo

¹Xaa koolaa. Léen xal kitsy re lo xamigwaa Gayo. Xkéstyoon xaa tyub styoon.

²Beetsy, xñabaa lo Dios nii kakni xaa lii ni kneetsy xaa kyalndaan lool porñee mbañoo sinak xñabey xaa. ³Tir blen tsínee në bla betsy no nii biid tedy lon nii xchosodyoo lo xtiits Dios. ⁴Ni tu cos chuuñ kledy naa sinak nii xlen tsínee chonaa nii lëe kchë xiñaa mbañ sinak xñabey xtiits Dios.

⁵Beetsy, buen nii chuñoo betsy no yudar nikxe xaa sit xaa. ⁶Lo kchë xaa nii xniladzy xtiits Dios bitiits xaa nii tir xkéstyool meñ. Beeñ favor beeñ xaa yudar parñee kyal xaa xiviaj xaa sinak xñabey Dios. ⁷Por lëe xaa bislo viaj re par kluuy xaa xtiits Jesús, aan nedy xaa kñaasy xaa nii xkady meñ nii xnilasty Dios. ⁸Por ngo no nii kuuñ no xaa yudar parñee kluuy xaa tiitsli.

Diótrefes ni Demetrio

⁹Léen pxal tublë kitsy lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, per

chaklasty Diótrefes nii kñabey noo, sink lëe xaa chakladzy kñabey xaa. ¹⁰Per tsi lëen kyely, lëen këntseeb lo xaa por kchë tiits kizh ni tiits xuuy nii nojkots xaa lëe noo. Aan xyaldy xcuent xaa siko, sink xteejty xaa laa kwës betsy no nii chiid, ni xlaady xaa nii ktee meñ laa kwës xaa ni xkwii xaa meñ nii xtee laa xkwës betsy no lady meñ nii xniladzy xtiits Dios.

¹¹Beetsy, kuñdyoo cos mal, sink beeñ cos buen. Xiñ Dios nak kchë xaa nii chuuñtsyey cos buen, per lëe xaa nii chuuñtsyey cos mal karty kyuumbey xaa Dios.

¹²Kchë meñ xñee nii buen Demetrio ni nli gaaw. Wi noo no xfavor xaa ni nan gaal nii nli xtiits noo.

¹³Ndaly nii no kniyaa lool, per chaklastyaa kniyno lo kitsy re, ¹⁴por xkokyeeñaa nii klyëëdy lëen kyely teedy lool, aan yuubaa kñe lool.

¹⁵Kakni Dioosoo dyon. Xkëëptyux xamigw no nii no nu lii. Beeñ favor pkëëptyux kchë xamigw no nii no ske.

Kitsy nii pkëë San Judas

¹Naa nak Judas, betsyaa nak Jacob, xtsiin Jesucrist xkyën. Lëen xal kitsy re lo xaa nii kwtsyetsy Dios ni xkëstyoo Dios ni kënap Jesucrist. ²Lëe lëesy Dios dyon kakni lëe do ni jkëstyoo lëe do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Xaa nii xsaldy xtiits Dios

(2 Pedro 2:17)

³Beetsy, penaadle no styoon jkën xa nak kyalwtelaa nii kwaa no, per lëe na lëen xkë kitsy re parñee kñabaa nii ktily do por xtiits Dios nii kwaa do kchë do siñee ngab to lo Dios. ⁴Por lëe bla xaa nii destye penaadle xseety kitsy nii kë xtiits Dios kwsëëbtsilaan lady to. Mal xaa, xsyoni xaa Dios par kuñ xaa cos mal ni xsaldy xaa Jesucrist nii xñabey, per lëe Dios ksaksi xaa. ⁵Nikxe nii nanle to nrii lëew kniyya lo do stub. Tsínee gon lëe Dios lox pteelaa meñ Israel lo meñ Egipto, lëe xaa beety meñ Israel nii bnilasty xtiits xaa. ⁶Singo gak angly nii ptiydy laañee psoob Dios xaa, lëe Dios ngo angly ko skib par tse nii kak kyalxtisy. Lo nguey no angly ko. ⁷Singo gak meñ Sodoma, ni meñ Gomorra, ni meñ nii no kyedzy nii nche kekxa

siko, lëe Dios ngo meñ go lo ki nii tsitsiñdy tse kyuuy, porñee kwyoni meñ go meñ nii nakty tsil meñ go ni porñee kwyoni meñ go meñ nii xkaatyee. Lëew beeñtsyey Dios parñee ktsyeb los demasy meñ.

⁸Per nikxe kok kchë cos ko, lëe xaa mal nii kwsëëb lady to chuuñtsyey kchë cos mal nii xñeexkaal xaa, ni xsaldy xaa xkyalwnabey Dios, ni xñeenë xaa angly. ⁹Per ni angly Miguel byaxty ntsiibtee xaatox worñee ptily xaa xcuerp Moisés. Chëbsye xaa lo xaatox: “Wante Dios dyon ksaksi xaa lii.” ¹⁰Per lëe xaa mal nii kwsëëb lady to xñeenë xaa cos nii nandy xaa xa nak. Lëe cos nii xyumbey choy xaa na, sinak xyumbey chol ma xyumbey xaaw. Por ngo lëe Dios ksaksi xaa. ¹¹iChooksye lëe xaay! Si beeñtsyeyak Caín chuuñtsyey xaa. Por tumi lëe xaa pchooxso lo xtiits Dios sinak pchooxso gak Balaam, ni si kutyak Coré kety xaa porñee xsoobty xaa tiits. ¹²Xaktyee kyalto xkwii xaa lo lni ntson nii chuuñtsyey do, por chawcho xaa aan xcuenjty xaa meñ. Lyaadzy lëesy xaa no xaa. Nak xaa sinak xkey nii nëz re nëz rek choy me aan chaktyo kyo. Nak xaa sinak yag nii

pidzy nii kindy lu aan xkyëdyo nex xtiempo. ¹³Sinak xiptsiiñ nistoo nii choy me nak kchë cos mal nii chuuñtsyey xaa. Sinak mëly nii këtañ nak xaa, lo nguey tugak tso xaa. ¹⁴Kadzyle tiiy meñ no tedy lo kislyu destye nii biid Adán, worñee lëë Dios psaabini leñ kik Enoc parñee këb xaa: “Konaa nii lëë Dios sëed lo kislyu aan tir ndaly angly sëedni xaa ¹⁵par kuñ xaa kyalxtisy. Lëë xaa ksaksi kchë meñ ngoptol ni kchë meñ mal nii kwneenë xaa.” ¹⁶Ni tu pe xyody styoo xaa mal nii kwsëeb lady to. Kchë cos xñeenë xaa, lyaadzy lëësy xaa no xaa, ndaan chutiits xaa, ni ngui xñee xaa parñee jko xaa styoo meñ.

Xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

¹⁷Per kol ksaladzy kaanoo nii destye tiemp lëë xapostle Jesucrist chëb: ¹⁸“Tsiñee lëë kislyu mer nitylo lëë xaa nii kidyni xtiits

Crist kiid aan lëë xaa kpañ si xkaatyee.” ¹⁹Lëë xaa go chuñ meñ chop tiiy, nii xlyaañtyee styoo xaa chuuñtsyey xaa, nody xKyalbini Ntson Dios leñ styoo xaa. ²⁰Per lëë lëë do, beetsy, tsiiitsy kol so lo xtiits Dios nii xniladzy to. Kol kutiitsni Dios si xñabey Kyalbini Ntson nii no leñ styoo do. ²¹Knitylasty to nii xkëstyoo Dios to ni kol kwës axte tsitsiñ tse nii kneetsy Jesucrist kyalmbañ nii nitylody lo do. ²²Kol jkëstyoo xaa nii xkan kik. ²³Kol kteelaa xaa nii no nëz kyab lo ki, ni kol jkëstyoo kchë meñ ngoptol, per kol kap cuent por axte ladx nii nakw xaa xña tol.

²⁴⁻²⁵Lëë Tat Tios nii pteelaa lëë no kan lëë do parñee kchooxsody to, ni parñee kyabty to lo tol, ni parñee nguiool tso styoo do kyeys do lo xaa. Kol tsso ktee no skizh lo xaa ni lo Jesucrist nii xñabey. Tugak kol tsso ktee no skizh. Amén.

Nii bluuy Dios lo Juan

Tiits nii pxaal Dios

1 Nrii nak nii chëb Dios lo Jesucrist parñee këb xaa lo meñ nii xniladzy xtiits xaa kchë cos nii klyëedy kak. Lëë Jesucrist pxaal tu angly kukëbo lo Juan, ²aan lëë Juan pkëë kchë nii kon ni lëë xaa xñee nii nli kwaaxcuent xaa xtiits Dios nii pxaal Jesucrist.

³Dichos meñ nii xlab ni xkëëtyag tiits nii pxaal Dios ni dichos meñ nii xsal kchë nii kë leñ kitsy re por klyëedy lëëw kak.

Lëë Juan xaal kitsy re lo meñ Asia

⁴Naa nak Juan. Lëën xal kitsy re lo meñ nii xniladzy xtiits Jesús nii no nëz Asia. Kadzy kyedzy xalaa kitsy re. Lëë Dios kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do. Ktsyëdy xaa, por lëë xaa kok Dios ni lëë xaa nako ni lëë gaa xaa tugak kako. Xkëëptyux ksa kadzy kyalbini nii no laañee xñabey xaa lëë do. ⁵Wi Jesucrist xkëëptyux lëë do. Tu xaa nii xñee tiitsli nak xaa. Klootyee Jesucrist pañ parñee kpikchedre kety xaa ni kchësy kaa lo meñ non nii no lo kislyu xñabey xaa. Xkëstyoo Jesucrist lëë no. Por ngo kuty xaa parñee kpily xtol no,

⁶ni lëë xaa pso lëë no parñee kak no pxosy laañee xñabey Tat Tios. iNi iip kyaldy kaa xkyalwnabey Dios! iTugak kñabey xaa!

⁷iLo xkey kchukë Jesús! Tsiñee lëë xaa kiid, kchësy meñ kan xaa axte wi xaa nii blisy xaa lans. Kchësy meñ nii nche lo kislyu tso kyalnë ni koon por lëë xaa. Nli xñen nii singo kako.

⁸Lëë Dios nii xñabey bislo kchë kchësy cos ni lëë xaa kisyalo. Ktsyëdy xaa, por lëë xaa kok Dios, ni lëë xaa nako ni lëë gaa xaa tugak kako.

Lëë Juan chan Crist

⁹Naa nak betsy to Juan. Porñee xsob no xtiits Jesús ni porñee ngab no laañee xñabey Dios ngo nii xtyeedy no kchë kyalnë re. Lo kislyu wiñ nii lë Patmos nii nche lo nistoo kwyon porñee xluyaa xtiits Dios nii pxaal Jesús. ¹⁰Lëë tu tse tminkw lëë Kyalbini Ntsom biy naa, aan lëën biñ nii nguedzy kwnee tu xaa xitsyaa. Nak tsiy xaa sinak tsiñee xkwetsy tu trumpet. ¹¹Lëë tsiy xaa go në lon:

—Pkëë kchë nii chanoo leñ tu libre aan pxaalo lo meñ nii xniladzy xtiits Jesús nii no Efeso, Esmirna,

Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia ni Laodicea.

¹²Tsiñee lëen byoogw par kuyaa dyon cho xñee lon, lëen kon kadzy candalier or, ¹³aan lady ksa kadzy candalier go so tu xaa nii chak si chak mguiy nii pxaal Dios. Nakw xaa tu ladx nool. Axte yaañ niy xaa chitso ladx ko, ni no tu cinturón or xpans xaa aan axte chu styoo xaa xyakxoobo. ¹⁴Nguitsy kits kik xaa sinak ngutsy kits lady mëkwxily o si ngutsy kaa kyeg, ni chak mëlo xaa sootee lo bëly. ¹⁵Xpibëly niy xaa sinak kiib nii cho lo ki parñee kpibëlyo ni nak tsiy xaa sinak xbi nis tsiñee xchingaaw tu chu kyo. ¹⁶No kadzy mëly ñali xaa ni sob tu spad chuw xaa, tyuxlad lo spad ko ndox. Chak lo xaa si chak lo ngbidz tsiñee tir chak naay.

¹⁷Tsiñee konaa xaa, lëen pkyey aan lëen byab lo xaa. Per lëe xaa pxob ñali xaa ladyaa aan lëe xaa në lon:

—Ktsyeebtyoo, por naa bislo kchë cos nii no lo kislyu ni naa gaa kisyalo. ¹⁸Mbañaa. Kutyaa, per lëen pañ parñee kpikchedre ketyaa. Naa nseeñ lyey nii xyaly laañee no meñ kuty ni schilo gaa kuuñ kpaañaa meñ kuty. ¹⁹Pkëë kchë nii konoo ni pkëë nii chanoo natiempi ni pkëë nii nare kanoo. ²⁰Lëen kniy penak nii no kadzy mëly ñalin ni penak nii konoo kadzy candalier or. Lëe ksa kadzy mëly nii konoo nak angly nii chakni meñ nii xniladzy xtiits Dios. Lëe candalier or na nak ksa kadzy kyedzy Asia nii no meñ nii xniladzy xtiits Dios.

Tiits nii xaal Dios lo meñ Efeso

2 ¹Pxaal kitsy re lo xangly meñ Efeso nii xniladzy xtiits Dios,

kudzy: “Lëe xaa nii no kadzy mëly ñali ni no ktee vuelt lady candalier or xñee: ²Chanaa kchë tsiiñ nii chuuñtsyeyoo, ni chanaa nii chapoo paciensy, ni chanaa nii xyody meñ mal styool, ni nan gaan nii beefñoo xaa nii kokladzy nyak apostle preb aan kwlookëël nii wnee xuuy xaa. ³Pxekwoo kwtedyoo kyalnë por naa ni iip ptsaagtyoo tugak beeñtsyeyoo xtsiñaa. ⁴Per xyody styoon nii xkëstyoodroo meñ sinak pkëstyool meñ klo. ⁵Psaladzy dyon pa kwëtañoo, aan ptikche styool lo Dios ni beeñtsyey kchë nii beeñtsyeyoo klo. Deelñee kondyoo tiits, lëen ksaksi lii ni lëen kob xcandilieeroo laañee sobo. ⁶Buen siil nii xyody meñ nii xniladzy xlay Nicolaítas styool nikle gaa naa xlëen chanaa meñ go. ⁷Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Naa kte nex nii xkyë lo yag nii sob laañee xñabey Dios lo meñ nii kuñ gan. Kchë meñ nii kaw nex ko jkaa kyalmbañ.”

Tiits nii xaal Dios lo meñ Esmirna

⁸Pxaal kitsy re lo xangly meñ Esmirna nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: “Naa bislo kchë cos nii no lo kislyu ni naa gaa kisyalo. Nli kutyaa, per lëen pañ. ⁹Lëe na lëen xñe nii chanaa kchë kyalnë nii no tedyoo ni chanaa xkyalprooboo, nikxe nii lëdy prooboo, por ndaly nii chapoo kpaa. Nanaa nii no xaa nii xsyak nii lo Dios ngab xaa, aan xñeenë xaa lii, per lo xaatox ngab xaa. ¹⁰Ktsyeebtyoo kyalnë nii ktsyooloo, por lëe xaatox ko bla xaa nii nak ksal skiiib, parñee

kak to preb aan mban tedy to tsii kpidz. Per fuert kok axte nii ketyoo, tsii jkaal kyalmbañ nii nitylody. ¹¹Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Kchë xaa nii kuñ gan lo tol kyeydy xaa linfiern."

Tiits nii xaal Dios lo meñ Pér gamo

¹²Pxaal kitsy re lo xangly meñ Pér gamo nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: "Lëë xaa nii sob spad nii tyuxlad lo ndox chuw xñee: ¹³Nanaa nii laañee xñabey xaatox nol, per xsaandyoo xtiitsaa nikxe konoo nii lëë meñ beety Antipas porñee xsoob xaa xtiitsaa. ¹⁴Per xyody styoon nii no bla xaa nii chaklasty ksaan xlay Balaam lady to, por lëë Balaam kwlootiits Balac parñee ksyaab Balac meñ Israel lo tol. Byaan xaa meñ Israel kchë cos nii chokon lo mdyo ni blaa xaa kwyoni meñ Israel stu mguiy o stuu gaa kwnaa. ¹⁵Ni xyody styoon nii bii no xaa nii xniladzy xlay Nicolaítas lady to. ¹⁶Kol ktsëë xmod to, por deelñee ktsëëdy tow, lëën kyely aan lëën ktilyni lëë do con spad nii sob chuwa. ¹⁷Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Kchë xaa nii kuñ gan lo tol kyanaa maná nii nolan, ni lëën kte tu kyo nguitsy lo xaa go aan lo kyo go jkëen lë kub xaa, xaktyee lëesy xaa kaknan xa lë xaa."

Tiits nii xaal Dios lo meñ Tiatira

¹⁸Pxaal kitsy re lo xangly meñ Tiatira nii xniladzy xtiits Dios,

kudzy: "Lëë Xiñ Dios nii chak mëlo si chak lo bëly ni chak niy si chak kiib nii xpibëly xñee: ¹⁹Chanaa kchë nii chuuñtsyeyoo, ni chanaa nii xkëstyool meñ, ni chanaa nii xniladzyoo xtiitsaa, ni chanaa nii chuñoo yudar meñ ni xekwoo kyalnë ni chan gaan nii mastre choxkol kuñoo xtsiñaa nina que worñee kal bislool. ²⁰Per xyody styoon nii xlaal no kwnaa nii lë Jezabel lady to. Xñee me nii xtiits Dios xluuy me, per con kchë xiwseedy me xkëëti me xaa nii chuñ xtsiñaa aan singo mod lëë xaa choni stu kwnaa ni lëë xaa chaw cos nii chokon lo mdyo. ²¹Ptedyaa tiits nii ntsëë me xmod me, per kwnëdy me nsaan me xtol me. ²²Lëë na deelñee ksaandy mew, lëën kuuñ ksaknë me, aan wi kchë xaa nii chaani me ksaksin deelñee ktikchedy xaa styoo xaa lo Dios. ²³Lëën kuty xiñ me, parñee kyeñ meñ nii xniladzy xtiits Dios nii nanaa kchë kchësy cos nii xsya styoo meñ ni no kik meñ, aan catu do jkaa nii xyal do según kchë nii beeñtsyey do. ²⁴Per deelñee nody to xlad kwnaa go ni chuuñtsyeydy to cos ntseeb nii chuuñtsyey xaatox nii xyumbey meñ go, kintre ni pe kniyaa lo do. ²⁵Per tugak kol kniladzy xtiitsaa axte nii kpikchen. ²⁶Kchë xaa nii kuñ gan lo tol ni kuuñtsyey nii xñabeyaa axte tse nii lëën kyely stub, lëën kte tiits kñabey xaa go lo kislyu ²⁷sinak nii bneetsy Tat Tios kyalwnabey lon. Aan lëë xaa go kñabey sinak xñabey tu xaa ntseeb. Lëë xaa knek meñ go sinak tsiñee xlyë kis. ²⁸Lëën kte mëly nii nyoo leñ kpaan wor silytoo

lo xaa go. ²⁹Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios."

Tiits nii xaal Dios lo meñ Sardis

3 ¹Pxaal kitsy re lo xangly meñ Sardis nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: "Lëë xaa nii gon xñabey lo ksa kadzy xkyalbini Dios ni nseñ kadzy mëly xñee: Chanaa kchë nii chuuñtsyeyoo ni nanaa nii kutyloo nikxe nii xsyak meñ nii mbañoo. ²Ptee mgaal lool tsiin kchosody styool lo Dios, por ni tu nii chuuñtsyeyoo xyody styoo Dios. ³Psaladzy kchë xtiits Dios nii pkëetyagoo penaadle aan ptikche styool. Por mer worñee pe sidy kikoo lëën kyely ksaksi lii. Ptee mgaal lool por lëën kyely si chiid ngbaan. ⁴Per no bla xaa Sardis nii karty jkaay tol. Lëën jkaakw xaa tu ladx rusy aan lëë xaa kiidnal naa por lëë xaa xyaloo. ⁵Kchë xaa nii kuñ gan lo tol kakw ladx rusy ko ni ktsildy gaan lë xaa go leñ libre nii xoob kpaa, sink lëën kcho xfavor xaa lo Dios ni lo xangly Dios. ⁶Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios."

Tiits nii xaal Dios lo meñ Filadelfia

⁷Pxaal kitsy re lo xangly meñ Filadelfia nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: "Nody xtolaa ni chuuñtsyeyaa nii xñen. Ñan no xlyey rey David aan tsiñee xalyaa tu puert ni tu cho chilody ksuugwo ni tsiñee gaa xsuugwno ni tu cho chilody kxalyo. ⁸Chanaa kchë nii chuuñtsyeyoo. Lëën pxaly tu

puert tedyoo aan ni tu cho chilody ksuugwo, por nikxe nodyoo fuersy, xsaloo xtitasa ni karty kaa jkaal nii xyumbeyoo naa. ⁹Por ngo lëën kxal xaa nii no xlad xaatox, ni xaa wnee xuuy nii xsyak nii lo Dios ngab kiid ksoxib lool parñee kaknan xaa nii xkëstyoon lii. ¹⁰Tugak psooboo xtitasa ni tsiitsy kwsool. Por ngo pe kuñdyaa lii tsiñee lëën kyely ksaksi kchë meñ nii nche lo kislyu. ¹¹Klyëedy lëën kyely. Ksaandyoo xtitasa parñee ni tu cho klaady nii jkadyaa lool. ¹²Kchë xaa nii kuñ gan lo tol kak sinak pilar nii so leñ lidzy Dios aan tsitsiñdy tse nii kchoo xaa siko. Lady xaa jkën lë Dios ni lë xkyedzy Dios nii sëed kpaa, ni lady kaa xaa jkën lë kubaa. ¹³Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios."

Tiits nii xaal Dios lo meñ Laodicea

¹⁴Pxaal kitsy re lo xangly meñ Laodicea nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: "Nli xtiits Dios xñen, ni naa xñabey kchë lo cos nii psaa Dios. ¹⁵Chanaa kchë nii chuuñtsyeyoo ni nanaa nii laal xniladzyoo, na laal xchooxsol. iDeelba kazh kniladzyoo o kchooxso gaal kaazhkaa! ¹⁶Per como xnilastyoo naa ni xchooxsody kaal, lëën ksonëz lii. ¹⁷Por xñeel nii riikwoo ni xñeel nii tir buen si lo xtseel. Ni tu pe chakty falt lool. Per mban xtyedyoo, prooboo ni cieegwoo. Ni nëb kidyoo. Kindy xaboo. ¹⁸Kwxii or lon parñee kakoo rikw ni kwxii ladx rusy lon parñee kandy meñ lady kidyoo ni kwxii ngwaan ktyëë lool parñee kanoo.

¹⁹Chak ntseebaa ni xñen lo xaa nii xkëstyon. Por ngo, ptee fuersy ktikcheel styool lon. ²⁰Biño gaanoo lëen gon so kexka lo do. Deelñee kon do tsiyaa nii xkwetsy lëe do aan ksal dow, lëen kyely lo do aan lëen kawni lëe do. ²¹Kchë xaa nii kuñ gan lo tol sob laañee xñabeyaa sinak nii sobaa kwi Tat Tios porñee beñaa gan. ²²Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiis Dios.”

Lëe Juan chan Dios

4 Loxsye ngo lëen blis lon aan lëen kon nii lëe tu puert sinyaly leñ kpaa. Ni lëe tsiy xaa nii nak sinak tsiy tu trumpet kwnee lon stub. Në xaa:

—Kwyép nu tsiin kluyaa cos nii nare kak lool.

²Wor go kazh lëe Kyalbini Ntson biy naa aan lëen kon tu yulyey leñ kpaa aan lëe tu xaa sob leeñgo.

³Xpibëly xaa sinak nii xpibëly kyo nii lë jaspe o kyo nii gaa lë cornalina, ni kë tu kiidla nii xpibëly sinak nii xpibëly kyo nii lë esmeralda laañee sob xaa. ⁴Aan kyako yulyey go sob skalyptap yulyey, tuga xaa kol sob leeñgo, nonsyke ladx nguitsy nakw xaa ni nonsyke coron or sob kik xaa.

⁵Xchoo bëly yë ni xchoo xbi nkwsiy leñ yulyey go, ni mer chu yulyey sob kadzy bini, lëe bini go nak ksa kadzy xkyalbini Dios. ⁶Mer chu yulyey go nche tu cos nii chak si chak nistoo aan ndeebini si ndeebini vidre.

Grolyee chu yulyey ni kyako yulyey sob tap ma aan tyub lady

ma sob mëlo ma. ⁷Tu ma go chak si chak tu mëetsy, lëe stu ma chak si chak tu yosy, lëe stu ma chak si chak meñ, lëe stu ma chak si chak tu msiy nii no kxoobe. ⁸Xoop kaa xikw ksa tap ma go sob ni xitsy lo ma sob mëlo ma, aan tsel kyool tugak xñee ma:

Ntson Dios, ntson Dios,
lëe xaa xñabey,
ktsyëedy xaa, por lëe xaa kok
Dios, ni lëe xaa nako ni lëe
gaa xaa tugak kako.

⁹⁻¹⁰Aan cad nii xtee ksa tap ma go skizh ni kyalnsaak lo xaa nii sob leñ yulyey, lëe ksa kalyptap xaa kol xsoxib ni xsoob xcoron kik, parñee wi xaa ktee skizh lo xaa nii tsitsiñdy tse kety, xñee xaa:

¹¹Tat Tios, lool no nii knee meñ skizh
ni lool no nii ksak styoo meñ
ni lii xyal kñabey.
Por lii psa kchësy cos,
ni styool kwlañ nii tsaa kchësy
cos.

Libre nii nguiitsy kadzy sey

5 Ñali xaa nii sob leñ yulyey no tu libre. Xitsy low kë, ni konaa nii nguiitsyo kadzy sey. ²Ni konaa tu angly nii xkëë tsyetsy xñee:

—¿Cho lë nii kxaly libre re ni cho lë nii kchos sey nii nguitsyo?

Xaa xñabey nak angly ko.

³Per ni kpaa, ni lo kislyu, ni leñ kislyu ptsyoldy xaa nii nxaly libre ko, per ni tu xaa nii nyuy syew ptsyoldy.

⁴Aan per nii nli busy biñaa, porñee ptsyoldy cho nxaly libre ko, per ni tu xaa nii nyuyo ptsyoldy. ⁵Tsigo lëe tu xaa kol në lon:

—Kooñtroo, por lëë xaa nii xñee meñ xmëedzy meñ Judá beeñ gan lo kyalkuty. Lo xtiiy rey David sëëd xaa aan lëë xaa chigal kxaly libre re ni kchos xaa ksa kadzy sey nii nguitsyo.

⁶Lëën buy chu yulyey ni laañee nche ksa tap ma nii tyub lady sob mëlo ni laañee nche xaa kol aan lëën kon nii lëë tu mëkwxiiily soli, nikxe nii nyoo nii beety meñ ma. Kadzy xkach ma ni kadzy mëlo ma sob. Lëë xkach ma ni lëë mëlo ma nak ksa kadzy xkyalbini Dios nii pkaasy tyub lo kislyu. ⁷Lëë mëkwxiiily go kwnaasy libre nii no ñali xaa nii sob leñ yulyey. ⁸Tsiñee lox kwseñ ma libre ko, lëë ksa tap ma nii tyub lady sob mëlo ni lëë ksa kalyptap xaa kol psoxib lo ma. Kchë xaa noy arp ni psiñ kox yaal nii nyaa con or. Lëë kox yaal go nak xlay meñ nii ngab lo Dios. ⁹Kchësy xaa kol go chool tu ti kub nii së sinrii:

Lii xyal señ libre ni liisy xyal
kchos sey nii nguitsyoo,
por beety meñoo,
ni lii kwxii meñ tyub lo kislyu
con cheñ nii pxeel
parñee jkab meñ lo Dios.

¹⁰Lii pso meñ go parñee kak meñ
go pxosy lo Tat Tios
ni lii psaan nii kñabey meñ go
lo kislyu.

¹¹Loxsye ngo lëën biñ tsiy tub yox angly nii nche kyako yulyey, ni kyako ma nii sob mëlo tyub lady ni kyako kchë xaa kol. Pchilody ngab angly ko porñee tir ndaly xaa,
¹²aan nguiex xñee kchë angly ko:

Lëë mëkwxiiily nii beety meñ
xyal jkaaxcuent kyalwnabey ni
kchësy cos non.

Lëë ma xyal jkaaxcuent kchë
kyalchak ni kyalndaan,
lëë ma xyal jkaa skizh ni
kyalnsaak.

¹³Ni biñaa nii wi kchësy cos nii
psaa Dios leñ kpaa ni kchësy cos nii
psaa xaa lo kislyu, ni kchësy cos nii
no leñ kislyu, ni kchësy cos nii no
lo nistoo xñee:

Lo xaa nii sob leñ yulyey ni lo
mëkwxiiily tugak kol tsoo
ktee no skizh ni kyalnsaak,
iip kyaldy jkaa xaa
kyalwnabey ni kyalndaan.

¹⁴Aan lëë ksa tap ma nii sob mëlo
tyub lady xkyéb xñee:
—iNliw, singo kako!

Lëë ksa kalyptap kaa xaa kol
psoxib lo xaa nii iip kyaldy
xkyalwnabey.

Ksa xoop sey

6 Loxsye ngo lëë mëkwxiiily
pchos tu sey nii nguiitsy libre
ko aan lëë tu ma nii tyub lady sob
mëlo kwnee. Nak tsiy ma sinak xbi
nkwsiy, chëb ma:

—iTë!

²Lëën blis lon aan lëën kon tu
cabay rusy. Tu arkw nii xkyé flech
kë xikw xaa nii sob lady ma. Lëë
xaa kwaa tu coron aan lëë xaa
pchoo par kuñ xaa gan tily.

³Lëë mëkwxiiily pchos stu sey nii
nguitsy libre ko aan lëë stu ma nii
tyub lady sob mëlo chëb:

—iTë!

⁴Lëë tu cabay nixñë pchoo.
Lëë xaa nii sob lady ma kwaa
kyalwnabey parñee klaady xaa
kwës tily lo kislyu ni lëë xaa kuñ
nii kuty lsa meñ, ni lëë xaa kwaa tu
spad ngol.

⁵Tsiñee lëë mëkwxiiily pchos stu sey nii nguitsy libre ko, lëë stu ma nii sob mëlo tyub lady chëb:

—iTë!

Aan lëën kon tu cabay yeesy. No tu balans ña xaa nii sob lady ma.

⁶Lady ksa tap ma nii tyub lady sob mëlo pchoo tsiy tu xaa nii chëb:

—Tub kilak xobxtily kwtiix meñ por tu kpidz tsiñ ni tsonak kil xob, per kxiñdyoo viñ ni kxiñdyoo aceit.

⁷Lëë mëkwxiiily pchos stu sey aan lëë stu ma nii tyub lady sob mëlo chëb:

—iTë!

⁸Lëën kon tu cabay pkitsytoo. Kyalkutu lë xaa nii sob lady ma, xitsy xaa nal xaa nii xñabey laañee no meñ kuty. Lëë xaa kwaal kyalwnabey parñee kuty xaa meñ lo tily, ni kuty xaa meñ lo kpiñ, ni lo kyalkits ni kuty ma tox meñ.

⁹Tsiñee lëë mëkwxiiily pchos stu sey, lëën kon nii lëë xkyalbini xaa nii beety meñ por xtiits Dios nche tublad lo pkoog. ¹⁰Tsigo nguidzy chëb kyalbini go:

—Tat Tios, lii nii nody xtolooy ni lii nii chuuñtsyeyoo kchë nii xñeel, čpa wor kuñoo kyalxtisy lo kislyu tsiin ksaksil meñ nii beety lëë no?

¹¹Loxsye ngo lëë xaa nii kuty ko kwaal tuga ladx rusy ni lëë Dios chëb nii no nii kwës xaa xisy, axte nii ksa xaa nii xniladzy xtiits Dios nii no nii kuty meñ sinak beety meñ xaa.

¹²Tsiñee lëë mëkwxiiily pchos stu sey, lëë tu xu dox bni aan lëë lo ngibidz pkyey poo yeesy sinak ladx yeesy nii chakw meñ nii no kyalnë, ni lëë mëë byak nixñë sinak nixñë cheñ, ¹³ni lëë mëly nii no leñ kpaa

blyaal lyu sinak nii xlyaal yegw yë tsíñee xpi me. ¹⁴Lëë kpaa ptyuub si xtyuub ta aan lëëw si ni lëë kiy ni lëë kislyu wiñ nii nche lo mistoo ptsëë xlugar. ¹⁵Ni lëë kchë xaa nii xñabey kutsolan leñ kyoplyoo ni pal lady kyo, ksa xaa xaa non, ni xaa rikw, ni xaa nii xñabey lo soldad, ni kchësy xaa nii no xpixwan ni xaa nii kindy kaa xpixwan. ¹⁶Aan kchë xaa xñee lo kiy ni lo kyo:

—Kol kyab lady noo nikol koolaan lëë noo lo xaa nii sob leñ yulyey ni lo mëkwxiiily, por tir xlëë ma.

¹⁷Lëë tse kutsiñ nii lëë Dios ni lëë mëkwxiiily ksaksi meñ. ¿Cho lë nii kxekw lo xcastigw xaa?

Meñ nii jkiitsy xsey Dios kë

7 Loxsye ngo lëën kon tap angly, tuga xaa so tu skiñ kislyu. Lëë xaa xsyonlë lo me parñee kpidy me lo kislyu, ni lo mistoo, ni lo yag. ²Ni lëën kon nii lëë stu angly nii sëed nëz laa xlyañ ngibidz nseñ xsey Tat Tios. Nguidzy kwnee angly ko lo ksa tap angly nii kwaal tiitspey par knitylo kislyu ni mistoo, ³chëb xaa:

—Knitylody kaa to kislyu ni mistoo ni yag. Kol kwës axte nii lox jkiitsy noo tu sey kë kchësy meñ nii ngab lo Dios.

⁴Aan lëën biñ tu kyoow choowptap mily xaa Israel jkiitsy sey kë. ⁵⁻⁸Tsiipchop mily meñ pee lo xtiyy Judá, tsiipchop mily meñ pee lo xtiyy Rubén, tsiipchop mily meñ pee lo xtiyy Gad, tsiipchop mily meñ pee lo xtiyy Aser, tsiipchop mily meñ pee lo xtiyy Neftalí, tsiipchop mily meñ pee lo xtiyy Manasés, tsiipchop mily meñ pee lo xtiyy Simeón, tsiipchop mily meñ

pee lo xtiiy Leví, tsiiipchop mily meñ pee lo xtiiy Isacar, tsiiipchop mily meñ pee lo xtiiy Zabulón, tsiiipchop mily meñ pee lo xtiiy José, tsiiipchop mily meñ pee lo xtiiy Benjamín. Kchësy meñ go pkiitsy xsey Dios.

Meñ nii nakw nonsyke ladx rusy

⁹Lëen buy aan lëen kon nii lëe tub yox meñ nii sëed tyub lo kislyu nche chu yulyey ni lo mëkwxiiy. Kchëlo tiitsë xñee meñ go ni kchëlo laañee sëed meñ go. Ladx rusy nakw meñ go ni no tublë gaa siñ ña kchë meñ go. ¹⁰Nguiedzy chëb meñ go:

—Lëe Tat Tios nii sob leñ yulyey ni lëe mëkwxiiy pteelaa lëe noo lo tol.

¹¹Aan kchësy angly nii nche kyako yulyey ni kyako xaa kol ni kyako ksa tap ma nii tyub lady sob mëlo pkiitsy kë axte lyu par ktee xaa skizh lo Dios, ¹²ni kchësy xaa chëb:

—iAmén! Lëe Dios xyal jkaa skizh ni kyalnsaak ni kyalchak ni kyalwnabey ni kyalndaan. Tsitsiñdy tse nii kyal xkyalwnabey xaa.

¹³Tsigo lëe tu xaa kol në lon:

—¿Cho nak kchë meñ nii nche nakw ladx rusy ke ni cho meñ me?

¹⁴Lëen chëp:

—Xey, Nandyaa chow.

Tsigo lëe xaa kol go në lon:

—Lëe kchë meñ gue kwte lo kyalnë dox ni lëe meñ gue kwtiib nyë xab lo xcheñ mëkwxiiy. ¹⁵Por ngo lëe meñ gue nche laañee xñabey Dios, aan tsel kyool chuuñtsyey meñ gue xtsiñ Dios, aan lëe Dios kap cuidad meñ gue.

¹⁶Kantre meñ gue kpiñ kyat ni kpiñ nis, ni ksaaytre xbini ngbidz meñ gue ni pe kuñtre naay meñ gue, ¹⁷porque lëe mëkwxiiy nii sob grolyee leñ yulyey kantsi meñ gue sinak nii xtyoontsi mëkwxiiy, ni lëe ma tsini kchë meñ gue laañee xlyañ nis nii xnee kyalmbañ, ni lëe gaa Dios kchë lo meñ gue parñee kpikchedre koon meñ gue.

Psiñ kox yaal nii nyaa con or

8 Tsiñee lëe mëkwxiiy lox pchos lultime sey nii nguitsy libre, tsesy byak leñ kpaa siik grol wor. ²Loxsye ngo lëen kon nii lëe ksa kadzy angly nii nche lo Dios kwaaw tuga trompet. ³Ni lëen kon tu angly nii noy tu psiñ kox yaal nii nyaa con or pchoo. Lëe xaa kwso lo pkoog aan lëe xaa kwaaw ndaly yaal parñee ko xaa kox yaal lo pkoog or nii nyaa laañee sob Dios. Kchë kox yaal go xko xaa lo Dios tsiñee chutiitsni meñ Dios. ⁴Lëe xkox psiñ kox yaal nii no ña angly ko ptsiñ axte lo Dios, ksaw lay nii chool meñ nii xniladzy xtiits Dios. ⁵Lëe angly pkaktsë psiñ kox yaal con ki nii nche lo pkoog. Lëew pchon xaa lo kislyu. Aan kwyo bi ni bëly yë ni bni xu lo kislyu.

Trompet

⁶Lëe ksa kadzy angly nii kwaaw trompet kwchetsey par jkwetsy xaaw. ⁷Lëe tu angly pkwetsy xitrompet aan lëe kyokyo ni lëe ki nii nots cheñ byab lo kislyu, aan lëe tublë kislyu ni lëe tubtsoon yag ni lëe kchë kizh nguë kwyek. ⁸Lëe stu angly pkwetsy xitrompet, aan lëe tu cos nii chak si chak tu kiy ngol

nii noyek kukyab lo nistoo, aan lëë tublë nistoo byak cheñ. ⁹Aan lëë kchë ma ni cos nii no siko kuty ni lëë kchë barkw nii nche siko kwnitylo. ¹⁰Lëë stu angly pkwetsy xitrompet, aan lëë tu mëly ngol pchingaa, xsys ma bëly, aan lëë ma kukyab tu laañee xtye kiigwpee ni laañee sob xlyaañ. ¹¹Nla lë mëly go. Por ngo nii tir byak nla nis nii xtye laañee byab ma aan ndaly meñ kuty porñee kow meñ nis nla go. ¹²Lëë stu angly pkwetsy xitrompet aan lëë tublë lo ngbidz ni lëë tublë lo mëë ni lëë tubtsoon mëly kwnitylo. Por ngo kwyody bini tyub tsye ni kwyody bini tyub kyool. ¹³Ni lëen kon tu msiy nii no kxoobe leñ kpaas, xñee ma:

—iBrobsye meñ nii nche lo kislyu tsínee lëë stson angly nii bii chak falt jkwetsy xitrompet!

9 Lëë stu angly pkwetsy xitrompet, aan lëë tu mëly nii byable lo kislyu kwaa xlyey tu kyeech nii mastre nxity. ²Tsiñee lëë chu kyeech ko byaly, nonsyke kox nii nak sinak xkox worne pchoo, aan lëë lo ngbidz ni lëë kpaas pkyey. ³Lo kox ko pchoo ngwladz aan lëë ma pkaasy tyub lo kislyu, ni lëë ma kwaa xkotsy mëkwkyoow. ⁴Ni lëë Dios kwnabey nii ksaksidy ma kizh nii no lo kislyu, ni ksaksidy ma yag, ni ksaksidy ma ni tu cos nguë, sink xaktyee meñ nii këdy xsey Dios kë ksaksi ma. ⁵Per kujty ma meñ, sink xaktyee yoob ksoob ma meñ kaay mëë. Nak xyoob ma sinak xyoob mëkwkyoow. ⁶Kchësy meñ kakladzy kety tse go, per ksaldy kyalkutu meñ.

⁷Chak ngwladz ko si chak cabay nii nche tsey par tsi lo tily, sinak

tu coron or nak tu cos nii sob kik ma ni si chak lo bñech chak lo ma. ⁸Chak kits kik ma si chak kits kik kwnaa, ni nyaa lay ma si nyaa lay mëëtsy. ⁹Ntse lady ma con kiib, ni nak xbi xikw ma sinak xbi carret nii xkopxax cabay tsínee chak tily. ¹⁰Sinak xkotsy mëkwkyoow nak ngotsy nii sob xpaan ma. Aan slëb xkotsy ma ksaksi meñ kaay mëë. ¹¹No tu angly nii xñabey lo ngwladz ko ni xñabey leñ kyeech nxity nii pchoo ma. Abadón lë xaa con tiitsé hebreo, lëë con tiitsé griego lë xaa Apolión. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Xaa nii xnitylo.)

¹²Lëë tu castigw kwtedy, per nare kiid schopo.

¹³Lëë stu angly pkwetsy xitrompet, aan lëen biñ nii lëë tsiy tu xaa pchoo lady ksa tap kach nii sob lo pkoog or nii nyaa laañee sob Dios.

¹⁴Lëë tsiy xaa go chëb lo angly nii nseñ trompet:

—Blaa ksa tap angly nii nche këtuu chu kiigwpee ngol nii lë Eufrates.

¹⁵Lëë ksa tap angly ko kwlala parñee kuty xaa tubtsoon meñ, por byaanle wor, ni tse, ni mëë, ni iz kaa nii kuuñtsyey xaa ngo. ¹⁶Biñaa nii chop kyoow millón soldad nii xsyob cabay nak ksa angly ko.

¹⁷Konaa kchë cabay go worñee biy Kyalbini Ntson naa ni konaa nii kë tublë kiib nixñë, ni azul ni kutsy styoo xaa nii sob lady ma. Nyaa kik kchë cabay go si nyaa kik mëëtsy, ni xchoo bëly chuw ma ni kox ni kyo nii xsaay. ¹⁸Ndaly meñ kuty por bëly ni kox ni kyo nii xsaay nii xchoo chuw cabay. Tson clasys

kyalnë biidni cabay go. ¹⁹Con chuw ma ni xpaan ma psaksi ma meñ, por mëël nak xpaan ma aan con kik mëël pkëèlay ma meñ.

²⁰Per psaandy meñ nii kujty lo kyalnë go xtol, ni psaandy meñ go kchë kyalbini mal ni psaandy meñ go kchë mdyo or, mdyo plat, mdyo kiib, mdyo kyo ni psaandy meñ go kchë mdyo yag nii xñady lo, ni chondy ni xsyëdy. ²¹Tugak beety meñ go bñech, ni psaandy meñ go kyalbrui, ni psaandy meñ go kyalkpaan ni tugak kaa kwyooni meñ go stu mguiy o stu kwnaa gaa nikxe no tsiil meñ go.

Angly nii nseñ tu libre

10 Loxsye ngo lëën kon nii lëë tu angly nii xñabey byety kpaa sonasy xaa xkey ni kë tu kiitla chex kik xaa, ni xpibëly lo xaa sinak xpibëly lo ngbidz, lëë niy xaa chak si chak yaki. ²No tu libre nii nyaly ña xaa. Tu niy xaa kwso lo nistoo, lëë stuwo kwso lo kislyu. Niypeg xaa kwso lo kislyu, lëë niyli xaa kwso lo nistoo. ³Kwchuptsyë xaa si xkobëëtsy mëëtsy. Tsiñee lëë xaa lox kwchuptsyë lëë kadzy nkwsiy kwëb tsiy xaa. ⁴Kokladzyaa nguën nii kwnee ksa kadzy nkwsiy go, per lëë tsiy tu xaa nii pchoo kpaa në lon:

—Kwlootsey nii kwnee ksa kadzy nkwsiy leñ styool, jkëëdylo.

⁵Lëë angly nii konaa blis ñali leñ kpaa, ⁶aan lëë xaa pkon Dios nii klyëëdy lëë meñ kan kchë ni kak por tsitsiñdy tse kety Dios, por lëë Dios psaa kpaa, kislyu, nistoo ni kchësy cos nii no.

⁷Tsiñee lëë angly lox ksa jkwetsy xitrompet, lëë kchë nii kwnee Dios lo profet lox kak cumplir.

⁸Lëë tsiy xaa nii sëëd kpaa kwnee lon stub, në xaa:

—Kwey aan kwnaasy libre nyaly nii no ña angly nii tu niy so lo nistoo lëë stuwo lo kislyu.

⁹Lëën kwya lo angly ko aan lëën kwnab libre ko, aan lëë xaa në lon:

—Naa aan tawo. Tsiñee lëëw kol chuwoo, sakoo nii nexo sinak nex tsiñ, per tsiñee lëëw ktsiñ leñ styool, lëëw kyak nla.

¹⁰Lëën kwnasy libre ko ña angly aan lëëw tawaa. Nexo tsiñee lëëw kwyo chuwaa, per tsiñee lëëw ptsiñ leñ styoon, lëëw byak nla. ¹¹Loxsye ngo lëë angly në lon:

—No nii kñee xtiits Dios lo meñ nii xñee kchëlo tiitsë, ni lo xaa xñabey nii no tyub lo kislyu stub.

Xaa nii kñee xtiits Dios

11 Lëën kwa tublë var nii xkiiñ meñ par kpix aan lëë Dios në lon:

—Kuso aan kukiix lidzyaa ni ptiix lo pkoog, ni blab meñ nii chikool lay lon siko. ²Per ktiixtyoo lo tu leeyaa, por lëëw kyaan par meñ sit nii kyëp kyety leñ kyedzy Jerusalén choowpchop mëë. ³Lëën kxal chop xaa nii kñee xtitsaa lo meñ tu mily chop kyoow tsongaly kpidz. Ladx nii chakw meñ nii no kyalnë kakw xaa.

⁴Lëë chop xaa go nak sinak chop yag oliv ni lëë xaa nak sinak chop candilier nii sob lo Dios. ⁵Deelñee cho kakladzy ksaksi xaa, chilodyo por xchoo bëly chuw xaa aan lëë xaa kuty meñ nii kakladzy ksaksi xaa. ⁶Lëë xaa kwaaw tiitspey nii jkwëës xaa kyo tyub nii kñee xaa xtiits Dios, ni lëë Dios ptee tiitspey

nii kyuñ xaa nis cheñ ni lëë xaa ksaksi meñ nii nche lo kislyu worñee kaklastyee xaa.⁷ Tsíñee lox kñee chop xaa go xtiits Dios lëë tu ma tox kchoo leñ kyeech nxity, aan lëë ma kuty chop xaa go.⁸ Lëë xcuerp chop xaa kuty ko kaa leñ kyedzy laañee kwë Jesú lo crusy. Nak meñ kyedzy ko sinak meñ Sodoma ni meñ Egipto.⁹ Kchë meñ nii sëed tyub lo kislyu ni xñee kchë clasy tiitsë kan xcuerp xaa kuty ko. Tsón kpidz grol kaa xaa kuty ko aan klaady meñ jkyeetsy xaa.¹⁰ Kchë meñ nii nche lo kislyu kle kan nii lëë chop xaa go kuty, porñee mban pteedy xaa meñ, aan axte skady lsa meñ pel cos lo xcombañer por kyalwle go.¹¹ Per tse nii loxo tsón kpidz grol lëë Dios kuuñ kpañ chop xaa go aan lëë xaa tsische. Aan tsíñee kan meñ xaa, lëë meñ ktsyeb.¹² Loxsye ngo lëë chop xaa go kon tsiy tu xaa nii këb:

—Kol kyép nu.

Lëë chop xaa go kyép lo tu xkey aan kchësy meñ nii klëë lo xaa kan nii lëë xaa kyép kpaa.¹³ Wor go kazh lëë tu xu kni aan ndaly yu kyab leñ kyedzy ni sety kadzy mily meñ. Kchë meñ nii telaa lo xu ktsyeb aan lëë meñ kool lay lo Dios.

¹⁴Lëë castigw pchop, per klyëdy lëëw kyon.

Lëë angly psa

¹⁵Lëë angly kok kadzy no jkwetsy xitrompet. Lëë gaan biñ tsiy tubtsoon meñ nii xñee:

Lëë Dios ni lëë Crist chigal kñabey lo kislyu, tsitsiñdy tse nii kyal xkyalwnabey xaa.

¹⁶Tsigo lëë ksa kalyptap xaa kol nii nche laañee sob Dios pkiitsy kë axte lyu par ktee xaa skizh lo Dios,¹⁷ chëb xaa:

Skizhoo, Tat Tios,
iip ktsyëëdyoo
por lii kok Dios
ni lii gaa tugak nako.
Lii sob xñabeyoo.

¹⁸Xlëë meñ nii nche lo kislyu lool, per lëë tse kutsiñ nii lëël kuñ kyalxtisy, ni lëë wor kutsiñ nii lëël kwetsy meñ kuty, ni lëël kuñ ksak kchë profet nii biid kluuy xtiitsoo, ni kchë meñ nii xsoob xtiitsoo, nikxe xaa wiño, nikxe gaa xaa kolo.

Ni lëë wor kutsiñ nii lëël knitylo kchë xaa nii xnitylo kislyu.

¹⁹Lëë lidzy Dios nii sob kpaa byaly, aan lëë caj nii no xtiits Dios xsoob leeñgo, aan kotsyé nkwsiy, ni kwyo bi, ni bni xu ni byab kyokyo.

Mëël ngol ni kwnaa nii kop tu mëëd

12 Lëë tu kwnaa nii xpibëly xab si xpibëly ngbidz pchoo ktsiib leñ kpaa so niy me lo mëë ni sob tu coron nii nyaa con tsiipchop mëly kik me. Ntseeb pseen konaa me.² Nak xiñ me aan lëë me chuptsyë porñee lëë xiñ me mer kaly.³ Blyëëdyak lëë tu mëël ngol pchoo ktsiib leñ kpaa, nixñë ma, kadzy kik ma sob, ni sob tsii xkach ma, ni sob tuga coron kik ma.⁴ Ndaly mëly nii no leñ kpaa kwtopxax ma con xpaan ma aan lëë ma pchon mëly go lo kislyu. Lëë mëël ngol ptsiñ lo kwnaa nii kap mëëd parñee kaw ma xiñ kwnaa

go. ⁵Mëedpkiy nak mëed nii kop kwnaa go, lëë xiñ me kñabey tyub lo kislyu sinak xñabey tu xaa ntseeb. Lëë Dios bla xiñ me lo mëel ngol go aan lëë xiñ me sey laañee xñabey Dios. ⁶Lëë kwnaa go pxooñ, lëë me sey tu tañ pidzy. Lëë Dios pxixkwaa laañee kwës me ni kaw me tu mily chop kyoow tsongaly kpidz.

⁷Lëë tily kwyo leñ kpaa, aan lëë angly nii lë Miguel ni lëë angly nii nak ksa xaa ptily ksa mëel ngol go ni ksa xangly ma, ⁸per beeñdy ma gan. Por ngo pchilodre nyaan ma kpaa ksa xangly ma. ⁹Lëë ma pchoo kpaa. Xaa tox lë ma aan destye penaadle xkëeti ma kchë meñ nii nche lo kislyu. Lëë ma byab lo kislyu ksa xangly ma.

¹⁰Lëén biñ nii nguedzy kwnee tu xaa kpaa, chëb xaa:

—Lëë kyalwtelaa kwlañche, lëë wor kutsiñ nii lëë xDios no ni lëë Crist kñabey, porque lëë xaa nii tsel kyool xkëekiy kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios pchoo kpaa. ¹¹Beeñ kchë betsy no gan lo xaatox ko. Lëë xcheñ mëkwxiliy kokni betsy no ni lëë xtiits Dios kokni xaa. Ptsyebyt betsy no nyety xaa por xtiits Dios. ¹²Kol kle kchë do siñee no do kpaa. Per ikol kteenë kchë do siñee nche do lo kislyu ni lo nistoo! Por lëë xaatox byety kpaa aan como xlëë xaa porñee lëë xtse xaa mer ksa, lëë xaa ksaksi lëë do.

¹³Tsiñee lëë mëel go byab lo kislyu, lëë ma kunlaag kwnaa nii kop mëed. ¹⁴Per lëë Dios ptee chop xikw ngol msiy lo me parñee kxoobe me ktsiñ me laañee xkwës me ni laañee kchilody ktsiñ mëel.

Siko kyaan Dios me tson iz grol.

¹⁵Lëë mëel kwlii nis chuw parñee nyoy nis kwnaa go, ¹⁶per lëë kislyu kwtëeb pidzy nis nii pchoo chuw ma aan biydyo kwnaa go. ¹⁷Por ngo mastre blëë mëel go lo kwnaa go aan lëë ma kuktilyni kchë meñ lidzy me nii xsoob xtiits Dios nii biidni Jesucrist. ¹⁸Aan lëë mëel go byaan chu nistoo.

Ma tox

13 Lëén kon nii lëë tu ma tox nii sob kadzy kik ni sob tsii xkach pchukë lo nistoo. Sob tuga coron punt xkach ma ni kë tublan gaa tiits nii xko falt lo Dios chex kik ma. ²Chak ma tox nii konaa si chak mëëtsy, nyaa niy ma si nyaa niy tu os, lëë chuw ma nyaa si nyaa chuw tu mëëtsy ngol. Lëë mëel ngol ptee kyalwnabey lo ma. ³Nyoo nii tir nroob në tu kik ma tox ko. Mer nyety ma, per lëë ma byak, aan kchë meñ nii nche lo kislyu psee aan lëë meñ kwsëeb xlad ma. ⁴Lëë meñ psoxib lo mëel ngol nii ptee kyalwnabey lo ma tox ko, ni wi gaa lo ma tox ko psoxib meñ, chëb meñ:

—¿Cho chak si chak ma tox re na dyon, ni cho lë nii kuñ gan lo ma?

⁵Kwaa ma tox ko tiitspey nii kñee ndaan ma ni kxiñ ma tiits lo Dios. Choowpchop mëë kñabey ma. ⁶Aan nli gaa pxiñ ma tiits lo Dios, ni kwneenë ma lidzy Dios ni kwnee në ma kchë meñ nii no kpaa. ⁷Ni kwaa ma tiitspey nii ktilyni ma meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no lo kislyu axte nii kuñ ma gan ni lëë ma kñabey lo meñ nii nche tyub lo kislyu. ⁸Kchë meñ nii këdy lë leñ xlibre mëkwxiliy nii beety

meñ ksoxib lo ma tox ko. Destye nii kwche kislyu xoob libre ko kpaa.

⁹ Deelñee chakladzy to kyeñ do kol jkëetyag. ¹⁰ Deelñee byaanle nii skiib tso do, lëë do tso skiib, ni deelñee byaanle gaa nii lo spad kety to, lëë do kety lo spad. Por ngo no nii jkaa meñ nii xniladzy xtiits Dios fuersy ni kap meñ paciensy.

¹¹ Lëë stu ma tox pchukë leñ kislyu. Chop xkach ma sob. Chako si chak xkach mëkwxiily, per nak tsiy ma sinak tsiy mëël ngol. ¹² Aan sinak nii kwnabeyak ma tox nii biid klo xñabey ma, aan chuuñ ksoxib ma kchë meñ lo ma tox nii byak ko. ¹³ Ndaly kyalntseeb nii beeñtsyey ma aan xña lo meñ psyaab ma ki leñ kpaa. ¹⁴ Aan por kchë nii beeñtsyey ma pkëeti ma meñ nii nche lo kislyu chop ma stu ma tox ko ni kwnabey ma psaa meñ ximdyo ma tox ko. Lëë ma tox ko pchug spad kik, per lëë ma byak. ¹⁵ Lëë ma tox nii pchukë leñ lyu kwaa tiitspey parñee ktee ma kyalmabañ lo ximdyo ma tox nii psaa meñ, tsiiñ kñee mdyo ni kuty mdyo meñ nii kaklasty ksoxib lo mdyo. ¹⁶ Ni xoo kwloo ma tu bey kë meñ o ñali gaa meñ. Kchësy meñ kwlobey ma, nikxe xaa wiño, nikxe gaa xaa kol, nikxe xaa rikwo, nikxe gaa xaa probo. ¹⁷ Aan deelñee nody meñ xbey ma tox ko, ni deelñee këdy lë ma lady meñ, ni këdy xnumero ma lady meñ, chilody si meñ ni chilody kto meñ.

¹⁸ Xoop kyoow tsongaly pxoop kë lo xsey ma tox ko. Lë tu xaa nak número go, per xkiñ tu xaa nyaani parñee kyeñ xaa dyon chow.

Ti nii chool xaa nii kwtelaa

14 Lëen buy aan lëen kon nii lëë mëkwxiily so kik kiy nii

lë Sión. Nche tu kyoow choowptap mily xaapkiy (144,000) lo xaa. Kchë kë xaa go kë lë mëkwxiily ni lë Tat Tios. ² Ni lëen biñ tu bi nii sëed kpaa. Nak bi go sinak xbi nis tsiñee xchingaaw tu chu kyo ni nako sinak xbi nkwsiy ni nako sinak tsiñee xseetsy tubtsoon meñ arp. ³ Kchësy xaa go chool tu ti kub mer laañee sob Dios ni laañee nche sob ksa tap ma nii tyub lady sob mëlo ni laañee nche sob xaa kol. Xaktyee tu kyoow choowptapak mily xaa nii kwitelaa lo kislyu chak chool ti go. Ni tu cho chilody koolo. ⁴ Kwyonidy kchë xaa go kwnaa, tugak kénal xaa mëkwxiily laañee siityee ma. Klootyee kchë xaa go kwitelaa parñee jkiñ xaa lo Dios ni lo mëkwxiily. ⁵ Iip kwneedy kchë xaa go tiits xuuy. Nody xtol xaa lo Dios.

Tiits nii biidni angly

⁶ Lëen buy aan lëen kon nii lëë stu angly no kxoobe leñ kpaa. Lëë xaa tsini xtiits Dios lo kchë meñ nii nche tyub lo kislyu nii xñee kchë clasy tiitsë. ⁷ Nguedzy kwnee angly ko, chëb xaa:

—Kol ktsyeb Dios ni kol ktee skizh lo xaa, por lëë wor kutsiñ nii lëë xaa kuñ kyalxtisy. Kol ksoxib lo Dios por lëë xaa psaa kpaa, kislyu, nistoo ni xlyañ nis.

⁸ Xitsyak angly ko nal stu angly nii xñee:

—Lëë kyedzy ngol nii lë Babilonia kwnitylo, lëëw kwnitylo porñee pkiilyo kchë meñ nii nche lo kislyu parñee kuñ meñ tol. Nak xtolo sinak nip nii chuuñ ksudzy.

⁹ Blyëedyak lëë stu angly pchoo, nguedzy kwnee angly ko, chëb xaa:

—Deelñee ksoxib meñ lo ma tox ni lo ximdyo ma, ni deelñee klaa meñ jkiitsy xsey ma kë meñ o ña gaa meñ, ¹⁰no nii tedy meñ lo kyalnë dox nii kxaal Dios. Lëë meñ go te lo ki ni lo kyolëë. Aan xña lo angly ni lo mëkwxili lëë Dios ksaksi kchë meñ go porñee tir xlëë xaa. ¹¹Iip kyuydy ki nii tsek laañee ksaksi Dios meñ go. Tugak ksaksi Dios meñ go porñee xsoxib meñ go lo ma tox ni lo ximdyo ma tox ni porñee noy meñ go xbey ma tox. ¹²Por ngo nody nii kchoso styoo meñ nii ngab lo Dios ni xsoob xtiits Dios, ni nody nii ksaanladzy meñ go xtiits Dios nii biidni Jesús, sink no nii jkaa meñ go fuersy.

¹³Loxsye ngo lëën biñ tsiy tu xaa nii në lon:

—Pkëë: “Destye nina dichos kchë meñ nii kety por xtiits Dios.”

“Nliw —xñee Kyalbini Ntson,—, lëë kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios kxiladzy, por ndaly kyalbuen nii beeñtsyey meñ go.”

Lëë kwlaap kak lo kislyu

¹⁴Lëën kon tu xkey nguitsy. Lo xkey go sob tu xaa nii sob tu coron or kik ni no tu hoz ndox ña xaa. ¹⁵Ni lëën kon nii lëë tu angly pchoo leñ lidzy Dios nii sob kpaa, nguidzsy chëb xaa lo xaa nii sob lo xkey:

—Kwseeñ xhoozoo aan bislo kwlaap, por lëë xtiemp kwlaap kutsiñ.

¹⁶Lëë xaa nii sob lo xkey kwseñ xhoz aan lëë xaa bislo kwlaap lo kislyu.

¹⁷Lëë stu angly pchoo leñ lidzy Dios, aan lëë gak tu hoz ndox no ña

xaa. ¹⁸Ni lëën kon lëë tu angly nii xñabey lo ki pchoo lo pkoog aan nguidzsy chëb xaa lo angly nii no hoz ndox ña:

—Kwseñ xhoozoo aan blity uv nii kë lo kislyu por lëëw kuy.

¹⁹Lëë angly ko kwseñ xhoz aan lëë xaa blity uv nii kë lo kislyu. Loxsye ngo lëëw kwloo xaa tu laañee kxiwi. Singo nak kyalnë dox nii kxaal Dios. ²⁰Lëë uv pxii tublad chu kyedzy, aan nonsyke cheñ pchoo laañee pxiwi, byakxoob cheñ go axte chu xpid cabay, siik tson kyoow mily metre nxeñ laañee kutsib cheñ go.

Kyalnë dox nii kiidni kadzy angly

15 Lëën buy leñ kpaa aan lëën kon kadzy angly nii sëedni ultime ksa kadzy kyalnë dox nii kxaal Dios por lëë xaa lox blëë. Pseen konaak chë kyalntseeb ko.

²Ni konaak tu cos nii chak si chak nistoo. Ndeebiniw si ndeebini vidre ni notso ki. Ni konaak nii lëë kchë meñ nii beeñ gan lo ma tox ni lo ximdyo ma ni blaady nguië xnumero ma lady nche chu nistoo go. Aan lëë Dios ptee tuga arp lo meñ go. ³Kchësy meñ go biily ti nii biily Moisés lo Dios ni xti mëkwxili. Sinrii së ti go:

Tat Tios, ndaly kchë kyalntson ni kyalntseeb nii beeñtsyeyoo.

Lii xñabey, por nonsyke cos buen chuuñtsyeyoo, ni nonsyke tiitsli xñeel. Lii xñabey lo kchë meñ nii nche tyub lo kislyu.

⁴ ¿Cho ktsyebty lii na dyon, Tat Tios?

¿Ni cho kneesty skizh lool na dyon?,
con liisy nak xaa nii nody xtol.
Kchësy meñ nii nche tyub lo
kislyu kiid ksoxib lool,
por kchë meñ chan nii bueenoo.

⁵Loxsye ngo lëen buy leñ kpaa
aan lëen kon nii lëe lidzy Dios
byaly, aan nyoo nii leeñgo notsey
xtiits Dios. ⁶Leñ lidzy Dios pchoo
kadzy angly nii noy ksa kadzy
kyalnë dox nii kxaal Dios. Nonsyke
ladx nyë nakw xaa. Xpibëly xab
xaa ni no tuga cinturón or xpans
xaa. Axte chu styoo xaa xyakxoobo.
⁷Lëe tu ma nii tyub lady sob mëlo
ptee kyalnë dox nii kxaal Dios lo
angly. Leñ tu xig or no kyalnë dox
nii kxaal Dios nii tugak mbañ. ⁸Aan
lëe kox nii xchoo laañee xñabey
Dios byaktsë lidzy xaa, aan ni tu
cho chilody sëeb siko deelñee karty
kyal kchë kyalnë dox nii noy ksa
kadzy angly ko.

Kyalnë nii kxaal Dios

16 Loxsye ngo lëen biñ tsiy
tu xaa nii kwnee leñ lidzy
Dios, chëb xaa lo ksa angly:
—Kol tsi aan kol kxee nii no
leñ xig ke lo kislyu por leeñgo no
kyalnë dox nii kxaal Dios.

²Lëe tu angly kwey aan lëe xaa
psichuw xig xaa lo kislyu, aan
kchësy meñ nii noy xbey ma tox
ni xsoxib lo ximdyo ma kwlañ tu
kyedz nii tir në.

³Lëe stu angly kuksichuw xig lo
nistoo, aan lëe nistoo byak sootee
xcheñ meñ kuty, aan lëe kchësy ma
ni cos nii no lo nistoo kwnitylo.

⁴Lëe stu angly kuksichuw xig
laañee xtye kiigwpee ni laañee

xlyañ nis, aan pidzy nis ko byaklo
cheñ. ⁵Loxsye ngo lëe angly nii
xñabey lo nis chëb:

—Bueenoo, Tat Tios. Por ngo nii
chuñoo kyalxtisy sinrii mod. Nody
xtoloo, Tat Tios. Tugak kakoo Dios.
Tsitsiñdy tse nii ktsyëél. ⁶Kchë meñ
go, Tat Tios, pxee xcheñ xaa nii no
xlaadoo, ni lëe meñ go pxee xcheñ
xaa nii kwnee xtiitssoo. Lëe nana
lëel pki kchë meñ go cheñ. Buen nii
psaksil meñ go.

⁷Ni biñaa tsiy tu xaa nii kwnee lo
pkoog:

—Tat Tios, lii nii nakoo xaa
xñabey, chuuñtsyeyoo kyalxtisy
sinak nii no kako.

⁸Lëe stu angly psichuw xig
lo ngbidz, aan lëe ngbidz kwaa
tiitspey parñee ksaayo meñ. ⁹Aan
nikxe ntseeb kwyek meñ, ptikchedy
meñ styoo lo Dios ni psoxibty meñ
lo xaa, sink lëe meñ kwte lo xaa
porñee pxaal xaa kchë kyalnë go.

¹⁰Lëe stu angly kuksichuw xig
laañee xñabey ma tox, aan lëe siko
pkyey. Aan mban taw lay meñ por
yoob nii kwlañ meñ. ¹¹Per nikxe
ptsyool meñ kyalnë go, psaandy
meñ xtol, sink lëe meñ kwte lo Dios
nii xñabey kpaa, porñee pxaal Dios
kchë kyalnë go.

¹²Lëe stu angly kuksichuw xig chu
kiigwpee ngol nii lë Eufrates, aan
lëe nis pidzy kiigwpee go parñee
kchilo tedy kchë rey nii sëed nëz
laa xlyañ ngbidz.

¹³Ni konaa nii tuga kyalbini mal
pchoo chuw mëël ngol ni chuw ma
tox ni chuw stu ma tox nii xñee tiits
xuuy. Chak ksa tson kyalbini mal
go si chak ngbedzy. ¹⁴Beeñtsyey
kyalbini mal go kyalntson parñee

ktope kchësy xaa xñabey nii no lo kislyu tsuin ktily xaa ksa xaa Tat Tios.

15—Lëen kyely si chiid ngbaan — chëb Tat Tios—. Dichos xaa nii xtee maaal lo ni nakw xab, parñee sëdy xaa nëbkidy xaa ni kandy meñ lady kidy xaa.

16Laañee lë Armagedón pkaal lsa kchë xaa nii xñabey lo kislyu.

17Lëe lultime angly kuksichuw xig lo me, aan nguedzy kwnee tu xaa laañee xñabey Dios, chëb xaa:

—Lëew nagon.

18Loxsye ngo lëe nkwsiy kotsyё leñ kpaa ni lëe tu xutox nii karty kni destye nii kwche kislyu bni.

19Lëe kyedzy nii mastre ngol kok tson lë, ni lëe kchë kyedzy nii nche lo kislyu kwnitylo ni lëe Dios psaladzy nii no nii ksaksi xaa kyedzy ngol nii lë Babilonia porñee tir xlëe xaa. **20**Kchësy kislyu wiñ nii nche lo nistoo ni kchësy kiy kwnitylo. **21**Ni byab kyokyo ngol lady meñ. No kyokyo go në axte choow kil. Aan kwte meñ lo Dios porñee tir mban kwtedy meñ lo kyokyo go.

**Kyalnë nii ktsyool kwnaa
nii kwyoni ndaly mguiy**

17 Lëe tu angly nii wi psichuw xig nii no kyalnë në lon:

—Të gaanoo kuyoo kyalnë nii ktsyool kwnaa yox nii këngob ndaly mguiy, chu nis sob me. **2**Kotnil me kchë xaa xñabey nii no kislyu ni kchësy kaa meñ nii nche lo kislyu chuñ tol nii chuuñtsyey me.

3Lëe tu maaal kwtedy lon aan lo maaal go lëe angly kuni naa tu tañ pidzy aan lëen kon tu kwnaa

nii sob lady tu ma tox, nixñë ma, nonsyke tiits nii xko falt lo Dios kë lady ma, kadzy kik ma ni tsii xkach ma sob. **4**Tu ladx morad ni nixñë nakw kwnaa go, kë or ni kyo ngui ni kyo non nii lë perle laady ko. No tu xig or ña me, leñ xig ko no tol ni cos yox nii beeñtsyey me. **5**Kë blalan tiits kë me, per ni tu cho xyeñdyo. Sinrii xñeeew: “Kyedzy ngol nii lë Babilonia nak xñaa kchë kwnaa yox nii xkyëngob ndaly mguiy ni xñaa kchë cos ntseeb nii chak lo kislyu.” **6**Xsyudzy kwnaa go porñee kow me cheñ nii pxee kchë meñ nii ngab lo Dios ni kchë meñ nii kuty por xtiits Jesú. Psee styoon konaa kchë ngo. **7**Per lëe angly në lon:

—¿Penak nii xsee styool? Kwlës gaanoo lëen kniy lool cho nak kwnaa go, ni cho nak ma tox nii sob kadzy kik ni tsii xkach nii sëedni me. **8**Kwyol ma tox nii konoo, per lëe ma kuty. Lëe na lëe ma kchukë leñ kyeech nxity nii byab ma parñee kety ma kaazhkaa. Kchë meñ nii nche lo kislyu nii këdy lë leñ libre nii xoob kpaa destye nii kwche kislyu, ksee kan kpañ ma tox nii penaadle kuty.

9’Par xaa nii xyeñ nak nii kniyya: Nak ksa kadzy kik ma tox ko sinak kadzy kiy nii sob lo kislyu. Laady ko sob kwnaa go. **10**Lëe gak ksa kadzy kik ma tox ko nak sinak kadzy rey nii xñabey lo kislyu. Kutyle kaay rey go, lëe stu xaa bii xñabey, lëe stu xaa nare kiid. Xtsedy kñabey rey go tsinée lëe xaa kiid. **11**Con ma tox nii kwyol ni kutyle lëe rey nak xon, nikxe nii wi ma ngab lady ksa kadzy nii kokyety klo. Lëe ma kety kaazhkaa.

¹²’Lëë ksa tsii xkach ma tox nii konoo nak sinak tsii rey nii karty kislo kñabey, per lëë xaa jkaa kyalwnabey parñee kñabey xaa xisy wiñ ksa xaa ma tox. ¹³Tugak nak xtiits ksa tsii rey go aan lëë xaa ktee xkyalwnabey xaa lo ma tox ko. ¹⁴Lëë xaa ktily ksa xaa mëkwxiily, per lëë mëkwxiily kuñ gan, por lëë mëkwxiily nak xaa nii mastre xñabey ni lëë ma nak rey nii mastre non. Kchë meñ nii kwle Dios ni xsoob xtiits Dios no xlad ma.

¹⁵Lëë gak angly në lon:

—Nak chu nis nii sob kwnaa yox nii këngob ndaly mguiy sinak meñ nii nche tyub lo kislyu. ¹⁶Lëë ksa tsii rey ni lëë ma tox ktilyni kwnaa yox ko. Lëë xaa ksaan me ni lëë xaa kwii xab me, aan lëë xaa kaw xpëél ni lëë xaa ksaay me. ¹⁷Lëë Dios pkol styoo kchë rey go parñee ktee xaa xkyalwnabey xaa lo ma tox ko parñee kak cumplir kchë xtiits Dios. ¹⁸Lëë kwnaa yox nii konoo nak sinak kyedzy ngol nii xñabey lo rey nii no tyub lo kislyu.

Lëë kyedzy nii lë Babilonia byab

18 Loxsye ngo lëë stu angly nii xñabey byety kpaa, aan tyub lo kislyu psaabini xaa porñee tir xpibëly xaa. ²Nguedzy kwnee xaa, chëb xaa:

—Lëë Babilonia kwnitylo, lëë Babilonia kwnitylo, aan lëëw byak lidzy kyalbini mal ni lëëw byak laañee xko mguiñ ntseeb xipchoos. ³Kchë kyedzy nii nche lo kislyu pkaay xtol kyedzy ko, ni kchësy kaa rey nii xñabey lo kislyu beeñtsyey tol nii beeñtsyey kyedzy ko. Lëë kchë gaa xaa nii xto cos byak rikw porñee pxiñ kyedzy ko tumi.

⁴Lëën biñ nii lëë stu xaa kwnee leñ kpaa chëb:

—Kchësy to siñee nak to meñ tu kyedzyaa, kol kchoo ske parñee jkaaydy to xtol kyedzy ke ni parñee ktskyooldy to kyalnë nii ktskyoolo.

⁵Lëë xtol kyedzy ke lox ptyaly aan lëëw byakxoob axte leñ kpaa, ni tu tol nii beeñtsyey kyedzy ke karty knityladzy Dios. ⁶Kol ksaksi kyedzy ke sinak nii psaksiw meñ, ni kol ktikche kchë nii beeñtsyeyo. Mastre fuert kol kxixkwaa nii jki do kyedzy ke que nii pkiw meñ. ⁷Mban kol ktee kyedzy ke ni kol ksaksiw, por tir kok nyaaw ni tir pxiño tumi, aan chëbo leñ styoow: “Nakaa sinak tu kwnaa xñabey. Lëdy viuudaa. Ni tu pe kaktyaa.” ⁸Por ngo, tu kpidzak lëë kyedzy ke ktskyool kchëlo kyalnë ni tedy kpiñ, ni kety ni tsek lo ki. Por tir ntseeb Dios nii ksaksi kyedzy ke.

⁹Kchë rey nii xñabey lo kislyu nii wi beeñtsyey tol nii beeñtsyey kyedzy ke ni pxiñ tumi ksa kyedzy ke koon ni kteenë tsínee kan xaa nii lëëw noyek. ¹⁰Sit kwe xaa parñee tejty xaa castigw, aan lëë xaa këb:

—iBrooboo, Babilonia! Ngoloo ni kwnabeyoo, per ketyle kwnityool.

¹¹Wi kchë xaa nii xto cos ni xkyë dilgensy koon ni kteenë por kyedzy ko, porñee tsodre cho si ¹²plat, or, kyo nii tir ngui, kyo nii lë perle, ladx non, ladx sed, ladx morad ni nixñë, yag nii xlyaa nex, ni cos nii nyaa con lay elefant, yag ngui, brons, kiib, kyo nii lë marmol, ¹³canel, kizh nii xlyaa nex, yaal, kizh nii lë mirra, ngwaan xlyaa nex, viñ, aceit, riñ lan, xobxtily, ma nii choy yow, mëkwxiily, cabay,

carret ni xaa ni xtyo par kyë tsiiñ.

14Kchësy meñ këb lo kyedzy ko:

—iChaproo kchë cos nii tir xyo styool, kpikechedre kapoo kchë cos non nii kopoo!

15Kchë xaa nii xto cos lo kyedzy ko ni byak rikw kwe sit, koon ni kteenë parñee tejty xaa castigw,

16aan kchë xaa go këb:

—iBrob kyedzy ngol go! Koko sinak tu kwnaa nii nakw tu ladx non ni kë or ni kyo ngui lady,
17iaan tub worak lëë kchë nii kopo kwnitylo!

Kchësy xaa nii chuuñ ksëë barkw ni xkyë tsiiñ lo nistoo kwche sit,
18aan tsiñee kon xaa nii lëë kyedzy ko noyek, nguiedzy chëb xaa:

—¿Pe no stu kyedzy nii ngol si ngol kyedzy re na dyon?

19Aan lëë xaa biiñ ni lëë xaa pchoob yu kik xaa porñee tir pteenë xaa, ni nguiedzy chëb xaa:

—iBrob kyedzy ngol go! Con kchë nii kopo byak rikw kchë xaa nii chap barkw, iaan tub worak lëëw kwnitylo!

20'Kol kle kchësy to siñee no do kpaa, porñee lëë kyedzy ko kwnitylo ni kol kle kchë do siñee ngab to lo Dios ni nak to apostle ni xluuy do xtiits Dios, por lëë Dios beeñ xkyalxtisy to.

21Loxsye ngo lëë tu angly nii xñabey blis tu kyo nii nyaa si nyaa tu kyomoliñ, aan lëëw pchon xaa lo nistoo, chëb xaa:

—Siñee byabak kyo re kyab kyedzy Babilonia aan kpikechedre kan meño.
22Kpikechedre kool meñ arp, ni flaut ni trompet, ni tsodre meñ nii kyë tsiiñ ni meñ nii kuuñ tsiiñ moliñ leñ kyedzy ko.
23Kyëdre

bini ni kaktre kyalwtsiilña leñ kyedzy ko, ni lëëw na kyedzy ko byuñ rikw kchë xaa nii pto cos ni kwëti kchë meñ lo kislyu por xkyalbruj kyedzy ko.

24Lëë Dios bnitylo kyedzy ko porñee por xtolo kuty profet ni meñ nii ngab lo Dios ni meñ nii no tyub lo kislyu.

19 Loxsye ngo lëën biñ nii nguiedzy xñee meñ leñ kpaa. Nyoo nii ndaly meñ, xñee meñ:

iSkizh Tat Tios!

Lëë xDios no xteelaa ni lëë xaa xñabey ni lëë xaa jkaa skizh,
2 por chuñ xaa kyalxtisy sinak nii no kako.

Nli nii kyalxtisy chuuñtsyey xaa, por lëë xaa psaksi kyedzy yox nii tir beeñ tol, porñee ndaly meñ nii nche lo kislyu pkaay xtolo.

Singo mod lëë Dios bnab cuent low por xkyalkutu kchë xaa nii bniladzy xtiits xaa.

3Lëë meñ go kwnee stub chëb:
—iSkizh Tat Tios! Iip kyaldy tsëp kox nii tsek kyedzy ko kpaa.

4Leñ yulyey sob Tat Tios tsiñee lëë ksa kalyptap xaa kol ni lëë ksa tap ma nii tyub lady sob mëlo kujkiitsy kë axte lyu ni ptee skizh xñee:

—iNli! iSkizh Tat Tios!

5Tsigo lëë lëë tu xaa kwnee leñ yulyey chëb:

Kol ktee skizh lo xDios no kchësy to, nikxe xaa wiñ do, nikxe gaa xaa kol do, kchësy to siñee xsoob to xtiits xaa ni xsal do xaa.

Xkyalwtsiilña Mëkwxiily

⁶ Biñaa gaa tsiy tubtsoon meñ. Nako sinak xbi nis nii xchingaa tu chu kyo ni nako sinak xbi nkwsiy aan xñee meñ:
 iSkizh Tat Tios! Por lëë xaa bislo xkyalwnabey xaa.
 Lëë xDios no nak xaa nii mastre xñabey.
⁷ Kol tsoo kle no,
 ni kol tsoo ko nguiool no styoo
 no parñee ktee no skizh lo
 xaa.
 Por lëë wor kutsiñ nii lëë
 Mëkwxiily ktsiilña.
 Lëë tsil xaa tse so mbës.
⁸ Lëë Dios ptee tiits nii kakw me
 ladx nyë ni xpibëly,
 por ladx ko chakw meñ nii
 mbañ sinak xñabey Dios.
⁹ Lëë angly në lon:
 —Pkëë: “Dichos meñ nii
 koktsyetsy tsi lo xkyalwtsiilña
 Mëkwxiily.”
 Aan lëë gak xaa në lon:
 —Nli nii xtiits Dios nríi.
¹⁰ Lëën psoxib lo angly ko, per lëë
 xaa në lon:
 —Ksoxibtyoo lon, por xtiitsak
 Dios xsobaa sinakak nii xsooblo, ni
 nakaa sinak kchë betsyoo nii xsoob
 xtiits Jesús. Psoxib lo Dios.
 Lëë tiits nii biidni Jesús xsaabini
 kchë meñ nii xluuy xtiits Dios.

Xaa nii sob lady cabay rusy

¹¹ Lëë kpaa byaly, aan lëën kon
 tu cabay rusy. Xaa nii chon tiits ni
 xñee tiitsli lë xaa nii sob lady ma.
 Singo lë xaa porñee ngui chuñ xaa
 xyalxtisy ni chuñ xaa tily sinak
 nii no kako. ¹² Xpibëly mëlo xaa

sinak xpibëly bëly ni sob ndaly
 coron kik xaa ni kë blalan tiits
 chex xaa aan xaktyee lëë xaa nan
 pe xñeew. ¹³ Nakw xaa tu ladx nii
 xña cheñ aan lë xaa xtiits Dios.
¹⁴ Kchë soldad nii no leñ kpaa nal
 xitsy xaa. Ladx nguitsy ni nyë nakw
 xaa nii nonsyke lady cabay rusy
 sob xaa. ¹⁵ Sob tu spad nodox chuw
 xaa, parñee kiswee xaa meñ nii
 nche lo kislyu, ni lëë xaa kñabey
 sinak xñabey tu xaa ntseeb. Lëë
 xaa kuñ kyalxtisy sinak tu xaa nii
 xkitsy xkyee uv con niy, ni lëë xaa
 ktee meñ castigw nii kxaal Dios
 nii xñabey por tir xlëë Dios. ¹⁶ Ni
 kë lo kodx xaa nii lëë xaa nak rey
 nii mastre non ni lëë xaa mastre
 xñabey.

¹⁷ Loxsye ngo lëën kon nii lëë tu
 angly so lo ngbidz, xkwetsy xaa
 kchë mguiñ nii xoobe leñ kpaa
 xñee xaa:

—Kol të ni kol ktyop tsiin kiid to
 lo xixtsee Dios, ¹⁸ parñee kaw do
 xpëël rey, ni xpëël kchë xaa nii
 xñabey lo soldad ni xpëël kchë xaa
 ndaan, ni xpëël cabay ni xpëël xaa
 nii xsyob lady ma, ni xpëël kchë
 meñ nii no xpixwan ni xpëël meñ
 nii kindy xpixwan. Kol të kaw do
 xpëël xaa wiñ ni xpëël xaa kol.

¹⁹ Lëë ma tox ni lëë kchë xaa
 nii xñabey lo kislyu pkaal lsa ksa
 xsoldad parñee ktily xaa ksa xaa
 xaa nii sob lady cabay ni xsoldad
 xaa go. ²⁰ Lëë ma tox ni lëë ma
 wnee xuuy nii beeñ kyalntson pkaa.
 Por kchë kyalntson nii beeñtsyey
 ma wnee xuuy go pkëëti ma meñ
 parñee klaa meñ tsobey meñ ni
 ksoxib meñ lo ximdyo ma tox ko.
 Mbañ ma tox ko ni ma wnee xuuy

go, byab ma lo ki nii noyek con kyo nii lë azufre. ²¹Aan lëë kchë meñ nii ngab lo ma tox ko kuty conspad nii sob chuw xaa nii sob lady cabay, aan kchësy mguiñ byëly taw xpëël kchësy meñ kuty ko.

Tu mily iz

20 Lëë tu angly byety kpaa. No xlyey kyeech nxity ña xaa ni nseñ xaa tu caden ngol. ²Lëë angly ko pxituu mëël ngol nii kwyo penaadle. Xaa tox lë ma, tu mily iz kyëtuu ma. ³Lëë xaa pchon ma leñ kyeech nxity aan ptse tsiitsy xaa chu kyeech ko parñee jkëtidy ma meñ tu mily iz. Axté ksa tse go lëë ma laa xisy wiñ.

⁴Konaa laañee xsyob xaa xñabey, aan lëë xaa nii kwaa tiitspey par kuñ kyalxtisy nche sob siko. Ni konaa xkyalbini kchë xaa nii pchug meñ kik por xtiits Jesùs ni por xtiits Dios. Psoxibty kchë xaa go lo ma tox ni lo ximdyo ma, ni blaady kchë xaa go nguitsy xbey ma tox ña xaa o kë gaa xaa. Lëë kchë xaa go pañ parñee kñabey xaa ksa xaa Crist tu mily iz. ⁵Per lëdy kchë meñ kuty pañ, sink axte ksa tu mily iz lëë meñ kuty ko kpañ. Klo tub tiiy meñ kuty pañ. ⁶iDichos meñ nii ngab lo Dios por klo meñ go kpañ! Aan tsíñee lëë kyalkuty kiid stub pe kaktre kchë meñ go, sink lëë meñ go kak pxosy nii jkiiñ lo Dios ni lo Crist, aan lëë kchë meñ go kñabey tu mily iz.

Lëë xaa nii xtilyni Dios chek

⁷Tsíñee lëë tu mily iz ksa lëë xaatox laa, ⁸aan lëë xaa tsijkëeti meñ nii nche lo kislyu. Lëë xaa

jkëëti meñ Gog ni meñ Magog parñee ktop meñ go xsoldad. Nak xsoldad meñ go sinak yuzh nii nche chu nistoo. Tir ndaly xaa. ⁹Lëë xaa kwey tyub lo kislyu kuksuugw kraly xaa meñ nii ngab lo Dios ni kyedzy nii tir xkëstyoo Dios. Per lëë Dios psyaab ki kpaa aan kchësy xaa kwyek lo ki go. ¹⁰Aan lëë xaatox nii pkëëti kchë xaa go byab lo ki nii noyek con kyo nii lë azufre. Siko gak byab ma tox ni stu ma tox nii kwnee xuuy. Siko tugak tedy ma castigw ksa ma xaatox.

Yulyey nguitsy

¹¹Konaa tu yulyey nguitsy ngol ni konaa xaa nii sob leeñgo. Lëë xaa ptichee kislyu ni kpaa aan bikchedre nyak nyoow. ¹²Ni konaa meñ kuty, nikxe xaa wiño nikxe gaa xaa kolo, lëë xaa nche chu yulyey aan lëë libre byaly ni konaa stu libre nii kë lë meñ nii jkaa kyalmabañ. Kchë nii beeñtsyey meñ go kë leñ libre. Por ngo nii libre ko kwseñ Dios worñee kok kyalxtisy. ¹³Lëë meñ nii kuty lo nistoo pchoo ni lëë meñ nii no laañee xyey meñ nii chety pchoo, aan lëë kyalxtisy kok según kchë nii beeñtsyey meñ go. ¹⁴Loxsye ngo lëë laañee xyey meñ kuty byab lo ki. Lo ki re kyey meñ nii kety chop vuelt. ¹⁵Ni lo ki re byab meñ nii këdy lë leñ libre ni kë lë meñ nii jkaa kyalmabañ.

Kpaa kub ni kislyu kub

21 Loxsye ngo lëén kon tu kpaa kub ni tu kislyu kub, por lëë kpaa kol ni lëë kislyu kol kwnitylo, ni kintre gaa nistoo. ²Konaa kyedzy ntson nii

lë Jerusalén. Ngubo, kpaa byetyo, lo Dios pchoow. Xixkwaaw sinak xixkwaaw tu kwnaa nii ktsiilña.³ Ni biñaa nii ngui edzy kwnee tu xaa leñ yulyey, chëb xaa:

—Lady meñ no Dios nina. Tugak tso xaa lady meñ parñee kak meñ xkyedzy xaa ni parñee kak xaa xDios meñ.⁴ Lëe Dios kchëe nis lo meñ nii choon ni tsodre gaa kyalkuty, ni wiiñ ni kyalnë, ni yoob, por tsodre kchë cos nii kwyo klo.

⁵Tsigo lëe xaa nii sob leñ yulyey chëb:

—Kchësy cos chuuñ jkubaa.

Lëe gak xaa në:

—Pkëe kchë nrii porque tiitsliw parñee kniladzy meño.

⁶Loxsye ngo lëe xaa në lon:

—Lëew nagon. Naa bislo kchë cos ni naa kisyalo. Kchë meñ nii klyaa nis ki nis nii xchoo chu xlyaa nii xnee kyalmañañ. Singosy ktedyaa nis ko ki meñ.⁷ Kchë xaa nii kuñ gan kyaani kchë cos re, ni lëen kak xDios xaa go ni lëe xaa go kak xiñaa.⁸ Per lëe kchë xaa ntseeb, ni xaa nii xnilasty, ni xaa yox, ni xaa nii chuty meñ, ni xaa nii choni stu meñ nikxe no tsiil, ni xaa nii chuuñtsyey kyalbruj, ni xaa nii xsoxib lo mdyo, ni xaa wnee xuuy, kchë xaa go kyey lo ki nii noyek con azufre. Chop vuelt kety kchë xaa go.

Jerusalén kub

⁹Lëe tu angly nii kwaaw xig or nii no kyalnë nii kxaal Dios në lon:

—Të gaanoo kuyoo kwnaa nii kak tsiil Mëkwxiily.

¹⁰Lëe tu mgaal kwtedy lon aan lo mgaal go lëe angly kuni naa tu kik

kiy ngol nii klaa aan lëe xaa bluuuy kyedzy ntson nii lë Jerusalén lon. Kpaa sëed sëébo, lo Dios pchoow.

¹¹Xpibëly kyedzy ko con xbini Dios, ni xpibëlyo sinak xpibëly tu kyo ngui nii lë jaspe ni ndeebiniw sinak ndeebiní tublé vidre.¹² Kyako kyedzy ko ntse con tu pkyedzy ngol nii klaa. Tsipchop puert këw, ni so gaa tuga angly chu xpuerto, ni tuga lë xaa nii kwnabey lo xtiyy meñ Israel kë tu chu puert ko.¹³ Kë tson gaa puert tyuxlad kwi pyedzy ko nëz kaan, ni kë tsono nëz klaa ni tsono nëz kyety.¹⁴ Tsipchop kyo ngol nyaa xcimient xipyedzy kyedzy ko, aan tuga lë ksa tsipchop xapostle Mëkwxiily kë laady ko.

¹⁵No tu var or ña angly nii kwnee lon par ktiix xaa kyedzy, ni ktiix xaa xpuerto ni pyedzy nii ntse kyakow.¹⁶ Cuadrad kyedzy ko lalak nii syoolo nxeño. Lëe angly ptiixo con var aan chop mily chop kyoow kilometro syoolo aan lalak nii klaaw nxeño.¹⁷ Loxsye ngo lëe xaa ptiix pyedzy nii ntse kyako kyedzy, tsongalyptap metre chapo.

¹⁸Con kyo nii lë jaspe nyaa pyedzy, lëe kyedzy nyaa con mer or, ndeebiniw sinak ndeebiní tu vidre.¹⁹ Kchë lady kyo nii nyaa xcimient pyedzy kwxixkwaa con kyo ngui, tu kyo kwxixkwaa con kyo nii lë jaspe, lëe stuwo con kyo nii lë zafiro, lëe stuwo con kyo nii lë ágata, lëe stuwo con kyo nii lë esmeralda,²⁰ lëe stuwo con kyo nii lë ónica, lëe stuwo con kyo nii lë cornalina, lëe stuwo con kyo nii lë crisólito, lëe stuwo con kyo nii lë berilo, lëe stuwo con kyo nii lë topacio, lëe stuwo con kyo nii lë

crisoprasa, lëë stuwo con kyo nii lë jacinto, lëë lultimo kwixixkwa con kyo nii lë amatista.²¹ Lëë ksa tsiipchop puert kwyaa con kyo nii lë perle, tuga perle pkiiñ par tsaa tu puert. Lëë nëz nii xtyee grolytee leñ kyedzy kwyaa con mer or nii ndeebini si ndeebini vidre.

²² Ni tu laañee kutiitsni meñ Dios kindy leñ kyedzy ko, por yuub Dios nii xñabey ni yuub Mëkwxiily no lady meñ. ²³ Xkiiñdy kyedzy ko xbini ngbidz ni xbini mëë, por mismi bini nii xchoo lady Dios ni xbini Mëkwxiily xsaan leñ kyedzy ko. ²⁴ Kchësy lo meñ nii nche lo kislyu ksaani xbini kyedzy ko, ni lëë rey kiid kni cos non nii chap leñ kyedzy ko. ²⁵ Kyoogwty xpuert kyedzy ko yutsys, por jkyeydy lyu. ²⁶ Siko tsikni meñ nii nche lo kislyu cos non nii chap meñ ni xkyalnsaak meñ. ²⁷ Per sëebty tol siko, ni sëebty meñ nii chuuñtsyey cos yox ni meñ nii xkëeti leñ kyedzy ko. Xaktyee meñ nii kë lë leñ xlibre Mëkwxiily sëeb.

22 Lëë angly bluuuy tu kiigwpee nii xnee kyalmbañ lon. Nyë nis ko sinak nyë vidre. Laañee sob Dios ni laañee sob Mëkwxiily xchoo kiigwpee go. ² Grolyee leñ kyedzy xtye kiigwpee go aan tyuxlad chuuw go sob yag nii xnee kyalmbañ, tsiipchop vuelt xkyë nex lo yag ko tu iz, aan kchë xiplago xkiiñ parñee kak kchë meñ nii nche lo kislyu rmedy. ³ Tsody cos nii ptsiibteel Dios leñ kyedzy ko. Siko sob Dios chop Mëkwxiily kñabey, aan lëë meñ nii xsoob xtiits xaa ksoxib lo xaa. ⁴ Lëë meñ kan lo xaa, ni lëë lë xaa kyë kë meñ.

⁵ Jkyeydy lyu siko ni jkiiñdy kchë meñ nii no siko ni tu clasy bini, per ni xbini ngbidz, por lëë Dios ksaani lo meñ go, aan iip kyaldy xkyalwnabey kchë meñ go.

Klyëëdre lëë Jesucrist kiid

⁶ Tsigo lëë angly në lon:

—Nli kchë tiits re no nii kniladzy meño. Yuub Dios nii xsaabini profet pxaal xangly biidnee kchë nii klyëëdy kak lo xaa nii xsoob xtiits xaa.

⁷ —iKlyëëdy lëën kyely! —xñee Jesús—. iDichos meñ nii xsoob xtiitsaa nii kë leñ libre re!

⁸ Naa nak Juan. Biñaa ni konaa kchë cos re. Aan loxsye biñno ni konno, lëën psoxib lo angly nii bluuyo lon. ⁹ Per lëë xaa në:

—Ksoxibtyoo lon por xtiitsak Dios xsobaa, sinak nii xsooblo ni xsoob profeto ni kchë meñ nii xsal nii kë leñ libre re. Psoxib lo Dios.

¹⁰ Ni lëë gak angly ko në:

—Kolandyoo xtiits Dios nii kë leñ libre re, por lëëw mer kak cumplir.

¹¹ Psaan kuñ xaa mal kyalmal ni psaan kuñ ngoptol tol, per lëë xaa buen no nii tugak kuñ xaa kyalbuen. Singo gak xaa nii beeñ nyë Dios nody nii ksaan xaa Dios.

¹² —Nli nii klyëëdre lëën kyely —xñee Jesús—. Lëën kyelyn ni ktedyaa lo meñ, según nii beeñtsyey meñ. ¹³ Naa bislo kchë cos ni naa kisyalo.

¹⁴ Dichos meñ nii xkiiib xab, parñee kchilo kaw meñ nex nii xkyë lo yag nii xnee kyalmbañ, ni kchilo sëeb meñ chu xpuert kyedzy ko. ¹⁵ Per lëë xaa yox kyaan ley ksa xaa nii chuuñ kyalbruj, ni xaa nii

choni stu meñ nikxe no tsiiil, ni xaa nii chuty meñ, ni xaa nii xsoxib lo mdyo, ni xaa nii xleni kyalwkëti.

16'Naa nak Jesús. Lëën pxal xanglyaa parñee kiidnee xaa xa nak kchë cos re lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios. Lo xtiiy rey David syelyaa. Nakaa sinak mëly nii xsaabini leñ kpaa wor silytoo.

17Lëë Kyalbini Ntson ni lëë tsiiil Jesús xñee lo xaa:

—Të.

Aan kchë meñ nii kono këb:

—Të.

Lëë kchë gaa meñ nii klyaa nis ni kakladzy kiid ki nis nii xnee kyalmabañ singosy.

18Lëën xñe kazh lo kchë xaa nii xkëetyag xtiits Dios nii kë leñ libre re nii deelñee jkëë xaa pe stu cos leñ libre re, lëë Dios ktee xaa kchë kyalmë nii kë leñ libre re. **19**Deelñee no gaa cho ktsily blalan xtiits Dios nii kë leñ libre re, klaady Dios kaw xaa xnex yag nii xnee kyalmabañ ni klaady Dios sëeb xaa leñ kyedzy ntson nii xseety libre re.

20Lëë xaa nii pxaal tiits re xñee:

—Klyëëdy lëën kyely.

Singo kako. iTë Jesús!

21Lëë lëësy Jesucrist dyon kakni lëë do. Amén.